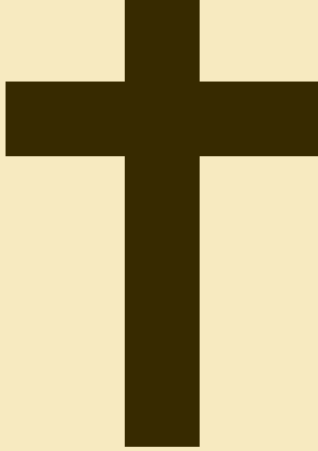

Cana Coaunera Ere

New Testament in Urarina (PE:ura:Urarina)

Cana Coaunera Ere

New Testament in Urarina (PE:ura:Urarina)

copyright © 2008 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Urarina

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Urarina [ura], Peru

Copyright Information

© 2008, Bible League International. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Urarina

© 2008, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 29 Jan 2022
b7ea44d4-3dbd-507b-9a19-256b56fe9b07

Contents

Mateeocho Laenai	1
Marocohacha Laenai	52
Locasiicha Laenai	84
Joanacha Laenai	143
Ichanohichuru	178
Roma Nenacaauru Rai	233
Coriintoo Nenacaauru Rai Leinjiin	255
Coriintoo Nenacaauru Rai Coroataja	275
Galasia Batane Nenacaauru Rai	288
Efesoo Nenacaauru Rai	296
Filipoo Nenacaauru Rai	303
Colosau Nenacaauru Rai	308
1Te	313
2Te	318
Timoteeo Rai Leinjiin	320
Timoteeo Rai Coroataja	326
Tito Rai	330
Filemoon Rai	333
Ebereeocuru Rai	334
Saantiaaocha Letoai	352
Fedoroacha Letoai Leinjiin	359
Fedoroacha Letoai Coroataja	365
Joanacha Letoai Leinjiin	369
Joanacha Letoai Coroataja	375
Joanacha Letoai Nichataja	376
Jodasiicha Letoai	377
Afocarifisi	379

Mateeocha laenai **Ena Nena Cana Coaunera Ere**

Cana Coaunera Calaoihi Jesocurisito foerateracuru
(Lc 3.23-28)

¹ Caate Cana Coaunera Calaoihi Jesocurisito foerateeurera Rabiri aina Abaraaun foer-
atenojoinuru foerateeurera curuaacurune.

² Isaca inaca neein nenaalu jetao Abaraaun.

Jana Isaca calaohilu jetao Jacobo.

Jana Jodaa aina rai nocoalacuru inaca neein nenaalu jetao Jacobo.

³ Faresi aina Sara jetaote, Tamara que nebateein Jodaa bereecuru nelu.

Jana Faresi calaohilu jetao Esroon.

Jana Esroon calaohilu jetao Armi.

⁴ Jana Armi calaohilu jetao Aminadaba.

Jana Nasoon jetaote, Aminadaba calaoihi nelu.

Jana Salomoon jetaote, Nasoon calaohinelu.

⁵ Jana Raba que nebateein Salomoon calaohilu jetao Bosi.

Jana Roto que nebateein Bosi calaohilu jetao Oberi.

Jana Oberi calaohilu jetao Isaihasi.

⁶ Jana Isaihasi jetaote, reyneein nenaalu Rabiri inaca nelu.

Jana Oriasi comasineein nenaalu que nebateein, Rabiri calaohilu jetao Salomoon.

⁷ Jana Salomoon calaohilu jetao Roboam.

Jana Roboam calaohilu jetao Abiasa.

Jana Abiasa calaohilu jetao Asa.

⁸ Jana Asa calaohilu jetao Josafa.

Jana Josafa calaohilu jetao Joraam.

Jana Joraam calaohilu jetao Osiasi.

⁹ Jana Osiasi calaohilu jetao Jotaam.

Jana Jotaam calaohilu jetao Acasi.

Jana Acasi calaohilu jetao Esequiha.

¹⁰ Jana Esequiha calaohilu jetao Manasee.

Jana Manasee calaohilu jetao Amoon.

Jana Josiasi jetaote, Amoon calaohinelu.

¹¹ Jana Jeconiasi aina rai nejeraauru inaca neein nenaalu jetao Josiasi.

Nii bana jetaote, Isaraelitaauru mucuhin amanajaaurelu, acaauru atane caje rocona-
jaain, Babilonia batane que ichaaoru coina.

¹² Nitohaneein mucuhin amanajaauruhane baiha jetaote, rai calaoihi Salatieli sirilu
Jeconiasi. Salatieli calaohilu jetao Sorobaberi.

¹³ Jana Sorobaberi calaohilu jetao Abiod.

Jana Abiod calaohilu jetao Eliaquiin.

Jana Eliaquiin calaohilu jetao Asoro.

¹⁴ Jana Asoro calaohilu jetao Sadoco.

Jana Sadoco calaohilu jetao AQUIIN.

Jana AQUIIN calaohilu jetao Elioon.

¹⁵ Jana Elioon calaohilu jetao Eleasar.

Jana Eleasar calaohilu jetao Mataan.

Jana Mataan calaohilu jetao Jacobo.

¹⁶ Nii jana Jacobo jetaote, Curisito Mesihasi neba Mariha lana Jose inacanelu.

¹⁷ Nitohaneein jetaote, niha Abaraaunne caje coauneein lechoonca jena saain nichoala-
teurelu, Abaraaun nefoerateeuru, niha Rabirine que tiaaajoaain.

Nii Rabiri caje coauneein jetaote, lechoonca jena saain nefoerateeuru, Babilonia
batane Isaraelitaauru mucuhin amanajaauruhane que tiaaajoaain.

Nii mucunajaain amanajaauruhane baiha jetaote, lechoonca jena saain nefoera-
teurelu, nejanoaa Curisitone que tiaaajoaain.

Nejanoaa Jesocurisitone
(Lc 2.1-7)

¹⁸ Naojoaintine nena nelu Jesocurisito. Nii bana jetaote Jose aina ita raauruhane rai niha Marihane jana jetaote, jaiti ita aina neeuruhane ajiniha Cana Coaunera Suujue ichanohineein inae ausirinelu Mariha. ¹⁹ Nii jana esinae rauhijiriin jeriha Cana Coaunerane rijijieein cacha caohachaain suujua coaranihä Josene jaun jetaote, nii chuni cacha rai canaanai siriha Marihane belanaala jianein caje amunaa jerelu.

²⁰ Nitohanein inae amuhane coina suujua cuhane coauca Josene jana jetaote, sinihu rai ococohin jetao: “Jiaorihä Mariha raai ii comasainu quene coasinera Rabiri nefoeratenein nena Jose. Nii canaanai niicha siriite Cana Coaunera Suujue ichanohineein nenaanera. ²¹ Inae leinjiin calaohirichaaain Marihara. Inae nejanoaa nii rai canaanaine jana Jesosonein curuaateura. Osa caje rai cachanein neenuuru ichoteraanu nihane jaunte, Jesosonein curuaareeincha,” nae jetao rai Cana Coaunera letono anjera.

²² Nitohanein jetaote, rai nere bera inoaensi *profeta* que:

²³ “Chariji bana

quicha aina ichoaelanaala nena ranunate,

inae ausirinein

leinjiin canaanai siricheein.

Inae nejanoaane janate,

Emanoel nein curuaateururein cachaaurura,”

naain nere bera inoaensi que beratiha Cana Coaunerane nainaelu.

“Emanoel,” naanete: “Cana Coaunera cana aina ne,” nae.

²⁴ Inae niritiin sinihocane caje nocohin jetaote, nii rai aitoha Cana Coaunera letono anjerane tonoraain, comasainu que Mariha raelu Jose. ²⁵ Nejetaote, nejanoaa nii Mariha calaohi- Jesoso nein Joseecha curuaatine reentiaain, nirijieein ita que turuelanaala ita aina ichaorelu.

2

Enoto mitu nichajai jelson caje tururuha Jesoso nejanoa coaraa arasijie caje cha coitucuurerane

¹ Nitohanein jetaote, Jodea batane que nena Beleeun nejanoaelu Jesoso, jela batane curuaanaanein niha *rey* Erosesine bana. Nii jana jetaote, Jerosaleeun enoto mitu nichajai jelson caje turuha uure itolere que nerelaain arasijieeuru caje cha coitucuurerauru cachaauru. ² Inae ecu turuhin jetaote:

“Chu ne, nii Jorioocuru Curuaanaa *rey* nejanoanaa. Ocooca rai arasijiene coaracaanune jaunte turuhin coaraa uhacaanu, coroaecaanune coina,” naaure jetao turuhin, nii itolere coitucuurera cachaauru.

³ Nii nejanoaane coitucuhin jetaote, jataain nererojocae *rey* Erosesi, satiin Jerosaleen cocoaichacuru aina jiniiquiin. ⁴ Nii jaun jetaote, satiin saseredotecuru curuaanaacuru, Moisesa aitonjoan rauhi que cacha relaaurera, naaonjoainuri cotiharate Erosesi: “Chu nejanoareein Mesihasi,” naain acaauru caje bajaane coina. ⁵ Nii jaun rene turuhin jetaote:

“Jodea batane que nena Beleeunte nejanoareeincha. Nitohanein ecu nejanoaane coinete:

⁶ “Jodaa atane que nena Beleen nese,

coatihä ansijiin natiin

ii amurijiriin tabaaain nenacaauru

neseeuru fautaain neriheeni,

ii que netiin nejanoarihani leinjiin Curuaanaa

canu cachaauru

Isaraeli cocoaichacuru

coroatajaneranein

nenaane jaunra,”

naain laenaelu Cana Coaunera ere bera *profeta* inoaensicha,” naaure jetao Erosesi rai.

⁷ Nii jaun jetaote, nii chuni rai belanaala nii arasijie caje itolere coitucuurera cotiharatiha Erosesine jaun jetao, rai turuhin beeuruhane jaun acaauru caje esinae rauhijiriin, “Naaonjoain banate ococoelu,” naain nii ocooca arasijiene coitucue. ⁸ Inae nitohanein rai beeuruhane caje coitucuhin jetaote:

“Chajaain Beleeun cuhin nii canaanai coaanihuche. Chucha ne. Cha cajecha nefoeratenaanein ne. Chaen inae eruhichene carai biha uuchene canuhetonai coaraa uhene corojera,” naain jetao nii itolere coitucuurera letoae Beleeun Erosesi.

⁹ Niritiin acaauru letoaa *reyne* tonoraain Beleeun cuuruha nii itolere coitucuurerane jana jetaote, acaauru ajiniha cuujue nii arasijie- enoto mitu nichajai que ocoocane jana acaauruhacha coara. Inae nii niha canaanaine jaun turuhin jetaote, ecu nichoae inacue nii arasijie.

¹⁰ Inae ecu inaaucu nii arasijiene coaraain jetaote, jataain rachoojoeure nii arasijie caje cha coitucuurerauru. ¹¹ Nitohanein rachoojoeuruhane baiha loreri asae enohin coaracuruhane jana jetaote, neba Mariha aina niha nii canaanaine coaraain jetao, rohan nelauriaain nii canaanai coroaecuruhane baiha rai camela caje oro, enuha sacari jujui, chaen coretiin nenea jujui, naaonjoainuri rocohin que nii canaanai belaihire.

¹² Nii baiha jetaote, nii niha acaauru letoaera Erodesine jaan jeloun situhin cauha cuuruhane coataa acaauru sini anuu caje coitucuhin jetao, leeocho bero cuhane cuhin jelaiha nataneu cauha cuure.

Egipto cuhin soroha Josene

¹³ Inae jelai caje amuuruha nii itolere coitucuurera *magocurune* jana jetaote, Jose sinihu rai ococohin jetao:

“Inae jetao nii canaanai ariha Erodesi sohin jaohane caina. Nii ajinihane ichei aitoon, nii canaanai aina rai neba amaaain Egipto batane que cuhin sorohine caina. Chaen ichei bihanune reentiaain ecu neeura,” nae jetao rai Cana Coaunera letono anjera.

¹⁴⁻¹⁵ Nii jaun jetaote, sini caje rocohin nii canaanai aina rai neba amaaain jetao, janotiin soroe Egipto nichae cunaa bero cuhane cuhin Jose, oha Erodesine reentiaain ecu nihane caina.

Nitohanein jetaote:

“Egipto caje coauneinne canu Calaochi cotihareeunni,” naain beratihalu nere bera inoaensi *profeta* que Cana Coaunerane nainane caina ailu.

Canaanaihuru soaajeratiha Erodesine

¹⁶ Nitohanein coritaain comarohin caauruha nii arasijie caje itolere coitucuurerane que nainane jaun jetaote, jataain obajeein, ena nejanoanaa caje coaunein, coroata jaanacai que tiaaajoaain, Beleeun sacuritaain nenacaauru canaanaihuru, nii Jesoso nejanoa beeuruha itolere coitucuurerane bana caje coaunein nejanoanaaauru jitariin soaajerate Erodesi.

¹⁷⁻¹⁸ Nitohanein jetaote:

“Rama nese quete
aohanrareein jataain inaderaain
chananaa tabaihuri.

Raquerite
calaohichuru coisiha aitoreein.
Nete inae esinae rauhijiriin
ooruha calaohichurune jaun,
ajetera jerelanaala aite,”

naain laenaalu *profeta* inoaensi Jeremiasine nainaelu.

¹⁹ Nejetaote, inae oha Erodesine baiha jetao, Egipto niha Josene jana sinihu rai ococohin jetao: ²⁰ “Chajaain nii canaanai aina rai neba amaaain jelaiha Isaraeli batane que cauni-hura. Inae ooruha nii canaanai sohin jaonaa jereraaurulura,” nae jetao rai Cana Coaunera letono anjera.

²¹ Nii jaun jetaote, nii canaanai aina rai neba amaaain jelaiha Isaraeli batane que cauha cuelu Jose. ²² Nejetaote, nii rai inaca Erodesi coreeraniha niha Arquelaaone coitucueratiha sinihu que Cana Coaunerane caje coitucuhin jetao, Jodea cuhane coasiha Calillea batane que cue Jose. ²³ Inae nii Calillea batane que turuhin jetaote, rauhijiriin cuhin Nasarete neseu ichaoha cuelu. “Nasarete cocoaicha neeinte curuaareein Jesoso,” naain beeuruhalu *profetacurune* nainane caina.

3

Cana Coaunera Ere beebijiha Joaan Baotisitane

(*Mr 1.1-8; Lc 3.1-9, 15-17; Jn 1.19-28*)

¹ Nii bana jetaote, Jodea batane que nenea cacha areroo ecocohin, ecu situnacaauru cachaauru cotijiaain acaauru rai Cana Coaunera Ere beebije Joaan Baotisita.

² Nitohanein acaauru relaain jetaote:

“Inae nichuuntaa Cana Coaunera cojoanonaa. Aihane jaun nacooaunein Cana Coaunera ere tonoraain, caohachaain inara ichao coreein neeuche,” naain jetao cachaauru rai beebjeein relanajae Joaan Baotisita. ³ Nii Joaan que jetaote:

“Nerichaain cacha areroo

eheehejeein cacha cotiharanu.

Nii ajiniha caohachaain inara suujua baaso jianein,

caohachaain inara suujua coaraain,

caohachaain neeuche,

туруха Кана Curuaanaane
raotojeein raachene coina,”

naain laenaelu *profeta* inoansi Isaihasi.

⁴ Camecho ujui caje ichanohin cajione que cajionequiin jetaote, jacari caje ichanohin siitoroon que ichoraquuin, sisiincho, irichaje, naaonjoainuri que lenoneein nelu nii Joaan.

⁵ Nii cacha areroo neein cachaauru relaa Joanne coitucuhin jetaote, satiin Jodea batane caje, Jerosaleen caje, Jorodaan batane rohan caje, naaonjoainuri cajene maajeein turuhacoaain aonaa cuure arajii cachaauru. ⁶ Nitohaneein rene turuhin esinae rauhijiriin suujuelanaala osaocuruhane beeuruhane jetaote, cojunacatenaaca nucuhe Jorodaan cuhane tein acaauru baotisarejetelu Joaan.

⁷ Nejetaote, jataain arajiin rene turuhacoaauruha acaauru baotisaane coina fariseeocuru aina sadoseeocurune coaraane jaun jetao:

“Cha inara rai aite turu rai nenea caseteco tabai caje nichoteeichene cointe taibinaecuru- acano rijijieein nenacaauru cachaauru. ⁸ Aihane jaun nii ajiniha caohachaa inara suujue coaraain caohachaa in ichaaoche. Aihute esinae rauhijiriin nacoaauneein Cana Coaunera coitucuhin, inara ichao coreein caohachaa in nenea jerequichene coaracurumiin leeochoaauru cachaauru. ⁹ Jiaonrihachu chaen nejesinajeein: ‘Canacaanune Abaraau nefeoratenichaanu,’ naain irihache. Cana Coaunerate naine caa ajeri caje niha natiin Abaraau nefeorateeuru coaanaa ne. ¹⁰ Chaen techu inaana inaeniha temulene, cojoaisi aina curuataain tero que sauhin usihanau mocohaca. Nii rijijieeinte inae esenetaaichuru letoaa cureein nii turuha uhenenu usi tabai jana. ¹¹ Canune esinae rauhijiriin nacoaauneein Cana Coaunera ere tonoraain neeichene coarateeichene coujunacane que, acauhanau tein inara coujunacateein inara baotisaan. Jana canu baiha turuha uhenite laen, inara suujue cuhane Cana Coaunera Suujue tein, usi quene maajeein inara coujunacateein inara baotisareein. Acate jataain canu amurijiriin co-coaanaain letononeein ne. Canune fautaain cocoaanaain letononeein neeun. Nii rai safato amaeranu que niha natiin nelatejeehaaun. ¹² Charijieein teeinti aroso taojiaain, jelai tein rai fero taojiae mocohane coina taicha. Nii rijieeinte, jelai tein coitucuurera raain, jana nii nere tonorana jerelanaala nenacaauru jelai tein mocoha cureein, chabana jacanaa charajejin nenea usi que,” naain jetao cachaauru rai beebeje nii Joaan.

Jesoso cojunacatiha baotisaa Joanne

(Mr 1.9-11; Lc 3.21-22)

¹³ Nii jana jetaote, baotisaa Joanne coina Calileea caje cuhin, nii niha Joanne jaun nucuhe Jorodaan turuha cue Jesoso. ¹⁴ Nii jana jetaote, jauriaanejeein baotisanaa jerelanaala jetao:

“Chanuna ii canu baotisanaa naineei natiin, ii canu rene uhi,” naa Joanne jana jetaote:

¹⁵ “Jauriaa niriimiin ena. Jauriaanejeein satiin aitoaha Cana Coaunera jaan icha-caanete caohachae,” nae jetao Joaan rai Jesoso. Niritoha raine jaun jetaote, jerihane rijijieein baotisaa Joaan. ¹⁶ Nitohaneein coujunacatiha acauhanau tein baotisaa Joanne jana, acau caje mituha Jesosone rijieeritiin jetaote, neyoracaa dede bacujuane jana, leinjiin serori rijijieein nichoae fauha uha Cana Coaunera Suujuene jana coarae Jesoso. ¹⁷ Nii jana jetaote:

“Caate jataain quicha belaaain canuhacha cocoinanohin canu Calaohi nera,” naain toniha erenaa dedeeune jana aonajeeunre.

4

Baaso que Jesoso sarunaa jeriha moconajaerane

(Mr 1.12-13; Lc 4.1-13)

¹ Nii baotisaa Joanne baiha jetaote, Cana Coaunera Suujue amanojoneein cacha areroo cue Jesoso, ecu coujuhin coaraa moconajaerane coina.

² Nitohaneein cacha areroo niha jenachoonca jiichooneein, jenachoonca janottiineein lenone lanaalane baiha mijiitoha Jesosone jana jetaote, ³ coujuhin coaraane coina rene turuha cue moconajaera.

Nitohaneein rene turuhin jetaote: “Chajaain aihane esinae rauhijiriin Cana Coaunera Calaohi neeine, caa ajeri jaberocooru rai aitoote lenoneneein nerotomiincha,” naa Jesoso rai moconajaerane jana jetaote: ⁴ “Nete Quiricha inoansi cuhane: ‘Coatiha lenoneecha que ichaonaa nainihe i cacha. Cana Coaunera ere tonoraain, jerihane rijijieein ichaohanete nainere, jerichanejeein ichaoha cachane,’ naain laenanohineein ne Cana Coaunera Quiricha inoansi cuhanera,” nae jetao moconajaera rai Jesoso.

⁵ Niritoha raine baiha jetaote, Cana Coauneraacha que banijiaain nenea Jerosaleeun nese que nenea Teenforo ecuunni choae Jesoso inaain jetao:

⁶“Chajaain aihane esinae rauhijiriin Cana Coaunera Calaohi neeine caalai caje nomaroteeute coaracaa. Cana Coaunera Quiricha inoaensi cuhanete:

‘Rai letonocuru anjeraaurute letoareein Cana Coaunera, ii beraaihuruhane coina.

Acaaurute

rai biji que ii michuurureein,

nabana ajeri que necunaitaaine coataa,’

naain laenaerate Cana Coaunera,” naa rai moconajaerane jaun jetaote: ⁷“Chaen techu Cana Coaunera Quiricha inoaensi cuhane: ‘Jiaonriha ii Curuaanaa ii Coaunera coujuhin coaraaine,’ naain laenanohineein ne,” nae jetao moconajaera rai Jesoso.

⁸Satononejeein jetaote, jataain ecuuneein nenea ichtatane ucuuno que amaain jetao, jitarriin caa chauratane que nenacaauru neseeuu coarateein, que nelateein ichaonacaaurune maajeein coarateein jetao:

⁹“Jitariin caa ena iicha coaraine ichei tereeuini, neseeonriaain canu coroaequine,” naa Jesoso rai moconajaerane jana jetaote: ¹⁰“Cana Coaunera Quiricha inoaensi cuhanete: ‘Leinjiin ii Curuaanaa ii Coaunera corojeein raaicha nelateein rai nere tonoraau,’ naain laenanohineein nera. Chajaain ena canu caje amuhachaaaura moconajaera,” naain jetao moconajaera sitae Jesoso. ¹¹Niritiin moconajaera sitae Jesosone jaau caje amuhane jana jetaote, rene turuhacoaain corootajaneecure anjeraauru.

Calileea cachaauru relaane nunuhetiha Jesusone

(Mr 1.14-15; Lc 4.14-15)

¹²Caresero cuhane Joaan enoaauruhane coitucuriin jetaote, Calileea nichae cuelu Jesoso. ¹³Nejetaote, Nasarete ichoaelanaala, Saboloon aina Nefatalii nefoerateeuu atane que nenea nemuri auhaniha Caferenaanon ichaoha cuelu.

¹⁴Nitohaneein jetaote:

¹⁵“Cucuana auhaniha Jorodaan jerau

Saboloon aina Nefatalii atane-

Calileea ichaonacaauru

Jorioniheichurute

inae jianacoon rai nichao baaso caje mituurureein.

¹⁶Jana nii ooruhane bana nitajeeneeurite,

inae leeocho ichaonaa que ichaaore,”

naain laenaalu *profeta* inoaensi Isaihasine nainaelu.

¹⁷Nii caje coaauenein jetaote: “Inae nichuuntaa Cana Coaunera cojoanonaa. Aihane jaun nacoaauenein Cana Coaunera coitucuhin, caohachaaain inara suujua coaraain, caohachaaain neeuche,” naain jetao cachaauru rai beebjeein acaauru relae Jesoso.

Jenai ate mucuureru cotihaca Jesusone

(Mr 1.16-20; Lc 5.1-11)

¹⁸Nii cachaauru relaane caje Calileea conemuri auhaniha cuujihane jaun jetaote, corootajai ita nejeraauru Simoon Fedoro neein acaauruhacha curuaatei, chaen rai nejera Anderesi, naaonjoainuri erue jetao Jesoso, acaauru amihaneeo niha ate mucuuruhane jaun, ate mucuuruhane coina acauhanau rai rede nalaecuruhane jana. ¹⁹Nii jana acaauru coaariin jetaote:

“Chajaauche canu ainate nii ate mucuhichene rijijieein, canu rai cachaauru mucuhin raaranein neeiche,” nae jetao acaauru rai Jesoso.

²⁰Nii rijieeoritiin jetaote, acaauru rai redeeuu ratiriin Jesoso aina cuure. ²¹Nii caje basiinjiin cutiin jetaote, corootajai ita nejeraauru Sebedeoo calaohichuru Saantiaao, Joaan, naaonjoainuri coari Jesoso, leinjiin bote cuhane neein acaauru rai redeeuu rucuheca neeuruha rai inaca ainane jana. Nitohaneein coarinajaain cotihanaaca Jesosone jaun jetaote, ²²nii rijieeoritiin bote cuhane acaauru inaca ratiriin caaijie cuure.

Arajii cachaauru relaa Jesusone

(Lc 6.17-19)

²³Nitohaneein cuhin jetaote, Calileea sacuritaain cuhecujueein, sinacocaaauru naineein enohenojoein cachaauru relaain, Cana Coaunera cojoanonaa erena raotono que ereerejeein, itolere cunai caaun cunaitenacaauru, jaberoco que cunainojoiriin nenacaauru, naaonjoainurine maajeein rautaacoae Jesoso. ²⁴Nii jana jetaote, satiiin Siria batane sacuritaain inae Jesoso benaa coitucuhin jetao, araai laurii cunai caaun cunaitenacaauru, jaberoco que cunanacaauru, coitucuhui que suujueconacaauru, otonacaauru, bacosacuru, naaonjoainurine maajeein rene amaauruhane jana jetao, acaauru rautaacoae Jesoso.

²⁵ Nitohaneein jetaote, Calileea nenacaauru neseeuru, Decapolis, Jerosaleen, Jodea, Jorodaan batene uurihuru, naaonjoainuri cajeeurune maajeen cuhacoain jetao, Jesoso sacuhin rene turuhacoaure arajii cachaauru.

5

Ichatane ucuuno que cuhin ecu cachaauru relaa Jesosone
(Lc 6.20-23)

¹ Arajiin rene turuuruha cachaaurune coaraane jaun jetaote, aina nerelanacaauru aina jiniiquiin ichatane ucuuno que iniin jetao, ecu nelauriariin lauheque Jesoso. ² Nitohaneein ecu netiin acaauru relaain jetaote:

³ “Nerausiaaecuruha latiha acaauru suujuane coitucuhin nenacaauru, Cana Coaunera Cojoanonaa que neeuruhane jaun.

⁴ Nerausiaaecuruha inaderaaeriin ichaonacaauru.

Niichurute cairichaaajoaain coarae Cana Coaunera.

⁵ Nerausiaaecuruha leeochoauru amurijiriin nenea coacuelanaala raotojoein ichaonacaauru.

Niichuru raite, acaauru que banihateein niicha rucujuei atane tereein Cana Coaunera.

⁶ Nerausiaaecuruha corajeein esinae rauhijiriin jeriha Cana Coaunerane rijijieein leeochangeein namute cacha coaraelanaala, niheichu namute cacha cairichanaa coacuhin niha leeochange jerelanaala, naaonjoaain caohateranein nenacaauru niicha coana jerei coaracururichaaaine jaun.

⁷ Nerausiaaecuruha cairichaaajoaain leeochoauru coaraain, chaelai lateein neeuruhane, acaauru coroatajanein naaonjoaain nenacaauru.

Nii rijijieinte cairichaaajoaain acaauru coaraain, jeelai amuritheriin acaauru coroatajanereein Cana Coaunera.

⁸ Nerausiaaecuruha caohachaaain suujua coaraain caohachaaain ichaonacaauru.

Niichurute esinae rauhijiriin Cana Coaunera aina jiniiquiin niha cuurureein.

⁹ Nerausiaaecuruha raotojoein jiniiquiin ichaauru cachaaurune coina coroatajanein ichaonacaauru.

Niichurute rai calaohineein teein acaauru coareein Cana Coaunera.

¹⁰ Nerausiaaecuruha Cana Coauneraacha jerei ichacuruhane coreniha mucunojoneein, casetecanojoneein, arinojoneein, naaonjoaain nenacaauru, Cana Coaunera cojoanonaa que neeuruhane jaun.

¹¹ Nerausiajeente neeiche canu cachanein neeichene coreniha inara nocoeje chanuhin, inara sohin, joareein inara que ereein, naaonjoaan cachane.

¹² Nitohaneein techu cairichaerinojoneein rautanohinelanaala ichaorelu Cana Coaunera ere bera inoaensihuru *profetacuru*, inara ajiniha nenacaaurulu.

Aihana jaun raotojoein rachoojoein, chaque tonajelanaala neeuche, dedeeu raoti ichaonaa que inara coreterihani Cana Coaunerane jaun.

Lenone raotono tera aina cacha conaeranein nenea
(Mr 9.50; Lc 14.34-35)

¹³ Charijieein teeinti setuhane coataa, tebe que iniho colaain rucuhecaa. Nii rijijieinte nabana nitajeeuruha cachaaurune coataa, acaauru ichao baaso rucuhanein neeiche. Inae lenone cotebetenaa naineniha tebene, inae lenone raotono tenaa nainerihe. Nechu joaenreen atane ichoae jaonojonein, shaonohinein nihane coinaachate nelate. Nii rijijiein inara netonai, cacha rai ichaonaa raotono coaratelanaala cacha relaeneeichene, inara netonai nii chaque nelatelanaala neriquicheein.

¹⁴ Ichatane ucuuno que niha leinjiin nesene, nihei chuni coaraelanaala nainejei. Nii rijijiein techu satiin cacha notaracae inara aina cuuain niicha jerei coaratiha Cana Coaunerane jaan- cono rijijiein neeiche.

¹⁵ Nii rijijiein nihei chuni cono mocohin darohe asae tera. Bujuaihu telanaalate ucuun tihaca, satiin conohanau turuuruha loreri asae turunacaaurune coina.

¹⁶ Nii rijijiein cacha cononein satiin cachaauru que caohacha ichaquichene coaraatein, acaauru que coitucuateein neeuche. Aihute esinae rauhijiriin caohacha ichaquichene coaraain Cana Coaunera coroaecuruhine cachaauru.

Cachaauru relaa Moisesane jaan- rauhi coitucueratiha Jesosone

¹⁷ Coatihana inara relaain nihalu Moisesane jaan rauhi jianein neeichene coina, cau turuhin nihaaun. Niheichu inara relaauruha *profetacurune* jaan jianequichene coina turuhaaun. Nenacaaen nejian, nii inara relaauruhane jaan coitucuhiche esinae rauhijiriin jeelai amuritheriine coina, ‘Naaonjoain quete aite,’ naain inara rai biha uun. ¹⁸ Esinae

rauhijiriine inara rai aitoreeunni, jaiti niha dede, chauratane, naonjoainurine que tiaao-joaain, coatiha aninoarerarinaai le erenaanejeein, satiin nii aitothane rijijieein situhane reentiaain, nii Cana Coaunera tenojoin Rauhi Inoaensi. ¹⁹ Nitohanihane jaun nii rauhi inoaensi caje leinjiin leeochoaauru fautaain nelatihei rijijieein nena rauhi tonoraelanaala nena, niheichu que leeochoaauru relaenihane, acate Cana Coaunera Cojoanonaa que jataain nelateneerein. Nete caohachaain tonoraain, nii aitotha Cana Coaunerae rijijieein ichaohin, esinae rauhijiriin leeochoaauru relaerate, jataain nelatineein nereein Cana Coaunera Cojoanonaa que. ²⁰ Rauhijiriine inara rai aitoreeunni, Moisesa aitoonjoan rauhi que cacha relaaurera aina fariseeocuru amurijiriin, inara rai Cana Coaunera aitoonjoan tonoraain rijijieein niicha icharatei ichaeneeichene, coatiha Cana Coaunera Cojoanonaa que ichaonaa naineriheicheein.

Namute cacha aina obaecane caseteco coarihanine que cacha relaa Jesosone (Lc 12.57-59)

²¹ Inarate coitucuhine: 'Jiaorihana sonajaain jaohichene. Sonajaain joerate caseteco coaareein,' naauruha inara foerateerera rai ne. ²² Nena laen canu inara rai aitoon. Chunocoha namute cacha aina obajei, nii obaecane jaan jera aina rucujueein que suujua acatelanaala nenaate, caseteconein niha cureein. Jana rai nejera que 'Cha coitucuhiei,' naain ereite, caseteaeratererein nitohanai rucuhacuruhane coina nenacaauru- *Junta Supremacuru*. Jana, 'Chaque nelatihee inacojoeinte neei,' naain namute cachaauru que ereite, usi tabai jana nijiaoreein.

²³ Aihana jaun ii que suujua acatiha Cana Coaunerane coina chaelai amaai que belaine coina Teenforo asae nena rori- *altar* ichoaene jana, ii cotaairiin niha chamute cachane que coaaguine, ²⁴ jauriaanejeein caohachaain neein ii cotaairicha ainane coina, nii rori acatiha nii iicha amai ratiiriin, aina rucuhenuhu. Inae aina caohachaain rucuhequine baihate laen nainereei jelaiha kuhin nii rori- *altar* ichoae nii Cana Coaunera belaine jaan teeine.

²⁵ Chunocoha inara amute cacha, cocoinanacaaihuru rai inara coulurujeein nihane, raotjoeein aina ereein rucuhacuche, joesio rai inara colurujihane coataa. Aineeichenete folisiaa rai inara tiha joesione, caresero cuhane inara enoaaurureein. ²⁶ Nitohanein ichaeneeichenete nii caresero cuhane neriquicheein mituhelanaala, nii baaso ichaquichene coretequichene reentiaain. Esinae rauhijiriine aitoon inara rai.

Comasainelanaala nena ene dadaeniha cachane coina relaa Jesosone

²⁷ Inarate: 'Jiaonriha inara sinijeranelanaala nena ene dadaaichene,' naain inoaenlu inara relaauruhane coitucuhiche. ²⁸ Esinae rauhijiriine laen canu inara rai aitoon. Chunocoha suujua cuhane ene jereein coarate, suujua cuhane nejelau ene que naosate.

²⁹ Inara nota osa que inara sarunaa jerihane nii inara nota que coaraain, inaraacha jerei caje amuuche, nabana inara nota coreniha baaso ichaquichene, inara notaacha usi jana cuelanaala, satiin inara jaberoco usi jana nitajihane coataa. ³⁰ Jana inara biji osa que inara sarunaa jerihane, coa nii inara biji turuaache nii inara sarueratenaajerihane jaan que. Mucuhichene ajiniha caje amuuche. Nii inara bijiicha mocoelanaala, inara jaberocone maajeen usi tabai jana nitajihane coataa.

Ene raain joeranihane, osa que nesaruha cachane que, cacha relaa Jesosone (Mt 19.9; Mr 10.11-12; Lc 16.18)

³¹ Chaen techu inoaenlu: 'Chunocoha comasai joeranihane, nii comasai jaohane jaan cocoiricha teeuche raita aina comasai jaohine,' naain inara relaurelu. ³² Esinae rauhijiriine laen canu inara rai aitoon. Leochoa cacha aina ichoaenihane jana comasai joerate, inae osa que nesaru. Jana nii quicha jaonjoain ene raerate, jericanejeein osa que nesaru.

Cana Coaunerae coaraje, naain nohaniha cachane que, cacha relaa Jesosone

³³ Chaen techu inara inoaensihuru rai: 'Jiaonriha Cana Coaunera notaraca netiin, Cana Coaunera bajaain, rai chaelai benatequichene nihanatiin teneeichene,' naauruhane coitucuhiche. ³⁴ Esinae rauhijiriine canu inara rai aitoon. Jiaonriha joereein inacojoein: 'Cana Coaunera coreniha,' naain ereeichene. Niheichu: 'Dede coreniha,' naain erena nainiheiche, Cana Coaunera nelaurianaja niha dedene jaun. ³⁵ Niheichu atane coreniha nihanatiin nainiheiche, nichaauraa Cana Coaunerane jaan nihane jaun. Niheichu Jerosaleen coreniha nihanatiin, Cana Coaunera nese nihane jaun. ³⁶ Niheichu inara couturi coreniha chaelai ichaquichene coina erena nainiheiche, inara jerequichene que jichosiin, nesomaraain, naonjoaain nenerihani inara coturijine jaun. ³⁷ Chaelai que: 'Icharihanuhin,' naaichene ichacuche. Jana: 'Icharihauni,' naaichene coa ichacache. Nelatihei cha ichaeraanu rijitiin nohanein irihacane. Niite baaso ne.

Soeraane, nerinanaa nainenihā chunine que cacha relaa Jesosone
(Lc 6.29-30)

³⁸ Inarate inoalenlu: ‘Chatohaneein inara soeraniha inara cunaitaaine, inara netonai cunaitaain nii inara soera sooche,’ naauruhane coitucuhiche. ³⁹ Esinae rauhijiriine canu inara rai aitoon. Jiaonriha chatohaneein baasoneein teraquichene neurinanaa coaauquichene. Aihane jaun inara meri faohitoroanihane, rai jera netonai icharatecuche. ⁴⁰ Chunocoha cocoinanacai rai inara colurujueein inara obiri ruluhane, nii jelaronaa bana inaraacha jiai inara obirine maajeein teeuche. ⁴¹ Inara que anajiin amaeratiha cocoinanacai, inara laurinelanaala nenaane, nii bajaane amuritoheriin amanaa nainequichene coarateein amaauche. ⁴² Inara caje niicha latei bajaain niha cachane, rai teeuche. Jana inara rai cainaane coina chaaelai bajaain niha cachane, chunaelanaa rai niicha latei teeuche.

Cotaicha belaiin niha cachane coina cacha relaa Jesosone
(Lc 6.27-28, 32-36)

⁴³ Chaen techu inoalenlu: ‘Inara belaichaauru belaiin, inara cotaihurera cotaihuhe,’ naauruha inara raine coitucuhiche. ⁴⁴ Nena laen canu inara rai aitoon. Inara que nejerenacaauru belaihuhe. Inara rohecaera rai Cana Coaunera bajaauche. ⁴⁵ Nitohaneein neeichenete, dedeeu nenaā Cana Inaca Cana Coaunera calaohineein neriquicheein. Acate enoto coaauane, coaononetojoein nechu aansainein nenacaauru rai, caohachaain nenacaauru rai, naonjoainuri conaeranu que nihane coina. Chaen techu suujua coaraelanaala nenacaauru rai, suujua coaraain nenacaauru rai, naonjoainuri rai elo letoae acauru rai caohachanu que. ⁴⁶ Jana acaihaniji inara belaichaauruhacha belaiichene, chatohanai que jana inara belaiiche Cana Coaunera, inae cuu tihane bana. Coaracuche nachuhinti Roma curuaanaa rai *impoestonu* que coriqui bajaaurera netonai jataain nechu aansainein neeuruha natiin, nitohaneein ichaauruhane. ⁴⁷ Jana inara belaiichaauruhacha rai raotojoein ereein, leeochoauru aina raotojoein erelanaala, naonjoain neeichene, chatohaneinna jana esinae rauhijiriin inara ichao coreein neeichene coaracurure cachaauru, Cana Coaunera coitucuruhi nihanatiinte, inara rijijieein neure. ⁴⁸ Aihana jaun caohachaain rauhijiriin neeuche, aihā Cana Coaunerane rijijieein.

6

Caohacha ichaa cachane coina cacha relaa Jesosone

¹ Jiaonriha nechu raujiaain inara coaracuruha cachaaurune coinaacha cacha notaracae Cana Coaunera jerenohin ichaquichene. Nitohaneein neeichene coatiha chaque inara rai cainarinaain Cana Coaunera. ² Aihana jaun cha latein nenacauru coroatajaneguichene, jiaonriha itolereenein cachaauru rai beein acauru coroatajaneguichene. Cana Coaunera coitucutoha nocoetonacaaurute cacha notaracae, nechu jataain acauru aina caohachaain niha cachane coina, Sinacoca asaae, bero cuhane, naonjoain cacha belaihuhe. Jiaonriha acauru rijijieein ichaquichene. Acaaurute nechu jataain aihure, acaauruhacha esenetaain, caohachaain acauru coaraa cachane coina. Nete inae caohachaain acauru coaracuruha cachaaurune que inae cainanohine acauru rai.

³ Aihana jaun inara, cairichaihuoroatajaniha cha teeichene, jiaonriha jataain inaraacha belai rai niha natiin beeichene. ⁴ Nitohaneein esinae chuni que coarateelanaala teeichene coaraanete, inara rai cainareein cana Inaca Cana Coaunera.

Cana Coaunera bajanaa que cacha relaa Jesosone
(Lc 11.2-4)

⁵ Cana Coaunera bajaichene, coa bajaauruha Cana Coaunera coitucutoha nocoetonacaaurune rijijieein bajaache. Acaaurute sinacoca asaae, joareein bero cuhane, naonjoainu neeichuru Cana Coaunera bajaure, nechu jataain caohacha ichaa nocoetiin aihuruhane coaracuruha cachaaurune coina. Nete nii coaracuruha cachaaurune coina aihuruhaneecha que, inae cainanohine acauru rai.

⁶ Nete laen ii Cana Coaunera bajanaa jereeine, caohacha jelai netiin coaraeniha chunine jana, bujuaihu uchu cuhane netiin ii Inaca Cana Coaunera bajaaine caohachae. Nitohaneein chuni que necoharaatelanaala netiin bajaachene coaraanete, inara rai inaraacha bajai tereein ii Inaca Cana Coaunera.

⁷ Cana Coaunera bajaichene, coa acauru rai ecaantocuru bajaee bajaecuruha araai saain Cana Coaunera coitucuhichurune rijijieein joanreen ereerejein bajaache.

⁸ Aihana jaun jiaonriha acauru rijijieein neeiche inarane.

Cana Coaunera, caje bajaachene ajiniha inara suujua cuhane inaraacha latei latequichene coitucue.

⁹ Aihane jaun Cana Coaunera bajaichene:

‘Satiin canacaanu Inacaneein dedeeu nenea Ofa, Iineein neeine coitucuurumiin satiin cachaauru.

¹⁰ Turuhine Ii Cojoanonaa.

Caa chauratane que iicha jerei ichacurumiin, dedeeu ichacuruhane rijijieein.

¹¹ Cojoanonetojoein canacaanu rai lenone ocoteeu.

¹² Baaso ichacaaunne, canacaanu que ii suujua acateeu, canacaanu rai baaso icharaauru que, canacaanu suujua acatichaanune rijijieein.

¹³ Jiaonriha osa que nesaruhiin nihacaanune nainatejeein neeine. Canacaanu caje moconajaera sitaa.

Inae,’

naain Cana Coaunera bajaauche.

¹⁴ Inara rai baaso icharaauru que, inara suujua acateein, acaauru aina caohachaaan nee-ichenete, Cana Coaunera netonai inara que suujua acatena nainereein. ¹⁵ Jana inara rai baaso ichaaan neeuruha leeochoaurune jana, acaauru que inara suujua acateneeichene, Cana Coaunera netonai inara osa que suujua acatenereein.

Suri noitelanaala netiin Cana Coaunera bajaauruha cachaaurune que, cacha relaa Jesosone

¹⁶ Inara suri couu netiin Cana Coaunera bajaaiichene, jiaonriha aihuruha Cana Coaunera coitucutoha nocoetonacaaurune rijijieein, nechu inara suri couu neeichene coaracuruha cachaaurune coina coa cunaitenaa meri tocohaneein inara meri tihache. Inae nitohaneein ichacuruhane coaraain acaauru belaichuruha cachaaurunete, nii acaauru belaichuruha-neeche que inae cainanohi ne acaauru rai. ¹⁷ Jana inara, inara suri couu netiin Cana Coaunera bajaaiichene, inara meri culejeein neruujeein raotojoein bajaauche, ¹⁸ inara suri couu netiin Cana Coaunera bajaaiichene que nainacuruha cachaaurune coataa. Nii banate laen leinjiin Cana Coauneraacha inara belaicheein, inara suri couu netiin bajaaiichene coreniha.

Dedeeu raoti ichaonaanaja

(Lc 12.33-34)

¹⁹ Coa caa chauratane que raotiin nenea coacuhin, coriquihona neein itolere rucuhel sirina coacuhin nihache, inara rai cojoanojoiin nitajeein, basijiaaurureein asijiautooru, naonjoanrichaaine jaun. ²⁰ Caa chauratane que caohachaaan nenea coacuhin mainajein amihanein coriqui taoojiaaichene jianein, nii aaichene rijijieein mainajein Cana Coaunera rai itolere caohachanu ichana que amihaneechete dedeeu inara rai cainanohinemii. Nii dedeeu laen asijiatooru nihanatiin turuhin inara basijiauna nainerinaain. Niheichu cojoano, ecu enohin aasaena nainerinaain. ²¹ Nitohanihane jaun jauriaanejeein caohatiin coaacuche, inara ichao rai inaraacha ichanenu que. Inara ichao rai jataain nelateineein niha coriquine esenetaaichene acaacha ichacuche. Jana inara ichao rai nelateineein niha Cana Coauneraacha icharatenoehine esenetaaichene acaacha ichacuche.

Cacha jaberoco conaeranein niha cacha suujuane

(Lc 11.34-36)

²² Inara notate inara suujua que itolere inaraacha coarai coitucueratera ne. Aihana jaun inara nota que inaraacha coarai coitucuhin, ichaquichene caohatiha inara suujuane tonoraai ichaeneeichenete jianacoon neriquicheein. ²³ Jana inara nota que baasonihane coaraquichene saijiein, inara suujua nii baaso ichaquichene jerihane rijitoejin baaso ichaquichenete, nocohenaanau nijiaonreein inara suujue.

Coriquiicha que coacuhin Cana Coaunera jerenohi ichana jereniha cachane

(Lc 16.13)

²⁴ Nihei chuni coroatajai curuaana letononeein nenea nainei. Leinjiin belaaan acaacha ere tonoraain, nii leeocho que jaolequiin nere tonoraenerihane jaun. Nii rijijieeinte Cana Coaunera sacunaa nainene cacha, coriquiicha que coacuhin nihane.

Jerihane rijijieein ichaonacaauru cachaauru ichao beraiha Cana Coaunerane

(Lc 12.22-31)

²⁵ Nitohanihane jaunne inara rai aitoon. Coa lenoneein acau cohin ichaohichene jaanu, inara cajione, naonjoain que nererojoeaeriin nihache. Tana lenone amurijiriin nelatiha inara ichaone jana, cajione amurijiriin nelatiha inara jaberocone coitucuhin

neeichene. ²⁶ Coaracuche nachuhinti temule jaain niicha quiineuri taojiaain rucuhacuruhane jaanu coloheri siriin naonjoaain neeururaha tajaecuru. Nete laen cana Inaca Cana Coaunera, lenoneein ichaaoruhane coina acaauruhacha quiine tein ne. Inarate nii tajaecuru amurijiriin jataain nelatein neeiche. ²⁷ Inaonjoan sanein niha natiin itolereneein suujua cuhane coaauca cachane niha natiin, nichao cariaain ichaonaa nainihe. ²⁸ Chanuna inara cajione que nererojoecaeriin neeiche. Coaracuche nachuhinti ajenacuru niicha jiaaenine que nichanaa ichaain, amihaneein, naonjoaane que airijiin omarohin, jataain caohatonanaain ujuanein naonjoaain neeuruhane. ²⁹ Jana *rey Salomoon*, coatiha nii aihuruha ajenacurune rijijieein niheilulu, caohati cajione que necoreetein nihalune saijieein. ³⁰ Tana mocohin nitajerai niha ajaenane saijieein, caohachaain omarohin nihane jaanu tein niha Cana Coaunerane coitucuhichene. Chanuna jana chaen, nii amuritoheriin inara cajioneterichaain Cana Coaunerane esenetaeneeichete, cha eseneta jeriheichuru cachaauru. ³¹ Nitohaniane jaun nainiheiche: 'Chaaque lenoneeinna acuu cohin, necoreetein, naonjoaain nerichaache,' naain que nererojoecaain nena nainiheiche. ³² Cana Coaunera coitucuhichurute, niicha que nererojoecaain niicha sacunaa jere. Nete laen Cana Coaunera inaraacha latei latequichene coitucue. ³³ Aihana jaun Cana Coaunera Cojoanonaacha que coacuhin, jeriha Cana Coaunerane rijijieein ichaohin, niicha jereeha ichaehajeein neeichenete, sattiin caa inara rai aito-coaunne jaan tereein Cana Coaunera. ³⁴ Jiaonriha eresi inaraacha ichaneni que coacuhin nererojoecaichene. Le janonaa bana nainein, canaacha ichaneni que coaaucaachenete caohachae.

7

Jiaonriha leeochoaauru ichao coulurujueeichene (Lc 6.37-38, 41-42)

¹⁻² Coa leeochoaauru ichao coaraain coulurujueein nihache. Nabana nii leeochoaauru colurujueeichene rijijieein, inara coulurujiha Cana Coaunerane coataa. Nii leeochoaauru coaraain neeichene rijijieein inara netonai coareein Cana Coaunera. ³ Chanuna aansijijn laaojoi ichaain baaso ichacuruha leeochoaaurune coaraain, acaauru que ereein neeiche, inara, acaauru amurijiriin jataain baaso ichaain ichaohichene saijieein. ⁴ Inasiina jataain amurijiriin leinjiin enuha jaberoco que funojoi niha ii notane saijieein, 'Jereeune ii nota que nena utoone rocoe,' naain erena nainereei inejera rai. ⁵ Cha coitucuha nocoetohine saijieein cha coitucuhi. Jauriaanejeein nii ii nota fuera enuha jaberoco rocohin jaote, caohatiin coaraain nii inejera nota que nena utoone coaraain rocohi.

⁶ Coa remaaecuru rijijieein nenacaauru rai, inara que banijiaain Cana Coaunera tenojoin tihache. Nabana inara coinetein inara cunaitaauruhane coataa. Niheichu coosi rijijieein nenacaauru rai, inara rai nelatein nena nii Cana Coauneraacha tei tenaa nainiheiche, que jaolequiin chaque nelatihei rijijieein coaracuruhane jaun.

Cha latein bajaera raite tereein Cana Coaunera

⁷ Cana Coaunera caje cha latein bajaachenete, inara rai inaraacha latei tereein. Cha latein ariin bajaera raite, cha tein ne Cana Coaunera. ⁸ Nii rijijieein techu latein rene cuha cachane, rae Cana Coaunera. ⁹ Coaracuche nachuhinti inara caje lenonee baja inara calaohine, rai ajeri telanaala lenone caohacha teeichene. ¹⁰ Ainihane inara caje ate bajaane, rai acano telanaala rai iniho caohacha teeichene. Nii amuritoheriinte, cha latein caje baja cachane rai caohacha tein ne Cana Coaunera. ¹¹ Coaracuche nachuhinti inara netonai baasonein inara suujua coaraain ichaohichene saijieein, cha bajaain niha inara calaohichurune, cha caohacha tein naonjoaain neeichene. Nii amuritoheriinte cha caohacha tein nereein inara rai Cana Coaunera, caje cha latein bajaichene.

¹² Nitohaniane jaun inara aina caohachaain neeuruha leeochoaaurune jeriquichene rijijieein, leeochoaauru aina caohachaain neeuche. Nitohanein ichoai coinete aite nii rauhi aina *profetacuru* inoensihuru laenanoojoi. Aitoha nii rauhine rijijieein ichaoha cachane coina.

Ichaonaa coero aina cacha itajera coero (Lc 13.24)

¹³ Nii jaratolanaala nena coero aina acuujuu siricha jeloone enooche. Nii cacha ichao itajeranu que nena bacuujuu aina rai coerote, jaraaotokane jaun cuhane cuhin arajiin nitajeure cachaauru. ¹⁴ Jana ichaonaa chabana nitajenaachara nejeein nena rene cacha turuaera bacuujuu aina rai coerote, aansijijn jaratohelanaala. Nii jaunte caaintatoha ecu turuha cachane jaun, coroatajajeeincha turuuje cacha.

*Ninaa caje enuha baaso coitucuhacane
(Lc 6.43-44)*

¹⁵ Caohachaaïn necohalajiïn neeuche, nii Cana Coaunera coitucuha nocoetiinchuru erenacaauru casajeeuru que. Acaaurute turuurureein nii Cana Coaunera coitucuurera tocorijianeieichuru inara rene. Nete acaauru suujua cuhane, inara ichao itajeranu baaso uhaaïn inara rene turuurureein. ¹⁶ Inarate nainequiche coitucunajaiche acaauru ichao cajene. Coatiha inoeri que inaana nainiheï ojoa, niheichu meseri que inaana nainiheï acusa. Nii rijijieeinte cacha baaso caje ocoona nainene ichaonaa caohacha. ¹⁷ Nii rijijieein techu satiïn temule caohacha, caohacha que inacae. Jana enuha baasote, jerichanejeein baaso que inacae. ¹⁸ Satiïn temule caohacha baaso que inaana nainiheï. Jerichanejeeinchu caohacha que inaana nainiheï enuha baaso. ¹⁹ Satiïn enuha baasooru-baaso que inaanacaaurute, inae sauhin moconojoiniha cureein. ²⁰ Nii rijijieein techu acaauru ichao caje cacha caohachaneein, cacha baasoneein, naonjoaain ichaauruhane coitucuriquicheein.

*Coatiha satiïn cachaauru, Cana Coaunera Cojoanonaa que ichaaururinaain.
(Lc 13.25-27)*

²¹ Coatiha satiïn canu rai: ‘Canu Curuaanaa,’ naain erenacaauru, Cana Coaunera Cojoanonaa que turuhin ichaonaa nainecururinaain. Canu Inaca Cana Coaunera jerenohin icharate laen, nainereein rai Cojoanonaa que ichaoha ne. ²² Inae nii cojoanonaa que turuhane banate, arajiïn cachaauru nesoone caaun: ‘Curuaanaa, Curuaanaa, canacaanune ii coitucuruha cachaaurune coina, ii que ererejetocaaanu, ii curuaa corenihane moconajaera letonocuru sitaain, arajiï cojoelanaacojoai ichacaanulu,’ ²³ naauruha canu raine janane: ‘Coatiha inara coitucuhaaun, naain cacaje amuuche baaso ichajeiin ichaonacaauru,’ naain acaauru sitareeunni.

*Canu ere aonaain caintoonjoan icharate, chabana nitajenereein
(Mr 1.22; Lc 6.47-49)*

²⁴ Nitohanihane jaun canu ere aonaain caintoonjoan icharate, leinjiïn cacha jataain nainaaïn niicha ichai coitucuhi nenea, enuha suujui caohacha que banesijiateein, ucaacaain temuhin nelohheritihane jana, ²⁵ uha elone jaun tabaacoaa nucuhecuro aina uha cujuana tabaine jana, nii loreri inasine, enuha caohacha suujui que banesijiateein ucaacaain temuhin ichaa nii icharane jaun. Nii rijiïcha canu ere aonaain caitoonjoa ichara cacha. ²⁶ Jana canu ere aohanra nii caintoonjoa ichaelanaala baaso ichajeiin ichaonaate, leinjiïn cacha aaso erenaa tonoraai, enuha suujui baaso que banesijiateein, araracaeriïn temuhin nelohheritihane jana, ²⁷ uha elone jaun tabaacoaa nucuhecuro aina uha cujuana tabaine jaun comohin nerataneein nitaje nii loreri. Nii rijiïcha canu ere aonaane saijieein caitoonjoan tonoraain ichaelanaala nenea cacha,” naain jetao cachaauru rai erereje Jesoso.

²⁸ Niritiïn acaauru rai beebjiha Jesosone jana jetaote, jataain cojoelatoore satiïn cachaauru, ²⁹ Moisesa aitoonjoan rauhi que acaauru relaaurera amurijiriïn, esinae rauhi-jiriïn suujua caje coitucuhin aithohane jaun.

8

*Cosibi caaun cunaitenaa cacha rautaa Jesosone
(Mr 1.40-45; Lc 5.12-16)*

¹ Inae nii cachaauru relaane nainaaïn, ichtatane ucuunno caje fauha uha Jesosone jana jetaote, arajiïn saacure cachaauru. ² Nii jana jetaote, turuha uhe leinjiïn cacha cosibi caaun cunaitenaa. Aca jetaote, Jesoso rene turuhin nacatiha neseonriaain jetao:

“Ii jereeine canu rautaa caa canu cosibi cajera Curuaanaa,” naane jana jetao:

³ “Jerichaaun chujian. Ii caje amuhine caa ii cosibi,” naain biji que dadaa Jesosone rijieeoritiïn, nii rai cosibi caje nerautaaïn somaraain ne nii cacha. Nitohanai cunai siricha cacha rohan nichuuntaain dadanaa naineniha chunine que airijiïn, rohan nichuuntaain dadaa Jesoso. ⁴ Nitohaneein rautaaïn jetaote:

“Aonaau. Jiaonriha chuni rai catohaneein ii rautaaïn nihanune beeinera. Raujiaaincha nii Moisesa aitoonjoan rijijieein, Cana Coaunera belaiha saseredote rai icha teeni amaain cunihunte caje inae nerautaaïne coaracurumiïn cachaaurura. Chaen techu inae nii ii cunai caje nerautaaïn somaraain leochaauru rohan turunaa naineeine coaracurureein satiïn cachaauru,” nae rai Jesoso.

*Romanocuru rai soondarooru curuaanaa letono rautaa Jesosone
(Lc 7.1-10)*

⁵ Inae Caferenaaon turuha Jesosone jana jetaote, rene turuhin jetao:

⁶ “Curuaanaa, canu letononeein nenaate cunaiteein ne canu loreri asae, itolereenein jiurohin cunaacoaa rai jaberocone jaun,” naain Jesoso rai biha leinjiin Romanocuru rai soondarooru curuaanaane jaun jetao:

⁷ “Inae rautaa urichaaunni,” naa rai Jesusone jaun jetao:

⁸ “Curuaanaa, coatiha chaque ichai nelatejeehaaun canu loreri asae turuha uhine coina. Raujiaaincha nii cunai sitaau canu letono caje, aihute nerautamiin. ⁹ Nitohaneinne canu letoain neeuuha canu curuaanaacurune acaauru ere tonoraain neeun. Nii rijijieein techu, neeure canuhacha letoaeni soondarooru. Leinjiin letoaanunete quere tonoraain cue. Jana leeocho cotihacaaunnete uhe. Chaelai ichaa canu letonone coina letoaanune techu ichae quere tonoraain,” naa Jesoso rai Romanocuru rai soondarooru curuaanaane jana, ¹⁰ cojoelatiin jetaote: “Esiniae rauhijiriin coatiha nihei chuni Isaraeli cocoaicha, caa cacha rijijieein jataain quesenetaera coarahaau chabana. ¹¹ Esinae rauhijiriinte enoto mitu nichajai, enoto so nichajai, naaonjoainuri cajeeuru arajiin uhin, Abaraau, Isaca, Jacobo, naaonjoainuri aina raotojoeiin turuhin lenonecurueein, inae Cana Coaunera cojoanona que turuhane bana. ¹² Jana Isaraelitaauru tabaaurute, rai cathanu que ranajaain nihalu Cana Coaunera saijieein, inae Cana Coaunera cojoanona que turuhane bana, nocohenaanau jaoleneein chanaa curureein nesoone caaun,” nae jetao aina cunacaauru cachaauru rai Jesoso.

¹³ Nitrohane baiha jetaote:

“Chajaain chenenajaun caunihute, nii esenetaain jereeine rijijieein nerautamiin ii letono,” nae Jesoso. Nii rijieeoritiin jetaote, inae nerautae nii soondarooru curuaanaa letono cunaitena.

Fedoro tano rautaa Jesusone

(Mr 1.29-31; Lc 4.38-39)

¹⁴ Nii baiha jetaote, Fedoro loreri asae turuha cuha Jesusone jana jetao, ecu sininaja ichoae ajaa caaun cunaiteein niha Fedoro tanone jana eruuruha cue. ¹⁵ Inae ecu turuhin nii cunaitena bijii mucuha Jesusone rijieeoritiin jetao, inae caje amuha nii ajaane jaun, nerautaan nimichuhin acaauru rai lenone chalue.

Arajii cunaitenacaauru rautaa Jesusone

(Mr 1.32-34; Lc 4.40-41)

¹⁶ Inae nocohejihane jana, arajiin suujua cuhane coitucuhichuru siriin caaun cunaitenacaauru uhaain turuuruha cachaaurune jana jetao, nereecha que nii cacha suujua cuhane nenacaauru coitucuhichuru sitaain, satiin cunaitenacaaurune maajeein rautaacoe Jesoso.

¹⁷ Nitohaneinte ichae Jesoso,

“Acate turureein

cana caje cana osa aina

cana cunainunru itajihane coina,”

naain besihalu Cana Coaunera ere bera inoansi Isaihazine nainaane coina.

Jesoso aina cunaa jereraauru

(Lc 9.57-62)

¹⁸ Nii jana arajiin curuhacaain neeuuha cachaaurune coaraane jaun jetaote, nemuri jerau amaauruha aina nerelanacaaurune coina acaauru rai aite Jesoso. ¹⁹ Nii jana jetaote, rohan nichuuntaain jetao: “Curuaanaa, ii ainane unaa jereeun, chunijiun cuhine jaauun niha natiin,” naa Jesoso rai Moisesa aitoonjoan que cacha relaerane jana jetaote:

²⁰ “Arolarihurute sininajaun siriin naaonjoaunre. Jerichaneein techu sininajaun siriin naaonjoaunre tajaacuru. Nena laen canu Cana Coaunera Calaoihi cacha caje nejanoanaa nichaaunne, nene canu rai chunijiun nesurucuaaunne jaanura,” nae jetao rai Jesoso. ²¹ Nii jana jetaote, aina nerelananaa netonai jetao: “Curuaanaa, inae oha canu inacane janane caonatichaaune baiha ii aina ureeuni,” naa raine jaun jetao:

²² “Niriimiin. Canu sacuhachaaute ecu nejesinajeein Cana Coaunera coitucuhi nesinanejeein ichaauruhine ooruhane reentiaain,” nae jetao rai Jesoso.

Cujuana aina fichafichanaa suruaa Jesusone

(Mr 4.35-41; Lc 8.22-25)

²³ Niritiin jetaote, aina nerelanacaauru aina jiniiquiin bote cuhane fauhin jelai caje amue Jesoso. ²⁴ Nii jana inae bote cuhane cuujueeuruhane jana, uha cujuana tabai aina fichafichanaane jaun jetaote, enohe bote cuhane acuu. Nii jana jetaote, tonajelanaala bote cuhane sinii siniicha Jesusone jana ²⁵ nocooain jetao:

“Curuaanaa, inae nalunaa jerichaache. Chajaain caa acuu caje cana ichoterateeu,” naauruha aina nerelanacaaurune jana jetaote:

²⁶ “Chanuna jataain nesooneeiche. Jataainachura ansijieeinjin cha esenetaeneeichete,” naain nimichuhin cujuana aina fichafichanaa suruaa Jesosone jaun jetao, inae neniha fichafichanaane jaun raotojoein cujuueure. ²⁷ Nii jana chojoelatiin jetaote:

“Chatohanaineinna ne caa cacha, cujuana aina cucuana cuhane niha natiin nere tonoraain nesuruhane coina,” naaure jetao ecu nejesinajein aina nerelanacaauru.

Cadara batane que coroatajai suujua cuhane coitucuchuhi sirichaauru rautaa Jesosone (Mr 5.1-20; Lc 8.26-39)

²⁸ Inae nemuri jerau aina nerelanacaauru aina jiniiquiin Cadara batane que turuha Jesosone jana jetaote, atanebana jelai caje cuhin jetao, coineteure coroatajai cachaauru, suujua cuhane coitucuchuhi sirichaauru. Acaauru jetaote, enaacha cacha cunaitaane jaun, nene chuni nii neeurunaja bero cuhane amui. ²⁹ Acaauru jetaote:

“Caa canacaanu rene turuhin canacaanu roeroheca Cana Coanera Calaohi Jesoso. Nechu jataain canacaanu roerohecaain, canacaanu cairichaaaine coinete, jaiti chojoanonaa que turuenihane jana turuhicha,” naaure jetao ehequiin. ³⁰ Nii jana ecu rohan arajiin lenoniha neeuruha coosichurune jaun jetaote:

³¹ “Caa cachaauru suujua caje canacaanu sitanaa jereeine, nii coosichuru suujua cuhane canacaanu letoaaura,” naauruha Jesoso rai, nii cachaauru suujua cuhane nenacaauru coitucuhichurune jaun jetaote:

³² “Taa coosichuru suujua cuhane cunichuchera,” naain jetao nii coitucuhichuru letoae Jesoso. Nii jaun jetaote, nii cachaauru suujua caje mituhin, coosichuru suujuaniha enooruha nii coitucuhichurune rijieeoritiin jetao, satiin ramarau nemarotihacoain nereeonohin ohacoaure nii coosichuru.

³³ Nitohanihane coaraain jetaote, jelai caje sorohin jetao, neseu turuhin nii coosichuru suujua niha enooruha coitucuhichurune jana, ooruha coosichurune beeure nii coosichuru beraihurera cachaauru. ³⁴ Nii jaun jetaote, satiin nii nese caje cuhin, nii niha Jesosone jaaun rene turuhin coaraain jetao, rai aitocure chajaain jelai caje amuhane coina.

9

Jiurona cacha rautaa Jesosone (Mr 2.1-12; Lc 5.17-26)

¹ Nii baiha jetaote, aina nerelanacaauru aina jiniiquiin bote cuhane fauhin cuhin nemuri jerau ichaohalune jaaun Caferenaanon turuha cue Jesoso. ² Inae ecu turuuruhane jana jetaote, nela cuhane leinjiin jiurona cacha turuaa cuuruha Jesoso rene cachaaurune jana, jataain rautaane esenetaain aihuruha nii cachaaurune coaraane jaun, nii cunaitanaa rai jetao:

“Nelararajiaaura cacalabi. Inae ii osa caje ichoteratenohi neeicha,” nae jetao rai Jesoso.

³ Nii aonaain jetaote:

“Chanuna caritiin Cana Coanera baijiaraanu rijitiin ere caa cacha,” naain jetao suujua cuhane coarajeeure Moisesa aitoonjoan que cacha relaaureraauru tabaauru. ⁴ Nejetaote niritiin baasoneein suujua cuhane coaacuruhane coitucuhane jaun jetao:

“Chanuna baasoneein itolere bana inara suujua coaraquche. ⁵ Chaa quena caaintare: ‘Inae ii osa caje ichoteratenohineein,’ naenihacane: ‘Chajaain nimichuhin chela seriin amuun,’ naacane. ⁶ Coarajeeuche nachuhintine, canu Cana Coanera Calaohi- cacha caje nejanoanaa nichaanne cocoainain lethanojoinichaaun osa caje cacha ichoteratichaaunne coina, caa chauratane quene coarate inara que,” naa acaauru raine baiha jetaote, nii jiurona cacha rai jetao:

“Chajaain nimichuhin chela seriin chenenajaun cauninura,” nae nii jiurona rai Jesoso.

⁷ Nii rijieeoritiin nimichuhin jetao, rai nenajaun cauha cue nii jiurona cacha. ⁸ Nii coaraain jetaote, rai suujua rauhi inaaoritelanaala que casiin Cana Coanera coroaacure. Nitohanai ichana nainiha cachane jaanu teein niha Cana Coaneranane coaraain.

Mateo cotihaca Jesosone (Mr 2.13-17; Lc 5.27-32)

⁹ Nii jiurona cunaitanaa rautaane jaan jelai caje uhin canu- Mateo nichaanne, Roma curuaanaa rai *impestonu* que cachaauru cobaraain coriqui bajaanune jaan rori ichoae lauhecohanune jana canu coaraainte:

“Chajaau canu aina,” naain canu cotihaca Jesosone jaun, nii rijieeoritiin nimichuhin Jesoso aina cuun.

¹⁰ Nitohanein cuhine canu loreri asae turuhin, satiin aina nerelanacaauru aina curuaecaain Jesoso coroaateen. Nii janate ecu canacaanu rene turuhin nelauriaain lenonecure jataain arajiin Roma curuaanaa rai *impestonu* que coriqui bajaaureraauru

canu leeochoaauru, chaen leeochoaauru cachaauru- nechu aansaineen ichaonacaauru, osaaonacaauru, naonjoainuri. ¹¹ Nii coaraainte Jesoso aina nerelanacaauru rai:

“Chanuna caa *impoestonu* que coriqui bajaaureraauru aina, caa osaaonacaauru aina lenone caa inara relaera,” naauruha fariseeocurune ¹² aonaainte:

“Coatiha coichaera latecuruhi raurohin nenacaauru. Leiniin cunaitenacaauruhachate coichaera latecuru. Nii rijijieein canu latecuruhi caohachaa in ichaoha nocoetonacaauru. ¹³ Chajaain nii Quiricha Inoaensi cuhane: ‘Coatiha chaelai sohin mocohin que canu belaaichene jerinaaun. Raujiaaincha jiniquiin cairichaaajoaain ita coaraain ita belaaain neeichenena jereean,’ naain laenanohi nihane jaan que nerelanihucho. Aihane jaun, coatiha nii caohachaa in ichaoha nocoetonacaauru cotihaca uhaaun, osaaocuruhane coitucuhin nichao coreein caohachaa in ichaonaa jereraaurune cotihaca uun,” nae fariseeocuru rai Jesoso.

Suri couu neein cosinacaain Cana Coaunera bajaauruhane
(Mr 2.18-22; Lc 5.33-39)

¹⁴ Nii janate Jesoso rohan nichuuntaain:

“Chanuna fariseeocuru aina canacaanuhacha canacaanu suri couu netiin cosinacaain Cana Coaunera bajaacaanune jana, ii aina nerelanacaauru aihurene,” naauruha Joaan Baotisita aina amuhemuhenaacaaurune jana jetaote:

¹⁵ “Chasiina suri couu netiin cosinacaain inaderaaurure ene ranaa jerera beseta que cotihanohichuru, jaiti acaauru aina niha nii ene ranaa jerera cacha natiin. Nete inae nii jianacoon teein cacha ranaa jerera nichaaunne mucuhin amaaauruhane banate laen, suri couu cosinacaain niha cuurureein- nii beseta que cotihanohichuru.

¹⁶ Coaracuche nachuhinti, nihei chuni obiri enachasine soaain, cajione siri que counera. Nitohanein nii obiri enachasine soaihanete, nii obiri enachasine asaere nii cajione siri. Chaen caohachaa in nedanaa nainerihe i nii obiri enachasine, nii cajione siri que couneraane. ¹⁷ Nii rijijieeinchu nihei chuni inae conaca que tiha coaeraine jana, cuhane ichonai tera. Nitohanein cuhane teraa ichonanete naasaaere nii coaerai. Nitohanihane jaunte, caohachae coaerai nejesinanein niha coaeraine. Chaen ichonai, ichonai nejesinajein nihane caohachae,” nae acaauru rai Jesoso.

Jesoso cajione dadaera ene aina Jairo cacunu
(Mr 5.21-43; Lc 8.40-56)

¹⁸ Niritiin acaauru rai ereereca Jesosone janate, rene turuhin nacatiha neseeonriaain: “Jataain enate nijioaen canu cacunu. Nete canu jiniichaa in uhin dadaaine nacoaanein ichanareein,” naain Jesoso cotihaca leinjiin Jorioocuru curuaanaane jaun, ¹⁹ nii rijieeoritiin nimichuhin aina nerelanacaauru que corihaneraain caaijie cue Jesoso. ²⁰ Nii janate lechoonca coroaata jaanacaain, rai jaberoco caje ichana jaohajeein niha leinjiin enene jaun, Jesoso rohan nichuuntaain caaijie cutiin cajione auha mucuuri: ²¹ “Caa rai cajione auha mucuhaneecha caaunne nerautareeunni,” naain esenetaane jaun. ²² Nete rai cajione auha mucuhane jana nauriteriin nii ene coariin:

“Nelararajiaaura ene, jataain nerautaaaine esenetaain aaine jaunte inae nerautaaicha,” naa rai Jesosone rijieeoritiin, inae nerautae nii ene ichana jaohane caje.

²³ Nii ene rautaaane caje cuhin, nii Jorioocuru curuaanaa loreri asaee turuha Jesosone janate, inae atane rucuhacuruhane rai neein cojiorinchuru coinaderaauruha cachaaurune jana turuhin:

²⁴ “Satiin caalai caje mituuche. Coatiha ohane jaun aihei caa ranuna, sinihane jaunte aicha,” naa acaauru rai Jesosone jana coenacure ecu neein coarajeerera cachaauru. ²⁵ Nete coenacuruhane saijieein, jitariin nii loreri caje mitanajaane baiha, nii ranuna rene enohin biju que mucuhin michuha Jesosone jana nimichue nii ene. ²⁶ Nii coaraainte ita rai beeuruha cachaaurune jaun, satiin jelai batane sacuritaain coitucunojoi ne nii o caje ranuna ichatiha Jesosone.

Coroatajai maosa rautaa Jesosone

²⁷ Nii ranuna ichatihane baiha caje amuha Jesosone janate caaijie cuhin:

“Jataain cairichaaajoaain canacaanu coaraaura Rabiri nefoerate,” naain eheehequuin sacuure coroatajai maosacuru. ²⁸ Nii janate inae loreri asaee turuhin, ecu enoha Jesosone jana rohan nichuuntaauruha nii coroatajai maosacurune jaunte:

“Caa maosa neeichene caje inara nota teein nihanune esenetaaichena,” naain acaauru caje bajaa Jesosone janate:

“Aihacaanura Curuaanaa,” naauruhane jaun, ²⁹ biju que acaauru nota dadaain:

“Nii esenetaaichene rijijieein conohine inara notara,” naa acaauru rai Jesosone rijieeoritiin, ³⁰ inae conoe acaauru nota. Nii jaunte:

“Coa leeochaauru rai caa inara nota tein nihanune bihache,” naain acaauru suujuatiha Jesosone saijieein, ³¹ jelai caje amuuru rijieeoritiin beuruhane jaun, inae satiin jelai batane sacutaain acaauru nota tein niha Jesosone coitucure.

Erenaachara cacha rautaa Jesosone

³² Inae jelai caje amuuruha nii coroatajai maosacuru niicha rautaurine janate, ere-naachara cacha, coitucuchuhi que suujuequiin nena turuaa uure Jesoso rene. ³³ Nii janate nii coitucuhui sitaa Jesosone rijieeoritiin, inae irihane nunuhete nii erenaachara cacha. Nii coaraainte:

“Coatiha chabana catohanai coarahaacache Israeli lauri nichaachene janata,” naaure cojoelatiin cachaauru.

³⁴ Nete:

“Jeelai coitucuhichuru curuaanaate, caa catohanein coitucuhichuru sitaain niha caa cachane jaanu tein nera,” naaure ecu neein coarajeein fariseecuru.

Cairichaaajoaain cachaauru coaraa Jesosone

³⁵ Nitohaneinte neseeuru cuhecujueein nenaanajaauru nainein amuhemujueein, netaojiaain Cana Coaunera rai rauhi que ereerecuruhane jaan coloheri sinacocacuru nainein cuhecujueein, Cana Coaunera Cojoanonaa erena raatonu que cachaauru relaain, itolere cunai caaun cunaitenacaaurune maajeein rautaa Jesoso. ³⁶ Nii jana cachaauru coaraa Jesosone janate, nii chaque nelatihei rijijieein beraicha colane nena carenero rijijieein amuhemuhecuruhane jaun cairichaaajoaain acaauru coarae. ³⁷ Nii jaunte:

“Jataainte esinae arajiin neeure cachaauru, Cana Coaunera coitucunaa jereraauru. Nete nene acaauru relaeranura. ³⁸ Aihane jaun Cana Coaunera bajaachete neeine acaauru raain acaauru relaeranu,” nae aina nerelanacaauru rai Jesoso.

10

Aina nerelanaa nichaanune caje, lechoonca coroatajai nichaanune janijiin cocoaanaa Jesoso afosotoneeine

(Mr 3.13-19; Lc 6.12-16)

¹ Nii jaunte lechoonca coroatajai aina nerelanaa nichaanune cotijiaain janijiin, canacaanu cocoaanaain canacaanu letoae Jesoso, cachaauru suujua cuhane nenacaauru coitucuhichuru sitaain, itolere cunai caaun cunaitenacaaurune maajeein rautaacaane coina. ² Nii lechoonca coroatajai afosotoorunu que niicha cocoaain nichaanunete, jauriaanejjein Simoon Fedoronein acaauruhacha curuaatei, rai nejera Aanderesi, Saantiaao aina rai nejera Joaan Sebedeeo calaohinein nenacaauru, ³ Ferifi, Bartolomee, Tomasi, chaen canu Mateeo nichaanne Roma curuaanaa rai *impoestonu* que cachaauru cobaraain coriqui bajaera nichaannune, Arafeeo calaohi Saantiaao, Tadeeo, ⁴ chaen jauriaanejjein Romanocuru que nejeratenacaauru aina nenaalu Simoon Selotenein niicha curuaateeri, chaen nii baiha Jesoso coulurujeranu Jodasi Isacariote, naaonjoainichaanu.

Cana Coaunera Cojoanonaa que cachaauru relaauruhane coina aina nerelanacaauru letoaa Jesosone

(Mr 6.7-13; Lc 9.1-6)

⁵ Nitohanein nii lechoonca coroatajai aina nerelanaa nichaanune letoaainte canacaanu suujuate: “Coa nii Cana Coaunera coitucuelanaala ichaonacaauru atane que cuhache. Niheichu Samaria cocoaichacuru rene niha natiin coa turuhache. ⁶ Ucuuae cuelanaala, Cana Coaunera cachanein nitajerai nenacaauru Israeli cocoaichacuru rene cunichuche. ⁷ Chajaain ucuuae cuhin, inae nichuutaa Cana Coaunera Cojoanonaa benichuche acaauru rai. ⁸ Chaen cunaitenacaauru rautaa, onacaauru nihanatiin ichatein, cosibi caaun cunaitenacaaurune maajeein rautaa, cacha suujua cuhane nenacaauru coitucuhichurune maajeein sitaache. Inarate core colane nitohanai ichana nainequichene jaanu raain neeiche. Aihana jaun nitohanai ichaain neeichene, coa core bajaache.

⁹⁻¹⁰ Coa inara coriqui, inara atora, inara cajione necoreeteichene jaanu, inara safato, inara biji achune, naaonjoainuri amaain cuhache. Niha rauhi, amihanenacaauru coroaateuruha cachaaurune coina. ¹¹ Leinjiin neseu, nenaanajaun, naaonjoainu turuhichene, chunocoha caohachaaain inara raera cacha ariin, rai loreri asaae neeuche jelai caje amuhichene reentiaain. ¹² Inae nii loreri asaae turuhichene neein, loreri asaae nenacaauru rai ereein turuuche. ¹³ Nii jana raoti ichaonaa que ichaonaa jerecuruhanete, raotjoein inara raauruein nii loreri asaae nenacaauru cachaauru. ¹⁴ Jana caohachaaain inara raelanaala inara aohana jerecurenihane, nii loreri caje, chaen nii nese caje, naaonjoaain caje inara amunein inara tija que nena utoone rihariaain ratiriin

amuuche. ¹⁵ Esinae rauhijiriin acaaurute cana janonaa besaute que inae tihane bana, Sodoma, Comora, naonjoainuri batane que ichaonacaauru amurijiriin caseteco coaracurureein.

Mucunojoinecuruhane caina arichacuruhane

¹⁶ Aonacuche, canune inara letoaun janolari mululune jana situha cuha irine rijijieein cuhichene caina. Aihana jaun cacha cunaitaane caina nainaa acanone rijijieein cunichuche. Chatohaneein teraane nihanatiin nerinanaa naineniha serorine rijijieein. ¹⁷ Aihane jaun caohachaaain nainaaain necohalajiin cunichuche. Cocoainanacaaihuru rai inara teeuruhane janate, sinacoca asaae inara amaain inara bisiin, ¹⁸ coberenadorocuru rene inara amaain, *reychuru* raine maajeein inara amaaurureein canu coreniha. Nii janate canuneein nihanune coitucuerateriquicheein acaauru que, chaen nii Cana Coaunera coitucuelanaala nenacaauru quene maajeein. ¹⁹ Inae cocoainanacaihuri bijiu inara teeuruhane, coa acaauru tonoraain ereeichene jaanu que tonajianche. Inae ereeichene caina neeichene janate, Cana Coaunera Suujue, inara rai ereeichene jaanu tereein. ²⁰ Aihane jaun coatiha inara ecu ereriheeicheein. Cana Inaca Cana Coaunera Suujuete inara coreniha ecu erereein.

²¹ Nitohanerichaaine jaunte, rai nejeraauruhacha, nejeraauru tereein ateinanohineeuruhane caina. Nii jana rai inacaauruhachate, rai calaohichuru tereein cocoainanacai rai. Nii jana acaauru calaohichuruhachate, inacaauru que nejerateein inacaauru teeurureein ateinanohineeuruhane caina. ²² Satiin cachaaauru caa chauratane sacuritaain canu coitucuelanaala nenacaaurute, canu coreniha inara que nererojoeaca cuurureein. Nete nii esenetaane janelanaala, atiin satono que tiaain jerichanejeein sacuera nichotereein. ²³ Leinjiin neseu turuhichene jana, inara rohecaain inara mucunaa jerecuruhane, leeocho neseu kuhin sorochoe. Esinaene aitoon. Jaiti Israeli nefoerateeuru sacuritaain turuheneeichene janane, canu inara ichohaichaniha ecu turezzaunni canu acaihaniji Cacha Calaohineein nejanoanaa nichaaunne.

²⁴ Niheichu rai relaera amurijiriin nena nainihe i aina nerelanaa. Niheichu rai fatoroon amurijiriin nena nainihe rai cachaneein nena. ²⁵ Relanojineein nenacaauru, acaauru relaera rijijieein neeuruhine. Jana letononeein nenacaauru acaauru curuaanaa rijijieein neeuruhine. Canu inara Curuaanaa neein inara relaera nihanune que moconajaera Beelsebo niha canu beeuruha natiin, tonacururiha jana inara que.

Coasinacainein niha ohacachene baiha cana itajeranein nenaane
(Lc 12.2-7)

²⁶ Aihane jaun, coa cachaaauru coasichache. Coitucueraelanaala, asinojineein chaachaaain niha chunine niha natiinte, coitucunojoiniha cureein. ²⁷ Jana caa coitucueraelanaala nena nii chuni aonaenihane jana, caa caitonjoan coitucuerateeuche satiin cachaaauru urichoo netiin. ²⁸ Coa inara atinana naineraauru que casihache, inara atinaauruhane baiha chabana satonoelanaala neeni janonaa que neeni, inara suujue itajenaa nainecurenihane jaun. Nete laen nainequiche chabana satonoelanaala nena usi jana inara jaberoco aina inara suujue itajeranu neein nena- Cana Coaunera que casiin neeichene.

²⁹ Tana nii chaque nelatejeeane que airijiin leinjiin moneda que coriha coroatajai tajaelineane coitucuhichene. Nete jereniha cana Inaca Cana Coaunerane nii leinjiinijin nitajenaa nainecurene. ³⁰ Nii amurijiriin inarate, inara couturijine maajeein leinjiana leinjianaain janiinojineein ne. ³¹ Aihane jaun coa casiin ichaohache. Inarate jataain tajaelineaacuru amurijiriin nelateein neeiche.

Cachaauru que Jesocurisito coitucuerateeurera
(Lc 12.8-9)

³² Chunocoha cachaauru que canuneein nihanune coitucueraneein, canu cachaneein nihane coitucueratera ne, acaentonai coitucuerateereunni dedeeu nena Ofa Cana Coaunera acatiha neein. ³³ Nena laen canuneein nihanune coitucueraneein canu cachaneein nihane saijieein, canu coitucuerate lanaala nena que acaentonai coitucuenereunni Ofa Cana Coaunera acatiha neein.

Ita caje cacha lerueranein niha Jesosone
(Lc 12.51-53; 14.26-27)

³⁴ Coatiha raoti ichaonaanaja turuaa uhaaunlu caa chauratane que, ita que nererojoeacain ichaoha cachane jaane turuaa uunlu. ³⁵ Nitohanihane jaunte, rai inaca que nejeratein rai cacunu. Jana rai nebaene quete

nejeratereein rai nacana. ³⁶ Nitohaneeinte nechu naraaicha que nejeratenaaneein neeurureein cachaauru. ³⁷ Rai inaca, neba, calaohi, cacunu, naaonjoainuri belaihane amurijiriin cacoelainihane, nii chuni canu cachaneein nenea nainihei. ³⁸ Itolere necairichanaa abaantaain coroso que nerichaaunnine rijijieein necairichanaa abaantaenihane, canu cachaneein nenea nainihei. ³⁹ Nete laen canu, rai nichao ichoteratena nainichaaunne coitucuhin canuhacha cohajeein nenea, nichao ichoteratereein canu coreniha. Jana canu esenetaelanaala, canu colane nichao ichoteratena jererate rai nichao itajereein.

Cainanohinerichaaain namute cacha rai cha tera

(Mr 9.41)

⁴⁰ Chunocoha inara raerate canu raa aicheein. Jana caohachaaain canu raerate canu letoaera raa aicheein. ⁴¹ Cana Coaunera letononiha leinjiin *profetane* coreniha caohachaaain raain nenaate, *profeta* rai cainanohiniha rai namihaneone rijijieein nii raane coreniha rai cainanohiniha cureein. Chunocoha leinjiin cacha caohachaaain nenea raain neite, jerichanejeein nii cacha caohachaaain nenea rai cainanohinihane rijijieein, nii raane coreniha rai cainanohiniha cureein. ⁴² Chunocoha caa ena canu sacunaa nunuhetejeeuraauru rai, nechu jataain canu sacueranihane coreniha le eraurujeein conacai teein nei raite, esinae rauhijiriin cainanohiniha cureein,” nae aina nerelanaanichaanune rai Jesoso.

11

Jesoso rene tururuha Joaan Baotisita letonocurune

(Lc 7.18-35)

¹ Nii lechoonca corotajai aina nerelanaa nichaanune relaane baihane, jelai batane que nenacaauru neseeuur nainein cuhacaanu, Cana Coaunera beratenojoin erenaa beebejeein cachaauru relaa amuhemuheca Jesosone coina. ² Nii janate caresero cuhane netiin benaa caje itolere ichaa Curisitone coitucuhin aina amuhemuhenaacaauru letoae Joaan: ³ “Iina esinae rauhijiriin, nii turuha uheneni Curisito niha. Aca neneeine beeune turuha leeoehane cohacaanu,” naain rene turuhin bajaauruhane coina. Nii jaunte letoanjaane rijitojoein aitocuruha rene turuhinne jaun:

⁴ “Chajaain caa inaraacha coarai, inaraacha aonai benichuche Joaan raicha. ⁵ Inae maosa neeuruhane caje conoa maosacuru notara. Bacosacuru niha natiinte, inae nichaauraaain amuurera. Cosibi caaun cunaitenacaauru niha natiinte, inae somaraain neeure cosibi cajera. Urichosaaecuru niha natiinte, inae enene erenaa aonacurera. Onacaauru niha natiinte, inae o caje ichanacurera. Jana cairichanejeein nenacaauru raite, Cana Coaunera beratenojoin erenaa beebejeein, nosa caje nichoteeururichaaaine beebeje. ⁶ Nerausiaaejeeinte neeure rai suujua corelanaala acanihane esenetaain acaacha cohajeein nenacaauru,” naain benichuche Joaan raicha,” naain Joaan letonocuru letoae Jesoso. ⁷ Inae jelaiha cauha cuuruha Joaan letonocurune janate:

“Chatohanai coaraa cuhichelu cacha areroo cuhin. Leinjiin jiarana nujua cujuana ichanohineein nerurujuanaana coaraa cuhichelu. ⁸ Ainihane leinjiin cacha, cajione caohacha que necoreetein neina coaraa cuhichelu. Inarate raotojoein coitucuhiche, cajione caohacha que necoreetein nenacaauru, *reychuru* loreri asaae neeuruhane. ⁹ Chatohanai coaraa cuhichelu. Leinjiin Cana Coaunera ere bera *profetana* coaraa cuhichelu. Aiha laesinae, nii choae tacaain jataain leinjiin *profeta* amurijiriin nenaate esinae rauhijiriin coaraa cuhichelu. Acate Joaan ne. ¹⁰ Nii Joaan quete:

‘Canune ii ajiniha

cachaauru rai ereerecane coina

canu ere bera letoareeunni

turuhine jaanu rucuharanu que,’

naain ne laenanohineein Cana Coaunera Quiricha cuhane. ¹¹ Esinae rauhijiriine aitoon, satiin cachaauru caje nihei chuni cacha Joaan amurijirii jataain nelatein nei, Moisesa que Cana Coauneraacha teratenojoi Cojoanonaa bana. Nete laen, ena turunaa Cana Coaunera Cojoanonaa, Joaan fautaain nelathi rijijieein nenea, jataain nii Joaan amurijiriin nelateineein ne.

¹² Turuhalu Joanne caje coauneeinte, enanetojoein ena turunaa Cana Coaunera Cojoanonaa turuaera nichaaunne que nejeratein itajenaa coaacure Cana Coaunera coitucuhichuru curuaanaacuru. ¹³ Satiin *profetacuru* aina Cana Coaunera aitoonjoaanuru rauhite, nii turuha uheni Cana Coaunera Cojoanonaa coitucueratein neeurelu, turuha Joanne que tiaaooain. ¹⁴ Inarate esinae rauhijiriin nacoauneein turuha urichain Irihasine que aitocuruhalune coitucuhiche. Acate nii Joaan neein turuhelu. ¹⁵ Caa aitocoaunne aonacurumiin urichonacaauru. ¹⁶⁻¹⁷ Caa cachaauru, enene cojoanonaa que

nenacaauru ichao bihanune jaannu coitucuhaaun. Aihuruha canaanaihuru nenaanaja cataaun nocoatijiaan, rai corihacuru rai eheehequuin:

‘Raansaichene coina auno totihacaanu. Nete canacaanu auno rautaelanaala raansanaa jereneeiche. Inara cotijiaain, berane jaain inaderacaanune jana, canacaanu aina inaderahееeiche,’ naauruhane rijjichuruha.

¹⁸ Nii rijjijeein techu, turuha Joaan joanreen lenone que lenonelanaala, bino conaa inaelanaala, naaonjoaaine jana, moconajaera suujue siriha beeiche. ¹⁹ Nii baiha turuhanu canu, cacha calaohineein nejanoanaanichaaunne jana, bino cohin, joanreein lenone que lenoneein, naaonjoaineinne jana, ‘Achoritiin, ajetoriaaneein, baasoneein ichaonacaauru osaaonacaauru belaichanein, Roma curuaanaa rai *impoestonu* que cachaauru cobaraain coriqui bajaaurera belaicha niha’ canu beeiche. Nete jataain itolere que nainaan, chaachaain niha Cana Coaunerane caje coaraain, coitucunojoi ne niicha ichai,” nae Jesoso cachaauru rai.

Caseteco coaracurichaain erena tonoraauruhi cachaaurune

(Lc 10.13-15)

²⁰ Cojoelanaacojoi ichaalu Jesosone saijieein nichao coreein nacoaauneein Cana Coaunera coitucurenihani nese que ichaonacaauru cachaaurune jaunte: ²¹ “Jataainte cairichaaajoaiche nohane, Corasiin cocoaichacuru. Cairichaaajoaiche nohane Betesaaida cocoaichacuru. Inara que cojoelanaacojoi ichaain coaratihanulune tocohanein, Tiro, Sidoon, naaonjoain cocoaichacuru rai cojoelanaacojoi ichaain coaratihanulune jana nihanete, inae inoaelnu nejein inae nichao coreein, nacoaauneein Cana Coaunera coitucuranein neeuruhane coarateeurure niicha jerenohin ichaain. ²² Nete inae coitucuhichuru coulurujuein caseteaerathane jaan Cojoanonaa que turuhane bana, Tiro, Sidoon, naaonjoainunri cocoaichacuru amurijiriin caseteco coaraa curiquicheein inara. ²³ Jana inara, Caferenaon cocoaicha neeichene, inacojoein caohachaain niha nocoetiin raotiin nena coaauquiche. Nete ohichene bana nocohena tabai jana nitajihari curiquicheein. Nii inara que cojoelanaacojoi coaratihanulune tocohanein, Sodoma cocoaichacuru que coaratihanulune jana nihanete, enanetojoein neeurure jelai cocoaichacuru. ²⁴ Nete inae coitucuhichuru coulurujuein casetecane coina turuha Cana Coaunera Cojoanonaa que turuhane bana, Sodoma batane cocoaichacuru amurijiriin caseteco coaraa curiquicheein inara,” nae cachaauru rai Jesoso.

Canu esenetaerate raotojoein ichaoreein.

(Lc 10.21-22)

²⁵ Niritohane baihate: “Itolere chauratane, dede, naaonjoain Coauneranein neeine coroaajihanu jataaincha, Ofa, itolere coitucutoha nocoetonacaauru que iicha asii coitucuerateei cairichainejein nenacaauru quene jaauru. ²⁶ Aihara Ofa, nitohanein jereine jaunte ichaaicha,” naane baihate:

²⁷ “Canu Inaca Ofate satiin rainein nena teein ne carai. Nihei chuni Cana Coaunera Calaohi cachanein nejanoanaa nichaaunne coitucuera. Leinjiin Ofa Cana Coauneraachate cacoitucue. Niheichu chuni, Ofa Cana Coaunera coitucuera. Canu-Calaohineechane coitucun. Canu- Calaohi nichaaune coitucueratenaa jerichaaunne jaauru que, coitucueratihanune banaachate, Canu Inaca Ofa Cana Coaunera coitucurureein cachaauru. ²⁸ Nii inara baasoneein ichaonacaauru, inara nererojoeaeriin ichaonacaauru, inara osaaonacaauru, naaonjoaineichene canu esenetaain canu sacuchena raotojoein ichaonaanaja te inara rai. ²⁹ Caa inara rai caitoonjoa esenetaain, Canu que nerelaain aihanune rijjijeein ichaaoche. Coatiha chabana inara aina baasoneein nerinaaunni. Nii bana coatiha nitajerinaain inara suujue. ³⁰ Coatiha caaintaai, caa inara rai caitoonjoa tonoraa cachane,” nae.

12

Nebetacanaa cojoanonaa bana tirico inaa molooruha Jesoso aina nerelanacaaurune

(Mr 2.23-28; Lc 6.1-5)

¹ Nii amuhemuhecaaanne jaun, nebetacanaa cojoanonaa bana tirico coocana jana situha cuhacaanu Jesoso aina jiniiquiin aina nerelanaa nichaanune. Nii janane mijiitohacaanune jaun, situnacanejein nii tirico moloonejein rai nucuhe quihacaanu. ² Nii coaraainte:

“Nii ii aina nerelanacaauru coaraau. Cooaaeraa nebetacanaa cojoanonaa bana nitoohanai ichara natiinte, inae tirico taihure,” naauruha Jesoso rai fariseeocurune jaunte:

³⁻⁴ “Tana lesajei que mijiitooruhane jaun, corihacuru aina jiniiquiin Cana Coaunera loreri Teenforo asaee enohin, Cana Coaunera que banijiaain nena faan, saseredotecuruhacha nii faan quinaa nainihane saijieein, corihacuru aina faan quihari curuaanaa

Rabirine jaan reretaain coitucuhichene. ⁵ Tana Moisesa aitoonjoa cuhane nebetacanaa cojoanonaa bana carenero narejeen sohin Teenforo asaae mocooruha saseredotecurune niha natiin, osa que nesaruhin naaonjoaurenihane jaan reretaain coitucuhichene. ⁶ Aihane jaun Teenforo amurijiriin jataain nelatein cau nihanune coitucuhin neeuche. ⁷ Coatiha: 'Naaonjoain quete aite caa Quiricha cuhane,' naain coitucuhieeiche. Nii Cana Coaunera Quiricha cuhane: 'Nii inihocuru mocohichene jianein inara amute cacha belain, naaonjoaain neeichenena jereeeun,' naain ne, laenanohineein. Nitohanai coitucuhin neeichenenoote, chatohanai baaso ichaain neniha inara amute cachane jana colurujueein naaonjoaain neriquiche. ⁸ Nitohanihane jaunna, canu- cacha calaohineein nejanonaa nichaanne, nebetacanaa cojoanonaa amurijiriin cocoainaan letononeein neeun," naain fariseocuru tonorae Jesuso.

*Leinjiin jiuirona bijii cacha rautaa Jesusone
(Mr 3.1-6; Lc 6.6-11)*

⁹ Inae jelai caje amuhinte, ecu nenea sinacoca asaae enoha cuha Jesusone jana, ¹⁰ ecu najiniha ne leinjiin jiuirona bijii cacha. Nii jana Jesuso colurujueeuruhane jaanu lera ariiriichuruhane jaunte:

"Nainihanacha cocoeraane saijieein, cunaitenaa rautaaca nebetacanaa cojoanonaa banane," naain Jesuso caje bajaauruha fariseocurune janate:

¹¹ "Tana chunocoha inara, leinjiin carenero siriquichene jana nebetacanaa cojoanonaa bana acau mitunajaan ucuha jachu cuhane naluha inara raine coaraa curiquiche jelai caje rocohichene coinane. ¹² Tana leinjiin carenero amurijiriin nelatiha leinjiin cachane coitucuhichene. Aihane jaun, cha caaunna cunaitenaa rai caohacha ichaa rautaenerichaaca nebetacanaa janonaa bana," naain fariseocuru tonoraane baihate:

¹³ "Ii bijii raujiaaura," naa nii jiuirona bijii leinjiin cacha rai Jesusone janate, bijii sijitaane rijieeoritiin, inae nerautae nii bijii jera rijijieein nii cacha bijii. ¹⁴ Nete jelai caje mituhin nejesinajeein ita suujua tacaare fariseocuru Jesuso sohin jaoruhane coina.

Jaiti neniha Jesusone jana, tururichaaaine biha Isaihasine

¹⁵ Nitohaneein inae sohin jaonaa jerecuruhane coitucuriin jelai caje amuha Jesusone janate, sacuuruha arajiin cachaaurune jaun, jitaain cunaitenacaauru rautaan, ¹⁶ aonajeeuruha cachaaurune urichoo, nii rautanaacane que ereeuruhane caohate Jesuso. ¹⁷ Nitohaneainte bihalu Cana Coaunera ere bera inoensi Isaihasine nainaane coina:

¹⁸ "Caate,

janijiin belain cocoainaan

Canu Suujue que suujuequiin

canu letononeein nenea ne,

'Inae nerinaain baasoneein cachaauru cairichaurera,'

naain,

satiin chauratane que

lauri lauri nenacaauru cachaauru rai

beebejihane coina.

¹⁹ Coatiha

cachaauru que nejerateein, cachaauru cotaain,

bero cuhane niha natiin

tonijiaain ereein cachaauru relaain,

naaonjoaane aohanrarinaain.

²⁰ Coatiha

nelatelanaala nenacaauru,

cairicheineein nenacaauru,

naaonjoainuri cairichaeranu que airinaain.

Niheichu

aasaeriin esenetaeraauru que jaolecorinaain,

lauri lauri nenacaauru cachaauru

ichao rucuhacane jaan que

turuhane reen tiaaajoaain.

²¹ Satiin lauri lauri nenacaauru cachaaurute

acaacha que jaacoorureein,"

naain belu Isaihasi.

*Moconajaera letononeein niicha ichana nainei ichaa Jesuso beeuruhane
(Mr 3.20-30; Lc 11.14-23; 12.10)*

²² Nii janate, suujua cuhane coitucuhuhi siricha leinjiin cacha erenaachara maosa amaauruha Jesoso rene jana, irihane jaanu teein, rai nota cono te. ²³ Nii coaraain cojoelatiinte: “Tana caa cacha Rabiri ichoala nihane,” naain ecu nejesinajeein satiin ita caje bajaacoaure.

²⁴ Nii aonajeeinte: “Moconajaera curuaanaa Beelseboote, caa cacha rai catohanai ichana nainihane jaan teein ne,” naaure fariseoocuru.

²⁵ Niritiin coaacuruhane coitucuha Jesoso raotojoeine jaunte: “Satiin caa chauratane que ichaonacaauru cachaauru, ita que nejerateein neeuruhanete jiniiquiin nitajenaa nainecurure. Niheichu leinjiin nese que ichaonacaauru ita que nejerateein neeuruhane, jiniiquiin raotojoein ichaonaa nainecururihei. ²⁶ Nii rijijieein techu, moconajaera netonai rai letonocuru que nejerateein nihane, nii rai letonohacha sitaain nihane, nii chaque nelateein nena nainerihei. ²⁷ Nii aitocohichene tocohanein moconajaera suujue aina caaain moconajaera sitaanu nechujanra, jeelai moconajaeraacha itajiha aicheeunna. Nete nii aitocohichene tocohane, nitohanihane, cha jana inara letonocuru letohare nitohanai ichana naineein neeuruhane jaanu siriin neeuruhane coina. Nitohanihane jaunte, nechu jataain inara raajenhane jataain baasoneein aitocohichene coarateeiche. ²⁸ Caa cacha suujua cuhane nenacaauru moconajaeraacuru sitaanu Cana Coaunera Suujue aina caaainnete, inae inara aina niha Cana Coaunera Cojoanonaane coujunacanein ichaau.

²⁹ Leinjiin cacha jataain laraajiin nena loreri asae enohin nihei nii chuni caje niicha sirii ruluhera. Biji ichojoaainchate naine nitohanein caje niicha sirii ruluhane.

³⁰ Chateainti canuhacha ichai ichaene. Niite canu que nejeratanaanein ne. Nii rijijieein techu canuhacha ichai itajeranein ne canu esenetana jerihei.

³¹ Nitohanihane jaunte inara rai aitoon, satiin osaonacaauru cachaauru quete suujua acatereein Cana Coaunera. Nete laen tonaain baasoneein Cana Coaunera Suujue que erei que suujua acatereein. ³² Canu- Cacha Calaohinein nejanoanaa nichaanne que nihanatiin tonaain baasoneein erei quete suujua acatereein. Nete laen rai Suujue que tonaain baasoneein erei nihane, caa ena nena janonaa, caa baiha neeninu janonaa, naanjoain que nihanatiin nein suujua acatereein Cana Coaunera.

*Ninaa caje temule caohacha coitucuhacane
(Lc 6.43-45)*

³³ Tana temule jaain neeichene, caohacha que inaacane caje temule caohacha coitucuhin neeichene. ³⁴ Nitohanein necha ansaineein neeichene jaunte, inara suujua caje mitunaa nainene caohacha. Inara suujua cuhane baasonein inaraacha coacuite, inara ujuae caje mitue. ³⁵ Jana caohachaain suujua coara cachate, caohacha nejesina que erein ne, suujua cuhane niha caohachane jaun. Jana baasonein suujua coara cachate baaso que erein ne, suujua cuhane niha baasone jaun. ³⁶ Canune inara rai beeu, inae caseteco coaracururichaaain satiin caa chauratane que nenacaauru cachaaurune bana, tonaain baasonein ereichene nihanatiinte coitucunojoinereein. ³⁷ Nitohaneinte, inara ujuaae caje baaso ichaain neeichene ujuaihonein neneichene, caohacha ichaain neeichene coitucunojoiniha cureein,” nae acaauru rai Jesoso.

Cojoelanaacojoai bajaauruha necha aansai cachaaurune

³⁸ Nii jaunte:

“Cacha relaera, canacaanu rai cojoelanaacojoai ichaain coarateeinene jerichaanura,” naauruha Moisesa aitonjoan que cacha relaaurera aina fariseoocuru tabaaurune janate:

³⁹ “Caa necha ansaineein suujua coitucuelanaala ichaonacaauru cachaaurute, acaauru rai cojoelanaacojoai ichacaunne jerecure. Nena inae acaauru que cojoelanaacojoai coaratihalu *profeta* Jonasine jaun, inae nenacaenein acaauru que coaratena jere-neeu. ⁴⁰ Nii nichata jiichoo nichata janotiinein, ate tabai suri cuhane nihalu Jonasine rijijieeine, canu- Cacha Calaohinichaaunne nichata jiichoo nichata janotiinejeeincha atane cuhane nereeunni. ⁴¹ Aihana jaun, coitucunojoiniha caohacha ichaeraauru aina baaso ichaeraauru ichao que tihane banate, nacoaaunein nimichureurein Ninibe cocoaichacuru, acaauru coulurujeeuruhane coina, acaauru rai beratenojoin beebjeiha Jonasine aonaain nacoaaunein Cana Coaunera que coacuhin neeuruhane jaun. Jana ena cau inara aina neinichaaunnena Jonasi amurijiriin nena nichaanne saijieeinte caitoonjoa esenetana jereneiche. ⁴² Jerichanejjein techu nacoaaunein nimichureein enoto mitu nichajai coarajein cana raotono nichajai que nenaalu ene curuaanaanein nena netonai inae caseteco coaracururichaaain caa ena nenacaauru cachaaurune bana acaauru coulurujihane coina, niicha coitucuhi beebjeiha cachaauru rai Salomoonne jana, coriajai atane caje uhin aonaa uhalune jaun. Cau caa ena inara aina neinichaaunnena Salomoon amurijiriin nena neeu. Nete nii saijieein canu esenetana jereneiche.

Nacooauneein cacha suujueniha jelaiha enoha coitucuchuhine
(Lc 11.24-26)

⁴³ Cacha suujua caje mituha leinjiin coitucuchuhinete, cajihaneein amuhemujeein nihane jaanu ariirijie. Nii jana eruhenihanete: ⁴⁴ ‘Taolu mituhanulune jaunne jelaiha cauha cureeun,’ naain coacue. Niritiin jelaiha turuhin nii cacha coaraane jana, aiha leinjiin loreri conera colane caohatiin lojoihoineein nena rijijieein eruhanete, ⁴⁵ nacooauneein jelaiha cuhin, caainsineein amurijiriin baasoneein nenacaauru aina ita taojiaain, jiniiquiin nii cacha suujua cuhane jeelaiha enoruhane, jataain jeelai amuritoheriin baasoneein ichoae nii cacha. Nitohaneente, ichoaha cuurureein caa necha ansainein ichaonacauru cachaauru netonai,” nae acaauru rai Jesoso.

Jesoso rene turuuruha neba aina nejeraaurune
(Mr 3.31-35; Lc 8.19-21)

⁴⁶ Niritiin jaiti cachaauru aina ereereeca Jesusone janate, rene turuhin aina erenaa jerecure neba aina nejeraauru. Loreri asae enohelanaala airiniha neeuruhane janate:

⁴⁷ “Taute airiniha turuhin neeure ii neba aina ii nejeraauru, ii ainate erenaa jerecure,” naain Jesoso rai beeure.

⁴⁸⁻⁵⁰ Nete, nii rai biha unaa rai:

“Caaurute canu neba aina canu nejeraaurune. Chunocoha caletoaera Ofa ere tonoraain niicha jerenohin icharate, canu nejera, canu bai, canu neba, naaonjoainuri ne,” nae aina nerelanaa nichaanune cojeluhin Jesoso.

13

Temule jaera que cuaain cachaauru rai iriha Jesusone
(Mr 4.1-9; Lc 8.4-8)

¹ Nii bananeeinte, nii loreri nihacaanune jaan caje cuhin, nemuri auhaniha turuhin ecu nelauriaain lauheque Jesoso. ² Nii jana, arajiin rene turuhacoaauruha cachaaurune jaunte, leinjiin bote cuhane fauhin lauheque, carene ichoae neeuruha cachaaurune tonohana. ³⁻⁴ Nii bote cuhane netiinte, araai laurii nereretanaa rijijiei *parabola* que cuaain cachaauru rai ereerejeein:

“Leinjiin temule jaera temule jaa cunajaun ucuhe riiaacane janate tabaauru bero cuhane naluha nii niicha riajaiine jaun, turuhin coaraain quihure tajaacuru. ⁵ Jana le turijieein niicha riajaite, neniha mululuhin atanene jaan jelon ajeri ichoae nalunacaauru carajaelanaala omaroe. ⁶ Nete inae omarohane jana mituhin ajajaa enotone jaun ohe, mululuhin neniha atanene jaun, ucuacaain neniha rai cojoaisine jaun. ⁷ Le turijieein niicha riajai ucuhete, ajena jana naluhane jaun, amurijiriin omaroha ajaenane jaun atinae. ⁸ Jana atane caohacha que le turijieein niicha riajaite, le ucuhecure caje le temuracuru lefashaananaain inacae. Jana tabaaurute saotachoonca ucuheneein, nichatachoonca ucuheneein, naaonjoain inaacure. ⁹ Caa caitoonjoan aonacurumiin irichonacaauru,” naain cachaauru rai ereereje Jesoso.

Jesoso caje parabola que cachaauru rai ereereecane bajaacaanu aina nerelanaa nichaanune

(Mr 4.10-12; Lc 8.9-10)

¹⁰ Nii jaunne, Jesoso rohan nichuuntaain nii araai laurii nereretanaa rijijiei *parabola* que cachaauru rai ereereecane jaan bajaacaanu caje aina nerelanaanichaanune. ¹¹ Nii jaunte: “Cana Coaurerate rai cahaneein neeichene jaun, coitucuerelanaala nena Cojoanonaa coitucuerate inara que. Nete laen rai cachanelanaala nenacaauru que coitucueratenaa jerene. ¹² Nitohanihane jaunte, naitoonjoa tonoraain niicha jerei ichajeein nenacaauru rai, jataain jeelai amuritoheriin itolere coitucuhin neeuruhane jaanu tereein Cana Coaunera. Jana naitoonjoa tonoraelanaala niicha jerei ichaelanaala nenacaauru cajete, jitariin acaihaniji acaauruhacha coitucuujei rulureein. ¹³ Nitohanihane jaunne araai laurii nereretanaa rijijiei que cuaain acaauru rai ereeun. Coaracuruhane niha natiin coitucurenihane jaun. Niheichu aonacuruhane niha natiin aonaain coitucurenihane jaun.

¹⁴ Nitohaneeuruhane coinete: Aonacuruhane niha natiin:

‘Naaonjoain quete aite,’
naain coitucururihaain.

Niheichu

nii coana jerecuruhane niha natiin coaracururinaain.

¹⁵ Inae jataain nauhacaa
caa cachaauru suujuane jaunte,
cha aonacuruhane nihanatiin,

‘Naaonjoai quete aite,’
 naain coitucunaa nainecurene.
 ‘Niheichu
 cha coaracuruhane niha natiin
 coitucunaa nainecuruhi.

Nabana
 canuhacha ichai coaraain,
 aonaain coitucuhin
 canu rene uuruhane,
 acaauru rautaanune coataa,
 naain bihalu Cana Coaunera ere bera inoagensi Isaihasine jaa nainaelu,”
 naain aina nerelanaa nichaanune rai bihane baihate:

¹⁶ “Nete laen inara nerausiajeein niha curiquicheein, aonaain, coaraain, coitucuhin, naaonjoainchene jaun. ¹⁷ Arajii *profetacuru*, chaen caohachaaain suujua coaraauru cachaauru, naaonjoainurine maajeinte niqiu, caa inaraacha coarai coana jerecurelu. Nete coana nainecurenelu. Inaraacha aonaine maajein aohana jerecuruhane saijieein aonacuruhilu.

Temule jaera parabola que irihane biha Jesusone
 (Mr 4.13-20; Lc 8.11-15)

¹⁸ Aonacuchene caa temule jaera que cuaain araai laurii *parabola* que irihanune be inara raitte coitucuhiche. ¹⁹ Cana Coaunera Cojoanonaa que erenaa aonacuruhane saijieein coitucuhichurute, nii bero cuhane nalunaa temule ucuhe rijijieein neure, acaauru suujua cuhane Cana Coaunera beratenojoi erenaa jereein aonacuruhane niha natiin, turuha acaauru suujua cuhane baasone jianeraauru ne. ²⁰ Jana nii ajeri ichoae nalunacaauru temule ucuhecurute, Cana Coaunera ere aonaain esenetaain corojeein jereein rauruhane jana, ²¹ inae cairichaaerinoojinein mucunojinecuruhane caina arinojineein neuruhane, canu esenetaain neuruhane jianeraauru rijijie. ²² Jana nii ajaena jana temunojoin temule ucuhecurute, Cana Coaunera ere aonacuruhane saijieein, nechu jataain caa atane que netiin necoriquijiaain, raotiin nena coacuhin, niicha que suujua cuaain necoritanacaauru rijijie. Niite, inae nii erenaa esenetauruhane jianeein, leeochoauru relaauruhane jianeein neure. ²³ Nii atane caohacha que temunojoin temule ucuhecurute, Cana Coaunera ere aonaain leeochoauru relaaain, naaonjoaain nenacaauru rijijie. Acaaurute, nii le ucuhecuru caje lefasha ucuheenein, saotachoonca ucuheenein, nichata choonca ucuheenein, naaonjoaain le tijiriichuru caje teurera rijiiichure,” naain aina nerelanaacaauru rai beebeje Jesoso.

Tirico temuurerera rai ajaena baaso temuha acaauru que nejeratenaane

²⁴ Niritiinte, nacoaauneein leeochoa nereretanaa que cuaain acaauru rai ereerejeein:
 “Cana Coaunera Cojoanonaate, leinjiin cacha, rai nocoana jana cachaauru que tirico temueratihane jana, ²⁵ temuhin satiin sinihuruhane tonohana, nii tirico niicha temuuri jana turuhin ajaena baaso temuha leinjiin cacha acaauru que nejeratenaane rijijie. ²⁶ Nii jana inae omrohoin, inae inaaca nii tricone jana inanacae nii ajaena baaso netonai. ²⁷ Nitohanihane jana coaraainte: ‘Curuaanaa, chasiinna temule caohacha ucuhe nejesina temuerateeilune saijieein, jana mituhe ajaena baaso,’ naauruha nii ocoana erora rene turuhin nii amihanenacaaurune janate: ²⁸ ‘Chunocoha canu que nejeratenaate, nii ajaena baaso temucaiha,’ naa acaauru rai nii ocoana erorane janate: ‘Ta, nii ajaena baaso rocchin jaohacaanune jereeine,’ naain bajaauruha nii amihanenacaaurune jana: ²⁹ ‘Niriimiin, nii ajaena baaso rocchalaainte tricone maajein rocoriquiche. ³⁰ Niriijieein ecu neein jiniiquiin omarocurumiin, tainaca que tihane reentiaain. Inae tainaca que tihane banane jelai teein nii ajaena baaso raain, jelai teein tirico raain rucuhacaane jaa cuhane rucujeein, nii ajaena baaso jelai teein mocoheratereeeni,’ nae nii ocoana erora,” naain cachaauru rai beebeje Jesoso.

Mosatasa ucuhe rijiiicha Cana Coaunera Cojoanonaane que erenaa parabola
 (Mr 4.30-32; Lc 13.18-19)

³¹ Niritiinte nacoaauneein:
 “Cana Coaunera Cojoanonaate leinjiin cacha, rai nocoana jana mosatasa ucuhe temuhera rijijie. ³² Esinae rauhijiriinte, jataain leeochoauru temule ucuhecuru amurijiriin aansjian rai nucuhene saijieein, inae omrohane leeochoauru ocoana jana nenacaauru temulecuru amurijiriin fohecane, rai nunecuru que tajenajaanu ichacure tajaacuru,” naain nereretanaa que cuaain beebeje cachaauru rai Jesoso.

*Faan jorerera rijjiicha Cana Coaunera Cojoanonaane que erenaa parabola
(Lc 13.20-21)*

³³ Niritiinte: “Cana Coaunera Cojoanonaate nichata sajeein coujunaca que arina coujunacateriin rai jorerera que jasiiteein tabaain nii coliha joreerein caje arajiin faan jaa leinjiin enene rijjije. Nii neleeriha tabaain colihane caina nenea jorerera rijjijeeinte, cacha ichao sacuritaain nefaane caina nenea ne Cana Coaunera Cojoanona,” naain beebje Jesoso.

*Nereretanaa rijjije parabola que ereerejihane biha Jesosone
(Mr 4.33-34)*

³⁴ Nitohaneinte, nereretanaa rijjije *parabola* nejesina que cachaauru relae Jesoso. Chabana nii *parabola* colane irihe cachaauru rai.

³⁵ Nitohaneinte:

“Cana rai chauratane coaunaa Cana Coaunerane caje coaaneinte, satiin asinojoneein nenea que erereein, nereretanaa rijjije *parabola* cuaaincha,”

naain beeuruhalu Cana Coaunera ere bera inoaasihuru *profetacurune* nainaane caina nitohanein ichae Jesoso.

Tirico temuureru rai ajaena baaso temuera que irihane biha Jesosone

³⁶ Nitohanein inae cachaauru rai irihane nainaainte, acaauru rai nocoein jelai caje cuhin nii neeuruhane jaan loreri asaa enoha Jesosone jana, rohan nichuuntaain nii tirico coocana jana ajaena baaso temuera que cachaauru rai iriha Jesosone bajaacaanu caje aina nerelanaa nichaanune. ³⁷ Nii jaunte: “Nii temule ucuhe caohacha temuherate canu-Cacha Calaohinein nejanoanaanichaaunne rijjije. ³⁸ Jana nii ocoana que caitoonjoate, cana rai chauratane ne. Jana nii temule ucuhe caohachate, Cana Coaunera esenetaain aina ijin rai Cojoanona que neenihuru ne. Jana nii ajaena baasote, moconajaera letononein nenacaauru ne. ³⁹ Jana nii ajaena baaso temuherate, acaauru que nejeratena moconajaera ne. Jana nii taojiaera que aitocooaunnete, inae ecu thiane bana sarichain cana cojoanonaane que aite. Jana nii taain rucuheraaurute anjeraaurune. ⁴⁰ Charijieein teeinti, ajaena baaso taojiaain mocohaca, nii rijjijeeinte inae saa cana janonaane bana moconojoiniha cuurureein osa que leeochoauru saruhin nenacaauru moconajaera aina. ⁴¹ Nii banane canu- Cacha Calaohinein nejanoanaanichaaunne canu rai anjeraauru letoareeunni, nii cana cojoanona que nenacaauru baaso ichaain, osa que leeochoauru saruhin, naaonjoaain nenacaauru raain ⁴² usi charijibana jacanaacharanejeein nenea jana jaonajauruhane, ecu neein auhaauhaquuin chanaaururein. ⁴³ Inae nitohanihane banate, esinae rauhijiriin Cana Coaunera jerenohin ichaain tonoraain nenacaauru, aiha enotone tocohanein jiquihaquuin conohin niha cuurureein, canu Inaca Cana Coaunera Cojoanona que neein. Caa aitocooaunne aonacurumiin irichonacaauru.

Oro rijjijeein nenea coreti tesoro rijjiicha Cana Coaunera Cojoanonaane

⁴⁴ Charijieein teeinti, leinjiin oro rijjijeein nenea coreti tesoro eruha leinjiin cachane, nii eruhane jaau tein conauteein ratiriin, rachoojoein jitariin niicha sirii rucuhele que necorete nii cacha, nii niicha eruhi conautihane jaan atane coretihane caina. Nii rijjijeeinte, itolere cachaacha jerei amurijiriin jataain nelateine Cana Coaunera Cojoanona.

Oro rijjijeein nenea perla coreti rijjiicha Cana Coaunera Cojoanonaane

⁴⁵⁻⁴⁶ Charijieein teeinti, leinjiin recatoon, perla coretiin nenea aririjjieein amuhin, inae nii perla coretiin nenea eruhane, jataain nii coreti eruhane coitucuhin rachoojoein cuhin, rai rucuhele que jitariin necoretein, nii niicha eruhi perla corete nii recatoon. Nii rijjijeeinte, itolere cachaacha jerei amurijiriin jataain nelateine Cana Coaunera Cojoanona.

Rede que ate mucuhera rijjiicha Cana Coaunera Cojoanonaane

⁴⁷⁻⁴⁸ Charijieein teeinti, nemuri cuhane rede jaoruha ate mucuurerane jana, itolere ate mucuha nii niicha jaori redene, inae memoha ate caaunne jana carene ichoae inaain ate caohachaauru janijiin omari cuhane tein, nii baasooru foranacaauru jaaore nii ate mucuureru, nii rijjiicha Cana Coaunera Cojoanona. ⁴⁹⁻⁵⁰ Nitohanein techu, inae cana janona satono que turuhane bana, caohachaa in ichaonacaauru janijiin raain, baasonein ichaonacaauru jaaurureein usi chariji bana jacaelanaala nenea jana anjeraauru. Nii banate chanaa cuurureein auhaauhaquuin,” nae aina nerelanaa nichaanune rai Jesoso.

Canacaanu relaane jaan aonaain coitucuhacaunne bajaa Jesosone

⁵¹ Niritiinte: “Caa inara rai caitoonjoan aonaaina coitucuhiche,” naain canacaanu caje bajaa Jesosone janane: “Enjeen, aihacaanura Curuaanaa,” naacaanu. ⁵² Nii jaunte:

“Coaracuche nachuhinti leinjiin Cana Coaunera rai rauhi que cacha relaera- cacha relaenete, ‘Naaonjoaan caa Ena Turunaa Cana Coaunera Cojoanonaa Caohacha’ naain beein, ‘Naaonjoaan nii rauhi inoaesi’ naain nii ena canuhacha bei Cana Coaunera Cojoanonaa aina rauhi inoaesi que aitiin caohatiin cachaauru rai beein cachaauru relae,” nae Jesoso.

Rai nataneu Nasarete turuha Jesosone

(Mr 6.1-6; Lc 4.16-30)

⁵³⁻⁵⁴ Inae nii nereretanaa rijijiei *parabola* biha cachaauru raine nainainte, jelai caje canacaanu aina amuhin rai nataneu turuhin, ecu nenea sinacoca asaae enohin, ecu nenacaauru cachaauru relaane nunuhete Jesoso. Nii janate cojoelatiin: “Chuna jataain cojoelanaacojoai ichaane coinane maajejin nerelaete toritiin itolere coitucuhin ere. ⁵⁵ Tana enuha caje itolere ichana inaera cacha calaohi nihane, jana rai neba niha Marihane. Nii jana rai nejeraauru niha Saantiaao, Jose, Simoon, Jodasi, naaonjoainurine. ⁵⁶ Jana rai baihuri netonai cau cana aina ichaauruhane. Chaa cajena jataain nainain itolere coitucuhin aite,” naaure ecu neein aonajeerera cachaauru.

⁵⁷ Niritocuruhane jaunte inae Jesoso esenetaain nere tonorana jerecurene cachaauru. Nii jaunte acaauru rai:

“Chunijiun cuhane jaunrute niqúi leinjiin *profeta* que suujua acateein coitucuhine laurinelaanala nenacaauru cachaauru. Nete laen esenetaaurene laurineein nenacaauru naraachuru. Niheichu nii lorei ichaohane jaan nenacaauru niha natiin,” nae cachaauru rai Jesoso. ⁵⁸ Nii jaunte ecu arajiin cojoelanaacojoai ichaenelu, esenetaaurenihia ecu nenacaauru cachaaurune jaun.

14

Oha Joaan Baotisitane

¹ Nii banate, Calileea batane curuaanaanein niha Erodesine jaun, nii amuhemuheca Jesosone coitucuriin: ² “Acate, Joaan Baotisitane. Inae o caje ichanacaihara. Acanihane jaunte, nii cojoelanaacojoai ichana nainera,” naain jetao ereereje Jesoso que rai letonocuru rai.

³⁻⁴ Rai nocoala Ferifi comasai Erodiassi siriha comasaine que Erodesine jana jetaote: “Jiaonriha chocoala comasai siri i comasaine quera,” naa Joanne coreniha jetao, caresero cuhane Joaan enoaeratelú *cadena* que ichoarateein Erodesi.

⁵ Nitohanein caresero cuhane enoaain jetaote, Joaan sohin jaonaa jerihane niha natiin, ichana nainenelu Erodesi, satiin cachaauru Cana Coaunera letononiha Joanne esenetaauruhane jaun, cachaauru coasiha. ⁶ Nejetaote, nejanoaane bajaanaa bitoaane coina beseta ichaa Erodesine jana jetao, nii beseta bitoaa turunacaauru acatiha raansae nii Erodiassi cacunu. Nii acaauru acatiha raansaa nii ranunane coaraain jetaote, jataain rautatiin coaraane jaun, ⁷ niicha jerei bajaa caje nii ranunane, Cana Coaunera notaracaae rai tihane coina aite Erodesi. ⁸ Nii jaun jetaote, rai neba suujuatenoinjein Erodesi rai: “Canu rai aihane, leinjiin ojaichu cuhane Joaan Baotisita coturi uhaau caraicha,” naa nii ranunane jaun ⁹ inaderae *rey* Erodesi. Nejetaote, satiin niicha cothacuri acatiha tein Cana Coaunera notaracaae, niicha jerei bajaa caje nii ranunane rai tihane coina aithane jaun, ¹⁰ caresero cuhane niha Joanne jana coturi moloheratein raerate. ¹¹ Nii jaun jetaote, leinjiin ojaichu cuhane Joaan coturi amaain teeuruha nii ranuna raine jaun, neba rai te nii ranuna.

¹² Inae nitohanein teratiha Erodesine coitucuhinte, Joaan jaberoco raain conauteein ratiirin, biha uure Jesoso rai Joaan sacuureraauru.

Saoqui oaraancai cacha coroaatiha Jesosone

(Mr 6.30-44; Lc 9.10-17; Jn 6.1-14)

¹³ Nii jaunte, rai beeuruhane caje coitucuhin, nii nihane jaan jelai caje canacaanu aina amuhin, canacaanuhacha aina leinjiin bote cuhane fauhin, neniha cachane jaan cue Jesoso. Nete nii bote cuhane fauhin amuhacaanu Jesoso ainane coitucuriin, neseuru cajeeuru uhaacoain sacure atanechoae uhi cachaauru. ¹⁴ Inae niicha coinetihi turuhin, bote caje fauhin, iniha cuha Jesosone janate, najiniha cunaitenacaauru uhaain arajiin neeuruha cachaaurune jaun, cairichaaajoaain acaauru coaraane jaun, niicha uhaauri cunaitenacaauru rautae Jesoso. ¹⁵ Nii jana, inae nocohena jerihane jaunte, Jesoso rohan nichuuntaain: “Chajaain caa cachaauru rai necoeeute, nenajaun cauha cuuruhinete, ucuhae rai lenone coretecureumiin. Coatiha caa jana ichaohi cacha,” naacaanune jana: ¹⁶ “Chajaain inara acaauru coroaateeuhe. Coatiha caohacharihei ena caauruhane,” naa canacaanu rai Jesosone jaun: ¹⁷ “Nihei canacaanu rai lenone. Saoquijiein faan, itaque jerajejein ate, naajeinchate neeje,” naacaanune janate: ¹⁸ “Cajih carai uhauche,” naain ¹⁹ omane choae nelauriaauruha cachaaurune coina aitiin, biji cuhane nii

ate aina faan mucuhin teberiaain: “Narihara Cana Coaunera,” naain Cana Coaunera bajaain cataun nii faan turuhin aina nerelanaa nichaanune rai te Jesuso, chaluhacaanune coina. ²⁰ Nii jana satiin cachaauru naineein chaluhacaanune janate, que lenoneein obeecuruhane jana, jaiti cauthane jaun, rai caute que lechoonca coroata omarii, omari memoaare. ²¹ Canaanaihunru aina enecuru janijilanaala, quichaauruhacha janijiinte, saoque oaraancai cachaauru nii lenonecure.

Acau ichoae amuha Jesusone
(Mr 6.45-52; Jn 6.16-21)

²² Nii baihate, ecu nedaain cachaauru rai necoihane tonohanau, bote cuhane fauhin ichoaichaniha nemuri jera jaaohacaanune coina aina nerelanaa nichaanune letoae Jesuso. ²³ Inae cachaauru rai necoihane baihate, jelai caje amuhin, acaachanejeen ichtatane ucuuno que cue, ecu Cana Coaunera bajaane coina. ²⁴ Inae nocohejihane janate, cuu acaachanejeen niha Jesuso nii ichtatane ucuunone jana, inae coriaeneein cue nii bote, atane auha caje. Nii jana, mijiaaenein uha cujuana aina fichafichanaane jaunte, amusine nii bote. ²⁵ Nii jana inae jananaa jerihane janate, nii ichtatane ucuuno nihane caje uhin, canacaanu caajie uhe Jesuso acau ichoae rurujeein. ²⁶ Nii jana acau ichoae rurujeein uhanne coaraainne, coasiha cojiorii: “Nechu aansai coitucuhuhite aicha,” naacaanu aina nerelanaa nichaanune. ²⁷ Nii jaunte: “Coa nesoonetoache. Canune aihunra,” naain canacaanu rai iriha Jesusone jaunte: ²⁸ “Ii aaine, jereune ii rene tiaain uhe acau ichoera Curuaanaa,” naa Jesuso rai Fedorone jaunte: ²⁹ “Chajaaujian,” naa Jesusone jaun, bote caje fauhin acau ichoae cuhin ruruje Jesuso rene cuhin Fedoro. ³⁰ Nete jataain mijiaaenein uha cujuana aina fichafichanaane coaraain, nesoonetohane jaun, asaun naluha cue Fedoro. Inae naluhane jaunte, nesooone caaun auhaquuin: “Curuaanaa, canu comaleeu,” naa Fedorone jaunte, ³¹ biji que mucuhin: “Chanuna jataain cha esenetaeneei. Chanuna necoatohi,” nae Jesuso, Fedoro rai. ³² Inae bote cuhane faauruhane rijieeoritiin, nesuruha nii fichafichanaa aina cujuanane janane, ³³ Jesuso acatiha neseonraain: “Iite esinae rauhijiriin Cana Coaunera Calaohineeincha,” naacaanu satiin nii bote cuhane cuinichaanune.

Jenesaree batane que turuhin, ecu nenacaauru cunaitenacaauru rautaa Jesusone
(Mr 6.53-56)

³⁴ Inae nii nemuri jerau turuhinne, Jenesaree batane que turuhacaanu. ³⁵ Nii Jenesaree bataneu turuhacaanune janate, Jesuso coitucure ecu ichaonacaauru cachaauru. Nii jaunte, jelai batane sacuritiin ecu turuha Jesusone coitucuhin, rene cunaitenacaauru uhaacoaain ³⁶ turuhin, caje acaauru rautana nainihane bajaare, jeriha Jesusone rai cajione auha mucuuruhane coina. Nii rai cajione auha mucuurera cunaitenacaaurute satiin nerautaaure.

15

Baasoneein cacha ichao tera que iriha Jesusone
(Mr 7.1-23)

¹ Nii janate, Jerosaleen caje turuha uure Jesuso coaraa, Moisesa aitoonjoan rauhi que cacha relaaureraauru aina fariseeocuru tabaauru. Acaaurute, Jesuso rohan nichuuntaain:

² “Chanuna aihuruhalu canacaanu inoaesihurune rijijieein neeurene caa ii aina nerelanaacaauru. Chanuna jeriha canacaanu ichaone rijijieein lenonecuruhane ajiniha, jauriaanejein biji culeecurene,” naain Jesuso caje bajaauruhane janate:

³ “Chanunajian inara netonai Cana Coaunera aitoonjoa tonoraelanaala, inara ichoahacha sacuhiche. ⁴ Nitohaneichene jaunte: ‘Ii inaca, ii neba, naaonjoainuri ere tonoraain caohachaain ichaaoche. Necha ansai, naain baasoneein rai inaca, rai neba, naaonjoain que ereein neite ateinanohiniha cureein,’ naa Cana Coaunera Quiricha Inoaensi cuhane natiin tonoraelanaala ichaohiche. ⁵⁻⁶ Cana Coaunera Quiricha Inoaensi cuhanete niqiu ne rauhi, satiin cacha, rai fojiraauru rai cha teein nihane coina. Nete inara: ‘Coatiha inara rai cha tenaa nainihaan, satiin quicha sirii inae Cana Coaunera que banijiaaenein nihane jaun,’ naain erei cacha, inaca, neba, naaonjoain rai chaelai tenaa nainenihaane que aito-coiche. Nitohaneinte, Cana Coaunera aitoonjoan que jaolecohin tonoraeneeiche, nechu jataain inara ichaohacha sacuhichene coina. ⁷ Esinae rauhijiriinte, necha ansaenein neeichene que aitiin, inara que laenaclu Cana Coaunera Ere bera *profeta* inoaensi Isaihasi:

⁸ ‘Caa cachaaurute,
rai nereecha que
canu corojeein neeure.
Jana
acaauru suujua cuhane aihuruhi.

Cacajete

coriaae ne acaauru suujua.

⁹ Nii jaun,

nii chaque nelatejeehai,

netaojiaain canu

coroaecuruhane

nechu jataain acaauru relaauruha cachaaurune

que nejesinajeein ita relajeein

neeuruhane jaun,'

naelu inara que Cana Coaunera Ere bera inoaensi Isaihasi," nae acaauru rai Jesoso.

¹⁰ Niritohane baihate, nii ecu nenacaauru cachaauru cotijiaain: "Caohachaaain caa inara rai aitocooaunne aonacuchete coitucuhiche. ¹¹ Coatiha baasoneein cacha ichao aasaehai

joereen lenone canaacha quii. Baasoneein suujua cuhane niicha coacui, nujuae caje mitunaate laen, baasoneein cacha ichao aasaje," naainte acaauru rai beebefe Jesoso.

¹² Nii janate rohan nichuuntaain: "Nii aitohine aonajeein jataain ii que nererojocaauruha fariseocurune aonaaina," naain caje bajaacaanu aina nerelaa nichaanune janate:

¹³ "Niicha temunojoinelanaala nenea ajaenate, cojoaisi aina curuataain rochoin jaoreein Cana Inaca Cana Coaunera. ¹⁴ Aihane jaun, coa acaauru rerohecaachete nainaauru-

miin. Maosa rijijieein neeuruhane rijijieein nenacaauru relaeraneein neeuruhane jaunte aitocure. Chaen techu leeocho maosa amanaa jeriha leeocho maosane, jiniiquiin atane

jachu cuhane naluhin nitajeeururihane rijiiichuruhane jaun aitocure," nae aina nerelanaa nichaanune rai Jesoso. ¹⁵ Nii janate Jesoso rai: "Canacaanu rai, nii aitohine jaan beeune

coitucuhacaanu," naa Fedorone janate: ¹⁶ "Inara niha natiin inachura coitucuneeichete. ¹⁷ Tana satiin cacha ujuae cuhane enonaa, cacha suri cuhane kuhin, nii baiha cacha

jaberoco caje mituhane coitucuhichene. ¹⁸ Jana cacha ujuae caje mitunaate, cacha suujua caje mituhe. Niite laen baasoneein cacha ichao aasaerane. ¹⁹⁻²⁰ Nitohanihane

jaunte, cacha suujua caje mituha itolere baasone jaun, sonajaain jaohin, sinijeranelanaala nenea ene aina ichaohin, asijiauhin, casejenetiin, ita cotaain, naaonjoaan cachane laen,

baasoneein cacha ichao aasaerane. Jana nitohaniha cana ichaone tonoraelanaala cana biji culejelanaala lenonichaane, coatiha baasoneein cana ichao aasaehai," nae Jesoso.

Leinjiin ene Jorionelanaala nenea Jesoso esenetaane

(Mr 7.24-30)

²¹ Jelai caje amuhin Tiro, Sidoon, naaonjoainuri batane nichae cuha Jesosone jaun aina cuhin, ²² inae ecu turuhacaunune janate, eheehequii: "Curuaanaa Rabiri nefoerate,

cairichaaojooain canu coaraau. Moconajaera siriha canu cacunune jaunne aitoonchera," nae canacaanu caaijie uhin leinjiin Canaan bene, natane caje uhin ecu ichaonaa. ²³ Nii

jana inauheneecha aonajian Jesosone jaunne: "Chajaain caa ene rai aitote amuhine. Nete cana caaijie ujuuein eheeheque," naacaanu rohan nichuuntaain aina nerelanaa

nichaanune. ²⁴ Nii jaunte: "Cana Coaunerate rai cachanein nenacaauru Israeli co-coaichacuru nitajeeuruhane rai nenacaauru reneeche caletoaclu," nae Jesoso. ²⁵ Nete,

nacatiha neseonraain: "Canu corootajaneuechera Curuaanaa," naa rai nii enene janate: ²⁶ "Coatiha caohacharihei Cana Coaunera cachanein nenacaauru que banijiaain

nenea ruluhin remaae rijijieein neinequichene rai tihanuchenera," naa Jesosone janate: ²⁷ "Aihachechuhisi niquicha Curuaanaa. Nete remaae rijijieein canacaanu coaraaichene

niha natiin, atiin canu corootajaneuechera Curuaanaa," naain Jesoso tonorae nii ene. ²⁸ Nii jaunte: "Quesenetaaine corenihate, inae ii jerenohi rijijieein nerautarein nii ii

cacunuchera," naa Jesosone rijieeoritiin, inae nerautae nii rai cacunu.

Aratii cunaitenacaauru rautaa Jesosone

²⁹ Jelai caje amuhinte, Calileea conemuri auhaniha turuhin, ichtane ucuunno que iniin, ecu nelauriaain lauheque Jesoso. ³⁰ Nii janate, rene netaojiaaure aratii cachaauru,

bacosacuru, maosacuru, biji que jiuonacaauru, erenaacharaauru, leeochoauru aratii cunaitenacaaurune maajeein uhaacoaain, Jesoso acatiha tenajauruhane acaauru rautaane

coina. ³¹ Nitohanein rautanaacane janate, inae nerautaan, nichaauraaain, amuure bacosacuru, maosaneeuruhane caje conoe maosacuru nota, inae nerautaaure biji que

jiuronacaauru, erenaacharaauru niha natiin inae ereeure, naaonjoaauruhane coaraainte, jataain chojelatiin, Cana Coaunera Israeli Coaunera coroaecure nii ecu neein coarajeeur-

era cachaauru.

Jena oaraancai cachaauru rai lenone faa Jesosone

(Mr 8.1-10)

³² Nii janate, aina nerelanaa nichaanune cotijjaain canacaanu rai: "Inae jataain cairichaojoain caa cachaauru coaracaaun. Inae nichata janoha cau canu aina neeuruhane. Nii jana nihei acaauru lenone. Naininaaun corootenajaelanaala acaauru letoaanu acaauru nenajaunne. Mijiintena caaun aterocuruha bero cuhanene coataa," naa canacaanu rai Jesusone jaunne: ³³ "Chuna caa araaine cacha rai lenone erurichaache, neniha cachane jaun nihacache natiin," naacaanu aina nerelanaa nichaanune janate: ³⁴ "Inatajajeein nihun faan siriquire," naa canacaanu rai Jesusone jaunne: "Caainsinejeein faan, corootajajeein ate, naajeeichate neeje," naacaanune janate, ³⁵ atane ichoae nelauriaauruha cachaaurune caina aitiin ³⁶ rai biji cuhane faan aina ate mucuhin, Cana Coaunera bajaane baiha, cataaun taturiin aina nerelanaa nichaanune rai te, cachaauru rai chaluhaaanune caina. ³⁷ Nii jaunne, satiin cachaauru rai chaluhaaanune jana, inae nainain lenonecuruhane saijjeein cauthane jaun, rai caute que caainsine omari memoaaure. ³⁸ Canaanainuru, enecuru, uha elone jaun tabaacooa nucuhecuru aina uha cujuana tabaine janijilanaala quichaauruhacha janijjiinte jena oaraancaaure nii lenonenacaauru cachaauru. ³⁹ Nii lenonecuruha cachaaurune baihate, cachaauru rai necoeein, leinjiin bote cuhane fauhin, Maadala batane que cue Jesoso.

16

Cojoelanaacojoai icharatecuruha sadoseeocuru aina fariseeocurune (Mr 8.11-13; Lc 12.54-56)

¹ Nii janate, Jesoso coaraa uure fariseeocuru aina sadoseeocuru. Nitohaneente inae rene turuhin coulurujueeuruhane jaanu leranu ariha, acaauru rai cojoelanaacojoai ichaane caina aitocure. Chaen esinae rauhijiriin, Cana Coaunera letono nihane coitucuruhanane coinane maajeein.

² Nete acaauru rai: "Charijjeein teeinti, sonaina cafarane nocohaca dedene: 'Caohatorichaain janonaa,' naain ereeiche. ³ Jana, janone cafarane nocohaca dede nijichoriaaajoaaine: 'Urichaain elo,' naain ereeiche. Nitohanein dede caje itolere coitucuhin naaonjoaainchene natiin, chanuna jana: 'Naaonjoaane cointate caa aicha,' naain caa enene cojoanonaa coitucunaa naineneeiche. ⁴ Caa cachaauru nechua aansainein suujua coitucuelanaala nenacaaurute, cojoelanaacojoai ichacaanune caina canu rai aitocure. Nene inae acaauru que coaratesihalu Jonasine jaun inae nenacaenein acaauru que cojoelanaacojoai coaratenaa jereneun," naane baiha acaauru ratiriin, jelai caje amuhe Jesoso.

Faan jorerera- lebdora rijiicha fariseeocuru ichaone (Mr 8.14-21)

⁵ Inae Calileea conemuri jerau cuhaaanune jaun faan baiteein ratirihacaanu aina nerelanaa nichaanune jaunte: ⁶ "Aonacuche. Faan jorera rijiicha fariseeocuru aina, sadoseeocuru ichaone que necohalajihuche," naa canacaanu rai Jesusone jaunne: ⁷ "Chanuna caa aite. Faan uhaenihacachene jaunna caa aitohate," naacaanu ita raine aonajeeinte:

⁸ "Chanuna faan uhaeneeinchene que aitocoiche. Jataain asaeriinchate quesentaiche. ⁹ Tachu jaiti nainaquiche taolu saoujijiei faan chaluheratihanu, saouji oaraancai cacha raine jana, inata omariin rai caute taojiaaichelu. ¹⁰ Niheichu taolu, caainsinejei faan chaluheratihanulu jena oaraancai cacha raine coaahuheeche, inata omariin jana rai caute taojiaaichelu. ¹¹ Chanuna faan que inara rai aitenihanune que nainaneeeiche. Faan jorerera rijiicha fariseeocuru aina sadoseeocuru ichaone que necohalajihuche," nae aina nerelanaa nichaanune rai Jesoso. ¹² Nii jaunne, faan jorerera que aitelanaala, cacha relaauruha fariseeocuru aina sadoseeocurune que aitoha canacaanu rai Jesusone que nainacaanu.

Mesihasi niha Jesusone biha Fedorone (Mr 8.27-30; Lc 9.18-21)

¹³ Inae Filipo Sesareea batane que turuhinte, aina nerelanaa nichaanune rai: "Tonacuruha cachaauru, Cana Coaunera Calaoehinein cacha caje nejanoanaa nichaanune que," naa Jesusone janate: ¹⁴ "Tabaaaurute, Joaan Baotisita niha, ii beeure. Jana tabaaaurute, Irihasi niha, ii beeure. Jana leeochoaurute, Jeremihasi niha ii beeure. Jana tabaaaurute, chunocoha Cana Coaunera ere bera *profetane* caiha, naaure," naain tonoraacaanune janate: ¹⁵ "Tonaquiche jana inara. Cha nichaaun jana Canu inara rai," naain canacaanu caje bajaa Jesusone janate: ¹⁶ "Iite esinae rauhijiriin ichaahin nena Cana Coaunera Calaohi Mesihasineei," nae rai Simoon Fedoro. ¹⁷ Nii jaunte: "Raotojoeinte rausiaaenijinein neei, Jonasi calaohi Simoon. Chuni cacha ichei benihane janate, Canu Inaca Cana Coaunera ii que canu coitucuerate. ¹⁸ Jana iite Fedoro neei. Canune ichei aitoon. Iite

canuhacha tei ajeri rijijieein, canu coitucuuruha canu cachaneein neenihurune coina icharaneein neriquiin. Nii ii que canuhacha icharatei amuritonaa nainerinaain chuni, onaaniha natiin itajenaa nainerinaain. ¹⁹ Ii raine, Cana Coaunera Cojoanonaa que nenea naineeine coina, ichei chabi tereeuuni. Caa chauratane que netiin, iicha ichaite, Cana Coaunera Cojoanonaa que nereein. Jana caa chauratane que netiin, jaolecohine jaante, Cana Coaunera Cojoanonaa que tihane baa jaolenereein,” naa Simoon Fedoro raine baihate: ²⁰ “Jiaonriha chuni rai: ‘Acate Mesihazine,’ naain beeichene,” nae aina nerelanaa nichaanune rai Jesoso.

Orichaaïne biha Jesosone
(Mr 8.31–9.1; Lc 9.22–27)

²¹ Inae mainajiriin cairichaaurichaaïn Joriocuru bichauhenaauru, saseredotecuru curuaanaacuru, Moisesa rai Cana Coauneraacha tei rauhi que cacha relaaureraauru, naaonjoainurine catainaane jaunte, Jerosaleeun curichaaïnne beebeje aina nerelanaa nichaanune rai Jesoso. Sohïn jaaoruhane nichata janone cuhane ichanarihanine que aithane jaunte, ²² jelai Jesoso teteriïn: “Jiaonriha nitohaneein chetecuruhane jeriha Cana Coaunerane Curuaanaa. Nitohaneein chetena nainecuruhi jerihane,” naain caohatiha Fedorone janate, nauriteriïn Fedoro coaraain: ²³ “Naain cacaje amuura moconajaera. Nechu canu cairichaeranu quete aithochi. Cana Coaunera jerenohin aina, cha coitucunaa nainiheeï ii. Cachaauruhacha jerenohinchate coitucuujeuei,” naane baihate: ²⁴ “Chunocoha canu esenetaain, canu aina nerelanaa jerihane, rainuhacha que niicha coacuhi jianein, itolere necairichanaa abaataain canu sacuhine. ²⁵ Jana canu colane rai nichao ichoteratena jerate, rai nichao itajereein. Jana, canu coreniha necairichanaate, rai nichao ichoteratereein. ²⁶ Coatiha chaque nelatihei, itolere niicha jerei, niicha coacui sirihane nihanatiïn, nichao itajiha cachane. Inaaonjoaain coretihane niha natiïn, nii nichao ichoteratena nainiheeï cacha. ²⁷ Inae Cojoanonaa que turuhane banane turuha ureeunni esinae rauhijiriïn canu- Cana Coaunera Calahineein cacha caje nejanoanaa nichaaunne, canu Inaca Cana Coaunera necaohacha que necaohachaaïn, rai letonocuru anjeraauru aina jiniiquiïn. Nitohanihane banane, le cachaauruhacha ichai cainareeunni acaauruhacha ichai rijiiinanaain. ²⁸ Cau caa ena nenacaauru tabaaurute ooreneerein, itolere curuaanaa neein nihanune coina turuhanu cacha caje nejanoanaa nichaaunne Cojoanonaa coaraane reentiaaïjoaain,” nae aina nerelanaa nichaanune rai Jesoso.

17

Nejelauneein necoriha Jesoso jaberocone
(Mr 9.2–13; Lc 9.28–36)

¹ Nitohanein atinaaurichaaïnne bihane baiha, saota janonejeeinte, Fedoro, Saantiaao, Saantiaao ocoala Joaïn, naaonjoainuri amaain jelai acaauruhacha aina jataain ucuuneein nenea ichtatane ucuuno que cue Jesoso. ² Inae ecu turuhin jetaote, acaauru acatiha netiin, necoriha Jesoso jaberocone jana, rai nomeri netonai enoto tocuhanein jiquihacohane jana, rai cajione netonai cono tocuhanein jiquihaque. ³ Nitohanein necoriha nomeri aina rai cajionene jana jetaote, Jesoso rene ecocohin aina ereeuruha Moisesa aina Irihasine jana coarajeure. ⁴ Nii jaun jetaote Jesoso rai:

“Curuaanaa, caohatoha cau nihaachene. Ii jereineene nichatajaain loanari jareeunni, leinjiïn ii rai, leinjiïn Moisesa rai, leinjiïn Irihasi rai, naaonjoaain,” nae jetao rai Fedoro. ⁵ Niritiïn ereereeca Fedorone jana jetaote, luhecotariïn jiquihaquïn acaauru conaacotaa dede sacarine jana jetao: “Caate jataain belaaïn janijiïn quiiha cocoainai Canu Calahï ne. Rai nere tonoraain neeuche,” naain jetao toni nii dede sacari jana erenaa. ⁶ Niritiïn toniha erenaane aonaain jetaote, atane ichoae comoore jataain coasina caaun, nii nichatajaain aina cunacaauru aina nerelanacaauru. ⁷ Nii jana jetaote, acaauru rene nichuuntaain mucunajaain jetao:

“Nimichucuche. Coa casihache,” naa Jesoso acaauru raine jana, ⁸ coaracuruhane jana jetao, inae neniha chuni aniane jana, jelai acaachanejeeïn ecu ne Jesoso. ⁹ Inae nii ichtatane ucuuno caje jeelaiha fauha cuuruna jaun jetaote: “Jiaonriha chuni rai caa inaraacha coarai beeichene, Cana Coaunera Calahï cachanein nejanoanaa nichaaunne ohanune caje ichanacaunne reentiaain,” naa aina nerelanacaauru rai Jesosone jana jetaote:

¹⁰ “Chanuna jana chaen: ‘Irihasite jaurihanejeeïn turuha ureein,’ naaure Cana Coauneraacha tei rauhi que cacha relaaureraauru,” naain jetao Jesoso caje bajaure aina nerelanacaauru.

¹¹ Nii jaun jetaote: “Esinae rauhijiriïn Irihasite ichoaichaniha turuha ureein. Acate itolere rucuhereein. ¹² Nena canu inara rai aitoon. Nii Irihasite inae ichoaichaniha turuhelu. Nete, acanihane coitucuelanaala que nocoatijaain, mainajeriïn cairichaaurelu.

Nii rijijieenne acaauru bijiu necairichaa cureeunni Cana Coaunera Calaohi cachaneein nejanoanaa nichaanne, naa acaauru rai Jesusone jana jetaote, ¹³ Joaan Baotisita que, acaauru rai aitoa Jesusone que nainacure aina nerelanacaauru.

Suujua cuhane coitucuchuhi siricha canaanai rautaa Jesusone
(Mr 9.14-29; Lc 9.37-43)

¹⁴ Inae nii cachaauru aina nihacaanune jaan turuuruhanane janate, Jesoso rohan nichuuntaain, nacatitah neseonraain: ¹⁵ “Curuaanaa, cairichaaajoaain canu calaohi coaraau. Araain saainte mijiaaieein mucuha rai cunaine, usihanauniha natiin comohin, acauhanau niha natiin naluhe. ¹⁶ Ii aina nerelanacaauru raine niqiu teeun, nete rautasihurene,” nae rai leinjiin cacha. ¹⁷ Nii janate: “Cha esenetaain, caohachaaain suujua coaranacharaauru cachaauru. Cha carajaneina inara aina neein inara relaain, inara abaantareeun. Cajiha canu rene nii canaanai uhaauche,” naain ¹⁸ nii canaanai caje coitucuchuhi sitaa Jesusone rijieeoritiinte inae nerautae. ¹⁹ Nii baihane, jelai Jesoso teteriin: “Chanuna jana canacaanu coitucuchuhi sitanaa nainesinihacaanu,” naain Jesoso caje bajaacaanu aina nerelanaa nichaanune janate:

²⁰ “Jataain aasaeriin esenetaaichene jaunte, rautana nainesineeiche. Esinae rauhijiriin mosatasa ucuhe tabaainejeiinjin esenetaaichene jana nihanete, caa ichatane ucuunno rai: ‘Caalai caje amuhin, tajiha cunihun,’ naaichene amure jelai caje. Nihei chanerihei inara rai cha, rauhijiriin esenetaaichene. ²¹ Nete laen, catohanei moconajaera letono, cana suri cou neein Cana Coaunera bajaee bajajeein sitanacai ne,” nae aina nerelanaa nichaanune rai Jesoso.

Caa quete orichaainne be coroata saain Jesoso.
(Mr 9.30-32; Lc 9.43-45)

²² Inae nii canaanai caje coitucuchuhi sitaane baiha, jiniiquiin Calileea batane que amuhemuhecaanne janate, aina nerelanaa nichaanune rai: “Cana Coaunera Calaohi cachaneein nejanoanaa nichaannete necha aansaieein nenacaauru cachaauru bijihu canu tiha cuururein, ²³ casohin cajaanuruhane coina. Nena, nichata janone cuhane ichanareeunni,” naain aina nerelanaa nichaanune rai biha Jesusone jaunne, jataain inaderaacaanu.

“Coriqui tihana Teenforo rai nii inara relaera,” naain caje bajaauruhane

²⁴ Niicha relainichaanune aina jiniiquiin Caferenaanon turuha Jesusone janate, Fedoro coaraa uure, Teenforo asaae cacha caje coriqui bajaaureraauru. Inae Fedoro rene turuhinte: “Coriqui tihana Teenforo rai nii inara relaera,” naain caje bajaauruhane janate: ²⁵ “Ejeen, coriqui tiha,” naain acaauru tonoraee Fedoro.

Nii janate inae loreri asaae enoha cuhacaanune jana, Fedoro rai: “Tonaai iite Simoon. Charijihuru caje coriqui bajaauere caa chauratane que nenacaauru cachaauru curuaanaacuru. Rai lauri cajena. Ainihane, laurine lanaala nenacaauru cajena,” naain bajaa Fedoro caje Jesusone janate: ²⁶ “Laurine lanaala nenacaauru cajete bajaauere,” naa Fedorone jaunte: “Nitohanein, acaauru lauri coretena nainenihane chujian, cana netonai coretena nainerihaaca. ²⁷ Nete nabana chunocoha acaauru caje nenaai bajiaera tochanihacane coataa, caohachae coretichaane. Chajaain taa nemuri cuhane ate cojunihu. Chaen jauriaanejeiin dadaera ate raain, rai nujuaen cuhane coaraainete, cuhane nereein coata caje coriqui. Acaachate nainejereein que canu rai aina ii rai *impoesto* coretichaane. Chaen amaain coretenihun,” nae Fedoro rai Jesoso.

18

Charijicha jataain nelateineein ne Cana Coaunera Cojoanonaa que.
(Mr 9.33-37; Lc 9.46-48)

¹ Nii rijieeoritiinne, Jesoso rohan nichuuntaacoaain: “Charijicha jataain nelateineein ne Cana Coaunera Cojoanonaa que,” naain caje bajaacaanu aina nerelanaa nichaanune. ² Nii jaunte, leinjiin canaanai cotijiaain, canacaanu cataaun tein: ³ “Esinae rauhijiriine aitoon. Inara ichao coreein, aiha caa canaanaine rijijieein nenaai naineneeiche, coatitah Cana Coaunera Cojoanonaa que nenaai naineriheeeichein. ⁴ Cana Coaunera Cojoanonaa que nelateineein neite, leeochoauru amurijiriin nenaai coacuelanaala, aiha caa canaanaine rijijieein rai nichao coreein ne. ⁵ Chunocoha, canu corenihan leinjiin canaanai raerate canu raa aicheein,” nae aina nerelanaa nichaanune rai Jesoso.

Jataainte alalacarae osa que nesarucuaane
(Mr 9.42-48; Lc 17.1-2)

⁶ “Chunocoha, caa ena Canu esenetaeraauru canaanaihunru saruheraniha osa quene, nuluno que ajeri jaberoco tijichaaain, cucuana ucuuano jelon joeraanete caohachae.

⁷ Jataainte cairichaaajoaure caa chauratane que nenacaauru cachaauru, enaicha osa que sarunojonein neeuruhane jaun. Itolere banate nitohaniha cureein. Nete acaauru amuritoheriin jataain cairichaaajoareein nii osa que acaauru saruhera cacha. ⁸ Nii jaunte caohachae, ii biji, ii tjia, naaonjoain osa que ii saruhin nihane, molohin jaohine. Nenacaenein tejian caohachare, ii biji, ii tjia, naaonjoain mauhecaain ichaonaa esine que neeine. Nabana, ii biji, ii tjia, naaonjoain, ii saruhane coreniha, satiin ijiabereeo chabana jacanaacharanejeein nena usi jana nijiaohine coataa. ⁹ Jana, ii nota, osa que ii saruhane, rocohin jaao. Nenacaenein tejian caohachare, leinjiin ii nota aina ichaonaa esine que neeine. Nabana jerane ii nota aina jiniiquiin chabana jacanaachara usi jana nijiaohine coataa.

*Carenero nitaje que cuaain relanajaane
(Lc 15.3-7)*

¹⁰ Jiaonriha, chunocoha caa canaanaihunru que jaolecohichene. Dedeu neein itolere bana acaauru beraihuruha Ofa Cana Coaunera rohan neein rai letonocuru anjeraaurune jaunne inara rai aitoon. ¹¹ Canu- Cana Coaunera Calaohi cachanein nejanoanaa nichaunnena, nitajerai nenacaauru ichoterateraanu que turuhin neeun.

¹² Aonacuche. Tana leinjiin cacha, lefashaain niha rai carenerone jana, nitajiha leinjiinne, ichtatane ucuunno que nii iscoon choonca iscoonni ratiriin, ¹³ nii nitajenaa ariin eruhane, nii iscoon choonca iscoonnein nitajelanaala nenacaauru coroaecane amurijiriin, esinae raohijiriin niicha eruhi coroaerihane. ¹⁴ Nii rijijieein, nii leinjiinejin nitajeuruha caa canaanaihunru jere nee dedeeu nena cana inaca Cana Coaunera.

*Chatohanein nainecure ita que suujua acatecuruha Jesocurisito coitucuerane.
(Lc 17.3)*

¹⁵ Chunocoha leinjiin inara caje Jesocurisito coitucuera, baaso ichaain niha chunocoha raine, jelai tein cotijiaain baaso ichaain niha raine coitucueratein rai raotojoein ereeine, nii rai irihane jana rai nere tonoraain coitucuhin nihanete, inae jataain raotojoein neriquichein jiniiquiin. ¹⁶ Jana ii ere tonoraenihane, leinjiin coroatajaain-niji cotijiaain, acaauru aina jiniiquiin rai ereeuche, ii coroatajanena nainecuruha nii leeochoauru netonaine coina. ¹⁷ Jana, acaauru ere nihanatiin tonoraenihane, netaojiaain Cana Coaunera coroaeraauru rai been, acaauru rai teeute rai ereeuruhine. Nii netaojiaain Cana Coaunera coroaeraauru ere tonoraenihane, Cana Coaunera coitucuelanaala nenacaaurunein tein, Roma curuaanaa rai cacha cobaraain coriqui bajaaurera rijijieein coaracuche.

¹⁸ Caa chauratane que netiin, inara ichanohite, jerichanejeein dedeeu icharareein. Jana, caa chauratane que netiin jaolecohichene jaante, dede caje jaonjoineerein. ¹⁹ Caa quene inara rai aitoreunni. Caa chauratane que netiin, ita que jerajeein neein ita suujua rijijieein coacuhin Cana Coaunera bajaain, cha bajanaa jeriquichenete, inara rai inaraacha bajai tereein canu inaca Cana Coaunera. ²⁰ Chunijiin neeichene jaauru, Canu coreniha, coroatajaain, nichatajaain, naaonjoaain netaojiaain neeichenena canu netonai, ecu inara aina nereeunni," naa Jesosone janate:

²¹ "Curuaanaa, inata saain canejera que casuujua acatichaaunne caohachae, baaso ichaain niha caraine, caainsi saneina," naa Fedorone janate; ²² " 'Coatiha, caainsi sanein,' nahaaun. 'Caainsichoonca sanein caainsinei quene aitoon, ii suujua acateein coina,' " nae Fedoro rai Jesoso.

Rai fatoroon cachaauru rebe aninoana jereniha acaauru beraichanein nenaane

²³ "Nitohanihane jaunne, naaonjoaa Cana Coaunera Cojoanonaane que inara rai aitoreunni. Aonacuche. Rebe rucuhena jeriha leinjiin curuaanaa reyne rijijie nereretanaa quene inara relareeunni. ²⁴ Inae rebe rucuhena nunuhetihane janate, jataain arajiin que rebeona rai cacha turuaa uure rene. ²⁵ Nete, neniha cha coretihane jaanne jaun, jitariin bereecuru, rai sinijera, rai rucuheleuru, naaonjoainuri aina curuaecaaain, letononein neeuruhane coina acaauru que necoretihane coina aite nii rey. Jitaiin rai rebe coretihanereein tiaaojoaain satiin jiniiquiin amihaneeruhane coina. ²⁶ Nii jaunte, nii rey acatiha neseonraain: 'Curuaanaa, atiin caque ii suujua acateein, canu cohacurihune ii rai jitariin corete,' naa rai nii cachane jana, ²⁷ cairichaaajoaain coaraane jaun, nii rai rebe aninoaain que suujua acateein nirijieein jianerate. ²⁸ Nete inae jianiha nii rebeonajaane jana, caje cuhin rai corihanera que coroatajajeein rebeona aina ita eruhin, nii rebeoca quene coreniha mucuhin rai raro tororohin: 'Caque rebeoquine jaan coreteeu,' naa raine janate, ²⁹ nacatiha neseonraain: 'Canu que ii suujua acateein, canu cohacune ii rai jitariin corete,' naa rai nii leeochoane saijieein, ³⁰ tonoraelanaala caresero cuhane enoaerate, cuu niha rebe jitaain coretihane reentiaaine coina. ³¹ Nitohanein, caresero

cuhane nii acaauru leeochoa tihane coaraainte, jataain rautaaurenihane jaun, nii acaauru curuaanaa *rey* rai biha cuure leeochoaauru. ³² Nii jaunte, que suujua acateein jianihane baiha nihane jaun, cotiharateein: ‘Nechu aansaineein ichaonaa cacha. Nii rebe coreniha rebeoquine janane, ii que casuujua acateein, carichaaajoaine jaun ii jianeenu carai aitohine jaun. ³³ Chanuna jana, nii cairichaaajoaain ii coaraain casuujua acatichaaunne rijijieein, nii ii leeochoa que, ii suujua acateneei,’ naain, ³⁴ inae jataain ibaecane jaun, caresero cuhane enoerate nii *rey*, jitaain rebe coretihane reentiaain,” naain nii nereretaana que canacaanu relaane baihate: ³⁵ “Nitohaneinte inara casetecareein canu inaca Cana Coaunera, inara suujua aina cutaain inara amute cacha que inara suujua acateein belaineichene,” naainte aina nerelanaa nichaanune rai beebeje Jesoso.

19

Sinjera joaera quete cacha relae Jesoso.

(Mr 10.1-12; Lc 16.18)

¹ Niritiin acaauru rai irihane baihate, aina nerelanaa nichaanune aina Calileea caje amuhin, Jodea batane que turuhin, nucuhe Jorodaan jera que cue Jesoso. ² Nii janate, arajiin sacuure cachaaauru. Ecute arajiin cunaitenacaauru rautae. ³ Nii janate, nechu cairichaaauruhane jaan lera ariha, Jesoso rohan nichuuntaain: “Tonaai. Caohachaana joareen coreniha rai comasai jaoha cachane,” naauruha Jesoso rai fariseoocuru tabaaurune janate: ⁴ “Tana Cana Coaunera Quiricha inoansi cuhane laenanohineein nenea ereretaain aonaquichene. Jaurihanejeein itolere coaunaane nunuheneinte, quicha, ene, naaonjoaain coaunaelu Cana Coaunera. ⁵ Nitohaneein acaauru coaunaainte: ‘Rai fojaraauru caje amuhinte comasai raain, leinjiin cachanein nenea rijijieein ichaaurureein,’ naalune coitucuhichene. ⁶ Nitohanihane jaunte, lesajeein necoansajiaa cachane, leinjiin ita jaberoco que jaberoconaa rijijieein neeure, rai comasai aina. Niheichu ita caje, Cana Coaunera tenojihunru batunaa nainihe joareen cacha,” naain acaauru tonoraa Jesosone janate: ⁷ “Chanuna jana chaen, comasai jaonaa jerera nihane, rai ita jaaoruhane jaan cocoiricha teein, comasai joera coina aitelu Moisesa tenojoi rauhi,” naauruhane janate: ⁸ “Niritiinte aitelu Moisesa, nechu aansaineein nere tonorana jereeneichene jaun. Coatiha niqui jauriaanejeein nitohaneein niheilu. ⁹ Nena laen canu inara rai aitoon. Chunocoha, chuni quicha aina ichoaniha rai comasaine jana, jaohin leeochoa ene raanete, nii ene niicha rai coreniha inae osa que nesarue nii quicha,” naa Jesoso fariseoocuru raine janate: ¹⁰ “Nitohanihane jaun chujian, caohacharihe necoansajiaa cachane,” naacaanu aina nerelanaa nichaanune janate: ¹¹ “Coatiha nitohanai coitucunaa nainesihuruhi satiin cachaaauru. Acaihanjiin coitucuuruhane coina, coitucueratiha Cana Coaunerane jaan curuhachate, nii coitucuujeeurureein. ¹² Niha araai lauriin nitohaneein necoansajijanaa nainelanaala niha cachane jaanu. Tabaaurute, inae nejanoae nitohaneein necoansajiaurenihane coina. Jana tabaaurute acaauru cule rocooruha acaauru amute cachaaaurune jaun necoansajijanaa nainecurene. Jana leeochoaaurute raotojoein Cana Coauneraacha tei amihanenaa que amihaneeuruhane coina necoansajijanaa jerene. Nitohaneein ichaonaa jereraauru, nitohaneein ichaauruhine,” naain ereereje canacaanu rai Jesoso.

Canaanainunru rausiaaeca Jesosone

(Mr 10.13-16; Lc 18.15-17)

¹³ Nii janate, canaanainunru uhaaure Jesoso rene cachaaauru, acaauru rai Cana Coaunera bajaain, biji que acaauru mucuhin acaauru rausiaaecaane coinae janane, acaauru que tacaain caohatihacaanu aina nerelanaa nichaanune. ¹⁴ Nii jaunte: “Coa Canu rene tururuha canaanainunrune caohatihache. Cana Coaunera Cojoanonaate aihuruha caa canaanainunrune rijijieein nenacaauru rainein ne,” naainte, ¹⁵ bijique nii canaanainunru mucuhin rausiaae najaane baiha, jelai caje amuhe Jesoso.

Jesoso ainate ere leinjiin enamanaa coriquihona.

(Mr 10.17-31; Lc 18.18-30)

¹⁶ Nii janate, Jesoso rene turuhin: “Cacha relaera, chariji caohacha ichareeun, chariji bana nitajenaachara ichaonaa que ichaohanune coina,” naa leinjiin enamanaa Jesoso raine janate: ¹⁷ “Chariji caohachana Canu caje bajaai. Caohachate ne leinjiincha. Nitajenaachara ichaonaa caohacha que ichaonaa jereine, aitohalu Cana Coaunera rai Rauhine jaan tonoraa in ichaao,” naa rai Jesosone janate: ¹⁸ “Chariji Rauhina,” naain baajaane janate: “‘Coa sonajaain jaoha. Jiaonrihachu, ii comasaine lanaala nenea ene dadaain, asijiauhin, leeochoaauru cairichaa casaje que ereein, naaonjoaain neeine. ¹⁹ Chaen ii fojaraauru ere tonoraain, ijiabereeo belaine rijijieein, chamute cacha belaa in ichaao,’” naa Jesosone janate: ²⁰ “Jitariinne, nii chaitoonjoa tonoraan. Chana nenacaen carai

lanare,” naa Jesoso rai nii enamanaane janate: ²¹ “Esinae rauhijiriin, chaque lanaelanaala Cana Coaunera aitoonjoa tonorana jereeine, chajaain jitarin nii iicha sirii que necoreteein, cairichaaihuru rai tenihun. Nii banaachate, jelai amuritoeriin nereein iicha latei dedeeu. Nii baiha canu sacuu.” ²² naa rai Jesosone aonaante, jataain inaderaain cauha cue nii enamanaa, jataain coriquihocane jaun. ²³ Nii jaunte, aina nerelanaa nichaanune rai: “Esinae rauhijiriinte caaintate, Cana Coaunera Cojoanonaa que enoha leinjiin coriquihonane. ²⁴ Nacoauneeine aitoreeunni. Charijieein teeinti leinjiin toro seeonjoan amuritoojoaain nena camecho, oco jachu cuhane situnaa nainene. Nii amurijiriin enonaa nainihe leinjiin coriquihona Cana Coaunera Cojoanonaa que,” nae aina nerelanaa nichaanune rai Jesoso. ²⁵ Niritoha Jesosone jaunne, jelai amuritoheriin canacaanu suujua elonaane jaun: “Nitohanihane, chariji jana enohin nichotenaa nainereein,” naacaanu ita raine janate, ²⁶ canacaanu coariin: “Nihei chuni raajenihane enohin nichotenaa nainihe. Nete laen Cana Coaunera jerihane joenreein cache enohin nichotenaa naine,” naa canacaanu rai Jesosone janate: ²⁷ “Canacaanune, ii sacuhacaanune coina jitariin canacaanuhacha sirii ratirihacaanulu. Cha jana rarichaanuhin canacaanu nii coreniha,” naa Fedorone jaunte: ²⁸ “Esinae rauhijiriinte, inae Cana Coaunera cojoanonaa que turuhane bana canu, Cana Coaunera Calaohi cachaneein nejanoanaa nichaaunne itolere cocoainanacaaihuri amurijiriin cocoainanohi nichaaunne jaan rori- *trono* ichoae nelauriaanune banate, inara netonai lechoonca coroatajai cocoainanacai nequichene rori- *trono* ichoae nelauriariquicheein, nii lechoonca coroata lauriin nenacaauru Isaraeli cocoaichacuru ichanaa coaraain, ‘Acaauru acaaurute caohacha ichae. Jana acaauru acaaurute baaso ichae,’ naain been coitucuhin rucuhequichene coina. ²⁹ Chaen techu, canuhachi icharatei ichacuruhane coina, rai bereecuru, naraaichuru, comasai, fojiaraauru, rai natane, naaonjoain ratirichate, lefasha saneein jelai amurijiriin eruurureein. Chaen techu, chabana nitajenaachara nejeein nena ichaonaa que ichaoreein. ³⁰ Chaen techu, caa ena leeochoaauru amurijiriin nelaetoha nocoetonacaauru, caa ena chaque nelatihei rijijieein nenacaauru fautaain chaque nelatelanaala nedaaurureein. Jana ena caa leeochoaauru fautaain nelatihei rijijieein nenacaaurute, jataain nelateineein neurureein,” naain Fedoro tonorae Jesoso.

20

Leinjiin ocoana erora- cache amiharatera rijicha Cana Coaunera Cojoanonaane que canacaanu relaa Jesosone

¹⁻² Niritoha canacaanu raine baihate nocoana que cache amiharatiha leinjiin ocoana erorane rijicha Cana Coaunera Cojoanonaane que canacaanu relae.

Niritiinte: “Leinjiin cache janohetiin nimichuhin, nocoana jana amihaneeuruha cachaaurune coina ariin, inae cachaauru eruhin, rai nocoana jana le jiichooneineein acaauru amihaneoo coretihane coina rucujueein, nii cachaauru letoae nii amihanenaa erora. ³ Inae acaauru letoaane baiha, enoto chujutaelalajeein nacoauneein mituhin cuhin leeochoaauru cachaauru arihane janate, najiniha neeure nenaanaja cataaun nelanaaejeein cachaauru. ⁴ Nii jaunte, nii nelanaaejeeunruhane coaraane jaun: ‘chajaain inara netonai amihanenihuche canu ocoana jana. Inara amihaneon rijijieeine inara coretereunni,’ naa nii amihanenaa erorane jaun cuure nii cachaauru. ⁵ Nii baihate coateen, enoto chujutaain mituhin cachaauru ariin, nii baiha sonaiha mituhin cachaauru ari nii amihanenaa erora. ⁶ Inae nuna macohi ichoae teejija enotone jana, mituhin nacoauneein cachaauru arihane jana, nenaanaja cataaun neeuruha rai namihaneoo colane nelanaaejeein cachaaurune jaun, erunajaain: ‘Chanuna sonafaajeein amihanelanaala neeiche,’ naain acaauru caje bajaa nii amihanenaa erorane jana: ⁷ ‘Neniha canacaanu rai amihanenaa terane jaunna, amihanenihacaanu,’ naauruhane jaunte: ‘Chajaain aihane inara netonai canu ocoana jana amihanenihuche,’ naain letoanajae nii amihanenaa erora.

⁸ Inae nocoahena jerihane janate, rai cachaauru beraicha rai: ‘Chajaain, nii cachaauru cotijaain, acaauru satononiha turuhin amihanenacaauru que nunuheteetin coretenaacu, nii jauriaanejeein nunuheteraauru que satonoteein,’ naa nii amihanenaa erorane janate, ⁹ inae ichoachaniha cuuruha nii satononiha nuna macohi ichoae teejija enotone jana nunuheteetin amihanenacaaurune jana, le cachaauru corete jerichanejeein le jiichooneein, nii coretera. ¹⁰ Nii janate, inae nii ichoachaniha turuhin amihanenacaauru coretihane jaan que turuhane jaun: ‘Nii satononiha turuhin amihanenacaauru amurijiriin jecha, rai namihaneoo core raaurureein,’ naaure. Nete, nii satononiha turunacaauru rijijieein, jerichanejeein le jiichoo coreneein raure acaauru netonai. ¹¹ Nii jaunte, rai namihaneoo core raauruhane ucuaetoha nejesinajeein nii amihanenaa erora

rai: ¹² ‘Caa canacaanu satononiha turunacaaurute, basiinjiincha amihaneeuruhane saijieein, canacaanu coreteine jeeoneein acaauru coretee, mainajeein amihaneein, enoto ajaanone maajeein abaantacaanune saijieein,’ naaure. ¹³ Niritocuruha nii amihane-naa erora raine jaunte, leinjiin rai: ‘Coatihana baasoneein ii coretichaaunte quiicha belaa. Tana canu aina, le janohineein ii coretichaaunne coina rucuhequine coitucuhine. ¹⁴ Aihana jaun, nocola ii amihane core. Chajaain amuu. Canune, nii inara satononiha turuhin amihanenacaauru rai, jerichanejeein inara coretichaaunne jeeoneein coreteeun, ¹⁵ carai niha rauhi cacoriqui aina quiicha jerei ichacaanune jaanune jaun. Raunajeto-coaanune jaunna baasoneein canu coaraate,’ naain nii cacha tonorae nii amihanenaa erora.

¹⁶ Nii rijijieeinte, caa enene ichoachaniha nenacaauru satononiha neeurureein. Jana satononiha nenacaaurute, nunuheneein neeurureein,” nae Jesoso.

Orichaainne biha nacoauneein Jesosone

(Mr 10.32-34; Lc 18.31-34)

¹⁷ Inae bero kuhane Jerosaleen nichaae cuujihacaanune janate, nii lechoonca coroata-jaain aina nerelanaa nichaanune cotijiaain, jelai canacaanu teteriin: ¹⁸⁻¹⁹ “Inae enate laen Jerosaleeun cuhacache. Ecute, Cana Coaunera Calaohi cachaneein nejanoanaa nichaaunne mucuhin, saseredote curuaanaacuru, chaen Moisesa rai Cana Coauneraacha tei rauhi que cacha relaaureeraauru, naaonjoainuri rai canu tiha cuurureein. Chaen techu nejelau atane caje unacaauru cachaauru rai caetecurureein, caque nocolatijaain, canu faojaain coroso que canu teein canu ateinaauruhane coina. Nena nichata janojoin kuhane ichanareeunni,” naain aina nerelanaa nichaanune rai beebeje Jesoso.

Saantiaao aina Joaan nebaacha bajai

(Mr 10.35-45)

²⁰ Nii janate, Jesoso rene turuha uhe Sebedeeo comasai, rai calaohichuru Joaan, Saantiaao, naaonjoainuri aina. Turuhinte, nii calaohichuru rai atiin chaelai ichaa Jesosone coina nacatiha neseeonriaane jana: ²¹ “Chate jerequicheta,” naain caje bajaa Jesosone janate: “Inae ii Cojoanonaa que turuhane bana, atiin ii raotono nichajai que nelauriaa leiijinne jana, ii jaabiji nichajai que nelauriamiinche caa leeochara,” naa Jesoso raine janate: ²² “Cha bajaichene, coatiha coitucuhin bajaheeihe. Necairichanaa abaantarichaaunnine rijijieeinna necairichanaa abaantana nainequiche,” naain acaauru caje bajaa Jesosone janate: “Abaantana nainichaanu,” naain tonoraauruhane jaun:

²³ “Nii necairichanaa abaantana nainequiche niqi. Nete laen, canu raotono nichajai que, canu jaabiji nichajai que, naaonjoaain nelauriana naineneeihe, nitohanai rai tihanune coina nenihanune jaun. Banihateein ichaalu Ofane jaancuruhacha raite, tenojoin niha cureein,” nae acaauru rai Jesoso.

²⁴ Nii Jesoso caje bajaa Sebedeeo calaohichuru nebane aonaainne, nii coroatajai ita nejeraauru que nejeratihacaanu nii lechooncaain aina nerelanaa nichaanune.

Nii jaunte, ²⁵ canacaanu cotijiaain canacaanu rai: “Inarate rai cachaauru cairichaaeriin, acaauru amurijiriin niha nocohetiin neeuruha Cana Coaunera coitucuhichuru curuaanaacurune coitucuhiche. ²⁶⁻²⁷ Nete laen, inara nitohaneein nena naineneeihe. Aihana jaun, chunocoha inara jana leeochoauru amurijiriin nena coaacunee, leeochoauru coroatajanemiin. Jana, chunocoha leeochoauru amurijiriin nena coaacunee, rai letononeein neeine.

²⁸ Nitohaneein nihanune coinane cau turuhin neeun canu- Cana Coaunera Calaohi cachanein nejanoanaa nichaanune. Coatiha carai quiicha latei teein niha cachane coina cau turuhaaun. Canune, cachaauru rai nelatichaaunne coina letononeein neeun. Canune, osa caje nichotiha arajii cachaaurune coina ohin cacoichana que coretiha cureeunni,” nae aina nerelanaa nichaanune rai Jesoso.

Coroatajai maosa rautaa Jesosone

(Mr 10.46-52; Lc 18.35-43)

²⁹ Inae Jerico caje amuhacaanune janate, Jesoso caaijie uure arajii cachaauru. ³⁰ Nii janate, bero kuhane babaecooruha coroatajai maosacurune jaun, acaauru rohan situha cuha Jesosone aonaain: “Canacaanu Curuaanaa Rabiri nefoerateneein nena, tana cairichaaajoaain canacaanu coaraaine,” naauruha ehequieein janate, ³¹ aitocuruhane caohateeuruha cachaaurune jana, que rutaain tonijiaain ehehequiein: “Canacaanu Curuaanaa Rabiri nefoerateneein nena, cairichaaajoaain canacaanu coaraau,” naauru janate ecu inacuhin acaauru cotijiaain: ³² “Chatohanai inara rai ichacaanune jeriquiche,” naain acaauru caje bajaa Jesosone janate: ³³ “Conoha canacaanu notanena jerichaanura Curuaanaa,” naauru jana, ³⁴ cairichaaajoaain acaauru coaraane jaun, biji que acaauru

nota dadaa Jesosone rijieeritiin inae conoha acaauru notane jaun, Jesoso caaijie uure, nii coroatajai maosacuru.

21

Jerosaleen turuha Jesosone

(Mr 11.1-11; Lc 19.28-40; Jn 12.12-19)

¹ Inae Jerosaleen caitanajeein leinji nese Betafajee ichtatane ucuunno- Oliboneein acaauruhacha curuaatei rohan turuhacaanune janate, aina nerelanaa nichaanune caje coroatajai letoae Jesoso. ² “Chajaain taa niita canaacha coarajei neseu cunichuche. Ecute, cositenojineein leinjiin bene, leinjiin curuaanaa narejeen, naaonjoaain borocuru eruriquicheein. Chaen inae erunajaaichene, carai cajiha acaauru cosichuru rututaain uhanajaauche. ³ Inae uhanajaaichene jana, chunocoa inara caje bajaane: ‘Latenaaca curuaanaane jaunna amanajacaanu. Enate jelaiha acaauru cainaratereein,’ naain uhanajaauche,” naain letoanajae Jesoso.

⁴⁻⁵ Nitohanihalu:

“Sioon cocoaichacuru,
joaenreen rijijieein nenea inara *Rey*
coaracuche.
Acate, inara rene turuha uhe
leinjiin boro laajojiri ichoae.
Cabario ichoae amuuruha
leeochaauru curuaanaacurune saijieeinte,
leinjiin boro
anajiin tabai ruhacaera
narejeen laojoiri ichoae uhe,”
naain been laenaalu *profeta* inoansene nainaane coina ailu.

⁶ Niritiin acaauru letoaa Jesosone jaun cuuruha nii coroatajai aina nerelanaa nichaanune caje cunacaaurune janate, nii been letoanajaane rijijieein, ⁷ rai narejeen aina boro eruhin, nichoae cajione maritaain amanajaain, Jesoso rai tenajaaunruha aina nere-lanacaaurune jana, nichoae lautoroaain cue Jesoso.

⁸ Nii janate, najiniha neeure arajiin cachaauru. Acaauru tabaaurute, bero cuhane acaauru cajione maririjiaacoaure. Jana tabaaurute, ajaena raain, najiniha meriaa-coaure. ⁹ Jana, ichoachaniha cunacaaurute, acaauru caaijie cunacaauru aina coroaajeein eheehequuin:

“*Rey* Rabiri ichoala coroaecuruhine.

Raotojoein turuhine acaneein nenea rijijieein Cana Curuaanaa- Cana Coaunera letono. Dedeene maajeein Cana Curuaanaa coroaecuruhine,” naaure Jesoso que.

¹⁰ Nii Jerosaleen turuha Jesosone coaraainte, satiin nii nese sacutaain que suujua rohecaain cajihaneei amuhemujueein: “Cha cajena unaa ne caa cacha,” naain ita caje bajaain: ¹¹ “Caate, Cana Coaunera ere bote *profeta* Jesoso ne, taolu Calillea nenea Nasarete cocoaicha,” naaure cachaauru.

Teenforo asajai caje cachaauru sitaa Jesosone

(Mr 11.15-19; Lc 19.45-48; Jn 2.13-22)

¹² Nii jana inae Teenforo asae enoha cuhane jana, najiniha neeuruha necorete-nacaauru aina acaauru caje coreteraaurune jaunte, jelai caje sitanajae Jesoso. Coriqui coreeuruha cachaauru raina jaan rori lachohitiin, ecu serori que necoretiha nenacaauru rorine maajeein lachohitiin:

¹³ “Cana Coaunera Quiricha cuhanete: ‘Canu lorerite, acaihaniji Canu bajaabajaecuruhane jaan coloherineein nereein,’ naain ne laenanohineein. Nete, inara leinjiin asijiaanajaja coloherineein teeiche,” naain acaauru cotai Jesoso.

¹⁴ Nii Teenforo asae, rohan turuhacoaauruha maosacuru, bacosacuru, naaonjoainurine janate, acaauru rautae Jesoso. ¹⁵ Nii chojelanaacojoai ichaain acaauru notaaca Jesosone jana ecu neein coarajeeuruha saseredote curuaanaacuru aina Moisesa rai Cana Coauneraacha tei rauhi que cacha relaaureraauru, naaonjoainurine janate: “Coroaenoinemiin *rey* Rabiri ichoala,” naain cojiorichuruha canaanainunru Teenforo asaaene aonaain obajeeinte:

¹⁶ “Toon ii rai ereeuruhane aonaaina,” naain bajaare.

Nii jaunte: “Aihanu. Aonacaun. Tana: ‘Canaanainunru, sisinacaaurune maajeein ii coroaecuruhane coinate, caohacha ichaai,’ naain laenanohineein nenea reretaaichene,” naain acaauru tonorae Jesoso. ¹⁷ Niritoha acaauru raine baihate, ecu acaauru ratiriin, nii nese caje amuhin, Betaniau cue Jesoso, ecu sinihane coina.

*Inacaenihane coina iquera cojiotaa Jesosone**(Mr 11.12-14, 20-26)*

¹⁸ Inae janone jelaiha neseeu cuhane jana mijiitohane jaunte, ¹⁹ bero auhaniha niha leinjiin *iquerane* jaun nichuuntaain coarae Jesoso, inaacane lihane coina niqui. Nete inacaenihane jaun:

“Inae chabana coaiteen inaariheeiin,” naa Jesosone rijieeoritiin ohe nii *iquera*.

²⁰ Nii coaraainte: “Chasiinna luhecotariin ohe,” naauruha chojelatiin aina nerelanaa nichaanune tabaaurune janate:

²¹ “Esinae rauhijiriin esenetaain, icharichaaan Cana Coaunerane esenetaain neeichene, caa ena *iquera* ichacaauune amurijiriinte naineriquiche. Caa ichtatane rai: ‘Caalai caje amuhin, cucuana cuhane cunihun,’ naaichene, nii aitocoichene rijieeoritiin cucuana cuhane cure nii ichtatane. ²² Nii rijijieein techu, Cana Coaunera caje cha bajaaiiche, terichaainne esenetaainne, inara rai inaraacha bajai tereein Cana Coaunera,” nae aina nerelanaa nichaanune rai Jesoso.

*Cocoinaai letono niha Jesosone**(Mr 11.27-33; Lc 20.1-8)*

²³ Nii baiha Teenforo asae enohin cachaauru relaa niha Jesosone janate, rene turuhin: “Chatohanai Cocoinanacai neeinna neei ii, catohanai ichaaaine coina. Chana cocoinanacai neein ii cocoinae,” naain Jesoso caje bajaauruha saseredote curuaanaacuru aina Joriocuru bichauhenaaurune janate:

²⁴⁻²⁵ “Canuhetonaina inara caje bajanaa jereeeun. Cha Joaan letoaelu cacha cojunacatihane coina. Cana Coauneraa letoaalu, ainihane cachaauru letononeeinna aihalu. Canu rai beeichenena, canuhetonai inara rai canu cocoinaera bereeunni,” naain acaauru tonoraa Jesosone janate:

“‘Cana Coaunerate letoaelu,’ naacachenete: ‘Chanuna jana esenetaeneeichelu,’ nareein cana rai. ²⁶ Niheichu ‘Cachaaurute letoaelu,’ nanaa nainihaacache acaauru coasiha. Satiin cachaauru, Cana Coaunera, Joaan letoaalune esenetaauruhalune jaun,” naaure nejesinajeein ita rai. Niritiin ita rohecaainte:

²⁷ “Coitucuhaacaanu,” naauruha Jesoso raina jaunte acaentonai:

“Aihana jaun chujian canuhetonai, inara rai canu cocoinaera benaa nainihaanu,” naain acaauru tonoraa Jesoso.

*Coroatajai calaohichuru letoaa leinjiin cachane rijijiei que acaauru relaa Jesosone*²⁸ Nii baihate acaauru rai:

“Tonaquiche jana inara caa erenaa que. Leinjiin cachate coroatajaain neeuruha rai calaohichurune jana, leinjiin rai: ‘Canu calaohi, enene canu ocoana jana amihanenihu,’ naa rai inacane jana: ²⁹ ‘Coatiha curinaaunni’ naain cunaa jerenihane baiha cue nii leinjiin rai calaohi. ³⁰ Nii baiha coaiteen, nii rai calaohi coroataja letoaaane janate: ‘Saan ahi. Inae curichaaunnicha ofa,’ naane saijieein cuene. ³¹ Chariji inara rai, rai inaca ere tonoraaain niicha icharatee ichae,” naain canacaanu caje bajaa Jesosone janate:

“Nii ichoachaniha rai inaca letoanojoints, inacaacha icharatee ichaain inaca ere tonorae,” naauru janate:

“Nii rijijieein techu, inara aineeichene jana, Cana Coaunera Cojoanonaa que niha curureein Roma curuaanaa rai cachaauru cobaraain coriqui bajaaurera aina ene cojoaelorohecuru. ³² Caohachaaain rai nichao coreein neeuruha cachaaurune coina, relanajaa uhalu Joanne jana, inara esenetaeneeichelune jana, Roma curuaanaa rai cachaauru cobaraain coriqui bajaaureraauru aina, nii ene cojoaelorohecuru esenetaauruhalune jaunte, Cana Coaunera Cojoanonaa que neeurureein. Jana inara, coaraqichene saijieein esenetaain inara ichao coreneeichene jaun, coatiha Cana Coaunera Cojoanonaa que nerihieeicheein,” nae saseredotecuru aina Joriocuru bichauhenaauru rai Jesoso.

*Nechu aansainein ichaonacaauru amihanenacaauru que cachaauru relaa Jesosone**(Mr 12.1-12; Lc 20.9-19)*

³³ “Caa leeocho erenaa aonacuche. Leinjiin cachate oba coocana sirihane jaun, bino ichaane jaanu ichaain corihateein, nii baiha ucuuneein rori jae nichoae netiin amihanenacaauru beraihanee coina. Inae satiin besautiaane baihate, rai leruhin teeuruhane coina que amihanenaa inaaureraauru cachaauru rai teein ratiriin amue. ³⁴ Inae tainacaane janate, leruhin rai niicha teeuruheni teeuruha raine coina letonocuru letoaa nii ocoana erorane jana, cuhin bajaauruha nii letonocurune jana, ³⁵ tabaauru letonocuru faojaain, tabaauru atinaain, ajeri que tabaauru bодоosiin, naaonjoainchuru sonajaare. ³⁶ Nii jaunte, nitohanein rai letonocuru letoaaane jana, sonajaauruhane jaun, coaiteen jelai

amuritoheriin, enacoauneein letonocuru letoaane jana, jerichanejeein sonajaaunre nii amihanenacaauru.

³⁷ Nii letonocuru letoaane naineein sonajatocuruhane jaunte, satononiha rai calaohi letoae: 'Canu calaohi nihane jaunte laen que suujua acatecurureein,' naain niqui letoae. ³⁸⁻³⁹ Nete inae cuha nii rai calaohine jana coaraain ecu ita rai: 'Caate laen, nerora calaohi nihane jaun, jitariin cana caje caa rai inaca raineein nena raa cureein satiin aina nedaane coina. Coanete sohin jaohacache. Nii banate, satiin cana raineein nedareein nii raineein neenu,' naain nii rijia caje mitaain sohin jaaore nii amihanenacaauru.

⁴⁰ Aihana jaun, inae turuhane bana, cha ichareein acaauru aina, nii amihanenaa erora," naain bajaa acaauru caje Jesosone janate:

⁴¹ "Nii nechua aansaineein ichaonacaauru cachaauru sohinte jaoreein, cairichaaajoaain acaauru coaraelanaala. Sohin jaonajaante, leeochoauru rai nii amihanenaa tiha cureein, inae ecu tihane bana rai leruhin niicha taojiaauri teuruhane coina," naauru janate:

⁴² "Tana, Cana Coaunera Quiricha cuhane:

'Nii ajeri, loreri ichacuruhane jaanu que nena jaolecooruhane jaan que temurateeinte loreri jaaure nii loreri icharaauru.

Niine chojelatohacaanu,

nitohaneein ichaa Cana Coaunerane jaun,'

naain laenanohineein nihane reretaain aonaquichene.

⁴³ Nitohanihane jaunna inara rai aitoon, rai Cojoanonaa que neeichene coina tihalune saijjeein nii inara rai niicha teilu ruluhin, janijiin niicha ranojoinunru Cojoanonaanu que terichaaain Cana Coaunerane jaun. ⁴⁴ Jana canu nii ajeri nichaaunne ichoae comoite raajenihane chaluoroaain nedareein. Jana, canu nii ajerineein chunocoha ichoae comohanunete ajane neein nedareein," naain raajenihane neque aite Jesoso.

⁴⁵⁻⁴⁶ Niritiin acaauru que aitha Jesosone que nainacuruhane jaunte, Jesoso mucueratena jerecuruhane saijjeein, ichana nainecurene, satiin cachaauru coasiha nii saseredote curuaanaacuru aina Joriocuru bichauhenaauru, satiin cachaauru Cana Coaunera letono *profeta* niha Jesosone esenetaauruhane jaun.

22

Leinjiin rey calaohi nisirihatihane quete cache relae Jesoso.

(Lc 14.15-24)

¹⁻² Nitohaneente coaiteen acaauru rai nereretanaa rijijie que cuaain ereerejeein:

"Leinjiin rey, nisirihatiha rai calaohine coina beseta ichaane jaunte niqui, ³ rai letonocuru letoae, nii cotihanohichuru cotihacuruhane coina. Nete tonoraelanaala, nii beseta que turunaa jerecurene. ⁴ Nii turunaa jerecurenihane jaunte, enacoauneein rai letonocuru leeochoauru letoae: 'Inae jatoroainjete ne lenone. Coerenetonanaain nenacaauru nirihurujete soerate. Chajaain beseta bitoaa uucheje,' naain cotihanaacuruhane janate, ⁵⁻⁶ tonorana jerelanaala nocoana jana cue leinjiin. Jana leeocheate, rai ru-cuhele que necoretiha cue. Jana leeochoaurute, nii rey letonocuru mucuhin atinanajaain sonajaure.

⁷ Nii corenihate jataain obajein, rai soondarooru letoae acaauru rey, nii rai letonocuru sohin jaaoreerauru sohin jaohin, acaauru nese mocooruhane coina. ⁸ Inae nitohanein turunaa jerecureniha niicha cotihateeurine jaunte, 'Satiinte niqui inae jatoroain ne, caa nisirihatena beseta. Nete nelatecurenihane jaun turunaa nainecurene nii jauri-aanejeein cotihanohichuru. ⁹ Aihana jaun, chajaain nese cataun situ-nacaauru berooru cuhane cuhecujeein, inaraacha erui cachaauru cotihacuchete, caa nisirihatena beseta bitoaa uuruhine,' naain rai letonocuru letoae nii rey. ¹⁰ Nii jaunte, nese cataun situ-nacaauru berooru cuhane cuhin, aansaineein ichaonacaauru, cachaauru caohachaaain suujua coaraauru, naonjoainurine majeein cotihacuruhane jaun, cache que memoe loreri asaji.

¹¹ Inae satiin nii reycha tei cajione jiaain neeuruha cotihanoichurune jana enohin coarra rey janate, ecu ne leinjiin cache reycha tei nisirihateeuruhane jaan cocoajione jiaelanaala nena. ¹² Nii cache raitte: 'Chasiina nisiriatena cocoajione satiin rai canuhacha tei jiaeralanaala cau enohite quiicha belaa,' naa rai nii rey jana, ecu inauheneecha neein aonaje nii cache. ¹³ Niritiinte lenonecuruha cachaaurune jana coaaranein nenacaauru rai: 'Caa cache biji aina, rai tijia ichojoaain airiniha nocohenaanau jaaochete, ecu neein chanaaine,' nae nii rey. ¹⁴ Arajiite niqui cotihanohi ne; nete coroatajaecure janijiin ranojoinunri. Nii rijiiicha Cana Coaunera Cojoanona," naain que jaolequiin nenacaauru que cuaain ecu nenacaauru cachaauru rai ereereje Jesoso.

Roma curuaanaa rai coriqui bajaaurera aina iriha Jesusone
(Mr 12.13-17; Lc 20.20-26)

¹⁵ Niritiin acaauru que aitoha Jesusone que nainacuruhane jaunte, jelai caje amuhin Jesoso coulurujeeuruhane jaanu leranu arihure ita suujua tacaain fariseeocuru. Chaelai que aitocuruhane jana, baasoneein acaauru tonoraa Jesusone colurujeeuruhane coina. ¹⁶ Nitohanein coacuhinte, acaauru ere tonoraeraauru, chaen Erodesi ere tonoraeraauru, naaonjoainuri letoaaure Jesoso rene, coulurujeeuruhane jaan lera ariha coritaauruhane coina. Nii jaunte rene turuhin:

“Cacha relaera, iite iique tonaain iriha cachane tonoraelanaala, esinae rauhijiriin aitiin jeriha Cana Coaunerane rijijieein ichaoha cachane coina relai, rai suujua caje rocchin cacha relaauruha leeochoaurune rijijielanaala. Chaen nechu inanacaa cacha ichaone caje coaraain coulurujeeneine coitucuhacaanu. ¹⁷ Nii jaunna, canacaanu rai beeine jerichaanu. Caohachaana Romanocuru curuaanaacuru curuaanaa- enferadoroacha bajaeratenojoi coriqui *imposto* tihacachene,” naain bajaure Jesoso caje. ¹⁸ Nete, nechu cairichanaa coacuhin letononeein aitocuruhane que nainaana jaun:

“Casajenetiin cacha caohacha niha nocoetonacaauru, chanuna baasoneein cacairichaa canu coritana coaauquiche. ¹⁹ Canu rai, nii enferadoro rai inaraacha tei coriqui uhaachena coarae,” naa Jesusone jaun, rai coata caje nena coriqui denario teeuruhane jaun coaraainte:

²⁰ “Chariji coujunaca cau caa ne, rai curuaa aina laenanohineein,” naain acaauru caje bajaa Jesusone jana:

²¹⁻²² “Caate enferadoro coujunacane,” naain tonoraauruhane jaunte:

“Aihana jaun chujian, nii enferadoro rainein nena teeuche enferadoro rai. Jana, nii Cana Coaunera rainein nena teeuche Cana Coaunera rai,” naa acaauru rai Jesusone jaunte inauheneeicha cojoelatiin ecu Jesoso ratiriin amuure.

Oha cachane baiha ichanaa cachane bajaauruhane
(Mr 12.18-27; Lc 20.27-40)

²³ Nii bananeinte, Jesoso coaraa uure sadoseeocuru tabaauru, oha cachane baiha na-coaunein ichanaane esenetaaurenihane jaun, bajaauruhane coina. Nitohanein uhinte:

²⁴ “Cacha relaera, Moisesate canacaanu rai aitelu, chunocoha leinjiiniji canaanai sirilanaala rai comasai ratiriin ohane, nii onaa ocoala nii rai ninana autana raa rai comasainein ne, nii onaa bereenein teein, nii autana bereetihane coina. ²⁵ Nii janate, cau canacaanu aina neeurelu caainsinein ita nejera nejesinanein cachaauru. Nii acaauru inanate, leinjiiniji rai comasai aina canaanai sirilanaala ohe. Nete leinjiiniji canaanai sirilanaala ohane jaun, rai nocola rai, nii rai nautana teein ratiri. ²⁶⁻²⁷ Nete jerichanejin canaanai sirilanaala oha acaentonaine jaun, que jaurii nocola rai nii nautana teein ratiri. Nirijieein cuaajeinte satii ooruha nii ita nejera nejesinaaurune jana, ohe nii ene netonai. ²⁸ Aihana jaun, inae nacoaunein o caje ichanaa cachane bana, chariji comasainein nerein nii ene, satii ita nejeraauru comasainein nihalune jaun,” naain Jesoso caje bajaauruhane jaunte:

²⁹ “Cana Coaunera Quiricha inoansi reretaain niicha ichana nainei coitucuneeichene jaunte, cha coitucuneeichene jaun aitocoiche. ³⁰ Inae ohane caje ichanaa cachane, ene, quicha, naaonjoainuri ita que nesinjeratein neeurinaain, inae Cana Coaunera letono anjera dedeeu nenacaauru rijijieein neeururichaaaine jaun. ³¹ Tana o caje ichanacuruha onacaaurune que, raaje nujuae caje: ³² ‘Canune, Abaraaun, Isaca, Jacobo, naaonjoainuri Coauneraneun. Aihana jaun, coathi onacaauru Coauneranihaaun. Canune ichaohin nenaacaauru coauneraneun.’ naain aitohalu Cana Coaunerane reretaain coitucuhichene,” nae acaauru rai Jesoso.

³³ Niritiin sadoseeocuru relaa Jesusone jaunte, cojoelatiin aonajeure cachaauru.

Jataain leeochoauru amuritoeriin nelatein tenojoi Rauhi
(Mr 12.28-34)

³⁴ Nitohanein acaauru relaa Jesusone jana, inauheneeicha aonajeuruha sadoseeocuru coitucuhinte, ita taojiaure fariseeocuru. ³⁵⁻³⁶ Nitohaneinte, leinjiin acaauru caje Cana Coaunera rai rauhi que cacha relaeranein nena fariseeo, Jesoso rai:

“Cacha relaera, chariji rauhi cana ichao rai leeochoauru amuritoeriin jataain nelateinein tenojoin ne,” naain nechu coulurijiane jaan leranu ariha, Jesoso caje bajaane janate:

³⁷ “Ii Curuaanaa Cana Coaunera belaihu, ii coichana, ii suujua, ii suujua, ii suujua, iicha coacui, naaonjoain aina cuaritaain. ³⁸ Caritiinte jataain jauriaanejeein cana rai nelateinein nena rauhi beratelu cana rai Cana Coaunera. ³⁹ Nii que jaurinein tenojote, jerichane-tojoein: ‘Chamute cacha belaa in coaraa, ichaajenihane ijabereeo belaa ine rijitojoein,’ nae. ⁴⁰ Caa coroatajai rauhite, jataain nelatein cana ichao rai tenojoi ne. Acatechu nii

Moisesa aitoonjoa rauhichuru cana relaauruha *profetacurune* jaan rauhi temuraneein ne,” nae fariseeocuru rai Jesuso.

Cha caje nefoeratenaa ne Curisito Mesihasi.

(Mr 12.35-37; Lc 20.41-44)

⁴¹ Nitohanein jaiti netaojiaain ita aina neeuruha fariseeocurune janate:

⁴² “Tonaquiche inara Curisito Mesihasi que. Cha caje nefoeratenaa neeicha ne,” naain acaauru caje bajaa Jesusone janate: “Rabiri caje nefoeratenaneeinte ne Curisito Mesihasi,” naain tonoraauruha fariseeocurune janate:

⁴³ “Chasiina jana nitohanihane, que aitoroatiha Cana Coaunera Suujuene jaun: ‘Canu Curuaanaa,’ naelu Rabiri, Curisito Mesihasi que. Chaen techu:

⁴⁴ ‘Canu Curuaanaa raite:

“Cau carohan,

caraotono nichajai que nelauriaau,

ii que nejeratenacaauru amuritiin

ii tijia asaee tenajaanune reentiaaincha,” nae Cana Coaunera,’

naain belu Rabiri.

⁴⁵⁻⁴⁶ Aihana jaun, chasiina Rabiri caje nefoeratenaa nere Curisito Mesihasi: ‘Canu Curuaanaa,’ naalu rai Rabiri natiin,” naa acaauru rai Jesusone janate, le erenaaneeini tonoraurenihane jaun, inae nii caje coaunein, caje cha bajanaa jerecurene fariseeocuru.

23

Fariseeocuru aina, Cana Coaunera rai rauhi que cacha relaaurera ichao biha Jesusone

(Mr 12.38-40; Lc 11.37-54; 20.45-47)

¹ Nii baihate, ecu nenacaauru cachaauru, chaen aina nerelanaa nichaanune, naaonjoainichaanune rai:

² “Cana Coaunera rai rauhi que cacha relaaurera aina fariseeocurute, aitoha nii rauhine jaan belanaala joaenreen cuaain cachaauru relaaure. ³ Atiin acaauru ere tonoraain acaauru aitoonjoa ichacuche. Nete laen caohachaene chaachacuruhane rijijieein cha ichaquichene, tonaain ereeuruhane nihanatiin, enaacha leeocheenein chaachacuruhane jaun. ⁴ Nitohaneinte, nii chabana nitohanei ichaonaa que ichaonaa naineniha cachane saijieein, cachaauru rai caaintati ichaonaa teeure, nii acaauru nihanatiin nitohanei ichaonaa que ichaonaa naineralanaala.

⁵ Nechu caohacha ichaa nocoetocuruhane coaracuruha cachaaurune cointate, nitohanein neeure. Nii jaunte, rai naurichuru, rai bijihuru cuhane, naaonjoain Moisesa rai Cana Coauneraacha tenojoin rauhi laenanohineein nena amaauruhane rautatoore. Chaen techu jataain nelatiha nocoetocuruhane jaan coujunacan que, cajone ererianohineein nena jiaainne maajeein aihure. ⁶ Nii rijijieein techu niha lenonena jaaunru rori caohachaauru janijiin ichaoe nelauriaain lenonein, sinacoca asaene maajeein enooruhane, rori caohachaauru janijiin nichaoe nelauriaaure. ⁷ Nitohaneeuruhane jaunte, bero cuhane acaauru que tacaain, acaauru que suujua cateeein iriha cachaaurune jereein: ‘Cacha relaera,’ naa acaauru rai cachane jereinchuru aihure.

⁸ Nete laen inara: ‘Canu relaera,’ naain inara rai iriha cachane jereein nena naineneeiche, satiin inara ita nejeranein neeichene jaun, leinjiincha niha inara Relaerane jaun.

⁹ Niheichu nainiheiche chuni rai: ‘Canu inaca,’ naain erena nainiheiche, leinjiincha niha inara Inaca dedeeune jaun. ¹⁰ Niheichu nainiheiche: ‘Canu curuaanaa,’ naa inara rai cachane jereein neeichene, leinjiin Curisito nichaanne inara Curuaanaa neein nihanune jaun. ¹¹ Nitohanihane jaun, leeochoauru amuritoheriin nena coaauca chunocoha inara janane, cha latein neeuruha leeochoaurune, acaauru corojatanemiin. ¹² Nitohanein leeochoauru amurijiriin nena jerenacaaurute leeochoauru fautaain tenojoinereein. Jana leeochoauru fautaain neite, leeochoauru amuritoheriin tenojoinereein.

¹³ Coaraain nainacuche Cana Coaunera rai rauhi que cacha relaaureraauru aina fariseeocuru. Inarate Cana Coaunera Cojoanonaa que nena jerecuruha leeochoaurune caohateranein neeiche. Inara netonai que ichaonaa naineneeichene jaunte, que ichaauruha leeochoaurune caohateranein neeiche. ¹⁴ Coaraain nainacuche Cana Coaunera rai rauhi que cacha relaaurera aina fariseeocuru, autanaauru loreri nihanatiin ruluhin neeichene jaun. Nitohanein ichaohichene aninoaeraneite, Cana Coaunera bajaichene carajaain bajaiche. Nitohanein neeichene jaunte, jataain caseteco coaraa curiquichein inara.

¹⁵ Coaraain nainacuche Cana Coaunera rai rauhi que cacha relaaureraauru aina fariseeocuru. Inarate chauratane sacuritaain cucuana cuhaneuru amuhemujein

cachaauru ariiriique, nechu jataain Cana Coaunera esenetaera niha nocoetiin relana-jainchene, coroata saain inara amurijiriin moconajaera cachanein neeuruhane coina.

¹⁶ Coaraain nainacuche inara maosa rijijieein nenacaauru cachaauru relaeranein nenacaauru. Inarate chunocoha, Teenforo coreniha cha ichaane coina aitohane sainejeein nii naitonjoa ichaeniha cachane, cha ujuaihonein nenihane que aitocoiche. Nete laen Teenforo corujele oro coreniha chaachaain nihane coina aitohane jana, chatohanai ichaain nenihane cocoeraane que aitocoiche. ¹⁷ Aaso aina maosa rijijieein nenacaauru cachaauru. Cha jataain inara rai nelateein nenaane orona. Tana nii Teenforo coreniha que banijiainein niha nii orone jaun, jataain nelateinein nihane coitucuhichene. ¹⁸ Chaen techu: Chunocoha, Cana Coaunera que banijiai lenonecuru mocohichene jaan rori- altar coreniha cha ichaane coina aitohane sainejeein ichaeniha, cha ujuaihonein nenihane que aitocoiche. Nete laen, nii rori- Cana Coaunera que banijiai iniho mocohichene jaan- altar ichoae nena coreniha cha icha cachane coina aitocoichene, esinae rauhijiriin nohanelanaala ichaane coina aitocoiche. ¹⁹ Maosa rijijieein nenacaauru cachaauru. Cha jataain inara rai nelateinein ne. Nii Cana Coaunera que banihatein tenojoin inihona, ainihane rorina. Tana nii rori coreniha Cana Coaunera que banijiainein niha nii inihone coitucuhichene. ²⁰ Aihane jaun nii rori coreniha chaachaain nihane coina aitoha chumine, nii roriicha coreniha coatiha icharinaain, nii nichoae nena corenihane maajeinte icharein. ²¹ Jana Teenforo coreniha chaachaain nihane coina aitohane, coatiha Teenforo corenihacha ichaane coina aitorinaain, Cana Coaunera quene maajeinte aitorein ecu nihane jaun. ²² Jana dede coreniha chaachaain nihane coina aitoha chuninete, Cana Coaunera nelaurianajanein niha dedene jaun, Cana Coaunera quene maajein aitorein.

²³ Coaraain nainacuche fariseocuru aina Cana Coaunera rai rauhi que cacha relaaureraauru, inaraacha ichai coitucuhin ichoaneichene jaun. Caohacha icha nocoetiinte niqui jataain ansjiin laaojori niha natiin Cana Coaunera rai teeiche. Nete jataain nelatei Cana Coaunera rai rauhi tonoraain neneiche. 'Caohacha nejesinaacha ichaain, baaso coacuelanaala neein, cairichaaooaain leeochoauru coaraain, Cana Coaunera ere tonoraain aca jerihane rijijieein que asiin cha ichaelanaala neeuche,' naa Cana Coaunera rai rauhine sainejeein tonoraeneiche. Nii leecha jianelanaala nii rauhi aitoonjoa ichaquichenete caohachae. ²⁴ Inarate, maosa rijijieein nenacaauru cachaauru relaeranein neeiche. Jataain ansjiin laaojoriniha natiinte niqui tonoraain niha cachane jereein neeiche. Nete jataain banejelanaala baaso ichaain neeichene coaraain coitucunaa naineneiche.

²⁵ Coaraain nainacuche Cana Coaunera rai rauhi que cacha relaaureraauru aina fariseocuru. Inara cacha coritaera nequichenete, acau cohichene jaan janoriicha culequiche. Nete cuhanai culejeneichene jaun jataain calanine cuhanai. Nii rijiiicha inara suujua cuhanai, inara suujua cuhane coacuhin baasonein cacha basijiaaahin, inara amute cacha caje cha chunaain, naaonjoainchene jaun. ²⁶ Cha coitucuelanaala nitajenaa neein nenacaauru fariseocuru. Jauriaanejeein nii acau cohichene jaan janori culequichene rijijieein, nii inara suujua cuhanai itolere baaso ichaquichene jaan caaun calaninein niha inara suujua cuhanaine jaan jaochete, somaraain neeiche.

²⁷ Coaraain nainacuche Cana Coaunera rai rauhi que cacha relaeracuru aina fariseocuru, aiha atanebana airichai nichajaine rijijieein somaraain, jana asaain itolere onaa bucuuru calani sirihane rijiiicha inara suujua cuhanaine jaun. ²⁸ Nii aiha atanebanane rijijieinte, cachaauru nota rai, inara jaberocohacha cacha caohacha tocohanein inanacae. Nete, inara suujua cuhane casajenetiin, cacha coritaeraniha caohacha icha nocoetiin aaichene jaun, leinjiin calani rijijieein neeiche. ²⁹ Coaraain nainacuche Cana Coaunera rai rauhi que cacha relaeracuru aina fariseocuru, inaraacha ichai coitucuhin ichaeneichene jaun. Casajenetohichene jaunte, nechu cacha coritaeraniha, nii inara foerateracuru sonojoihunru *profetacuru*, cacha caohachaain suujua coaraauru, naaonjoainuri conunaca ichaquiche ajeri caje, caohatiin itolere que corujueitein. ³⁰ Nitohanein ichaainte: 'Cana foerateracuru jiniichaan ichaohacachelune jana nihane, coatiha acaauru coroatajane rihahacache, *profetacuru* sohin jaoruhane jana,' naain ereeiche. ³¹ Niritiinte, inara raajeniha, nii inoanlu *profetacuru* sohin jaoreralu nefoeratenequichene coitucuhiche. ³² Inae nitohanein nunuheteuruhalu inara foerateracurune jaan besautiaauche.

³³ Acanocuru, acano caje nefoeratenacaauru. Coatiha usi tabai jana caseteco neriquicheeinne caje nichoteriheicheein. ³⁴ Nii coinete inara rene *profetacuru*, cha cojoeluinanaa inaurera, cacha relaeracuru, naaonjoainuri letoaanune jana, tabaauru sohin jaohin, coroso que tabaauru tein, tabaauru faohariquicheein sinacoca asae tein. Chaen techu, neseuru neseuru nainein arinajariquicheein. ³⁵ Nii jaunte inara, satiin

cacha caohachaauru atinanohichuru coreniha caseteco coaariquicheein. Caohachaaain suujua coaara Abeli atinaauruhane que nunuheteiin. Cana Coaunera rai jelai teiin nena teeuruhane jaan rori rohan nena *santuario* rohan teiin inaraacha soilu- Berequihasi calaohi Sacariasi que tiaaajoaain, caseteco coaraa curiquicheein. ³⁶ Esinae rauhijiriinte nitohanihane coreniha, caseteco coaracurureein caa enene nenacaauru cachaauru,” nae Cana Coaunera rai rauhi que cacha relaaurera aina fariseecuru rai Jesoso.

Jerusalem cocoaichacuru coreniha chanaa Jesusone

³⁷ Niritohane baihate: “Cairichaaajoaiche Jerusalem cocoaichacuru, inara rene Cana Coaunera letonocuru *profetacuru* sohin jaohin, Cana Coaunera ere beracuru bodoosiche ajeri quene jaun. Araai saaine niqúi, ii cocoaichacuru ranaa jereun, nitaro asa calaohichuru taojiaa ataoharine rijijieein. Nete canu esenetaeneiechene jaun canu rene unaa jereneeiche. ³⁸ Aonacuche. Ena caje coauneein, inae inara aina nerihaaunni. Aihana jaun, inae nerinaain inara beraicha. ³⁹ Inae nacoauneein canu coariheiecheein, turuhanune bana: ‘Caa ena turunaa Cana Curuaanaa coroaecuruhine satiin chauratane que nenacaauru cachaauru,’ nariquicheeine que tiaaajoaain,” nae Jesoso.

24

Nitajerichaaain Teenforone biha Jesusone

(Mr 13.1-2; Lc 21.5-6)

¹ Inae Teenforo caje mituhin jelai caje amuhane rai niha Jesusone janane, rohan nichuuntaacoin caohatiin ichanohiniha nii Teenforone coaracaanu aina nerelanaa nichaanune.

² Nii jaunte: “Caohatiin ichanohiniha caa Teenforonena coarajeieche. Esinae rauhijiriine inara rai aitoon, coatiha nii leinjiinniji ita ichoae nerinaain caa ena inaraacha coarajei ajeri, inae satiin nitajerichaaaine jaun,” nae aina nerelanaa nichaanune rai Jesoso.

Nacoauneein tururichaaain Curisitone bajaauruha aina nerelanacaaurune

(Mr 13.3-23; Lc 21.7-24; 17.22-24)

³ Nii baihane, Oliboneein acaauruhacha curuaatei ichatane ucuunno cuhacaanu, ecu turuhin jelai lauhecoha Jesusone jana, rohan nichuuntaacaanu aina nerelanaa nichaanune. Nitohaneein rohan nichuuntaainne:

“Canacaanu rai nii chaitoonjoan beineene jerichaanu Curuaanaa. Chabana nacoauneein cau tururiquiin. Chatohanaicha inae turuhe lalajeeine jana, ii turu cojoinaca beranein coarichaanuhin, inae saaelalajihana cana janonaane bana,” naain caje bajaacaanune janate:

⁴ “Caohachaaain necohalajiiin neeuche, nabana inara coritaaauruha chunocohacurune coataara. ⁵ Arajii cachaaurute, canu niha nocoetiin inara coritana jerecurureein: ‘Canune Curisito Mesihasineeunra,’ naainte, arajii cachaauru coritaaaurueincha. ⁶ Niha sonaana cau, tajiha, naaonjoaaine coitucuhichene, jiaonriha nesoonetohichenera, nitohanihate cureein nii ajinihara. Nete, nitohanihane nihanatiin, jaiti cana janonaa satono que turuenerieincha. ⁷ Nejelau lauri nenacaauru ainate, sonaana que neeureureein leeocho lauri nenacaaurura. Nejelau atane que nenacaaauruniha natiinte, leeocho atane que nenacaauru aina sonaana que neeureureincha. Chaen techu, itolere sacuritaain niha mijetenane jana, araai laurii atanecuru que niha cureein carorara. ⁸ Nitohaneainte nunuheca cureein, inae cana cojoanona satono que turuhelalajihane jana, jataain inaderaauruha cachaaurune jaan cojoanonaara.

⁹ Nii jana inarate tenojoiniha curiquicheein cocoinanacaaihuri rai, inara faojoaain, inara atinaain, naaonjoaain inara teeuruhane coina. Chaen techu, satiin cachaauru, canu coreniha inara que nererojoecaaeriin neeureureincha. ¹⁰ Nii banate, arajii canu esenetaera niqúichene, inaraacha esenetai jianein, ita que nererojoecaain, nejesinajeein ita colurujueein ita teriquicheein cocoinanacaaihuri rai.

¹¹ Arajiite *profetaniha* nocoetiin turuhin namute cachaauru coritaaauruhane, acauru esenetaaurureein arajii cachaauru. ¹² Nitohaneainte, jataain baaso coacuhin inae ita belaihuruhane jianein niha cuurureein cachaauru. ¹³ Nete laen, nii niicha esenetai esenetaane nunuhetihane caje coauneein, jerichanejeein satono que tiaain sacuera nichotereincha. ¹⁴ Caa ena nena ichaonaa erena raotono quiicha beebejei Cana Coaunera Cojoanonaate, satiin chauratane sacuritaain benojoinereein, satiin cachaauru inae coitucuuruhane jana, besaute que turuha cana cojoanonaane coinara.

¹⁵ *Profeta* Danieriicha laenailu reretaain coarate nii coitucuhin nichotena nainereein. Aihana jaun, inae nii Teenforo asaajelai teiin Cana Coaunera que banijiaain *altar* ichoae ecooca Cana Coaunera que nejeratena casicheine coaraquichene, ¹⁶ Jodeau nenacaauru sorooruhine ichatane ucuunno que cuhincha. ¹⁷ Jana, rai loreri janori ichoae nena,

jiaonriha fauhin rai rucuhele raane. ¹⁸ Jana rai nocoana jana nenea, jiaonriha rai nenajau cauhin rai cajione ranaa coaucane. ¹⁹ Jataainte cairichaaajoaurureein nii cojoanona que turuhane bana ausurineein nenacaauru enecuru, sisihajeein canaanai sirichaauru enecuru, naaonjoainuri. ²⁰ Cana Coaunera bajauche, nabana jelarona bana, niheichu nebetacanaa cojoanona, naaonjoain bana niha nii sorohichene jaan cojoanonaane coata. ²¹ Nitohaneinte niha cureein jataain necairichanaa tabai, cana necoaauna caje coauneein nii chabana niha nitohanaine que airijiin niheichu nerinaain nii baiha. ²² Jana, nii cojoanona sarotiaeniha Cana Coaunerane, satiin cachaauru nichotena nainecururihei. Nete, atiin sarotiareein, janijiin niicha ranojoihunru belaitohane jaun acaauru coreniha.

²³ Chunocoha inara rai: 'Caute ne Curisito Mesihasischa. Chajaau tejian coaanicha,' naa inara raine, jiaonriha esenetaichene. ²⁴ Tururichaaain inara rene casajeeuru *profetaniha* nocoetonacaauru aina Curisito mesihasinaha nocoetonacaauru. Nitohanein turuhinte, itolere cojoelanaacojoi ichacurureein, janijiin Cana Coauneraacha ranojoiunrunne maaajeein coritana nainecuruhane coritacuruhane coina. ²⁵ Nitohanihane ajinihane inara rai beeun, caje coitucuhin nainaan ichaohichene coina. ²⁶ Aihane jaun, inara rai: 'Nota tajiha cacha areroote ne,' naauruhane nihanatiin jiaonriha cubichene. Niheichu: 'Nocoo caute ne nasiincha,' naa inara rai chunine, jiaonriha esenetaichene. ²⁷ Charijieein teeinti, enoto mitu nichajai caje jilenetoha jiacane enoto soo nichaae kuhine, satiin coanojoi ne. Nii rijijieeinte, satiin coanojoiniha cureein, inae nacoauneein cau turuhanu acaihaniji Cacha Calaohineein nejanoanaa nichaaunne bana. ²⁸ Charijieein teeinti, niha caanii setune que fauha ichotarine caje coitucuerae. Nii rijijieeinte coitucunojoinereein turuhanu canu Curisitonichaaunne bana.

Tururichaaain acaihaniji cacha calaohineein nejanoanaane
(Mr 13.24-37; Lc 21.25-33; 17.26-30, 34-36)

²⁹ Inae nitohanein niha nii necairichanaa tabai cojoanonaane janate, nocohenanein nerotoreein enoto cono. Atene netonaite, conohane jianereein nii cojoanona bana. Jana arasijieeurute, dede caje naluurureein. Dedeu nenacaauru nihanatiinte nerurujuaaurureein.

³⁰ Nitohanihane janate laen, inanacareein dede caje inae fauha uhanu canu acaihaniji Cacha Calaohineein nenea nichaaunne bera. Nii jana, satiin chauratane sacuritaain nenacaauru cachaaurute, jataain coasinacaun chanaain coaracuruhane janane, dede sacari jana uhin fauha ureeunni acaihaniji Cacha Calaohineein nenea nichaaunne, jataain necaohachaaain itolere ichana naineein nelateein. ³¹ Nitohanein turuhinne canu letonocuru anjeraauru letoareeunni, tonijiaain jaaiha totein, satiin chauratane sacuritaain, itolereinein satono tinonoritiin nenacaauru janijiin canu ranojoinunri cachaauru taojiaauruha canu raine coina.

³² Aihana jaun, caa uhera que inara relaanune jaan que nerelaache. Charijieein teeinti, inae rai nunecuru caohatonanaain alohacoaain ujuanihane caje, inae cataainja ajaanaane coitucuhiche. ³³ Nii rijijieein, caa inara rai caitoonjoa tochanihane coaraqichene, inae turuhelalajihane acaihaniji Cacha Calaohineein nejanoanaa nichaaunne que nainacuche. ³⁴ Esinae rauhijiriinte, jaiti ooreniha caa enene nenacaauru cachaauru jana aichein. ³⁵ Dede aina chauratane nitajeurureein. Nete laen, nitajenereein, caa caitoonjoa nainane reetiaain, canu ere. ³⁶ Coatia laen nihei chuni, rai cojoanona aina, 'Naaonjoain rijii taaainte aicheeincha,' naain nii coitucuera. Niheichu, Cana Coaunera letonocuru anjeraauru dedeeu nenacaauru nihanatiin coitucuruhi; niheichu canu- Calaohinichaaune saijieein coitucuhaaun canuhetonai. Acaihaniji canu Inaca Cana Coauneraachate, nii coitucuhin ne.

³⁷ Nihalu Nohene bana aihalune tochaneinte aicheein, inae nacoaunein turuha urichaaunni acaihaniji Cacha Calaohineein nenea nichaaunne cojoanona que turuhane bana. ³⁸ Coaracuche nachuhinti, jaiti uheniha elo tabaine jana, rai bote cuhane fauhin enoha Nohene que tiaaajoaain, raotojoein lenonein, acau cohin, necohansajiaain, naaonjoauruhalu cachaaurune. ³⁹ Nejetaote laen, urichaaain elo tabaine coaajeeurenihane jana, uha elo tabaine jaun jetao, jitariin acaauru joocalu ne. Nii rijijieein nechu, coohatejueurenihane cachaaurune jana, nacoaunein turureeunni acaihaniji Cacha Calaohineein nejanoanaa nichaaunne. ⁴⁰ Nii turuhanune rijieeoriinte, ocoana jana neeurureein coroatajai cachaauru. Leinjiinte, amanojoinihane jana, leeocho ratirinojoinereein. ⁴¹ Nii jana, coroatajai enecurute, tutune jaa neeuruhane jana, leinjiin amanojoinihane jana, leeocho ratirinojoinereein.

⁴² Nitohanein: 'Cuu tiaainte, turuha ureein canu Curuaanaa,' naain coitucuneeichene jaun, tururichaaunnine que nainaan ichaaoche. ⁴³ Charijieein teeinti, leinjiin cacha: 'Cuu

tiha janotiine janate turuha ureein cau asijiauto,' naain coitucuhane que nainaane jaun, nii chuni rai loreri asae enohane jerelanaala caohatiin rai loreri beraihane jaun, nenere basijaera. Nii rijijieein inara netonai jatoroaain neeuche. ⁴⁴ Aihane jaun, Cana Coaunera Calaohi cacha caje nejanonaa nichaauune turu cojoanonaa coitucuneeichene jaun, inara netonai nainaain jatoraaain canu cohacuche.

Fatoroon ere tonoraain nena cacha aina, fatoroon ere tonoraelanaala nena cacha (Lc 12.41-48)

⁴⁵ Cha teeinti letoaain ratiriha rai fatoroonne tonoraain, inae cuu tihane jana rai loreri asaae nenacaauru cachaauru coroaate, ⁴⁶ nii jataain raotjoeein neeine, nii letoaain ratirihaane jaan ichajihane jana eruha nii rai fatoroonne. ⁴⁷ Nitohaneein rai fatoroon aitoonjoa tonoraain icharate, esinae rauhijiriin satiin rai niicha sirii beraichaneein tereein rai fatoroon. ⁴⁸⁻⁴⁹ Nete laen: 'Jaitijiecha carajareein rai fatoroon,' naain nii leeochoauru letonocuru faojaain sonajaain, ajetoriaacuru aina netaojiaain lenoneein ajeein, naaonjoaan, ⁵⁰ cha cohatejelanaala nihane jana turuhane, nii nechu aansai letono casetecareein rai fatoroon, ⁵¹ caseteco coaracuruha nechu cacha coritaa Cana Coaunera coitucuha nocetonacaaurune rijijieein. Ecute catu rioneein chanareein," nae jetao aina nerelanacaauru rai Jesoso.

25

Lechooncai ranunaauru ichanohi que erena

¹ "Cana Coaunera Cojoanonaate, aihuruha lechooncai ranunacuru nisirihatena beseta quene rijijie. Nii lechooncai ranunacurute, rai cono erene que mocohin nena amaain, nii nisirihatenedi cohaca cuure turu jana raauruhane coina. ² Nii lechooncai ranunacuru caje, saooquii ranunacurute, niicha ichai que caohachaaain coacuelanaala icharaauru ne. Jana, leeochoauru saooquii ranunacurute, jataain nainaain niicha ichai icharaauru ne. ³ Nii saooquii cha coacuelanaala nenacaauru ranunacurute, rai cono amaauruhane saijieein, nacoaauneein noitecuruhane jaanu erene amaarene. ⁴ Nete laen, nii saooquii jataain nainaain nenacaauru, rai cono amaauruhane choae tacaain, le botichananaain rai noinu erene amaare. ⁵ Nitohaneein cuuru jana, jaiti turueniha nii nisirihatenedi jaunte, inae sinitoruhane jaun, satiin sinihure nii ranunacuru. ⁶ Nii janate, inae dede catai rijii: 'Inae uha nii cacha nisirihatenedi. Chajaain que tacaain raauchera' naain toniha eheeonane jaunte, ⁷⁻⁸ nimichucutaain rai cono noitecuruhane jana, nii saooquii cha coacuelanaala nenacaauru ranunacuru, nii saooquii nainaain cono noinu que erene uhaurera rai: 'Atiin canacaanu sihu che aansijiin, nii inara cono noi erene quera. Inae saa rai noi erenene jaun, jaca canacaanu conone jaunte aitocooanura,' naauruhane janate: ⁹ 'Nainihaacanuta. Inara sihacaanune, canacaanu rai nihanatiin nerihane coalanaalata. Chajaaincha que necoretteeuruhane jaun cuhin, coretenichuchera,' naaure nii rai cono noinu amaain cunacaauru ranunacuru. ¹⁰ Nete nii rai cono noinu erene coretiha cuuruha nii saooquii cha coacuelanaala nenacaauru ranunacurune jana, inae turue nii nisirihatenedi cacha. Nitohaneein turuha nii cacha nisirihatenedi janate, aina jiniiquiin loreri asae enooruha beseta que nii saooquii ranunacuru nainai nenacaaurune jana inae nefue acuujuu. ¹¹ Nii janate, inae nii acuujuaniha turuhin: 'Curuaanaa, atiin canacaanu rai acuujuu joaracaane canacaanu netonai enohacaanu,' naauruha nii saooquii ranunacuru cha coacuelanaa nenacaauru, rai cono noinu coretecuruhane caje turuhinne janate: ¹² 'Esinae rauhijiriin inara coitucuhanune coalanaala,' nae acaauru rai nii curuaanaa. Nii rijijieete coreein Cana Coaunera Cojoanonaa.

¹³ Aihana jaun, itolere bana nii que nainai jatoroaain ichaaoche, 'Naaonjoai janonaa banate aicheein. Cuu tiariinte aicheein,' naain coitucuneeichene jaun.

Cachaauru rai coriqui tein ratiricha fatoroon rijijicha Cana Coaunera Cojoanonaane (Lc 19.11-27)

¹⁴ Cana Coaunera Cojoanonaate, leinjin cacha coriajai atane cuhane jaun, rai cachaauru cotijiaain, acaauru que coriqui beraichatera rijijie, ¹⁵ leinjin rai saooqui oaraacai coreneein nena coata caje coriqui te. Jana leeochoa raite, coroaata oaraacaain te. Jana leeochoa raite le oaraacaain te, le cachaauru rai coretena nainecuruhane jeeonijihanaain teente amue. ¹⁶ Nii saooqui oaraancaain raera cachate, nii coriqui que rucuhele coreteein, que necoretteein saooqui oaraancaain nii coriqui jojee. ¹⁷ Jerichanejeein techu, coroaata oaraacaain niicha rai jojee nii coroaata oaraancaain raera cacha. ¹⁸ Nete laen, nii le oaraancaain raera, niicha bajei atane jachu cuhane nii rai fatoroon tenojoi coriqui asi. ¹⁹ Nii baiha carajaain catiaainte, inae turue nii acaauru curuaanaa coriqui tein ratiricha. Nitohaneein turuhinte, nii acaauru rai niicha tei coriqui coreniha acaauru rebe bajae. ²⁰ Nii saooqui oaraancaain raerate ichoaichaniha turuhin: 'Curuaanaa, nocoha taolu canu

rai, saouqi oaraancaain iicha tei coriqui. Nocola chaen leeocho saouqi oaraancaain jooacaune jaan,' naain, nii coriqui niicha jojoi tiha nii rai cachane janate: ²¹ 'Jataain caohachate ichaaicha, jelai amuritoriiin nenea beraichaneein ii tereunnicha. Aihana jaun, chajaain caloheri asaae enoote jiniiquiin rachoojihacara,' nae nii curuaanaa. ²² Nii baihate turue, nii cacha coroata oaraacaain coriqui raera. Nitohaneein turuhite: 'Curuaanaa, nocoo taolu canu rai coroata oaraancaain iicha tei coriqui. Nocola chaen coroata oaraancaain jooacaunne jaan,' naa nii coroata oaraacaain raera cachane jana jetaote: ²³ 'Jataain caohachate ichaaicha, coroatajajei aina caohachaain erena tonoraain ichaine jaunne, jelai amuritoherii beraichaneein ii tereunni. Aihana jaun, chaajaain caloheri asaae enoote, jiniiquiin rachoojihaca,' nae nii curuaanaa.

²⁴ Nete laen, nii le oaraancaain raera cacha turuhin: 'Curuaanaa, nechua aansai cachaneeine jaun, temueneeine jaaunru jelai caje temule raain, ii ocoanelanaala nenacaauru caje nihanatiin temule raain, ²⁵ naajoaaine jaunna ii coosiha, atane jachu cuhane ii coriqui asihun. Nete cau ne nii ii coriqui,' naain nii coriqui cainaa nii cachane jaunte: ²⁶ 'Iite, canu cacha baasoneein bajeriti cacha neei. Inae raotojoein canu temulenelanaala nenea niha natiin raain, canu ocoanelanaala nenea caje temule raain naajoaanune coitucuhine saijjein, ²⁷ chanuna chaen, canu coriqui amaain teneei banco cuhane. Bana nitohaneine jana nihane, canu turuneine nii banco cuhane neein nejoocane jaanne maajein rareun,' nae nii curuaanaa. ²⁸ Niritiinte, ecu nenacaauru rai: 'Caje nii le oaraancai niicha sirii coriqui ruluhin, nii lechoonca oaraancanein siricha rai teeuche. ²⁹ Nitohaneinte, siricha rai jataain jelai amuritoheriin tenojoinereein, jelai amuritoheriin sirihane coina. Jana, cha sirilanaala nenaate, acaihaniji niicha sirii, jitariin caje ruluerreein. ³⁰ Aihana jaun, caa canu cacha baaso cha coitucuhi mucuhin, naain airiniha nocohenaanau jaaochete, ecu neein mainajein chanaaine,' nae ecu nenacaauru rai.

Rucuhenerichaain baaso icharaauru aina caohacha icharaauru ichaone

³¹ Inae rai cono caohacha que conohin, rai anjeraauru cataaun uhin turuhin rai roritrono ichoae nelauriaanu canu Cana Coaunera Calaohineein cacha caje nejanoanaa nichaaune banate, ³² satiin lauri lauri nenacaauru cachaauru turuureein canu acatiha. Nitohaneein nacatiha turuuruhanane janate, carenerocuru caje, jelai teein cabraauru luruha carenero beraichane rijijjein, ³³ raotono nichajai que, nii janijiin niicha ranojoihunru-rai cachaauru teein, najaabiji nichajai que nii rai cachanelanaala nechua aansaneein nenacaauru terein. ³⁴ Nitohaneein jelai tihacoaain lerunajaainte, nii raotono nichajai que nenacaauru rai: 'Chajaauche cajiha satiin, nii canu Inaca rausiaenjoinein neiniquichene. Chajaauchete, cana rai chauratane coaunaane caje coauneein, inara que banihateein canu Inaca Cana Coauneraacha rucujuei Cojoanonaa que ichaohiche. ³⁵ Inarate, mijitichaaunne canu coroaatein, cocoirichaaunne acau que cacocaaain, canu nesurunaja colane amuhemuhecaunne, canu nesurunajaanu teein, ³⁶ lanaa canu rai cajionene, carai cajione teein, cunaitichaaunne turuhin cacoharaain, caresero cuhane nihanane jana, turuhin canu coaraain, naaonjoaain canu rai nelateein nerejetocoiche,' narichaaunni acaauru rai canu Cana Coaunera Calaohi cacha caje nejanoanaa nichaaune. Niritocooaun acaauru raine janate: ³⁷ 'Curuaanaa, esinaaena mijiteeine ii coroaatein, cocoireeine ii cocoaain, ³⁸ ii nesurunaja colane amuhemuhequine, ichei ii nesurunaja teein, ii cajione colane neeine, ichei cajione teein, ³⁹ cunaiteein, caresero cuhane neein naaonjoaine turuhin ii coaraain, naaonjoa rejetocooaanulura,' naauru rai nii couluonojoi suujuaquuin nenacaaurune janate: ⁴⁰ 'Satiin canu nejeraauru cairicheinejjein nenacaauruhacha latei terejetocoichenete, canu rai tiha nii terejetocoichelu,' naain acaauru tonoreein nii acaauru Curuaanaa *Rey*,' nae acaauru rai Jesoso.

⁴¹ "Niritohane baihate, nii najaa biji nichajai que rai cachanelanaala nenacaauru rai: 'Naain cacaje amuhin, moconajaera aina rai letonocuru que banihateein ichanohin chabana jacanaa charanejjein nenea usi rene cunichuche, nii coina neiniquichene jaun,' naain usi rene letoanajareein. ⁴² Niritiin usi rene letoanajaainte: 'Inarate, mijitichaaunne niha natiin, canu coroatelanaala, cocoirichaaunne niha natiin, acau que canu cocoaalanaala, naaonjoa rejetocoichelu. ⁴³ Niheichu canu nesurunaja colane amuhemuhecaunne niha natiin, canu nesurunaja tiheeiche. Canu rai lanaa cajionene niha natiin, canu rai tiheeiche. Niheichu cunaiteein, caresero cuhane neein naaonjoaanune niha natiin turuhin cacoharaheeiche,' naanu acaauru raine janate: ⁴⁴ 'Curuaanaa, esinaaena ii coroaatelanaala, cocoireeine ii cocoaalanaala, ii nenajanu lateeine ii rai telanaala, cajione lateeine ii rai telanaala, cunaiteein, caresero cuhane neein naaonjoaaine jana turuhin ii coaraelanaala, naaonjoan rejetocooaanulu,' naain bajaauruhane janate: ⁴⁵ 'Esiniae rauhi-jiriinte, satiin cairicheinejjein nenacaauru cachaauruacha latei teneehene canu raite nii teneehene. ⁴⁶ Satiin nitohanein nenacaaurute, chabana sanaachara caseteco que

neeurureein. Jana, coluunojoi suujuaquiin nenacaaurute, chabana sanaachara ichaonaa que neeurureein,' naain tonoranaareein nii acaauru Curuaanaa Rey," nae canacaanu rai Jesoso.

26

Jesoso mucuuruhane coina que ereerecuruhane

(Mr 14.1-2; Jn 11.45-53)

¹ Inae cachaauru rai niritohane nainaaante, niicha relai nichaanune rai: ² "Nii coitucuhichene rijijieeinte, coroata janói cuhane nereein Fasocoa beseta. Inae laen Cana Coaunera Calaohi cacha caje nejanoanaa nichaaunne mucuhin teeururichaain coroso que catinaauruhane coina," nae Jesoso. ³ Nii bananeente, saseredotecuru curuaanaa curuaanaa Caifasi loreri asae ita taojiaaure saseredotecuru aina Jorionichaanune bichauhenaauru, ⁴ Jesoso mucuhin, nechu nohaneein colurujueein sohin joerateeuruhane que coaacuruhane coina. ⁵ Nejetaote: "Nainihaacache beseta cojoanonaa bana ichacaachene, nabana cachaauru suujua rohecana coataa," naaure jetao ita rai.

Jesoso ichoaete nejujuaauruhane jaan choohite leinjiin ene.

(Mr 14.3-9; Jn 12.1-8)

⁶ Betaniau, "Nabero caje nerautanaa," naain niicha curuaateuri- Simoon loreri asae niha Jesosone janate, ⁷ ajeri coreti caje ichanohin boticha laaojiori cuhane, le curuhin jujuhin- jataain coretiin nena aamaain jetao, rori ichoae lauhechoa Jesosone jana, coturi ichoae nii jujuhi choohite nii leinjiin ene. ⁸ Nii coaraante obajein:

"Chanuna jataain coretohaneein saijieein, catohaneein jujuhi lanaje caa ene. ⁹ Bana jataain coreein que necoretteen, nii rai core coriqui que, cairicheihuru coroatajanelanaala," naacaanu aina nerelanaa nichaanune janate: ¹⁰⁻¹¹ "Chanuna niritiin caa ene rohecaaiche. Jataain canu rai caohachate ichae caa ene. Inae itolere bana inara aina nerihaaunni. Jana, cairicheihurute laen itolere bana neeurureein inara aina. ¹² Caa jujuhi choroha cajabereeo ichoae caa enenete, canu conautecuruhane coina cajabereeo rucuheca ichae. ¹³ Esinae rauhijiriinte, cana rai chauratane sacutaain caa osa caje nichoterichaain cachane jaan que cachaauru relaauruhane jaauru, caa cajabereeo ichoae jujuhi tiha caa ene quene maajein cachaauru rai ereerecurureein. Nitohaneente, coaunoinereein itolere bana caa ene," nae Jesoso aina nerelanaa nichaanune rai.

Jesoso coulurujihá Jodasine

(Mr 14.10-11; Lc 22.3-6)

¹⁴ Nii jana, nii aina nerelanaa nichaanune lechoonca coroataja neein nena Jodasite, saseredotecuru curuaanaa coaraa cue. ¹⁵ Nitohaneein cuhin jetaote:

"Inaaojoaain carai coriqui tenaa nainequiche, inara rai Jesoso tihanune coinata," naain acaauru caje bajaane jana nichata chooncaain coata caje nena coriqui teeuruhane coina rai aitocure. ¹⁶ Nii jaun jetaote, jela neorihane jana inae acaauru rai Jesoso tenaa nainihane jaan que coacuhin jetao, amuhemujue Jodasi.

Aina nerelanaa nichaanune aina janotiin lenoniha Jesosone

(Mr 14.12-25; Lc 22.7-23; Jn 13.21-30; 1Co 11.23-26)

¹⁷ Inae nunuhca jorerera colane ichanohi faan quihuruhane jaan beseta Fasocoa cojoanonaane janate, Jesoso rohan nichuuntaacaanu:

"Chu Fasocoa cojoanaa nunuhe cojoanotiin que, canaacha quiinene lenone ichacaunne jereeita," naain Jesoso caje bajaacaanu aina nerelanaa nichaanune janate:

¹⁸ "Chajaain taa neseu leinjiin caha loreri asae cuhin: 'Cacha relaerate ichei, "Inae canu cojoanonaa que tihane jaunne ii loreri asae ureeun, cuu canu aina nerelanacaauru aina Fasocoa beseta bitoanune coinara," naain aitoroate ii rai,' nanichuchera," naain canacaanu caje tabaauru letoae Jesoso.

¹⁹ Niritiin letoanjaa Jesosone jaun cuhin, nii naitoonjoo rijijieein Fasocoa cojoanotiin que canacaanuhacha quiinene lenone ichacure aina nerelanaa nichaanune tabaauru.

²⁰ Nitohaneente, inae nocohecane jana, lechoonca coroatajaain aina nerelanaa nichaanune aina lenoniha ne Jesoso. ²¹ Nitohaneein lenoniha nihacaunne janate:

"Esinae rauhijiriin, leinjiin inara cajete, cacoelaichaneei neeichene saijieein, caque nejeratenacaauru rai cacolurujueein, acaauru rai caetereeincha," naa canacaanu rai Jesosone jaunne, ²² jataain inaderaain le cahanichaanune:

"Curuaanaa, canu quenacha aitohi," naacaanu satiin aina nerelanaa nichaanune janate: ²³ "Caa ojoaichu cuhane faan setejiarichate nii cacolurujueein caetereein. ²⁴ Nitohaneeine, canu que aitiin laenanohineein niha Cana Coaunera Quiricha inoansi cuhanena rijijieein, Cana Coaunera Calaohi cacha caje nejanoanaa nichaaunne, nii nainaa cureeunni. Nete

laen, jataain cairichaaajoareein nii canu colurujuera. Caohatorihalu niqui nitohanesihane ajiniha nejanoaenihalu nii cachane,” naa Jesusone janate:

²⁵ “Cacha relaera, canu quenacha aitoi,” naa nii colurujueranu Jodasine janate:

“Mmmjjim, nii bajaaine rijijieeinte aicheein,” nae Jodasi rai Jesuso.

²⁶ Nitohaneein lenonichaanune janate, faan mucuhin: “Narihara Cana Coaunera,” naan, cataaun nii faan tатуhin beeune beeunein aina nerelanaa nichaanune rai teein:

“Caa quihuche. Caate, cajabereeo nenaanein ne,” naain canacaanu rai teente, jericanejeein nii faan ichaane rijijieein ²⁷ acau cooruhane jaan curu cuhane, conacai bino mucuhin: “Narihara Cana Coaunera,” naane baiha canacaanu rai nii conacai teente:

“Satiin jiniiquiin leruune leruunein caa conacai cooche. ²⁸ Caate cacoichananein arajii cachaauru caohachanu que canuhacha ichaneni cojunacanein chorohi jaonjoinereein. Acate arajii osaonacaauru que suujua acaterichaaaine coina orichaaunine cojunacane. ²⁹ Nena laen, inae nacoaunein inara aina jiniiquiin, caa oba caje ichanohin conacai coenereunni, Ofa Cana Coaunera Cojoanona que inara aina jiniiquiin neein nii bana ocoonanein nena bino cohacachene reentiaaajoaain,” nae aina nerelanaa nichaanune rai Jesuso.

Coitucuha nocoetoenerichaaain Fedorone biha Jesusone

(Mr 14.26-31; Lc 22.31-34; Jn 13.36-38)

³⁰ Nii baihane, Quiricha Inoaensi cuhane laenanoinnein nena salmo tabaauru que nenatichaanune nainaan, Olibonein niicha curuateeuri ichatane ucuunno que cuhacaanune janate:

³¹ “Enene cojoanotiin cuhanete, satiin inara, Canu esenetaain canu que jaaequiin neeichene jianein, ita caje riaaneriquichein, Quiricha inoaensi cuhane:

‘Carenero beraicha sohin jaoruhane janate,

ita caje riaaneeurureein

niicha beraihuri carenerocuru,’

naan canu que aitiin besihalune rijijieein. ³² Nena inae ohanune caje ichanacaanune, inara ajiniha Calileea cureeunni, ecu nacoaunein jiniiquiin nena coinara,” naa Jesusone janate:

³³ “Ii esenetaain ii que jaecooruhane jianein, neeuruha leeochoaurune nihanatiin, coatiha laen canu ii esenetaain ii que jaecohanune jianerihaaunni Curuaanaa,” naa Jesuso rai Fedorone janate:

³⁴ “Esinæ rauhijiriinte, enene cojoanotiin cuhane jaiti ereniha ataohari curuaanane ajiniha, nichata saain canu coitucuha nocoetoeneriquiin,” naa Fedoro rai Jesusone janate:

³⁵ “Airihaauni bajaata Curuaanaa. Ii aina curuaaecaain jereraa casohin cajaaoruhane coinane nihanatiin, nainihaaun ii que jaecohanune jianein ii coitucuha nocoetoenihanunera Curuaanaa,” naa Jesuso rai Fedorone janane, leeochoauru aina canacaanu netonai, nii aitoa Fedorone rijitojoein aitocooaanu.

Jetesemani netiin Cana Coaunera baja Jesusone

(Mr 14.32-42; Lc 22.39-46)

³⁶ Nii baihate, aina nerelanaa nichaanune aina jelai caje amuhin, Jetesemaniinein niicha curuateeuriu cue Jesuso. Inae ecu turuhacaanune janate:

“Cau nelauriaain canu cohacuchena, inara tonohanau tajiha cuhin Cana Coaunera bajani,” naan ³⁷ jiniichaaain Fedoro, coroatajai Sebedeoo calaohichuru, naonjoaihunri amaain jataain nererojocaaajoaain naonaain jetao, jataain inaderae Jesuso.

³⁸ Nitohanein inaderaain jetaote:

“Jataaine onaanajaanu rijitocoojaain casuujua cuhane inaderaaunra. Cau nedaain, canu jiniichaaain ichaajojein cacohacuchera,” naain ratirinajaan jetao, ³⁹ acaauru caje, nita cuhin neseonraain atane que coturi temetaain jetao: “Ofa, icheine aitoon. Bana ii jereeine jana nihane, caa necairichanaa tabai caje canu rocoti. Nena canuacha jerei rijijieein ichaaine jereneun. Ii jereeine rijijieein ichaainene jereunra Ofa,” naain Cana Coaunera bajaane nainaan jetaote, ⁴⁰ jelaiha cuhin nii neeuruha aina nerelanacaaurune jaau turuha Jesusone jana jetao, najiniha sinihuruhane jana erunajaan jetao Fedoro rai:

“Chanuna canu aina leratojoein, sinilanaala ichaajojein nena naineneeiche.

⁴¹ Sinilanaala ichaajojein neein Cana Coaunera bajaauche, nabana chatohanai que nesaruhin neeichene coataa. Inara suujuate niqui aitona naine, nete inara jaberoco jataain nii abaantasine,” naain jetao acaauru ratiriin jelaiha nii Cana Coaunera bajaane jaan cue Jesuso.

⁴² Nitohanein inae coroata saain, jelaiha cuhin Cana Coaunera bajaane cuhane jetaote: “Ofa, caa necairichanaa tabai canu cojuhin canu coaranu caje canu roconaa jereneeine, ii jereeine rijijieein ichaau,” naain jetao Cana Coaunera baja Jesuso.

⁴³ Niritiin Cana Coaunera bajaane caje, nacoaauneein jelaiha cuhin, aina nerenanacaauru coaraa cuha Jesosone jana jetaote, jataain banetojoe niha acaauru rai sinire-nane jaun nimirichaa acaauru notane jaun, sinihuru jana erunajaane jaun jetao, ⁴⁴ ecu ratirinajaain jelaiha cuhin, Cana Coaunera bajaane nichatasatilha cue, nii jauriaanejeein aithohane rijitoojeein Jesoso. ⁴⁵ Nitohaneein jetaote, jelaiha nacoaauneein nii neeuruha aina nerelanacaaurune jaun, acaauru rene turuhin jetao:

“Jaitinachura caohacha nainetoojeein siniichete. Inae laen, Cana Coaunera coitucuhichuru bijii tenojoinichaaun, canu Cana Coaunera Calaohi cacha caje nejanoanaa nichaaunne cojoanonaa que turuha. ⁴⁶ Chajaaain nimichucuchete amuhacachera, inae nichuuntajilha nii acaauru rai caeteraanura,” nae jetao Jesoso aina nerelanacaauru rai.

Jesoso mucuuruhane

(Mr 14.43-50; Lc 22.47-53; Jn 18.2-11)

⁴⁷ Niritiin, jaiti aina nerelanaa nichaanune aina ereereeca Jesosone janate, turuha uhe, Jesoso aina nerelanaa nichaanune lechoonca coroatajaneein nena Jodasi, letoanajaauruha saseredotecuru curuaanaacuru curuaanaa, chaen Jorionichaachene bichauhenaauru, naaonjoainurine jaun, enuha, sabere, naaonjoain que biji achunequiin nenacaauru arajii cachaauru uhaain. ⁴⁸ Jaiti Jesoso rene turuelanaalate, nii aina cunacaauru rai jetao: “Inae cuu turunaane: ‘Sohara cacha relaera,’ naain rai nomeri lohitoreeuni, caje coitucuhin, aca mucuhichene coinara,” naain acaauru rai be jetao. ⁴⁹ Niritiinte Jesoso rohan nichuuntaain: “Sohara cacha relaera,” naain Jesoso meri lohitoha Jodasine janate:

⁵⁰ “Cacoelaicha, ii jereeine rijijieein coaraain chatohaneein caetecurumiin,” nae Jodasi rai Jesoso.

Nii janate Jesoso rohan nichuuntaain, Jesoso mucuure nii Jodasi amanojoinuri cachaauru.

⁵¹ Nii janate, rai sabere rocohitiin, que nii saseredotecuru curuaanaacuru curuaanaa letono uricho sauhitiin beuhitoha leinjiin cacha, Jesoso aina cunaane janate:

⁵² “Jelaiha rai curu cuhane, nii ii sabere teeu. Satiin sabere que sonajaain jaoreraaurute, sabere que acaauru netonai sonojoiniha cuurureeincha. ⁵³ Tana ena canu Inaca caje bajaanune, canu rai lechoonca coroata lauriin anjeraauru letoanaa nainiha, acaauru aina canu coreniha ita sooruhane coinane coitucuhine. ⁵⁴ Nene naineneen nitohanai ichacaunne. Inae rai Quiricha inoaensi cuhane, catohaneein caetecururichaaainne que aitiin laenaeratihalu Cana Coaunerane nainaane nihane jaun,” naainte nii mucuha unacaauru rai:

⁵⁵ “Chanuna necha aansai cacha mucuha unaa tocohaneein, sabere, enuha, naaonjoainuri que biji achunequiin canu mucuha uhiche. Cojoanoonetoojeein inara notaracaee, Teenforo asaae cachaauru relaa nenajacoon. Nii saijieinte, canu mucunaja queneeiche, ⁵⁶ inae nitohaneriquicheeine que aitiin, rai *profetacuru* que laenaeratihalu Cana Coaunerane nainaaichene coina,” naa acaauru rai Jesosone janate, ecu jelai ratiriin, satiin sorohacaanu aina nerelanaa nichaanune.

Niha chatohanaine rucuhaneein nenacaauru Jorioocuru bichauhenaauru acatilha niha Jesosone

(Mr 14.53-65; Lc 22.54-55, 63-71; Jn 18.12-14, 19-24)

⁵⁷ Nitohaneein Jesoso mucuhinte, saseredotecuru curuaanaacuru curuaanaa Caifasi loreri asaae amaare nii mucuureraauru. Nii janate, nii Caifasi loreri asaae ita taojiaain neure Moisesa aitoonjoo rauhi que cacha relaaurera aina fariseeocuru. ⁵⁸ Nitohaneein, inae Jesoso amaauruhane janate, nita acaauru coarajeein cuujueein sacuhin, Caifasi loreri chaje rohan neeuruha Teenforo beraichacurune jaau, ecu acaauru aina enohin lauhequiin, jelai caje coaauneein Jesoso coaraje Fedoro: “Chatohanerichaaaincha,” naane jaun.

⁵⁹ Nii janate, nechu jataain nohaneein, colurujueein Jesoso atinaeratecuruhane jaanu que coaacure saseredotecuru curuaanaacuru, chaen niha chatohanaine rucuhaneein nenacaauru Jorioocuru bichauhenaauru, naaonjoainuri. ⁶⁰ Nete, nitohaneein arajii cachaauru colurujeeuruha nohaneeine saijieein, nii chatohaneein teeuruhane jaanu lera eruschurene. Nii jaunte inae satononiha coroatajaain nimichuhin:

⁶¹ “Esinaete chuhisi: ‘Nainichaaun caa netaojiaain Cana Coaunera coroaecuruhane jaa coloheri Teenforo chamuhintiin, nichata janojoein cuhane jerichanejeein michuhanunera,’ naain erenajaquera,” naauruha nechu nohaneein colurijihane janate, inauheneeicha acaauru aonaje Jesoso.

⁶² Nii jaunte laen nimichuhin:

“Chanuna ereneei iitonai. Esinaena rauhijiriin aitoine jaunna caa ii colurujeeuruha,” naain caje bajae saseredotecuru curuaanaacuru curuaanaa, nete inauheneeicha aonaje Jesoso ⁶³Nii jaunte rai nacoauneein:

“Esinae rauhijiriin, Cana Coaunera coreniha beeenena jereeeun. Iina esinae Cana Coaunera Calaohi Mesihaseenei,” naa rai saseredotecuru curuaanaacuru curuaanaane janate:

⁶⁴ “Esinae rauhijiriinte, acanichaaunne que aithohicha. Canu Cana Coaunera Calaohi cacha caje nejanoanaa nichaaunnena, coarajeeichene jana canu Inaca itolere ichana nain- era Cana Coaunera raotono nichajai que lauhecoreunnicha. Chaen techu, dede sacari jana uhin fauha uhanune coariguicheeincha,” nae nii saseredotecuru curuaanaacuru curuaanaa rai Jesoso. ⁶⁵Nii jaunte obaaecane cojunacaniha rai cajione romaromaain:

“Nechu jataain Cana Coaunera baijiaate, caritiin ere caa cacha. Cha nenacaaenneeina coaraain cana rai colurujuera laterihacache. Inae inara netonai, Cana Coaunera baijiaer- aanu rijitiin irihane aonaquiche. ⁶⁶Tonaquiche jana inara, caa naitoonjoa que,” naa rai leeochoaauru rai janate:

“Esinaete chuhisi, aca colurujeeuruhane jaan ujuaihone. Aihane jaun ohanete cao- hachae,” naaure.

⁶⁷ Niritiinte, nomeri colunecuruha tabaaaurune jana faohacure leeochoaauru. ⁶⁸ Jana leeochoaaurute:

“Chajaain aihane, ii Mesihaseeneine, caa ii soera cojoeluinnaaura,” naain rai nomeri faojaain soore.

Jesoso coitucuha nocoeteniha Fedorone

(Mr 14.66-72; Lc 22.56-62; Jn 18.15, 25-27)

⁶⁹ Nii tonohanau, ecu airiniha lauhecoha Fedorone janate, rohan nichuuntaain:

“Iitonaite, Ialilea cocoaicha Jesoso aina nerejetohilu,” naa leinjiin ene coseenraneein nenaane janate:

⁷⁰ “Nii aithohine jaan cacha coitucuhaaun,” naain satiin aonajeeuruha ecu nenacaaurune urichoo suujue Fedoro.

⁷¹ Nii baihate jelai caje amuhin, rijia acuujuu rohan cuha Fedorone janate, coaiten coaraain:

“Caa netonaite, Nasarete cocoaicha Jesoso aina nena ne,” naain leeochoaauru rai biha leinjiine janate:

⁷² “Esinae rauhijiriin, Cana Coaunera notaracaae nii cacha coitucuaaunta,” naain nacoaunein suujue Fedoro.

⁷³ Nii catiariinte Fedoro rohan nichuuntaacoaain: “Esinae rauhijiriinte, iitonai aina nenaanein, ii ereecha cajete necoitucuerateeicha,” naaure nii ecu nenacaauru Fedoro rai.

⁷⁴ “Esinae rauhijiriin, Cana Coaunera coaraje nii cacha coitucuenihanunera,” naain nesuijaha Fedorone janate, nii rijieeoritiin inae ere ataohari curuaana. ⁷⁵ Nii jaunte: “Jaiti ereniha ataoharine janate, nichata saain cacoitucuhine suujueriquiincha,” naalu rai Jesosone coacuhin, jelai caje mituhin amuhin, jataain inaderaain chanae Fedoro.

27

Filato rai Jesoso teeuruhane

(Mr 15.1; Lc 23.1-2; Jn 18.28-32)

¹ Inae janohane jana jetaote, satiin saseredote curuaanaacuru aina Jorioocuru bichauhenaauru, ita suujua rijitotojoein ita suujuau tacaare, Jesoso sohin jaoruhane coina. ² Nitohanein jetaote, Jesoso ichojoaain amaain, Roma cocoaichanein nena coberenadoro Filato rai teure.

Oha Jodasine

³ Inae nitohanein Jesoso cairichaa inatinaaururichaainne que nainaain jetaote, jataain inaderaain netojoete nii coulurujuera Jodasi. Nii jaun jetaote, nii saseredotecuru curuaanaacuru curuaanaa, chaen Jorioocuru bichauhenaauru, naaonjoainuri rai jetao:

⁴ “Osa quene nesaruun, inara rai atinaaichene coina cha ujuaihonelanaala nena cacha teeincha,” naain nii nichata chooncai coatanein nena coriqui coretecuruhane jaan cainaa Jodasine jana jetao, ranaa jerelanaala:

“Nihei cha coitucunaa nainihaacaanu nii aina canacaanuta. Iichate nii coitucuuje- eicha,” naaure jetao Jodasi rai. ⁵ Nii jaun jetaote Teenforo asae nii coriqui rialaaitiin ratiriin jelai caje amuhin raajenhane rai raro ruhu ohe Jodasi.

⁶ Nii jana jetaote, nii coriqui raain jetao:

“Caa coriquite, ichana corenihane jaun, leinjiin calaniheein ne. Aihana jaun, jelai teein Cana Coaunera rai canaacha tei coriqui curu cuhane, caa coriqui tenaa nainihaacache,” naaure jetao ita rai saseredotecuru curuaanaacuru curuaanaacuru.

⁷ Niritiin coacuhin ita suujua tacaain jetaote: “Atane rocooruha, caje ojoaichucuru jaauruhane coinane jaan,” naain niicha curuaateuri jelai coretecuru nii coriqui coreniha, niha nejelau atane caje uhin onaane, cuu tein conautecuruhane jaanu que. ⁸ Nii jaun jetaote, Ichana Batane neein jelai curuaateure enanetojoein cachaauru. ⁹ Nitohaneente: “Rai core nichata chooncaain coatanein nenea coriqui, Isaraelitacuruhacha cainai raainte, ¹⁰ coreniha: ‘Atane rocooruha, caje ojoaichu ichacuruhane coinane jaan,’ naain acaauruhacha curuaatei atane coretecuru,” naain beratihalu *profeta* Jeremihasi que Cana Coaunerane rijijieein, nii naitoonjoa ninaaure.

Filato acatiha niha Jesosone
(*Mr 15.2-5; Lc 23.3-5; Jn 18.33-19.38*)

¹¹ Inae coberenadoro Filato rene Jesoso amaain turuaauruhane jana jetaote:

“Iina Jorioocuru curuaanaacuru curuaanaa-*Rey* inein,” naain caje bajaa Filatone jana jetaote:

“Esinaete, acanichaaunne que aithoicha,” naain Filato tonorae Jesoso.

¹² Nii nainiha jetaote, cuu teein, Filato rai coulurujeeuruha saseredotecuru curuaanaacuru curuaanaacuru aina, Jorioocuru bichauhenaaurune jana jetao, cuu inauheneeicha aonajenajae Jesoso.

¹³ Nii jaun jetaote:

“Toon ii que ereein ii coulurujeeuruhane aonaaina,” naa Jesoso rai Filatone jana jetaote, ¹⁴ cuu inauheneeicha tonoraelanaala aonajian Jesosone jaun jetao, inae rai tonaain irihane jaanu coitucune Filato.

Jesoso ateinaauruhane rai neeuruhane
(*Mr 15.6-20; Lc 23.13-25; Jn 18.38-19.16*)

¹⁵ Beseta bana nainein jetaote, janijiin: “Acate caohachae mituhanera,” naauruha satiin cachaurune jaan mitai nejesinane caseteco nihane caje Filato. ¹⁶ Nii bana jetaote, caesero cuhane niha itolere sacutaain cachaaauruhacha coitucui Jesoso- Barabasinein acaauruhacha curuaatei caseteconeeinne jaun jetao, ¹⁷ satiin netaojiaain codohacooruha, nii Jesoso colurujeeurera cachaaaurune jana:

“Chariji caa coroatajaaihuri caje, jianichaaunne jeriquiche. Caa Jesoso Barabasina jianerihanu. Ainihanena caa Jesoso Mesihasinnein acaauruhacha curuaatei jianerihanu,” naain jetao acaauru caje bajae Filato, ¹⁸ nechu necoelai caaun, nii coulurujeeuruha raine que nainane jaun.

¹⁹ Niritiin jetaote, nii cha rucuhacane jaan rori ichoae lauhaca Filatone jana: “Jiaonriha chatohanein nii cha ujuaihonelanaala nenea cacha tenaa coaauquine. Janotiine nii cacha coreniha, jataain baasonein sinicooni,” naain jetao berate rai comasai.

²⁰ Nejetaote, satiin nii cuu nenacaauru cachaauru suujuau tacaure, saseredotecuru curuaanaacuru curuaanaacuru aina Jorioocuru bichauhenaauru: “Nii Barabasi jianein nii Jesoso atinaerateeu,” naauruhane coina. ²¹ Nii jana jetaote:

“Chariji jianichaaunne jeriquiche, caa coroatajaaihuri caje,” naain acaauru caje na-coaunein bajaa coberenadoro Filatone jana jetaote:

“Nii Barabasi que tacaajeein jianeinena jerichaanu,” naauruhane jana:

²² “Chajana laen ichareun, caa Jesoso Mesihasinnein acaauruhacha curuaatei aina,” naa Filatone jana jetaote:

“Coroso que laen aca teeu,” naaure jetao satiin. ²³ Niritocuruhane jaun jetaote:

“Chatohanai baasona ichae,” naa Filatone jana jetaote:

“Chajaain coroso que teechaau,” naaure jetao tonijiaain ehequuin.

²⁴ Nitohanein Jesoso jianena jeriha Filatone saijieein, jianena jerelanaala rai suujua rohecaauruha jelai ichoae jauhecotojoeriin cachaaaurune jaun jetao, acau raerateein jetao:

“Coatiha canu, orichaaain caa cachane ujuaihoneein nerinaaunni. Inarate nii ujuaihoneein neriquicheein,” naain jetao, satiin coarajeeuruha nii cuu nenacaauru cachaaurune jana jetao, rai biji culeje Filato, nii ujuaihoneein nenihane coujunacanein, nito-haniha acaauru ichaone jaun.

²⁵ Niritoha acaauru rai Filatone jana jetaote:

“Satiin canacaanune, canacaanu bereecuru aina jiniiquiin, oha caa cachane ujuaihoneein nerichaanuhi,” naaure jetao Filato rai cachaauru.

²⁶ Nii jaun jetaote, Barabasi jianein, nii baiha Jesoso bisichateein acaauru bijiu teein, coroso que terate Filato.

²⁷ Nii jana jetaote, niha chatohanaine rucuhecuruhane jaan colohereineen nenea- loreri seonjoa asae Jesoso amaaain jetao, curuhacaain netaojiaain neeure satiin coberenadoro rai soodarooru. ²⁸ Nitohaneen tein jetaote, rai cajione rocohin que cajione lanajai curuhacure. ²⁹ Chaen couturi que oja caje ichanohin comai lauriaain jetao, rai biji raotono nichajai que otiha teure. Nii baiha jetaote, nacatiha neseeonriaain: "Laraajiin ichaohine Jorioocuru curuaanaacuru Curuaanaa Reycha," naain jetao, ³⁰ couluneeinchuru nii rai niicha teuri otiha que jetao, rai couturi faoha facoaain que ninichaajeeure. ³¹ Nitohaneen mainajeen ninichaajeeuruhane baiha jetaote, nii cajione lanajai, que niicha curuhacuri rocohin, nacoauneen nii rai cajione esine curujuuai amaaure coroso que teeuruhane coina.

Coroso que Jesoso teeuruhane
(Mr 15.21-32; Lc 23.26-43; Jn 19.17-27)

³² Inae nii neeuruhane jaan jelai caje Jesoso amaauruhane jaun jetaote, Sirene cocoaicha Simoon eruhin, que nii Jesoso teeuruhane jaanu coroso baijaeratecure.

³³ Inae nitohaneen cuhin: "Couturi Bejero," naain acaauruhacha curuaateihu turuhin jetaote, ³⁴ elonai que jasisii bino que jetao Jesoso cocoaure. Nejetaote, aansijiin cohin aonaain conaa jerene Jesoso.

³⁵ Inae coroso que Jesoso tein jetaote: "Chariji rainneeicha nedareein," naain jetao Jesoso cajione que nocoatijiaaure soodarooru. ³⁶ Nii baiha jetaote, Jesoso asae nelauriaacoaain beraihure.

³⁷ Nitohaneen tein jetaote, rai couturiniha nii casetecaauruhane jaan leranu rai curuaa laenacure:

Caate Jorioocuru curuaanaacuru Curuaanaa Rey ne.

naain.

³⁸ Cuu jetao techu aina tein, coroatajai asijiautooru teure coroso que, leinjiin najaa biji nichajai que, leeocha rai raotono nichajai que, naonjoaain. ³⁹ Jeloon situnacaauru cachaauru jetaote, couturi jisijisihanaain jetao:

⁴⁰ "Teenforo chamuhitiin, nichata janojoeen nacoauneen michuhin jerichanejeein tiha nocoetona jeree inatiin, chajaain ichaajenhane ijiabereeo ichoterateeu. Esinae rauhijiriin Jana Coaunera Calaoehineine, nii coroso caje faau," naaure. ⁴¹⁻⁴³ Jerichanetojoeen jetaotechu:

"Leeochaauru ichoteratihane saijieein, tana laen raajenhane rai jaberoco ichoteratena nainihane. Aca Isaraelitacuru Curuaanaa Rey nihane, coroso caje fauhinete cana netonai esenetaacache. Cana Coauneraacha que jaecohane jaun, chajaain ena ichoteratemiin Cana Coaunera, esinae rauhijiriin niicha belaa nihanete, cana netonai esenetaacache. Acate cana rai aitelu, Cana Coaunera Calaohi nihane que," naain jetao que ninichaajeeure saseredotecuru curuaanaacuru curuaanaacuru, Moisesa rai rauhi que cacha ralaaureraauru, chaen Jorioocuru bichauhenaauru, naonjoainuri.

⁴⁴ Nii coroatajai asijiautooru coroso que nenacaauru nihanatiin jetaotechu, nocoje chanuure.

Oha Jesosone
(Mr 15.33-41; Lc 23.44-49; Jn 19.28-30)

⁴⁵ Nii jana jetaote, enoto chujutoroa caje coauneen, nuna macohi amuritoheriha enotone reein tiaaajoaain nocoje cana rai chauratane. ⁴⁶ Nii rijieeoritiin jetaote, tonijiaain ehequii: "Cana Coaunera, chanuna jelai canainatejeei," naane neein jetao: "*Eli Eli lema sabactani*," nae jetao Jesoso.

⁴⁷ Niritohane jana, tabaauru ecu neein aonajeerera jetaote: "*Profeta* Irihasi cotihacate aite," naaure.

⁴⁸ Nii jana, leinjiin acaauru caje jetaote, soroneen jeluhiarin cuhin jetao, sie tocohaneen nenea ariin ruhini, elohanti bino sisiaain jetao, jiarana nujua que nujuateen Jesoso ujuae que te, cohane coina. ⁴⁹ Nii jana leeochaauru jetaote:

"Coa rohehacate, ichoteratiha uha niicha cotijiai Irihasine coarajihacachera," naaure.

⁵⁰ Nejetaote, nacoauneen tonijiaain auhaquii inae ohe Jesoso. ⁵¹ Nii rijieeoritiin jetaote, ecui caje coauneen ocoai cuhin nesoaiheite Teenforo cuhanai bujuaneen nenea cajione. Nii jana jetaote, nerurujuua cana rai chauratanene jana jetao, netatujuacoae ajerichuru. ⁵² Atane banaaurune maajeein, netatujuacoaane jana jetaote, Cana Coaunera coitucueraneen onacaauru cachaauru nihanatiin jetao, o caje ichanajacoaain ichaaoe. ⁵³ Nitohaneen jetaote, inae o caje ichanaa Jesosone baiha jetao, Cana Coaunera nese Jerosaleeun cuuruha nii o caje ichananaacurune jana jetao, coaranaacure arajii cachaauru.

⁵⁴ Nitohaneen uha carorane jana, nihacoa cojoelanaacojoaine jana coaraain jetaote, jataain nesooneen jetao:

“Esinaete chuhsi, Cana Coaunera Calaothane caa cacha,” naaure jetao, soondarooru curuaanaa aina ecu Jesoso beraiha nenacaauru.

⁵⁵ Nii jana jetaote, caje icharaain netiin Jesoso coarajeeure arajii enecuru Calillea caje coauneein coroatajaneraneen sacuureraauru. ⁵⁶ Acaauru aina jetaote cuurelu Maadala bene Mariha, chaen Saantiaao aina Jose neba Mariha, chaen Sebedeoo calaohichuru neba, naonjoainuri.

Jesoso jaberoco rucuhecuruhane

(Mr 15.42-47; Lc 23.50-56; Jn 19.28-42)

⁵⁷ Inae nocohecane jana jetaote, turuha uhe leinjiin Jesoso ere tonoraera coriquihonaneen nena Arimatea cocoaicha Jose. ⁵⁸ Nii Jose jetaote, Filato coaraa cue, caje Jesoso jaberoco bajaane caina. Nii jana rai Jesoso jaberoco teratiha Filatone jaun jetaote, ⁵⁹ Jesoso jaberoco raain, lino caje ichanohi shojoera que conajaain, ⁶⁰ que banijiaain niicha bajerateilu ajeri jachu cuhane Jesoso jaberoco rucujue Jose. Nii baiha jetaote, ajeri que caohatiin nii ajeri jachu bacuujuua fuhin ratiriin jelai caje amue. ⁶¹ Nii jana, Maadala bene Mariha, chaen nii leeocho Mariha, naonjoainuri jetaote, nii ajeri jachu Jesoso jaberoco teuruhane jaan acatiha laurijiatiiin nedaare.

Jesoso jaberoco rucuhecuruhane jaan beraihuruha soondaroorune

⁶² Nii cojoanoo, inae nebetacanaa cojoananaa nihane jana jetaote, Filato coaraa cuure jiniiquiin saseredotecuru curuaanaacuru curuaanaacuru aina fariseeocuru. Nitohaneen cuhin, inae rene turuhin jetaote:

⁶³ “Curuaanaa, jaiti ichaohane banate: ‘Inae nichata janoha ohane baiha jete, o caje ichanareein,’ naain ererejetao nii casajeneen ichaonaa cachane quene coaaucaun. ⁶⁴ Aihane jaun, nii rucuhecuruhane jaan ajeri jachu beraichateu nichata janoo reeinti-aain. Ainihanete, janotiin uhin rai jaberoco amaain: ‘O cajete ichanae,’ naain cachaauru coritaaurure aina nerelanacaauru. Niite laen, nii jauriaanejeein amurijiriin, jataain banejelanaala casaje nere,” naauruha Filato raine jana jetaote:

⁶⁵ “Caa nitohanei beraichane que nenacaauru soondarooru aina cuhin, caohatiin jerequichene tocohaneein nii ajeri jachu funichuche,” nae acaauru rai Filato. ⁶⁶ Nii jana cuhin jetaote, nii ajeri jachu niha Jesoso jaberocone jaan rai fuera sechaauere leinjiin secho que. Nitohaneen sechaain jetaote, ecu beraichanu que soondarooru ratiriin cauha cuure saseredotecuru curuaanaa curuaanaacuru aina fariseeocuru.

28

O caje ichanaa Jesosone

(Mr 16.1-8; Lc 24.1-12; Jn 20.1-10)

¹ Inae situha nebetacanaa cojoanonaane jana, inae ena janohajija semana nunuhene jana jetaote, Jesoso jaberoco rucuhecuruhane jaan- ajeri jachu coaraa cuure Maadala bene Mariha aina leeocho Mariha. ² Nii jana dede caje fauha anjerane jana jetaote, luhecotariin uhe jataain mijiaainetiin carora. Nitohaneen fauhin jetaote, nii Jesoso jaberoco rucuhecuruhane jaan ajeri jachu fuuruhane jaan ajeri jaberoco raain nichoae laujuae nii anjera. ³ Nii anjera jetaote, aiha jiacanene tocohaneein jiquihacoa rai jaberocone jana, jataain somajae rai cajione aiha dede sacarine tocohaneein. ⁴ Nii coaraain jetaote, coasina caun rijijijianein onaa rijinananaain nedaare nii beraihurera soondarooru. ⁵ Nii jana jetaote, nii coaraa cunacaauru enecuru rai jetaote:

“Jiaoriha casiichene. Inae, nii coroso que teein niicha ateinaauri Jesoso ariha aaichene coitucuhanura. ⁶ Inae cau nihei. Inae nii aitoroetohane tocohaneein o caje ichanaa. Chajaauchete, nii teuruhalune jaan jelai coarae,” naain acaauru que nii Jesoso jaberoco teuruhane jaan jelai coarate nii anjera. ⁷ Niritiin jetaote: “Chajaaain erojoein cuhin aina nerelanacaauru rai: ‘Inae jetao o caje ichanaa. Calillea cuhin jetaote, inara ajiniha turezza. Ecu jetaote coariquicheein,’ nanichuche. Inara rai bihanune coinane cau turuun,” naain jetao, nii enecuru letoae anjera.

⁸ Nii jaun jetaote, jataain casihuruhane saijiein rachoojoein nii Jesoso atane bana jelai caje erojoein uhin biha uure nii enecuru, aina nerelanaa nichaanune rai. ⁹ Nii jana jetaote, uujueuruha nii enecurune jana acaauru rohan neoritiin acaauru rai iriha Jesosone jana rohan nichuuntaain, rai tjia que nebalurucaain cutujuuain jetao coroaacure nii enecuru. ¹⁰ Nii jana jetaote:

“Jiaonriha casiichenera. Chajaaain canejeraneen nenacaauru rai benichuchete, Calillea cuuruhine. Ecune ita coarichaanuhi,” nae jetao, nii enecuru rai Jesoso.

Niicha coarai beeuruha soondaroorune

¹¹ Nitohaneein biha cuuruha enecurune nainiha jetaote, saseredotecuru curuaanaacuru curuaanaa rai jetao, neseeu cuhin jitariin niicha coaracuri biha cuure nii atane banau Jesoso jaberoco beraiha nenacaauru soondarooru tabaauru. ¹² Nii jaun jetaote, ita suujuau tacaauruhane coina Jorioocuru bichauhenaauru coaraa cuure saseredotecuru curuaanaacuru curuaanaacuru. Nitohaneein inae ita suujuau tacaain jetaote, jataain arajiin soondarooru rai coriqui tein jetao:

¹³ “Janotiin sinihacaanune tonohanaute, turuhin Jesoso jaberoco amaaure aina nere-lanacaauru,” naauche. ¹⁴ Nii jana coitucuhin, chatohaneein inara tenaa coaauca cober-enadoro Filatonena, ita suujua tacaain caohaterichaanuhi, nabana baasoneein inara tihane coataa,” naain jetao, nii soondarooru suujuateeure saseredotecuru curuaanaacuru curuaanaacuru aina Jorioocuru bichauhenaauru.

¹⁵ Nii jaun jetaote, nii coriqui raain jerichanetjoein nii suujuatenajauruhane rijitjoein jetao, aitocure nii soondarooru. Nii jaun jetaote, niritiin acaauru coritaaauruhane jaun, eneenetjoein nii esenetaaure Jorioocuru.

*Niicha icharatei ichacuruhane coina aina nerelanaacauru rai aitoha Jesosone
(Mr 16.14-18; Lc 24.36-49; Jn 20.19-23)*

¹⁶ Nitohaneein canacaanu rai beratiha Jesosone jaunne, Calileea nii naitoonjoa ichatane ucuunno cuhacaanu lechoonca leinjiin Jesoso aina nerelanaa nichaanune. ¹⁷ Ecu turuhacaanune janate, ecu canacaanu ajiniha niha Jesosone jaun, rohan turuhin jaiti acanihane esenetaaurenihia tabaaurune saijieein coroaecaanu.

¹⁸ Nii janate canacaanu rohan nichuuntaain:

“Canu Inaca Cana Coaunerate, chauratane, dede, naaonjoainuri rai cocoinacaineein nihanune coina caetein ne. ¹⁹ Aihane jaun, chajaain satiin caa chauratane sacutaain lauri lauri nenacaauru cachaaauru relanichuche inara relaanune rijijieeinte, canu ere tonoraera neeuruhine. Chaen, Canu Inaca, canu- rai calaohinichaaunne, Cana Coaunera Suujue, naaonjoain nichaanune rai canacaanu cachaneein nenea jereraauru cojunacateein baotisanajaauche. ²⁰ Chaen inara rai aitonajaaocaaunne rijijieein, nii caitoonjoa tonoraain ichaauruhane coina relanajaauche. Jerichanejeeinne besautiha cana cojoanonaane reeintiajoaain itolere bana inara aina nereeunni,” naain necoe Jesoso.

Marocohacha laenai Ena Nena Cana Coaunera Ere

*Cana Coaunera ere beebejiha Joaan Baotisitane
(Mt 3.1-12; Lc 3.1-9, 15-17; Jn 1.19-28)*

¹ Caate nunuhe caje coauneein Cana Coaunera Calaohi Jesocurisito que erenaa raotono ne. ²⁻³ Niite inoaenlu nere bera inoaensi Isaihasi que berateein laenaratiha Cana Coaunerae jaun, nii aitohane rijitoojeein:

“Nii Canuhacha letoai

Canu ere berate,

ii ajiniha cuhin turuhine jaan

bero rucuhereein.

Nitohanihane jaunte:

‘Cana Curuaanaa turunajaanu

bero raujiaauche,’ naain cacha

areroo rohan situacaauru

cotijiaain suujuatereein,”

naain nere bera inoaensi Isaihasi que berateein laenaratiha Cana Coaunera

⁴ Nii rijijieein jetaote chuhsi, inae cacha areroo cachaauru baotisaain:

“Inara osa jianein, esinae rauhijiriin Cana Coaunera coitucuhin nacoauneein inara ichao coreein neechene cojunacanein acauhanau tein baotisanoojonein neechene inara osa caje inara ichoteratemiin Cana Coaunera,” naain belu jetao acaauru rai Joaan.

⁵ Nii jana jetaote, satiin Jodea batane que nenacaauru aina Jerosaleeun nenacaauru naaonjoainuri nii Joaan ere aonaa curejetecurelu.

Nitohanein cuhin ecu turuhin esinae rauhijiriin suujelanaala osaocuruhane beeuruhane jaun jetao, nucuhe Jorodaan cuhane tein acaauru cojunacatiha acaauru baotisarejete nii Joaan.

⁶ Camecho ujui caje ichanohin cajione que cajionequin jetaote, jacari caje ichanohi que ichoraquuin, sisiincho, irichaje, naaonjoainuri que jetao lenonein nerejetelu nii Joaan.

⁷ Nitohanein jetaote, Cana Coaunera ere beebejeein jetao:

“Canu baihate ureein leinjiin jataain canu amurijiriin nelateein nena. Niheichu rai safato ichora rutuhanune coina nihanatiin nelatejeerinaauni. ⁸ Canune acau que inara camujuaain inara baotisaan. Jana acate laen inara baotisa ureein Cana Coaunera Suujue que,” nae jetao cachaauru rai Joaan.

*Jesoso baotisa Joanne
(Mt 3.13-17; Lc 3.21-22)*

⁹ Nii cojoanona bana jetaote, Calileea batane que nena Nasarete caje amuhin, nucuhe Jorodaan auhaniha turuha Jesusone jana jetao, ecu Jorodaan cuhane tein acaentonai camujuaain baotisa Joaan. ¹⁰ Nii baotisa Joane jana acau caje mituhane rijieeoriitiin dede coarra Jesusone jana jetaote, neyoraca dede bacuujuane jana caje uhin serori rijijieein nichoae fauha uhe Cana Coaunera Suujue. ¹¹ Nii jana dedeeu tonii jetaote:

“Ii te jataain canuhacha jerein canuhacha cocoinanohin cacalabineein neeicha,” naain toniha erenaane jana jetao aonajeeure.

*Baaso que Jesoso saruha Moconajaerane
(Mt 4.1-11; Lc 4.1-13)*

¹² Nii baiha jetaote, cacha nenaja nihei que Jesoso amae Cana Coaunera Suujue. ¹³ Nii jaun ucuae ataibinaecuru jana niha jena chonca janohin Cana Coaunera Calaohi Jesusone jana jetaote, baaso que saruhane coina cojuhin coarra moconajaerane jana jetao, Jesoso coroatajanecure Cana Coaunera letonocuru anjeraauru.

*Calileea batane cuhin, rai namihaneeo nunuhetiha Jesusone
(Mt 4.12-17; Lc 4.14-15)*

¹⁴ Inae caresero cuhane Joaan enoaauruhane baiha jetaote, Calileea batane que cue Jesoso, Cana Coaunera ere Erenaa Raotono que ereerejeein cachaauru rai bihane coina.

Nitohanein inae ecu turuhin jetaote: ¹⁵ “Inae ichuunijihia Cana Coaunera Cojoanona. Aihane jaun Cana Coauneraacha beratenojoin Erenaa Raotono esenetaain tonoraauche,” naain beebeje cachaauru rai Jesoso.

*Jenai cachaauru ate mucuurera cotihaca Jesusone
(Mt 4.18-22; Lc 5.1-11)*

¹⁶ Nii jana jetaote, Calileea conemuri auhaniha cuujihane jaun jetao, coroatajai ate mucueracuru Simoon, chaen nejera Aanderesi, naaonjoainuri coarae Jesoso, acauhanau rai rede nalaacuruhane jana. Nitohaneein acaauru coaraain jetaote: ¹⁷ “Chajaauche canu aina. Aihate nii ate mucuhichene rijijieein, canu rai cachaauru mucuhin raeraneein neeiche,” nae jetao acaauru rai Jesoso.

¹⁸ Nii rijieoritiiin jetaote, rai rede ratiriiin Jesoso aina cuure.

¹⁹ Nii caje basiinjiin cutiin jetaote, coroatajai ate mucuurera- Sebedeeo calaohichuru Saantiaao aina rai nejera Joaan eruha cue Jesoso, bote cuhane neein redeeuru rucuheca neeuruhane jana. ²⁰ Nii coaranaacane rijijieoritiiin cotihanaacane jaun jetaote, bote cuhane acaauru coroatajaneraauru aina nii acaauru inaca Sebedeeo ratiriiin Jesoso aina cuure.

*Leinjiin cacha suujua cuhane niha Moconajaera letonone
(Lc 4.31-37)*

²¹ Inae Caferenaanon turuhin jetaote, nebetacanaa cojoanonaa bana ita taojiaain, Cana Coaunera rai rauhi que ereerecuruha Joriocurune jaan coloheri sinacoca asaae cuhin cachaauru relaane nunuhetiha cue Jesoso. ²² Nii jana jetaote, cojoaelatiin aonajeure cachaauru, Moisesa aitonjoan rauhi que cacha relaaurera amurijiriiin esinae rauhijiriiin suujua caje coitucuhin aitohane jaun.

²³ Nii jana jetaote, nii netaojiaauruha cachaaurune jaan coloheri sinacoca asaae ne leinjiin cacha- suujua cuhane Moconajaera letono siricha. ²⁴ Aca jetaote ehequuin:

“Chanute canacaanu rene turuha uhita Nasarete cocoaicha Jesoso. Jerihane nechu jataain canacaanu itajeranu quete turuha uhicha. Raotojoeinne canu, ii Cana Coaunera Calaohi neeine coitucuunra,” nae Jesoso rai. ²⁵ Nii jana jetaote:

“Coa iriha. Caa cacha jianein amuura,” nae jetao Jesoso, nii cacha suujua cuhane nena Moconajaera letono rai. ²⁶ Nii jana jetaote, rijijijianein nii cacha tein, tonijiaain ehequuin mitue nii Moconajaera letono, nii cacha suujua caje. ²⁷ Nii jana satiin nesoonetiin jetaote:

“Chatohanai cacha relaera cachana caa ai. Coatiha cacha relaauruha cacha relaaur-erane rijijieein cacha relaa. Caate laen nohanelanaala esinae rauhijiriiin cacha relae. Chaen techu moconajaera letonocuru nihanatiin nere tonoraain cacha suujua caje mituhin amuure,” naain jetao ita caje bajaaure nii cachaauru.

²⁸ Nii jana jetaote, coa carajaeriin Jesoso benaa coitucuure satiin Calileea batane que nenacaauru cachaauru.

*Simoon Fedoro tano rautaa Jesusone
(Mt 8.14-15; Lc 4.38-39)*

²⁹ Inae netaojiaain Cana Coaunera rai rauhi que ereerecuruha Jorioocurune jaan coloheri sinacoca caje mituhin jetaote, Saantiaao, Joaan, naaonjoanuri aina jiniiquiin, Aanderesi aina Simoon loreri asaae cue Jesoso. ³⁰ Nii jana jetaote, inae nii loreri asaae turuuruhane jana, ajaa caaun cunaiteein ecu tocooeque Simoon tano. Nii jaun jetaote, Jesoso rai beeuruhane jaun, ³¹ rohan nichuuntaain rai biji que michuhane jana jetao, inae caje amue ajaa. Nii rijieoritiiin inae caje amuha ajaane jaun jetaote, nimichuhin acaauru coroaate nii cunaitenaa Simoon tano.

*Arajiin cunaitenacaauru rautaa Jesusone
(Mt 8.16-17; Lc 4.40-41)*

³² Inae sohane jaun nocohecane jana jetaote, Jesoso rene satiin cunaitenacaauru, chaen suujua cuhane Moconajaera letono sirichaaauru, naaonjoainuri cachaaurune maajeein amaaure, acaauru rautaa Jesusone coina. ³³ Nii jaun jetaote, satiin nenaanajaaure caje cuhin, ecu acujua niha netaojiaaure cachaauru. ³⁴ Nitohaneein jetaote, araai laurii cunai caaun cunaitenacaauru cachaauru rautaain, Moconajaera letono sirichaaaurune maajeein rautae Jesoso. Nejetaote laen ereeuruha nii cacha suujua cuhane nenacaauru Moconajaera letonocurune caohate Jesoso, raotojoein acanihane coitucuuruhane jaun.

*Calileea batane cuhin, Cana Coaunera ere beebejiha Jesusone
(Lc 4.42-44)*

³⁵ Inae janonaa jerihane jaun jetaote, nimichuhin nii nese caje cuhin, jelai Cana Coaunera bajaa cue Jesoso. ³⁶ Nii jaun jetaote, leeochoauru aina jiniiquiin cuhin Jesoso ariha cue Simoon. ³⁷ Eruhini jetaote:

“Satiin cachaaurute ii ariirijia amuhemuhecare,” naauruha Jesoso raine jaun jetaote:

³⁸ “Chajaa chacuchete ichuun nenacaauru leeochoa nenanajaaure cuhin Cana Coaunera- aacha beratenojoin erenaa benichaache. Nii coinane jelai caje mituhin cajiha uun,” naain acaauru tonorae Jesoso.

³⁹ Nitohaneein jetaote, cajihaneein nenaanajaauro amuhemujeein, satiin Calillea batane sacuritaain Joriocuru rai netaojiaauruhane jaan coloherihuru asaae Cana Coaunera ere beebejeein, moconajaera letonocuru sirichaauro cachaaurune maajeein rautaaain amuhemujue Jesoso.

Leinjiin cosibi siricha rautaa Jesosone
(Mt 8.1-4; Lc 5.12-16)

⁴⁰ Nii jana jetaote, Jesoso rene turuhin jetao: “Jereeine jana nihane canu rautaaai caa canu cosibi caje,” naa leinjiin cacha cosibi caaun cunaitenaa, nacatiha neseeonrihaainne jaun jetaote,

⁴¹ cairichaaajoaain coaraane jaun jetao, biji que mucuhin:

“Jerichaaun chujian. Ii caje amuhine caa ii cosibi,” naa nii cacha rai Jesosone ⁴² rijieeoritiin caje amuha nii cosibine jaun jetaote, inae somaraain ne nii cacha. ⁴³⁻⁴⁴ Nii nerautaaane rijieeoritiin rai necoeein jetaote:

“Aonaaun. Coa caa ii rautaanune biha chuni rai. Raujiaain Cana Coaunera ere que cacha relaera neein nena saseredote coaanahun ii coaraane coina. Chaen inae nerautaaai nii ii cosibi cajene coaracuruhane coina, aitoa Moisesa aitonjoan rauhine rijijieein, Cana Coaunera belaaene jaanu amaan cunihute inae ii cosibi caje nerautaaane coitucurumiin satiin cachaauru,” naain jetao jataain suujuatein nii cacha letoae Jesoso. ⁴⁵ Nii jana jetaote, satiin cachaauru rai nii nitohaneein jaberoco rautaa Jesosone que nereretaa cue nii cacha. Nii jaun jetaote, inae neseeuuro raotojoeein turunaa nainenihane jaun jetao, neniha cachane jaun cuhin amuhemujue Jesoso. Nejetaote, lauri laurichuru caje cuhin coaraa cuure cachaauru.

2

Leinjiin jiuirona cacha rautaa Jesosone
(Mt 9.1-8; Lc 5.17-26)

¹⁻² Nii baiha janojanoheriin catiaain jetaote, coaiten Caferenaanon cue Jesoso. Inae ecu turuhin, loreri asaae nihane coitucuhin jetaote, rene turuha cuuruha arajii cachaaurune jana jetao, acaauru rai Cana Coaunera ere beebeje Jesoso. Nitohaneein arajiin turuuruha cachaaurune jaun jetaote, jataain nemoha loreri asajine jaun, nii acuujuu rohan niha-natiin nene turuha cachane jaannu. ³ Nii jana jetaote, Jesoso rene leinjiin cacha jiuirona amaaure jenai cachaauru. ⁴ Nejetaote, jataain arajiin turuha cachane jaun, Jesoso rene nii jiuirona cacha turuanaa nainecurenihana jaun jetao, loreri coarana joaracaain rai nela cuhane tijichaaain, nii niha Jesosone jaan jeloon nii jiuirona cacha faaure. ⁵ Nii cunaitenaa rautarichaaainne esenetaain amaauruha nii amaaurerane coaraane jaun jetaote:

“Inae ii osa caje ii ichoteratein, ii que casuujuu acatichaaunra cacalabi,” nae jetao nii cunaitenaa rai Jesoso.

⁶⁻⁷ Nii jana ecu neein aonajeein jetaote: “Chanuna caritiin ere caa cacha. Nechu jataain Cana Coaunera niha nocoetohane jaunte aite. Leinjiin Cana Coauneraachate nainere osa sitaa cacha cajene,” naain jetao suujua cuhane ereerejeein laurujuualaurujuaain aonajeeure Moisesa aitonjoan que cacha relaaureraauro tabaauro. ⁸ Niritiin suujua cuhane coaacuruhane que nainaaain jetaote:

“Chanuna niritiin inara suujua cuhane coaaquiche. ⁹ Cha caaintanerihana nii jiuirona rai: ‘Inae ii osa caje ichoteratenojinein,’ naain irihaca ne. Ainihane: ‘Nimichuhin chela seriin amuu,’ naacane. ¹⁰ Coarajeeuchenejian, Cana Coaunera Calaohi cachanein nejanoanaa nichaanne, itolere curuanaa neein nihanu caa cana rai chauratane quene coaratete, rai nosa caje cacha ichotena nainichaaunne coitucuhiche,” naain jetao, nii jiuirona rai:

¹¹ “Ii raine aitoon. Nimichuhin chela seriin chenenajau caunihu,” naa Jesosone rijieeoritiin jetaote, ¹² satiin nii ecu neein coarajeeurera notaracae jetao, nimichuhin rai nela seriin jelai caje amue nii jiuuro caaun cunaitenaa. Nii jaun jetaote, satiin cojoelatiin jetao: “Chabana catohani coarahaacacheta,” naain jetao Cana Coaunera coroaecure cachaauru.

Leinjiin cacha Lebi cotihaca Jesosone
(Mt 9.9-13; Lc 5.27-32)

¹³ Nii baiha jetaote, coaiten nemuri auhaniha cuha Jesosone jana, rene turuuruha arajiin cachaaurune jaun jetao, acaauru rai Cana Coaunera ere beebejeein acaauru relae Jesoso. ¹⁴ Nii caje cuujuein jetaote, Romanocuru rai *impestonu* que cacha cobaraain coriqui raeranein nihane jaun rai rori ichoae lauhecoha Arafeeo calaohi Lebine jana coariin jetao:

“Chajaau caniha,” naa Jesusone jaun jetao, nii rijieeoritiin nimichuhin Jesuso aina cue Lebi. ¹⁵ Nii baiha jetaote, nii Lebi loreri asae lenoniha niha aina nerelanacaauru aina Jesusone jana jetao, cuu nii Lebi aina lenoniha neeure arajiin leeochoaauru Romanocuru rai *impoestonu* que cacha cobaraain coriqui raaurera, leeochoaauru cachaauru- baasoneein ichaoha benojoihunri, naaonjoainuri. ¹⁶ Nitohaneein Jesuso aina lenoniha neeuruha nii nitohaneein ichaonacaauru cachaaurune coaracuruhane jaun jetaote, nii Jesuso aina nerelanacaauru rai jetao:

“Chasiina taa Romanocuru rai *impoestonu* que cacha cobaraain coriqui raaurera, baasoneein ichaoha benojoihunri, naaonjoaihunri aina lenone inara relaera,” naaure jetao fariseocuru aina Moisesa aitoonjoan que cacha relaaurera, Jesuso aina nerelanacaauru rai.

¹⁷ Nii jana jetaote, acaauru aonajeein jetao:

“Coatiha coichaera latecuruhi rauronacaauru. Leinjiin cunaitenacaauruhachate coichaera latecure. Coatiha osa colane nenacaauru cotihaca uhaaun. Osa aina nenacaaurune cotihaca uun,” naain jetao acaauru tonorae Jesuso.

Suri couu netiin Cana Coaunera bajaauruhane

(Mt 9.14-17; Lc 5.33-39)

¹⁸ Joaan Baotisisa sacuurera aina fariseocuru sacuurera jetaote niqiu, suri couu netiin Cana Coaunera bajaebaecure. Nii jana jetaote, Jesuso rene turuhin jetao:

“Chanuna jana chaen, Joaan, fariseocuru, naaonjoaihunri relanojoinuru jataain Cana Coaunera bajaebajaecure suri couu netiin. Nete laen itolere bana ii aina nerelanacaauru, coaeraai cohin, lenoneein, naaonjoaunreta,” naauruha Jesuso raine jana jetaote:

¹⁹ “Aiha chuhisi niqiu. Nete ene ranaa jeriha cachana jaa beseta que neeuruhane jaun, suri couu nena nainecurene caa cotihanohinchuru, jaiti acaauru aina niha nii ene raeranu cachane jaun. ²⁰ Nete laen inae nii ene ranaa jerera cacha amaauruhane, suri couu neein inaderaa cuurureeincha,” naain jetao: ²¹ “Coaracuche nachuhinti, nihei chuni obiri enachasine soaain, cajione siri que counera. Nitohaneein nii obiri enachasine soaihanete, nii obiri enachasine asaere nii cajione siri. Chaen caohachaaain nedanaa nainerihei nii obiri enachasine, nii cajione siri que couneraane. ²² Nii rijijieeinchu, nihei chuni inae conaca que tiha coaeraine jana, cuhane ichonai tera. Nitohanein cuhane teraa ichonainete naasaere nii coaerati. Nitohanihane jaunte, caohachae coaeraai nejesinaneein niha coaeraine. Chaen ichonai, ichonai nejesinajein nihane caohachae,” naain jetao cachaauru tonorae Jesuso.

Nebetacanaa cojoanonaa bana aroso rijijieein nena tirico moloonejeein quihuruha Jesuso aina nerelanacaaurune

(Mt 12.1-8; Lc 6.1-5)

²³ Nebetacanaa cojoanonaa bana aina nerelanacaauru aina jiniiquiin temule jana situhin, amuhemuheca Jesusone jana jetaote, quihuruhane caina aroso rijijieein nena tirico inaa moloonejeeure aina nerelanacaauru. ²⁴ Nii coarajeein jetaote:

“Chanuna nebetacanaa cojoanonaa nihane jaun cocoeraa nitohanai ichara natiin, nitohanai ichacure nii ii aina nerelanacaauru,” naauruha Jesuso rai fariseocurune jana jetaote:

²⁵ Tana nitohanihalu Rabirine coitucuhichene: ²⁶ “Nii Rabiri jetaote, saseredotecuru curuaanaa neein niha Abiatane bana Teenforo asaee enohin Cana Coaunera que banijiaain nena faan qui, nii rai corihacuru aina jiniiquiin mijiitooruhane jaun, saseredotecuruhacha nii faan quinaa nainihane saijieein,” tana naain laenanohiniha Cana Coaunera Quiricha cuhanene ereretaain aonaquichene.

²⁷⁻²⁸ “Nebetacanaa cojoanonaate coaunaelu Cana Coaunera, bana nebetacanaa nainiha cachane caina. Coatiha cacha cairichaeranu que nebetacanaa cojoanonaa coaunaailu Cana Coaunera. Nii jaunne laen canu naineeun nebetacanaa cojoanonaa bana nihanatiin quiicha ichana jerei ichaain nihanune. Nitohaneinte inara rijijieein cachanein rai Calaohi nichaaurune cocoinaain letoae Ofa Cana Coaunera,” naain jetao fariseocuru tonorae Jesuso.

3

Jiurona bijii cacha rautaa Jesusone

(Mt 12.9-14; Lc 6.6-11)

¹ Nii baiha jetaote, coaiteen netaojiaain Cana Coaunera rai rauhi que ereereecuruha Joriocurune jaan coloheri sinacoca asae enoha cuha Jesusone jana jetao, cuu ne leinjiin cacha jiurona bijii. ² Nii jaun jetaote, nebetacanaa cojoanonaa bana nihane jaun nii

Jesoso coarajeure fariseecuru, nii jiuropa bijii cacha rautaane niha nechu jataain colurujeeuruhane jaan leraanune coina. ³ Nii jaun jetaote, nii jiuropa bijii cacha rai jetao:

“Nimichuhin nii cacha cataaun chujutoroaa,” naain jetao: ⁴ “Chatohanai ichacaane caohachae nebetacanaa cojoanonaa bana, baaso ichaain cacha ichao itajihacanena. Ainihane cacha ichao rai caohacha ichacaanena,” naain fariseecuru caje bajaa Jesosone jana jetaote, inauhenecha curuaaequuin aonajeure. ⁵ Nii jaun jetaote, nii nere aohana jerecurenihane jaun, nererojoeaacoojoaain inaderaain, nii curuacaain nenacaaru coaraain jetao:

“Ii bijii raujiaau,” naa nii cacha rai Jesosone jana, bijii sijitaain raujiaa nii cachane jana jetaote, inae nerautaan neraujiaa rai bijii. ⁶ Nii coaraain jetaote, airiniha mituhin ita suujuatiha cuure Erodesi ere tonoraeraaru aina fariseecuru, Jesoso sohin jaoruhane coina.

Nemuri auhaniha netaojiaauruha arajiin cachaaurune

⁷ Nii baihate, rene turuuruha arajiin Calilea cocoaichacurune jana, nii Calilea conemuri auhaniha cue aina nerelanaaaru aina Jesoso. ⁸ Jataain itolere ichaain, cunaitenacaaru cachaaru rautaan, naonjoaane coitucuuruhane jaun jetaote, coaraa cuure Jodea batane, Jerosaleen, Idomea batane, nucuhe Jorodaan auhaniha neein enoto mitu nichajai cajeurune maajeinchuru cuhin jetao, Tiro, Sidoon, naonjoainuri batane cajene maajein turuha cuure arajiin cachaaru. ⁹ Nii jaun jetaote, chajaa in letona jatoraan bote coaracuruha aina nerelanaaaurune coina, acaaru rai aite Jesoso, nabana sururucuruha nii arajiin turunacaaru cachaaurune coataa. ¹⁰ Jataain araai laurii cunai caaun cunaitenacaaru rautaane jaun jetaote, satiin cunaitenacaaru Jesoso jaberoco dadanaa jerecure nerataauruhane coina. ¹¹ Nii jana suujua cuhane moconajaera letono sirichaaru jetaote, Jesoso coaracuruhane jetao, nacatiha neseonriaain:

“Iite Cana Coaunera Calaohi neeicha,” naain jetao cojiorichure.

¹² Nejetaote aonajeuruha cachaaurune jana, que ereeuruha nii moconajaera letonocurune caohate jataain Jesoso.

Afosotoorunu que, lechoonca coroatajai niicha cocoinanenu janiicha Jesosone

(Mt 10.1-4; Lc 6.12-16)

¹³⁻¹⁴ Nii baiha jetaote, ichtane ucuuno que iniin caohachaaain niicha coaracuri cotijiaa Jesoso. Inae satiin netaojiaauruhane jana jetaote, janiinajaain acaaru caje lechoonca coroatajaain nenacaaru cocoinae, corihaneein jiniichaaain amuhemujeein, chaen nere beraanu que naonjoaauruhane coina. Nii lechoonca coroatajai niicha cocoinaauri jetaote, afosotoorunein curuaatenajaain letoanajaen, ¹⁵ cacha suujua cuhane nenacaaru moconajaera letonocuru sitaain, cunaitenacaaurune maajein rautauruhane coina. ¹⁶ Nii lechoonca coroatajaain niicha janiichuri jetaote, nii jauriaanejeein Simoonnein niicha curuaatei Fedoro, chaen ¹⁷ nejera Joaan aina Sebedeeo calaohichuru Saantiaao naonjoainurine. Acaaru jetaote, Boanerges neein curuaatenajae: “Arara calaohichuru,” naanenein. ¹⁸ Chaen Aanderesi, Ferifi, Bartolomee, Mateeo, Tomasi, Arafeeo calaohi Saantiaao, Tadeeo, Celoteneein niicha curuaatei- Simoon, ¹⁹ chaen nii acaaru lechoonca coroataja, Jesoso colurujeranu Jodasi Isacariote naonjoainurine.

Moconajaera letononiha Jesoso beeuruha Moisesa aitoonjoan que cacha relaaurerane

(Mt 12.22-32; Lc 11.14-23; 12.10)

²⁰ Nii baiha jetaote, leinjiin loreri asaae enoha cuha Jesosone jana jetao, ecu rene arajiin netaojiaauruha cachaaurune jaun jetao, nii aina nerelanaaaru aina jiniiquiin lenonena nainecurune. ²¹ Inae nitohaneein ecu niicha ichanenu coitucuelanaala niha Jesosone beeuruhane coitucuuruhane jaun jetaote, raa cuure naraaichuru.

²² Chaen Jerosaleen caje turunacaaru Moisesa aitoonjoan que cacha relaaurera netonai jetaote,

“Moconajaeracuru curuaanaa Beelseboote, caa cacha rai catohanei ichaane jaan teein ne, nii aina cacha suujua cuhane nena moconajaeracuru letono sitaane coina,” naure jetao ita rai.

²³ Niritocuruhane aonaain jetaote, acaaru cotijiaain:

“Chasiina nejesinanejeein, chatohanein ita teein, ita sitanaa nainere moconajaera. ²⁴ Niheichu leinjiin atane que ichaonacaaru, nejesinajein itaque nejerateein nihane raotiin ita aina ichaonaa nainecururihei. ²⁵ Niheichu leinjiin loreri asae ita que nejesinajein nejerateein nena nainecuruhi coroatajai cacha, lesajein ita que nejerateein nihane raotiin ita aina ichaonaa nainecurenihane jaun. ²⁶ Nii rijijieinchu ita que nejesinajein nejerateein nena nainecuruhi moconajaera aina rai letonocuru, enaacha jiniiquiin ita itajanaa nainecururihane jaun.

²⁷ Nihei chunei jataain laraajiin nenea cacha loreri asaee enohin niicha sirii rulunaa nainera. Jauriaanejeein biji ichohacane banaachate nainere caje niicha sirii ruluhane.

²⁸ Cana Coaunerate, itolere baaso ichaain neosateein, itolere baaso que ereein naaonjoaunruha cachaaurune niha natiin acaauru que suujua acateein ne. ²⁹ Nete laen rai Suujue que baasoneein iriha cachane, chabana que Suujua acateneerein Cana Coaunera. Nii cacha baasoneein que ereite chabana satonoelanaala caseteconihia cureein,” nae jetao Moisesa aitoonjoan que cacha relaaurera rai Jesoso. ³⁰ Moconajaaera letono sirihia beeuruhane jaun jetaote, acaauru rai aite Jesoso.

Neba aina turuuruha Jesoso nejeraaurune
(Mt 12.46-50; Lc 8.19-21)

³¹ Nii jana jetaote, turuha uure neba aina Jesoso nejeraauru. Nejetaote loreri asaee enoelanaala, airiniha neein cotiharateeure. ³² Nii jana jetaote, nii Jesoso curuhacaain nenacaauru cachaauru jetao: “Taute airiniha turuhin ii ariiriichure ii neba aina ii nejeraauru aina ii baihuru,” naauruha raine jana jetaote:

³³ “Charijina canu neba, canu nejeraauru, naaonjoainere,” naane baiha jetao. ³⁴ nii curuhacaain nenacaauru cachaauru coaraain jetao: “Caaurute canu neba, canu nejeraauru, canu baihuru, naaonjoainuri ne. ³⁵ Chunocoha jeriha Cana Coaunerane rijijieein ichaohin, Cana Coaunera jerenohin icharate, canu neba, canu nejera, canu bai, naaonjoainurine,” nae jetao acaauru rai Jesoso.

4

Ucuhe riaara que cuaain cacha relaa Jesosone
(Mt 13.1-9; Lc 8.4-8)

¹ Nii baiha nacoauneein nemuri auha niha teein cachaauru relaa Jesosone jana jetaote, ecu arajiin netaojiaauruha cachaaurune jana, nii nemuri cuhane niha leinjiin botene jaun jetao, cuhane fauhin nelauriinein lauheque Jesoso, nemuri auhaniha neein coarajeeuruha cachaaurune jana. ² Nitohaneein bote cuhane fauhin jetaote, ecu neein aonajeeuruhane jana araai laurii itolereeuu que cuaain acaauru relae. ³ Nitohaneein acaauru relaaain jetaote:

“Caohachaain caa quere aonacuche. ⁴ Leinjiin cacha, ucuhe riaacane jana tabaauru bero cuhane nalunacaaurute turuhin quihure tajaecuru. ⁵ Jana tabaauru jataain neniha atane jioonone jaun samaata choae nalunacaaurute erojoein omaroe, ucuacaain neniha atane jioonone jaun. ⁶ Nete enoto ajaano caun, neniha cojoaisine jaun ohe nii omarona. ⁷ Jana tabaauru ucuhecuro, oja jana nalunacaaurute omarohane saijieein amurijiriin omarohin soha ojoane jaun, inacae lanaala ohacoe. ⁸ Jana tabaauru ucuhecuro atane caohacha choae nalunacaaurute omarohin caohachaain inaacane jaun, le ucuhecuro caje tabaauru nichata choonca ucujeein, saota choonca ucuhennein, le fasha ucuhenneichuru inacae,” naain acaauru relaaain jetaote:

⁹ “Caohachaain aonacurumiin urichonacaauru,” nae jetao acaauru rai Jesoso.

Acaauru relaa Jesosone jaan bajaauruha caje aina nerelanacaaurune
(Mt 13.10-17; Lc 8.9-10)

¹⁰ Inae caje amuuruha nii cachaaurune jana, jelai nedaa Jesosone jana jetaote, nii cachaauru relaane jaan bajaauru caje, nii lechoonca coroatajaain aina nerelanacaauru aina ecu rohan nenacaauru leeochoauru cachaauru, coitucuuruhane coina. ¹¹ Nii jana jetaote, acaauru rai: “Inara quete asinojoeinein nenea rai Cojoanonaa coitucuerate Cana Coaunera. Nete laen rai cachane lanaala nenacaauru que, nereretanaa que cuaain acaauru rai be, ¹² coaracuruha neniha natiin coitucurenihane coina. Niheichu aonacuruhane niha natiin, coitucuuruhane coataa. Nabana aonaain aina cuaain esenetaauruhane, acaauru osa acaauru ichoterateein acaauru que suujua acatiha Cana Coaunerane coataa,” nae jetao acaauru rai Jesoso.

Ucuhe riaara que acaauru relaane jaan coitucueratiha Jesosone
(Mt 13.18-23; Lc 8.11-15)

¹³ Niritiin jetaote, aina nerelanacaauru rai jetao: “Ta caa inara relaane jaan aonaain coitucuhichene. Chatohaneaina jana leeochoauru que cuaain inara relaane coitucuriguiche. ¹⁴ Nii ucuhe riarate Cana Coaunera ere bera rijijieein ainaa ne.

¹⁵ Niha nii coina tabaauru tabaauru nii bero cuhane naluhin nitajenaa ucuhe rijijieein nenacaauru cachaauru. Nii coinate Cana Coauneraacha beratenojoin aonacuruhane niha natiin, inae acaauru coritaa uha moconajaerane acaacha esenetaain, inae suujua cuhane Cana Coaunera coaacuruhane jianecure.

¹⁶ Nii leeochoa cachaaurute, nii samaata choae nalunaa ucuhe rijiichure. Nii jaunte Cana Coaunera beratenojoin jereein rautaain aonacuruhane baiha, ¹⁷ caohachaaain acaauru suujua cuhane coaacurenihane jaun, Cana Coaunera esenetaauruhane jianecure. Nii jaunte Cana Coauneraacha beratenojoin esenetaain neeuruhane jana, cairichanojoneein, cojunojoneein, naaonjoaauruhane, Cana Coaunera esenetaauruhane jianecure.

¹⁸ Jana leeochoa cachaaurute, nii oja jana nalunaa ucuhe rijiijeein neeure. Cana Coaunera beratenojoin aonacuruhane baiha niha natiin, ¹⁹ jataain acaauru ichaohacha que suujua teeuruhane jaunte, nechu jataain raaje necoritaain coriquihonaneein nena jereein, itolere sirina jerecuruhane jaun, caohachaaain Cana Coaunera esenetaain tonoraurenihane jaun nitajeeure.

²⁰ Jana leeochoaaurute atane caohacha choaae nalunaa ucuhe rijiijeein neeure. Acaaurute Cana Coaunera ere aonaain, caohachaaain Cana Coaunera esenetaaure, nii chabana jianelanaala.

Nii esenetaaauru tabaaurute, le ucuhe caje nichata choonca ucheneein le tijirii caje tera, saota choonca ucheneein, le fasha ucheneein tera, naaajoaain le tijirii caje teeurera rijiijeein neeure,” nae jetao acaauru rai Jesoso.

Cono que cuaain cachaauru relaa Jesosone
(Lc 8.16-18)

²¹ Niritiin jetaote: “Nihei chuni cono mocohin bujuaihu tera. Nitohaneein bujuaihu telanaalate, jianacoon conohanau neeuruha turunacaaurune caina ecuu teure. ²² Nii cono aina cuaainte jianacoon coitucunojoiniha cureein coitucurae lanaala itolere asinoneein inaraacha ichai. ²³ Aonacurumiin urichonacaauru,” naain jetaote:

²⁴ “Caohachaaain nainaaain inaraacha aonai aonacuche. Charijieein teinti leeochoaauru coaraquiche, nii rijiijeeinte inara netonai coaareein Cana Coaunera. ²⁵ Caohachaaain niicha jerei rijiijeein ichaohin nere tonoraerate, jeelai amuritoheriin corotajanereein Cana Coaunera. Nii rijiijeein techu ena canuhacha tei raera jelai amuritoheriin rareein inae ecu tihane bana. Jana nii canuhacha tei latelanaala nenaate cha colane nedaareein inae ecu tihane bana,” nae jetao acaauru rai Jesoso.

Omaroha ucuhe que cuaain acaauru relaa Jesosone

²⁶ Niritiin jetaote: “Temule jaera cacha rijiicha Cana Coaunera cojoanonaa. ²⁷ Charijieein teinti temule jaain, janotiin berailanaala sinii, jericanejeein jiichoo berailanaala nihane tonohanau coitucuenihane jana amaroo nii niicha temui, nii rijiicha Cana Coaunera Cojoanonaa. ²⁸⁻²⁹ Charijieein teinti, raajenihane omarohin, nalojoacoaain, inacaain, inae tainaca que teein cataa nii temulene taihure cachaauru, nii rijiicha Cana Coaunera cojoanonaa,” nae jetao acaauru rai Jesoso.

Mosatasa ucuhe que cuaain acaauru relaa Jesosone
(Mt 13.31-32; Lc 13.18-19)

³⁰ Niritiin jetaote: “Chaaquenejianra inara rai Cana Coaunera cojoanonaa que cuaain aitate coitucuhicheta. ³¹ Leiniin mosatasa ucuhe temunacai rijiicha. Acate itolere temulecuru ucuhe fautaain jataain aansijien. ³² Nete inae temunojoneein nihane, itolere temulecuru ocoana jana nenacaauru amurijiriin neleereein fojoein nuna seonjoan nihane jana, nichoaaje tajein loroore tajaecuru, nii rijiicha Cana Coaunera cojoanonaa,” nae jetao acaauru rai Jesoso.

Coitucunaa nainecuruha nereentiaain araai laurii que cachaauru relaa Jesosone
(Mt 13.34-35)

³³ Nitohaneein jetaote, araai laurii que cuaain itolere acaauruhacha coitucui- acaauru ichao que cuaain cachaauru relaa Cana Coaunera ere beebejein acaauru relae, aonaain coitucunaa nainecuruha nereentiaain Jesoso. ³⁴ Nitohaneein jetaote, rai cacha nelanaala nenacaauru relaa Cana Coaunera Cojoanonaa quene, acaauruhacha coitucui- acaauru ichao que cuaain relanajae. Jana aina nerelanacaauru relaane jetaote, rauhijiriin, “Naaonjoainte ne Cana Coaunera Cojoanonaa,” naain Cana Coaunera Cojoanonaa been que relanajae.

Fichafichanaa aina cujuana suruaa Jesosone
(Mt 8.23-27; Lc 8.22-25)

³⁵ Nii cojoanotiin bananein aina nerelanacaauru rai jetaote:

“Jamaauchete nemuri jerau cunichaaache,” nae jetao acaauru rai Jesoso.

³⁶ Nii jaun jetaote, ecu cachaauru ratiriin, nii fauhin lauhequuin cachaauru relaa Jesosone jaan bote cuhane fauhin amauruha aina nerelanacaaurune jana jetao, acaauru jiniichaaain cuure leeochoa boteeure. ³⁷ Nitohaneein cuuruhane jana jetaote, jataain mijaaaneein uha cujuana tabai aina fichafichanaane jana jetao, acaauru bote cuhane acau

enoaa fichafichanaane jaun, inae nalunaa jere nii cuurunaja bote. ³⁸ Nii jana bote roe cuhane binaao choae tocoeequiin siniini sinicha Jesusone jana jetaote:

“Cacha relaera chajaain nocoo. Inae nalurichaacheje. Tana inae nalunaa jerichaachene que tonajeeine,” naauruha nocoain aina nerelanacaaurune jana jetaote, nimichuhin:

³⁹ “Coaa inooniha. Chajaain nesuruu,” naa nii nemuri fichafichanaa rai Jesusone rijieeoritiin jetao, nesuruha cujuana aina nii fichafichanaane jaun raotojoein cuujeure.

⁴⁰ Inae nesuruha nii fichafichanaane baiha jetaote:

“Chanuna jataain nesooneeiche. Chanuna cha esenetaeneeiche,” nae jetao nii aina nerelanacaauru rai Jesuso. ⁴¹ Nejetaote jataain nesooneetooruhane jaun jetao:

“Chatohanaineeinna ne caa cachate, nere tonoraain nesurue cujuana tabai aina nemuri fichafichanaa,” naaure jetao ecu ita rai nii aina nerelanacaauru.

5

Cadara bataneu niha suujua cuhane moconajaera letono siricha cachane (Mt 8.28-34; Lc 8.26-39)

¹⁻² Nitohaneein cuhin inae nemuri jerau tururuha Cadara batane que jana, iniha cuha Jesusone jana jetaote, que tacaain coinetiha cue leinjiin cacha- suujua cuhane moconajaera letono siricha. Nii cacha jetaote atane bana caje uhin ai, ³ ecu ichaohane jaun. Nitohaneein rai suujua cuhane moconajaera letono sirihane jaun jetaote, *cadena* que niha natiin ichohana nainene chuni. ⁴ Araai saain tijia aina biji ichohacuruha *cadena* quene niha natiin jetaote, molomolonijihanaane jaun, chatohaneein tenaa nainene nii chuni. ⁵ Nii jaun jetaote, janotiin, jiichoo netojoeinchuru ichtatane janaaauru amuhemujueein, atane banaauru ichoae amuhemujueein, eheehejeein, ajeri jaberoco ichoae comohin, naaonjoain amuhemujuee nii cacha. ⁶ Nii jaun jetaote, coriaae uuijha Jesusone coariin, jeluhaariin coinetein nacatiha neseeonriaain ehequiin jetao:

⁷ “Jiaonriha caniha nenoain carerojoeaaine, acaihanijin nenea Cana Coanera Calaohi Jesuso. Jiaonriha atiin nohane Cana Coanera coreniha chatohaneein caeteene,” nae jetao ⁸ nii cacha suujua cuhane nenea moconajaera letono. Nii cacha suujua jianein amuhane coina: “Nii cacha suujua cuhane neein, cacha suujua aasaequine caje mituhin amuura moconajaera letono,” naa Jesusone jaun. ⁹ Niritiin jetaote:

“Tonaa ii curuaa,” naain caje bajaa Jesusone jana jetao,

“Jataain araachaunune jaunte Lejion ne canu curuaara,” nae jetao Jesuso rai.

¹⁰ Nejetaote, jelai batane caje jaoha Jesusone caohate jataain nii moconajaera letono nii cacha suujueniha nenea. ¹¹ Nii jana ichtatane ucuuno rohan lenoniha neeuruha arajiin coosichurune jaun jetaote:

¹² “Atiin taa coosichuru suujua cuhane canacaanu letoaa,” naaure jetao Jesuso rai, nii moconajaera letonocuru cacha suujua cuhane nenacaauru.

¹³ Nii jaun caje bajaauruhane rijitoejin jeriha Jesusone jaun jetaote, nii coosichuru suujuaniha enooruhane jaun, ucu caje nomaroteein acauhanau naluhin, acau que nereeonohin oore nii coroata oaraancai coosichuru.

¹⁴ Nii jaun jetaote, nii coaraain jelai caje sorohin, neseeu cuhin, nenaanajaauru, naaonjoainu cuhecujueein biha cuuruha nii coosichuru beraihurerane jaun jetao, turuhin coaraa cuure cachaauru. ¹⁵ Nii jana jetaote, nii niha Jesusone jaun turuuruhane jana jetao, cojurihu cacha caohachaneein nenea tocohaneein necoreteein lajuuae, nii suujua cuhane arajiin moconajaera letono coitucuhuhi siricha cacha. Nii jana coaraain nesooneetooruha nii coaraa cunacaauru cachaaurune jana jetaote, ¹⁶ nii coosichuru suujua cuhane enooruha nii moconajaera letonocurune jana, ooruha nii coosichurune jana, nerautaa nii moconajaera letono siricha cachane beure nii coaraa cunacaauru rai, nii ecu neein coarajeeurera cachaauru. ¹⁷ Nii jaun jetaote, chajaain erojoein jelai caje amuha Jesusone luhecaauure cachaauru.

¹⁸ Nii jana, inae jelaiha bote cuhane fauha cuha Jesusone jana jetaote, aina cuhane coina rai aite nii moconajaera letono sirihane caje nerautanaa cacha. ¹⁹ Nejetaote, aina cuhane jerelanaala:

“Chajaaincha chenenajaun cauhin, charaachuru rene turuhin, cairichaojoaain ii coaraain itolere ichaa iniha Cana Coaneranene benihun acaauru rai,” nae jetao rai Jesuso.

²⁰ Nii jaun jetaote, Decapolis batane que nenacaauru nenaanajaauru cuhecujueein, itolere ichaa coreniha Jesusone biha nii cachane jaun jetao, satiin cojeloatoore aonajeeurera cachaauru.

Jairo cacunu aina leinjiin ene rautaa Jesusone (Mt 9.18-26; Lc 8.40-56)

²¹ Nii baiha jelaiha nemuri jerau cauha cuha Jesoso, bote cuhane jana jetaote, najiniha arajiin netaojiaain cohacuruha nemuri auhaniha cachaurune jaun jetao, ecu turuhin ne nii cachaauru aina Jesoso. ²² Nii jana jetaote, turuha cue leinjiin sinacoca curuaanaa neein nena Jairo. ²³ Turuhin jetaote:

“Onaa jeriha canu cacunune jaunne ii coaraa uun. Chajaaute atiin nohane turuhin nichoae ii biji meracaete nerautaaain ichaohine,” nae jetao Jesoso acatiha neseonriaain nii Jairo.

²⁴ Nii jaun jetaote, aina cuha Jesusone jana, jiniichaaain cuuruha arajiin cachaurune jaun jetao, jataain arajii cachaauru cataaun cuujue. ²⁵ Nii arajiin cunacaauru cachaauru jana jetaote cue, leinjiin ene lechoonca coroata jaanacaain jaberoco caje ichana jaohajeein nena. ²⁶ Aca jetaote, nii rai chaque nelatejeeecane que airijiin jitariin niicha sirii jaohin arajii cacha coicharaauru que nocoicharatihane niha natiin nerautasilanaala jataain taeneein cuujue nii rai cunai. ²⁷ Nii ene jetaote, Jesoso benaa inaoriin cuhin coaraain, leeochoaauru cachaauru jana cutiin, Jesoso janori nichae marotiin cajione auha mucuuri, ²⁸ “Caa cajione auha mucuurihanune niha natiine nerautareeunni,” naain esenetaane jaun. ²⁹ Nii Jesoso cajione mucuhane rijieeoritiin nesuruha ichanane jana jetaote, inae nerautanaanein naonae rai jaberoco. ³⁰ Nii jana caje mituha niicha ichana nainei cacha rautaaane jaaque nainaaain jetaote, nii cachaauru coaraain:

“Chana toon cacajione mucue,” naa Jesusone jana jetaote,

³¹ “Tana jeranu ii sururucuruha cachaurune coaraainete. ‘Chana toon cacajione mucue,’ naain bajaai,” naaure jetao Jesoso rai nii aina nerelanacaauru.

³² Nejetaote, rai cajione mucuera coaraane coina, nii rohan nenacaauru cachaauru cajanaain coarae Jesoso. ³³ Nii jaun jetaote, nesoone caaun rijijijianein nacatiha neseonriaain, nii suujue lanaala esinae rauhijiriin, “Naaonjoaain ii cajione mucuhanune rijijieeoritiinne caa canu cunai caje nerautaaun” naain be nii ene. ³⁴ Nii jaun jetaote:

“Ii rautana nainichaaunne esenetaaine jaunte, inae nerautaa. Raotojoein raurohin caunihun,” nae jetao nii ene rai Jesoso. ³⁵ Niritiin ereereeca nii ene rai Jesusone jana jetaote, nii ranuna inaca sinacoca curuaanaa Jairo loreri caje turuha uure cachaauru. Rene turuhin jetaote:

“Inae oha ii cacunu. Coa inacojoein nii cacha relaera rohehecaa,” naaure jetao nii cachaauru. ³⁶ Nejetaote, nii acaauru aohana jerelanaala nii sinacoca curuaanaa rai jetao:

“Jiaonriha acaauru esenetaain nesooneeine. Raujiaaincha rautaanune esenetaau,” nae jetao Jesoso.

³⁷⁻³⁸ Nitohanein inae nii sinacoca curuaanaa loreri asae turuuruhanane jana tonijiaain cojioriin chanaauruha cachaurune jana jetaote, aina cuuruha leeochoaurune jere-lanaala, Fedoro, Saantiaao, chaen nii Saantiaao nejera Joaan, naaonjoainuri aina jiniiquiin enohin jetao:

³⁹ “Chanuna niritiin cojioriin chanaaiche. Coatihane ohane jaun aihei caa ranuna. Sinihane jaunte ai,” naa Jesusone jana jetaote, ⁴⁰ Jesoso coenacure cuu nenacaauru cachaauru. Nii jana jetaote, satiin nii cuu nenacaauru cachaauru mitaain, nii ranuna inaca aina neba, chaen corihaniha cunacaauru, naaonjoainuri aina jiniiquiin nii ranuna rene enohin jetao, ⁴¹ biji que mucuuriin:

“Talita coom,” nae jetao nii ranuna rai Jesoso. “Icheine aitoon ranuna. Nimichuu,” naa jetaote aite Joriocuru ere cuhane.

⁴² Nii rijieeoritiin nimichuhin ruhuruhaca nii lechoonca coroata jaanacai ranunane jana jetaote, cojoelatiin coarajeeure nii cuu neein coarajeeurera cachaauru. ⁴³ Nii jana jetaote, jataain chuni rai beeuruhane caohatihane baiha jetao, nii ranuna coroateeuruhane coina aite Jesoso.

6

Nasarete cuha Jesusone (Mt 13.53-58; Lc 4.16-30)

¹ Nii baiha jetaote, aina nerelanacaauru aina jiniiquiin, jelai caje cuhin rai nataneu cauha cue Jesoso. ² Inae nataneu turuhin, nebetacanaa cojoanonaa bana sinacoca asae enohin cachaauru relaane nunuhetiha Jesusone jana jetaote, nii relanajaa Jesusone aonajeein jetao:

“Chuna nerelaete toritiin itolere coitucuhin que cacha relae. Chaa cajena itolere coitucutiin, chabana coaraai cojoelanaacojoai ichaane coinane maajeein nerelae. ³ Tana caa, Mariha calaohichuru Saantiaao, Jose, Jodasi, Simoon, naaonjoainuri nejera, tabara caje itolere rucuhele icharanein nena carfinteroneein nerejetohane. Tana chaen rai

baihuru cau cana aina ichaauruhane,” naan jetao ita caje bajaure cojoelatiin, nii ecu arajiin nenacaauru cachaauru. ⁴Niritiin rai nere tonorana jerecurenihane jaun jetaote:

“Itolere banate niqiu cuhane jaauru, Cana Coaunera ere bera *profeta* que suujua acatein esenetaain neure cachaauru. Nete laen rai nataneu nenacaauru naraichuru que suujua acatein esenetana jerecurene. Niheichu nii nihane jaan loreri asaae nenacaauru niha natiin esenetaauruhi,” nae jetao acaauru rai Jesoso.

⁵ Niritiin jetaote, ecu cojoelanaacojoai ichaelanaala, coroatajajeein ecu nenacaauru cunaitenacaauruhacha mucuhin rautanajae. ⁶ Nitohanein esenetana jerecureniha cachaaurune jaun jetaote, acaauru cojoelate Jesoso.

Cana Coaunera cojoanonaa beebjejeuruhane coina aina nerelanacaauru letoaa Jesosone (Mt 10.5-15; Lc 9.1-6)

Nii baiha jetaote, Nasarete rohan nenacaauru neseeuu cuhecujueein, cachaauru relaa cue Jesoso. ⁷Nitohanein jetaote, leeocho neseeuu cuhecujueein cacha suujua cuhane nenacaauru moconajaera letonocuru coitucuhichuru sitaain cachaauru rautauruhane coina nii lechoonca coroatajaain aina nerelanacaauru cotijiaain cocoainanajaain letoanajae coroatajaanana coroatajaananaain Jesoso. ⁸ Nitohanein letoanajaain jetaote, acaauru atora, acaauru achano, coriqui, naaonjoain amaelanaala, ⁹ acaauru safatocuruhacha curujuuain, nii necoreeteuruhane coina acaauru cajione amaelanaala, acaauru biji achuneecha baajejin bero cuhane cuuruhane coina acaauru rai aite. ¹⁰ Niritiin letoanajaain jetaote:

“Leinjiiin loreri asae turuhichene, ecu sinihuche inaraacha ichai nainaain jelai caje amuhichene reentiaain. ¹¹ Chunijihun turuhichene jaauru, caohachaain inara coana jerelanaala inara aohana jerecurenihane, jelai caje amuuhe, inara safato que nena utoone riariaain ratiriin, inae nitajeeuruhane rai neeuruhane que nainacuruhane coina,” naan jetao nii aina nerelanacaauru letoae Jesoso.

¹² Nitohanein cuhin jetaote, nacoaaunein Cana Coaunera coitucuhin aca jerihane rijijieein neeuuha cachaaurune coina acaauru rai aitiin, ¹³ arajii moconajaera letono sirichauru cachaaurune maajejin raautaain, arajii cunaitenacaauru rautaaure erene que rujuanajaain nii aina nerelanacaauru.

Oha Joaan Baotisitane (Mt 14.1-12; Lc 9.7-9)

¹⁴ Nitohanein itolere ichaa Jesosone beeuuha itolere sacuritaaine jaun jetaote, Erodosi netonai coitucue.

Chaen jetaotechu: “Joaan Baotisitane ichanacaihara. Nii jaunte, nii itolere cojoelanaacojoai ichana naineraneein necaihara,” naa Erodosine jana jetaote; ¹⁵ “Jerihanete *Profeta* Eliasinecaihara,” naaure leeochoauru. Nii jana leeochoauru jetaote: “Inoanlu *profetacuru* rijijieein nena *profetate* acaihara,” naaure. ¹⁶ Nejetaote, niritocuruhane aonajihane jaun: “Acate Joaan ne. Rai nuluno moloeratihanulu natiinte, inae nacoaaunein o caje ichanacaiha,” nae jetao Erodosi.

¹⁷ Erodiasi coreniha jetaote, Joaan mucueratein *cadena* que ichojoaain caresero cuhane terate Erodosi. Nii Erodiasi jetaote, Erodosi nejera Ferifi comasainein nelu. Nejetaote, comasainein sirilu Erodosi nii rai nejera comasainihane saijieein. ¹⁸ Nii jaun jetaote:

“Jiaonriha ii comasainein taa inejera comasai siriinera,” nae jetao Erodosi rai Joaan.

¹⁹ Niritoha Erodosi rai nii Joane caje coaaunein jetaote, nii Joaan cotaairiin sohin jaohene rijitoojeein nerejete Erodiasi. ²⁰ Nejetaote sohin jaonaa nainene, esinae rauhijiriin leinjiin cacha- saantoneein Cana Coaunera letononeein nihane coitucuhane jaun, coasiha cocoaerateraneein niha Erodosine jaun. Nitohanihane jaun jetaote, iriha Joane rautatiin aonaane jaun nii aina chatohanai niicha ichanenu coitucuelanaala ne Erodosi. ²¹ Nejetaote, nejanoa bajaanaa bitoane coina lenone jaain, que jauriineein nenacaauru curuaanaacuru, chaen rai soondarooru curuaanaacuru, chaen Calilea cocoaichacuru jataain nelatecuri cotijiaain beseta ichaa Erodosine jana jetao, Joaan sohin jaohene rijitoojenajaocane jana, suujua rijijieein erue Erodiasi. ²² Nii jana jetaote, nii beseta ichaane jaa coloheri asaae enohin raansaa cuha nii Erodiasi cacunune jana jetao, nii raansaane jana rautatiin coaraje Erodosi, nii ecu aina lenoniha nenacaauru aina jiniiquiin. Nii jana jetaote:

“Joaareen iicha jerei bajaau cacajene ichei tera. ²³ Cana Coaunera notaracaane chaelai, iicha jerei bajaai cacajene tereunicha. Nainichaaun cataaun leruhin caa quicha beraai atane tihanunera,” nae jetao araai saain nii ranuna rai Erodosi. ²⁴ Nii jaun jetaote, jelai caje mituhin:

“Cha bajareun cajete oma,” naa cuha neba raine jana jetaote:

“Chajaain ena caje Joaan Baotisita couturi bajaau,” nae jetao nii ranuna neba.

²⁵ Nii jaun jetaote, jelaiha soroneein enohin jetao,

“Ena carai leinjiin plato kuhane Joaan Baotisita couturi teenene jereun,” naa jetao cue nii ranuna Erodesi rai.

²⁶ Nii jaun jetaote, jataain inaderae Erodesi. Nejetaote, satiin niicha cotihacuri urichoo Cana Coaunera notaracae aitohane jaun, nii caje niicha bajai tenaa nainenihane que aitona nainene. ²⁷ Nitohanihane jaun jetaote, nii rijieeoritiin leinjiin soondaro letoae Erodesi, Joaan couturi molohin raa kuhane coina. ²⁸ Nii jaun jetaote, caresero kuhane kuhin Joaan couturi molohin leinjiin plato kuhane uhaain, nii ranuna rai tiha soondarone jaun jetao, neba rai te nii ranuna.

²⁹ Nii jana jetaote, inae nitohaneein Joaan teeuruhane coitucuhin jetao, nii Joaan jaberoco raain conautiha cuure sacuureraauro.

Saoqui oaraancai cachaauru rai lenone faa Jesusone
(Mt 14.13-21; Lc 9.10-17; Jn 6.1-14)

³⁰ Nitohaneein letoanajaa Jesusone caje turuhin jetaote, aina netaojiaain itolere ichaain Cana Coaunera ere que cachaauru relaain, naaonjoaunruhane beuree Jesuso rai, nii lechoonca coroatajaain niicha cocoinaauri afosotoorune jana jetaote:

³¹ “Chajaauchete neniha cachane jaun kuhin, jelai raotojoeein nebetacanichaachera,” nae jetao acaauru rai Jesuso, cauhajeeuruhane niha natiin arajiin turuhajeeuruha cachaaurune jaun, lenonecuruhane teurenihane acaauru raine jaun. ³² Nii jaun jetaote, leinjiin bote kuhane fauhin neniha cachane jaun, jelai Jesuso aina cuure nii niicha cocoinaauri afosotooru. ³³ Nejetaote, arajii cacha cuuruhane coarajihane jaun, nii cuuruhane jaun jelai coitucuhin, satiin neseuru caje arajiin kuhin jetao, acaauru ajiniha soroneein jeluhariin kuhin turuure. ³⁴ Nitohaneein kuhin acaauru ajiniha turuuruhanane jaun jetaote, ecu turuhin bote caje iniha cunajaun jetao, arajiin ecu cachaauru coaraa Jesusone jana, beraicha colane nena carenerocuru rijijieein aihuruhane jaun jetao, cairichaojoaain acaauru coaraane jaun, ecu araa laurii niicha coitucui que relanajae Jesuso. ³⁵ Nii jana inae sohane jaun jetaote, rohan nichuuntaain:

“Inae soha. Coatiha nihei caa jana cacha. ³⁶ Chajaain cachaauru rai nocoeute ichuun nenacaauru nenaanajaauro, neseuru, naaonjoainuri kuhin, chaelai lenone ariin coretiha cuuruhine,” naauruha aina nerelanacaaurune jana jetaote:

³⁷ “Niriimiin. Chajaain acaauru coroaateuche inara,” naa Jesusone jana jetaote, “Aihana jaunna, coroata fashai denario coreneein faan coretiha kuhacaanune jereei, acaauru coroaatichaachene coina,” naaure Jesuso rai aina nerelanacaauru. Nii le denariote le jiichoo amihanenaa core ne. Niritocuruha aina nerelanacaaurune jaun jetaote:

³⁸ “Inatajaain faan siriquiche. Chajaain coaanihuche,” naa Jesusone jaun, coaraain jetaote, “Saoquijieein faan, ita que jerajejeein ate, naajeeichate neeje,” naaure jetao aina nerelanacaauru.

³⁹ Nii jaun jetaote, joaenreen omane ichoae nelauriaauruha cachaaurune coina aitoha Jesusone jaun jetao, ⁴⁰ tabaauru le fashaain, tabaauru saoqui chooncaain, naaonjoaain neleruhin nelauriaaure cachaauru. ⁴¹ Nitohaneein laurianaacane baiha jetaote, nii saoquii faan aina coroatajai ate raaoriin jabaaequii dede coarajein jetao, Cana Coaunera bajaain cataaun faan taturiin aina nerelanacaauru rai te jetao Jesuso, cachaauru rai chaluuruhane coina. ⁴² Nitohaneein jetaote, jerecuruhane jaaun tiajoaain nainaain lenonecuruhane baiha, ⁴³ lechoonca coroata omariin, nii faan aina ate caute que omari memoaure.

⁴⁴ Saoqui oaraancai cachaauru jetaote, nii saoquii faan que lenonecure, acaauru rai faa Jesusone jaun.

Acau choaae amuha Jesusone
(Mt 14.22-27; Jn 6.16-21)

⁴⁵ Nii baiha jetaote, aina nerelanacaauru letoae, bote kuhane fauhin nemuri jerau Betsaaidau ichoaihanaha turuuruhanane coina. Nii tonohanau jetaote, ecu nedaain cachaauru rai necoe Jesuso. ⁴⁶ Inae cachaauru rai nocoihane baiha jetaote, ichtane ucuuno que kuhin Cana Coaunera baja caje. ⁴⁷ Nii jana jetaote, inae nocohejihane jana, nemuri cataaun cuujueure nii aina nerelanacaauru bote kuhane. Nii jana jetaote, ecu jelai atane choae jaiti nihane jana, ⁴⁸ acaauru que tacaain uha cujuanane jaun, necairichajein taraacajein cuujeeuruhane coaraje Jesuso. Nii jana inae janohe lalajihane jana jetaote, acaauru caajie acau choae kuhin acaauru rohan situha cunaa rijijieein acaauru nichae cuujue. ⁴⁹⁻⁵⁰ Nitohaneein acau choae cuujihane jana, satiin coaracuruhane jaun jetaote, nesoonetiin anuacainiha beein auhaaocure. Nii rijieeoritiin jetaote, acaauru rai:

“Jiaonriha inacojoein nesoonetiin casiichene. Canune aihunra,” naain, ⁵¹ acaauru aina bote cuhane fauha Jesosone jana jetaote, inae nesuruha cujuanane jaun, jataain cojoelatoore, ⁵² nii cojoelanaacojoaain faan faain acaauru notaacane sainejeein itolere ichana nainihane que nainaelanaala, “Naaonjoanne jaunte catohanai ichae,” naain coitucunaa nainecurenihane jaun.

Genesareta bataneu turuhin cunaitenacaauru rautaa Jesosone
(Mt 14.34-36)

⁵³ Nitohaneein cuhin nemuri jera jaaoruhane jaun jetaote, Genesareta bataneu turuhin, ecu acaauru bote jauriaain cositeeure. ⁵⁴ Inae bote cositeein caje inihuruhane rijieeoritiin jetaote, Jesoso nihane coitucure nii cocoachacuru cachaauru. ⁵⁵ Nii jaun jetaote, satiin nii jelai batane sacuritaain nii niha Jesosone jaan jelai coitucuhin jetao, rene cunaite-nacaauru amaaure ela cuhane tijchanajaain. ⁵⁶ Chunijihun nenaanajaaunru, neseeurein, berooru cuhane, naaonjoainu cuha Jesosone jaaunru jetaote, najiniha situnajaaunru jeloon ela choae cunaitenacaauru teein, Jesoso rai aitocure, cajione auha mucuuruhane caina. Nitohaneein satiin Jesoso cajione mucuurera cunaitenacaauru jetaote, nerautaa-coaature.

7

Baasoneein cache ichao tera
(Mt 15.1-20)

¹ Nitohaneein jetaote, Jesoso coaraa cuure Jerosaleeun caje turunacaauru Moisesa aitoonjoan que cache relaaureraauru aina fariseeocuru. ² Acaauru jetaote, aihuruhalu acaauru inoaensihurune rijijieein acaauru rai rauhi tonoraelanaala lenonecuruhane ajiniha biji culejelanaala lenonecuruha Jesoso aina nerelanacaauru tabaaunru coaraain jetao, acaauru que ereeure. ³ Nitohaneein aihuruhalu acaauru inoaensihurune rijijieein ichaauruha fariseeocuru aina satiin Jorioocurune jaun jetaote, lenonecuruhane ajiniha biji culejeein lenonecure itolere bana. ⁴ Jerichanejeein jetaote, lenone arihuruhane caje tururuhane nii aitoha acaauru rai rauhine rijijieein biji culejeein lenonecure. Nitohanein jetaote, araai lauriin ne acaauru ichao, lenonecuruhane ajiniha acau cooruhane jaan curu niha natiin culejeein, acau curu culejeein, coadarojoe culejeein, acaauru sininaja jelai niha natiin culejeein, naaonjoaaunruhane jaun.

⁵ Nitohaneeuruhane jaun jetaote:

“Chanuna nii aitoha rauhine rijijieein aihuruhalu cana inoaensihurune rijijieein, lenonecuruhane ajiniha biji culejeein lenonecurene ii aina nerelanacaauru,” naaure jetao Jesoso rai Moisesa aitoonjoan que cache relaaurera aina fariseeocuru.

⁶ Nii jaun jetaote acaauru rai:

“Esinae rauhijiriinte, inara que aitiin laenaelu Cana Coaunera ere bera inoaensi *profeta* Isaihasi, nechu jataain nohaniha Cana Coaunera coitucutoha nocoenacaauru.

Nii que aitiin:

‘Caa cachaaurute,
nechu jataain nujuaaecha que
canu coroaajein neeure.
Nete acaauru suujua,
cacaje coriaae ne.

⁷ Nii jaun

nii chaque nelatejeehai
netaojiaain
canu coroaecuruhane,
nechu jataain
caitoonjoanelanaala nena que
nejesinajein ita relajein
aihuruhane jaun,’

naa Cana Coaunera acaauru quene laenaelu *profeta* Isaihasi.

⁸ Chanuna nitohanein Cana Coaunera aitoonjoan que jaolecchin inara inoaensihuru rijijieein ichaonaa jeriquiche inara,” naa acaauru raine baiha jetaote:

⁹ “Itolere bana inara inoaensihuru ichao rijijieein ichaonaa jeriquichene jaunte, Cana Coaunera aitoonjoan que jaolecchin aohana jereneeiche.

¹⁰ Inara inaca, inara neba,

naaonjoainuri que
inara suujua acateein neeuche.
Chateeinti

baasoneein neba, inaca,
naonjoain que ereein ne.

Niite ateinanohiniha cureein,⁷

naelu jetao Moisesa. ¹¹ Nete inara aitocoiche, leinjiin catcha, rai inaca, neba, naonjoain rai. 'Coatiha inara rai cha tenaa nainihaaun, sating quicha sirii corban neein nihane jaun,' naane caohachae inara rai. ('Corban,' naane jetaote, acaauru ere cuhane, 'Cana Coaunera que banijiaain nena,' naa aite.) ¹² Chaen techu, inara rai caohachae, inae niritiin erei catcha, rai inaca, neba, naonjoain rai chaelai tenaa nainenihane que aitocoichene.

¹³ Nitohaneein inara inoaensihuru ichao sacuhin neeichene jaunte, Cana Coaunera aitoonjoan tonorana jerelanaala itajeein neeiche, nejesinajeein jelaicha que ita relaain neeichene jaun,' nae jetao Moisesa aitoonjoan que catcha relaaunera aina fariseeocuru rai Jesoso.

¹⁴ Niritiin jetaote, nacoaaneein nii ecu nenacaauru catchaauru cotijiaain jetao:

"Sating caa ena inara rai aitocaaunne jaan aonaain coitucuche. ¹⁵ Coatiha joaereen lenone quiha cachane coreniha que jaolequuin nihei Cana Coaunera. Leochaauru cairichanaa jerenacaun, suujua cuhane baasoneein coacuhin baaso ichaeraauru quete laen jaolequuin ne Cana Coaunera. ¹⁶ Esinae rauhijiriin urichocoichene aonacuche," nae jetao acaauru rai Jesoso.

¹⁷ Niritohane baiha ecu catchaauru ratiriin loreri asae enoha cuha Jesosone jana jetaote, nii catchaauru relaene jaan bajaure caje aina nerelanaaauru. ¹⁸ Nii jana jetaote:

"Tana inara netonai aonaain coitucuhichene. Tana joaereen lenone quiha cachane coreniha que jaolequuin neniha Cana Coaunerane coitucuhichene. ¹⁹ Nii catchaacha quii lenonete, nii catcha suriicha cuhane enohin, nii baiha mitue, suujua cuhane enoelanaala," nae jetao.

Niritiinte, joaenreein lenone quiha cachane niha natiin, que jaoleconaa naineniha Cana Coaunerane coitucuerate cana que Jesoso. ²⁰ "Catcha suujua caje mitunaa baaso niicha coacui, niicha ichai, naonjoain corenihate laen, catcha que jaolequuin ne Cana Coaunera. ²¹ Nitohaneein suujua cuhane baasoneein coacuin baaso ichaeraaurute, namute quicha aina niha natiin ichao jeracohin, asijiauharitiin, sonajaain jaohin, ²² sinijeranelanaala nena ena aina ichaohin, laurijira rucuhele jereen, namute catcha cairichanaa jerenacaun que ereein, namute catcha coritaain, itolere niicha jerei nejesina ichaain, necoelajauharitiin, namute catcha cairichaa casajenetiin, namute catcha que necohasitaain, suujua coaraain chaachaelanaala, naonjoaunre. ²³ Niichurute sating catcha suujua caje mituhin catcha que jaolequii niha Cana Coaunerane jaan teraneein ne," nae jetao acaauru rai Jesoso.

Leinjiin Jorio nihei cacunu rautaa Jesosone
(Mt 15.21-28)

²⁴ Inae catchaauru relaene nainaain jetaote, jelai caje coaaneein Tiro bataneu turuha que Jesoso. Nejetaote, ecu turuhin leinjiin loreri asae enoe, coitucuruha jelai cocoaichacurune jerelanaala. Nii sainejeein jetaote, ecu turuhin nihane coitucuurihure. ²⁵ Nii jaun jetaote, inae ecu nihane coitucuhane jaun, rene turuhin Jesoso acatiha neseonriaa cue leinjiin ene, suujua cuhane moconajaera letono coitucuhuhi sirihai rai cacunune jaun. ²⁶ Nii ene jetaote, Jorio niheichuru Sirofenicia batane cocoaichacuru bene ne. Aca jetaote, Jesoso rene turuhin conujue cacunu suujua cuhane nena moconajaera letono coitucuhuhi sitaane coina. ²⁷ Nii jaun jetaote:

"Coa canu roheca. Naininaaun Cana Coaunera cachanein nenacaauru que banijiaain nena ruhuhin tihanu remaae raine," naa rai Jesosone jana jetao:

²⁸ "Aihachuhisi niquicha Curuaanaa. Atiin ii araaichuru Joriocuru rautaaaine rijijieein canu cacunu rautaaainene jereunra. Remaae rijijieein canacaanu coaraaine niha natiincha," naa Jesoso rai nii enene jana jetaote:

²⁹ "Aihachuisi. Esinae rauhijiriinte aitoi. Inae ii cacunu caje mituhin amuha moconajaera letono coitucuhuhi. Inae nainein jelaiha chenenajaun cauha cuhinera," naa Jesosone jaun, ³⁰ nenajaun cauha cuhane jana jetaote, loreri asae sininajaun niha nii cacunu ranunane jana eruha cue nii ene. Nejetaote, inae nii ranuna suujua caje mituhin amue moconajaera letono coitucuhuhi.

Urichoelanaala, raotiin eresilanaala naajoaain nena catcha rautaa Jesosone

³¹ Nii baiha jetaote, nacoaaneein Tiro batane jelai caje amuhin, Sidoon batane, Decapolis batane, naonjoainuri nenacaauru neseuru ichoe rauhijiriin situhin nitihonohin cuhin jetao, Calillea conemuri turue Jesoso. ³² Nitohaneein inae ecu turuhane jana jetaote, rene leinjiin urichoelanaala, raotiin eresilanaala, naonjoaain nena turuaain jetao, bijii que dadaain nii catcha rautaaane coina rai aitocure. ³³ Nii jaun jetaote, jelai catchaauru udae

nii cacha amaain jetao, nuricho jachuuru cuhane biji couturichuru enoain, lune soriin lele ichoae teein, ³⁴ ecuun jabatoroain dede coaraain neraain jetao: “Efata,” naane jetao: “Najachuu,” naa aite Joriocuru ere cuhane.

³⁵ Niritohane rijieeoritiin, inae najachuha nurichone jana jetaote, inae raotojoein erenaa naine rai lele netonai. ³⁶ Nitohanein rautaaain jetaote niqii, nii chuni rai beeuruhane caohate Jesoso. Nejetaote, jataain beeuruhane caohatiha sainejeiin jataain que naurutaain beeure. ³⁷ Nii caje coitucuhin jetaote: “Itolere banate caohacha ichae, uricho saaecuru niha natiin urichohin, raotiin eresilanaala niha natiin erenaa nainein, naaonjoanne jaun,” naaure jetao cojoelatiin cachaauru.

8

Jena oaraancai cachaauru rai lenone faa Jesosone (Mt 15.32-39)

¹ Nii baiha nacoaaunein netaojiaauruha arajiin cachaaurune jaun jetaote, jataain neniha acaauru lenonena jaun aina nerelanacaauru cotijiaain jetao:

² “Inae nichata janohinte canu aina neure caa cachaauru. Jana nihei caohachanainejeiin lenonecuruhane jaanu. Nii jaanne jataain cairichaaajoaain acaauru coaraaun. ³ Coroaatenajaelanaala acaauru nenajaun letoanajaanunete mijitenacaau atera nainecure, tabaauru coriae caje uuruhane jaun,” naa Jesosone jana jetaote:

⁴ “Chaa caje eruhin najian caa jeoni cacha coroaaterichaache, caa jana ichaoha chuni cacha, caje coretichaachene jaanune coalanaala,” naauruha aina nerelanacaaurune jana jetaote: ⁵ “Inatajaain najian faan siriquiche,” naain acaauru caje bajaa Jesosone jana jetaote:

“Caainsinejeinchate neeje faan,” naaure jetao aina nerelanacaauru.

⁶ Nii jaun jetaote, atane choae nelauriaauruha cachaaurune coina aitiin jetao, jerane biji que nii caaunsini faan mucuhin Cana Coaunera bajaain, cataaun nii faancuru tathin aina nerelanacaauru rai tiha Jesosone jaun jetaote, jitariin nii cachaauru rai chaluure. ⁷ Nii jana niha corootajajein ate netonaine jaun jetaote, acaentonai mucuhin Cana Coaunera bajaain nii ate nemaajein chaluherate Jesoso. ⁸ Nitohanein nainain lenonecuruhane baiha jetaote, caute que caaunsinein omari memoaaunre. ⁹ Itolereenein jena oaraancai cachaauru jetaote, lenonecure. Nii baiha jetaote, acaauru rai necoein, ¹⁰ aina nerelanacaauru aina bote cuhane fauhin jetao, Dalmanotau bataneu cue Jesoso.

Cojoelanaacojai ichaa Jesosone coina aitocuruha fariseeocurune (Mt 16.1-4; Lc 12.54-56)

¹¹ Nitohanein jetaote, Jesoso rene turuhin aina ereeuruhane baiha jetao, nechuu jataain coujuha, Cana Coaunera letononein unaa nihane coaratihaa acaauru quene coina cojoelanaacojai ichaane coina rai aitocure fariseeocuru. ¹² Nii jaun jetaote, jataain mijiaainein nerai raain jetao:

“Chanuna acaauru rai cojoelanaacojai ichacaanne coina aitocure caa cachaauru. Coatiha nii acaauru que chatohanai cojoelanaacojai coaratena nainihaaun,” naane jaun jetao, ¹³ ecu acaauru ratiriin jeelaiha bote cuhane fauhin nemuri jerau cue Jesoso.

Faan jorerera lebadora rijiicha fariseeocuru ichaone (Mt 16.5-12)

¹⁴ Nitohanein jelai caje bote cuhane fauhin amuuruhane jaun jetaote, rai nachano baitein leinjiin faancha amaain cuure. ¹⁵ Nii jana jetaote, acaauru nainalaaca jetao:

“Aonacuche. Faan jorerera lebadora rijiicha fariseeocuru aina Erosedi ichaone que caohachaaain nainacuche,” nae jetao aina nerelanacaauru rai Jesoso.

¹⁶ Niritoha acaauru rai Jesosone jana jetaote, neniha acaauru rai faanne que nejesinejeiin ita rai ereeuruha aina nerelanacaaurune aonajeiin jetao:

¹⁷ “Chanuna faan sirineeichene que ereereequiche. Jataain nachura nainanachara nejeiin coitucuneeeichete. Jataainte asoneeojoaain nainanachara nejeeiche. ¹⁸ Niha niqii inacojoein inara nota, inara uricho, naaonjoain. Nete nii cha coaraain, cha aonaain coitucunaa naineneeiche. ¹⁹ Saoqui oaraancai cachaauru rai saouqii faan chaluhanune bana, inata omariin caute raachelu,” naa Jesosone jana jetaote:

“Lechoonca coroata omariin,” naauruha aina nerelanacaaurune jana jetao:

²⁰ “Chajana jena oaraancai cachaauru rai caaunsini faan chaluhanune bana, inata omariin caute raachelu,” naa Jesosone jana jetaote:

“Caaunsi omariinein,” naauruha aina nerelanacaaurune jaun jetao:

²¹ “Nii saijeein nachura jaiti nainaneeeichete,” nae jetao acaauru rai Jesoso.

Betesaidau leinjiin maosa rautaa Jesosone

²² Nitohaneein cuhin Betesaaida turuuruhanane jana jetaote, Jesoso rene leinjiin maosa amaain rautaaane caina conujeeunre cachaauru. ²³ Nii jaun jetaote, biji que nii maosa mu-cuuriin jelai cachaauru udaa amaain jetao, lune que jerane nii maosa nota rujuarujuariin nichoae biji teein: “Inae chaelai coana nainei,” naa Jesosone jana ²⁴ nenotaain jetaote:

“Nuna tocohaneeinte murimurihonanae carai cachaauru,” naa nii maosane jaun jetaote, ²⁵ nacoaaunein jerane nota ichoae biji tiha Jesosone jana, nacoaaunein nota jirichaane jana jetao, inae conoha notane jaun, caohachaa in cha coarae nii maosa.

²⁶ Nitohaneein rautaa in jetaote, rai nenajaun letoaa in jetao:

“Coo taa neseu cauha,” nae rai Jesoso.

Mesihasi niha Jesosone que aitoha Fedorone

(Mt 16.13-20; Lc 9.18-21)

²⁷ Nii baiha jetaote, Filipino batane que nenea Sesareea nenacaauru neseeuuru cue jetao, aina nerelanacaauru aina jiniiquiin Jesoso. Nitohaneein bero cuhane aina nerelanacaauru aina cuujeeurunajau jetaote:

“Tonacuruha canu que cachaauru. Cha nichaaunje,” naa Jesosone jaun jetaote:

²⁸ “Tabaauru cachaurute Joaan Baotisita niha ii beeuere. Jana leeochoaurute, inoaenlu nenea Cana Coaunera ere bera *profeta* inoaensi Eliasi niha ii beeuere. Leeochoaurute, inoaenlu nenacaauru *profetacuru* tabaauru niha ii beeuere,” naauruha raine jaun jetaote:

²⁹ “Cha nichaaun jana inara rai,” naa acaauru rai Jesosone jaun jetaote:

“Iite nii canacaanuhacha cohajei Mesihaseinein,” nae jetao rai Fedoro.

³⁰ Nejetaote, chuni rai acaneein nihane beeuurhane caohate jetao Jesoso.

Orichaaine biha Jesosone

(Mt 16.21-28; Lc 9.22-27)

³¹ Nii caje nunuhetein jetaote: “Canu Cana Coaunera Calaohi cachaneein ne-janoanaa nichaaunne cairichaaeriinte caque jaolecohin niha cuurureein Jorioocuru bichauhenaauru aina saseredotecuru curuaanaacuru, chaen Cana Coaunera aitoonjoan que cacha relaaureraauru, naaonjoainuri. Acaaurute catinaa cuurureein, nena nichata janone cuhane ichanareeunni,” naain jetao, ³² esinae rauhijiriin cachaauru rai bee Jesoso. Niritiin esinae rauhijiriin suujuelanaala aitohane jaun jetaote jelai amaain niritiin irihane caohate Fedoro. ³³ Nejetaote niritoha Fedorone jaun, jaotoroaain nii aina nerelanacaauru coaraain jetao cotaicha rijitiin: “Coo carerojoecaa moconajaera. Cacaje amuun. Coatiha Cana Coauneraacha coacui coitucuheei- ii. Joaareein cachauruhacha coacuhite coaauqui,” ³⁴ naane baiha jetaote, nii aina nerelanacaauru aina cue nenacaauru cachaauru cotijiaain jetao:

“Aonacuche. Chunocoha canu cachaneein nenea jerihane suujua letono ichana jerihane jianeein, coroso que canu teein canu cairichaururichaaine rijijieein necairichanaa abaantaa in caitoonjoa tonoraain, jerichaaunne rijijieein neeine. ³⁵ Chunocoha canuhacha icharatei ichaelanaala neein nichao ichoteratena jerera, coatiha nichoterinaain. Nete laen canu coreniha, canuhacha beratei bihane coreniha, naaajoain coreniha nichao itajera, ichoteratenojiniha cureein. ³⁶ Chaaquena rai nelatere, itolere caa chauratane que nenaacha que coacuhin rai nichao itajihha cachane. ³⁷ Nitohanihane jaun inaaonjoaain coretihanane niha natiin nii nichao ichoteratena nainihe cacha. ³⁸ Nitohanihane jaun, chunocoha canu nichaaunne beein quicha beratenojoin biha caa necha aansainein osaaonacaauru cachaauru raine que nocoehihanena, canu- cacha calaohi nichaaunne inae que tihane bana canu Inaca necaohacha que necohachaa in rai letonocuru anjeraauru aina nacoaaunein turuha uhanune banane canuhetonai que necoejereunni,” nae jetao acaauru rai Jesoso.

9

¹ Niritiin jetaote:

“Esinae rauhijiriin coatiha oorurinaain cau ena canu aina nenacaauru tabaauru, niicha ichaneni ichaa in turuha Cana Coaunera Cojoanonaane coaracuruhane que tiaain,” nae jetao acaauru rai Jesoso.

Nejelauneein ocooca Jesoso jaberocone

(Mt 17.1-13; Lc 9.28-36)

² Saota janone baiha jetaote, ichatane ucuuno cue Jesoso, Fedoro, Saantiaao, Joaan, naaonjoainuricha amaain. Inae ecu turuuruhanane jana jetaote, acaauru notaracaae nejelauneein ocooca Jesoso jaberocone jana jetao, ³ jataain caohatiin bichoronohin cajione amurijiriin somajaain jiquihaquin nedae rai cajione. ⁴ Nii jana jetaote, ecu Jesoso aina ecocohin ereeuurha inoaenlu nenacaauru Cana Coaunera ere bera inoaensihuru, Irihasi, Moisesa, naaonjoainurine jana coarajeure.

⁵ Nii jaun jetaote,

“Cacha relaera, jataainte caohate cau nihacachene. Coanete nichatajaain loanari jaacache, leinjiin ii rai, leinjiin Moisesa rai, leinjiin Irihasi rai, naaonjoaain,” nae jetao Jesoso rai Fedoro.

⁶ Jataain nesoonetooruha nii Jesoso aina cunacaauru, aina nerelanacaaurune jaun jetaote, nii tonaain irihane jaa coitucuenihane jaaun aite Fedoro. ⁷ Niritohane jana acaauru conaacotaa dede sacarine jaun jetaote, nii dede sacari jana tonii: “Caate jataain quiiha belaa i canuhacha letoai canu Calaohinera, nere tonoraain neeuchera,” naa erenaane jana jetao aonajeure. ⁸ Nii rijieoritiin roaichu coaracuruhane jana jetaote, inae acaauru rohan neniha chunine jana jetao, ecu jelai acaauru aina niha Jesosone jana coaracure.

⁹ Nitohanein jetaote, nii ichtane ucuuno caje jelaiha faaujeein, nii niicha coaracuri beeruha chuni rai nii aina nerelanacaaurune caohate Cana Coanera Calaohi Jesoso, inae o caje ichanaane baiha beeuruhane coina. ¹⁰ Nii jaun jetaote, suujuaacha cuhane nii niicha coaracuri ruheure, oo caje ichanarihanine que aitohane coitucurenihane jaun ita caje bajaaebajajeein. ¹¹ Nii jaun jetaote:

“Chanuna jauriaanejeein Irihasi tururichaaaine que aitocure- Moisesa aitoonjoan que cacha relaaureraauru,” naain Jesoso caje bajaauruhane jana jetaote:

¹² “Esinae rauhijiriinte niqui, itolere rucueranu que jauriaanejeein tururichaaain Irihasine que aitocurelu. Chanuna jana Cana Coanera Quiricha inoanensi cuhane cacha Calao-hineein nena cairichanojoneein, jaoleneein niha curichaaaine que aite. ¹³ Aonacuche. Inae turuha uhalu Irihasine janate, que niicha jerei ichaaain cairichaaurelu, nitohanihane coina Cana Coanera Quiricha cuhane aitiin laenanohinihane rijijieein,” naain jetao tonora Jesoso.

Moconajaera letono coitucuchuhi siricha leinjiin enamanaa rautaa Jesosone (Mt 17.14-21; Lc 9.37-43)

¹⁴ Inae jelaiha nii neeuuha aina nerelanacaauru leochaaurune jaaun turuuruhane jana jetaote, ecu acaauru aina neure arajiin cachaauru. Chaen Moisesa aitoonjoan que cacha relaaurera tabaauru netonai ecu neein jetao acaauru aina ereereure. ¹⁵ Nii jana uujiha Jesosone coariin jetaote, que tacaain satiin jeluhariin cuhin jetao, jataain cojoelatiin rai iriha cuure. ¹⁶ Nii jana jetaote, acaauru rai:

“Tonaai acaauru aina ereerequiche,” naain acaauru caje bajaa Jesosone jana jetaote:

¹⁷ “Cacha relaera, coaraaine coinane, cau ii rene canu calaohi uhaaun, moconajaera letono coitucuchuhi sirihua suujua cuhanena jaun, erenaachara neein nihane jaun. ¹⁸ Nitohanihane jaunte, chunijihun cuhane jaaunru baasoneein mucuhane nainein atane choaae tocojoaain tacaain, nujuae caje lajaaqui mitaain, catu rihoneein, sefetaain te nii suujua cuhane nena coitucuchuhi. Nii jaunne niqui ii aina nerelanacaauru rai aitoon nii suujua cuhane nena coitucuchuhi sitaauruhane coina. Nete sitanaa nainesihurene,” naa nii acaauru jana nena leinjiine jaun jetaote:

¹⁹ “Jataain cha esenetaaichuru cachaauru. Cha carajaneeinna inara aina nereeeun. Cha carajaneina inara abaantareeun. Chajaain cajiha nii enamanaa uhaauche,” naa acaauru rai Jesosone jaun jetaote, ²⁰ Jesoso rene nii enamanaa amaaure. Nii jana Jesoso coariin jetaote, atane choae nii enamanaa siheite nii suujua cuhane nena moconajaera letono coitucuchuhi. Nii jana jetaote, najaabu jabubuhin nujuae caje lajaaqui mitujuae nii enamanaa. ²¹ Nii jana jetaote, nii enamanaa inaca rai jetao:

“Chabana caje coauneein caa catothane,” naa Jesosone jana jetaote:

“Causine caje coauneeeinte aicha. ²² Nii jaunte araa saain usihanaauru comaaichuru, acauhanaauru comaain ateinana jere nii suujua cuhane nena coitucuchuhi. Nitohanihane jaun, aitiin cairichaaajoaain canacaanu coaraain, canacaanu corotajaneun, rautana naineine,” naa nii enamanaa inacane jaun jetaote:

²³ “Tana rautana nainichaaunne esenetaainete cacaje bajaa. Satiin quesenetaera raine niicha bajai ichaaain neeun,” naa Jesosone jaun jetaote:

²⁴ “Jataainnachuujan chesenetaaun. Cacorataaneune jataain jelai amuritoheriin chesenetaera,” nae jetao ehequiiin nii enamanaa inaca.

²⁵ Nii jana arajiin netaojiaauruha cachaaurune coaraane jaun jetaote, nii enamanaa suujua cuhane nena moconajaera letono coitucuchuhi rai jetao:

“Erenaachara neein urichoelanaala caa enamanaa tera coitucuchuhi, canune ichei aitoon caa enamanaa jianein caje mituhin amuhine coina. Jiaonriha nacoaunein caa enamanaa suujua cuhane enohine,” naain suruaa Jesosone jana jetaote,

²⁶ nacoaunein baasonein nii enamanaa jaberoco tein cojioriae nii suujua cuhane nena coitucuchuhi. Nitohanein tihane baiha onaa rijijieein tein, caje mituhin amuhane jaun jetaote, “Inae baasonein jaberoco tihane caaunte jerihane inae ohe,” naaure nii ecu

arajiin neein coarajeeurera cachaauru. ²⁷ Nejetaote, biji que mucuhin michuha Jesosone jana jetao, nimichuhin nichaauræ nii enamanaa.

²⁸ Nitohaniane baiha aina nerelanacaauru aina jiniiquiin leinjiin loreri asaae enoha Jesosone jaun jetaote, jelai ecu teteriin:

“Chanuna canacaanu nii coitucuhuhi sitanaa nainesinihacaanu,” naain caje bajaauruhane jana jetaote:

²⁹ “Catohanai moconajaera letonote nainichaa Cana Coanera bajaacane ainaacha sitaacane,” nae jetao acaauru rai Jesoso.

Caa quete coroata sae ohane biha Jesoso.

(Mt 17.22-23; Lc 9.43-45)

³⁰ Nitohaneen nii canaanai rautaane jaan jelai caje amuhin jetaote, Calileea turuhin rauhijiriin situujeein cuujeeure. Nejetaote, nii acanihane coitucuha chunine jerene Jesoso, ³¹ aina nerelanacaauru relanaa nainihane coina. Nii acaauru relaane jaun jetaote:

“Cacha Calahineen nenaate cachaauru bjiu tenojoinihane jana ateinaa cuurureein. Nete nichata janohane baiha ichanareein,” naain aina nerelanacaauru relaane jana jetaote, ³² nii acaauru rai aitohane inaureniha natiin jetao caje bajaurene necoatocuruhane jaun.

Charijina jataain nelateinneen nere

(Mt 18.1-5; Lc 9.46-48)

³³ Nitohaneen cuhin, inae Caferenaon turuhin loreri asaae enoruhane jana jetaote, aina nerelanacaauru rai jetao:

“Chaaque ita rai ereerejeein uhicheein bero cuhane,” nae jetao acaauru rai Jesoso.

³⁴ Nejetaote inauhenecha curuaaeequiin aonajeure, bero cuhane uuujeein, “Charijina caa cana jana jataain nelatein nenaane,” naauruha ita raine jaun. ³⁵ Nitohaneen inauhenecha aonajeuruhane jaun jetaote, nelauriariin nii aina nerelanacaauru lechoonca coroatajai cotijiaain jetao: “Leeochaauru amurijiriin nenaajeriha chunine, acaauru rai nelatein itolereenein acaauruhacha jerei icharaneen neeine,” ³⁶ naane baiha jetaote, biji que leinjiin canaanai mucuuriin acaauru cataaun tein jetao:

³⁷ “Canu coreniha caa canaanai raerate, jerichanejeein canu raane rijijieein aicheein. Nii jaun canu raera coatiha canuhacha raa airinaain, caletoaera Ofa netonai raate aicheein,” nae jetao aina nerelanacaauru rai Jesoso.

Canaacha ichai ichara, coatiha cana que nejeratenaa nihei.

(Lc 9.49-50; Mt 10.42)

³⁸ Nii jana jetaote:

“Cacha relaera, ii curuaa aina cuaain moconajaera letono coitucuhuhi sitaain que suujeequiin nenacaauru rautaa leinjiinne janane eruhin caohatihacaanu, cana jana nenaaneen ainihane jaun,” naa Joanne jana jetaote: ³⁹ “Jiaonriha caohateein neeichene. Chunocoha canu curuaaneen netiin cojoelanaacojoai ichaera, nii baiha baasoneen erena nainihe canu que. ⁴⁰ Canaacha ichai ichara, coatiha cana que nejeratenaa nainihe. ⁴¹ Chunocoha canu Curisito cachanequichene coreniha inara rai esinaeca niha natiin terate, esinae rauhijiriin rai cainanohiniha cureein,” nae jetao rai Jesoso.

Jataain alalacaraa osa que nesarucaane

(Mt 18.6-9; Lc 17.1-2)

⁴² Niritiin jetaote: “Chunocoha ena canu esenetajeeureraauru saruha osa quenete, nii ajiniha caohachare nuluno que leinjiin ajeri jaberoco tijichaain ichojoaain cucuana cuhane joaeraane. ⁴³ Jana osa que ii saruha ichohiine moloo. Nii amuritoheriintejian caohachare le jerajei ichohii aina Cana Coanera cojoanonaa que neeine. ⁴⁴ Nabana le jerajei ichohii coreniha, nii chariji bana nii riano niha natiin ohin, nii usi tabai jacanaachara jana cuhine coataa. ⁴⁵ Jerichanejeein osa que ii saruha ii tijiane moloo. Nii amuritoheriintejian caohachare le jerajei ii tijia aina Cana Coanera cojoanonaa que neeine. ⁴⁶ Nabana osa que ii saruha ii tijiane coreniha nii riano niha natiin ohin, nii usi tabai jacanaachara jana cuhine coataa. ⁴⁷ Jerichanejeein osa que isharuha inotane, le jerajei inota rocoo. Nenacaeneetejian nii amuritoheriin caohachare le jerajei inota aina Cana Coanera Cojoanonaa que neeine. Nabana usi que isharuha inotane, ⁴⁸ nii riano niha natiin ohin, nii usi jacanaachara, naaonjoain jana cuhine coataa.

⁴⁹ Usi jana situnaa rijijieeinte nichoterichaacheein satiin. ⁵⁰ Nelatiha niqiu tebe. Nete inae lenone cotebetenaa nainenihane, inae nii chaque nelatene. Nii rijijieeinte chaque nelateneeiche inara que icharatenohi ichaain, raotojoein ichaauruha leeochoaurune jaan ichaeneeichene,” nae jetao acaauru rai Jesoso

10

Comasai jianiha cachane que cache relaa Jesusone

(Mt 19.1-2; Lc 16.18)

¹ Inae Caferenaanon caje amuhin jetaote, aina nerelanacaauru aina jiniiquiin nucuhe Jorodaan auhaniha cuhin, enoto mitu nichajaj jeloon nenea Jodea batane que cue Jesuso. Ecu jetaote, rai netaojiaauruha cachaurune jana jetao, nacoauneein relanajae Jesuso, cachauru relanaa rautatohane jaun. ² Nii jana jetaote, rohan nichuuntaain jetao, nechu jataain cairichaauruhane jaanu lera ariha jetao, comasai jianena nainiha cachane bajaure jetao Jesuso caje fariseeocuru tabaauru. ³ Nii jaun jetaote:

“Tonaa inara rai Moisesa, comasai jianiha cachane que,” naain acaauru caje baja Jesosone jana jetaote:

⁴ “Comasai jianiha cachane coina, jauriaanejeein comasai jianihane jaaque aitiin nenea quiricha teeuchete, aina comasai jianemiin cache,” naainte aite Moisesa,” naauruha fariseeocurune jana jetaote:

⁵ “Aiha niqui. Nete, nere tonorana jerelanaala neeichelune jaun, nitohanein ichaquichene rautaenihane saijieein ichaquichene coina aitelu Moisesa. ⁶ Nete jauriaanejeein itolere coaunaane nunuhenein, quicha, ene, naaonjoaain coaunaelu Cana Coaunera. ⁷ Nii jaaunte, inaca, neba, naaonjoain ratiriin amuhin necoaansajiae cache. ⁸ Chaen leinjiin cachanein nenea rijijieein cocuhin, jiniiquiin ita aina neeure. ⁹ Nitohanein niha cachane coina ichaa Cana Coaunerane jaun, nii comasai jianena nainihe cache,” nae jetao fariseeocuru rai Jesuso.

¹⁰ Inae loreri asaee enouruhane jana jetaote, nii cachauru relaane jaan bajaure nacoauneein caje aina nerelanacaauru. ¹¹ Nii jaun jetaote, acaauru rai:

“Comasai jianein leecha ene raerate, osa que nesaruha aicheein. ¹² Jerichanejeein techu, osa que nesarurein lana jianein leecha cache que nelanajane ene,” nae jetao aina nerelanacaauru rai Jesuso.

Canaanainuru rausiaaeca Jesusone

(Mt 19.13-15; Lc 18.15-17)

¹³ Nii jana jetaote, acaauru mucuhin rausiaaeca cojiotanaaca Jesusone coina jetao, rai canaanainuru amaare acaauru fojiaaraauru. Nejetaote, nii canaanainuru amaauruha nii amaaurerane caohateure nii Jesuso aina nerelanacaauru. ¹⁴ Nii rene amanajaauruhane caohateuruhane coarajeein jetaote, obajeein jetao:

“Coa carene tururuha canaanainurune caohatihachete, canu rene turuuruhe. Aihuruha caa canaanainurune rijijieein nenacaauru raineinte ne Cana Coaunera Cojoanonaa. ¹⁵ Esinae rauhijiriin aiha leinjiin canaanaine rijijieein neniha cachane coatiha Cana Coaunera Cojoanonaa que nenea nainerinaain,” ¹⁶ naane baiha jetao, jerane biji cuhane nii canaanaihuru raane baiha jetao acaauru mucuhin, acaauru rausiaaeca cojiotanajae Jesuso.

Jesoso aina iriha leinjiin cache coriquihonane

(Mt 19.16-30; Lc 18.18-30)

¹⁷ Nitohanein inae jelai caje amunaa jeriha Jesusone jana jetaote, rene jeluhariin cuhin turuhin jetao, nacatiha neseoriaain:

“Caohachanejei cache raelera. Cha ichareeun charijibana nitajenaachara ichaonaa raotono que nenea nainichaaune coina,” naain Jesuso caje baja leinjiin cachane jaun jetaote: ¹⁸ “Chanuna caohachanejei cache neein canu curuaateei, leinjiin Cana Coauneraachate caohachanejeinein ne. ¹⁹ Inae raotojeein Cana Coaunera aitoonjoan coitucuhi: ‘Jiaonriha sonajaain jaohine. Coa ii sinijerane lanaala nenea ene aina ichaohin niha. Coa asijiauha. Coa chamute cache cairichanaa jerenacaun chuni cache cocuhin casaje que erein niha. Chae efojiaarauru ere tonoraain caohachain acaauru aina neeun,’ naane coitucuhi,” naa rai Jesusone jaun jetaote:

²⁰ “Aihanu chujian. Canu enamanaca caje coauneinne jitariin nii naitoonjoan tonoraain ichaon,” naa nii cachane jana jetaote, ²¹ jataain cairichaaajoaain coaraain jetao:

“Esinae rauhijiriin, chaque lanaelanaala Cana Coaunera aitoonjoa tonorana jereeine, chajaain jitariin nii iicha sirii que necoreteein cairichaihuru rai tenihun. Nii banaachate, jelai amuritoeriin nereein iicha latei dedeeu. Nii baiha laen canu aina uu,” naa rai Jesusone jaun jetaote, ²² jataain nererojoecaain jelai caje amue inaderaain nii enamanaa, jataain coriquihocane jaun.

²³ Nii jaun jetaote, nii rohan curuacaain nenacaauru cachauru coaraain, aina nerelanacaauru rai jetao:

“Jataainte caaintate Cana Coaunera Cojoanonaa que nenea jeriha coriquihonane,” naa acaauru rai Jesusone jaun jetaote, ²⁴ jataain cojoelatiin ecu aonajeure aina nerelanacaauru. Nejetaote nacoauneen acaauru rai jetao:

“Cacoelaichaauru, jataainte caaintate Cana Coaunera Cojoanonaa que nenea jerichaane. ²⁵ Leinjiin oco jachu cuhane situnaa naineniha leinjiin camehone amurijiriinte, jataain caaintate Cana Coaunera Cojoanonaa que nenea jeriha coriquihonane,” naa aina nerelanacaauru rai Jesusone jaun jetaote, ²⁶ jataain jeelai amuritoheriin naurutaain cojoelatiin jetao, ecu nejesinajeen ita rai jetao:

“Nitohanihane nichotenaa naineriaain chuni,” naauruha nii aitothane aonajeenne jaun jetaote, ²⁷ ecu coaranaacane baiha jetao:

“Caaintatiin cachaauruhacha coaraite, Cana Coaunera rai caaintajene,” naa Jesusone jaun jetaote: ²⁸ “Canacaanune jitariin canacaanuhacha sirii ratiriin ii sacuhacaanulu,” naa rai Fedorone jaun jetaote:

²⁹ “Chunocoha esinae naahijiriin canu coreniha, chaen, cacha ichoteratera caitoonjoan-canu ere beebejeein, naaonjoanne coina, rai loreri, rai nejeraauru, rai fojiaraauru, rai calaohichuru, rai natane, naaonjoain ratirichate, ³⁰ caa chauratane que neein jataain jeelai amuritoheriin lefasha saneen rai loreri, rai nejeraauru, rai fojiaraauru, rai calaohichuru, rai natane, naaonjoainuri siricheen. Cairichaerinojoneen neeuruhane niha natiinte, turuha uheni Cana Coaunera Cojoanonaa charijibana nitajenaachara ichaonaa que niha cuurureen. ³¹ Ena jataain arajii itolere que nelaetoha nocoetonacaaurute, nii chaque nelatelanaala niha cuurureen. Jana ena chaque nelatelanaala arajiin nenacaaurute, nelateen niha cuurureen,” naain jetao Fedoro tonorae Jesuso.

*Caa quete inae nichata sae orichaainne biha Jesusone
(Mt 20.17-19; Lc 18.31-34)*

³² Jerosaleen nichaae cuuruhane jaun jetaote, aina nerelanacaauru ichoaachaniha cuujiha Jesusone jana jetao, cojoelatiin cuujeeuruhane jana jetao, nii niritohane que casiin jetao, cuujeure acauru caajie cunacaauru. Nii jaun jetaote, jelai nii aina nerelanacaauru lechoonca coroatajai cotijiaain jetao:

³³ “Inae caa ena coitucuhichene rijijieeinte, Jerosaleen cuujihacache. Inae ecu turunaate, canu inaraacha cohajei cachaneen nejanoanaa nichaaune mucuhin saseredotecuru curuaanaacuru rai, Moisesa aitoonjoan que cacha relaaureerauru rai, naaonjoainuri rai caetecuruhane jana, catinanacanejeein nejelau cachaauru Jorionelanaala nenacaauru bijihu caetecurureen. ³⁴ Nii janate, caque necoatijiaain canu couluneen, canu bisiin catinaa cuurureen. Nena nichata janohane baiha, nacoauneen ichanareeunni,” nae jetao nitohaneen teeururichaainne que Jesuso.

Acauru coroatajaniha Jesusone coina caje bajaauruha Saantiaao, Joaan, naaonjoainurine

(Mt 20.20-28)

³⁵ Niritohane jana jetaote, rohan nichuuntaain jetao:

“Cacha relaera, caa ena ichei canacaanuhacha bajaani ichaaenene jerichaanu,” naauruha Sebedeo calaohichuru, Joaan, Saantiaao, naaonjoainurine jana jetaote: ³⁶ “Chatohanai inara rai ichacaaunne jerequiche,” naa Jesusone jana jetaote:

³⁷ “Canacaanu rai, inae ii Cojoanonaa necaohacha que neeine bana, ii ajaabiji nichajai que, ii raotono nichajai que, naaonjoain nihacaanune jaanu ichaaenene jerichaanu,” naauruhane jana jetaote:

³⁸ “Coatiha nohane inaraacha bajai coitucuhin aitoheeiche. Caa necairichanaa abantarichaaunnine rijijieeinoote, necairichanaa abaantanaa nainequiche inara. Chaen noote, nitohanihanune coina cojunacatenohi nichaaunne rijijieein cojunacatenohineen neeiche,” naa acauru rai Jesusone jaun jetaote:

³⁹ “Abaantanaa nainichaanu,” naauruhane jana jetao:

“Inarate niqui, caa necairicharaunnine rijijieein necairichanaa abaantanaa cojunacatenohineen niha curiquicheen, cojunacatenohineen nihanone rijijieein. ⁴⁰ Nena laen, canu raotono nichajai que, canu ajaabiji nichajai que, naaonjoain nelauriaaichene coina inaraacha bajai tenaa naineneen, nii coina inae acauru que banihateen rucuhenojoneen nenacaauru raineen nihane jaun,” nae jetao acauru rai Jesuso.

⁴¹ Niritoha acauru rai Jesusone aonajeen jetaote, Saantiaao, Joaan, naaonjoainuri aina obaaecure nii lechooncaihai aina nerelanacaauru. Nejetaote, acauru cotijiaain jetao:

⁴² “Inarate raotojoeen, Cana Coaunera coitucuhichuru, leeochoauru amurijiriin nenea jereen acauru cocoainacai neeuruhane que suujua acateen neeuruha leeochoaurune jereen neeuruhane coitucuhiche. ⁴³ Nete laen nejesinajeen nitohaneen nenea naineneeiche inara. Nitohaneen nenea coacuelanaala, nejesinajeen ita coroatajaneen

neeuche. ⁴⁴ Jana leeochoaauru amurijiriin nena jeraera, leeochoaauru letononeein neeine. ⁴⁵ Coaracuche nachuhinti canu Cana Coaunera Calaohi cacha caje nejanoanaa nichaanne canu coroatajaneeeichene coina tururichaaun. Arajii cachaauru osa caje nichoteein jianacoon neuruhane coinane, nii coreniha cajabereeo cairichaeratiha uunlu acaauru coroatajaniha,” nae jetao acaauru rai Jesoso.

Maosanihane caje Bartimeeo rautaa Jesosone
(Mt 20.29-34; Lc 18.35-43)

⁴⁶ Inae Jericoo turuhin jetaote, ecu basiinjiin neoriin jelai caje amuha aina nere-lanacaauru aina Jesosone jana jetao, acaauru aina cuure arajiiin cachaauru. Nii jana bero auhaniha lauhequiin coriqui bajaa leinjiin Timeeo calaohi cairichei maosa Bartimeeone jaun jetaote, ⁴⁷ Nasarete cocoaicha Jesoso nihane aohanriin jetao:

“Rabiriicha foeratei Jesoso, cairichaojoaain atiin cacoharaau,” naain eheeoca nii maosane jana jetaote, ⁴⁸ arajiiin cachaauru, ehequiin aitohane caohateure inauheneecha nihane coina. Nejetaote, que rutaain ehequiin:

“Rabiriicha foeratei, atiin cairichaojoaain cacoharaau,” naa nii maosane jaun jetaote, ⁴⁹ ecu inacuhin jetao:

“Chajaain cajiha cotihanihuche,” naa Jesosone jaun jetao:

“Chajaaue nimichuhinte, toon ii cotihara coarae,” naauruha nii maosa raine jaun jetaote, ⁵⁰ cajione buri rocohtiin siheetiin ratriin jetao, Jesoso rene jeluhariin turuha cue nii maosa. ⁵¹ Nii jana jetaote:

“Chatohaneein chetchaanne jereeita,” naa Jesosone jaun jetao:

“Conoha canotanena jereunra cacha relaera,” naa nii maosane jana jetaote: ⁵² “Inae jataain guesenetaaine jaun inae conoha inota. Inae naineen amuhinera,” naa rai Jesosone rijieoritiiin jetaote, inae conoha nii maosa notane jaun jetao Jesoso jiniichaaun bero cuhane cue nii maosa.

11

Jerosaleeun turuha Jesosone
(Mt 21.1-11; Lc 19.28-40; Jn 12.12-19)

¹ Nitohanein cuhin, inae Jerosaleen catainaauruhane jaun jetaote, Betafajee, Betania, naaonjoainuri rohan Olibo bichatane turuuruhane jaun jetao, caje coaanneein coroatajai aina nerelanacaauru letoae Jesoso. ² “Chajaain taa nita canaacha coarajei neseu cunichuche. Inae ecu turuhichenete, ecu cositenojoneein teecoha jaiti chuni cacha amunajanelanaala nena aso narejeene jana eruha curiquicheein. Cosi rutuhin uhaaichene jana: ³ ‘Chanuna cosi rutuhin amaaiche,’ naa chunocoha inara raine: ‘Latiha Cana Curuaanaane jaaunne raa uhacaanu. Inae enate ichel jelaiha cainaratereein,’ naauche,” naain jetao letoanajae Jesoso.

⁴ Nii jaun jetaote cuhin, nii acaauru rai aitohane rijijieein bero auhaniha teecoha cositenojoneein acuuja rohan asno narejeene jana, eruhin jetao cosi rutuhin amauruhane jana jetao: ⁵ “Cha ichaquiche inooneein. Chanuna nii asno narejeen cosi rutuhin amaaiche,” naain jetao, acaauru caje bajaure nii cuu nenacaauru cachaauru tabaauru.

⁶ Nii jaun jetaote, nii acaauru suujuatein letoanajaa Jesosone rijitojoein nii cachaauru tonoraauruhane jaun jetao, inauheneecha nii asno narejeen amauruhane coarajeeure. ⁷ Nitohanein jetaote, nii asno narejeen ichoae cajione tein jetao, Jesoso rai nii asno amauruhane jana jetao, inae rene turuhaauruhane jana nichoae nelauriaain cue Jesoso. ⁸ Nitohanein asno ichoae nelauriaain cuhane jana jetaote, najiniha bero cuhane rai cajione buri maririjiacoaauruhane jana jetao, leeochoaauru elele alo rijijieein nena ajaena alo raain najiniha bero cuhane maririchure. ⁹ Nii jana najiniha cunacaauru, caaijie cunacaauru, naaonjoainuri jetaote:

“Raotojoein turuhine Cana Coaunera rijijieein nena cana Curuaanaa. ¹⁰ Raotojoein turuhine Cana Coaunera Cojoananaa, cana inoansihuru foerateraneen nena Rabiri nefoerate cojoananaa. Aihute coreniha raotojoein neeurumiin dedeeu nenacaaurune maajeein,” naaure jetao cojoriin cachaauru.

¹¹ Nitohanein Jerosaleen turuhin jetaote, Teenforo asaee enohin, ecu basiiin neoriin jitariin nasajai coaraane baiha jetao Betaniau cue lechoonca coroatajai aina nere-lanacaauru aina Jesoso, inae sohane jaun.

Inacaelanaala oha uherane coina cojiotaa Jesosone
(Mt 12.18-19)

¹²⁻¹³ Nii cojoanoo Betania caje amuuruhane jana jetaote, niita bero auhaniha niha uhera alone jana coaraain jetao, coaraa cue Jesoso mijiintohane jaun. Nejetaote, inaacane bana

rjiu nenihane jaun, ninaa colane nalohacha baajejeen ne. ¹⁴ Nitohaneen inacaenihane jaun jetaote:

“Inae nacoaauneen inacaeneriquinne jaun, neriaain chuni ii inaa lerata,” naain uhera cojiotaa Jesosone jana jetao, ecu aina neen aonajejeure aina nerelanacaauru.

*Teenforo asaae necoretenacaauru sitaa Jesosone
(Mt 21.12-17; Lc 19.45-48; Jn 2.13-22)*

¹⁵ Inae nacoaauneen Jerosaleen turuhin jetaote Teenforo asaae enohin, nii Teenforo asaae chaelai que necoreteein, chaelai coretiha, naaonjoaain nenacaauru sitaain, atani-choae coriqui coreuruha cachaauru raine jaa rorihurune maajeen lacojoaain jetao, serori que necoretenacaauru rorihurune maajeen lacojoaain, ¹⁶ nii Teenforo asaae nacaen rucuhele enoaauruhane caohate Jesoso. ¹⁷ Nitohaneen jetaote:

“Cana Coaunera Quiricha inoaensi cuhanete: ‘Cana Coaunera bajaauruha satiin chauratane sacuritaain que nenacaauru cachaaurune jaan colohereineite ne canu loreri,’ naain laenanohineen ne. Nete asijiaauruhane jaan coloheri rijijieen teeiche inara,” naain jetao ecu acaauru relae Jesoso.

¹⁸ Niritiin cachaauru relaane aonajejein jetaote, Jesoso sohin jaonaa coaacuruhane jaun, sohin jaoruhane jaanu lera arihure saseredotecuru curuaanaacuru, Moisesa aitoonjoanque cacha relaaureaauru, naaonjoainuri. Ne jetaote, sohin jaoruhane coasichure, nii acaauru relaa Jesosone jaan rautatiin aonajejeuruha satiin cachaaurune jaun. ¹⁹ Inae nocohecane jana jetaote, aina nerelanacaauru aina jiniiquiin nii nese caje amue Jesoso.

*Inacaelanaala oha uherane
(Mt 21.20-22)*

²⁰ Nii chojanoo janone nii uhera rohan situha cuuruhane jana jetaote, inae chojaaisi aina curuaaequiin oha nii uherane jana coaracure. ²¹ Nii jaun jetaote, cojiotaa Jesosone coacuhin que nainaain jetao:

“Cacha relaera, inae raca cojiotaaine jaunte, inae ohe taa uhera. Coaraau nachuhinti,” naa Fedorone jaun jetaote:

²² “Jataain Cana Coaunera esenetaauche. ²³ Chunocoha esinae rauhijiriin airichaainne esenetaain nii batolaanaala: ‘Niilai caje nefaruhin cucuana cuhane cunihun,’ naa caa ichtane ucuuno rainete, esinae nii aitohane rijijieen aihane ne. ²⁴ Nitohanihane jaaunne inara rai aitoon, inaraacha latei eruhichene coina Cana Coaunera bajaaiuche, inara rai terichaainge esenetaainete eruriquicheen. ²⁵ Inara rai chatohanai cotainacai ichaain neeuruha inara amute cachaaurune niha natiin, acaauru que inara suujua acateen Cana Coaunera bajaaiuche bajaaiuche. ²⁶ Aihute baaso ichaain osa que nesaruquichene niha natiin inara osa que suujua acatemiin cana Inaca dedeeu nena Cana Coaunera,” nae jetao Fedoro rai Jesoso.

*“Cha ii cocoinae,” naauruha Jesoso raine
(Mt 21.23-27; Lc 20.1-8)*

²⁷ Nii baiha jetaote, nacoaauneen Jerosaleen cauha cue aina nerelanacaauru aina Jesoso. Inae ecu turuhin Teenforo asaae enohin amuhemuheca Jesosone jana jetaote, rohan nichuuntaain jetao:

²⁸ “Cha ii cocoinae catohanai ichaain neeine coina. Chatohanai cocoinanacai neeinna neei,” naaure jetao Jesoso rai saseredotecuru curuaanaacuru, Moisesa aitoonjoan que cacha relaaureaauru, Jorioocuru bichauhenaauru, naaonjoainuri.

²⁹⁻³⁰ Nii jaun jetaote, acaauru rai: “Canuhetonaine inara caje bajareeunni. Cha Joaan letoaelu, cachaauru cojunacatiha uhane coina. Cana Coaunera letoanihanena cachaauruhacha letoanojineen uhalu. Catoonraain carai beechenena, canuhetonai canu cocoinaain canu letoaera bereeunni inara rai,” naain jetao acaauru tonorae Jesoso.

³¹ Nii jaun jetaote, ecu nejesinajejeen ita rai jetao: “‘Cana Coaunera letoanojineeinte uhelu,’ naacachenete: ‘Chanuna jana nere tonoraain esenetaeneichelu,’ nareein.

³² Coatihachu: ‘Cachaauru letoanojineeinte uhelu,’ nanaa nainihaacache,” naaure jetao ita rai. Satiin cachaauru Cana Coaunera letoanojineen uhalu Joaane esenetaauruhalune jaun, cachaauru coasiha. ³³ Niritiin jetaote:

“Chachaainti Joaan letoaain nelu. Coatiha coitucuhaacaanu,” naauruha Jesoso raine jaun jetaote:

“Aihane jaaunchujian canuhetonai, caa catohanai ichacaaunne coina canu cocoinaain canu letoaera berinaaunni inara rai,” nae jetao acaauru rai Jesoso.

12

Ocoana jaaurera necha ansainein ichaonacaauru que cuaain cachaauru relaa Jesusone (Mt 21.33-46; Lc 20.9-19)

¹ Niritohane baiha jetaote, ocoana jaaurera que cuaain cachaauru relain jetao: “Leinjiin cacha jetaote, ocoana jaain jitariin corihatein bino jaauruhane jaanu coloherinu que loreri jaain, leinjiin jataain ucuuneein tein rori jae ecu neein amihanenacaauru beraihane coina. Nitohanein caohachaaan rucuhecane baiha jetaote, nii ocoana que amihanenacaauru rai atane teein ratiriin amuhe nii atane erora. Inae tainaca que turuhane bana ita rai lerruhane coina. ² Nitohanein tein ratiriin jetaote, inae tainaca que tihane jaun, leinjiin rai cacha letoae, nii amihanenacaauru caje que banihatein niicha taihuri bajaa cuhane coina. ³ Nejetaote, nii cacha mucuhin faojoaain sooruhane baiha, nii cacha letoaure cha colane nii temule erora rene. ⁴ Nii jaun jetaote, nacoaauneein leeocho cacha letoaa nii temule erorane jana, nocoejechanuhin, couturi cunaitaain cha colane acaentonai letoaure jelaiha. ⁵ Nii jana nacoaauneein leeocho cacha letoaane jana jetaote, acaentonai sohin jaoore nii temule beraichacuru. Nii baiha nacoaauneein arajiin rai cachaauru letoajein sacuha nii temule erorane jana jetaote, tabaauru sohin jaonajaain, tabaauru faojoaain cunaitanajaure.

⁶ Satononejein jetaote leinjiin jataain niicha belai rai calaohi neeorihane jana, aca letoae: ‘Jerihane canu calaohi quete laen suujua acatecurureein,’ naain coaucane jaun, sohin jaoruhane esenetaelanaala. ⁷ Nejetaote, ita rai jetao: ‘Inae uha caa atane erora calaohi. Coanete sohin jaohacachete, cana rainein nedaaaine caa atane,’ naaure jetao nii ocoana que amihanenacaauru cachaauru, uha nii atane erora calaohine jana coarajein. ⁸ Niritocuruhane jaun jetaote, inae acaauru rene turuhane jana mucuhin ateinaain nii ocoana udaa amaaïn jaberoco jaoore,” naain jetaote:

⁹ “Tonaquiche jana inara, nii calaohi sohin jaoruhane que, tohanrihacha jana nii ocoana erora. Raajenhane cuhinacha nii ocoana que amihanenacaauru sohin jaohin, leeochoauru cachaauru bijiu nii ocoana teriha beraihuruhane coina. ¹⁰ Tana Cana Coanera Quiricha inoaensi cuhane:

‘Ajeri jaolecoorua

loreri icharaaurune jaante,

jauriaanejein

loreri nunuhenein ne.

¹¹ Acate

jataain cana rai

cojoelanacojoaain ichae

Cana Coanera,’

naain laenanohinihane jaan reretaain aonaquiche chariji banane,” naain jetao ocoana icharaauru que cuaain cachaauru rai ereerejein acaauru relae Jesuso.

¹² Niritiin acaauru que cuaain relanajaa Jesusone que nainacuruhane jaun jetaote, Jesuso mucunaa jerecure Moisesa aitoonjoan que cacha relaaureraauru, saseredotecuru curuaanaacuru, naaonjoainuri. Nejetaote, Jesuso aina neeruha arajiin cachaaurune jaun cachaauru coasiha ecu ratiriin jelai caje amuure.

Impestonu que coriqui teeuruhane que iriha Jesusone (Mt 22.15-22; Lc 20.20-26)

¹³ Nitohanein ecu ratiriin jelai caje amuuruhane baiha jetaote, Erodesi ere tonoraeraauru, fariseeocuru, naaonjoainuri letoaure, rai ereeuruhane jana tonaain acaauru tonora Jesusone nechu jataain coulurujueeuruhane jaanu lera ariha cuuruhane coina.

¹⁴ Acaauru jetaote rene turuhin jetao: “Ii que tonaain iriha cachane niha natiin, tonoraelanaala esinae rauhijiriin ereein neeine coitucuhacaanu. Chaen techu nohanelanaala esinae rauhijiriin jeriha Cana Coaneraneriijijeein ichaoha cachane coina cacha relai. Aihane jaun, caohachaana Romanocuru curuaanaa rai *impestonu* que coriqui tihacaanune. Ainihane chatohanerihai. Coretena nainichaanuna. Ainihane niriirihai,” naaure jetao Jesuso rai fariseeocuru aina Erodesi ere tonoraeraauru.

¹⁵ Nejetaote, nechu jataain cairichaa aitocuruhane que nainaane jaun jetao:

“Chanuna cacairichanaa coacuhin niritiin carai ereeiche. Carai cajiha nii coriqui uhaauchene coarae,” naa acaauru rai Jesusone jaun, ¹⁶ rai coriqui teeuruhane jana jetaote: “Chaa curuaa caa laenanohinein ne rai cojunaca aina,” naa acaauru rai Jesusone jaun jetao: “Romanocuru curuaanaa enferadoro curuaa,” naaure jetao rai.

¹⁷ Nii jaun jetaote acaauru rai: “Aihana jaun chujian enferadoro que banijiaain nena teeuche enferadoro rai. Chaen Cana Coanera que banijiaain nena teeuche Cana

Coaunera rai,” naain acaauru tonoraa Jesosone jaun jetaote, ecu jataain cojoelatiin aonajeure.

*Ohane baiha oo caje ichanaa cachane bajaauruha sadoseeocurune
(Mt 22.23-33; Lc 20.27-40)*

¹⁸ Nii jana jetaote, Jesoso coaraa uure sadoseeocuru, oo caje ichanaa cache suujuene esenetaaurenihane jaun caje bajaauruhane coina. Acaauru jetaote rene turuhin jetao:

¹⁹ “Cache relaera, Moisesate canacaanu rai laenaain ratirilu, oha leinjiin cache nesirihatein nii comasai aina canaanai sirilanaalane, nii onaa comasai autana raa nii onaa nejerane, nii onaa aina siricha rijijieein canaanai sirihane coina. ²⁰ Nitohanihane janate, ita nejera nejesinanein neeuruha caaunsinein cachaaurune jana, jauriaanejeein acaauru nejera nesirihatein, nii nesirihatenajan aina calaojoilanaala ohe. ²¹ Nii jaunte, nii autana rae nii onaa nejera. Nete acaentonai ohe aina calaojoilanaala. Jerichanejeein techu ohe nii acaauru nichataja. ²² Nii jaaunte, nii chunocohacuru nii caaunsini ita nejeraauru calaojoilanaala oore. Nii janate tabiicha nii ene netonai ohe. ²³ Aihane jaun ooruhane baiha nacoaunein ichanaa acaauru suujuene bana, chariji comasinein jana neerein nii ene, caaunsini ita nejeraauru aina nesirihatein nihalune jaun,” naain jetao Jesoso caje bajaure sadoseeocuru.

²⁴ Nii jaun jetaote:

“Nechu jataain joaenreeinte ereereequiche inara, Cana Coaunera Quiricha ereretaain aonaain niicha ichanenu coitucuneeichene jaun. ²⁵ Ohane baiha jerichanejeein jaberoconeein nena rijijieein ichanaain niha quichaauru, enecuru, naaonjoainuri suujuene, inae nesirihatenaa nainecuruhi, dedeeu nena anjeraauru rijijieein inae neeuruhane jaun. ²⁶ Tana ohane baiha jerichanejeein jaberoconeein nena rijijieein ichanaa cache suujuene que aitoa nuna laaojoiro moconaau neein Moisesane jaa quiricha reretaain aon-aquiche inarane. Ecu jetaote Moisesa rai: ‘Canune Abaraaun, Isaca, Jacobo, naaonjoainuri Coaunera neeun,’ nae jetao Cana Coaunera. ²⁷ Coatihia ohin nitajenacaauru coaunera nihei Cana Coaunera- ohin nii baiha jerichanejeein jaberoconeein nena rijijieein nenacaauru cachaauru coaunera Cana Coaunera. Nitohanihane jaunte, jataain joaereein nii cha coitucuelanaala ereereequiche inara,” naain jetao sadoseeocuru tonorae Jesoso.

*Cana Coaunera aitoonjoan- jataain cache ichao rai nelatein nena
(Mt 22.34-40)*

²⁸ Niritiin esinae rauhijiriin sadoseeocuru tonoraa Jesosone jana aonajihane jaun jetaote, Jesoso rohan nichuuntaain jetao:

“Chariji jataain jauriaanejeein Cana Coaunera aitoonjoanein cache ichao rai nelateinein ne,” nae jetao, rai Moisesa aitoonjoan que cache relaera.

²⁹ Nii jaun jetaote:

“Jauriaanejeein cana ichao rai nelatein nena Cana Coaunera aitoonjoante: ‘Aonacuche Isaraeli cocoaichacuru. Cana curuaanaa Cana Coaunera, leinjiin acaacha itolere curuaanaa neein ne. ³⁰ Aihane jaun, ii suujua, ii suujue, ii coichana, naaonjoainuri aina curataain cana curuaanaa Cana Coaunera belaihu. ³¹ Chaen ichaajenihane ijabereeo belaiin coaraane rijijieein chamute cache belaiin coaraau,’ nae. Nihei caa baiha jataain cache ichao rai nelatein nei Cana Coaunera aitoonjoan,” nae jetao Moisesa aitoonjoan que cache relaera rai Jesoso. ³² Nii jaun jetaote:

“Esinae rauhijiriinte chuhisi aitochicha cache relaera. Leinjiinte chuhisi ne Cana Coaunera. Nihei nii baiha acaneein nei. ³³ Cana suujua, cana suujue, cana coichana, naaonjoainu aina curitaain Cana Coaunera belaiin, cana jaberoco belaihaane rijijieein cana amute cache belaiin, naaonjoaancanete chuhisi, itolere inihocuru, itolere jujuai-huru, naaonjoainuri mocohaca rori ichoae teinne amurijiriin jataain nelateine,” nae jetao Jesoso rai Moisesa aitoonjoan que cache relaera. ³⁴ Niritiin esinae rauhijiriin tonoraa nii Moisesa aitoonjoan que cache relaera coitucuhane jaun jetaote:

“Coatihia icharaain niheei Cana Coaunera Cojoanonaa que neeine coina,” naa Jesosone jaun jetaote, inae nii tonaai caje chatohanai bajanaa coitucune.

*“Chatohanai caje nefoeratenaa ne Mesihasi” naain bajaa Jesosone
(Mt 22.41-46; Lc 20.41-44)*

³⁵ Nii baiha Teenforo asaanein cachaauru relaane jaun jetaote:

“Chanuna Rabiri caje nefoeratenaa niha Mesihazine que aitocure Moisesa aitoonjoan que cache relaaureaauru. ³⁶ Cana Coaunera Suujue aitoroatenojieein:

‘Cau carautono nichajai que nelauriaau carohan, ichei nejeratenacaauru amuritoheratein,

itiha asaae tenajaanune reen tiaajeein,”
naa Cana Coaunera cana curuaanaa rai,’ naa Rabiri inatiin.

³⁷ Aihane jaun, inasiina Rabiri nefoerate caje nenaanere Mesihasi, Cana Curuaanaa neein curuaatiha Rabiri netonai inatiin,” naa cachaauru rai Jesoso jana jetaote, rautatiin Jesoso aonajeure nii ecu arajiin nenacaauru cachaauru.

Moisesa aitoonjoan que cacha relaaureraauru ichao biha Jesosone
(Mt 23.1-36; Lc 11.37-54; 20.45-47)

³⁸ Nitohanein cachaauru relaane aina cuaain jetaote:

“Caohachaaain nocohalajiin ichaaoche, Moisesa aitoonjoan que cacha relaaureraauru que. Cacha relaauruhane jaa cocajione jiaainte, bero cuhaneeuru acaauru que suujua acatecuruhane coarateein neeuruha cachaaurune jereinchuru amuure. ³⁹ Chaente netaojiaain Cana Coaunera rai rauhi que ereerecuruhane jaan coloheri sinacoca asaae enooruhane jataain nelateein nena rijijleein rori caohacha ichoae nelauriana rautatiin, beseta ichaain lenonecuruhane jaan niha natiin rori caohachaaauru ichoae nelauriana rautatiin aihure. ⁴⁰ Chaentechu, autanaauru caje acaauru loreri niha natiin ruluure. Nitohaneinte necha aansainein ichaauruhane que nainacuruha cachaaurune coataa sonafajianaachuru Cana Coaunera bajaajein ichaaoere. Acaaurute leeochoauru amuritoheriin caseteco coaraa cuurureein,” naain jetao cachaauru relae Jesoso.

Nichaonajaanu que niicha sirii coriqui tiha Cana Coaunera belaiha leinjiin autana cairicheine

(Lc 21.1-4)

⁴¹ Nii jana jetaote, coriqui teeuruhane jaan curu cuhane coriqui teeuruha cachaaurune jana coarajiha lauhequin Jesosone jana jetao, jataain araaianaain coriqui teeuere coriquihonacaauru. ⁴² Nii jana jetaote, turuhin jataain coroatajajeei coreein nena coriqui tiha cue, nii teeuruhane jaa curu cuhane ita que jerajejein, leinjiin autana jataain cairichei. ⁴³ Nii coarajein jetaote, aina nerelanacaauru cotijiaain jetao:

“Esinae rauhijiriin satiin caa curu cuhane coriqui teeuera amurijiriinte coriqui te caa leinjiin autana cairichei. ⁴⁴ Jana satiin caa coriquihonacaaurute, acaauru rai cautena coriqui caa teeuere. Nete laen caa ene jataain cairicheinjian natiin, acaihanijin nichaonajaanu que niicha sirii te jitariin,” nae jetao acaauru rai Jesoso.

13

Itajenojoinerichaaain Teenforone biha Jesosone
(Mt 24.1-2; Lc 21.5-6)

¹ Inae nii Teenforo caje mituha cuha Jesosone jana jetaote rai jetao:

“Cacha relaera, jataain caohatiin ajeri caje ichanohiniha caa Teenforone coaraaina,” naa rai aina nerelanacaauru caje leinjiine jaun jetaote:

² “Jataainte niqiu caohatiin tasiojoaain ichanohineein coaraai. Nete inae turuha cojoanonaane bana, nii leinjiinjian nenereein caa ajeri ita ichoae teein ichanohineein inaraacha coarajei, satiin itajenojoiniha curichaaaine jaun,” naain jetao aina nerelanaa tonoraee Jesoso.

Nacoaanein tururichaaain Cana Coaunera Cojoanonaane
(Mt 24.3-28; Lc 21.7-24; 17.22-24)

³ Nii baiha jetaote, nii Teenforo coarajein rohan nena Olibo bichataneu cue jetao aina nerelanacaauru aina Jesoso. Inae ecu turuuruhane jaun nelauriariin lauhecoba Jesosone jana jetaote:

⁴ “Chatohanai janonaa banana nunuhereein nitohanai. Chatohanaina jana, inae jataain cataainjian nitohanaine jana coarareein,” naain caje bajaauruha jelai teteriin, Fedoro, Saantiaao, Joaan, Aanderesi, naaonjoainurine jaun jetaote: ⁵ “Inara coritaain niha chunine coataa caohachaaain nainaan neeuche. ⁶ Arajiichurute canuniha nocoetiinchuru turuhin: ‘Canune Curisito neeunra,’ naa uuruhane, arajii cachaauru nii acaauru coritaauruhane esenetaa cuurureein. ⁷ Jiaonriha: ‘Ecuuru ecuurute ne sonaana,’ naain coitucuhichene nesooonein casiichene. Nitohaneinte nunuhעה cureein. Nete caa caitoonjoan cojoanonaa satono que turuhane jaun ainereein. ⁸ Laurihu laurihu nenacaauru cachaaurute, leeochoauru aina nejeratein, ita que nererojoecaain niha cuurureein. Jana leeocho atane que ichaonacaaurute, leeocho atane que ichaonacaauru aina sonaana que niha cuurureein. Chaentechu araii lauriin aihane jaunru, jataain mijiainein niha cureein carora tabai. Nii janate, niha cureein mijitena. Niite aasaariin necairichanaa nunuheniha cureein.

⁹ Aihane jaun caohachaaain nainaaain neeuche. Canu corenihate, cocoainanacaihuru, reyichuru, naonjoainuri bijiu inara teeuruhane janate, sinacocacuru asaecuru tein inara bisiha cuurureein. Nitohaneein inara teeuruhane banate, esinae rauhijiriin canuneein nihanune biha curiquicheein acauru rai. ¹⁰ Jaiti nitohaneein satono que turu-enihane ajinihate, satiiin cachaauru chauratane sacutaain lauri lauri nenacaauru rai caa caitonjoan nosa caje nichoteeururichaaaine beebejiha curiquicheein. ¹¹ Aihane jaun, co-coainanacaihuru rene inara amaauruhane, jiaonriha acauru rai ereeichene jaaque tonajeein cuichene. Inae ecu ereeichene coina turuhichene coatiha inara aitorihieeicheein. Cana Coaunera aitoroatenojoin Cana Coaunera Suujue letononeeinte aitoriquicheein. ¹² Rai nejeraauruhachate nejerauru colurujihia cuurureein ateinanohineeuruhane coina. Jana rai calaohichuruhachate colurujihia cuurureein acauru inacaauru. Nii janate rai inaca colurujueeuruha acauru calaohichurune jana, acauru ateinaa cuurureein. ¹³ Canu cachaneein neeichene corenihate inara cotaairiin inara coaraa cuurureein satiiin caa chauratane sacuritaain nenacaauru cachaauru. Nete nitohaniha sainejeein satono que tiaain caitoonjoan tonoraain neite ichoteratenojoiniha cureein.

¹⁴ Aihane jaun caa reretaain aonaain tonoraache. Inae nii Teenforo asaae jelai tein Cana Coaunera que banijiaain *altar* ichoae ecooca Cana Coaunera que nejeratenaa casicheine coaraquchene, ichatane jana cuhin sorooruhine Jodea ichaonacaauru. ¹⁵ Ecuuru rai loreri satono coarana ichoae niha chunine jana niha nitohanaine, jiaonriha rucuhele niha natiin roconaa coaucane. Rauhijiriincha fauhi amuhine. ¹⁶ Jana ocoana jana nihane jana aihane, jiaonriha jelaiha nejenohin cajione ranaa coaucane. ¹⁷ Jataainte cairichaaajoaaurureein nii cojoanonaa que inae turuhane bana ausirineein nenacaauru enecuru, sisihajeein canaanaa sirichaaauru, naonjoainuri. ¹⁸ Nabana elohena bana niha nitohanaine coataa Cana Coaunera bajaauche inara. ¹⁹ Cana rai chauratane coaanaain nihalu Cana Coaunerane baiha, nitohanai necairichanaa coaraa chariji banane que airijiiinte, jataain niha cureein necairichanaa cojoanonaa. ²⁰ Nii necairichanaa cojoanonaa sarotiaeniha Cana Coaunerane, nerihei chuni nichotei nii caje. Nete rai cachaneein janijiiin niicha ranojoinunri jataain belaihane jaun, nabana nitajeeuruhane coataa nii cojoanonaa sarotiareein.

²¹ Aihane jaun chunocoha inara rai: ‘Caute ne Mesihasi. Ecute ne,’ naa inara rene turuhinne, jiaonriha esenetaaichene. ²² Mesihasi niha nocoetiinchurute *profetane* lanaala nenacaaurune maajeichuru, inara coritaa cojoelanaacojoai ichaa cuurureein. Janijiiin Cana Coaunera ranojoinuru niha natiinte coritaaurureein. ²³ Aihane jaun, caohachaaain necohalajiiin itolereenein neeichene coineane caraajenihaane inara rai aitoon, que nainaaain neeichene coina,” nae jetao aina nerelanacaauru rai Jesoso.

Nacoaanein tururichaaain cacha caje nejanoanaa Curisitone
(Mt 24.29-35, 42-44; Lc 21.25-36)

²⁴ Niritiin jetaote: “Nitohaneein inae niha necairichanaa cojoanonaaane baihate, no-coena niha enotone jana, atene netonai conoenereein. ²⁵ Nii janate, dede cajene maajeichuru naluhacoaa arasijieeurune jana, nesoone caaun rijijijianiha cuurureein dedeeu nenacaauru netonai. ²⁶ Nitohanihane janate, itolere ichana nainihane coaarateein nelate que nelateein dede sacari jana fauha uhanu canu Cana Coaunera Calaochi cacha caje nejanoanaa nichaaunne jana coariquicheein. ²⁷ Acate rai anjeraauru letoaarin, nii janijiiin niicha raauri, rai cachaauru taojiaain raauru satiiin caa chauratane tinonoriitiin nuurihuru cajeeurune maajein, dede uurihuru cajeeurune maajeichurune coina.

²⁸ Caohachaaain nainacuche, caa uhera que cuaain inara relaanune que. Inae satiiin naluha nune alone baiha nacoaanein nalojoaa uherane coaraquchenete, caje inae nichuuntaa ajaanaane coitucuhiche. ²⁹ Nii rijijieein nainacuche caa caitoonjoan rijijieein aihane coaraquchene, canu Cana Coaunera Calaochi cacha caje nejanoanaa nichaaunne inae nichuuntaa turuhanune que. ³⁰ Esinae rauhijiriine aitoon, jaiti ooreniha ena caa satiiin canu aina nenacaaurune janate, ³¹ nitajereein caa chauratane aina dede. Nete lae caa aitocooaunne jaa quere, caa aitocooaunne rijijieein que tihane reeintiaain nereein.

³² Nete laen: ‘Naaonjoain cojoanonaa banate ecu tiaain aicheein,’ nene naain nii chuni coitucuera. Niheichu dedeeu nenacaauru anjeraauru niha natiin coitucuuuruhi. Niheichu canu niha natiin coitucuhaaun, leinjiin Ofaachate coitucuuue. ³³ Niique tihaneree tiaain caohachaaain nainaaain Cana Coaunera bajajeein neeuche. Coatihia coitucueraai nii airichaaaine jaa cojoanonaa. ³⁴ Acate coriaji ataneu cunaa jeriha leinjiin cachane, rai cachaauru que loreri beraichateein, le cacha cachaauru rai amihanenaa tein, nii loreri beraicha que beraichatenajaain ratirinajaain amuhane rijijie. ³⁵⁻³⁶ Aihane jaun, caohachaaain nainaaain turuhane cohajeein neeuche inara. Coatihia coitucueraai turuha nii loreri erorane, sona naluque, dede cataaun, ataahari irihanau, janone, naonjoaainjin,

turuhane jana letona jatoroain neneiechene coataa. ³⁷ Caa inara rai aitocooaunne rijitoojeeine leeochoaauru rai netonai aitoon, caohachaaain nainaaain cohaquichene coina,” nae jetao, Fedoro, Saantiaao, Joaan, Aanderesi, naaonjoainuri rai Jesoso.

14

Jesoso mucuuruhane coina ita taojiaauruhane
(Mt 26.1-5; Lc 22.1-2; Jn 11.45-53)

¹ Coroata janohin lanajeeca jorerera colane ichanohin faan quihuruhane jaan beseta fasocoane jana jetaote, chunocoha que coritaerateein, Jesoso mucuhin ateinaauruhane jaan lera arihure saseredotecuru curuaanaacuru aina Moisesa aitoonjoan que cacha relaaureraauru. ² Nii jana tabaauru jetaote:

“Nainihe i nitohanai ichacaache beseta nunuhe banane. Nabana cana que nejerateeu-ruha ecu aina nenacaauru cachaaurune coataa,” naure jetao ecu ita rai.

Alabastro caje ichanohi que curuhin nenea jujuai choroha leinjiin ene Jesoso ichoaaene
(Mt 26.6-13; Jn 12.1-8)

³ Betaniau cosibi ruhecaeranein niicha curuaateeri Simoon loreri asaa turuhin, ecu nelauriana najaan rori choae lauhecoha Jesosone jana jetaote, *alabastro* caje ichanohi que curuhin- ujuane nejesina caje ichanohi jataain coretiin nenea jujuai nardo amaaain turuha cue leinjiin ene. Nitohanein turuhin jetaote nii jujuai curu raiheitiin Jesoso couturi choae chorohe. ⁴ Nii jana ecu neein coarajeerera tabaauru jetaote obajein jetao:

⁵ “Chanuna que cairichaihuru coroatajanena richaae, nichata fashai denario core jeeoni amurijiriin nii jataain coretiin nenea jujuai nardo que necoretelanaala joaereen nii jujuaain ichanohi jaohiche,” naain jetao nii ene que ereein nocoeje chanuure. Nii le denario jetaote le jiichoo amihanenea core ne.

⁶ Nii jana jetaote acaauru rai:

“Coo nocoeje chanuhin, coa rohecaache. Jataain caohachate ichae catohanein canu teein. ⁷ Itolere banate inara aina neeurureein cairicheihuru. Nii jaunte, acaauru coroatajanena jeriquichene jaan que, acaauru coroatajanena naineriquicheein. Jana canu, itolere cojoanonaa bana inara aina neriaauni. ⁸ Caa enete niicha ichana nainei ichae, cajabereee jujuauruhane jaanu que niicha rucujui nihane jaun. ⁹ Esinae rauhijiriine aitoon. Chunijihuunru chauratane sacuritaain nosa caje nichoteeuru richaaine coina caitoonjoan canu ere beebjeeuruhane jaunrute, caa catohanein canu jaberoco jujuaa caa enene jaan coaauca cuurureein. Nitohaneinte coaunojoi niha cureein,” nae jetao acaauru rai Jesoso.

Jesoso coulurujia Jodasine
(Mt 26.14-16; Lc 22.3-6)

¹⁰ Nii Jesoso aina nerelanacaauru lechoonca coroataja Jodasi Isacariote jetaote, sasere-dotecuru curuaanaacuru coaraa cue, acaauru aina ereein, Jesoso rene amanajaane coina. ¹¹ Nitohanein acaauru rene turuhin amanajaane coina acaauru rai aitoha Jodasine jaun jetaote, jataain corojeein rai coriqui tenaa jerecuruhane jaun, jelai nedaaoriha Jesosone que coacue, rene amanajaane coina Jodasi.

Aina nerelanacaauru aina janotiin lenoniha Jesosone
(Mt 26.17-29; Lc 22.7-23; Jn 13.21-30; 1Co 11.23-26)

¹² Jorerera colane ichanohin faan quiin, Cana Coanera rai carenero narejeen sooruhane jaan fasocoo beseta cojoanonaa nunuhe bana jetaote:

“Chu fasocoo cojoanotiin que lenonichaachene jaanu que lenone jaa cuhacaanune jeree,” naain jetao Jesoso caje bajaure aina nerelanacaauru.

¹³ Niritocuruha raine jaun jetaote, coroatajai aina nerelanacaauru letoain jetao:

“Chajaain taa neseu cunichuche. Inae ecu turuhichene jana, baichaje cuhane acuu baaibaichaain cujujuiha leinjiin cachane jana eruhichene sacuuche. ¹⁴ Chaen inae loreri asaae enohane, nii loreri erora rai: ‘Cacha relaerate ii caje bajaerate, Chariji ucuha cuhane canu aina nerelanacaauru aina lenonerichaanuhin fasocoo cojoanotiin que, naain bajaerate,’ naaiche rainete, ¹⁵ aca inara que ecuunetiin coaranai loreri asaae, caohatiin rucuhenojoneein nenea ucuha seojoan coaratereein. Chaen inae inara que coaratiha nii loreri erorane, ecu teein janotiin cana lenonenu enoalaauche,” naain jetao, nii aina nerelanacaauru suujuateein letoanajae Jesoso.

¹⁶ Nii jaun jetaote, nii neseu cuhin acaauru rai aitoha Jesosone rijijieein leinjiin cacha eruha cuure nii coroatajai aina nerelanacaauru. Nii jana jetao acaauru que leinjiin ucuha coaratiha nii cachane jaun, ecu teein fasocoo cojoanotiin que lenonecuruhane coina lenone jaaure.

¹⁷ Inae nocohejihane jana jetaote ecu leeochoaauru aina nerelanacaauru aina turuha cue Jesoso. ¹⁸ Nitohaneenin lenonecuruhane jaauun neein jetaote:

“Esinae rauhijiriin ena cau caniha inara jiniichaaïn lenoniha nenaate, canu que nesuujuueïn cacolurueha cureein,” naa acaauru rai Jesosone jaun jetaote, ¹⁹ jataaïn inaderaaïn: “Canuna ii coulurujerichaaunte,” naaïn caje bajaature le cacha cachaauru. ²⁰ Nii jaun jetaote:

“Ena, cau canu aina lechoonca coroatajai nequichene caje nena, canu jiniichaaïn canu ojoaichu cuhane faan setejiaaïn quichate acane. ²¹ Cana Coaunera Quiricha inoaensi cuhane aïtohane rijijieïn itolereeneïn aihanete ne. Nete jataaïn cairichaaïjoareïn nii caque nesuujuueïn cacolurueha. Jataaïnte caohacharelu, nejanoaenihalu nii cachane,” nae jetao acaauru rai Jesoso.

²² Nitohaneenin lenonecuruhane ucuatoha jetaote, faan mucuuriïn Cana Coaunera bajaain, cataaun tacaain taturiïn acaauru rai teïn jetao:

“Nocoa caa quihuche. Caate cajabereoneïn nena ne,” naaïn jetao acaauru rai te Jesoso.

²³ Nii baiha, acaauru coconeïn nena bino curu mucuuriïn, Cana Coaunera bajaain acaauru rai tihane jana jetaote, sataïn ita rai leruune leruuneïn cooruhane baiha jetao: ²⁴ “Caa canaacha coite canu coichana ne. Acate arajii cachaauru osa coreniha nijiaonrichaaïnne coina Cana Coauneraacha icharateï ichacaaunne jerichaaunne jaan cojunacaneïn nena ne. ²⁵ Esinae rauhijiriïn nacoaauneeïn caa baiha bino corihaaunni, Cana Coaunera Cojoanona necaohacha que neein ecu nena bino cohanane reentiaaïn,” nae jetao aina nerelanacaauru rai Jesoso.

Coitucuha nocoetelanaala nesuujuerichaaïn Fedorone biha Jesosone
(Mt 26.30-35; Lc 22.31-34; Jn 13.36-38)

²⁶ Nitohaneenin jetaote, salmo que nenateïn Cana Coaunera coroaecuruhane baiha jetao aina nerelanacaauru aina jiniiquiïn Olibo bichataneu cue Jesoso. ²⁷ Inae ecu turuhin jetaote:

“Enene cojoanotiïn cuhanete, sataïn canu esenetaaichene jianeïn ita caje riaaneriquicheeïn. Nitohaneichene cinate: ‘Carenerocuru beraicha sooruhane janate, caji-haneïn riaaniha cuurureeïn carenerocuru,’ naaïn laenanohineïn ne Cana Coaunera Quiricha inoaensi cuhane. ²⁸ Nena inae ichanacaaunne, jaiti Calileea turusiquichene ajiniha, canu inara ichooaichaniha ecu niha cureeunni,” naa acaauru rai Jesosone jana jetaote: ²⁹ “Sataïn ii esenetaauruhane jianecuruhane nihanatiïn coatiha laen airinaaunni canu,” naa Fedorone jana jetaote:

³⁰ “Esinae rauhijiriïn enene cojoanotiïn cuhanete, jaiti coroata saain ereniha ataoharine jana, canu coitucuha nocoetelanaala nichata saain nesuuja curiquiïn,” naa Fedoro rai Jesosone jana jetaote: ³¹ “Ii aina jiniiquiïn ateinanohi nihanune coina aitocuruhane nihanatiïn, coatiha nii ichoitucuha nocoetelanaala nesuujuerihaaunni,” naa Jesoso rai Fedorone jana jetaote leeochoaauru netonai jerichanetojoeïn aitocure.

Jetesemaniï Cana Coaunera bajaï Jesosone
(Mt 26.36-46; Lc 22.39-46)

³² Nii baiha jetaote, Jetesemaniineïn niicha curuaateuri cuhin, inae ecu turuuhane jana jetao:

“Cau nelauriaaïn canu cohacuchene, inara tonohanau Cana Coaunera bajani,” nae jetao aina nerelanacaauru rai Jesoso.

³³ Niritiïn jetaote, Fedoro, Saantiaao, Joaan, naaonjoainuri amaain cuhin jetao, jataaïn inaderaaïn nererojoeae Jesoso.

³⁴ Nitohaneenin nererojoeaïn jetaote: “Jataaïn onaanajaanu rijitocojoaante inaderae casuuja. Cau nedaache inara. Jiaonriha siniichene. Nirijieïn ichaaïjoeïn canu cohacuche,” nae jetao acaauru rai Jesoso.

³⁵⁻³⁶ Niritiïn ratirinajaaïn acaauru caje nita cutiïn jetaote, notoroaïn atane que nauri temetaaïn jetao: “Ofa, coatiha ii rai caaintajerihei caa necairichanaa tabai caje canu ichoteratena jereeïn. Nena canu jerichaaunne rijijieïn ichaaïne jereeneun, ii jereeïn rijijieïn ichaaï,” naaïn jetao Cana Coaunera bajaï Jesoso. ³⁷ Inae Cana Coaunera bajaane baiha, jelaiha acaauru coaraa cuhane jana jetaote, sinihuruhane jana erunajaa cue. Nii jaun jetaote: “Inaenachura siniite Simoon. Jataainachura aasaeriinijïn sinirena abaantaïn ichaaïjoeïn Cana Coaunera bajaache. Jataaïnte niqï inara suujua cuhane aïnaa jeriquiche. Nete jataaïn abaantasine inara jaberoco,” nae jetao Fedoro rai Jesoso.

³⁹ Niritiïn jetaote, nacoaauneeïn jelaiha cuhin jerichanetojoeïn Cana Coaunera bajaï cue. ⁴⁰ Inae Cana Coaunera bajaane baiha, acaauru coaraa cuhane jana jetaote jataaïn

siniitooruhane jaun, sinihuruha aina nerelanacaaurune jana erunajaa cue Jesoso. Nii jaun jetaote, nii tonaain tonoraauruhane jaanu coitucuurene. ⁴¹Inae nichata saain jelaiha cuhane baiha nacoaauneein turuhin jetaote:

“Jaitinachura neloraain siniichete. Inae laen necha aansainein osaaonacaauru biiu Cacha Calaohi nichaaune mucuhin teeuruhane rai nihane cojoinaca que tiha. ⁴²Chajaain nimichucuhete amuhacache. Inae tajiha nichuutaa canu belaihane saijieein canu colurjuera,” nae jetao aina nerelanacaauru rai Jesoso.

Jesoso mucuhin amauruhane
(Mt 26.47-56; Lc 22.47-53; Jn 18.2-11)

⁴³Niritiin jaiti ereerejiha aina nerelanacaauru aina Jesosone jana jetaote, sabere, enuha, naonjoainuri que biji achuneequuin arajii cachaauru que corianeraain turuha cue nii Jesoso aina nerelanacaauru lechoonca coroatajanein nenaar Jodasi. Acaauru letoaauruha saseredotecuru curuaanaacuru aina Moisesa aitoonjoan que cacha relaaureraauru, Joriocuru bichauhenaauru, naonjoainurine jaun. ⁴⁴Nitohanein que nesuujueein colurjueein jetaote: “Nii quiicha meri lioracaite acanereein. Chaen mucuhin caohatiin biji ichojoaain amaauche,” naain jetao amanajae Jodasi.

⁴⁵Niritiin acaauru amaain jetaote, inae rene turuhin rohan nichuutaain jetao: “Cacha relaera,” naain jetao Jesoso meri lohite Jodasi. ⁴⁶Nitohanein jetaote, Jesoso mucuhin amaaure.

⁴⁷Nii jana jetaote, sabere mucuhaneecha neeoriin leinjiin saseredotecuru curuaanaa cacha uricho beuhite, ecu acaauru aina nenaar cacha. ⁴⁸Nii jana jetaote, nii mucuha cunacaauru cachaauru rai jetao: “Chanuna necha aansai asijiauto mucuera tocohanein enuha, sabere, naonjoain urhaain canu mucuha uhiche. ⁴⁹Itolere cojoanonaa banane inara jana Teenforo asaee neein cachaauru relanajacon. Nii jana chabana canu mucunajaaohoeiche. Nete Quiricha inoansi cuhane aitoha Cana Coaunerane nainaaichene coinete caa aaiche,” nae jetao nii mucuha cunacaauru cachaauru rai Jesoso.

⁵⁰Nii jana jetaote, ecu jelai Jesoso ratiriin, satiin sororee aina nerelanacaauru. ⁵¹Nii jana leinjiin enamanaa jetao, shojoera que shoheshohequuin caajije cuujihane jana jetao, acaantonai mucuuruhane jaun, ⁵²nii shojoera ratiriin machohequuin cha colane soroe.

Jorioocuru bichauhenaauru- niha chatohanaine rucuherranein nenacaauru- Junta Suprema acatiha niha Jesosone
(Mt 26.57-68; Lc 22.54-55, 63-71; Jn 18.12-14, 19-24)

⁵³Nitohanein saseredotecuru curuaanaacuru curuaana rene Jesoso amauruhane jana jetaote, satiin ecu netaojiaaure saseredotecuru curuaanaacuru, Joriocuru bichauhenaauru, Moisesa aitoonjoan que cacha relaaureraauru, naonjoainuri. ⁵⁴Nii jana jetaote, nita coarajeein caajije cuuje Fedoro, saseredotecuru curuaanaacuru curuaanaa loreri chajeniha tiaajeein. Inae ecu turuhin jetaote, Teenforo beraaihurera aina nelauriaain usi que nichaatihane neda.

⁵⁵Nii jana jetaote, Jesoso sohin jaaoruhane jaanu lera airihure saseredotecuru curuaanaacuru, chaen satiin Joriocuru bichauhenaauru- *Junta Suprema* neein, naonjoainuri. Nejetaote, nii chatohanein teeuruhane jaanu lera eruurene, ⁵⁶nitohanein nohanein colurujueeuruha arajiin cachaaurune saijieein ita rijitoojoein aitocurenihane jaun. ⁵⁷Nii jana tabaauru jetaote, nimichuhine nechu jataain nohanein:

⁵⁸“Canacaanu uricho quene aonacaan: ‘Caa cachaauruhacha ichai Teenforo itajeeinne, nichata janoojoein cuhane leeocho ichana naineeun cachaauruhacha ichanohinelanaala,’ naane jana,” naain jetao colurujueeure.

⁵⁹Nejetaote, ita rijitoojoein cuaain colurujueeuruhane jaun esenetana nainecurene.

⁶⁰Nii jana jetaote, satiin nii ecu nenacaauru cataaan nichaauraaain jetao: “Chatohanaina ichaite, toon toritiin icholuruecuruhane jana tonoranajanein,” naain jetao Jesoso caje bajae saseredotecuru curuaanaacuru curaanaa. ⁶¹Nejetaote, tonoraelanaala inauhe-neeche aonaje Jesoso. Nii jaun jetaote, nacoaaunein rai jetao:

“Iina itolere icharaanu que turuha uheni Cana Coaunera Calaohi Mesihasi neei,” naain caje bajae saseredotecuru curuaanaacuru curuaanaa jana jetaote: ⁶²“Ejeen, acanee-unchujianrana. Inarate itolere ichana nainera neein nenaar Ofa raotono nichajai que lauhecohanune jana cacaoariquicheein. Chaen techu, inae ecu tihane bana dede caje, dede sacari jana uhin fauha uhanune jana canu coariquicheein,” nae jetao rai Jesoso.

⁶³Nii jaun jetaote, obaecane cojunacanein cajione soaisoain jetao: ⁶⁴“Cha nenacaaneeina coaara lateriquiche. Inara uricho quete, inae Cana Coaunera Calaohiniha nocoetiin irihane aonaquiche. Tonaquiche jana nii que,” naa acaauru rai saseredotecuru curuaanaacuru curuaanaane jana jetaote, satiin ita suujua rijitoojoein nii colurujueeuruhane ujuaaihoneein aca ohane caina aitocure.

⁶⁵ Nii jana tabaauru jetaote, coluneeinchuru nota conajaain bisiin jetao: “Aihane caa ii bisicha coitucuhin beeu,” naauruhane jana jetao, Teenforo beraichacurune maajeen nomeri faohacure.

Jesoso coitucuha nocoeteniha Fedorone
(Mt 26.69-75; Lc 22.56-62; Jn 18.15-18, 25-29)

⁶⁶⁻⁶⁷ Nii jana jetaote, loreri chajeniha usi que nichaatiha lauhecoha Fedorone coaariin: “Ti netonaite Nasarete cocoaicha Jesoso aina amuhemuhena neei,” nae jetao Fedoro rene turuhin saseredotecuru curuaanaacuru curuaanaa coseenra.

⁶⁸ Nii jana jetaote: “Coatiha nii carai aitohine jaan cacha coitucuhaaun. Chaa que chaaanti nii aitohi,” naain jetao neesuujue Fedoro. Niritiin jetaote, jelai caje amuhin acujuaniha neeorihane jana, inae ere atohari curuaanaa. ⁶⁹ Nii jana jetaote, nacoaaneein Fedoro coaraain leeochoauru rai jetao:

“Caa netonaite, nere tonoraeranein nena ne,” nae jetao nii coseenra, leeochoauru rai.

⁷⁰ Nejetaote nacoaaneein nesuujuue. Nii baiha neeoriin jetaote, nacoaaneein Fedoro rai jetao:

“Rauhijiriinte bajiaa acaauru caje nena neei. Nii choae tacaain Calilea cocoaicha neei inatiin,” naaure jetao nii cuu nenacaauru.

⁷¹ Nii jana jetaote: “Esinae rauhijiriin Cana Coaunerate coaraje, nii aitocoichene jaa cacha coitucuenihanune,” ⁷² naa Fedorone rijieeoritiin irihane coroata satiha atoharine jana jetaote: “Jaiti coroata saain ereniha atoharine ajinihate, cacoitucuha nocoetelanaala nichata saain nesuujueriquiin,” naalu rai Jesosone coacuhin jetao chanae Fedoro.

15

Coberenadoro Filato acatiha niha Jesosone
(Mt 27.1-2, 11-14; Lc 23.1-5; Jn 18.28-38)

¹ Nii jana jetaote, jataain janohetiin netaojiaaure saseredotecuru curuaanaacuru aina Jorioocuru bichauhenaauru, Moisesa aitoonjoan que cacha relaaureraauru, chaen niha chatohanaine rucuherranein nenacaauru- *Junta Supremacuru*, naaonjoainuri. Nitohanein jetaote, Jesoso biji ichojoaain amaaan Roma curuaanaacha letoai Jorionelanaala nena- coberenadoro Filato rai tiha cuure. ² Inae nii Filato rene turuaauruhane jana jetaote:

“Iina Jorioocuru Curuaanaa Rey niha,” naa rai Filatone jana jetaote:

“Ejeen. Esinae rauhijiriin acanichaaunne quete aitohi,” nae jetao rai Jesoso.

³ Nii jana saseredotecuru curuaanaacuru jetaote, jataain araai laurii itolere ichaain nihane que aitiin colurujeure.

⁴ Nii jaun jetaote, nacoaaneein rai jetao:

“Aonaaun, jataain araai laurii itolere ichaain neeine que aitiinte icholuruhecure. Chana jana tonaain acaauru tonoraeneei,” nae jetao rai Filato.

⁵ Nejetaote, tonoraeniha Jesosone jaun: “Chatohanihane jaunna caa catoonraene,” nae suujua cuhane Filato.

Ateinanohi niha Jesosone coina rucuhecuruhane
(Mt 27.15-31; Lc 23.13-25; Jn 18.38-19.16)

⁶ Nitohanein beseta bana nainein niha chuni colurujuenojine jetaote, jerecuruha nii cachaaurune rijijieein jianenajaque Filato. ⁷ Nii jana jetaote, caresero cuhane ne leinjiin cacha Barabasinein niicha curuaateuri. Nii Barabasi leeochoauru aina acaauru curuaanaacuru que nejeratein sonajaain jaaorera ne. ⁸ Nii jana jetaote Filato rene turuhin, nii beseta bana nainein ichanajaocane rijijieein ichaa Filatone coina caje bajaure cachaauru. ⁹ Nii jaun jetaote, acaauru rai jetao:

“Aihane jaunna, inara Jorionequichene Curuaanaa Rey jianichaaunne jeriquiche,” nae jetao acaauru rai Filato, ¹⁰ saseredotecuru curuaanaa amurijiriin coitucuhin cachaauru relaa Jesosone jaun, arajii cachaauru esenetaain sacuuruhane jaun que necoelai caaun mucuhin rai teeuruhane que nainane jaun. ¹¹ Nejetaote, cachaauru suujuu tacaure saseredotecuru curuaanaacuru, Barabasi jianeratecuruhane coina. ¹² Nii jana jetaote, acaauru rai jetao:

“Chatohanai jana ichacaunne jeriquiche caa Jorioocuru curuaanaa Reyneein inaraacha curuaatei aina,” naain acaauru caje bajaa Filatone jana jetaote:

¹³ “Coroso que teenene jerichaanura,” naauruha ehequinne jaun jetaote:

¹⁴ “Chatohanai baasonajian ichae,” naa acaauru rai Filatone jana jetaote, nacoaaneein ehequiin jetao:

“Coroso que teechaaura,” naaure cachaauru.

¹⁵ Nii jaun jetaote cachaauru aina caohachaaain nenea jerihane jaun Barabasi jianein, Jesoso bisichatihane baiha acaauru rai te Filato, coroso que teeuruhane caina.

¹⁶ Nii jana jetaote, nii cocoainanacai loreri chajeniha Jesoso amaaain, sondaro nejesinanejeein ecu satiin netaojiaaure. ¹⁷ Nitohanein netaojiaain jetaote, que cajione jichohajojoai lanajai curujuaain, oja caje ichanohin comai lauriaaure coturi que. ¹⁸ Nii baiha jetaote:

“Acanein neeine Jorioocuru Curuaanaa *Rey*,” naaure jetao ehequuin nechu jataain cairichaa que nocoatijaa.

¹⁹ Niritiin jetaote, enuha que rai couturi faojoaain coulunecuruhane baiha, nechu jataain que ninichaaaja nacatiha neseonriaaure soondarooru. ²⁰ Nitohanein jataain que ninichaajeeuruhane baiha jetaote, nii cajione lanajai jichohajojoai que niicha curuhacuri rocohin jetao, rai cajione esine curujuaain, jelai caje amaaain coroso que tiha cuure.

Coroso que Jesoso teeuruhane

(Mt 27.32-44; Lc 23.26-43; Jn 19.17-27)

²¹ Nii jana jetaote, ocoana caje caaujiha Alejaandoro, Rufo, naaonjoainuri inaca leinjiin cacha Sirene cocoaicha Simoonne jana coaraain jetao cotihacure, nii Jesoso teeuruhane jaanu coroso amaane caina.

²² Nitohanein jetaote, Golgotau Jesoso amaaure. Golgota naane jetaote, “Niha couturi bejerona jaan,” naane aite. ²³ Inae ecu turuhin sacari mirra jujuuain nenea que jasiitein bino que cooanaa jerecuruhane jana jetaote conaa jerene Jesoso. ²⁴ Nitohanein cairichaaain jetaote coroso que teein, “Chariji raineincha nedareein,” naain que nocoatijaaain ecu nejesinanejeein ita rai Jesoso cajione chaluure soondarooru. ²⁵⁻²⁶ Janone nichae nuna macohi ichoae teejia enotone jana coroso que teein jetaote: Jorioocuru curuanaa niha nocoetohane jaunte, “Jorioocuru curuaanaa *Rey* ne,” naain que aitiin, laenanohinein nenea tabara teure coturiniha. ²⁷ Chaen jetaote ecu aina corotajai asiji-autooru teure coroso que, leinjiin raotono nichajaique, leeocho rai najaabiji nichajaique, naaonjoaain. ²⁸ Nitohanein jetaote: “Necha ansai asijautooreein nenea rijijieinte nereein,” naain laenanohinein niha Cana Coaunera Quiricha inoaensi cuhanene nainae.

²⁹ Nii jana jetaote, coturi rurujuuain:

“Ichalaraa. Chajaain aihane Teenforo itajeein nichata janojoin cuhane nacoaaunein michunaa jereeine rijijiein ³⁰ ichaajenihaane ijiabereeo ichoteratein coroso caje faau,” naain jetao Jesoso nocoje chanuure satiin ecu situnacaauru.

³¹ Saseredotecuru curuaanaacuru, Moisesa aitoonjoan que cacha relaaureerauru, naaonjoainuri netonai jetaote:

“Leeochaauru ichoteratiha niqui, nete raajenihaane jaberoco ichoteratena nainene.

³² Chajaain aihane caa coroso caje fauhine Mesihasi- Isaraelitaauru curuaanaa *Reyte* coaraain esenetaacache,” naain jetao que ninichaajeeure nii Moisesa aitoonjoan que cacha relaaureerauru. Nii ecu jinichaaain coroso que nenacaauru netonai jetaotechu Jesoso nocojechanuure.

Oha Jesosone

(Mt 27.45-56; Lc 23.44-49; Jn 19.28-30)

³³ Nii jana jetaote, enoto chujutora caje coaunein nunuhetein nocohena ne satiin caa chauratane nuna macohi ichoae teejia sonanereentiaain. ³⁴ Nii rijieeritiin jetaote, jataain tonijaaain jetao:

“Eloi, eloi, lema sabactani,” naane jetao: “Cana Coaunera cacorataaneun, chanuna catohanein canu nainatejeei,” naa jetao aite Jesoso.

³⁵ Nii jana nii ecunein aonajeurerera tabaauru jetaote:

“Aonacuche *profeta* inoaensi Eliasi cotihacate aite,” naaure jetao ita rai.

³⁶ Nii jaun jetaote, leinjiin acaauru caje nenea cacha jetao, jeluhaariiin cuhin cajione que bino baaso elohanti sisiaain amaaain jetao, Jesoso rai sijirichae jiarana nujuan macohi que teein cohane caina. “Cooa rohecaachete aihane coroso caje fauha uha Eliasine coaracaache,” naain.

³⁷ Nii jana jetaote, jataain tonijaaain auhaquuin inae ohe Jesoso. ³⁸ Nii jaun jetaote, ecui nichajai caje nunuhetein ecoai nichaae cuhin nesoaiheite nii Teenforo bujuatecuruhane jaan cajione. ³⁹ Nii jana, ecu neein coarajiha Roma rai soondarooru curuaanaane jana niritiin oha Jesosone jaun jetaote:

“Esinae rauhijiriinte, Cana Coaunera Calaohinecaiha caa cachara,” naain jetao ecu coaraje.

⁴⁰ Chaen enecuru tabaauru jetaote, caje icharajeriin neein coarajeeuruhane jana, ecu acaauru aina ne Maadala bene Mariha, chaen Jose ocoala Saantiaao neba Mariha, chaen Salomee, naaonjoainuri. ⁴¹ Nii ecu neein coarajeeurerera enecuru jetaote, aina cuhin

Calillea niha Jesosone bana coroatajaneraneein nenacaauru ne. Chaen jetaotechu, ecu neure arajiin leeochoauru cachaauru, Jerosaleeun cuha Jesosone jana aina cunacaauru.

Jesoso jaberoco rucuhecuruhane
(Mt 27.57-61; Lc 23.50-56; Jn 19.38-42)

⁴² Inae nocoheca nebetacanaa cojoanonaa que janohane coinane jana, neruujeeuruha Jorioocurune jaa cojoanonaa jana jetaote, ⁴³ Filato coaraa cue Arimatea cocoaicha Jose, Jesoso jaberoco bajaane coina. Nii Josete Jorioocuru rai nelateein nenacaauru Jorioocuru bichauhenaauru- *Junta Supremacuru* caje jataain nelateein nena ne. Acaeaentonaite tururichaaain Cana Coaunera Cojoanonaane cohajejin nelu. ⁴⁴ Nii jaun jetaote, rene turuhin inae oha Jesosone que aithane jaun cojoelathane jaun jetao soondarooru curuaanaa cotiharate Filato, esinae rauhijiriin ohane biha raine coituhane coina.

⁴⁵ Nii jana rene turuhin inae ohane bihane jaun jetaote Jose rai nii Jesoso jaberoco terate Filato. ⁴⁶ Nii jaun jetaote, Jesoso jaberoco fauhin jataain cajione caohacha lino coreteein nii cajione que conajae Jose. Nitohaneein conaacane baiha jetaote, ajeri jachu cuhane teein, rai bacuujuua fuhin ratiri ajeri jaberoco que. ⁴⁷ Nii jana jetaote, ecu aina neein nii Jesoso jaberoco teeuruhane jaa jelai coarajeeure Maadala bene Mariha, chaen Jose neba Mariha, naaonjoainuri.

16

O caje ichanaa Jesosone
(Mt 28.1-10; Lc 24.1-12; Jn 20.1-10)

¹⁻² Inae situha nebetacanaa cojoanonaane jana jetaote, semana nunuhe cojoanonaa tomiho bana jataain janohetiin enanejeein mituhajiha enotone jana jujuaihuru coreteein amaain, que Jesoso jaberoco jujuaa cuure Saantiaao neba Mariha, Maadala bene Mariha, Salomee, naaonjoainuri. ³ Nitohaneein cuhin jetaote ita rai:

“Chana jana cana rai nii fueraneein nena ajeri elonare,” naain jetao niqiu cuure.

⁴ Nejetaote coaracuruhane jana, elonahohineein ne nii ajeri seeonjoan fueraneein nena. ⁵ Nii jana nii ajeri jachu cuhane nooruhane jana jetaote, acaauru raotono nichajai que lauhaca leinjiin enamanaa somajaain tarararoti que cajionecohine jana cohaain nesoonetoore nii enecuru. ⁶ Nejetaote, acaauru rai: “Coo nesoonetohache. Coroso que niicha teuri Nasarete cocoaicha Jesosona ariiche. Inae ichanaane jaun coatiha inae cau nihei. Nii teeuruhane jaan jelai coaracuche. ⁷ Chajaain jelaiha cauhin, Fedoro, chaen aina nerelanacaauru, naaonjoainuri rai: ‘Inae inara ajinihate Calillea cue Jesoso. Ucuuaete coariquicheein, inara rai aitoroetohane rijijieeincha, nanichuche acaauru raicha,’” nae jetao nii enecuru rai anjera.

⁸ Nii jana jetaote, jataain nesoonetooruhane jaun chatatajanein jelai caje sorohin, nii chuni rai belanaala inauheneecha neeure.

Maadala bene Mariha rai ecooca Jesosone
(Jn 20.11-18)

⁹ Inae semana cojoanonaa nunuhe bana ichanaane baiha jetaote, nii suujua cuhane caaunsini moconajaera letono siricha- niicha rautailu Maadala bene Mariha rene ocooe jauriaanejeein Jesoso. ¹⁰ Aca jetaote, chanaain inaderaauruha nii Jesoso aina nerelanacaaurune jana jetao, acaauru rene turuhin biha cue.

¹¹ Nitohaneein acaauru rene turuhin, jerichanejeein jaberoconeein ichaoha Jesosone coaraain biha cuha acaauru raine jana jetaote esenetaaurene.

Coroatajai aina nerelanacaauru rai ocooca Jesosone
(Lc 24.13-35)

¹² Nii baiha jetaote, bero cuhane cuujeeuruha coroatajai aina nerelanacaaurune jana nejelauneein acaauru rai ocooe Jesoso. ¹³ Nitohaneein acaauru rai ocoocane coaraain, leeochoauru rai biha cuuruhane jana jetaote, nii acaauru niha natiin esenetaaurene.

Niicha cocoaainauri afosotooru rai, acaauruhacha ichaneni tiha Jesosone
(Mt 28.16-20; Lc 24.36-49; Jn 20.19-23)

¹⁴ Nii baiha neeriin jetaote, lenoniha neeuruha nii lechoonca leinjiin aina nerelanacaaurune jana jetao, ecu acaauru rai ocoocohin, nii o caje ichanaane coaraain beeurera esenetana jerelanaala baasoneein rai suujua coaracuruhane caohate.

¹⁵ Nii baiha jetaote: “Chajaain caa chauratane sacuritaain nenacaauru satiin cachaauru rai, nosa caje nichoteeururichaaaine coina jitariin caa caitoonjoan beebenenichuche. ¹⁶ Caa caitoonjoan beechene jana esenetaain acauhanau teein nebaotisaerateite nichotiha cureein. Jana caa caitoonjoan beechene jana esenetana jeriheichurute caseteco coaraa cuurureein. ¹⁷ Canu esenetaain canu ere tonoraain neeichenete canu neein nena

rijjijeein moconajaera letonocuru sitaain, nejelauneeichuru nereeuuru cuhane ereein, ¹⁸ acano niha natiin mucunaa naineein, naaonjoaain, corianiha natiin coichene nii chatohaneein baasoneein inara tenereein. Nii choae tacaain techu, cunaitenacaauru mucuhichene nerautaa cuurureein,” nae jetao niicha cocoainauri rai Jesuso.

Dedeeu cuha Jesusone

(Lc 24.50-53)

¹⁹ Niritiin niicha cocoainauri afosotooru rai irihane baiha jetaote, dedeeu iniin rai Inaca Cana Coaunera raotono nichajai que nelauriaa cuelu Cana Curuaanaa Jesuso. ²⁰ Nii jaun jetaote, satiin chauratane sacuritaain amuhemujeein nosa caje nichoteeururichaaaine beebejiha cuuruhane jana jetao, nii acaauruhacha beebejei esenetana nainecuruha cachaaurune coina acaauru aina cuaain cojoelanaacojoai ichae Cana Coaunera.

Locasiicha laenai Ena Nenea Cana Coaunera Ere

Teofilo rai Locasiicha laenai quiricha

¹ Arajii cachaaurute caa canacaanu jana Jesoso ichanohichuru laenacurelu. ² Nii laenaraaurute nunuhe caje coauneein aina amuhemujueein niicha coarai que canacaanu relaeranein neeuruhane coina tenojoinnein neurelu. ³ Nii jaunna, canuhetonai satiin coitucuurera caje bajaun, rai nunuhe caje coauneein colalajjin, caohachaain coitucuhane coina. Nii jana, carai netonai jataain caohachaane jaunna carai nelatein neeine rai laenaaunra Teofilo, ⁴ esinae rauhijiriin erenaa niha nii ii relaauruhane jaa esenetaain caohachaain coitucuhin neeine coina.

Nejanoarichaaïn cacha baotisaera Joanne biha anjerane

⁵ Jodea batane curuaanaa- rey neein niha leinjin Jorioneein nenea Erodesine bana jetaote, ichoaelu leinjin Cana Coaunera aina caohachaain niha cachane coina rucuhereanein nenea saseredote Sacariasi. Aca jetaote, acaauru inoensi saseredotecuru Abiasa lauri caje nenaanelu. Nii jana rai sinijera Isabeli jetaote, jauriaanejein saseredotenein nenea Aaroon nefoerateuru caje nenaanelu. ⁶ Acaauru jetaote, esinae rauhijiriin jiniiquiin Cana Coaunera esenetaain naitoonjoan tonoraain neurelu. Nitohaneunruhane jaun jetaote nii chuni- acaauru que chatohanai ujuaitena nainecurenelu.

⁷ Nejetaote, canaanai sirina inaeniha nii Isabeline jaun, leinjiinejei canaanai sirilanaala jiniiquiin biinaaneurelu.

⁸⁻⁹ Nitohanein jetaote, inae Cana Coaunera notaracaee saseredote neeuruhane ichanohin jujui mocooruhane coina neeuruha Sacariasi laurichurune jaa cojoinacaque tihane jaun jetaote, nitohaniha saseredote neeuruhane ichaone jaun, Sacariasi que tacaajeein dadae, rori ichoaae teein jujui mocoha Teenforo asaane coina.

¹⁰ Nitohanein jujui mocoha enohane tonohanau jetaote, aere neein Cana Coaunera bajaee bajaecure leeochoauru saseredotecuru aina cachaauru.

¹¹ Nii jana jetaote, Sacariasi rai ecocohin, nii jujui mocohane jaa rori raotono nichajai que jetao chujujuae Cana Coaunera letono anjera. ¹² Nii jaun jetaote, nii anjera coaariin, nesotoitiin choaelatoha Sacariasine jana jetao:

¹³ “Coo nesoonetohara Sacariasi. Bajaebajaeguine aonajian Cana Coaunerara. Nii ii sinijera Isabelite leinjin canaanai siricheeincha. Acate Joane neein curuaateriquincha.

¹⁴ Chaentechu aina jataain raotojoein neriquincha. Leeochoauru cachaauru netonaite nejanaa coroaecururein, ¹⁵ jataain Cana Coaunera rai nelateinneein nerichaaïnne jaunra. Coatiha bino, abariinti, naaonjoainuri corinaainta. Acate esinae rauhijiriin Cana Coaunera suujue que suujuecoha cureein nejanoaane ajiniha caje coauneeincha.

¹⁶ Acate, Cana Coaunera Ere tonoraiche Israeli cocoaichaneechene coina ichareeincha. ¹⁷ Nii Joante turuha uheni Cana Curuaanaa ajiniha cureein, Cana Coaunera ere bera inoensi Irihasi rai niicha tei suujueque suujuequuin- Cana Coauneraacha ichana nainei ichaain naaonjoaaincha. Acate aicheein calaohichuru aina jiniiquiin ita que suujua acatein neeuruha acaauru fojiraaurune coinara. Chaen erenaa tonorana jeriheichuru netonai erenaa tonoraain naaonjoaunruhane, raotojoein Cana Curuaanaa ranaa nainecuruhane coinara,” naa rai nii anjerane jaun jetaote:

¹⁸ “Inasiine bajiaa nitohanein nerichaaunnine esenetareeun, inae casinejera aina jiniiquiin jataain biinaanihacaanu natiinta,” naa Sacariasine jana jetaote:

¹⁹ “Canue, Cana Coaunera letono Cabirieli neeun. Acate caletoe, ichei caa erenaa raotono bihanune coina. ²⁰ Nete caa ichei aitocoaunne esenetaeneine jaun, ena caje coauneei caa ichei caitoonjoan cojoinaca que tihanereein tiaain erenaachara neein neriquincha,” nae jetao Sacariasi rai nii anjera.

²¹ Nii tonohanau jetaote, aere neein Sacariasi cohacuruha cachaaurune jana, jataain carajaane jaun jetao, “Chana jataain ichae carajaane Teenforo asaee caje mituenihane coina,” naain jetao ita caje bajaure nii aere neein coharaauru.

²² Nii jana jetaote, tabiicha acaauru rene eresilanaala Teenforo caje mituha uhe nii Sacariasi, acaauru rai biji nejesinaacha que bihajein. Nii jaun jetaote: “Jerihanete chaelai coaaratiha Cana Coaunerane jaa coaracaiha Teenforo asaera,” naaunre jetao ita rai.

Nii caje nunuhetein jetaote, erenaa nainelanaala nelu Sacariasi.

²³ Inae nitohanein teenmforo asaee niicha ichanenu nainaan jetaote, jelaiha nenajaun cauha cue Sacariasi. ²⁴ Nii baiha neonriin, inae ausirinein jetaote, rai loreri caje amuelanaala ecuhacha ne saouqui ateein rai sinijera Isabeli:

²⁵ “Cana Coaunera, caa catothanein caete, nabana caque nererojoeaain jaolecoorua cachaurune coataa,” naain suujua ereein.

Nejanoarichaain Jesusone biha leinjiin anjerane

²⁶ Inae saota ateniha canaanai siriha Isabeline jana jetaote, Calileea batane que nenea Nasareteu jetao, leinjiin letono anjera Cabirieli letoae Cana Coaunera. ²⁷ Chariji bana quicha aina ichoaelanaala nenea leinjiin ranuna Mariha rene turuha cuhane coina. Nii ranuna jetaote, cana inoensihuru curuaanaa Rabiri nefoerateneein nenea Jose que nelanajaane rai ne.

²⁸ Nitohanein cuhin jetaote, nii niha Marihane jaau rene turuhin enohin jetao:

“Ii renena bedaeiniha uunra, Cana Coauneraacha rausiajei. Jataainte ii rausiaje Cana Coaunerara” naa rai nii anjerane jaun jetaote, ²⁹ coaariin nesoonetiin: “Chanuna caritiin ere canu rai,” naa suujua cuhane Marihane jana jetao,

³⁰ “Coo nesoonetohara Mariha. Cana Coauneraate ii janiji, ii rai caohacha ichaane coina. ³¹ Inae leinjiin canaanai siririqiuincha. Inae nejanoaane jana Jesoso neein curuaateunincha. ³² Acate itolere cacha amurijiriin itolere que nelateinnein, acaihaniji Cana Coaunera Calaothinein nenaanein coitucuha cuurureein cachaurura. Nii jana Cana Curuaanaa Cana Coauneraate, nii rai foeratera inoensihuru curuaanaa neein nenea Rabiri rijijieein *rey*nein tereein, inara Curuaanaanein nihane, ³³ rai nere tonoraai che inara Isaraeli cocoaehaneichene, chabana satonoelanaala inara Curuaanaanein nihane coinara,” naa nii anjerane jana jetao:

³⁴ “Inasiine bajiaa nitohanein leinjiin canaanai siricheein nii chuni cacha aina ichoahanune coalanaalata,” naa Marihane jana jetao:

³⁵ “Cana Coaunera Suujuete aiha suruaane rijijieein ichoae fauha ureein, leinjiin canaanai siriine coinara. Nii jaunte nii canaanai iicha sirii, Cana Coaunera Calaothineeincha.

³⁶ Ii araai Isabeli netonai techu, inae leinjiin canaanai siricheeincha. Inae biinaa nihane sainejeinte inae canaanai siricha. ‘Canaanai sirina inaenihane jaun jete canaanai sirine,’ naauruhane jaate, inae saota atene rai canaanaicha. ³⁷ Coatiha Cana Coaunera rai caaintaai chata,” naa Mariha raine jana jetaote:

³⁸ “Aihachuhsicha. Niicha belai nichaanne rai aitohine rijijieein, niicha ichana jerei ichamiin Cana Coaunerara,” naa Marihane jana jetao, inae jelai caje amue nii anjera.

Isabeli rene turuha cuha Marihane

³⁹ Nii bana jetaote, erojoein cuhin Jodea bichatane que nenea neseu cuhin Isabeli rene turuha cue jetao Mariha.

⁴⁰⁻⁴¹ Nitohanein cuhin jetaote, inae ecu turuhin Sacariasi loreri asae enohin, Isabeli rai iriha Marihane aonaain jetao, Isabeli suri cuhane neein nerurujae nii rai canaanai.

Nii jaun jetaote, Cana Coaunera Suujue que suujuequiin jetao, ⁴² jataain tonijiaain:

“Cana Coauneraate, itolere enecuru rai caohacha ichaane amurijiriin ichei caohacha ichae. Nii rijijieeintechu nii ii calaohi rai netonai caohacha ichae. ⁴³ Nii jaun chaneeinna jana nereein canu, Cana Curuaanaa nebaneine saijieein carene turuha uhine coina. ⁴⁴ Nii carene turuhin ereeine aonaainte, rachoojoena caaun canu suri cuhane neein nerurujae carai canaanai. ⁴⁵ Nii jaunte raotojoein neei, ii rausiaaeca nii ichei aitoha Cana Curuaanaane esenetaain tonoraaine jaun,” naa Mariha rai Isabeline jana jetaote:

⁴⁶ “Aihanuchujan.

⁴⁷ Canu suujuate,
itolere niicha ichana naineei ichaain,
canu ichoterateein niha

Cana Curuaanaa
Cana Coauneraate jaun
coroaje,

⁴⁸ rai chanein nenihanune saijieein
canu janijiin canu rausiaaeca
Cana Coauneraate jaun.

Nii jaunte
ena caje coaanein
Cana Coauneraacha rausiajeinein
cacurujuatiha cuurureein
itolere janonaa bana cachauru,

⁴⁹ nitohanein
jataain canu belaiha
itolere que nelatein

itolere ichana nainera
 Cana Coaunerane jaun.
 Leinjiin acaachate
 Acaneein ne.

⁵⁰ Nii Cana Coaunerate,
 cairichaaajoaai itolere bana
 que suujua acateein
 ichaonacaauru coarae.

⁵¹ Nitohaneein itolere niicha
 ichana nainei ichaainte,
 nii chaque nelatelanaala neeuruha
 nii itolere que nelaetoha
 nocoetonacaaurune coina
 icharaneein ne.

⁵² Chaentechu, curuanaacuru
 reychuru nihanatiin,

⁵³ inae cha nelanaala
 neeuruhane coina ichae.

Chaentechu,
 nii leeochoaauru rai
 chaque nelatelanaala
 cairicheinejeein nenacaauru
 rausiaeraneein ne, itolere que.
 Jana nii coriqui nebaneein nenacaaurute,
 nii cha colane bijiicha baaeejin
 niha cuurureein.

⁵⁴ Aihane jaunte
 rai cacha Isaraelitanichaachene
 cairichaaajoaain cana
 coaraane jaun,

cana coroatajanereein,
⁵⁵ inae nitohaneein ichaane coina,

cana inoaensi Abaraaun,
 nii rai inamacooru,
 naaonjoainuri rai aitohalu
 Cana Coaunerane jaun,”

naain jetao Cana Coaunera coroaje Mariha.

⁵⁶ Nitohaneein turuha cunajau nichata ateein Isabeli aina nihane baiha jetaote, jelaiha
 nenajaun cauha cuelu Mariha.

Inae nejanoaa cacha coujunacateein baotisaera Joanne

⁵⁷ Inae nejanoaane que tiha nii Isabeli rai canaanaine jaun jetaote, quicha cojoajineein
 janoae rai neba Isabeli.

⁵⁸ Nii jana jetaote, rene turuhacoaain jetao coroaeca cuure rai naraaichuru aina rai
 laurijiracuru, rai caohacha ichaa Cana Coaunerane coitucuuruha raotojoeine jaun.

⁵⁹ Inae fosa janoniha nii canaanai nejanoane jana jetaote, amaain rai jaberoco cari
 saeratein jetao, rai inaca Sacariasi curuaa que jetao curuaatenaa jecure. ⁶⁰ Ne jetaote
 jerelanaala:

“Aihei, jiaohine. Joaan neein curuaacanete caohachae,” naa rai nebane jaun jetao:

⁶¹ “Chanuna. Inasiina niha niritocojoaain curujaain charaaine coalanaala niritoco-
 hare rai curuaa,” naain jetao jecurene.

⁶² Niritiin jetaote, nii canaanai inaca coujueluhin: “Tohanriani rai curuaata,” naain jetao
 bajaare coitucuuruhane coina.

⁶³ Nii jaun jetaote, acaauru caje que tein laenaane jaanu bajae jetao biji nejesinaacha
 que. Nitohaneein bajaain jetaote, “Joaan neein curuaacanete ne,” naain jetao laenae rai
 inaca, jaiti mituheniha rai nerene jaun. Nii jaun jetaote, sathi cojoelatoore cachaauru.

⁶⁴ Nii rijieoritiin inae nacoauneein mituha nerene jaun jetaote, rachoojoeiin Cana
 Coaunera coroaje Sacariasi. ⁶⁵ Nii jana jetaote, nitohanihane jaun cojoelatoore rai lauri-
 jiracuru coarajeuurera. Nii jaun jetaote, itolereinein Jodea bichatane batane sacuritaain
 coitucuhin ita rai beebejerejotocurelu.

⁶⁶ Nii aonaain chojelatiin jetaote: “Chatohanai neeinna nereein nii canaanai,” naaure jetao, esinae rauhijiriin niicha jerenohineein nena nihane coaratihha acauru que Cana Coaunerane coaracuruhane jaun.

Rachoojoiha Sacariasine

⁶⁷ Nii jana, nii canaanai inaca Sacariasi suujueniha neein que beratiha Cana Coaunera Suujuene jaun jetaote:

⁶⁸ “Jataainte caohacha ichae
Cana Curuaanaa Isaraeli Coaunerara,
raotojoein neeuruha
rai cachaaurune coina,
ichoteratiha uhana jaunra.

⁶⁹ Nii jaunte,
cana inoaensihuru curuaanaa
Rabiri nefoerateneein,
jataain itolere amurijiriin
nelateein laraajiin nena letoae,
jianacoon cana mitaeraanu quera.

⁷⁰ Inae catohaneein
ichaane coinate,
rai nere bera inoaensihuru
que beratelura.

⁷¹ Itolere
cana que nererojoecaain,
cana aina nejerateein nenacaaru,
naaonjoaihunri caje
cana mitaane coina
aitohalune jaunte,

⁷² nii baitena nainene,
cairichaaajoaain
cana inoaensihuru coaraain
aitohalune jaun,
Cana Coaunerara.

⁷³ Nitohaneein
esinae rauhijiriin ichaane coina,
cana foeratera inoaensi Abaraaun rai:

⁷⁴ Jianacoon,
cana aina nejeratenacaaru caje
jete cana mitaane,
cha que casilanaala nere tonoraain
leinjiin raaicha nelateein,

⁷⁵ esinae rauhijiriin
caohacha nejesina ichaain,
baaso coacuelanaala
inoaenlu netojoein,
itolere janonaa bana
nerichaacheeinje,
naain belu Cana Coaunera,
cana foeratera inoaensi Abaraaun rai.

⁷⁶ Jana ii, cacalabineeinete,
acaihanijin Cana Coaunera
neein nena ere beraneein,
Cana Curuaanaa ajiinchatera
neein niha curiquiin,
jeriha Cana Coaunerane rijijieein,
turunaa nainihane jaanu
beebejeeine coina,

⁷⁷ acauru osa caje
acaaru ichoteraterichaaain
Cana Coaunerane
coitucuuruha cachaaurune coinara.

78 Jataain cairichaaajoaain
cana coaraane jaunte,
dede caje cana rai
ena nenea Cojoanonaa teein
ne Cana Coaunera,
79 nocohena tabai caje nichoteein,
nii rai Cojoanonaa que
neconaain cuhin,
cana rai niicha tenojoin
raotojoein rachoojoein
ichaonaanaja que
turuhacachene coinara,”

naain jetao nii canaanai inaca Sacariasi suujueniha neein que beratiha Cana Coaunera Suujue.

⁸⁰ Nii jana jetaote, esinae rauhijiriin Cana Coaunera Suujue que suujuequiin jetao, fohejeein cuujue nii canaanai. Nitohanein fohejeein ichauhenanein jetaote, cache arerero amuhemujueein nelu, rai lauri Isaraelitacuru que necoitucueratihane reein tiaajoaain.

2

Nejanoa Jesusone (Mt 1.18-25)

¹ Nii nejanoa rai niha Jesusone bana jetaote, itolereenein cana rai chauratane sacuritaain cachaauru letoaelu *reychuru* curuaanaacuru curuaanaa enferadoro Aogosto, satiin cachaauru janijiin acauru curuaaacuru cocoirichaauruhane coina. ² Nii jauriaanejeein cachaauru curuaa cocoirichaauruhane bana jetaote, Siria batane coberenadoro neein nelu Sirenio. ³ Nii jaun jetaote, satiin acauru foerateracuru atane cuhacoaain, quiricha cuhane curuaa teratiha cuhacoaurelu lauri lauri caje uhin ecu turunacaauru cachaauru.

⁴ Nii jaun jetaote, Calileea batane que nenea Nasarete caje cuhin jetao, Jodea batane que nenea Beleeun cuelu jetao Jose, jelai caje nejanoanaanein nihalu rai foeratera *rey*nein nenaalu Rabirine jaun. ⁵ Nii jaun jetaote, canaanai cousurihu niha Marihane jana, aina jiniquiin quiricha cuhane curuaa laenaratiha Beleeun cue jetao Jose, ita raauruhane rai netiin. ⁶ Nii jana inae nejanoaane que tiha nii Mariha rai canaanaine jaun jetaote, nii Beleeun neeurunajau nejanoaelu rai canaanai. ⁷ Nitohanein, inae nejanoa nii jauriaanejeein nenea rai calaohine jana jetaote, rai belaae que conaconariin jetao, baca lenone omane ichoae tocoeecae rai neba, neniha loreri tururunajaanune jaun baca coloheri asaae neeuru jana nejanoaane jaun.

Carenero beraihurera renete turuure anjeraauru.

⁸ Nii jana jetaote, Beleen rohan neure fasoto jana janoaajihanaain, letononein carenerocuru beraihurera cachaauru. ⁹ Nii jana jetaote, acauru rai ecooca Cana Coaunera letono anjerane jana jetao, acauru curuhacaain jilinetoha Cana Coaunera conone jaun, luaa nesoonetoore eluhatothane jaun. ¹⁰ Nejetaote acauru rai: “Coa nesoonetohachera. Raotojoein satiin rachoojoein neriquicheeine jaanune inara rai jataain erena caohachanein biha uunra. ¹¹ Enenete inara inoaensihuru curuaanaa Rabiri neseu nejanoae inara Curuaanaa- inaraacha cohajei Mesihasi jianacoon inara ichoterateraanaura. ¹² Caa inara rai aitocaaunne jaate, coaraa cuhichene, baca coloheri asaae omane ichoaae rai belaae que conaanojoeinein tocoeechoa jana eruha curiquicheeincha,” ¹³ naa acauru rai nii anjerane rijieoriitiin jetaote:

14 “Jataain rachoojoein
Cana Coaunera coroaecuruhine dedeeu.
Raotojoein rachoojoein
neeuruhine cau chauratane quene maajeein
niicha rausiajeinein
nenacaauru-
rai cachaaurura,”

naain jetao Cana Coaunera coroaecure dede caje arajiin ecoojoacoaain anjeraauru, nii leeocho anjera rohan ecocohin.

¹⁵ Inae niritiin jelaiha dedeeu cuuruha nii anjeraaurune jana jetaote:

“Chajamaaunchete aihane, caa cana rai Cana Coauneraacha beratenojohin coaanichaache Beleun cuhincha. Chatohanaiquecha aiteta,” naaure jetao ita rai, nii letononeein carenerocuru beraaihurera- cachaauru.

¹⁶ Niritiin erojoein cuhin coaracuruhane jana jetaote, Mariha aina Jose eruuruhane jana jetao, baca lenone omane ichoae rai belaaeque conaanojoein tocoeque nii canaanai. ¹⁷ Nitohanein eruhin, nii acaauru rai nii canaanai que aitha anjerane beeuuha nii letononeein carenerocuru beraaihureraane jaun jetaote, ¹⁸ cojoelatoore jetao satiin ecu neein aonajeeurera cachaauru. ¹⁹ Nii jana, rai neba Mariha jetaote, rai suujua cuhane nitohanihane coacuhin jetao, suujuaacha cuhane coaraje. ²⁰ Nitohanein esinae rauhijiriin nii acaauru rai biha anjerane rijijiein, jitariin coaracuruhane jaun jetaote: “Caohachate ichae cana rai Cana Coaunerara,” naain Cana Coaunera corojeein jelaiha cauha cuure nii letononeein carenerocuru beraaihureraauru cachaauru.

Cacha que suujua acatiha Cana Coaunerane jaa coloheri Teenforo asaae Jesoso causine amaauruhane

²¹ Inae fosa janoniha nejanoane jana jetaote, nii canaanai jaberoco macohi cari saeratein, Jesoso neein curuaateeuere, jaiti ausirineniha Marihane jana aitohalu anjerane rijijiein.

²² Inae nii aitohalu Moisesane jaan cojoanonaa rijii que tihane jaun jetaote, jiniiquin nocoulucoherateuuruhane baiha jetao, Jerosaleun nii canaanai amaan Cana Coaunera que coitucueratiha cuure. ²³ Nitohanihane coina: “Satiin jauriaanejeein quicha cojoajinein bereeconaa Cana Coauneraacha que nii beree banihatemiin. ²⁴ Chaen corootajai tajaee laaojori serori rijijiein nenea torotola nenihane, corootajai serori aao uhaaine,” naain aitohalu Cana Coaunerane rijijiein nii niicha bajai tajaee amaan cuure, rai naitoonjoan rijijiein nii tajaee niicha amauri mocohin que Cana Coaunera belain, que nii beree banihatuuruhane coina.

²⁵ Nii bana jetaote, Jerosaleen ichoaelu leinjiin cacha Simeon. Aca jetaote, esinae rauhijiriin Cana Coauneraacha jerei ichajeein, tururichaain jianacoon Isaraeli cocoaichacuru mitaeranune cohajeein nelu. Aca jetaote, que coitucueratiha Cana Coaunera Suujuene jaun, ²⁶ nii niicha letoaeni Meshasi coaraelanaala ohenihane coitucuelu. ²⁷ Nitohanihane jaun jetaote, nii cachaauru que suujua acatiha Cana Coaunerane jaa coloheri Teenforo asaae Jesoso causine amaauruha rai fojiaraaurune jana que coitucueratiha Cana Coaunera Suujuene jaun coitucuhin, Teenforo asaae cuha Simeonne jana jetaote, que jiniichaain nii Jesoso causine turuaaure rai fojiaraauru Teenforo asaae, Cana Coaunera aitoonjoan ninaaruhane coina. ²⁸ Nii jana jetaote, nii canaanai coariin, raain baiichaain jetao:

²⁹ “Inae laen
nii iicha ichanenu
carai chaitoonjoan
coaracaanne jaun,
inae laen nainichaaun ohanu
iicha jerei icharanichaaunnara,
³⁰ itolere notaracae
³¹ iicha tei jianacoon
canacaanu mitaeranu
coaracaanne jaunra.
³² Acate Cana Coaunera
coitucuelanaala
Israelitaniheichuru
lauri lauri nenacaauru que
acaauru aina
Cana Coauneraacha
ichanenu coitucueratereein.
Chaentechu
raotojoein rachoojoein
neuururein Isaraelitaauru,
acaauru lauri caje nenea
neein niha caa iicha letoaine jaun,”

naain jetao Cana Coaunera corojee Simeon.

³³ Niritoha nii canaanai que Simeonne aonajeein jetaote, ecu cojoelatoore nii canaanai fojiaraauru. ³⁴ Nii jana jetaote: “Inara coroatajanemiin Cana Coaunera,” naa acaauru raine baiha jetao, Mariha coarajeein:

“Aonaaun. Caa canaanaite, arajii Israaeli cocoaichacuru itolere que nelaetoha nocoet-onacaauru nelatelanaala nedaauruhane jana, leeochoauru tabaauru itolere que nelateein nedaauruhane caina nenaane. Nitohanein nihane corenihate, que jaolecoorureein arajii Israaelitaauru, ³⁵ satiin que acaauru ichao coitucueraterichaaine jaun. Nete jataain cunaain cacha jaberoco sauha saberene rijijieein, jataain cunaain ii suujuaque tacareein, que nejerateeriin neeururichaaine jaun,” nae jetao Mariha rai Simeon. ³⁶ Nii jana jetaote, ecu nelu leinjiin ene netonoai- Cana Coaunera ere beranein nena. Acate Asere laurinein nena- Fanoeri cacunu camotojoe Ana ne. Aca jetaote, jataain ranuna neein nelanajaain, caaunsi jaanacanejeein lana aina ichoaelu. ³⁷ Nii baiha jetaote, fosachoonca jana jaanacaaneein niriijieein autananein ichaohin jetao, suri couu netiinchuru janotiin inetojoeinchuru, sonafaajihanainchuru Cana Coaunera bajaae bajajeein nerejetelu nii Teenforo caje mituhelanaala. ³⁸ Nii Ana jetaote, nii Jesoso causine turuaauruhane jana ereereeca Simeonne coaraain jetao, acaeauntoai nii Jesoso causine que ereereje, satiin nii nichoteeururichain Jerosaleen cocoaichacurune cohajeraauru cachaauru rai.

Jelaiha Nasarete caauruhane

³⁹ Inae nitohanein jeriha Cana Coaunerane rijijieein rai naitoonjoa ichacuruhane baiha jetaote, jelaiha rai natane- Calilea batane que nena Nasarete jetao cauha cue Jose, Mariha aina. ⁴⁰ Nii jana jetaote, fohejein itolere que nainain ichauhenanihajein sacue nii canaanai, coroatajaniha Cana Coaunerane jaun.

Teenforo asaee niha canaanai Jesosone

⁴¹ Ajaanaa nainein jetaote, Jerosaleeun cuhin Fasocoo beseta bitooa cunajaaoncure nii Jesoso fojiaraauru. ⁴² Nitohaneuruhane jaun jetaote, inae lechoonca coroata jaanacaa Jesosone jana jetao, nitohaniha acaauru ichaone jaun satiin cuhin nii beseta bitooa cuure Jerosaleen. ⁴³ Inae beseta bitooauruhane baiha, jelaiha nenajaan cauha cuuruha rai fojiaraaurune jana jetaote, Jerosaleeun nedae coitucurenihane jana nii canaanai Jesoso. ⁴⁴ Nii jaun jetaote, “Inae jecha ichoaichaniha cunacaauru aina cauha cuha nii Jesoso,” naa fojiaraauru suujuane jaun jetao, le janohin cuuru baiha, niicha coitucuru, naraaichuru, naaonjoaihunri jana arihure niquri rai fojiaraauru, nejetaote eruurene. ⁴⁵ Nitohanein eruurenihane jaun jetaote, jelaiha nejenohin ariha cuure Jerosaleeun.

⁴⁶ Nitohanein cuhin jetaote, nichata janohane cuhane jetao Teenforo asaee, Moisesa aitoonjoan que cacha relaaureraauru aina, ita rai ereuruhane aonajeein, acaauru caje nii ereuruhane jaan bajaau lauhequinne jana eruha cuure. ⁴⁷ Nii jana, jataain nainain, nii ereuruhane aonajeein, acaauru caje bajaain, acaauru tonoraane jaun jetaote, cojoelatoore satiin ecu neein aonajeeurera cachaauru. ⁴⁸ Nitohanihane jana eruhin jetaote:

“Chanuna canacaanu rai belanaala nitohaneinte canaanai. Ii inaca ainane ii ariirijia-caanu, neeine jaa coitucuenihacaanane jaun ii coinaderaain,” naa rai nebane jana jetaote:

⁴⁹⁻⁵⁰ “Chanuna canu ariirijieeiche. Tana canu inaca loreri asaee nihanu niicha jerenohi-neeine coitucuhicheneta,” naain acaauru tonoraa Jesosone jana jetaote: “Naaonjoaiquete aitera,” naain coitucuhichurene rai fojiaraauru.

⁵¹ Nitohanein fojiaraauru jiniichaain Nasarete cauhin jetaote, rai fojiaraauru ere tonoraain nerejetelu.

Satiin niriinanai jetaote, rai suujuaacha cuhane coarajerejetelu rai neba. ⁵² Nitohanein fohejein ichauhenanihajein, itolere que jataain nainain jetaote, satiin cachaauru aina caohachaain ne nii Jesoso, coroatajanein aina caohachaain niha Cana Coaunerane jaun.

3

Cacha areroo niha cacha cojunacatera Joaan ne

(Mt 3.1-12; Mr 1.1-8; Jn 1.19-28)

¹ Inae lechoonca saouqi jaanacaain satiin cocoainanacaaihuri curuaanaa enferadoro neein niha Tiberione bana jetaote, Jodea batane rai coberenadoro neein nelu Ponsio Filato. Nii jana Erodese jetaote, Calilea batane rai coberenadoro neein nelu. Nii jana rai nejera Ferifi jetaote, Tاراconite, Itoorea, naaonjoahuinri batane rai coberenadoro neein nihane jana, Abilinia batane rai coberenadoro neein nelu Lisania. ² Nii jana Caifasi, Anasi, naaonjoaihunri jetaote, saseredotecuru curuaanaacuru- curuaanaanein neeurelu. Nii bana jetaote, Sacariasi calaohi Joaan rai jetao erelu Cana Coaunera, cacha areroo rai ecocohin.

³ Nii jaun jetaote, Jorodaan auhaniha nenacaauru nenaanajaauru cuujecujueein jetao, “Jeriha Cana Coaunerane rijijieein inara suujua coreuechete acauhanau tein cojunacatenohineein baotisanajoineein neeichete, inara osa caje inara ichoterateramiin Cana Coaunerara,” naain jetao, cachaauru rai beebeje Joaan. ⁴⁻⁵ Nitohaneein jetaote, icharejete Joaan. Niritiin laenaalu Cana Coaunera ere bera inoaensi Isaihasine rijijieein:

“Nerichaain cache areroo eheehejein:
 ‘Cana Curuaanaa turunajaanu coeroteeuche,
 raujuuin cuaain.
 Satiin turiararoorute
 nemoanojoinereein.
 Atane ucuunooru nihanatiinte
 ranaasiin macaracanojoi
 nijihacooa cureein.
⁶ Nii banate,
 satiin caa chauratane que
 nenacaauru cachaauru
 jianacoon cache mitaeraanu
 letoaa Cana Coaunerane
 coaracurureein.’”

naain nii Joaan que aitiin laenaalu *profeta* inoaensi Isaihasine rijijieein jetaote ichae Joaan.

⁷ Inae nitohaneein cachaauru cojunacatiha acauhanau tein baotisaa Joanne coitucuhin, rene cuuruha cachaauru, acauru baotisaane coinane jana jetaote: “Chaa inara osa coreniha caseteco tabei turu rai nena caje nichoteein, jianacoo mituriquicheeine que inara rai aite, taibinaecuru. ⁸ Nitohanihane jaun, nii ajiniha caohachaain inara ichao coreein, Cana Curuaanaa Cana Coaunera coitucuhin esenetaain neeuchete, Cana Curuaanaa coitucueranein inanacaaichene coaracurumiin cachaauru. Chaenchu jiaonriha: ‘Abaraanun nefoerate nichaanune jaun cha latihacaaanu canacaanu,’ naain inara raajeniha necoritanaa nainiheeiche. Cana Coauneraachate nainere, caa ajeri jaberoco caje Abaraanun nefoerate coaunaane. ⁹ Chaentechu, inae ajianojoneein ne tero, inaana inaeniha temulene rai choajisi aina curuataain sauhin usihanau mocohacane rijijieein, inae jaoleneein neuruha Cana Coaunera coitucutoha nocoetonacaurune coina,” nae jetao acauru rai Joaan.

Niritoha acauru rai Joanne jaun jetaote: ¹⁰ “Chatohanai jana icharihacaanu canacaanuta,” naain caje bajaauruhane jaun jetaote:

¹¹ “Coroatajaain obiri siricha, nii obiri colane nena rai leinjiin teeine. Chaen lenone siricha, nii lenone colane nena rai teenera,” nae jetao acauru rai Joaan.

¹² Nii jana jetaote, Roma curuaanaa rai *imposto* nuque cachaauru cobaraain coriqui bajaaurera tabaauru netonai, acauru baotisaa Joaan necoina turuhin jetao:

“Chatohanai jana icharihacaanu canacaanuta cache relaera,” naauruhane jana jetao:

¹³ “Jiaonriha aitocuruha inara curuaanaacurune amuritoojaain cachaauru cobaraain leruhin basijiauhichenera,” naa acauru rai Joanne jana jetaote:

¹⁴ “Chatohanai jana icharihacaanu canacaanuta,” naain caje bajaauruha soondarooru tabaaurune jana jetaote:

“Jiaonriha chatohanai ichaeniha chunine jana coulurujeein sonaa coacuhin cotaain niicha sirii rulunaa coaquichene. Inara amihaneoo corenihacha ichaaochera,” naa Joanne jana jetaote, ¹⁵ jataain turuha Mesihazine cohajeuuruhane jaun jetao:

“Caa canaacha cohaje Mesihasi chara inae caa turuera,” naain jetao ita caje Joaan bajaure nii ecu neein coarajeurerera cachaauru.

¹⁶ Niritiin ita caje bajaauruhane jaun jetaote, acauru rai: “Canune esinae rauhijiriin, raujaain acauhanau inara tein inara baotisaaun. Jana nii cacaijie uhenite, Cana Coaunera Suujue, usi, naaonjoain que inara baotisaa ureein. Acate jataain camurijiriin nelatein cocoinaain letononeein ne. Nii rai safato ichora rutueranuque nihanatiin nelatejeehaun. ¹⁷ Chaentechu leinjiin inaro uhareein que aroso jiatuhin rai caohacha raain, rai bano mocoha charijibana jacanaaacharanejeein nena usihanaau teeine coina. Nii rijijieinte, nii jeriha Cana Coaunerane rijijieein nena jeriichuru mocoha cureein, jerihane rijijieein nenacaauru janijiin raaincha,” nae jetao satiin ecu rene turunacaauru cachaauru rai Joaan.

¹⁸ Niritiin acauru suujuateein jetaote, acauru rai Cana Coaunera beratenojoi Jesoso que Erenaa Raotono beebeje Joaan. ¹⁹ Chaen jetaotechu, coberenadoro Erosedi netonoai

suujuate, rai nocoala Ferifi comasai Erodiasi siria comasaineene jaun, chaen itolere baasooru ichaain nihane jianihane caina. ²⁰ Nejetaote, nitohaneein nii baaso ichaane ichoae tacaain, caresero cuhane Joaan enoae, rai niritohane coreniha.

Jesoso baotisaa Joanne
(Mt 3.13-17; Mr 1.9-11)

²¹ Nitohaneein jetaote, jaiti caresero cuhane enoaeiniha Erodeseine jana, acauhanau satiin cachaauru tein cojunacatenaaca acaauru baotisarejete Joaan. Nitohaneein cachaauru baotisaa Joanne jana jetaote, Jesoso netonai nebaotisaerateein Cana Coaunera bajaane jana, neyoracaa dede bacuujuane jana jetao, ²² nichoae fauhin nelauriaa uhe inanacaain Cana Coaunera Suujue leinjiin serori rijijieein. Nii jana jetaote: "Iite acaihaniji quiiha jereeii, quiiha janiijiin cacalabineein neeicha," naain toniha erena dedeeune jana jetao aonajeure.

Jesocurisiko foerateeureraauru
(Mt 1.1-17)

²³ Inae nii Cana Coauneraacha icharatenohin namihaneon nunuhetihane bana jetaote, nichata choonca jaanaca nelu- nii Jose calaohi niha acaauruacha bei Jesoso.

Nii jana nii Jose jetaote Eli calaohi nelu.

²⁴ Jana Mataa calaohilu jetao Eli.

Jana Lebi calaohilu jetao Mataa.

Jana Meriqui calaohilu jetao Lebi.

Jana Janaa calaohilu jetao Meriqui.

Jana Jose calaohilu jetao Janaa.

Jana Matatiasi calaohilu jetao Jose.

²⁵ Jana Amoso calaohilu jetao Matatiasi.

Jana Naaoso calaohilu jetao Amoso.

Jana Esili calaohilu jetao Naaoso.

Jana Nacaai calaohilu jetao Esili.

²⁶ Jana Maati calaohilu jetao Nacaai.

Jana Matatiasi calaohilu jetao Maati.

Jana Semei calaohilu jetao Matatiasi.

Jana Jose calaohilu jetao Semei.

Jana Jodaa calaohilu jetao Jose.

²⁷ Jana Joanaan calaohilu jetao Jodaa.

Jana Resaa calaohilu jetao Joanaan.

Jana Sorobaberi calaohilu jetao Resaa.

Jana Salatieli calaohilu jetao Sorobaberi.

Jana Neeri calaohilu jetao Salatieli.

²⁸ Jana Meriqui calaohilu jetao Neeri.

Jana Adiin calaohilu jetao Meriqui.

Jana Cosamii calaohilu jetao Adiin.

Jana Eremadaan calaohilu jetao Cosamii.

Jana Eri calaohilu jetao Eremadaan.

²⁹ Jana Jesoso calaohilu jetao Eri.

Jana Eliseri calaohilu jetao Jesoso.

Jana Jorimi calaohilu jetao Eliseri.

Jana Mataa calaohilu jetao Jorimi.

³⁰ Jana Lebi calaohilu jetao Mataa.

Jana Simeon calaohilu jetao Lebi.

Jana Jodaa calaohilu jetao Simeon.

Jana Jose calaohilu jetao Jodaa.

Jana Jonaaun calaohilu jetao Jose.

Jana Eliaquiin calaohilu jetao Jonaaun.

³¹ Jana Meleea calaohilu jetao Eleaquiin.

Jana Mena calaohilu jetao Meleea.

Jana Matata calaohilu jetao Mena.

Jana Nataan calaohilu jetao Matata.

³² Jana Rabiri calaohilu jetao Nataan.

Jana Isaihasi calaohilu jetao Rabiri.

Jana Oberi calaohilu jetao Isaihasi.

Jana Bosi calaohilu jetao Oberi.

Jana Sala calaohilu jetao Bosi.

Jana Nasoon calaohilu jetao Sala.

³³ Jana Aminadaba calaohilu jetao Nasoon.

Jana Admin calaohilu jetao Aminadaba.

Jana Esroon calaohilu jetao Armi.

Jana Faresi calaohilu jetao Esroon.

Jana Jodaa calaohilu jetao Faresi.

³⁴ Jana Jacobo calaohilu jetao Jodaa.

Jana Isaca calaohilu jetao Jacobo.

Jana Abaraaun calaohilu jetao Isaca.

Jana Tare calaohilu jetao Abaraaun.

Jana Nacoro calaohilu jetao Tare.

³⁵ Jana Seroo calaohilu jetao Nacoro.

Jana Raco calaohilu jetao Seroo.

Jana Fele calaohilu jetao Raco.

Jana Eberi calaohilu jetao Fele.

Jana Sala calaohilu jetao Eberi.

³⁶ Jana Cainaa calaohilu jetao Sala.

Jana Arafasa calaohilu jetao Cainaa.

Jana Sem calaohilu jetao Arafasa.

Jana Nohe calaohilu jetao Sem.

Jana Lamee calaohilu jetao Nohe.

³⁷ Jana Matosalee calaohilu jetao Lamee.

Jana Enoco calaohilu jetao Matosalee.

Jana Jaredi calaohilu jetao Enoco.

Jana Malareri calaohilu jetao Jaredi.

Jana Cainaa calaohilu jetao Malareri.

³⁸ Jana Enoso calaohilu jetao Cainaa.

Jana Seti calaohilu jetao Enoso.

Jana Adaan calaohilu jetao Seti.

Nii jana Adaan jetaote, jauriaanejeein Cana Coauneraacha coaunaineein nelu.

4

Jesoso coujuhin coaraa moconajaerane

(Mt 4.1-11; Mr 1.12-13)

¹ Nii baotisaa Joanne baiha Cana Coaunera Suujue que suujuequiin nucuhe Jorodaun caje cauha cuha Jesosone jana jetaote, cacha areroo amaa Cana Coaunera Suujuene jaun jetao, ² ucuaae niha jena choonca janoneeinne jana, nechu cojuha sarue moconajaera.

Nitohanein jenachoonca janoneein lenone lanaala nihane jaun mijiintohane jana jetaote:

³ “Chajaain aihane esinae rauhijiriin Cana Coaunera Calaohi neeine, caa ajeri jaberoco rai aitoote lenoneneein nerotomiincha,” naa nechu saruha rai moconajaerane jana jetao:

⁴ “Coatiha lenoneecha que ichaonaa nainihehi cacha,’ aite Cana Coaunera, rai Quiricha cuhane,” naain tonoraa Jesosone jaun jetaote, ⁵ luhecotariin ecuun amaain, satiin caa chauratane coarateein jetao:

⁶ “Canune jitariin canuhacha ichana nainei aina satiin caa chauratane que nenacaauru curuaanaacuru curuaanaaneein neeine coina, ichei tenaa naineen. Satiin acaauru canu rainein neeuruhane jaunne chunicoha jerera rai tenaa naineen.

⁷ Aihane jaun neseeoriaain canu corojeein, canu bajae bajaequinete satiin ichei niha cureein,” naa moconajaerane jana jetao,

⁸ “Nete, ‘Acaihajiin ii Coauneraacha corojeein, rai nelatein niicha jerei ichau,’ naain laenaerate Cana Coaunera, rai Quiricha cuhane,” naain jetao tonorae Jesoso.

⁹ Nii baiha jetaote, Jerosaleeun amaain ecuun Teenforo ichoae inaain jetao:

“Chajaain aihane esinae rauhijiriin Cana Coaunera Calaohi neeine caalai caje nemarotteute coaraca. ¹⁰ Cana Coaunera Quiricha inoansi cuhane te:

‘Rai letonocuru anjeraauru

letoarichaain Cana Coaunera

ii beraaihuruhane coina.

¹¹ Acaaurute rai biji que

ii michuurureein, nabana ajeri que

necunaitaaine coataa,’

naain laenaerate Cana Coaunera, rai Quiricha cuhane,” naa moconajaerane jana jetao,

¹² “Chaentechu: ‘Coa ii Coaunera coujuhin coaraara,’ naain laenaerate Cana Coaunera, rai Quiricha cuhane,” naain tonoraa Jesosone jana jetaote, ¹³ ecu ratiriin carajaaajoaain caje amuhe nii Moconajaera, neniha tonaain Jesoso coujuhin coaraane jaane coitucuenihane jaun.

Calileea bataneu namihaneeo nunuhetiha Jesosone
(Mt 4.12-17; Mr 1.14-15)

¹⁴ Nitohaneein, Cana Coaunera Suujue que suujuequiin niicha ichana nainei coitucuhin, Calileea cauha cuha Jesosone jana jetaote, satiin atane sacuritaain jetao que ereure coitucuhacoaain cachaauru. ¹⁵ Nitohaneein cuhin jetaote, netaojiaain Cana Coaunera rai Rauhi que ereereecuruhane jaa coloheri sinacocauru nainein cuhecujeein cachaauru relaane jaun jetao, satiin coroaecure cachaauru.

Nasareteu niha Jesosone
(Mt 13.53-58; Mr 6.1-6)

¹⁶ Nitohaneein cuujue cuujueein jetaote, nii neein fohecalune jaan Nasareteu jetao cauha cue Jesoso. Nii jana jetaote, nitohaniha rai nichaone jaun jetao, nebetacaanaa cojoanonaa bana sinacoca asae enoha cue, Cana Coaunera Quiricha ereretaane coina. Nitohaneein ecu enohin chujuhecohane jana jetaote, ¹⁷ rai *profeta* inoaensi Isaihasicha laenai quiricha teure, ereretaane coina. Nii Quiricha ereretaane coina jasasaane jana jetaote:

¹⁸ “Cana Coaunera Suujuete
caniha ne,
niicha jerenohineein,
‘Inae raotojoein neriquicheein,’
naain cairichaihuru rai bihanune coina.
Chaentechu,
‘Inae jianacoo neriquicheein,’
naain casetecocuru rai bihanune coina caletoe.
Nii choae tacaain techu,
maosacuru coichaain acaauru nota rautaaain,
cairichaihuru ichoteratichaaunne coina caletoe,
¹⁹ nitohanerichaaain
inaraacha cohajei Cana Coaunera Cojoanonaa
coitucueratihanu inara quene coina,”

²⁰ naain ereretaane baiha jelaiha nii quiricha seriin, sinacoca curuaanaa rai teein nelauriiriin lauhecoha Jesosone jana jetaote, chaque tonaelanaala coarajeure satiin ecu nenacaauru cachaauru. ²¹ Nii jana jetaote: “Eneete esinae rauhijiriin caa Cana Coaunera Quiricha cuhane aitohane rijijieein, satiin inara acatiha turuhe caa naitoonjoea coaraje-ichene notaracae,” naa acaauru rai Jesosone jana jetaote, ²² ita rai ereerece caohacha ichaa Jesosone que, satiin cojoelatiin coarajein, acaauru rai raotojoein ereerecane jaun. Nejetaote tabaauru:

“Tajian caa Jose calaohinihaneta,” naain jetao ita caje bajaare.

²³ Nii jaun jetaote:

“Jerihanete esinae rauhijiriin caque, ‘Aihane, cacha coichana inaeraneene, ichaajeni-hane nocohichaain canacaanu notaacune coaracaanura,’ naain caque ereeiche. Chaentechu jerihane, ‘Aihane itolere ichaai Caferenaanone rijijieein, cau chatane que jerichane-jeein itolere ichaain canacaanu notaacune coaracaanura,’ naain ereeiche canu esenetae-neein chene jaun,” naain jetaote:

²⁴ “Esinae rauhijiriine inara rai aitoreeunni. Coatiha esinae rauhijiriin, caohachaaain ranajoineein niheilu chuni Cana Coaunera ere beranein nenacaauru *profetacuru* rai rananeque. ²⁵ Coaracuche nachuhinti jataain arajiin neeuruhalu Israaelitanichaachene benecuru autanaaunru, nihalu Cana coaunera ere bera *profeta* Irihasine banane. Nii banate nichata jaanaca amurijiriin uheniha elone jaun, banejelanaala cana atane Israaeli batane sacuritaain nelu mijitena omaroeniha temulene jaun. Nete nii cana benecuru autanaauru rene letono nenelu nii bana nena *profeta* Irihasi. ²⁶ Nete laen coriaae atane que leinjiin Sidoon nese roha nena Sarepta neein curuajai neseu cana lauri Israaeli-tanelanaala nena autana renecha letononein cuhelu nii Irihasi, nii autana rai lenone faane coina. ²⁷ Jerichanejeein techu, arajii cana laurichuru Israaelitacuru somane caaun cunaitecuruhane jana, acaauru rautaaenelu Cana Coaunera ere bera *profeta* inoaensi

Iriseeo, cana lauri caje nena nihane saijjeiin. Nete laen, leinjiin Siria cocoaicha cana lauri Isaraelitanelanaala nena Naamaanca jetaote rautaelu,” nae jetao acaauru rai Jesoso.

²⁸ Niritoha acaauru rai Jesosone jaun jetaote, satiin aina jataain obaecure nii sinacoca asaae nenacaauru cachaauru. ²⁹ Nitohanein aina obajein nimichucutaain jetaote, nii sinacoca caje sitaain, ichtane ecuunoo ichoae ichanohi niha nii nesene jaun jetao, ecu amaaurne jelai caje coaunein nii Jesoso saruhitocuruhane caina niqui, ³⁰ nejetaote, cha que tonajelanaala acaauru cataaun situhin amuhe Jesoso.

Suujua cuhane coitucuchuhi siricha cacha
(Mr 1.21-28)

³¹ Nitohanein sitaauruhane jaun amuhin jetaote, Calileea batane que nena Cafere-naon cue Jesoso. Nitohanein cuhin, ecu turuhin jetaote, ecu neein nebetacanaa co-joanona bana, ³² ecu nena sinacoca asaae neein cachaauru relaane jana jetao, rautatiin aonajeeure cachaauru, leeochoauru cacha relaaurera rijijielanaala, esinae rauhijiriin rai suujua caje rocohin acaauru relaane jaun.

³³ Nii jana jetaote, nii sinacoca asaae ne leinjiin rai suujua cuhane coitucuchuhi siricha cacha. Aca jetaote, tonijiaain eheguuin:

³⁴ “Coo canacaanu rohecaara Nasarete cocoaicha Jesoso. Nechu canacaanu cairichaa in canacaanu itajihate uhicha. Canune raotojoein ichoitucunra. Iite acaihaniji Cana Coaunera letononein nenaaneicha. Canacaanu jianeera,” naane jana jetao,

³⁵ “Cooa maitaa. Nii cacha suujua jianein caje amuura,” naa Jesosone jana jetaote, satiin cachaauru acatiha chatohanein cunaitaelanaala atane ichoae nii cacha siheitiin rai suujua caje amue nii coitucuchuhi.

³⁶ Nii jana jetaote, satiin nesoonetiin coarajein jetao:

“Chatohanai cocoainacainein nenaana caa cacha, jataain chaque tonajelanaala nere nejesinaacha que caritohane jana caa cacha suujua caje mituha coitucuchuhi, rai nere tonoraainne caina,” naain jetao ita caje bajaure ecu neein nii coarajeurera cachaauru.

³⁷ Nitohanihane jaun jetaote, satiin nii atane sacuritaain jetao, Jesoso que ita rai ereeecure cachaauru.

Simoon Fedoro tano rautaa Jesosone
(Mt 8.14-15; Mr 1.29-31)

³⁸ Inae nii sinacoca caje mituhin, Simoon loreri asae turuha cuha Jesosone jana jetaote, najiniha ajaa caaun cunaiteein niha Simoon tanone jaun jetao, Jesoso rai aitocure rautaane caina. ³⁹ Nii jaun jetaote, nichoae nenoracaa in nii ajaa sitaa Jesosone jana jetao, inae caje amuhe nii ajaa. Nii jaun jetaote, inae nerautaane jaun nimichuin acaauru rai lenone chalue.

Arajii cunaitenaacuru rautaa Jesosone
(Mt 8.16-17; Mr 1.32-34)

⁴⁰ Nii jana jetaote, inae nuna macohi ichoae teejia enotone jana, araai laurii cunai caaun cunaitenaacuru turuaa cuure Jesoso rene, acaauru rautaane caina. Nii jana jetaote, cajanee cajanajeein acaauru ichoae biji meracaae jaun jetao nerautaacoaaure. ⁴¹ Chaen jetaotechu, suujua cuhane moconajaera letono sirichauru netonoai rautaane nii nerautanacaauru cachaauru caje mituhin:

“Iite Cana Coaunera Calaohi neeicha,” naauruha cojiorinne jetao, ereeuruha nii coitucuhichurune caohate Jesoso, Aca Mesihaseinein nihane coitucuuruha nii coitucuhichurune jaun.

Sinacoca asae Cana Coaunera cojoanona beebejia Jesosone

⁴² Nitohanein jetaote, inae nemataracaa janonaane jana, nii nese caje amuhin neniha cachane jaa cue Jesoso. Nii jaun jetaote ariin, nii nihane jaa turuhin, jelai caje amuhane caohateeuruha cachaaurune jana jetao,

⁴³ “Nena leeochoauru nenaanajaauru cuhecujeein Cana Coaunera Cojoanona beebejia cureeun, nii caina letononein nihanune jaun,” nae jetao acaauru rai Jesoso.

⁴⁴ Nitohanein jetaote, Jodea batane sacuritaain nenacaauru Isaraelitacuru rai sinacocacuru nainein cuhecujee niicha beeni beebejjein.

5

Cojoelanaacojoaain ate mucuuruhane
(Mt 4.18; Mr 1.16-20)

¹ Calileea conemuri auhaniha turuhin, ecu Cana Coaunera naitoonjoan que cachaauru relaa Jesosone jaun, aonaa turuuruha arajinne jaun jetaote, sururucure cachaauru.

² Nitohaneein sururucuruhane jana jetaote, caje fauhin redeeuru culeecuruha ate mucu-
urerane jana, carene que conera colane coroatajaain boteeuru coari Jesoso. ³ Nii jana,
Simoon rai niha nii ecu nena leinjiin botene jaun jetaote, cuhane fauhin, nemuri auha
caje acau cataaunjeri nii bote amaa Simoonne coina aite Jesoso. Inae nemuri auha caje
acau cataaunjeri amaauruhane jana jetaote, nii bote cuhane netiin, ecu nelauriariin caje
coaanein cachaauru rai ereerejeiin acaauru relaje.

⁴ Inae acaauru relaane nainaiin jetaote:

“Taa nemuri ucaano que caa bote amaain, ecu caa inara rai redeeuru jaachete ate
mucuhichera,” naa Simoon raine jana jetaote:

⁵ “Nena inae janoaajeiin rede jaohacaanu natiin, leinjiinnijn ate mucuelanaala janoha-
caanura cacha relaera. Nenachu ii aitohine jaun, nacoaanein caa redeeuru jaohin
coaraa curichaanura,” naain jetao tonorae Simoon.

⁶ Niritoha acaauru rai Jesosone jaun redeeuru jaoruhane jana jetaote, jataain ara-
jiin ate mucuuruhane jaun jetao, ate caaun nesoaiji nii acaauru rai redeeuru. ⁷ Nii
jaun jetaote, leeocho bote cuhane nenacaauru acaauru leeochoauru cotihacure biji que,
acaauru coroatajaniha cuuruhane coina. Nii jaun jetaote cuhin, nii coroatajai bote
nemoaauruha ate quene jaun jetao, jataain naluhene rijijieein nelemue nii coroatajai bote.
⁸⁻⁹ Nitohaneein jataain arajiin ate mucuuruhane jaun jetaote, jataain chojelatiin satiin
nesoonetooruhane jaun, Jesoso tijia asa neseonriaain jetao:

“Jataain osaaotohanune jaun ii rohan nena nainihaaunta Curuaanaa,” nae jetao
Simoon Fedoro nesoone caaun.

¹⁰ Nii jana jetaote, nii Simoon aina neeurelu Sebedeeo calaohichuru, Joaan, Saantiaao,
naaonjoaihunri, nii Simoon aina ate mucueranein neeuruhane jaun.

Niritoha Jesoso rai Simoonne jana jetaote:

“Coa nesoonetohara, Simoon. Inae ate mucueranein neriheeini. Ena caje coauneinte,
cachaauru mucuhin raeranein neriquincha,” nae jetao rai Jesoso.

¹¹ Niritoha raine jaun jetaote, atane ichoae acaauru rai boteeuru inaiin, jitariin niicha
sirii ratirijn jetao Jesoso aina cuure Simoon Fedoro, Joaan, Saantiaao, naaonjoaihunri.

Leinjiin cosibi ruhecaera cacha rautaa Jesosone

¹² Nii baiha leinjiin neseu neeuruhane jana jetaote, Jesoso rene turuha cue leinjiin
cacha cosibi ruhecaain caaun cunaiteein, nitohanai cunai siricha cacha leeochoauru
rohan turunaa nainenihane saijieein. Aca jetaote, Jesoso coariin atane que nauri
turanacanejeiin notoroaain jetao:

“Ii jereeine canu rautaa caa canu cosibi cajera Curuaanaa,” naane jana jetao:

¹³ “Jerichaaun chujian. Ii caje amuhine caa ii cosibi,” naain biji que dadae Jesoso, nihei
chuni cacha, nitohanein cosibi ruhacaera dadanaa nainenihane saijieein. Nitohanein
dadae Jesosone rijieeritiin jetaote, inae caje amue nii rai cosibichuru.

¹⁴ Nitohanein rautaaain jetaote:

“Inae nerautaaicha. Coa chaen chuni rai: ‘Acate canu rautaera,’ naain caque iriha.
Raujiaaincha Cana Coaunera aina caohachaaain niha cachane coina rucueranein nena
saseredote rene turunihute, inae coulunohinein ii cosibi caje nerautaaaine coaramiincha.
Chaen nerautaaaine coujunacane que nii aitohalu Moisesane rijijieein belaine jaanu
amaain teeu saseredote raicha. Aihute inae nerautaaain somaraain neei nii ii cosibi cajene
coaraain, inae acaauru rohan turunaa naineeine coitucuurumiin satiin cachaaurura,”
naain jetao letoae Jesoso.

¹⁵ Ne jetaote, niritiin bihane caohatiha Jesosone saijieein, acaauru rautaane coinane
maajeiin jataain jelai amuritoheriin turuhacoaain coaraain aonaa uure cachaauru. ¹⁶ Ne
jetaote, tabaauru que acaauru caje amuhin, nii neniha cachane jaau cuhin jetao Cana
Coaunera bajarejetelu Jesoso.

Leinjiin jiuona rautaa Jesosone

(Mt 9.1-8; Mr 2.1-12)

¹⁷ Nii baiha, cachaauru relaa Jesosone jana jetaote, ecu nelauriaacoaain aonajeeru
fariseeocuru tabaauru, Cana Coaunera naitoonjoa que cacha relaaunera, naaonjoainuri,
Calileea batane, Jodea batane, Jerosaleen, naaonjoaihunri sacutaainchuru caje uhacoaain.
Nii jana jetaote, aina cuaain niicha ichana nainei ichaa Cana Coaunerane jaun, cunaite-
nacaauru rautaaacoaa Jesosone jana jetao, ¹⁸ leinjiin cacha jiuona turuaa uure cachaauru,
rai nela cuhane tijichaaain amaain. Inae turuaain jetaote, loreri asa enoanaa jerecure,
nacatiha coaraa Jesosone coina niqui. ¹⁹ Ne jetaote, nene enooruhane jaanu, jataain
araaicha cachana jaun. Nii jaun jetaote, loreri coarana joaracaain jetao rai nela cuhane
tijichaaain, satiin cachaauru cataaun jetao Jesoso acatiha nii jiuona cacha faaure. ²⁰ Nii

jana, esinaen rauhijiriin rautarichaaainne esenetaain aihuruha nii cachaaaurune coaraane jaun jetaote:

“Inae ii que suujua acateen ii osa caje ichoteratenohineeicha cacalabi,” naa Jesosone jana jetao, inae nerautae nii cunaitenaa cacha.

²¹ Niritiin nii jiurona rautaa Jesosone aonaain jetaote:

“Chaneeinna ne caa cacha, cartiirin ereein Cana Coaunera baijiiraanu rijitiin irihane caina. Leinjiin Cana Coauneraachate nainere nosa caje cacha ichoterateen cacha que suujua acateen nihanera,” naain jetao ereure Cana Coaunera naitoonjoan que cacha relaaaurera aina fariseeocuru.

²² Niritiin que ereeuruhane que nainaan jetaote: “Chanuna niritiin ereeiche. ²³ Chaquena caaintare: ‘Inae ii que suujua acateen ii osa caje ichoteratenohineeicha,’ naenihacane: ‘Nimichuhin amuun,’ naacane. ²⁴ Coarajeeuchenejian, Cana Coaunera Calaoihi cachaneen nejanoanaa nichaaunne, itolere Curuaanaa neein nihanu caa cana rai chauratane quene coaratete, rai nosa caje cacha ichotena nainichaaunne coitucuhiche,” naain jetao, nii jiurona cacha rai jetao:

“Icheine aitoon. Nimichuhin chela seriin chenenajaun caunihu,” naane ²⁵ rijieeoritiin jetao, satiin coarajeeuruhane notaracae nimichuhin, nii tococacane jaa nela seriin jetao, Cana Coaunera corojeein rai nenajaan cauha cue nii jiurohane caje nerautanaa cacha.

²⁶ Nitohanihane coaraain jetaote, satiin chojelatiin Cana Coaunera coroaecuruhane saijieein jetao coasiin:

“Charijibana coaraa catohanane que airijiinte, enene catohanai chojelanaacojoai coaracaachera,” naaure jetao ita rai.

Lebi cotijiaa Jesosone
(Mt 9.9-13; Mr 2.13-17)

²⁷ Nitohaneen nii jiurona cacha rautaane baiha, jelai caje mituha cuuruhane jaun jetaote, leinjiin cacha, Roma curuaanaa rai *impoestonu* que coriqui que cachaauru cobaraera Lebi coari Jesoso, nii coriqui teeuruhana jaa rori ichoae lauheco jana. Nitohaneen coariin jetaote:

“Chajaau canihara,” naain cotihaca Jesosone ²⁸ rijieeoritiin nimichuhin jetao, satiin niicha ichanenu ratiriin Jesoso jiniichaaain aina cue Lebi, caaije cunacaauru aina.

²⁹ Nitohaneen Jesoso jiniichaaain cuhin jetaote, nii baiha neenejeein coroaena caun rai loreri asa beseta ichaa Lebina jana jetao, ecu neeure arajiin leeochoaauru Roma curuaanaa rai *impoestonu* que coriqui que cachaauru cobaraaurera, chaen leeochoaauru cachaauru, naaonjoaihunri.

³⁰ Nii jaun jetaote, Jesoso aina nerelanacaauru rai:

“Chanuna cocoaeraa Roma curuaanaa rai *impoestonu* que coriqui que cachaauru cobaraaurera aina leeochoaauru osaaonacaauru aina lenoneein, acau cohin, naaonjoainchene saijieein, nii acaauru aina netaojiaain lenonequiche,” naaure jetao acaauru rai, nechu jataain acauru que iriha Cana Coaunera naitoonjoa que cacha relaaaurerauru fariseeocuru aina leeochoaauru fariseeocuru.

³¹ Niritocuruha nii aina nerelanacaauru raine aonaain jetaote:

“Coatiha coichara latecuruhi raotojoein raurohin nenacaauru. Leinjiin cunaite-nacaauruhachate coichara latecure. ³² Coatihachu baaso ichacuruhane nihanatiin coitucunaa jeriheichuru cotihaca uhaaun. Leinjiin osaaocuruhane coitucuureraaurune cotijiaaun, rai suujua coreein jeriha Cana Coaunerane rijijieein neeunruhane coinara,” naain jetao tonoranajae Jesoso.

Ena Niicha Tei Ichaanaa que cacha relaa Jesosone

³³ Nii jana jetaote:

“Chanuna jana chaen, Joaan, fariseeocuru, naaonjoaihunri relanojoinuru jataain Cana Coaunera bajaee bajaecure suri couu netiin cosinacaain. Nete laen itolere bana ii aina nerelanacaauru, acau cohin, lenoneein, naaonjoaunreta,” naauruha Jesoso raine jana jetaote:

³⁴ “Aiha chuhisi niqiu. Nete ene ranaa jeriha cachana jaa beseta que neeuruhane jaun, suri couu neein cosinacanaa nainecurene caa cotihanohinchuru, jaiti acaauru aina niha nii ene raeranu cachane jaun. ³⁵ Nete laen, inae nii jianacoon teein cacha ranaa jerera nichaaunne amaauruhane suri couu neein cosinacaain inaderaa cuurueeincha,” naain jetao: ³⁶ “Coaraanachuhinti, nihei chuni, obiri enachasine soaain que cajione siri counera. Nitohaneen nii obiri enachasine soaihanete nii obiri enachasine asaaere, nii cajione siri. Chaen caohachaaain nedanaa nainiheii nii obiri enachasine, nii cajione siri que couneraane.

³⁷ Nii rijijieeinchu, nihei chuni inae conaca que tiha coaeraine jana cuhane ichonai tera.

³⁸ Nitohaneen cuhane teraa ichonainete naasaare nii coaerai. ³⁹ Niheichu coaerati

cohane baiha ichohanti coera, ichonai amuritoheriin raotoha coaeratine jaun,” nae jetao, cacha relaauruha fariseeocurune rijijielanaala, leechaneein cacha relaane jaun.

6

Nebetacanaa janonaa bana tirico moloonejeeuruha Jesoso aina nerelanacaaurune
(Mt 12.1-8; Mr 2.23-28)

¹ Nebetacanaa janonaa bana tirico coocana jana situujeeuruha aina nerelanacaauru aina Jesosone jana jetaote, nii tirico moloonejeein biji cuhane situsitunijihanaain nucuhe quihure nii aina nerelanacaauru.

² Nii coaraain jetaote:

“Chanuna nebetacanaa janonaa bana cocoaeraa nitohanai ichara natiin, nitohanai ichacure nii ii aina nerelanacaauru,” naain bajaauruha fariseeocuru tabaaaurune jana jetaote:

³⁻⁴ “Aiha niqii. Nete laenanohineein ne Cana Coaunera Quiricha cuhane. Tana lesajei que Cana Coaunera loreri taberenacolo asae enohin Cana Coaunera que banijiaineein niha nii faan natiin, mijitenacaun rai corihacuru aina jiniiquiin nii faan quuha Rabirine erere-taain coaraqucheneta. Acaihaniji saseredotecuruhacha nii faan quihane rai nihanatiinte quihurelu,” naain jetao:

⁵ “Canu- cachanein nejanoanaa nichaaunnena, nebetacanaa cojoananaa amurijiriin cocoinanohineein neeun.” naain jetao acaauru tonorae Jesoso.

Jiurona bijihona cacha
(Mt 12.9-14; Mr 3.1-6)

⁶ Nii baiha jetaote, coaiten nebetacanaa cojoananaa bana, sinacoca asae enohin cachaauru relaa Jesosone jana jetao, ecu acaauru jana niha leinjiin cacha, rai biji raotono nichajai que jiuronane jaun jetaote: ⁷ “Necha caa nebetacanaa janonaa bana nihane saijieein, caa jiurona jijii cacha rautarichaaainta,” naain jetao, Jesoso cojoelaaure colurujeeuruhane jaan lera ariha aihuruhane jaun, Cana Coaunera naitoonjoa que cacha relaurera aina fariseeocuru. ⁸ Ne jetaote, nii cojoelaauruhane que nainaan jetao, nii jiurona jijii cacha rai jetao:

“Nimichuhin nii ena cataaun nichaauraaura,” naa nii Jesosone jana jetaote, nimichuhin nichaauraa nii cachane jaun jetao, nii fariseeocuru rai:

⁹ “Inara raine leinjiin erenaa bajanaa jereeun. Chatohanai ichacaane caohachae. Nebetacanaa janonaa bana, cacha ichao rai caohacha ichacaanena caohachaa. Ainihane cacha ichao itajihacanena caohachaa,”

¹⁰ Nii baiha jetaote, nii ecu satiin curuhacaain nenacaauru coaraain jetao, nii cacha rai aitoha jetao:

“Ichoii raujiaaute coaracaara,” naa rai Jesosone jana jetao, rai biji raujiaa nii cachane jana jetao, jiurohane caje inae neratae nii cacha biji.

¹¹ Nitohaneein nii jiurona rautaane coaraain jetaote: “Chana icharihacache caa aansai aina,” naain jetao, jataain Jesoso aina obaaecure nii ecu neein coarajeeurera fariseeocuru aina Cana Coaunera aitoonjoan que cacha relaaureraauru.

Lechoonca coroatajai rai afosotooru janiicha Jesosone
(Mt 10.1-4; Mr 3.13-19)

¹² Nii bana jetaote, ichtane ecuunno que cuhin, janoajeein Cana Coaunera bajae-bajajeein janoe jetao Jesoso. ¹³ Inae janohane jana jetaote, nii aina nerelaa amuhemuhenaacaauru jitariin cotihanajaain acaauru caje janijiin lechoonca coroatajaihuri co-cainaain, afosotooru neein acaauru curuaate. “Afosoto” naanete, “Letononeein nena” naane aite.

¹⁴ Nii niicha janijiichuru jetaote, Simoon- nii Fedoro neein niicha curuhateeni, chaen nii Simoon nejera Aanderesi, chaen Saantiaao, Joaan, Ferifi, Bartolomee, ¹⁵ Mateeo, Tomasi, chaen Arafeeo calaohi- Saantiaao, chaen Selote neein niicha curuaateuri- Simoon, ¹⁶ chaen Saantiaao calaohi- Jodasi, chaen nii Jesoso coulurujueranu Jodasi Isacariote, naaonjoahirine.

Arajii cacha relaa Jesosone
(Mt 4.23-25)

¹⁷ Inae nitohaneein ichtane ecuunno cuhin, nii rai afosotooru janijiin cocoinaane nainaan jetaote, acaauru aina jiniiquiin atane macararo que fauha cue Jesoso. Nii jana jetaote, ecu turuhin nii aina amuhemuhenaacaauru aina netaojiaaure arajii cachaauru. Jodea batane, Jerosaleeun, cucuhana auhaniha nenacaauru neseeuuru- Tiro aina Sidoon,

naaonjoaihunri cajeeurune maajeein turuhacooaure. Acaauru relaa Jesusone aonacanajejeen, acaauru rautaa acaauru cunain cajene coinane maajeeinchuru turuuure jataain arajiin cachaauru.

¹⁸ Nii coitucuchuhi ichanohineen cunaitenacaaauru rautaane jana jetaote, nerautaa-coaure. ¹⁹ Nii coaraain jetaote, satii cachaauru, Jesoso dadanaa jerecure biji que, aca jerihane rijijieen nerautaacoaauruha nii cunaitenacaaaurune coaracuruhane jaun.

Raotojoeen neeuuha tabaaurune jana tabaaurute raotelanaala neeureeин.
(Mt 5.1-12)

²⁰ Nii jana jetaote, nii aina nerelanacaaauru coaraain jetao:

“Ena cairicheineen neeichene natiinte, nerausiajeein neeiche, Cana Coaunera coajanonaa inara rai nihane jaun.

²¹ Ena mijitenaanaun neeichene natiinte, nerausiajeein neeiche, nii chaque lanaelanaala neriquicheeine jaun.

Ena chanaaiche natiinte, nerausiajeein neeiche, rachoojoeen enoanaain neriquicheeine jaun.

²² Canu cachaneen neeichene coreniha, inara cotaain, inara sitaain, inara noceoje chanuhin, inara que jaolequuin naaonjoaauruha canu corenihane nihanatiinte nerausiajeein neriquicheeин. ²³ Nitohaneen inara teeuruhane nihanatiin jataain raotojoeen rachoojoeen neeuche, canu coreniha dedeeu raotojoeen neriquicheeинne jaun. Coaracuchenachuhinti, inara cairichaaauruha inara araaichurune rijijieen, Cana Coaunera ere beracuru *profetacuru* cairichaeriin nerejetucuruhalu acaauru inoaensihuru.

²⁴ Coaraain nainacuche coriquihonacaaauru. Inae ena aaichene rijijieen rachoojoeen niha curieeicheeин.

²⁵ Coaraain nainacuche ena raotojoeen lenoneen nenacaaauru. Inae nerinaain inara rai lenone.

Coaraain nainacuche ena enoanaain nenacaaauru. Inae inaderanaa caaun chanaa curiquicheeин.

²⁶ Coaraain nainacuche itolere neen atane sacuritaain coroaenohineen nenacaaauru. Nitohaneente *profetaniha* nocoetonacaaauru corojeein nerejetocurelu inara inoensihuru.

Ichei nejeratenacaaauru belaihu.

²⁷ Nena laen inara canu ere tonoraera nequichene rai aitoreeunni. Inara que nererojoeaain jaolequuin nenacaaauru belaaин caohachaaин acaauru aina neeuche.

²⁸ Nechu jataain inara cotaiha: ‘Coaraain nainacuche necha aansaihuru,’ naain inara que ereein nei belaaин, rai Cana Coaunera bajaauche. ²⁹ Chunucoha lejerajei chomeri faohitohane, rai jera netonai icharateeu. Jana chunucoha ii cajione buri ruluhane, rai ii obiri netonoai teeute amaaaine. ³⁰ Jerichanejeeinchu, ii caje chaelai bajaeranihane teeu. Coa ii caje iicha sirii rulueraanihane, coa tonaain iriha. ³¹ Charijieeинchaainti, inara belaiha cachane jeriquiche, nii rijijieen acaauru belaihu inara netonai.

³² Inara belaihaauruhacha belaaин neeichenete, aihuruha nii Cana Coaunera coitucuelanaala nenacaaaurune rijijieen neriquicheeин. ³³ Nii rijijieeintechnu, inara corootajaneraauruhacha belaaин neeichene, aihuruha nii Cana Coaunera coitucuelanaala nenacaaaurune rijijieen neriquicheeин. ³⁴ Chaentechu, chaelai lateeин niha cachane jana, inara rai cainaane caina teeichene, aihuruha nii Cana Coaunera coitucuelanaala nenacaaaurune rijijieen neriquicheeин. ³⁵ Jana laen, nii inara que jaolequuin, inara que nererojoeaeriin, naaonjoaain nenacaaauru aina caohachaaин neeин, chaelai latecuruhane acaauru rai teeiche, inara rai cainacuruhane latelanaalane, caohachae. Nii rijijieen neeichenete, esinaen rauhijiriin jerihane rijijieen ichaquichene jaun, inara rai nii cainareeин Cana Coaunera, nitohaneen acaauru belaiha natiin coitucunaa jerelanaala nenacaaauru, neechu aansaineen ichaonacaaauru, naaonjoaihunri belaaин ichaa Cana Coaunerane jaun. ³⁶ Nii cairichaaajoaain cachaauru coaraa Cana Inaca Cana Coaunerane rijijieen, inara netonoai cairichaaajoaain inara amute cachaauru coaracuche.

Jiaonriha leeochoaauru que baasoneeин ereeин neeichene
(Mt 7.1-5)

³⁷ Jiaonriha leeochoaauru amurijiriin nena coacuhin, leeochoaauru que baasoneeин ereeин neeichene, nabana, nii leeochoaauru ichaquichene rijijieen inara tiha Cana Coaunerane coataa. Chatohanai ichaa inara leeochoaurune, acaauru que inara suujua acatecuchete, inara que netonoai suujua acateмиin Cana Coaunera. ³⁸ Chaelai lateeин neeuuha inara amute cachaaurune jana rai teeichenete, inara rai inaraacha latei tereeин

Cana Coaunera. Jitariin inaraacha sirii teechene nihanatiinte, jelai amuritoheriin inara rai cainareein Cana Coaunera. Chaentechu leeochoaauru coaraquichene rijjijeein, inara netonain coaareein Cana Coaunera,” naain jetaote:

³⁹ “Coatiha nelaterihe, leinjiin maosa amaeraanu que niha leeochoa namute maosane. Enaachate nitohanihane, leinjiin ecuha jachu cuhane naluhin jiniiquiin nitajenaa naineccure.

⁴⁰ Niheichu nii chuni, rai relaera amurijiriin nenea nainera. Nii inara relaera rijjijeein nerelaachene banaachate nainereiche, raujiaain rijjijeein neeichene.

⁴¹ Chanuna inejeraacha baaso ichajeein ichaohane coaraai. Tana iitonai jataain amurijiriin baaso ichajeein ichaohine coaraaine. ⁴² Chasiina iitonai baaso ichajeein ichaohine coitucueeneine, baaso ichajeein ichaoha inejerane coitucureei. Jauriaanejeein ii baaso ichajeein ichaohine coitucuhin jianeein ichaao. Nii baihate laen nainereei inejera rai: ‘Baaso ichajeeinte ichaohi. Chajaain baaso ichajeein ichaohine jianeein caohachaaain ichaao,’ naain erenaa nainereei.

Rai ninaa cajete, coitucunacaine temule caohacha
(Mt 7.17-20; 12.34-35)

⁴³ Nihei chuni temule caohacha, baaso que inaana nainei. Niheichu temule baasoniha natiin caohacha que inaana nainei. ⁴⁴ Nitohaneeinte, rai ninaa caje temule caohacha coitucuhaca. Nitohanihane jaunte, chabana tijiemule que inaana nainene ojoa. Jerichanejeeinchu chabana cajiauhi que, inaana nainihe ijiaaen soririji. ⁴⁵ Nii rijjijeein techu, caohachaaain suujua coaraa cacha, caohacha nejesina que ere, satiin caohacha- rai suujua cuhane nihane jaun. Jana cacha, baasoneein suujua coarate baasoneein ere, satiin baaso- rai suujua cuhane nihane jaun. Nitohaneeinte cacha ujuae caje mitue satiin rai suujua cuhane nenea.

Coroata laurii loreri icharaauru rijiicha nere aonaera biha Jesosone

⁴⁶ Chanuna itolere bana, ‘Canu Curuaanaa,’ naainchene sainejeein quere tonoraain quiicha jerei ichaeneeiche.

⁴⁷ Aonacuchena inara rai canu ere tonoraain caitoonjoan icharaauru que erete coitucuhiche. ⁴⁸ Charijiein chaainti, loreri jaane coina jauriaanejeein ucuatiin bajeein, enuha suuji caohachaauru temuhin ichaa leinjiin cachane jana, uha tabanaane jana que tacaa uujinaa mijiaaanein nihanatiin nii loreri comaene, caohatiin ichanohin nihane jaun. Nii rijiicha cacha, canu ere tonoraain caitoonjoan ichaa chabana jianelanaala ne. ⁴⁹ Jana quere tonoraeniha cachanete, araracaeriin atane bajeein, baasooru que banesijiateein loreri ichara cacha rijjijeein ne. Nii jana uha tabanaane, que mijiaaanein tacaa uujuinaane jana, beraujuaain nitaje nii loreri, nii rijiicha nii canu aonaane sainejeein, quere tonoraelanaala nenacaauru cachaauru,” nae acaauru rai Jesoso.

7

Romanocuru rai soondarooru curuaanaa cafitaan letono rautaa Jesosone
(Mt 8.5-13)

¹ Inae nii cachaauru rai irihane nainaan jetaote, Caferenaan cue aina nerelanacaauru aina Jesoso. ² Nii jana jetaote, nii Caferenaan ichoae leinjiin Romanocuru rai soondarooru curuaanaa cafitaan. Nii jana nii cafitaan letono- jataain belaaain niicha sirii jetaote, cunaiteein ohane rai ne.

³ Nii jaun jetaote, nii Caferenaan turuhin niha Jesosone inaariin jetao, Jorioocuru bichauhenaauru letoae nii cafitaan, conujueein Jesoso cotihaca cuuruhane, nii rai letono cunaitenaa rautaa uhane coina. ⁴ Nii jaun jetaote, rene turuhin:

“Iine cotihaca uhacaanu canacaanu letoaa cafitaane jaunra. ⁵ Jataain canacaanu araachuru belaichaneein, aca canacaanu rai sinacoca ichaerateein, naaonjoain nihane jaunne, caa cafitaan coroatajanein rai letono rautaane jerichaanura,” naaure jetao Jesoso rai.

⁶ Nii jaun jetaote, acaauru aina cuhin, inae turuhe lalajeein cujueruha Jesoso ainane jana jetao, rai belaichaauru letoae nii cafitaan: “Curuaanaa, coatiha nii chaque ichei nelateein nihaaun canu loreri asae turuhine coina. ⁷ Nii jaunne caraajenihane ii cotihaca uhe- neeun. Acaihaniji aitoote nerautamiin canu letono. Ii aitohine rijjijeein nerautarichaaain canu letonone coitucuhanune jaunne ichei raujiaain berateeun.

⁸ Nii rijjijeeinne canu letoaaauruha canu curuaanaacurune tonoraain neeun. Nii rijjijeeintechu, canu bijiu nenacaauru soondarooru caje chunucoha letoaanune, canu ere tonoraain cue. Jana chunucoha cotihacaun uhane coinanete canu ere tonoraain uhe. Jana canu letono letoaanu chaelai ichaane coinanete canu ere tonoraain

ichae, nanichuchera,” naain letoaa cafitaae jaun inae aitoa cuuruhane jana jetaote, ⁹cojoelatiin, nii aina amuhemuhenaacaauru cachaauru coarajejin jetao:

“Coatiha Isaraelita nichaachene lauri jana, caa cacha tocohanaein jataain quesenetaera coarahaauanta,” nae jetao acaauru rai Jesoso.

¹⁰Nii jana inae jelaiha cauha cuuruha nii cafitaan loreri asae nii niicha letoaaaurine jana jetaote, inae acaauru ajiniha nerautaaain niha nii rai letono cunaitenaane jana turuure.

Leinjiin autana calaohi ichatiha ohane caje Jesosone

¹¹Nitohanihane baiha jetaote, aina nerelanacaauru, chaen arajiin sacuurera cachaauru, naaonjoaihunri aina leinjiin nese Naain ineen curujai nichae cue jetao Jesoso. ¹²Nii jana jetaote, inae turuhelalajejin cuujueeruha nii nese quene jana jetao, leinjiin ene autana calaohi- leinjiin acaacha calaohineein nena onaa conautiha jetao cuure. Nii jana jetaote, nii nese caje cuhacoaain arajiin corihaniha cuure cachaauru. ¹³Nii jana nii autana coaraa Jesosone jana, cairichaaajoaain coaraane jaun jetaote: “Coo chanaara,” naain jetao, ¹⁴nii rijieeoritiin, nii onaa roha nichuuntaain, nii amaaunruhane jaa rori dadaane jaun jetao, ecu inacuhin coarajeeruha nii baijaain amaaurerane jana jetao:

“Enamanaa, nimichuhin nelauriaaara,” naa Jesosone jana jetao, ¹⁵inae nimichuhin nelauriaain ere nii onaa. Nitohanein nii neba rai nii onaa ichateein tiha Jesosone ¹⁶coaraain jetaote, satiin acaneein nihane que suujua acatein cojoelatiin jetao:

“Jataain itolere amurijiriin nelateein, itolere ichana nainera *profetate* cana rene turuera,” naain jetao:

“Cana Coaunerate rai cacha nichaachene coroatajaniha uhera,” naaure jetao Cana Coaunera coroajejin, neebana nitohanai coaracuruhane jaun.

¹⁷Nitohanein coaraain jetaote, satiin Jodea batane sacuritaain jetao beeuruhane jaun, nii onaa ichatiha Jesosone coitucure.

Joan Baotisita letonocuru

(Mt 11.2-19)

¹⁸Nitohanein onacaauru ichateein, naaonjoan Jesosone coaraain jetaote, Joan rai biha cuure sacuureraauru. Nii caje coitucuhin jetaote, coroatajai sacuurera cotijiaain jetao: ¹⁹“ ‘Iina esinae rauhijiriin canacaanuhacha cohajeji turuha uheneninee. Aca neneeine canacaanu rai beeu, leeocho cohacaanune coina,’ naain bajaranichuche rene turuhincha,” naain jetao letoanajae Joan Baotisita. ²⁰Nii jaun cuhin, Jesoso rene turuhin:

“Joan Baotisitate canacaanu letoae, ii esinae rauhijiriin nii canacaanuhacha cohajeji turuha uhenenineeine bajaacanune coina. Aca neneeine leeocho cohacaanune coina,” naauruha Jesoso rene turuhin Joan letonocurune ²¹rijieeoritiin jetaote, arai laurii cunai caaun cunaitenacaauru cachaauru rautaan, araji maosacuru nota tein, coitucuhui caaun cunaitenacaaurune maajejin rautaacoane baiha jetao, nii coroatajai Joan letonocuru rai jetao:

²²“Chajaain Joan rai caa ena inaraacha coarai aina inaraacha aonai benichuche. Chaen, inae maosa neeuruhane caje notaauruha maosacuru. Bacosacuru netonaite inae nichaauraaain amuure. Cosibinacaauru netonoaite inae cosibi caje nerautaacoaure. Iricho saaeacuru netonaite, inae irichohin neeure. Nii jana onacaaurute jerichanejejin cacha neein jaberoconeein nichaauraaain neeure. Jana cairicheinejejin nenacaauru raite, jataain acaauru rausiaaerichaaain Cana Coaunerane beebeje. ²³Nitohanihane jaunte, nerausijeejin neeurureein canu que jaaecohane jianelanaala nenacaauru,” naain jetao, “Chajaain caritiin benichuche Joan raicha,” naain jetao acaauru letoae Jesoso.

²⁴Niritoha acaauru raine jaun, jelaiha cauha cuuruha nii Joan letonocurune jana jetaote, nii Joan que cachaauru rai ereereje jetao Jesoso. “Chatohanai coaraa curejetocoichelu nii cacha areroo cuhin. Leinjiin jiarana nujan cujuanaacha rurujuaina coaraquichelu. ²⁵Chatohanai coaraquichelu. Leinjiin cacha cajione caohacha que necoreetein neina coaraquichelu. Nete nii cajione caohacha que necoreetein nenacaauru, cocoaianacaihuru loreri asae neeuruhane coitucuhiche raotojeein. ²⁶Chatohanai jian coaraquichelu. Leinjiin *profetana* coaraquichelu. Aiha jerihane, jataain *profetacuru* amurijiriin nena leinjiin *profetate* coaraquichelu.

²⁷Nii Joan que tejian, rai Calaoi nichaunne rai aitelu jetao:

‘Chajinihane quere beranu que leinjiin letoareeunni, turuhine jaanu rucuheraanu quera,’

naain belu Cana Coaunera, niicha laenaeratenojoi rai Quiricha inoansi cuhane. ²⁸Coatiha inoanlu caje coauneein, enanetojeein nihei chuni nii Joan amurijiriin nei cacha. Nete laen ena turunaa Cana Coaunera Cojoanonaa, canuhacha tei que nena cacha, leeochoauru fautaain nihane niha natiin jataain Joan amurijiriin ne.

²⁹ Nete cachaauru relaa Joanne jana, satiin aonaraauru cachaauru, nii Joaan que acauhanau tein nebaotisaerateurelu. Nii choae tacaaintechu, Roma curuaanaa rai *impoestonu* que cachaauru cobaraain coriqui bajaaurera netonai necha aansainein neuruhane saijieein nebaotisaerateurelu, esinae rauhijiriin Cana Coauneraacha icharatenohi ichaa Joanne esenetaauruhane jaun. ³⁰ Jana fariseeocuru aina Cana Coaunera naitoonjoa que cacha relaaureaauru, itolere amurijiriin Cana Coaunera coitucutoha nocoetocuruhane saijieein nebaotisaeratenaa jerecuruhilu, Cana Coaunera icharatenohi icharaneein aiha Joanne esenetana jerelanaala que jaolecooruhane jaun.

³¹ Nitohaneente itolere acaauru rai baaso ne. Nihei acaauru rai chabana caohacha.

³² Acaaurute nenaanaa cataaun nocoatijiana jaun auno toteeuruha acaauru amute canaanaihuru jana, raasanaa jerelanaala neein, niheichu berane ichacuruhane jana chanaaurene acaauru amute canaanaihuru. Nii rijiichuruha caa enene nenacaauru cachaauru. ³³ Nii rijiichuruhane jaunte, turuha Joaan Baotisita coaerai conaa inaelanaala, faan niha natiin quinaa inaelanaala, naaonjoaine jana, 'Nechu aansainihane jaunte ai, nechu jataain coitucuchuhi siriha rai suujua cuhanene jaun,' naain que ereeichelu.

³⁴ Nii baiha canu- Cachanein nejanohanaa nichaaunne turuhin, coaerai cohin, lenoneein, naaonjoanune jaunte, 'Ahotiritiinjiene tabaain lenoneein ajetoriaaneun. Chaen jene nechu aansainein ichaonacaauru cachaauru belaaain, Roma curuaanaa rai *impoestonu* que cachaauru cobaraain coriqui bajaaurerane maajeein belaitoon,' naain ereeiche caque. ³⁵ Nete inae ecu tihane bana esinae rauhijiriin Cana Coauneraacha icharatenohi ichacaunne coitucuha cuurureein satiin cachaauru," nae jetao acaauru rai Jesoso.

Leinjiin fariseoneein nena Simoon rene turuha Jesosone

³⁶ Leinjiin fariseeo jetaote, Jesoso cotijiae rai loreri asae turuhin lenoniha cuhane coina. Nitohaneein cotihacane jaun cuhin, inae loreri asae turuhin, lenonecuruhane coina rori ichoae nelauriaa Jesosone jana jetaote, ³⁷ turuha cue leinjiin ene cojoaeloroheri nii neseu ichaonaa. Nii ene jetaote, nii fariseeo loreri asae turuhin lenoniha cuha Jesosone inaaoriin jetao, lecuruhin jataain coretiin nena ere ne jujui amaain turuhin jetao, ³⁸ chanaain Jesoso tijia rohan nelauriaain, rai nota baca que jetao rai tijia rujuae. Nitohaneein rujuaane baiha jetaote, rai couturiji que caruruhin jetao liosiin, ere ne jujui que rujuae.

³⁹ Nitohaneein ichaane coaraain jetaote: "Esinae rauhijiriin leinjiin *profetanihane* jana nihanete, caoneein tiha caa ene cojoaeloroerine jana, baaso nihane coitucure caa cachara," naain jetao suujua ereein coaraje nii Jesoso cotihara fariseeo.

⁴⁰ Nii jaun jetaote, nii fariseeo rai:

"Simoon, icheina erena jereun aonaaine coina," naa Jesosone jana jetao:

"Saan. Aitoo caraine aonaera, cacha relaera," naa nii fariseeone jaun jetao:

⁴¹ "Leinjiin cacha jetaote, coroatajai cacha rai coriqui te, jelai amurithoheriin rai cainacuruhane coina niqui. Nitohaneein jetaote, leinjiin rai te saoqui fashaain. Jana leeochoa rai jetaote, te saoqui chooncaain. ⁴² Ne jetaote, coretena nainecurenihane jaun, nii coroatajai que rebeonacaauru cachaauru cobaraelanaala acaauru que suujua acate nii coriqui erora. Tonaai jana nii que. Chariji jana nii coroatajaaihuri caje, jataain nii coriqui erora belaaain coaare," naa Jesosone jana jetao:

⁴³ "Jerihane nii leeochoa amurijiriin rebeeona cachate jataain nii coriqui erora belaaain coaraera," naa nii Simoonne jaun jetao:

"Esinae rauhijiriinte aitohicha," nae jetao Jesoso.

⁴⁴ Niritiin jetaote, nii ene coarajeein, nii Simoon rai jetao:

"Caa ene coaraaunachuhinti. Coatiha jauriaanejeein ii loreri asae turuhanune jana, catiha culeecaunne coina carai acau tiheei. Nete laen caa ene, rai nota baca que catiha culejeein rai couturiji que caruruhin jacorae. ⁴⁵ Coatihachu turuhanune jana canu meri lioracaheei. Caa enete laen turuhin enohane caje coaunein canu tijia lioracaane jianene.

⁴⁶ Niheichu nii jujui niha natiin cacouturi ichoae tiheei. Jana caa enete laen catiha ichoae ere ne jujui chorohin que catiha rujuae. ⁴⁷ Nitohanihane jaunne ichei aitoon. Arajii rai nosate inae que suujua acate, jataain canu esenetaain canu belaihanne coaratihane caa ene ne jaun. Nete laen, nii leeochoaauru amurijiriin caohachaain ichaoha nocoetonacaauru, rai nosa caje chabana nichoteeurenereein, chabana osaaocuruhane coitucuhin canu belaina jerecurenihane jaun," naa nii fariseeo raine baiha jetao, ⁴⁸ nii ene rai:

"Inae itolere baaso ichajeein ichaohine caje ichoteratenojoinneichera," naa Jesosone jana aonajeein jetao:

⁴⁹ “Chaneeinna ne caa cacha, itolere baaso ichajeein niha caa enene jaan caje niha natiin ichoteratein nihane coina,” naauruha nii aina ecu cotihanohinee neein aonajeurerane coitucuhin jetao:

⁵⁰ “Quesenetaaine jaunte, ichoteratenojoneein neeiche, baaso ichajeein neeine jaan caje. Raotojoein chenenajaun caunihuchera,” nae jetao Jesoso, nii ene rai.

8

Jesoso coroatajaneraauru enecuru

¹ Nitohanein jetaote, itolereenein neseuru nainein, nenanajaauru nainein amuhemujeein Cana Coaunera cojoanonaa que ereerejeein amuhemuherejete Jesoso, lechoonca coroatajai rai afosotooru, ² chaen coitucuhuhij caje, joanereein cunai caje, naaonjoaihunri caje niicha rautaaauri enecuru tabaaauru que corihaneraain. Niichuru aina jetaote cuelu, nii caaunsinein suujua cuhane coitucuhuhij sirihane jana nii Jesosohacha rautai “Maadala bene” naain niicha curuaateeri Mariha, ³ chaen Erodesi amihaneeo be- raichanein nena Cosa comasai Joana, chaen Sosana, naaonjoaihunri aina leeocharuuru arajii enecuru jetao, acaauruhacha sirii que acaauru coroatajaneranein cuure.

Temule jaera parabola que erena

(Mt 13.1-9; Mr 4.1-9)

⁴ Nii jana jetaote, neseuru caje cuhacoain Jesoso coaraa cuuruha arajii cachaaurune jaun, arajiin netaojiaauruhane jaun jetao acaauru rai: “Aonacuchene ena inara rai temule jaera *parabola* que erete coitucuhiche.

⁵ Leinjiin cacha, ucuhe riaaca cuhane jaun jetaote, bero cuhane naluha nii niicha riaajai nuchuhene jaun shaaocure cachaauru. Chaen tabaauru quihure tajaaelinaacuru. ⁶ Nii jana tabaauru ajeri choae nalunacaauru jetaote, omarohane sainejeein ohijiacoae. ⁷ Tabaauru oja neeonjoai jana nalunacaauru jetaote, omarohane jana amurijiriin omaroha ajaenane jaun ohacoae. ⁸ Jana tabaauru atane caohacha choae nalunacaauru jetaote, caohachain omarohane jaun, ele ucuhecure caje ele fashai ucuheneeinchuru nefae,” naain jetaote, acaauru rai tonijiaain: “Caa caitoonjoan coitucunaa jeriquichene aonacuche,” nae jetao Jesoso.

Temule jaera parabola que acaauru relaa Jesusone bajaauruhane

(Mt 13.10-17; Mr 4.10-12)

⁹ Niritiin temule jaera que cachaauru relaa Jesusone jaun jetaote:

“Chatohanai quena nii temule jaera que cuain cachaauru rai aitohi,” naain Jesoso caje bajaauruha aina nerelanacaaurune jaun jetaote:

¹⁰ “Inaraacha quete rai Cojoanonaa coitucuerate Cana Coaunera. Nena laen, nii canu esenetana jeriheichuru cachaauru rai carijieein erena *parabola* que cuain acaauru rai beeun, nabana coaracuruhane nihanatiin coitucurenihane coina, niheichu aonacuruhane nihanatiin coitucuruhane coataa.

Temule jaera parabola que cachaauru relaane biha Jesusone

(Mt 13.18-23; Mr 4.13-20)

¹¹ Nii temule ucuhe riara que aitocoaaunne jaan erena *parabolate*, Cana Coaunera beratenojoi rijijieein ne.

¹² Jana nii bero cuhane nalunaa nucuhe que caitoonjoante, Cana Coaunera beratenojoin aonaain inae esenetaain neeuruhane jana, nabana nichoteeuruhane coataa acaauru coritaa uha moconajaerane jaun suujua elonaain nenacaauru cachaauru rijijie.

¹³ Jana nii ajeri choae nalunaa nucuhe que caitoonjoante, Cana Coaunera beratenojoin aonaain, corojeein esenetaain neeuruhane nihanatiin, carajaelanaala basiinjiincha esenetaoriin, inae necairichanaa coaracuruhane que nererojoecaain jianeraauru rijijie.

¹⁴ Jana nii ajaena jana nalunaa nucuhe que caitoonjoante, tonoraain aonacuruhane nihanatiin, jeraein jianejeein cuajeein, jataain niicha lateeicha que coacuhin, coriquiquiin raotojoein neeururichainne coacuhin, itolere bana niicha jereeicha ichajeein, jeriha Cana Coaunerane rijijieein cha chana jerelanaala nitajerai nenacaauru rijijie.

¹⁵ Jana nii atane caohacha choae nalunacaauru nucuhe que caitoonjoante, nii jataain jereein aonaain, nii beratiha Cana Coaunerane rijijieein naitoonjoan ichajeein, itolere bana tonoraain laraajin jianelanaala nenacaauru cachaauru rijijie.”

Cono que cacha relaa Jesusone

(Mr 4.21-25)

¹⁶ “Nihei chuni cono mocohin bujuaihu tera. Niheichu arana asae tenaa nainihei, nabana nocohenaanau turuuruha loreri asae turunacaaurune coataa. Nitohanein bujuaihu telanaalate ecuun te, conohanau loreri asae enooruha turunacaaurune coina.

¹⁷ Nii rijijieeintechu, ena caa inara relaanune jaan coitucuelanaala nenacaauru, rijieeori bana coitucuururein.

¹⁸ Aihane jaun, caohachaa in aonacuche. Nii rijijieeintechu ena canuhacha tei raera jelai amuritoheriin rareein inae ecu tihane bana. Jana nii canuhacha tei latelanaala nenaate cha colane nedaareein inae ecu tihane bana,” naain acaauru rai be Jesoso.

Rai neba aina Jesoso nejeraauru

(Mt 12.46-50; Mr 3.31-35)

¹⁹ Niritiin cachaauru rai ereerejiha Jesosone jana jetaote, rene turuha uure neba aina rai nejeraauru. Ne jetaote, rohan turunaa nainecurene, jataain arajiin ecu turuuruha cachaaurune jaun. ²⁰ Nii jana ecu nenacaauru tabaauru jetaote,

“Taute aerene neeure ii nejeraauru, ii neba aina. Jataainte ii coaana jerecure,” naain Jesoso rai beuuruhane jana jetaote,

²¹ “Aiha niqii. Nete Cana Coaunera beratenojoi esenetaain, rijijieein ichaohin, naintonjoa rijijieein ichara cachate, canu fojiara aina canu nejeraaurunera,” naain jetao tonoranajaen Jesoso.

Fichafichanaa aina cujuana suruaa Jesosone

(Mt 8.23-27; Mr 4.35-41)

²² Nii baiha jetaote: “Amauchete caa nemuri jerau cunichaachera,” naain jetao, aina nerelanacaauru aina leinjiin bote cuhane fauhin cuhin jetao, ²³ nemuri jera jaohajeeuruhane jana jetao, uhe cujuana tabai aina fichafichanaa. Nii jana, sinitoha Jesosone jana jetao, inae nemoha acaune jaun, caaun nalunaa jere nii cuurunaja bote. ²⁴ Nii jaun jetaote nesooone caun

“Cacha relaera, cacha relaera, inae nalurichaacheje,” naain Jesoso nocooauruhane jaun jetao, nimichuin cujuana aina fichafichanaa suruha Jesosone jaun jetao, tonajelanaala cuujeeure.

²⁵ Nitohaneein cujuana aina fichafichanaa suruaain jetaote, nii aina nerelanacaauru rai jetao,

“Chanuna cha esenetaeneeiche,” naa acaauru rai Jesosone jana jetao, nesoonetiin cojoelatiin jetao, “Chaneeina ne caa cacha, nere tonoraain nesuruha cujuana aina fichafichanaane coina,” naain jetao nejesinajeein ita caje bajaature.

Jerasa batane que nena coitucuchuhi siricha

(Mt 8.28-34; Mr 5.1-20)

²⁶ Nirijieein cuujeein jetaote, tabiicha nemuri jera jaohin, najauriaa cuure Calileea jeraniha nena Jerasu batane que.

²⁷ Inaen ecu turuhin najauriaain, atane choae iniha cuha Jesosone jana jetaote, nii nese caje cuhin que taca que suujue cuhane coitucuchuhi siricha cacha. Nii cacha jetaote, nii chaabana cajione jiaain, niheichu loreri asae nihanatiin ichoaelanaala atane bana ichoaecha ichoae.

²⁸ Aca jetaote, Jesoso coariin nacatiha auhaquuin semojoaain tacaain jetao;

“Coo caniha nenoaain carerojoecaara, acaihaniji nena Cana Coaunera Calaohi Jesoso,” nae jetao Jesoso rai, ²⁹ caje mituha, nii suujua cuhane neein aasaera coitucuchuhi coina aitoa Jesosone jaun.

Nitohanihane jaun jetaote, araai saain *cadena* que caohatiin biji aina tijia ichohacuruhane nihanatiin, rai molohin cacha nenajanihu amaauruha nii coitucuhichurune, ecu nii cacha arerero ne. ³⁰ Nitohaneein rai irihane jana jetaote:

“Tonaa ichurujuata,” naain caje curuaa bajaa Jesosone jana jetao,

“Lejioon niha canu curuaara,” nae jetao nii cacha, jataain arajiin suujua cuhane neuruha coitucuhichurune jaun. ³¹ Nii arajiin suujua cuhane nenacaauru jetaote, usi jana acaauru letoaa Jesosone coataa jetao, ³²⁻³³ ichatane ucuunno que arajiin lenoniha neuruha coosichurune jaun jetao, nii coosichuru suujueniha enooruhane coina Jesoso caje bajaature. Nii jaun jetaote, nii jereein caje bajaauruhane rijijieein jeriha Jesosone jaun jetao, nii cacha caje mituhacoain nii coosichuru suujueniha enooruhane jaun jetao, nemuri cuhane nichorohin acauhanau naluhin ohacoaure nii coosichuru.

³⁴ Nii coaraain jetaote, satiin jelai caje sorohin, nenaanajaunru, neseuru, naonjoai-hunri naineein biha cuure nii coosi beraihurera cachaauru. ³⁵ Nitohaneein beeuruhane jaun, cuhin coaraa cuuruha cachaaurune jana jetaote, Jesoso tijia asae lauhaca coujurihu cacha neein necoreetein nii suujua caje coitucuhichuru mitunaja cachane jaun jetao, coaraain coasichure nii cachaauru.

³⁶ Nii jana, nii cacha caje mituuruha coitucuhichurune jana coaraauru jetaote, esinae rauhijiriin nii nerautaane rijijieein beure leeochoauru cachaauru rai.

³⁷ Nitohaneein coaraain jetaote, satiin nii Jerasa batane que nenacaauru cachaauru jetao, jelai caje amuha Jesusone jerecure, jataain coasichuruhane jaun.

Nii jaun jetaote, bote cuhane fauhin, jelai caje amuha Jesusone jana jetao, ³⁸ aina cunaa jere nii coitucuhichuru mitunaja cacha. Ne jetaote, aina cuhane jerelanaala:

³⁹ “Jiaohine. Chajaaaincha jelaiha chenenajaun cauhin, ii rautaaain niha Cana Coaunerane beebjeenihun,” nae jetao rai Jesoso.

Nii jaun jetaote, ecu nedaain, satiin nenaanajaaunru naineen cuhecujueein jetao, rautaaain niha Jesusone beebjeein amuhemujuen nii cacha.

Jairo cacunu. Chaen leinjiin ene Jesoso cajione dadaera
(Mt 9.18-26; Mr 5.21-43)

⁴⁰ Nitohaniane baiha, jelaiha nemuri jerau cauha cuuruhane jana jetaote, jataain corojeein Jesoso raare, turuhane cohajeeurhane jaun, satiin cachaaauru. ⁴¹ Nii jana jetaote, turuha uhe leinjiin cacha- sinacoca curuaanaa neein nena jaironein niicha curuaateeuuri. Nii cacha jetaote, Jesoso tijia asae neseeoraaain jetao conujueein cotijiae, rai loreri asae turuha cuhane caina, ⁴² jataain ohane rai niha leinjiin rai cacunu- lechoonca coroata jaanacajine jaun.

Nii jaun cuha Jesusone jana jetaote, jataain arajiiin sacuuruha cachaaaurune jaun, sururucure cachaauru.

⁴³ Nii arajiiin cunacaauru jana jetaote cue leinjiin ene- lechoonca coroata jaanacaaain nirijieein ichana jaohajeein cunaiteein nena. Nii jetaote, jitariin niicha sirii coriqui jaohin nocoicharate niqii. Nejetaote, rautasihurene nii chuni coichaeraauru.

⁴⁴ Nii ene jetaote, Jesoso caaijie cuhin, rohan nichuuntaain rai cajione auha dadae. Nii Jesoso cajione auha dadaane rijieeoritiin jetaote, inae nesurue rai ichana.

⁴⁵ Nitohaneein dadaane jana jetaote:

“Chatoon canu dadae,” naain bajaa Jesusone jana, satiin dadaauruhane suujueeuruhane jaun jetaote,

“Cacha relaera jataain araaicha cachane jaunte, ii sururucure jerane,” naa rai Fedorone jana jetaote:

⁴⁶ “Aihei bajiaa. Chunucuhate jerihane canu dadae. Cacaje mituha cacha rautacaunne jaan cajene coitucunra,” naain jetao bajae Jesoso.

⁴⁷ Niritoha Jesusone jaun, nesuujuenaa nainenihane jaun jetaote, rijijijianeein Jesoso acatiha neseeorihaaain: “Naaonjoaaain cunaitichaaunne jaunne, nii caje nerautasinihanunne jaun, ii dadaaunra. Nii ii dadaaunne rijieeoritiine inae nerautaaun canu cunai cajera,” naain satiin aonajera urichoo jitariin biha nii enene jana jetaote;

⁴⁸ “Aihachuhisi. Jataain ii rautaanune esenetaaine jaunte, ii cunai caje nerautaaicha ene. Chajaaain chaque tonajelanaala chenenajaun caunihunra,” nae jetao rai Jesoso.

⁴⁹ Nitohaneein jaiti ereerejiha Jesusone jana jetaote, turuhin jetao:

“Coa nenacaaeneein nii cacha relaera reroecaa. Inae oha ii cacunura,” naain jetao biha uhe letoaaauruhane jaun leinjiin cacha, nii sinacoca curuaanaa Jairo rai.

⁵⁰ Niritoha nii cachane aonajeein jetaote,

“Coa tonajian. Raujiaaincha quesenetaaute nacoaauneein ichanamiin oo caje ii cacunura,” nae jetao Jairo rai Jesoso.

⁵¹ Niritiin cuhin jetaote, nii Jairo loreri asaa turuhin, Fedoro, Saantiaao, Joaan, chaen, nii ene fojiaraauru, naaonjoaihunriicha enoae jinichaain nii loreri asae. ⁵² Nitohaneein inae loreri asae enooruhane jana jetaote, jataain satiin coinaderaain nii ene coisichuruha nii loreri asaa nenacaaurune jaun:

“Coa chanaache. Coatiha ohane jaun aihei caa ranuna. Sinihane jaunte aicha,” naa acaauru rai Jesusone jana jetaote, ⁵³ satiin esenetaelanaala coenacure- nii ecu neein coarajeeurera cachaauru, esinaen rauhijiriin oha nii ranunane coaracuruhane jaun.

⁵⁴ Nii jana jetaote, biji que nii ranuna onaa mucuhin tonijiaain jetao: “Ranuna, chajaaain nimichuura,” naa Jesusone rijieeoritiin nimichuhin jetao. ⁵⁵ nacoaauneein raurononeein oo caje ichanae nii ranuna. Nitohaneein ichatein jetaote, corohateeuruhane caina aite Jesoso. ⁵⁶ Nii jaun jetaote, jataain cojoelatoorua rai fojiaraaurune jana jetao: “Jiaonriha caa catoanein ichatein nihanune beeihe chuni rainera,” naain jetao suujuatenajaan Jesoso.

9

Cana Coaunera Cojoanona biha cuuruhane caina aina nerelanacaauru letoaa Jesusone
(Mt 10.5-15; Mr 6.7-13)

¹ Jelai lechoonca coroatajai aina nerelanacaauru taojiaain, acaauru aina neein cooainanajaain jetaote, letoanajae Jesuso, cacha suujua cuhane nenacaauru itolere coitucuhichuru sitaain, cunaitenacaaurune maajeein rautaauruhane coina. ² Nitohaneein jetaote, Cana Coaunera Cojoanona bein, cunaitenacaaurune maajeein rautaauruhane coina acaauru letoae.

³ Nitohaneein letohanajaain jetaote:

“Coa inara biji achune, inara atora, inara achano, inara coriqui, necoreeteeichene jaanu que inara cajione, naaonjoainuri amaain cuhache. ⁴ Chunijihun loreri asae turuhichene ecu neeuhe jelai caje amuhichene reentiaain. ⁵ Jana chunijihun nese que turuhichene jana, inara ranaa jerelaanaala inara aohana jerecurenihane, jelai caje amuuche. Inara tijia batane faofaohin riariaain ratiriinte, ‘Coaraain cau neein nainacuche,’ naain ichaguichene coitucuurumiin caje,” naain jetao letoanajae Jesuso.

⁶ Nii jaun jetaote, nii letoanajaane rijijieein cuhin, neseeuu nainein cuhecujueein jetao, ichoteratenajaane jaa erena rauh raotono beebejeein jetao, cunaitenacaaurune maajeein rautaacoaure.

Suujua auhacaa Erodesine
(Mt 14.1-12; Mr 6.14-29)

⁷ Nitohaneein itolere ichaechajeein niha Jesusone coitucuhin jetaote, que suujua auhacaain nererojoeae Jorioocuru curuaanaa Erodesi. Tabaauru, “Joan jete oo caje ichanaain ai,” naauruhane jana, ⁸ leeochoaauru, “*Profeta* Irihasi jiete, oo caje ichanae,” naaure. Jana tabaauru jetaote, “Cana Coaunera Ere bera inoansi tabaauru jete, oo caje ichanaain ai,” naaure.

⁹ Ne jetaote, niritocuruhane coitucuhin jetao: “Caraajenihanena nii Joaan uluno moloheratihanune jana moloorelura. Chaaquena jana, nii itolere ichaa beein ereeure,” nae jetao Erodesi.

Nii jaun jetaote, jataain Jesuso coana jere Erodesi.

Saoqui oharaancai cacha rai lenone tiha Jesusone
(Mt 14.13-21; Mr 6.30-44; Jn 6.1-14)

¹⁰ Inae nii letoanajaa Jesusone caje turuhin, jitariin acaauruhacha ichai beeuuha nii cocoainaan niicha letoaauri afosotoorune jana jetaote, jelai cachaauru caje acaauru amaain, leinjiin nese Betesaaidau amanajae niqiu Jesuso. ¹¹ Nejetaote, inae cuhane coitucuurumiin, sacuhin, rene turuha cuuruha cachaaurune jana jetao, raotojoein acaauru raain, Cana Coaunera Cojoanona que acaauru rai ereerejeein, cunaitenacaaurune maajeein rautae.

¹² Nii jana inae sohane jaun jetaote, Jesuso rohan nichuuntaain:

“Chajaain caa cachaauru rai aitoote, taa ichuunucuhacuru nenacaauru neseeuu cuhin, nesurunajaanu aina lenone ariha cuurumiincha. Coatiha nihei cau cacha caje lenone coreteen acaauru coroaatenaa jaanuta,” naauruha nii lechoonca coroatajai aina nerelanacaaurune jana jetaote:

¹³ “Niriimiin. Atiin inara, acaauru coroaateeuhe,” naa acaauru rai Jesusone jana jetaote:

“Saoquijieinchate neeje faan, chaen coroatajaain ate naajeeinchara. Coretiha cuhacaanune banaachate nena nainere lenone, satiin caa cachaauru raicha,” naaure jetao Jesuso rai, ¹⁴ itolereenein saoqui oharaancaain acaauru aina neeuuha cachaaurune jaun.

Ne jetaote aina nerelanacaauru rai jetao:

“Saoquichoonca nanaain ita rohan tein acaauru lauriaauchera,” naa acaauru rai Jesusone jaun jetao, ¹⁵ nii aitohane rijijieein, ita rohan tein acaauru lauriaacoaure nii aina nerelanacaauru.

¹⁶ Inae satiin nelauriaacoaauruhane jana jetaote, nii saoquii faan aina coroatajai ate mucuhin, coreniha dede coarajein Cana Coaunera coroaecane baiha jetao, nii faan aina ate beeeuneein aina nerelanacaauru rai jetao te Jesuso, jitariin cachaauru rai chaluuruhane coina.

¹⁷ Nitohaneein jetaote, inaeneeuruhane jaaun tiaaajoain lenonecuruha satiin cachaaurune natiin jetao, lechoonca coroata omariin, omari nemoaure caute que.

Esinae rauhijiriin Mesihasi niha Jesusone biha Fedorone
(Mt 16.13-19; Mr 8.27-29)

¹⁸ Nii baiha jetaote, jelai aina nerelanacaauru aina cuhin Cana Coaunera bajaane jaun jetao:

“Tonacuruha canu que cachaauru. Chanichaaunchata,” naain acaauru caje bajaa Jesusone jana jetaote:

¹⁹ “Tabaaurute, ‘Joan Baotisita jete, oo caje ichanaain ai,’ naaurera. Jana tabaaurute, ‘Cana Coaunera Ere bera inoaensi Irihasite ai,’ naaure. Jana tabaaurute, ‘Cana Coaunera Ere bera inoaensi caje leinjiin jete, oo caje ichanaain ai,’ naaure,” naain beeuruhane jaun jetaote:

²⁰ “Tonaquiche jana inara canu que. Cha nichaaun,” naain acaauru caje bajaane jana jetaote:

“Iite, Cana Coauneraacha letoai Mesihaseeicha,” naain jetao tonorae Fedoro.

Orichaaaine biha Jesusone

(Mt 16.20-28; Mr 8.30-9.1)

²¹ Ne jetaote, niritocuruha raine jana, nii acaneein nihane beeuruha chuni raine coataa, caohate Jesuso.

²² Niritiin jetaote: “Nii inaraacha cohajei Cachaneein nejanohanune cairichaeriinte, caque jaolecoha cuurureein Jorioocuru bichauhenaauru aina saseredotecuru curu-anaacuru, chaen Cana Coaunera naitoonjoan que cacha relaaureraauru, naaonjoainuri. Acaaurute catinaa cuurureein niqui, nena nichata janohane cuhane ichanaa cureeun-nicha,” nae jetao acaauru rai Jesuso.

²³ Nii baiha jetaote, nii satiin ecu aina nenacaauru rai jetao:

“Chunucoha canuhacha relaneein canu ere tonoraeranein nenea jerihane, itolere suujua letono ichana jerihane jianein, coroso que canu tein canu cairichaaururichaaaine rijijieein necairichanaa abaatain caitoonjoan tonoraain, jerichaaunne rijijieein neeine.

²⁴ Nitohanihane jaunte, cacoreniha nichao itajera, nichotiha cureein. Jana suujua letonohacha ichajeein, itolere bana rai caohachanuhacha coacuhin neite nitajereein.

²⁵ Chaaquena nelatere caa chauratane que neein, itolere rai nelateeicha que coacuhin rai nichao itajaha cachane. ²⁶ Chunucoha, canu que cojeein caitoonjoa quene maa-jeein coejera quene necoejereunni canuhetonai, canu- inaraacha cohajei Cachaneein nejanohanune, itolere ichana nainichaaunne coarateein, Canu Inaca necaohacha que necaohachaain rai letonocuru anjeraauru aina turuha uhanune bana. ²⁷ Esinae rauhijiriin satiin cau nenacaauru tabaauru cachaauru oorurinaain, Cana Coaunera Cojoanonaa coaracuruhane reeintiaain,” nae jetao acaauru rai Jesuso.

Nejelaunein nerotoha Jesusone

(Mt 17.1-8; Mr 9.2-8)

²⁸ Nii cachaauru rai irihane baiha, fosa janoneein catiaain, ichatane ucuuno que cuhin Cana Coaunera bajaa cuha Jesusone jana jetaote, corihaniha cuure Fedoro, Saantiaao, Joaan, naaonjoaihuri. ²⁹ Inae ecu turuhin Cana Coaunera bajaane jana, ecu neein coarajeuruhane jana jetaote, itolereenein nejelaunein nerotoha nomerine jana jetao, rai cajone netonai jataain somajaain jiquihaquuin nerotohane jana, ³⁰ ecu aina ococohin aina ereeure coroatajai cachaauru Moisesa, Irihasi, naaonjoainuri. ³¹ Nitohanein jetaote, jataain cono caohacha que conaeraain neein jetao, Jerosaleeun cairichanojoneein oha curichaaain Jesusone que jetao ereeure.

³² Nii jana jataain siniitooruhane sainejeein jetaote, nirijieein ichaojoein jetao, cono caohacha cataaun neein coroatajai cacha aina iriha Jesusone jana, coaraje rai corihacuru aina Fedoro.

³³ Inae Jesuso rohan neeuru caje amuuruha nii coroatajai cachaaurune jana jetaote:

“Cacha relaera, jataainte caohate cau nihacachene. Coanete nichatajaain lohanari jaa-cache, leinjiin ii rai, leinjiin Moisesa rai, leinjiin Irihasi rai, naaonjoaain,” nae jetao Fedoro. “Naaonjoaane coinete catohanein coarate Cana Coaunera,” naain coitucuenihane jaun nirite Fedoro.

³⁴ Niritiin ereerejihane jana, acaauru conaacotaa dede sacarine jana jetaote, jataain nesoonetooruhane jana jetao, ³⁵ nii dede sacari jana toniin jetao: “Caate jataain jereein canuhacha cocoainain quicha letoai Canu Calahinera. Nere tonoraain neeuchera,” naain jetao toni erena.

³⁶ Niritiin toniha erenaane aonajeuruhane baiha, Jesuso coaracuruhane jana jetaote, inae jelai ecu ne. Ne jetaote, nii bana nii chuni rai nitohaniha Jesusone belanaala inauhenecha suujua cuhane coarajein nii chuni rai beeurene.

Coitucuchuhi siricha leinjiin canaanai rautaa Jesusone

(Mt 17.14-21; Mr 9.14-29)

³⁷ Nii cojoanoo nii ichatane ucuuno neeuru caje jelaiha fauha cuuruhane jana jetaote, Jesuso que taca cuure arajiin cachaauru. ³⁸ Nii arajiin que taca cunacaauru cachaauru jana toniin jetaote:

“Cacha relaera, atiin nohane caa acaihanijin quiicha siri canu calaohi coaraau. ³⁹ Suujua cuhane coitucuchuhi sirihane jaunte, baasoneein tihane, auhaquuin tocojoaain tacaane, nujuaae caje lajane mitae. Jataainte, baasoneein jaberoco teein jianena jerene. ⁴⁰ Nii jaaunne niqui ii aina nerelanacaauru rai aitoon, caje nii coitucuchuhi sitaauruhane caina. Nete ichana nainesihurene,” naa tonijiaain ehequuin, nii leinjiin cachane jaun jetaote:

⁴¹ “Jataainachura cha esenetaeneeichete nitaje rai nenacaauru cachaauru. Inaaoonjoan saneeina inara aina neein inara abaantareeun. Chajajina cajiha nii ii calaohi uhaaura,” naa Jesosone jaun, ⁴² rohan nichuuntaa nii cunaitenaa canaanaine jana jetaote, atane ichoae tacaain siheite nii suujua cuhane nenea coitucuchuhi.

Nii jaun jetaote, nii suujua cuhane nenea coitucuchuhi suruaain jetao, nii canaanai rautaaain, rai inaca rai te Jesoso. ⁴³ Satiin nii coaraain jetaote, itolere que nelateein, itolere ichana nainiha Cana Coaunerane coaraain cojoelatoore.

Orichaainne biha coroata saain Jesosone

(Mt 17.22-23; Mr 9.30-32)

Nitohaneein cojoelanaacojoai ichaain, acaauru notaaca Jesosone cojoelatooruhua satiin cachaaurune tonohanau jetaote:

⁴⁴ “Caohachaaain caa inara rai aitocoaaunne aonacuche. Coa baitichache. Canu acaihaniji inaraacha cohajei Cachaneein nejanohanaa nichaaunne, cocoainacaihuru bijihu tenojoiniha cureeunicha,” nae jetao aina nerelanacaauru rai Jesoso.

⁴⁵ Ne jetaote, acaauru que coitucuerateniha Cana Coaunerane jaun, nii acaauru rai aithane coitucurenihane sainejeein, acaauru rai biha Jesosone caina caje bajanaa naineecurene, bajaauruhane que nocoatocuruhane jaun.

Chariji jataain nelateineein ne

(Mt 18.1-5; Mr 9.33-37)

⁴⁶ Nii jana jetaote: “Charijina, caa cana jana, jataain leeochoauru amurijiriin nelatineein nere,” naauruha nejesinajeein ita rai aina nerelanacaaurune ⁴⁷ aonajeein jetao, leinjiin canaanai mucuhin rohan teein jetao:

⁴⁸ “Canu coreniha, caa canaanai raerate, canu raane rijijieein aicheein. Jerichanejeein canu raain neitechu, caletoaera Ofa raa aicheein. Nitohanihane jaun, cau inara jana nelatihei rijijieein inaraacha coaraite, jataain nelatineein ne,” nae jetao acaauru rai Jesoso.

Canaacha ichai icharate, cana lauri rijijieein nenacaauru ne.

(Mr 9.38-40)

⁴⁹ Nii jana jetaote: “Cacha relaera, ii letononeein nenea rijijieein coitucuchuhi que suujuequuin nenacaauru rautaaain niha leinjiinne janane eruhin nii caohatihacaanu, cana aina nenaaneein ainihane jaun,” naa Joanne jaun jetaote:

⁵⁰ “Jiaonriha nitohanai ichara caohatein neeichene. Canaacha ichai ichaain nenaate cana lauri rijijieein nenacaauru ne,” nae jetao rai Jesoso.

Joan aina Saantiaaacha ichana jerei caohatiha Jesosone

⁵¹ Inae jelaiha dedeu cuhane catainajeein jetaote, Jerosaleeun necairichanaa coaraane rai nihane saijieein, atiin nelararajiaain, nii Jerosaleeun turuhane caina ucuae cue Jesoso.

⁵² Nitohaneein cuhin jetaote, najiniha nere beraanuuro letoaelu, turuhane jaanu ariha cuuruha leinjiin nese Samariaune caina. ⁵³ Ne jetaote, ecu ranaa jerecurenelu Samaria cocoaichacuru, rauhijiriin Jerosaleeun cuhane coitucuruha raotojoeeinne jaun.

⁵⁴ Nitohaneein, acaauru ranaa jerecurenihane jaun jetaote:

“Curuaanaa, jereeune acaauru ichoae usi letoaacaanute, satiin mocohin nitajeeuruhine,” naaure jetao Joan aina Saantiaao. ⁵⁵ Ne jetaote, acaauru rene nauriteriin jetao: “Caohachaaai nitohanai ichaain nihacachene,” naain jetao, acaauru cotaicha rijitiin caohate Jesoso.

⁵⁶ Niritohane baiha jetaote, leeochoa neseu jetao cuure.

Jesoso aina cunaa jerecuruha cachaaurune

(Mt 8.19-22)

⁵⁷ Inae bero cuhane cuujeeuruhane jana jetaote:

“Curuaanaa, cuhine jaaun niha natiine, itolere bana ii aina nenea jereeeunra,” naa Jesoso rai leinjiin cachane jana jetaote:

⁵⁸ “Aonaauun, arolarihuru niha natiinte, sininajaanu siriin naaonjoaaurera. Jerichanejeeintechu, sininajaanu siriin ne tajaecurura. Nii jana canu inaraacha cohajei- Cachaneein nejanohanune, coatiha nihei chunijihun neloraain nesurucuaaunne jaanuta,” nae jetao rai Jesoso.

⁵⁹ Niritiin jetaote, leeochoa rai:

“Chajaau canihara,” naa Jesosone jana jetao:

“Curuaanaa, jauriaanejeein canu cohacune, oha canu inacane reentihain aina nenicha,” naane jana jetaote:

⁶⁰ “Niriimiin, caa chabana nitajenaachara quicha tei ichaonaa ranaa jeriheichuru, ecu nejesinajeein ita coaracurumiincha. Ii caniha uute, Cana Coaunera Cojoanonaa beebjeeicha,” naa Jesosone jana jetaote, ⁶¹ leecha netonai:

“Curuaanaa, ii ainane unaa jereun canuhetonai. Jauriaanejeein canu cohacune, canu nenajaun nenacaauru rai necoenicha,” naane jana jetao:

⁶² “Nete, Cana Coaunera Cojoanonaa que nena jeriha cachane, itolere bana niicha ichana jerei jianihane caohachae,” nae jetao Jesoso.

10

Caainsi choonca coroatajai Jesoso letonocuru

¹ Nitohanihane baiha jetaote, caaunsi choonca coroatajaain jetao aina nerelacaauru janijiin jetao, coroatajaanana coroatajaanana najiniha letoanajae Cana Curuaanaa Jesocurisito, nii turuha curichaaanne jaaun neseuru naineein cuuruhane coina.

² Nitohanein letoanajaain jetaote: “Esinae rauhijiriin arajiinte neeure Cana Coaunera coitucunaa jereraauru cachaauru. Nete jataain coroatajaaeure acaauru relaeranuura. Aihane jaun Cana Coaunera bajaachete neeine acaauru relaeranuura. ³ Nii nitohanihane jaunne ena inara letoaaunra. Nete jataain alalacaraan nii curiquicheein, taebiaen mululune jana situha cuha irine rijijieein curiquicheeinne jaunra. ⁴ Jiaonriha inara coriqui, inara atora, inara safato, naaonjoaihunri amaain cuhichenera. Coa chunijiun inacuhin, chuni rai caeneenejeein ereein cuhache. ⁵ Chaen chunijiun loreri asae turuhichene, ‘Raotojoein neeuche saain caa loreri asae neinequichenera,’ naauche inara turuneecha. ⁶ Nii jana nii loreri asae niha caohachaaan nena jereraaunrete nerausiajeein neeureeina. Jana caohachaaan raotojoein nena jerecurenihane, coathi nerausiaecururiaainta. ⁷ Chaen chunijiun nese que turuhichene, leinjiin loreri asaecha neein, lenonecuruhane jaan que lenoneein, acau cohin, naaonjoaanchera. Niha rauhi, coreteraauruha amihanenacaaurune jaanura. Jiaonriha lorerichuru naineein cajihanein amuhemuhequichenera. ⁸ Chaen chunijiun nese que turuhichene jaun, caohachaaan inara raain inara coroateeuruhane jaan que lenonecuchera. ⁹ Chaen ecu neeuruha cunaitenacaaurune, acaauru rautaaan, ‘Inaen ichuunnijiha, inara caje Cana Coaunera Cojoanonaara,’ naain acaauru rai beechera. ¹⁰ Leinjiin neseu turuhichene jana, ecu inara coana jerecurenihane: ¹¹ ‘Cau inara neseu turuhacaanue jana canacaanue tija que nitririchana utoonena riariaain ratirihacaanu, ‘Coaraain cau neein nainaacuche,’ naain ichacaanne que nainaquichene coina. Nete laen, inae ichuun-nejeeoriha inara caje Cana Coaunera Cojoanonaane saijieein que jaolecohichene coitucuhichene caohachaera,’ naain acaauru rai beein, jelai caje amuuchera. ¹² Nii inara coiinteraauru cachaaurute, neecha aansainein ichaonacaauru Sodoma cocoaichacuru amurijiriin jataain caseteco tabai coaraa cuurureeina,’ naain nii rai niicha letoanojoi-nunri rai be Jesoso.

Erenaa tonoraichuru cachaauru

(Mt 11.20-24)

¹³ Niritiin jetaote: “Cairichaaooaiche, Corasiin, Betesaaida, naaonjoaain nese coo-achaacuru, jataain necairichanaa coariquicheeinne jaun. Bana inara rai cojoe-lanaacojoi ichacaanne rijijieein, Tiro, Sidoon, naaonjoaihun cana lauri Israaeli-tanelanaala ichaonacaauru rai cojelanaacojoi ichacaanne jana niha nete, acaauru ichoachaniha inae Cana Coaunera que suujua acatecuruhane coarateein, baaso icha-jeein ichaauruhane jianein neeuruhane coujunacane que inaderaain costaro siri caje nena cajione jiaain, ajane que nerujuaain neeure.

¹⁴ Nitohaneehene jaunte, inae nii cojoanonaa que turuhane bana, Tiro, Sidoon, naaon-joaihun cana lauri Israaelitanelanaala ichaonacaauru amurijiriin, caseteco tabai coaraa curiquicheein. ¹⁵ Jana inara Caferenaan cocoaichaneehene, inacojoein dedeeu cuha nocoetona jerein coaauquiche. Inarate, usi tabai cataaun jaonjoineein nitajiha curiquicheein,” naain bihane baiha jetaote:

¹⁶ “Nitohanihane jaun, caohachaaan inara raerate, jericanejeein caohachaaan canu netonoai raa aicheein. Jana, inara que jaolequiin, inara ranaa jeriheichurute, jericane-jeein canu que jaolequiin canu ranaa jerenihane jaun aihurureein. Nii rijijieein techu, canu que jaolequiin, canu ranaa jeriheichuru, jericanejeein caletoaera Cana Coaunera que jaolechoa aihurureein,” nae rai nii letonocuru rai Jesoso.

Jelaiha cauha cuuruha caaunsi choonca coroatajai nii niicha letoanojoinunrine

¹⁷ Nitohaneein letoanajaane jaaun cuhin jetaote, caje jelaiha rachoojoein turuhin jetao: “Curuaanaa, ii letononeein nihacaanune jaunte irihacaanune, coitucuhuhichuru nihanatiin canacaanu ere tonoraain neeure,” naauruha nii caaunsi choonca coroatajai letonocurune jana jetaote:

¹⁸ “Aihachuhsi. Jiacane amuneein dede caje naluha uha Moconajaerane janane coarajeun. ¹⁹ Canune, nitohaneein itolere que nelateein laraajiin cuhin, acanocuru, canaauuru, naaonjoaihunri ichoae situhin, itolere coitucuhuhicuru amuritohiche, nii necairichanaa coaraelaanaalane coina inara letoaaun. ²⁰ Nete, nii nitohaneein inara ere tonoraain neeuruha coitucuhuhichurune nihanatiin que rachoojoein nena nainenee-iche. Inae laenanohineein niha Cana Coaunera Quiricha cuhane dedeeu inara curuaacuruneecha quete laen nainequiche rachoojoeichenera,” nae jetao acaauru rai Jesoso.

Rachoojiha Jesosone
(Mt 11.25-27; 13.16-17)

²¹ Nitohaneein turuhin itolere ichacuruhane beeuruha nii rai letonocurune jaun jetaote, rachoojoein Cana Coaunera Suujue que suujuequiin jetao:

“Ii, dede, chauratane, naaonjoaain Coaunera neein, itolere Curuaanaa neein neeine coroaecaaunra Ofa. Iite, nii itolere coitucutoha nocoetonacaauru que coitucuerate-lanaala, nii cha que relatihei rijijieein nenacaauru que nii coitucueraelanaala nena coitucuerateicha. Aihara Ofa. Nitohaneein jereine jaunte ichaacha,” naa Cana Coaunera raine baiha jetao:

²² “Ofate caque itolere coitucueratein ne, coitucuhin nihanune coina. Nihei chuni canu coitucunaa nainera, cacoitucuerateniha Ofane. Nii rijijieein chu canu, rai Calahineein, que coitucueratenihanune, nihei chuni Ofa coitucuera. Canu, rai Calahineein coitucueratena jerichauune jaanruhachate Ofa coitucuururein,” nae jetao rachoojoein Jesoso.

²³ Nii baiha jetaote, jelai tein aina nerelanacaauru rai jetao: “Nerausijeeinte nee-iche, caa ena inaraacha coarai coaraain neeichene jaun. ²⁴ Arajii *profetacuru*, chaen *reycuru*, naaonjoaihunru inoaesihurute niqúi, caa ena inaraacha coarai coana jereein, caa inaraacha aonai aohana jereurelu. Nete, nii coaraain, aonaain, naaonjaunrenelu,” nae jetao acaauru rai Jesoso.

Samaria cocoaicha que parabola que cuaain, leinjiin cacha relaera relaa Jesosone

²⁵ Niritoha Jesosone jana jetaote, rene turuhin jetao, “Tohanrihanicha,” naain nechuu jataain coujuha jetao:

“Cacha relaera, cha ichareeun chariji bana nitajenaachara ichaonaa que ichaonaa nainichauune coina,” naa rai leinjiin Moisesa naitoonjoan rauhi que cacha relaerane jaun jetao:

²⁶ “Tonaainjia laenanohineein ne Moisesa aitoonjoan rauhi cuhane ereretaain coaraaine jana,” naa rai Jesosone jaun jetaote:

²⁷ “Jataain ishujua, ii suujue, ii coichana, naaonjoain aina cutaain, ii Curuaanaa ii Coaunera que ii suujua acateein, aca jerihane rijijieein coitucuhin naitoonjoan ichaain neeu. Chaen ijiabereeo belaaain coaraain neeine rijijieein, chamute cacha belaaain neeu, naaint ne nii rauhi cuhane,” naain jetao tonoraai nii Moisesa naitoonjoan rauhi que cacha relaera.

²⁸ Nii jaun jetaote:

“Jataain caohatiinte aitohi. Nitohaneein neeinete, ichaonaa chariji bana nitajenaachara que niha curiquiinchu,” nae jetao rai Jesoso.

²⁹ Nii jaun jetaote, jaiti jitaain nii niicha coitucunaa jerei beniha raine que nainaa Jesosone coina jetao:

“Charijina camute cacha neein belaaain ichaoreeun,” naa Jesoso raine jana jetao:

³⁰ “Aonaan. Coaraanachuhinti, leinjiin cacha jetao, Jerosaleen caje Jericoo cuhane jana, bero cuhane eruhin, enuha que faofoaain sohin- rai cajone ruluhin- jitariin ni-icha siriine maajeein ruluhin- ateinane lalajeein ratiriin amuuruha necha aansaineein ichaonacaauru cachaaurune.

³¹ Nii jana jetao, nii jeelai bero cuhane cuujiha leinjiin Isaraelitanichaachene lauri caje nena saserodotene jana, najiniha niha nii cachane coariin, comarohin rauhijiriicha situhin amue. ³² Nii jana jetao coaitene caajie cuujiha, leeocho Isaraelitanichaachene lauri caje nena Lebitane jaun, acaantonai coariin, inauheneeicha coarajein comarohin rauhijiriicha situhin amue. ³³ Nii jana jetao, acaauru caajie cuujiha leinjiin cana lauri Isaraelitanelanaala nena inara jaole Samaria cocoaichane jaun jetao, coariin, cairichaaajoaain coaraane jaun jetao, ³⁴ rene nichuuntaain erene aina bino caje ichanohineein nena coi que culejeein jetao, nii nocoasaja coichaain, cajione que conajaain jetao

rai cabario ichoae lauriaain, coreteein turunaanaja leinjiin loreri asaee amaain ecu teein jetao berai.

³⁵ Nii chojoanoon jetaote, rai coriqui rocohin jetao nii nenaanaja erora corete jetao nii Samaria cocoaicha. Nitohaneein coreteein jetaote, 'Atiin canu rai caa cacha beraain coichaau. Caa cacha coreniha ii coriqui jaohinene ii rai cainareeunni caaujiataain,' nae jetao nii cacha, nii nenaanaja erora rai.

³⁶ Nitohanihane jaun, chariji jana nii nichatajaihuri caje nii necha aansaneein ichaonacaauru cachaauru sonojoi cacha belaaain coarae, rai jaberoco belaihanee rijijieein," naa Jesosone jana jetaote:

³⁷ "Nii cairichaaajoaain coaraain belaaain coichaera," naa nii Moisesa aitoonjoan que cacha relaerane jaun jetaote:

"Inae laen coitucuhi. Nitohaneein iitonai ichaa," nae jetao, rai Jesoso.

Mariha aina Marata loreri asaee turuha Jesosone

³⁸ Nii baiha jetaote, jelai caje amuhin leinjiin neseu turuhane jana jetao, rai loreri asaee rae leinjiin ene Marata. ³⁹ Nii Marata nejera Mariha jetaote, ecu turuhin ereerejiha Jesosone jaun jetao aonaane coina rai tija asaee nelauriariin lauheque. ⁴⁰ Nii jana jetaote jelai niicha ichanenu aina ratiriin aihane jaun jetao, Jesoso rohan nichuuntaain jetao:

"Curuaanaa, tana itolereneein camijianeon aina jelai caratiriin aihane caa canejerane coaraainete rai aiteneei canu coroatajaniha uhane coina." naa Marataane jaun jetaote:

⁴¹ "Marata, aonaan. Jataain niha iicha ichanenune jaunna jataain nererojoeaa. ⁴² Nete jataain leinjiincha ne cacha rai jataain nelatei. Caa Marihate nii jataain cacha rai nelatein nei janijiin rae. Nii jaun nerinaain chuni caje ruluera," naain jetao tonorae Jesoso.

11

Cana Coaunera bajanaa que aina nerelanacaauru relaa Jesosone
(Mt 6.9-15; 7.7-11)

¹ Jelai cuhin Cana Coaunera bajaa cuha Jesosone jana jetaote, inae nainaane jana jetao: "Curuaanaa, aina nerelanacaauru relaalu Joanne rijijieein canacaanu relaau Cana Coaunera bajanaa quera," naauruha aina nerelanacaaurune jana jetaote: ² "Saan ai. Cana Coaunera bajaachene:

'Cana Coaunera,

ii acaihaniji Cana Coauneraneein

neeine coitucuhin neeurumiin satiin cachaauru.

Nihei chuni ii baiha ii rijijieein nei.

Dedeeu iicha jerei ichacuruhane rijijieein,

cau chauratane que netonai

ichacurumiin satiin chauratane que nenacaauru.

³ Canacaanu rai lenone teeute

canacaanu rai lanaeneeine lenone.

⁴ Baaso ichaechajeein

nihacaanune nihanatiin

canacaanu que ii suujua acateeu,

canacaanu rai baaso ichaain

nenacaauru que

canacaanu suujua acateein nihacaanune rijijieein.

Jiaonriha osa que nesaruhin nihacaanune

nainatejeein neeine,'

naain Cana Coaunera bajaache bajaachenera," naain jetao acaauru relae Jesoso.

⁵ Niritiin jetaote:

"Coaracuchenachuhinti inara tabaauru niha rai belaichane jana, janotiin dede cataaun rai loreri asae turuhin: 'Quiicha belaa, taa niha ii lenone cautene. ⁶ Ena canu loreri asae turuha jataain quiicha belaaaine jaunne, que coroaatihanune coina aitoon, neniha rai canuhacha teeninune jaun. Ii raine jeelai que corereeeunni,' naane janate nainere: ⁷ 'Coa carerojoecaa. Inae canu bereecuru aina nesurucuaaunne jaun nimichuhin tenaa nainihaaun,' naainte nesurunajaun neein tonorana nainere nii belaicha. ⁸ Netechu nimichuhin tenaa jerenihane saijieein conujiha nii belaichane, atiin nimichuhin jitariin niicha latei tenaa nainere. ⁹ Nii rijijieeinte Cana Coaunera caje cha latein bajaachene, inara rai inaraacha latei tereein. Cha latein ariin bajaera raite, cha teein ne Cana Coaunera. ¹⁰ Satiin cha latein ariin bajaerate, niicha latei eruhin ne. Nitohaneinte

rohan nichuutaain cha bajaa cachane, rai cha teein naonjoareein Cana Coaunera,” naain jetaote,

¹¹ “Coaracuchenachuhinti inara, inara caje ate bajaain niha inara calaohine jana, inara, inacaneein rai acano teriquiche. ¹² Ainihane inara caje taje bajaane jana rai canau teriquiche.

¹³ Coaracuchenachuhinti inara baasoneein ichaohichene natiin, caohacha nejesina teein neeiche inara bereecuru raine. Nii amurijiriin techu lateein caje bajaain neeichene, rai Suujue que suujuequiin neeichene coina, nii bajaera rai Suujue teein nereein dedeew nena Cana Inaca Cana Coaunera,” nae jetao acaauru rai Jesoso.

Moconajaera ichanohineein niicha ichai ichaa Jesoso beeuruhane

(Mt 12.22-30; Mr 3.20-27)

¹⁴ Nii baiha jetaote, suujua cuhane coitucuchuhi sirihane jaun, caaun eresilanaala niha leinjiin cachane jana jetao, caje sitaain rautae Jesoso. Inae caje mituhin amuha nii moconajaera letono coitucuchuhine jana, inae iriha nii eresilanaala nena cachane coaraain jetaote, jataain cojoaelatoore nii ecu neein coarajeerura cachaauru. ¹⁵ Ne jetaote tabaauru: “Coitucuhichuru curuaanaa Beelseboote caa catcha rai catohanai ichaane jaan tihane jaun, caa catohanai ichaera,” naaure jetao Jesoso coarajejin.

¹⁶ Jana tabaauru jetaote, esinae rauhijiriin aina niha Cana Coaunerane coaracuruhane coina nechua cojuha jetao, cojoelanaacojoai ichaane coina caje bajaare. ¹⁷ Ne jetaote, nechua cojuha aitocuruhane coitucuha raotojoeine jaun jetao:

“Inarate caa coitucuchuhi ichanohineein cunaitenaa catcha rautaanune jaun, Moconajaera letononiha canu beeiche. Nete inara coitucuhichene rijijieein, satiin caa atane que nenacaauru ita que nejerateein neein ita sooruhane, jiniiquiin ita ichao itajeerureein. ¹⁸ Nii rijijieein techu, nii coaaquichene rijijieein, nejesinajejin ita que nejerateein neeuruha rai letonocuru ainane, ita ichao itajeerureein Moconajaera aina rai letonocuru. Nitohanihane jiniiquiin nii cha que nelatein neeururihei. ‘Nii coitucuhichuru curuaanaa Beelseboo caletoane aina, coitucuchuhi ichanohineein cunaitenaa caa catcha rautaa,’ canu beeichene jaunne caa inara rai aitoon.

¹⁹⁻²⁰ Inara tabaauru, chunocoha catcha suujua caje coitucuchuhi sitanaa jerecuruhanete, ‘Cana Coauneraacha ichaneni ichaeraniha’ beriquiche. Jana laen canu, catcha suujua caje coitucuchuhi rocohanune jaunne, ‘Moconajaeraacha ichai ichaeraniha’ canu beeiche. ‘Nete laen, Moconajaera letono coitucuchuhi rocohanu cajene jaun, canu, Cana Coauneraacha ichai ichaeraneein, Moconajaeraacha ichai itajeranein nihanune coaraquichene saijieein aitocoiche.

²¹ Nii rijijieein techu, jataain laraajiin nena catcha, rai biji achune aina rai loreri beraihane, satiin rai loreri asaa nenacaauru rai rucuhele rulunaa nainene caje chuni. ²² Nete laen, jataain amurijiriin jataain laraajiin nena, turuhin caje nii rai rucuhele niicha berai ruluha uhane, enaacha caje nii biji achune ruluhin jitariin raine que nii rai rucuheleuru ruluerein,’ naain jetao Moconajaera amurijiriin laraajiin itolere ichana nainihane,” be Jesoso.

²³ Niritiin jetaote: “Nitohanihane jaun canuhacha ichai rautaelanaala coarate, canu que nejeratena neein nihane jaun ai. Jana canu aina Cana Coaunera rai catchaauru ranaa jeriheite, moconajaera aina nitajeeruha catchaurune jerihane jaun ai,” nae jetao Jesoso

Jelaiha mitunaja rene cauha moconajaera letono coitucuchuhine

(Mt 12.43-45)

²⁴ Niritiin jetaote: “Nitohanein leinjiin catcha caje mituhin amuha coitucuhuhinete, enohane jaanu ariirijie cajianein joareein amuhemujueein. Nii jana erusinihanete, ‘Jelaiha taolu mituhanune jaa rene cauha cuhanunete caohachae,’ nae. ²⁵ Niritiin nii mituhalune jaa catcha suujua cuhane turuhane, aiha leinjiin loreri coneraelanaala caohatiin lojinojonein rucuhenojoneine rijijieein nii catcha suujua eruhane, ²⁶ nacoaunein jelaiha cauhin, caaunsinein amurijiriin jataain baasonein nenacaauru coitucuhuhicuru cotijaain amaain, nii catcha suujua cuhane enohin ichaauruha nii coitucuhuhichurune, jauriaanejjein aihalune amuritoheriin jataain baasonein ichoae nii catcha,” nae jetao acaauru rai Jesoso.

Esinae rauhijiriin rausiaenojonein niha cachane jaan esine

²⁷ Niritiin jaiti acaauru rai ereerejiha Jesosone jana jetaote, nii catchaauru jana toniin jetao:

“Nerausiaaeca ene ii janoaain efojiaralura,” naa rai leinjiin ene ehequine jaun jetaote:

²⁸ “Aiha chuhisi niqui. Nete Cana Coaunera aitoonjoan aonaain tonoraain nenacaauru nii amuritoheriin nerausiaaecure,” naain jetao tonoraie Jesoso.

*Cojoelanaacojoai bajaauruha necha aansai cachaaurune**(Mt 12.38-42; Mr 8.12)*

²⁹ Nitohaneen netaojiajeein, jataain arajjiin turuuruha curuhacaain cachaaurune jaun jetaote, acaauru rai: “Caa Moconajaera cojoanonaa que nenacaauru cachaaurute, jataain necha aansaineen ichaooruhane jaun, acaauru rai cojoelanaacojoai ichacaanne jerecure.

Nete Isaraelita neureenihane saijieein, dede caje cojoelanaacojoai coaracuruhane late-lanaala, acaauru rai Cana Coauneraacha beratei biha Jonasine jana esenetaaurelu Ninibe cocoaichacuru. ³⁰ Nii rijijieeinne canuhetonai inaraacha cohajei Cachaneen nejanohanaa nichaanne, caa enene cojoanonaa que ichaonacaauru cachaauru rai Cana Coauneracha ichaneni beraneen neeun.

³¹ Nitohanihane jaunte, inae satiin cachaauru ichao coitucuhin rucuheca Cana Coaunerane Cojoanonaa que turuhane bana, nimichureein Egipto bujuau nena atane curu-anaa enenein nena reina, caa enene neiniquichene coulurujiane caina. Acate coriaji atane caje uhin turuelu, niicha coitucui biha Salomoonne jana aonaane caina. Nitohanihalu natiinte, Salomoon amurijiriin neinichaaunne saijieein, canu ere aohana jereneeiche. ³² Nii rijijieein techu, inae enene cojoanonaa que ichaonacaauru cachaauru ichao coitucuhin rucuheca Cana Coaunerane jaan Cojoanonaa que turuhane bana, inara colurujueeruhane caina nimichua cuurureein Ninibe cocoaichacuru. Aihana nii Ninibe cocoaichacuru, inae caseteco coaracuruhane rai neeuru jana acaauru rai Jonasi que beratia Cana Coaunerane jana, cojoelanaacojoai coaracuruhane latelanaala esenetaain nichao coreuruhane jaun. Nete laen, Jonasi amurijiriin nei nichaaunne sainejeein canu esenetaeneeiche,” nae jetao acaauru rai Jesoso.

*Cacha cono niha cacha notane**(Mt 5.15; 6.22-23)*

³³ Niritoha acaauru raine baiha jetaote: “Charijieein teeinti, nene chuni cono mocohin bujuaihu tera. Niheichu rori asae nii cono telanaala ecuun nii cono mocohin te, satiin nii loreri asaae turunacaauru conohanau neeuruhane caina. ³⁴ Nii rijijieein techu inara jaberoco cononeen ne inara nota. Aihane jaun, esinae rauhijiriin jataain caohachaaain cha coaraain coitucuhin neeichenete, satiin jianacoon niha cureein inara suujua. Nete laen caohachaaain cha coaraquichene nihanatiin que jaolequiin joaenreein chachaquichene, jataain nocohena tabai jana niha cureein inara suujua. ³⁵ Aihane jaun, cha coaraain coitucuhin caohachaaain nocohalajiin neeuche, nabana cha coaraquichene nihanatiin que jaolequiin neeichene, nocoheneen nerotoha nii inara conaerane coataa. ³⁶ Aihute itolere inaraacha coarai coitucuhin ichaquichene, nocohena coaraelanaala satiin jianacoon neeine inara suujua, raafariin conohanau cha coanaa rijijieein, esinae rauhijiriin satiin itolere coaraain neeichene,” nae jetao acaauru rai Jesoso.

*Cacha relaurera aina fariseeocuru colurujia Jesosone**(Mt 23.1-36; Mr 12.38-40; Lc 20.45-47)*

³⁷ Inae niritiin cachaauru rai ereerejihane nainaa Jesosone jana jetaote, rai loreri asae lenoniha kuhane caina jetao cotijiae leinjiin fariseeo. ³⁸ Nii jaun cuhin, rai loreri asae turuhin nitohaniha acaauru ichaone saijieein biji culeje lanaanla rori ichoae nelauriaa Jesosone jaun jetaote, cojoaelate jetao nii cotihara fariseeo.

³⁹ Nii jaun jetaote:

“Inara fariseeo neeichenete jataain inara jaberoco culeena inaaiche niqui. Nete nii saijieein jataain banejelanaala calanaineen ne asijiauhin, naosateen, naaonjoaainchene coreniha inara suujua cuhanai. ⁴⁰ Asonoojoaachenaate. Tana nii jianacoon nena inara jaberoco coaunera inara jaberoco kuhane nena, inara suujua netonai coaanaane coitucuhichene. ⁴¹ Aihana jaun inara suujua coaraain inaraacha ichaneni ichaain neeuchete nuculocohin neeine inara suujua aina inara jaberoco,” naain jetaote acaauru rai,

⁴² “Cairichaaajoaaiiche fariseeocuru, cacha caohachaniha nocoetocoichene coaracuruha cachaaurune caina, biha inara rai rauhine rijijieein nii lechoonca turineen inaraacha taojiai inara temule caje le turii teeichene saijieein jeriha Cana Coaunerane rijijieein inara amute cachaauru belaaain, nii chuni que jaolequelanaala satiin ita rijijieein cachaauru coaraain neneeichene jaun. Aihane jaun, nii cacha caohachaniha nocoetocoichene jianein inara amute cacha belaaain, nii choae tacaain aitoaha inara rai rauhine rijijieein ichaaache.

⁴³ Cairichaaajoaaiiche fariseeocuru, esinae rauhijiriin jataain nelateen nena rijijieein sinacoca asaae rori caohacha janjiin nichoae nelauriaain, inara que suujua acateen, chunijiin inara eruuruhane inara rai ereein, naaonjoaauruha cachaaurune jeriquichene jaun.

⁴⁴ Cairichaaajoaache. Charijjeein teenti atane bana shaquiin nichoae situhin amue cacha, asaun niha calanaine coitucuelanaala. Nii rijijieeinte ne, inara suujue cuhane calani neosateeeichene coreniha,” naa acaauru rai Jesusone jaun jetaote:

⁴⁵ “Cacha relaera, fariseeocuru que niritiin canacaanu quene maajeein ereeine jaunne, saneein rautaeinahaanu,” naa acaauru caje leinjiin Cana Coaunera aitoonjoan que cacha relaerane jaun jetaote,

⁴⁶ “Cairichaaajoaache inara netonai. Nitohaneein ichaohiche inarane que ainaan tocohaneein, ichaonaa anajiin tein, inara amute cachaauru cairichaaeriin neeichene jaun.

⁴⁷⁻⁴⁸ Cairichaaajoaache, Cana Coaunera ere bera *profetacuru* sohin jaooruha inara foerateracurune coitucuhin, baaso ichacuruhane coitucuhichene saijieein inara netonai acaauru rijijieein neeichene jaun.

⁴⁹ Nitohaneriquicheeine coitucuhinte: ‘Acaauru raine, *profetacuru*, afosotooru, naaonjoainuri letoareeunni. Nii janate, tabaauru sohin jaohin, tabaauru que nejeratein, acaauru que nererojoecaa curiquicheeincha,’ naain besilu Cana Coaunera, nitohaneeeichene coitucuhane jaun.

⁵⁰ Nii jaunte, cana rai chauratane coaunaalu Cana Coaunerane caje coauneein, nii inara foerateracuru aina nii inaraacha sohi inaraacha jaorilu *profetacuru* coichana core coaratihä cureein inara que Cana Coaunera. ⁵¹ Nitohaneeeinte nii Abeli sohin coichana jaohalune jaan caje coauneein, Cana Coaunera rai lenonecuru mocooruha saseredotecuruhachane jaan rori aina *santuario* cataaun tein inara foerateracuruhacha atinailu Sacariasi que tiaajoaain caa enene neiniquichene que nii core coaratihä cureein Cana Coaunera.

⁵² Cairichaaajoaache, Cana Coaunera ere bera Moisesa naitoonjoan que cacha relaurera; Cana Coaunera naitoonjoan coitucuhin neeichene saijieein tonorana jerelanaala neein, coitucuhin tonorauruha cachaaurune jerelanaalane maajeeine jaun,” nae caauru rai Jesoso.

⁵³⁻⁵⁴ Niritoha acaauru raine jaun jetaote, aina obajeein, nechü jataain tonaane coulu-rujeeuruhane jaan lera ariha jetao, Jesoso rohecaature Cana Coaunera naitoonjoan que cacha relaurera aina fariseeocuru.

12

Baaso ichacuruhane nihanatiin caohacha ichaa nocoetocuruhane coataa cachaauru relaa Jesusone

¹ Nitohaneein araai oharaancaain netaojiaauruha cachaaurune jaun jetaote, nejesina-jeein ita sururucuruhane jana jetao, aina nerelanacaauru rai jetao: “Jiaonriha aihuruha fariseeocurune rijijieein asinojineein baaso ichaain caohacha ichaa nocoetiin nihache. ² Nii asinojineein coitucueraelanaala baaso ichaain caohacha ichaa nocoetocochene nihanatiinte inae ecu tihane bana coitucunojoinereein. ³ Nitohanihane jaunte, inae nii cojoanonaa que inae turuhane bana, nii coitucueraane coataa asiin ereeichene jaan coitucunojoinereein. Jana nii coaraa chunine coataa asiin inaraacha beite satiin aonajera urichoo coitucunojoinereein.

Esinae rauhijiriin coasinacai

⁴ Nitohanihane jaunne, jataain canuhacha belaaaneeichene rai aitoreeunni. Jiaonriha inara sohin inara jaonaa jerera que casiin neeichene, nii inara atinaaruhane baiha nii chatohaneein inara tein inara itajenaa nainecurenihane jaun. ⁵ Nena laen esinae rauhijiriin coasinacai que inara rai aitoreeunni. Nii ohin niha inara jaberocone baiha usi jana inara suujue itajeranu quete laen nainequiche casiin neeichene. Aiha laen, nitohaneein cana tenaa nainerate laen naine coasiin ichaohacane.

⁶ Tana nii coitucuhichene rijijieein jataain corelanaala nena corootajajei moneda coriqui coreniha saouqui tajaee laaoinaa que necoreteeichene. Nete nitohaneein cachaauru rai jataain cha que nelatenihane saijieein, nii leinjiinniji acaauru baitene Cana Coaunera. ⁷ Nii rijijieein techu, leinjiana leinjianaain janiinojineein ne inara couturijihuru. Aihana jaun, itolere tajaee laaoinaacuru amurijiriin nelatein neeiche Cana Coaunera raine jaun, jiaonriha casiin neeichene.

Cachaauru que acaneein nihane coitucuerateeuruhane jeriha Jesocurisitone
(Mt 10.32-33; 12.32; 10.19-20)

⁸ Chunocoha cacoitucuhin canu coreniha laraajiin cachaauru acatiha netiin ereein neine, inae Cana Coaunera Cojoanonaa que turuhane bana, Cana Coaunera aina letonocuru anjeraauru notaracaae netiin canu, acaihaniji inaraacha cohajei cachaneein nejanohanaa nichaanne aca coreniha erereunni. ⁹ Jana chunocoha, cachaauru que

canu neein nihanune coitucueratelanaala nenaane, acaentonoai coitucuha cuhenere-
unni canuhetonai, Cana Coaunera aina rai anjeraauru acatiha netiin.

¹⁰ Canu acaihaniji inaraacha cohajei Cachaneein nejanohanune que baasoneein ereein
nei que nihanatiinte suujua acatena nainereein ofa Cana Coaunera. Nete laen baaso neein
Cana Coaunera Suujue que ereein nei que suujua acatenereein.

¹¹ Nitohanihane jaun inara colurujueein inara amaauruha sinacoca asae Joriocuru
cocoainanacaihuri, joesiocuru, naaonjoainuri renene, jiaonriha chaque tonajeein cuhich-
ene. Coa: 'Tonaainnera erereunta,' naain nocoatiin ereeichene jaanu coacuhin cuhache.
¹² Inae ereeichene coina neeichene janate, caohachaain ereeichene coina inara relaa
cureein Cana Coaunera Suujue. Coatiha inara suujua caje rocohin ecu ereriheicheein,"
nae jetao aina nerelanacaauru rai Jesoso.

Jataain alalacaraa coriquihonacaauru ichaone

¹³ Nitohanein cachaauru relaa Jesosone jana jetaote, nii arajii cachaauru caje leinjiin
cacha jetao Jesoso rai:

"Cacha relaera, canu nejera rai aitoote, canu rai canacaanu inaca amureecha ratirii
rucuhele canacaanu rainein nenaal leruhin teeine canu raicha," naa Jesoso raine jaun
jetaote;

¹⁴ "Chana jana chaen, cocoainanacainein canu teein, nitohanai rucuhanein inara
rene caletoa inara inaca amureecha sirii rucuhele leruhin tihanu inara raine coina,"
naain jetao,

¹⁵ saain nii ecu neein aonajeeurera cachaauru rai jetao: "Jiaonriha itolere siriin
necoriquijaain nenaal coaquiche inara netonaine. Coatiha coriqui siriin nihacaneecha
que nelatein nihei cana ichaota," naain jetaote;

¹⁶ "Coaracuchenachuhinti niqini niha leinjiin cacha, jataain itolere siriin coriquihonane.
Nii jaun jetao, jelai teein atane siriin, arajiin ocoana sirihane jaun jataain arajiin rai
temulecuru taojiaa.

¹⁷ Nii jaun jetaote: 'Cha laen ichareeun canu temulecuru canuhacha taojiaa ainata. Inae
nihei rucuhecaanne jaanuta,' naain jetao coacuhin; ¹⁸ 'Saana. Inae canuhacha ichaneni
coitucuhanu. Jitariin canu temulecuru coloheriuru comaain jaohinne, nacoaunein
leoochaauru lorerichuru tabaihuri jareeun, jitariin catemuleeuru canuhacha taojiaa rucu-
jueein, jitariin carujueeurene maajein rucuhecaanu nasae teenne coina. ¹⁹ Nii baihane
laen caraajenihane: Inae niha araai jaanacanein ichaohin, tonajelanaala acuu cohin,
lenoneein, rachoojoein naaonjoaanune jaanu,' naain suujua cuhane iriha nii coriqui
coriquihonane jana jetaote; ²⁰ 'Asonneejoaainate, ena cojoanotiin cuhanete oriquiicha.
Nii ii rucuhele inacojueein arajiin rucujueein chunaain iicha sirii, chaa rainein chaanti
niha cureeinta,' nae jetao rai Cana Coaunera.

²¹ Nitohanihane jaunte, nechuu jataain rainein chaque namute cacha
coroatajanelanaala rucuhele siriin nenaal cacha, Cana Coaunera rai cairichajeein
ne, nitajihane rai nihane jaun," naain jetao nii coriquihona cacha que erenaal *parabola*
que acaauru relaa Jesoso.

Nere tonoraain jerihane rijijiein ichaohin nenacaauru beraiha Cana Coaunerane
(Mt 6.25-34)

²² Niritohane baiha jetaote, aina nerelanacaauru rai jetao: "Caa quene inara rai erenaal
jereein. Jiaonriha lenonein ichaohiche jaanu aina inara cajionecha que nererojoe-
caachene. ²³ Jataain nelatein niha lenonene amurijiriinte, jataain nelatein ne inara
ichaal. Jerichajeein techu nelatein niha cajionene amurijiriin jataain nelatein ne inara
jaberoco.

²⁴ Coaracuche nachuhinti temule jaain, niicha quineeuri rucuhacuruhane jaanu coloh-
heri siriin, naaonjoaain neeuruha rohiriuru. Nete laen Cana Coaunera, lenonein
ichaaoruhane coina acaauruhacha quine teein ne. Inarate rohiriuru amurijiriin jataain
nelatein neeiche.

²⁵ Inaonjoa saain nihanatiin itolereenein suujua cuhane coaauca cachane nihanatiin,
nichaal cariaain ichaonaa nainihe. ²⁶ Chanuna aansijiin laajoiri que coacuhin neeichene
nihanatiin, ichana nainequichene coalanaala itolere que nererojoeaeriin neeiche.

²⁷ Coaracuche nachuhinti caohachaenaaain omahoin neeuruha caa ajaena
ujuanecuru amihajeein neeuruhane que airijiinne. Nete aihuruha caa ajaena
ujuanecurune tochanein jataain caohachaain inanacaanelu *rey* Salomoon, cajione
caohacha que necoreteein nihalune saijieein. ²⁸ Nitohanein mocoheninein niha caa
ajaena ujuanecuru natiinte, caohachaain omahoin neeuruhane jaanu teein ne Cana
Coaunera. Tana nii amurijiriin inara- cachanein neeichene cajione terichaaain Cana
Coaunerane esenetaacheneta.

²⁹ Nitohanihane jaun, coa lenoneein, acau cohin, naaonjoaichene jaanuhacha que nererojoeacaeriin nihache.

³⁰ Satiin caa chauratane que Cana Coaunera coitucuelanaala nenacaauru cachaaurute, nechu jataain nitohanein nererojoeacaeriin neure. Nete laen, satiin inaraacha latei coitucuhin teraneein ne Cana Inaca Cana Coaunera. ³¹ Nitohanihane jaun jeriha Cana Coaunerane rijijieein ichaauruha cachaaurune jaan Cojoanonaa que coacuhin neeichene lanaenereein inaraacha latei,” nae jetao aina nerelanacaauru rai Jesoso.

Dedeeu charijibana satonohelanaala ichaonaana jaan
(Mt 6.19-21)

³² Niritiin jetaote: “Jiaonriha casiin neeichene, charijieein teeinti carenero beraain neure irilaa'in sirichaauru, nii rijijieein inara beraain nerichaaunnine jaun. Inara Cana Coaunera coitucucheraneichenete, jataain coroatajajeein neeiche niqii. Nete jataain inara belaihane jaun rai Cojoanonaa que inara rareein Ofa Cana Coaunera. ³³ Aihane jaun, jitariin nii inaraacha sirii rucuhete que necoreteein, cairichainejeein chaelai que latejiojiriin nenacaauru coroatajanecuche. Nitohanein neeichenete, dedeeu charijibana satonolanaala nena Cana Coauneraacha teeninu rariquicheein. Nerinaain inara caje nii dedeeu inara rainein nena ruluera. Nii bana asijiautooru nihanatiin ecu turuhin inara basijiahuna nainihe. Niheichu cojoano nihanatiin ecu enohin asaaena nainihe.

³⁴ Nitohanihane jaun jauriaanejeein caohatiin, nii chabana satonolanaala nena, nii ena nitaje rai nena inara ichao, naaonjoai que coaacuche.

Letonoa jatoroain neeuche

³⁵ Letona jatoroain inara cajione jiaain neeuche, inara siricho mocohin conohanau. ³⁶ Charijieein teeinti, nesirihatena beseta caje cauhin, acuuja dadaa fatoroone jana, acuuja joaracaain rauree nii letonocuru. Nii rijijieein jatoroain neeuche. ³⁷ Raotojoeieinte neeurureein nii rai letonocuru, sinilanaala neeuruhane jana acauru eruha nii acauru fatoroone. Esinae rauhijiriinte raajenihane rori ichoae acauru lauriaain lenone que acauru coroatiha cureein nii acauru fatoroon. ³⁸ Dede cataaun, janonaa nichae, naaonjoaain turuhane jana, sinilanaala cohacuruhanete, raotojoein neeurureein.

³⁹ Caohachaain inara rai caitoonjoa aonacuchete coitucuhiche. Chunocoha loreri erora turuhin basijiauha uha asijiatone coitucuhane, coatiha nii acuuja joracarihei, nabana enohin basijiauha nii asijiatone coataa. ⁴⁰ Nii rijijieein inara netonai nainain jatoroain neeuche, turuha urichaa'in nacoaneein nii jauriaa acaihaniji inaraacha cohajei Cachanein nejanohanaa que,” nae jetao acauru rai Jesoso.

Letoera tonoraera aina letoera tonoraai
(Mt 24.45-51)

⁴¹ Niritoha Jesusone jaun jetaote: “Leinjiin canacaanuhacha ii aina nerelanaanichaanune relanaa aitohi Curuaanaa, ainihane satiin raine maajeeinna aitohi,” naain caje bajaa Fedorone jaun jetaote,

⁴² “Tana coitucuhichene. Chariji jian, nii jataain nelateein nere tonoraeranein loreri beraichanu que ratiri rai fatoroon, turuhanereen tiaain nii rai cachaauru coroateein acauru sirihane coina. Tana satiin canuhacha cocoaaini neeichene, canu cachaauru beraichanein neeichene coitucuhichene. ⁴³ Jataain raotojoeieinte nereein nii nere tonoraera, nii letoain ratirihane jaa ichaa jerihane rijijieeine jana, eruha nii fatoroone. ⁴⁴ Nii banate, esinae rauhijiriin jerihane rijijieein ichaohin nere tonoraain nihane, aca cocoaainai itolere niicha sirii coaranu que tereein rai fatoroon.

⁴⁵ Jana, ‘Jaitijiecha carajaain lanee turuha rai fatoroone’ naain coacuhin baasoneein nicha beraihuri quichaauru, enecuru, naaonjoainuri que jaolequuin acau cohin, lenoneein, ajeein, naaonjoaane jana ⁴⁶ eruhanete, rai cachaaurunelanaala rai nere tonoraachuru cairichaa curichaa'in Cana Coaunerane rijijieein acaentonai cairichaa cureein nii rai fatoroon.

⁴⁷ Jana inae nitohanein coitucuhane saijieein, jatoroain nelanaala nii letoaa rai fatoroonne tonoraelanaala, nenaate casetecareein jataain banejelanaala bisiin rai fatoroon. ⁴⁸ Nete laen coitucuelanaala nena rai cacha, baaso ichaane nihanatiin coitucuuruhane saijieein baaso ichaerauru futaeriin cairichanojoiniha cureein. Nitohanihane jaun, quicha coitucui coitucucheratihanee jaancuru cajene, jataain jelai amuritoheriin bajareeunni, canuhacha jerei ichacuruhane coina.

Jesoso coreniha ita que nejerateeuruha cachaaurune
(Mt 10.34-36)

⁴⁹ Canune caa chauratane que usi mocoha uun. Bajaa nachuhinti chajaain mocohane jana turueneunlu. ⁵⁰ Jataain necairichanaa tabai abaantanunete ne. Nii jaunne, nii

que turuhanereen tiaain, que nererjojacaeriin neeun. ⁵¹ Inacojoeiin chachu, ‘Caa cana rai chauratane que jecha raoti ichaonaanaja turuaa uun,’ naaiche niqúi. Aihei bajiaa. Raujiaain ita caje neleruhin niha cachane coinane turuunlu. ⁵² Nitohanihane jaunte, saoquiin le lorerijieeincha ita aina ichaonacaauru, ena caje coauneein ita caje neleruhin, nii nichatajaihuri que nejeratiha cuurureein nii coroatajaihuri. Jana coroatajaihurite, nejeratiha cuurureein nichatajaihuri que. ⁵³ Jana calaohi aina te nejeratereein rai inaca. Nii jana calaohite inaca que nejeratereein. Jana acaauru nebate, rai cacunu que nejeratihane jana, rai cacunu netonai que nejeratereein. Rai nacano que nejeratiha nebaenene janate, nebaene que nejeratereein rai nacano,” naain jetao Fedoro tonorae Jesoso.

Janonaa cojoinacaauru coitucuha cachane

(Mt 16.1-4; Mr 8.11-13)

⁵⁴ Nii baiha jetaote, leeochoaauru cachaauru rai jetao:

“Enoto soo nichajai que nijichorianaa coaraaichenete, ‘Urichaain elo,’ naain ereeichene, nii aitocoichene rijijieein esinae rauhijiriin uhe elo. ⁵⁵ Jerichanejeein techu, enoto mitu coarajeein cana raotono nichajai caje uaaín jiatuha cujuanane, ‘Ajaarotorichaain,’ naaichene esinae rauhijiriin ajaarote. ⁵⁶ Cha coitucunaa jeriheichuru casajeeuru. Nitohaneein dede, cana rai chauratane, naaonjoain caje coaraain cha coitucuhiche natiinte, canu coaraaiche natiin, ‘Naaonjoaa ichaonaane coinante aicha,’ naain canu coitucunaa jereneeiche.

Aina nejeratenaana aina raotojoeein niha cachane

(Mt 5.25-26)

⁵⁷ Chanuna baaso ichaain neeichene niha natiin, baaso ichaquichene coitucuhi ne-naa jereneeiche. ⁵⁸ Nitohanihane jaunte, inae ena caje coauneein colurujuenojoi ineriquicheein. Aihane jaun, joesio rene inara amaa inara colurujueranu ajiniha aina rucuecuche. Ainihanete, inae colurujuenojoi nequichene jaan cojoanonaa que turuhane bana, inara netonai colurujuiha nii nejerateeichene jaan jera joesio raine, inara tiha coaridiaaauru bijihune, caresero cuhane inara enohaurureein. ⁵⁹ Nii bana jelai caje mituriheeicheein nii baaso ichaquichene jaan core nainaaiche jitaain inara coriqui jaohinne reein tiaan,” nae jetao cachaauru rai Jesoso.

13

¹ Nii bana jetaote, turuha cuure cachaauru Jesoso rene. Nitohaneein rene turuhin jetaote, “Jerusalem nenaan Teenforo asaae lenonecuru sohin mocohin, Cana Coaunera coroaeca neeuuruha Calileea cocoaichacuru tabaaurune janate, acaauru sohin jaonajaain, nii lenone acaauruhacha sohi coichana que acaauru coichana jasiite Filatora,” naain jetao Jesoso rai beure nii cachaauru.

² Niritocuruhane jana jetaote: “‘Jataain naraaichuru amurijiriin osaaocuruhane jaun jecha aihure nii Calileea cocoaichacuru’ naaiche niqúi. ³ Nete aine. Inara netonaite ohin nitajeriquicheein, inara ichao coreein jeriha Cana Coaunerane rijijieein neneeichene.

⁴ Jerichanejeein techu jerihane, ‘Nii leeochoaauru Jerosaleeun ichaonacaaurulu amurijiriin jecha osaaotooruhane jaun, nii le choonca fosaneeuri ichoae comoe nii ucuuneein ininaanaja nenaan Silohe,’ naaiche niqúi. ⁵ Nete aine. Nii aihuruhane rijijieein techu inara netonai ohin nitajeriquicheein, jeriha Cana Coaunerane rijijieein inara ichao coreein ichaonaa jereneeichene,” nae jetao acaauru rai Jesoso.

Inacaenihana temulene que parabola que cacha relaa Jesosone

⁶ Niritiin jetaote: “Leinjiin cacha nocoana jana leinjiin temule sirihane jaun jetaote, inaacane coaraa cue. Nii jana leinjiinniji inacaenihane jaun jetaote, ⁷ nii ocoana beraicha cacha rai jetao, ‘Aonaan. Nichata jaanaca naineenine niqúi le jaanacaauru naineen turuhin caa temule coaraa unajaacoon. Nena chabana inaacane jana coaraeneeun. Aihane jaun chajaain ena sauhin jaao. Cha inacojoeinte atane lanaaeca nere,’ naane jana jetaote: ⁸ ‘Aihachuhisi niquicha curuaanaa. Jauriaa nirijieein coarajeeune, ena ajaanaa cuhane rai nasaji retuhin ajaena setuuru te temurau. ⁹ Nitohaneein tihanune saijieein inacaenihanete laen nainere sauhin jaohine,’ naain jetao tonorae nii ocoana beraicha,” naain jetao cachaauru relae Jesoso.

Nebetacanaa cojoanonaa bana leinjiin ene janori rarohacaera rautaa Jesosone

¹⁰ Nii baiha jetaote, nebetacanaa cojoanonaa bana sinacoca asae enohin jetao, cachaauru relaa cue Jesoso. ¹¹ Nii jana jetaote, ecu ne leinjiin ene- lechoonca fosa jaanacanihane caje coauneein baasoniha jaberocone jaun caaun cunaiteein. Nitohaneein jetaote, suujua cuhane neein jaberoco asaeca coitucuchuhine jaun, nii chariji bana

neraujiasilanaala janori rarohacaain ne. ¹²⁻¹³ Nii ene coaraain jetaote, cotijiaain nichoae biji meracaain:

“Inaen ii cunai caje nerautaaicha ene,” naa Jesusone rijieeoritiin, cunai caje nerautaaain nichaauraain jetao, Cana Coaunera corojeein rachoojoe nii cunaitena e. ¹⁴ Nitohanein nebetacanaa cojoanonaa bana cunaitena rautaa Jesusone coaraain jetaote, obaje nii sinacua curuaana. Nitohanein obajein jetaote:

“Niha saota janoneein amihanenaana jaan cojoanonaa. Nii amihanenaana jaan cojoanonaa bana nerautaaeratiha uuchera. Coa nebetacanaa cojoanonaa bana nerautaaeratiha uhachera,” naa cachaauru raine jana jetaote:

¹⁵ “Chanuna nebetacanaa janonaa bana cha ichaain neeiche inara netonaine saijieein, cha ichaain neeuruha leeochoaurune jereneeiche. Tana inara netonai nebetacanaa cojoanonaa bana, inara baca, inara boro, naaonjoinuri cosi batuhin amaaiche jesinaaeca cohane coinane. ¹⁶ Nii rijijieeiina caa ene Abaraaun nefoerateneein nena, lechoonca fosa jaanacaneein Moconajaera ichanohineein caaun cunaiteein nihane caje, nebetacanaa cojoanonaa bana rautaaun,” naa Jesusone jaun jetaote, ¹⁷ jataain nocoejeeure jetao, nii aina nejeratenacaauru. Ne jetaote jataain itolere que nelateein, itolere ichaa Jesusone coaraain jetao coroaecure satiin cachaauru.

Mosatasa ucuhe que parabola que cuuaain cache relaa Jesusone

(Mt 13.31-32; Mr 4.30-32)

¹⁸⁻¹⁹ Niritiin jetaote: “Coaracuchenachuhinti aansijihan mosatasa ucuhe natiin, nocoana jana temuha cachane jana omarohin fohecane, rai nuncuru que nucuhateeuruha tajaaecurune. Nii rijijicha cache inae Cana Coaunera Cojoanonaa canuhacha tei que ichaoha cachane,” nae jetao Jesoso.

Faan jorerera que cuaain parabola que cache relaa Jesusone

(Mt 13.33)

²⁰⁻²¹ Niritiin jetaote: “Coaracuchenachuhinti faan ichacuruhane coina neleeriha tabaain nii colihane jaanu que jorerera tein, nichata sajeein coujunaca que arina coujunacate leinjiin ene, inae neleeriha tabaain nii colihane jana caje arajiin faan jaane coina. Nii rijijieeinte neleeriha tabaain colihane coina nena jorerera rijijieein, neruujiha cache ichaone coina nena ne Cana Coaunera Cojoanonaa,” naain jetao acaauru relae Jesoso.

Acuujua jaratoelanaala nena

(Mt 7.13-14, 21-23)

²² Nii baiha jetaote, Jerosaleeun cuuruna jaaun jetao, situuruna jaaunru nenacaauru nenaanajaaunru, neseuru, naaonjoinuri naineein cachaauru relajeein cuujue Jesoso. ²³ Nii jana jetaote:

“Curuaanaa, jataainna corootajaaecuruha caa nosa caje nichotenacaauru,” naain caje bajaa leinjiinne jaun jetaote:

²⁴ “Eenjeen. Nitohanihane jaun, nii acuujua jaratoelanaala nena cuhane enooche. Arajiite niqui enonaa jerereen nete nainecureneerein.

²⁵ Inae ecu tihane bana nimichuhin acuujua fuha nii loreri erora nete, inara airiniha nedainequichene, ‘Curuaanaa, acuujua joaracaaune enohacaanura,’ naaichene janate, ‘Inara coitucuhanune coalanaala, cha nequiche chaainti,’ naa inara rai nii loreri eroranete, ²⁶ ‘Ii ainane lenoneein, acuu cohin, naaonjoarejetocooanulu. Iite canacaanu relarejetohi canacaanu berooru cuhanera,’ naaichene janate, ²⁷ ‘Inae inara rai aitocooaun, cha nequiche chaainti. Inara coitucuhaaun. Naain cacaje amuuhe, baaso ichaechajeein ichaonacaauru,’ nareein. ²⁸ Nii banate, inara airiniha nedainiquichene inara catu rihonein chanaa curiquicheein, Cana Coaunera Cojoanonaa que neeuruha satiin *profetacuru*, Abaraaun, Isaca, Jacobo, naaonjoainurine coarajeeincha.

²⁹ Nitohaneinte enoto mitu nichajai coarajeein cana raotono nichajai caje, enoto mitu nichajai caje, enoto soo nichajai caje, naaonjoainuri nichajai cajeerute turuha uurureein cachaauru, Cana Coaunera aina rai Cojoanonaa que neein nelauriaain lenonecuruhane coina.

³⁰ Nitohaneerichaaaine jaunte, nii ena jaolecooruhane jaunru nelatelanaala nenacaauru tabaaurute, ichoaichaniha ranojoneein niha cuurureein. Jana leeochoauru amurijiriin nelaetoha nocooetonacaauru tabaaurute, satononejeein ranojoiniha cuurureein,” nae jetao acaauru rai Jesoso.

Jerosaleen cocoaichacuru coreniha chanaa Jesusone

(Mt 23.37-39)

³¹ Niritohane jana jetaote:

“Chajaain ena caalai caje amuu. Ii sohinte ii jaonaa jere Erosesicha,” naauruha Jesuso rene turuhin fariseeocuru tabaaurune jaun jetaote:

³² “Aiha niqwi. Chajaain nii ataibinae rai: ‘Enene, eresi, eresi cojoanoon, naonjoaichurune coitucuchuhichuru sitaain, cunaitenacaauru rautaain, naonjoareeunni,’ naain benichuche. ³³ Nena laen enene, eresi, eresi cojoanoo, naonjoaainchuru canuhacha ichaneni ichaaechajeein cuujureeunni, nii Jerosaleeun edaa onaa naineniha leinjiin *profetane* jaun, ecu turuhanune reentiaaincha,” naain Erosesi rai beratihane baiha jetaote:

³⁴ “Cairichaaajoaache nohane satiin Jerosaleen cocoaichacuru, inara rene Cana Coaunera letonocuru, chaen *profetacuru*, naonjoainuri bodoosiin ajeri que sohin jaonajaaonquichene jaun. Araai saaine niqwi nitaro asae calaohichuru sararaain siniha ataoharine rijijieein, inara ranaa jereeun, nete cacoitucunaa jereneeiche. ³⁵ Aihane jaunte inaan jelai neriquicheein. Inae cacoharariheeicheein nacoaaneein inara rene turuhanune reentiaaincha. Nii nacoaunein tururichaanuine cojoanonaa banate: ‘Raotojoein turuhine Cana Coauneranein nena cana Curuaanaara,’ nariquicheein canu raicha,” nae jetao cachaauru rai Jesuso.

14

Laracaain cunaitenaa rautaa Jesusone

¹ Nii baiha jetaote, nebetacanaa janonaa bana leinjiin curuaanaa fariseeo loreri asae lenoniha cuha Jesusone jana jetao colurujueeuruhane jaanu leratihane coaracuruhane coina, “Chatohanaicha ichareein,” naauruhane jaun jetao ecu coarajeeure leeochoauru fariseeocuru.

² Nii jana, niritiin coaacuruhane que nainaane jaun jetaote, ecu rohan niha leinjiin cacha laracaain cunaitenaane jaun jetao:

³ “Nainihana nebetacanaa janonaa bana rautaeraa leinjiin cunaitenaane. Tonaquiche inara,” naain jetao Cana Coaunera aitoonjoa que cacha relaaunera, chaen fariseeocuru, naonjoainuri caje jetao bajae Jesuso.

⁴ Nii jana inauheneecha curuaaequuin aonajeeeuruhane jaun jetaote, biji que nii cunaitenaa mucuhin rautaain jetao letoae amuhane coina.

⁵ Nitohanein cunaitenaa rautaain jetaote:

“Chariji inara caje nebetacanaa janonaa bana naluha rai toro acau netaojianaja atane jachu ucuacaain nena cuhanene jana, inauheneecha rocoelanaala coarajere. Ainihane rai calaohi naluha acau netaojiana jaan atane jachu cuhanene, nirijieein rocoelanaala coarajere,” naain fariseeocuru caje bajaa Jesusone jana jetaote, ⁶ tonoraelanaala inauheneecha aonajeeure.

Nesirihatena beseta que cotihanajoihuri

⁷ Niritoha Jesusone jana, nelaurianaanaja rori caohacha janijiin nichoae nelauriaauruha nii cotihanajoihurine coaraain jetaote, acaauru suujuatiha:

⁸ “Chunocoha inara cotihaca nesiriatenaa beseta quene, jiaonriha rori caohacha janijiin nichoae nelauriaaichene. Nabana turuha uha inara amuritoheriin nelateein nena cotihanohinete, ⁹ ‘Nii ii rori jianeete ecu nelauriamiin caa leeochoa,’ naa uha nii inara cotiharane, coejetiin rori baaso ichoae nelauriaa cunaa nainequiche. ¹⁰ Aihane jaun nii ajiniha inara cotihara nihane, rori baasonejeein nena ichoae nelauriaauche. Nii banate turuhin, satiin nii ii rohan rori ichoae nelaurianacaauru notaracaae, ‘Caa rori caohacha ichoae nelauriaa uura quiicha belaa,’ naa nii inara cotiharane, ichei caohachanere. ¹¹ Nitohanein leeochoauru amurijiriin nelateein nena jerenacaaurute, necoeje chanunojoiniha cuurureein. Jana nii nelatecuruhane coaratelanaala nenacaaurute, raotojoein ranojoi niha cuurureein,” naain jetao suujuatenajae Jesuso.

¹² Niritiin jetaote acaauru cotihara cacha rai jetao:

“Cachaauru cotijiaain coroaatena jereeine, jiaonriha ii nejeraauru, charaichuru, iicha belaihuri, ii laurijiracuru coriquihonacaauru, naonjoainuri cotihaquine. Acaauru cotijiaain acaauru coroaateine jana, ii cotijiaain ii coroaateeuruhanete, inae ii rai nii cainaeneein Cana Coaunera.

¹³ Nitohanihane jaun beseta ichana jereeine, cairichaihuri, nelatelanaala nenacaauru, bacosacuru, maosacuru, naonjoainuri cachaauru cotihacu. ¹⁴ Acaaurute laen ichei cainana nainecurenihane nihanatiin, Cana Coaunera ichei cainaa cureein, inae rai cachaenein nenacaauru ichtiha oo caje Cana Coaunera bana,” nae jetao nii cotihara fariseeo rai Jesuso.

Can Coaunera Cojoanonaa que cacha relaa Jesusone (Mt 22.1-10)

¹⁵ Niritoha Jesosone jana aonaain jetaote:

“Bajiaanachuhinti Cana Coaunera Cojoanonaa que neein lenonenihacache,” naa Jesoso rai leinjiin acaauru aina rori ichoae nenaane jaun jetaote:

¹⁶ “Coaracuchena chuhinti leinjiin cacha jetao, lenone jaain arajiin cachaauru cotiharate. ¹⁷ Nitohaneein jetaote, inaen jatoroaa nii lenonene jana jetao rai letono letoare cotihanajaane coina.

Nii jaun jetaote, cuhin acaauru rene turuhin: ‘Chajaauchejete lenone, inae jatoroaa lenonera,’ naain cotihanajaane jana jetaote: ¹⁸ ‘Saan, naininaaun. Ena atane coretichaaunne jaun coaraa cuhanunete ne. Canu que ii suujua acateeu,’ naain jetao berate leinjiin. ¹⁹ Nii jana leeocho jetaote: ‘Lechooncaain toro amihanenaa que nelatei coretichaaun enane jaunne, acaauru coujuhin coaraa cureeun, amihanenaa que nelatei-curuhane coitucuhanune coina. Nii jaunne ichei aitoon caque ii suujua acateeeine coina,’ naain beratihane jana jetaote, ²⁰ leeocho netonai: ‘Ena nesirihatihanune jaun nainihaaun uhanune,’ naain jetao satiin ita rijitiin beratihacoaare, acaauru que suujua acatiha acaauru cotiharane coina.

²¹ Nii jaun jetaote, jelaiha cauhin nii rai aitocuruhane rijitjoeein biha cue rai fatoroon rai nii letono. Nii jaun jetaote obajeein, ‘Chajaain soroneein nese sacutaaun cuhin, cairichaihuri, cacha nelatelanaala nenacaauru, maosacuru, bacosacuru, naaonjoainuri cotijiaain caji uhanajaau,’ nae jetao rai fatoroon nii letono rai.

²² Nii jaun jetaote, nii rai aitohane rijijieein satiin cachaauru chaque nelatelanaala nenacaauru cotijiaain jetao: ‘Curuaanaa, inae nii carai aitohine jaa ichacaaun. Nete jaiti caute nelaurihanajaauru,’ naa nii letonone jaun jetaote: ²³ ‘Chajaain nenaanajaauru nainein cuhin, unaa jereraauru leeochoauru cachaauru cotihanihute nemomiin canu lorericha. ²⁴ Coatiha inae canu loreri asaae lenonecururihaain nii jauriaanejeein cotihanojoinunrita,’ nae jetao nii letono rai fatoroon,” naain jetao nii cacha tonoraé Jesoso.

Jesoso cacha nena jerichaane, necairichanaa abaantaacanete ne.

(Mt 10.37-38)

²⁵ Jelai caje amuha Jesosone jana, arajiin sacuuruha cachaaurune jaun jetaote, acaauru rai: ²⁶ “Chunocoha canu esenetaain canu cachaneein nena jerihane, rai inaca, rai neba, rai comasai, rai bereecuru, rai nejeraauru, rai baihuru, rai jaberoco, naaonjoainuri belaihane amurijiriin cacolaain quere tonoraain nihanete ne.

²⁷ Canunein nihanune coitucuhin canu cachaneein nena jerera, coroso que airichaaunnine rijijieein itolere necairichanaa abaantaain letohaanune jaan ichaaain neeine. Jana ainihane, coatiha canu cachaneein nena nainihe chuni.

²⁸ Tana inara tabaauru, leinjiin loreri janaa jerihane jauriaanejeein nelauriaain: ‘Necha besautiana nainerichaaunni,’ naain coaacane coitucuhichene. ²⁹ Nitohaneein coacuelanaala ichaain, nunuheniha nena tihane baiha jianihanete, satiin ecu situhin coaraauru nainere: ³⁰ ‘Caa leinjiin cachate niqui caa loreri ichana jere. Nete jauriaanejeein besautiaane jaanu que coacuhin ichaenihane jaun ninaelanaala ecu jiane,’ naain erena nainecurure que cachaauru. Aihane jaun jauriaa nejeein besautiana nainihane coitucuhane coina coaauca nii loreri ichara cachane rijijieein coaumiin canu cachaneein nena jerera.

³¹ Nii rijijieein techu jauriaanejeein nelauriaain coauna nainere leinjiin *rey*, leeocho *rey* aina sonaana que nena jerihane: ‘Necha lechoonca oharaancani soondarooru aina caa coroata choonca oharaancani soondaroo aina nena *rey* amuritonaa nainichaaun,’ naain coaacane jana, ³² nainenihane coitucuhanete, jaiti coriaae niha nii nejeratihane jaa *reyne* jana, raotojoein jinliiquin ita aina rucujueein ichaauruhane coina jitariin nii leeocho *rey* nejeratenajaacha bajai tihane coina aitiin nere beranu letoare.

³³ Nii rijijieein coacuelanaala, niicha sirii jianena jerelanaala nena, coatiha canu cachaneein nena nainihe.

Cotebihane jianihane, nii chaque nelateniha tebene

(Mt 5.13; Mr 9.50)

³⁴ Coaracuchena chuhinti jataain nelatiha niqui tebene. Nete nii cotebihane jianihane, inae chaque nelateen nenerere. ³⁵ Niheichu temule jaacane coina, atane jasiitihacane jaanu que nihanatiin nelaterihe. Nechu jataain joaereinte jaolenein nere.

Nii rijijieein nii chaque nelaterihe, relaanune rijijieein ichaohane baiha, jianein niha canu cachane. Caa caitoonjoan aonacurumiin uricho nacaauru,” nae jetao nii arajiin sacuurera cachaauru rai jesoso.

15

Rai nitajenaa carenero eruha carenero beraichane que cuaain nena parabola que cache relae Jesosone

(Mt 18.10-14)

¹ Satiin naraaichuru Jorioocuru cairichaeriin Roma curuaanaa rai *impoestonu* que coriqui que cachaauru cobaraaurera, chaen leeochoaauru cachaauru baasoneein ichaonacaauru, naaonjoainuri jetaote, Jesoso rene turuure irihane aonacuruhane coina.

² Nii coaraain jetaote, “Caa cachate osaaonacaauru cachaauru raain nihanatiin acaauru aina lenonenajaque,” naain jetao Jesoso necoeje chanuure Moisesa aitoonjoan que cache relaaurera aina fariseeocuru.

³⁻⁴ Niritocuruhane jaun jetaote, acaauru rai: “Tana chunocoha inara caje lefashaain carenero siriquichene jana, nitajiha leinjiine nii iscoonchoonca iscooni ratiriin nii nitajenaa carenero ariha curiquiche eruhichenereein tiaaine. ⁵ Nitohaneein inae eruhichenete raotjoeein baijiaain turuaain, ⁶ loreri asaae inaraacha belaihuri, inara laurijiracuru, naaonjoainuri cotijiaain, ‘Canu coroaecuche. Inae carai nitajenaa carenero eruhanu,’ nanaa naineriquiche.

⁷ Nii rijijieein techu osaaocuruhane coitucunaa jerelanaala neeu ruha nii iscoonchoonca iscooneeurine jana, leinjiin cache osaaocane coitucuhin, Cana Coaunera latein rene turuhane, nii iscoonchoonca iscooni coroaajelanaala, nii leinjiin turunaacha coroaecure dedeeu nenacaauru,” naain jetao fariseeocuru tonorae Jesoso.

Coretiin nena moneda nitajenaa eruha enene que parabola

⁸ Niritiin jetaote: “Nii rijijieeintechu, leinjiin ene, lechooncaain moneda jataain rai nelateinein nena caje nitajiha leinjiinne, tana raafariin mocohin, eruhanereen tihaain loreri asaji lojiin caohatiin aririhane. ⁹ Nitohaneein ariin eruhane, tana niicha belaihuri, chaen rai laurijiracuru, naaonjoainuri cotijiaain, ‘Canu coroaecuche. Inaen canu rai nitajenaa jataain canu rai nelateinein nena moneda eruhanura,’ nariha nii ene ne. ¹⁰ Nii rijijieein techu, ita corojeein neure Cana Coaunera rai anjeraauru, nosa caje nichoteein niha leinjiin cachanera,” naain jetao acaauru relae Jesoso.

Rai calaohi ocoala que suujua acatiha rai inacane que parabola

¹¹ Niritiin jetaote: “Niha jetao leinjiin cache corootajaain calaajojin. ¹² Nii jana, nii rai calaohi ocoala jetaote: ‘Ofa, canu rai, ohine bana carainein neeninu iicha sirii irihuru, ii atane, ii rucuhele naaonjoaihunri leruu,’ naane jaun jetao, nii rai ninana aina acaauru naainein jetao lerie nii acaauru inaca.

¹³ Nii jana rai nocoala jetaote, nii baiha neoriin jetao nii que banijiaai que jitariin necoreteein jetao nii coriqui aina coriajai atane cuhin, nechu jataain joareein jitariin rai coriqui jaohin nichao que ichoae.

¹⁴ Inaen jitariin rai coriqui jaohane jana, nii nihane jaan neniha quinacaine jaun jetaote, ecu mijitena que necarichae.

¹⁵ Nii jaun jetaote, nii nihane jaan nena leinjiin cache caje amihanenaa ariha cuhane jaun, rai cosichuru beraihane coina jetao letoae nii cache.

¹⁶ Nii jaun jetaote, nii cosichuru lenone raain que lenonenee rijitocojoae. Nejetaote nene rai cha tera.

¹⁷ Nii jaun jetaote: ‘Arajiin neeu ruha ofa rai amihanenacaauru natiinte, itolere bana ne banejelanaala acaauru lenonenu, cau mijitenacaauun ohajihanu canune jana. ¹⁸ Jelaiha cauha cuhanunete ne ofa loreri asae. Chaenne inae ofa rene turuhanune: ‘Jataainine banejelanaala baaso ichaaun Cana Coaunera aina, ii aina, naaonjoaaincha. ¹⁹ Aihane jaun jiaonriha inae ii calaohineein caeteeinera. Raujiaain ichei amihanenacaauru rijijieein caeteera ofa,’ nareeunni ofa raicha,’ naain jetao suujua ere nii cache calaohi ocoala.

²⁰ Niritiin suujua irihane baiha bero cuhane cuhin jelaiha cauha rai inaca loreri asaene jana jetaote, jaiti nita nihane jana coariin cairichaaajoaain coaraane jaun, soroneein coinetein jetao que baluunetiin, jataain belaaain rae nii rai inaca.

²¹ Nii jana jetaote: ‘Jataain banejelanaalane baaso ichaaun Cana Coaunera aina, ii aina, naaonjoaaincha ofa. Aihane jaun jiaonriha ii calaohineein caeteeinera ofa,’ nae jetao nii calaohi, rai inaca rai. ²² Nejetaote niritohane jana: ‘Chajaain erojoein cajione enachasine uhaain, caa rai cajione coreeuche. Chaen rai biji couturi que leinjiin anicho tein, rai tijia quene maa jein safato curuhacuche. ²³ Chaen leinjiin baca narejeen coereneti soochete, lenoneein beseta ichacaache, ²⁴ ohin nitajihane rai ne caje turuha uha caa canu calaohine jaun,’ naain jetao rai cachaauru letoae nii inaca.

²⁵ Nii tonohanau jetaote, neeuurha irihuruna jaun nihane caje cauha uhe nii calaohi inana. Nii jana jetaote, inaen nenaanaja catainaane jana jetao, auno toteein raansaauruhane jana erunajae. ²⁶ Nii jaun jetaote, nii leinjiin acaauru cacha cotijjaain jetao: 'Chatohanai besetate ichaquicheta,' naain caje bajaane jana jetao, ²⁷ 'Ii nejerate jerichanejeein raurohin turuhane jaun, baca narejeen coereneti soerateein beseta ichae ii inacara,' naain rai biha nii acaauru cacha, nii calaohi inana raine jaun jetaote, ²⁸ jataain obajejin loreri asaae turunaa jerene. Nii jana jetaote, raajenihane coinetein raa cue nii rai inaca, acaauru aina nihane coina.

²⁹ Nii jana jetaote, jataain rautaelanaala jetao: 'Iite raotojoein araai jaanacaain ichei nelatein nihanune coitucuhi. Chaen nechu canu letoaaine chabana coiintelanaala ichaain neeun. Nii sainejeein chariji bana leinjiin nijii carenero tiheei carai, canuhacha belaihuri aina sohin beseta ichacaaune coinata. ³⁰ Nii saijjeeinte turuha caa ii calaohi, ene cojoaeloroeeirihu raine nechu joaereein ii coriqui jaoinne janate, rai baca coereneti sohin teeicha,' naa coetaain rai inaca raine jaun jetaote,

³¹ 'Aiha chuhisicha cacalabi. Iite chuhisi itolere bana canu aina neeicha. Nitohanihane jaunte satiin quiicha sirii icheineein nera. ³² Nete laen ena esinae rauhijiriin caohachae beseta ichaain rachoojoihacachene, ohin nitajihane rai ne caje nacooaunein turuha ii ocoalane jaunra,' nae jetao rai inaca,' naain jetao acaauru relae Jesoso.

16

"Caohachaa'in jecha ichareein," naain loreri beraichaanu que cacha ratiriha rai fatoroonne que parabola

¹ Niritiin jetaote, aina nerelanacaauru rai jetao: "Niha jetao leinjiin cacha jataain coriquihonanein. Nii jetaote, rai loreri beraichaanu que leinjiin cacha ratiri jitariin rai rucuhaleeuru, rai cachaauru, rai coriqui, naonjoaihunri beraichanu que. Nii jana nii rai rucuhaleeuru itajihacooane jaun jetaote: 'Inae ichujeleeeuru itajejin, ii coriqui que niicha jerei ichae taa ii cachara,' naain jetao biha cuure nii fatoroon rai. ² Nii jaun jetaote cotharateein: 'Chatohanai ichaaine jaunna, ii biha uure canu rai. Chajaan jitariin chamijianeecuru cocoirichaa'in uhane coitucue. Inaen nenacaen nainihee'i canu loreri aina canu rucuhaleeuru beraichanu que neeneta,' nae jetao nii rai fatoroon.

³ Nii jaun jetaote: 'Chana nohane jana ichareeun, camijianeoon caje canu sitaa canu fatoroone jana. Coatiha atane que chatohanai amihananaa ichana que nelatejeecaunne coalanaalata. Chaen nechu jataain nocoejeeun cacha caje chaaelai bajaanune quera,' naain coaucane baiha jetao ⁴ 'Saan. Inae canuhacha ichaneni coitucuhanu, canu amihaneoon colane nedaanune bana canu raa chunocoha loreri asaaene coina,' naain jetao suujua ere nii loreri beraichanu que niicha ratirii.

⁵ Niritiin jetaote, leinjiana leinjianaain jetao, nii rai fatoroon que rebeonacaauru cotijjaain: 'Inaonjoaain rebeoqui canu fatoroon queta,' naain bajaane jana jetaote; ⁶ 'Lefasha barerane'i erene que ne rebecoonra,' naain jetao tonorae nii jauriaanejeein niicha cotijjai. Nii jaun jetaote: 'Saan, aihachuhisi. Nocoo nii rebeoquine jaan, ninu nelauriaain saouquichoonca bareranejeeicha laenaaura,' naane baiha jetao, ⁷ Leeocha cacha rai jetao: 'Inaonjoaain jana rebeoqui ii, canu fatoroon queta,' naain bajaane jana jetaote: 'Lefashai costarone'i tirico quene rebecoonra,' naain tonoraane jaun jetaote: 'Saan, aihachuhisi. Nocoo nii rebe. Fosachoonca costaronejeeicha cau tein laenaaunra,' nae jetao rai.

⁸ Nitohaneein jetaote, jataain nainaan rai caohachanuhacha que coacuhin ichaa nii rai loreri beraichane que nainae nii rai fatoroon.

Nitohaneinte Cana Coaunera Cojoanonaa que neenihuru amurijiriin, jataain nainaan rai caohachanuhacha que coacuhin neure Cana Coaunera coitucuhichuru," naane baiha jetaote:

⁹ "Inara netonoaite nii rijijiein Cana Coaunera tenojoi beraichanein neeiche. Aihane jaun nii itolere inara rai Cana Coauneraa teei que, aca jerihane rijijiein niicha jerei ichaain neeuche, inae ohichene bana niha raotojoein inara raeranune coina.

¹⁰ Nitohanihane jaun, aansijiin laojoiri raa cachane niha natiin caohachaa'in nii rai teraacha jerei icharate, arajiin cha raane jerichanejeein caohachaa'in ichareein. ¹¹ Nitohanihane jaun, caa nitajerai nena chauratane que cha siriin neeichene nihanatiin caohachaa'in ichaeneechene coatiha nerinaai inara rai esinaen rauhijiriin chabana nitajenaa charanejeein nena tera. ¹² Aihane jaun, inara rai eroraqui tenojoi que caohachaa'in cha ichaain neneechene, coatiha nerihain inara rainein neeninu tera.

¹³ Nihei chuni corotajai fatoroon rai niicha latei icharanein nena nainei, nabana leeocha que jaolecchin, leeochaacha ere tonorana nainihane jaun. Nitohanihane jaun

Cana Coauneraacha ere tonoraain nenea jerichaane, nii canaacha jerei que coaana nainihaaca,” nae jetao aina nerelanacaauru rai Jesoso.

¹⁴ Niritoha Jesosone jana aonajeein jetaote, Jesoso necoeje chanuure fariseeocuru, acaauru jataain coriquiicha que coacuhin neuruhane jaun. ¹⁵ Nii jaun jetaote, “Inarate caohacha ichaa nocoetiin neeiche itolere bana cachaauru notaracaae. Nete inara suujua cuhane inaraacha coacui coitucue Cana Coaunera. Nitohanein jataain nelateinein cachaauruhacha coarai que te jaoleque Cana Coaunera.

Cana Coaunera rai rauhi inoaensi aina Jesosohacha tei rai cojoanonaa

¹⁶ Moisesa, chaen *profetacuru*, naaonjoainuri cojoanonaate turuha Joaan Baotisitane que tiaaajoaain nelu. Nii caje coauneeinte beebejenojooinein nelu Cana Coaunera cojoanonaa canuhacha turuai. Nii quete necounujeeure nii canuhacha tei Cojoanonaa sirichuruhane coina.

¹⁷ Canu Cojoanonaa que neeichene nihanatiin satiin Cana Coaunera rai rauhi inoaensi tonoraain neeichenete caohachae.

Comasai joera que cache relaa Jesosone

(Mt 19.1-12; Mr 10.1-12)

¹⁸ Leiniin cache rai comasai jaohin leeocha ene raanete jataain osa que nesaruha aicheein. Jerichanejeein techu, lana joera ene raain niha cachane osa que nesaruha aicheein.

Jataain coriquihona aina oha cairichainein nenea Lasarone

¹⁹ Niha jetao leiniin cache jataain coriquihonanein. Nitohanein coriquihocane jaun jetaote, itolere bana jataain cajione caohacha que necoreetein, lenone caohacha nejesina que beseta ichanajaque. ²⁰ Nii jana jetaote, ecu ne jaberoco nainecojoaain abero siriin leiniin cairicheinejeein nenea Lasaro. Aca jetaote, nii coriquihona loreri chajeniha lauheque nejesinane atanichoae. ²¹ Nitohanein cairicheinejeein nihane jaun jetaote, nii coriquihona rori caje nalunaa rai lenone coniraan que lenonena jere nii cairichei. Nii jana remaeeicuru jetaote, rohan turuhacoaain nii raibero lojoihure.

²² Nitohaneinne baiha inae oha nii cairicheinejeein nenea- nii Lasarone jana jetaote, amaare anjeraauru Abaraaun aina dedeeu nihane coina. Nii jana jetaote, nii coriquihona netonai inae ohane jaun conauteure.

²³ Nitohanein ohin necairichaauruha onacaaurune jaan netiin necairichajeein, nita icharajeriin neein Abaraaun coaraa nii coriquihonane jana jetaote, Abaraaun rohan ne nii jaiti jiniiquin ichaauruhane bana niicha cairichaerii Lasaro. ²⁴ Nii jaun jetaote: auhaquii: ‘Cairichaaajoaain cacoharaaura ofa Abaraaun. Atiin nii Lasaro rai aitoote, esinaeca que hiji coturi macohin, necairichaaequi iine jana, aca caohachaaain ranojoneein nera. ²⁵ Nii choae tacaain techu, cana cataaun ne jataain ucuacaain ucuha jachu satonoelanaalara. Nii jaun nii inara nichae situnaa nainecuruhi cajicheique nenacaauru. Niheichu inara niha natiin nii cajicheique turunaa nainiheecheta,’ nae jetao Abaraaun, nii coriquihona onaa rai.

²⁷ Niritoha raine jaun jetaote: ‘Nii jaunne ichei aitoon, canu inaca loreri asaae ²⁸ nii neuruha saokuu canu nejeraaurune jaaun Lasaro letohaine, acaauru rai iriha cuhane coina. Nabana caa necairichaeaaunne jaaun acaauru netonai uuruhane coataara, ofa Abaraaun,’ naa nii coriquihonane jana jetaote; ²⁹ ‘Nete Moisesa aina *profetacuru*hacha laenanohin siriin neeure, nii tonoraain neuruhinera,’ naa Abaraaunne jana jetaote; ³⁰ ‘Aiha chuhsicha ofa Abaraaun. Nete acaauru rene ichanaain turuhin biha leiniin onaa, acaauru netonai nii esenetana nainecururera,’ naa nii coriquihonane jana jetaote; ³¹ ‘Aiha chuhsis niqiu. Nete Moisesa, chaen *profetacuru*, naaonjoainuri esenetaarenihalune rijijieein, acaauru rene ichanaain turuuruha onacaaurune nihanatiin, esenetana nainecururera,’ naain tonoraee Abaraaun,” naain jetao fariseeocuru suujuate Jesoso.

17

Jataain necohalajiine osa que namute cache saruera

(Mt 18.6-7, 21-22; Mr 9.42)

¹ Niritiin jetaote:

“Itolere banate nereein osa que inara sarueranu. Nete laen jataain necairichanaa coareein nii osa que leeochoauru saruera cache. ² Nitohanein caa ena Cana Coaunera

coitucuhajeraauro sarueratiha osa quene ajinihate caohachare nulunoque ajeri tijichaain cucuana cuhane joeratenojoi nihane. Aihane jaun nii que necohalajiin neeuche.

³ Chatohaneein baaso ichaain niha ii nejerane suujua teeu. Suujua teeine jana ii ere tonoraain caohachaain nichao coreein nihane que ii suujua acateeu. ⁴ Lejiichoo cuhane caaunsi saneein ichei baaso ichaain nihane nihanatiin, caaunsi saneein turuhin, ‘Inae laen coaiterihaaunnita,’ naa uhane, que ii suujua acateeu,” nae jetao Jesoso.

Esinae rauhijiriin esenetaacane itolere ichana nainichaane

⁵ Nii jana jetaote: “Jataain itolere ichana nainiha Cana Coaunerane esenetaain niha-caanune jaanu teeu canacaanu raicha,” naauruha Jesoso rai niicha cocoinaauri afosoorune jaun jetaote:

⁶ “Mosatasa ucuhe laojiori jataain aansijieein nenea rijijieein aasaeriin esinae rauhijiriin esenetaachenete caa shabeento rai: ‘Niilai caje nerocohin caa cucuana cuhane amaronihunra,’ naaiche caa shabeento raine inara ere tonoraain aiche caa shabeentora,” naain jetao acaauru tonorae Jesoso.

Letononeein nenaacha ichaneni

⁷ Niritiin jetaote: “Inara leinjiin cachaaquichene jana, inara ocoana jana temule jaane jaanu que atane retuhin, baca beraain, naaonjoanne caje cauhane janate rai: ‘Nelauriaaute lenoneei,’ nanaa coacuhelanaala: ⁸ ‘Chajaain ena canu lenonenu jaain, ena uhaaune lenoneein acau coe. Nii baihate ii netonai lenoneein acau coriquiinch,’ nariquiche. ⁹ Nii choae tacaain techu, ‘Narihara,’ nanaa coitucuneeiche nii inara cacha rai, letoaain neeichene jaan ichaain nihane coreniha. ¹⁰ Nii rijijieein inara letoaain niha Cana Coaunerane jaan nainaaain neeichene bana, nainiheeiche: ‘Jataain cacha caohacha neeine nihacaanura’ naain erenaa nainiheeiche. Raujiaain: ‘Canacaanu letoaain nihalune jaanchane inae nainacaanura,’ naauche,” nae jetao acaauru rai Jesoso.

Lechoocaaain cosibi aonaain caaun cunaitenacaauru rautaa Jesosone

¹¹ Jerosaleeun cuhane jaun jetaote, Calileea, Samaria, naaonjoainuri batane cataaun situhin cue Jesoso. ¹² Nii jana jetaote, leinjiin neseu turuhane jana jetao, nii nese caje que taca cuure lechooncaain cosibi caaun cunaitenacaauru cachaauru. Nitohanein cuhin jetaote, cocoaeraa cacha rohan turuha nitohanai cunai aonaera cachane jaun jetao, Jesoso caje coriaae netiin:

¹³ “Cairichaaajoaain nohane canacaanu coaraaura cacha relaera Jesoso,” naaunre jetao Jesoso rai ehequuin. ¹⁴ Niritocuruha raine jana jetaote:

“Chajaaincha saseredotecuru rene turunichuchete inara coaracurumiincha,” naa acaauru rai Jesosone jaun, cuujueeruhane jana jetaote, inaeen cosibi caje nerautaaain somaraain neeure, acaauru dadaelanaala aitoha Jesosone saijieein. ¹⁵ Inae nitohanein nerautaauruha acaauru cosibi cajene coaraain jetaote, jelaiha nejenohin cuhin, tonijiaain ereein Cana Coaunera coroaajeein jetao, ¹⁶ Jesoso acatiha rai tijia asae atanichoaee neseoriaain jetao, rachoojoe leinjiin cacha Samaria cocoaicha Jorionelanaana nenea. ¹⁷ Nii jaun jetaote:

“Tajian lechooncaauruhani caa cosibi caje nerautanacaaurune. Aancaauru chaen leeochoauru iscoon neerita. ¹⁸ Leinjiin caa Jorionelanaala nenea cacha estaraajero-hachate jelaiha nejenohin Cana Coaunera coroaeca uhe rautaanune corenihara,” naain

¹⁹ “Esinae rauhijiriin esenetaaine jaunte, ii cunai caje nerautaa, chajaain nimichuhin caunihura,” nae jetao rai Jesoso.

Naaonjoaain tururichaaain quiicha tei Cana Coaunera Cojoanonaane

(Mt 24.23-28, 36-41)

²⁰ Nii baiha jetaote, “Chabana turureein Cana Coaunera cojononaa,” naain jetao Jesoso caje bajaure fariseecuru.

²¹ Nii jaun jetaote: “Coatiha inanacaain tururinaain Cana Coaunera cojoanona. Nihe-ichu, ‘Caute ne. Tajihate ne,’ naain coitucurieeicheein. Inaeen inara jana niha quiicha tei Cana Coaunera Cojoanona,” nae jetao acaauru rai Jesoso.

²² Niritohane baiha jetaote, aina nerelanacaauru rai jetao: “Inae amuhanune baihate jaiti nacoauneein turuenihanune ajiniha le janojoeinniji ena caa canuhacha tei janonaa coarana jereriquichein niqui, nete coaraeneriquicheein. ²³ Nii jana tabaaurute inara rai, ‘Caute ne. Tajihate ne,’ naaaurureein. Nete nelatene, niritocuruha jana acaauru esenetaain acaauru sacuhichene. ²⁴ Nacoauneein turuha urichaaunni acaihaniji cachaneein nejanohanaane Cojoanona que turuhane banate, charijijieein teinti jeranejoaain dede conaa jiaconone, saain coanojoneein ne. Nii rijijieeinte saain coanojoneein coitunojoihiha cureein inae nacoauneein turuhanune bana. ²⁵ Nete amuhanune ajiniha

jauriaanejeein jataain canu que nererojoeccain canu que jaolecoorureein, caa ena cojoanonaa que nenacaauru cachaauru.

²⁶ Charijjeein teeinte nihalu Nohene bana ailu, nii rijijieeinte jerichanejeein aiha cureein nacoauneein turuha uhanu canu acaihaniji Cachaneein nejanohanune Cojoanonaa que tihane bana.

²⁷ Coaracuche nachuhinti nii chaque nererojoeccaaeriin nelanaala, nisirihateein, lenoneein, acau cohin, naaonjoaaunruhalu cachaauru bote cuhane enohin nichotiha Nohene cojoanonaa que turuhanereein tiaaine. Nii jana uha elo tabaine jaunte satiin ohaocoaurelu.

²⁸ Nii rijijieein techu cha coacuelanaala raotojoeein neein, acau cohin, lenoneein, netemulijiaain, namihaaneeo que necoreteein, niicha latei coreteein, neloherteiin, naaonjoaaurelu cachaauru nihalu Lotone bana. ²⁹ Nii jana, Sodoma neseu ichaohane caje amuha Lotone janate, usi aina naluha asofere dede cajene jaun caaun satiin oorelu cachaauru. ³⁰ Nii rijijieeinte jerichanejeein aiha cureein nacoauneein turuha uhanu acaihaniji cachaneein nejanohanaa nichaaunne Cojoanonaa que turuhane bana,” naain jetaote,

³¹ “Nii cojoanonaa bana inara loreri janori ichoae neeichene, jiaonriha jelaiha fauhin inara loreri caje inara rucuhele ranaa coaaquichene. Niheichu inara ocoana jana neeichene jana aihane, inara loreri asaee caunaa coacuelanaala rauhijiriincha sorooche. ³² Nitohanihane jaun, niicha ratirii coaacane jaun aihalu Loto comasaine coacuhin nainaan ichaaoche. ³³ Aihane jaun rai rucuheleeru queecha coacuhin neite rai nichao itajereein. Jana nii rucuhele que coacuelanaala nichao rainuhachaque coacuhin neite nichotereein,” naain jetaote,

³⁴ “Nii airichaaainne cojoanotiin banate, leinjiin eruhari cuhane niha cuurureein coroatajai cachaauru. Nii jana leinjiin amanojoinihane janate, ecu nedaa cureein leeoche. ³⁵ Jana coroatajai enecurute, ederi que chaelai tutuurureein. Nii jana leinjiin amanojoinihane janate ecu nedareein leeoche. ³⁶ Nii jana coroatajai quichaaurute nocohana jana neeurureein. Leinjiinte amanojoinereein, leeoche ratirinojoinereein,” naane jana jetaote:

³⁷ “Chatoanai bana, chucha nitohanereinte Curuaanaa,” naain caje bajaauruhane jaun jetaote:

“Inae ecu tihane banate coitucunojoinereein, canii setu que fauha uha ichotarine jana caje coaraain coitucunojoinihane rijijieein,” nae jetao aina nerelanacaauru rai Jesoso.

18

Joesio necha aansaanein nena rai cacha colurujihata autanane que parabola

¹ Coiinteerilanaala Cana Coaunera bajaauruhane, Cana Coaunera bajaauruhane caina parabola que cuaain acaauru relae Jesosone.

² Niritiin jetaote: “Coaracuchenachuhinti leinjiin neseu nihalu jetao leinjiin joesio cachaauru que suujua acatelanaala, niheichu Cana Coaunera batohane que casilanaala nena ne. ³ Nii jana jetao, nii neseu ichoae leinjiin autana. Nii autana jetaote, nii joesio rai leinjiin cacha nejeratenaja colurujihata cue. ⁴ Nii jana jetaote, carajaan niriijiein nere tonorana jerelanaala ne nii joesio. Nejetaote nii baiha: ‘Cachaauru que nihanatiin casuujua acatein, niheichu Cana Coaunera batocooaunne que casiin nihaaun niqui. ⁵ Nena raotojoein nihanune rohecaain, casuujua rohecaain sacuha caa autanane coataa naitoonjoa tonoraain ichareeun caihianhane caina,’ nae nii joesio. ⁶ Coaracuchenachuhinti, jataain necha aansaanein nihane saijieein suujua coaraa nii joesione. ⁷ Nii jaunte nii amurijiriin, nii janijiin nii raauri, janotiinetojoein, jiichoonetojoein, naaonjoaain bajaebajaeraauru cocoaeratenaa nainereein Cana Coaunera. ⁸ Nitohaneinte carajaan cohacuruhane latelanaala enaacha acaauru cocoaeraterere. Nena laen inara caje bajaauru, canu inaraacha cohajei cachaneein nejanohanaa nichaaunne, nacoauneein turuhanune reeintiaainacha canunein nihanune esenetaain caitoonjoa ichaaechajein neeururichaaain cachaauru,” naain jetao acaauru relae Jesoso.

Roma rai coriqui bajaaurera aina fariseeocuru que parabola que cuaain cacha relae Jesosone

⁹ Nii baiha jetaote, nii acaauruhacha caohachaaain niha nocoetiin leeochoauru que jaoleconacaauru rai jetao, acaauru ichaohacha que parabola que cuaain jetao: ¹⁰ “Coroatajai cacha jetaote, Teenforo asaee cuhin Cana Coaunera bajaa cuure. Leinjiin jetaote, nechu jataain naraichuru cairichaa Roma rai impestonu que coriqui bajaerane. Jana leeoche jetaote fariseeone. ¹¹ Nii fariseeo jetaote, ‘Narihara Cana Coaunera ichoreniha ainacaauru

tocohaneein asijiautoneein, necha aansainein ichaohin, joareein ene canu sinijeranelanaala nena aina ichaohin, naonjoain nenihanu canune coreniha. Chaen nechu, naraaichuru cairichaa Roma rai *impeostonu* que coriqui bajaaurera rijijieein neneeun. ¹² Chaen nechu, jataain ii coitucuhanune esenetaaine coina, le semanacuru kuhane coroata saain casuri couu lenone lanaala neein ii bajaee bajajeein, lechooncaain chaaelai raanu camijianeoo corenihane, rai lechoocani tein neeun ii raicha,' naain jetao Cana Coaunera bajaee chujuhequuin. ¹³ Nii jana nii naraaichuru cairichaeriin coriqui bajaera jetaote, caje icharaain neein necoeje caaun najabaracaain dede coaraelanaala jetao: 'Cairichaaajoain cacoaraau osaaotohanune jaaura Cana Coaunera,' nae nalarijia faone faoneein.

¹⁴ Niritiin bajaane jaunte, inae que suujua acatiha Cana Coaunerane jana jelaiha nenajaun cauha cue nii naraaichuru cairichaa coriqui bajaera. Nete laen nii fariseeo que suujua acatene Cana Coaunera.

Nitohaneente nii leeochoaauru amurijiriin Cana Coaunera coitucutiin, itolere que nelaetoaha nocoetiin nenacaaurute chaque nelatelanaala jaoleneein neeurureein. Jana rai nichao coitucuhin leeochoaauru amurijiriin nena coacuelanaala nenacaaurute nelatein ranojoinecureein," nae.

Canaanaihuru belaiha Jesosone

(Mt 19.13-15; Mr 10.13-16)

¹⁵ Jesoso rene canaanaihuru turuaa uuruha acaauru mucuhane coinane jana jetaote, Jesoso rene turuanajaauruhane caohateeure aina nerelanacaauru. ¹⁶ Nii jaun jetaote, nii aina nerelanacaauru cotijiaain jetao:

"Coa rohecanajaachete canu rene turuuruheine nii canaanainuru. Jiaonriha canu rene turuuruha canaanaihurune caohateehenera. Cana Coaunera Cojoanonaate, aihuruha caa canaanaihurune rijijieein nenacaauru raimein nena nera. ¹⁷ Esinae rauhijiriine inara rai aitoreeunni. Aihuruha caa canaanaaihurune rijijieein canu raain neniha chunine, coatiha Cana Coaunera Cojoanonaate que nerihain," nae jetao aina nerelanacaauru rai Jesoso.

Jesoso aina iriha leinjiin cacha coriquihonane

(Mt 19.16-30; Mr 10.17-31)

¹⁸ Leinjiin cocoinanacai jetaote, Jesoso aina iriha uhe. Nitohaneein rene turuhin jetaote:

"Caohachanejei cacha relaera, cha ichareeun chariji bana nitajenaachara ichaonaa caohacha que ichaonaa nainichaaunne coina," naain Jesoso caje bajaane jana jetaote;

¹⁹ "Chanuna 'caohachanejei cacha relaera,' naain cacurujuateei. Leinjiin Cana Coauneraachate caohachanejein ne," naain jetaote: ²⁰ "Inae raotojoein Moisesa aitoonjoan coitucuhi: 'Jiaonriha nejelau ene ii sinijeranelanaala nena aina ichaohin neeine. Coa sonajaain jaoha. Coa asijiauha. Coa chamute cacha cairichanaa jerenacaun chuni cacha coacuhin, casaje que ereein niha. Chaen efojiaraauru que ii suujua cateein acaauru coitucuhin neeun,' naane coitucuhi," naa rai Jesosone jaun jetaote:

²¹ "Aihanu chujian. Canu enamanaca caje coauneeinne jitariin nii naitoonjoan tonoraain neeun," naain tonoraa nii cocoinanacaine jaun jetaote:

²² "Aihachuhisi niqii. Nete jaiti lanajeen leinjiin tonoraain ichaaine coina. Jitariin nii iicha sirii rucuhale que necoreteein, cairicheihuru rai jitariin nii coriqui chaluu. Nii banate dedeeu ichaonaa caohacha que ichaonaa naineriquiin. Nitohaneein ichaaine baiha canu aina uu," nae jetao rai Jesoso.

²³ Nejetaote niritoha rai Jesosone jaun, jataain inaderae nii cacha jataain coriquihocane jaun.

²⁴ Nii jaun jetaote:

"Jataainte caaintate Cana Coaunera Cojoanonaate que ichao leinjiin coriquihonane. ²⁵ Nii Cana Coaunera Cojoanonaate que ichaauru coriquihonacaaurune coina caaintaane fautaain caaintarihei leinjiin camecho rai oco jachu kuhane situhane coina," nae jetao inaderaa nii coriquihonane coaraain Jesoso.

²⁶ Nii jaun jetaote:

"Nitohanihane nichotena nainerinaain chuni," naain caje bajaauruha ecu neein aonajeeunrerane jaun jetaote,

²⁷ "Nii caaintatiin cachaauruhacha coarai, coatiha Cana Coaunera rai caaintajiehitu," naa Jesosone jaun jetaote,

²⁸ "Canacaunune jitariin canacaanuhacha sirii ratiriin ii sacuhacaanulu," naa Fedorone jaun jetaote:

²⁹ “Esinæ rauhijiriin chunocoha, Cana Coaunera Cojoanonaa que ichaohane coina, rai loreri, rai sinijera, rai bereecuru, rai nejeraauru, rai fojiaraauru, naonjoin ratirichate, ³⁰ jataain nii amuritoheriin caa chauratane que siriin, nii choae tacaain nii turuha uheni Cana Coaunera Cojoanonaa que chariji bana nitajenaachara ichaonaa siricheeincha,” naain jetao Fedoro tonorae Jesoso.

Orichaainne bihane nichatasatiha Jesosone
(Mt 20.17-19; Mr 10.32-34)

³¹ Nii baiha jetaote, jelai nii lechoonca coroatajaain niicha cocoaanauri cotijiaain jetao: “Enate laen Jerosaleeun cuhacache, cuu nii acailhaniji Cachaneein nejanohanana nichaaunne que aitiin laenacuruhalu satiin *profetacurune* nainaanune coina.

³² Nitohaneetin nejelau ataneu nenacaauru estaraanjerooru bijihu canu teeurureein nechu jataain cacotaiha baasoneein caeteen, canu nocoeje chanuhin, canu coluneen, naanjoaauruhane coina. ³³ Nitohanein canu teeinte, enuha que canu faohacuruhane baiha canu ateenaa cuurureein. Nena nichata janohane cuhane nacoauneein ichanaareunni,” nae jetao niicha cocoaanauri rai Jesoso.

³⁴ Nii niritoha acaauru raine jana jetaote, nii naitoonjoan aonacuruhane saijieein esenetana nainecurene.

Jericoo leinjiin maosa rautaa Jesosone
(Mt 20.29-34; Mr 10.46-52)

³⁵ Niritohane baiha jelai caje amuhin Jericoo turue lalajeein cuujiha Jesosone jana jetaote, bero cuhane lauhequuin coriqui bajaa niha leinjiin maosane jaun jetao, ³⁶ arajiin situha cachane aonaain jetao: “Chaaauruna toon situha cue,” naain bajaane jana jetaote: ³⁷ “Nasarete cocoaicha Jesosote sacuureraura cachaauru aina situha cuera,” naain beeuruhane jaun jetao: ³⁸ “Atiin nohane cairichaaajoaain cacoharaaura Rabiri nefoerate Jesoso,” naa ehequuin nii maosane jaun jetao, ³⁹ niritohane caohateeure sitonaane coina nii ichohaichaniha cunacaauru. Nejetaote, acaauru ere tonoraelanaala jelai amuritoheriin ehequuin jetao:

“Atiin nohane cairichaaajoaain cacoharaaura Rabiri nefoerate Jesoso,” nae jetao nii maosa.

⁴⁰ Nii jaun jetaote, ecu inacuhin raerateen jetao inaan rohan nichuutaane jana jetao:

⁴¹ “Chate jereeita,” naain caje bajaa Jesosone jana jetao:

“Canota rautaanene jereeurra Curuaanaa,” naain tonoraa nii maosane jaun jetaote,

⁴² “Saan ai. Esinae rauhijiriin quesenetaaine jaunte inae maosaneine caje ner-
autaaicha,” nae jetao rai Jesoso.

⁴³ Niritoha rai Jesosone rijieeoritiin maosanihane caje inae conoha rai notane jaun jetaote, Cana Coaunera corojeein Jesoso sacue nii maosa.

Nitohanein nii maosa rautaane jana, ecu neein coarajeeurera cachaaauru netonai jetaote, satiin Cana Coaunera corojeein rachoojoeure.

19

Saqueeo loreri asae cuha Jesosone

¹ Jericoo turuhin jetaote, nii Jerico nese cataaun situha cue jetao Jesoso. ² Nii jana jetaote, ecu ichoae leinjiin caha, naraaichuru Jorioocuru cairichaeriin nena, Roma curuaanaa rai *impoestonu* que coriqui bajaaurera curuaanaanein nena coriquihona Saqueeo. ³ Aca jetaote, jataain Jesoso coitucunaa jerihane jaun coaana jere niqii. Nejetaote, jataain araacha cachane jaun coaana nainesine Saqueeo, leeochoauru fautaain ecoainjihane jaun. ⁴ Nii jaun jetaote, coaana nainihane coina soroneein najiniha cuhin jetao situha curichaan nii Jesosone jaau nena leinjiin enuha que iniin jetao cohaca cue. ⁵ Nii jana jetaote, nii iniin cohacane jaan nena enuha asaae situha cuhane jaun, jabatoroain coaraain jetao:

“Saqueeo, chajaain soroneein niilai caje fauha uu. Enenene ii loreri asae nesurureunni,” naa rai Jesosone jaun jetaote, ⁶ soroneein nii enuha caje fauhin jetao, corojeein rai loreri asae Jesoso amae jetao nii Saqueeo. ⁷ Nii coaraain jetaote: “Chanuna jataain osaaona niha taa cachane coitucuhane saijieein rai loreri asae aina nesuruha cue,” naain jetao Jesoso que ereeure ecu satiin neein coarajeeurera cachaaauru. ⁸ Niritiin Jesoso que ereeuruhane jana jetaote, nichaauraa in jetao:

“Aonaan Curuaanaa. Jitariin quiiha sirii rucuhelene leruhin tereeeunni cairichai-
huru rai. Chaen nechu chaaelai que chuni basijiauhin nihanune, jena saain jelai amuritoheriin cainareunnicha,” nae jetao Jesoso rai nii Saqueeo.

⁹ Nii jaun jetaote:

“Caa cacha netonai inara rijijieein, Abaraaun nefoerateneein nihane jaunte, enene caa rai loreri asae turue jianacoon osa caje mitaeranura. ¹⁰ Nii acaihanji cachaneein ne-janohanaa nichaannena, caa chauratane que turuun, nii jaolecohichene jaan cachaauru nitajenaa neein nenacaauru ariin, acaauru ichoterateein raanune coina,” nae jetao rai Jesoso.

Coriqui raaurera cachaauru que parabola que cuaain cachaauru relaa Jesosone (Mt 25.14-30)

¹¹ Niritoha Jesosone jana, ecu neein aonajeeuruha cachaaurune jaun jetaote, acaauru relae *parabola* que. Inae Jerosaleen rohan nichuuntaauruhane jaun, “Inae jerihane turuhelalajiha Cana Coaunera Cojoanonaara,” naain coaacuruhane jaun jetao acaauru rai:

¹² “Coaracuche jetao nihalu leinjiin cacha *rey* araainein nenaane. Nii cacha jetaote, *rey* ineein cocoinaauruhane coina jetao coriaji atane cue, inae *rey* ineein cocoinaauruhane jana jelaiha natane que cauha uhane coina.

¹³ Inae amuhane rai jetaote, lechooncaain rai letonocuru cotijiae, acaauru nainein jequuin coriqui chaluhanne coina. Nitohanein acaauru cotijiaain coriqui chaluhan jetaote: ‘Caa coriqui aina amihaneuche turuhanune reeintiaaincha,’ naain ratirinajae.

¹⁴ Nejetaote, jataain que nererojoeaure nii natane que nenacaauru cachaauru. Nii jaun jetaote, caaijie acaauru ere beranu que leinjiin letoaaure ‘Coatiha canacaanu curuaanaa *rey* ineein niha caa cachane jerihacaanuta,’ naa cuhane coina.

¹⁵ Nejetaote nitohanein nere bera letoaauruha caaijiene sajieein, *rey* ineein coacoinaauruhane jaun, *rey* ineein jelaiha natane que turuha uhe.

Inae nenajaun turuhin jetaote, nii letonocuru coriqui tein ratirihane jaunru cotiharate, ‘Inaonjoaaincha canu coriqui joocure le cacha cachaauruta,’ naain coitucuhane coina.

¹⁶ Nii jana nii niicha cotiharatei ichoachaniha rene turunaa jetaote: ‘Curuaanaa lechoonca saneeinte nefae ii coriqui,’ naa turuhinne jaun jetaote; ¹⁷ ‘Saan. Aihane jaun iite jataain caohati canu cachanein neei. Inae acaihanji que caohacha ichaai caa coroatajaji coriqui ainane jaunne, lechooncai nese coaranu que coberenadoroneein chetereeeunnicha,’ nae rai nii *rey*. ¹⁸ Nii jana leeochoa jetaote: ‘Curuaanaa, saogui saainte nefae ii coriqui,’ naa turuhinne jana jetaote, ¹⁹ jerichanetojoein: ‘Saan. Aihane jaun saogui nese coaranu que coberenadoroneeinte neriquincha,’ nae jetao rai.

²⁰⁻²¹ Nii jana leeochoa jetaote: ‘Curuaanaa, nocola ii coriqui. Jataain necha aansai cacha neeine jaunne ii coasiha, cajione que conajaain cau rucujueun. Chaen chaelai teneeine nihanatiin, enaacha temunojoi taain raain, naonjoain neeine coitucuhane jaun,’ naane jaun jetaote; ²² ‘Ichaajenihanete ii ereecha que necouluruhegui canu cacha baaso. Chanuna chaen, nii chaelai tihanune que airijiin, enaacha temunojoi taain, raain, naonjoaanune coitucui raotojoein inatiin, ²³ baanco cuhane nii canu coriqui tha cueneei, canu loreri asae turuhanune, jelai amuritoheriin carai cainaainerichaae,’ naain jetao, ²⁴ nii ecu nenacaauru rai: ‘Caje nii coriqui ruluhan, nii lechoonca saneein faera rai teeuchera,’ naane jana jetaote: ²⁵ ‘Curuaanaa, chanuna inae lechoonca saneein jelai amurijiriin sirihana natiin nacoauneein tenacare raita,’ naaunruha raine jaun jetaote: ²⁶ ‘Inae inara rai aitocaaun, jataain siricha raite jeelai amuritoheriin terareein. Jana sirihai cajete, coroatajajeein sirihane nihanatiin jitariin caje ruluherareein,’ naain jetaote: ²⁷ ‘Chajaain chaen nii *rey* ineein nihanune jerelanaala caque nejeratenacaauru uhaain cau canotaracaae tein sohin jaonajaauche,’ nae jetao nii *rey*,’ naain jetao cachaauru relae Jesoso.

Jerosaleen cuha Jesosone

(Mt 21.1-11; Mr 11.1-11; Jn 12.12-19)

²⁸ Niritohane baiha jetaote, Jerosaleen cunajaun, ²⁹ nii Jerosaleen rohan ichuunejeein nenaai chatane ucuuno Olibo neeonjoain neein niicha curuateeuri rohan nenaai Betafajee, Betania, naonjoainu turuhin jetaote, coroatajain aina nerelanacaauru rai:

³⁰ “Chajaain taa cana ajiniha nenaai neseu cunichuche. Ecute cositenojoeinein teequi leinjiin boro chabana cacha amunajaniheine eruriquicheein. Chaen cajiha carai cosi rutuhin uhaauche. ³¹ Inae uhaaichene jana, ‘Chanuna nii boro cosi rutuhin amaaiche,’ naa chunine, ‘Cana Curuaanaate latihane jaun raeratera,’ naauche,” naain jetao letoanajae Jesoso.

³² Niritiin acaauru letoaa Jesosone jana, nii neseu cuuruhane jaun jetaote, nii acaauru rai aitohane rijijieein nii boro eruha cuure nii aina nerelanacaauru. ³³ Nitohanein ecu turuhin, nii boro cosi rutuhajeeuruhane jana jetaote:

“Chanute nii boro cosi rutuhicheta,” naa acaauru rai nerorane jaun jetao:

³⁴ “Cana Curuaanaate latihane jaun raeratera,” naure jetao rai.

³⁵ Nitohaneein cosi rutuhin jetaote, nii boro ichoae rai cajione tein jetao, Jesoso rene amaaure nichoae nelauriaain cuhane coina. ³⁶ Nitohaneein nii boro amaaain Jesoso rene turuaauruhane jana jetaote, nichoae nelauriaain raotojoein cuujiha Jesosone jana jetao, najiniha bero cuhane rai cajione maririjicoaaure cachaauru.

³⁷ Inae Olibo neeonjoain bichatane ucuuno fauque cuujiha Jesosone jana jetaote, itolere cojoaelanaacojoai ichanajaanoncane coaranajaaoncuruhane jaun jetao, cojioriin Cana Coaunera coroaecure sathiin nii sacuurera cachaauru.

³⁸ “Raotojoein turuhine aca neein nenea rijijieein cocoaainain Cana Coaunera letono Reycha. Dedeu raotojoein nihacachene coina icharaneein nihane coitucuhin Cana Coaunera coroaecuruhine cachaauru,” naauruha cachaaurune jana jetaote:

³⁹ “Cacha relaera, toon ii sacuurera cachaauru rai aitoote, toritocuruhane jianecurumi- incha,” naauruha nii cachaauru jana cunacaauru fariseeocuru tabaaurune jaun jetaote:

⁴⁰ “Esinae rauhijirine aitoonra. Toritocuruhane caje inauheneecha neeuruhanete, cojiorichurureein caa ajerichurura,” naain jetao tonoranajae Jesoso.

⁴¹ Inae Jerosaleen rohan nichuutane jaun, inae inanacaa nii Jerosaleenne coaraane jaun jetaote, ecu nenacaauru cachaauru coreniha chanaain jetao: ⁴² “Bajiaana chuhinti caa janonaa cuhane jianacoon inara mitaeraanu que cau turuhanune coitucuhin neneeiche. Nete quesenetaain canuneein nihanune coitucuhin coarana naineneeiche. ⁴³ Nitohaneeichene jaunte, inaeen nereen itolere neein inara curuhacaain inara cori- hateein, inara mucuhin niha nii nejerateein neeiche jaa cojoanonaara. ⁴⁴ Caa inara nese fejeente itajein, inara cocoaichucuru soajein jaoha cuurureeincha. Coatiha nerinaain leinjiiniji ajeri ita choae tein ichanohita. Inara ichoterateein, jianacoon inara mitaeraanu que turuha uhanu inara Coauneraneinne jana canu esenetaain cacoitucunaa jereneeichene corenihara,” nae jetao inaderaain Jesoso.

Teenforo couluuoca Jesosone
(Mt 21.12-17; Mr 11.15-19; Jn 2.13-22)

⁴⁵ Inae Jerosaleen turuhin jetaote, Teenforo asae enohin, ecu necoretiha nenacaauru sitaain jetao:

⁴⁶ “Cana Coaunera Quiricha inoainsi cuhanete aite: ‘Canu lorerite nasae neein canu baja- bajaaecuruhane jaan coloherine,’ naain. Nete necha aansai asijiautooru ucuhaneein teeiche inarara,” nae jetao nii cachaauru rai Jesoso.

⁴⁷ Nitohaneein cojoanoonetojoein Teenforo asae cuhin cachaauru relaa Jesosone jana jetaote, nechu jataain sohin jaaoruhane jaa lera ariha jetao, cuhin coaracure saseredote curuanaacuru, Cana Coaunera naitoonjoa que cacha relaaureraauru, nii nese curu- aanaacuru, naaonjoainuri. ⁴⁸ Nejetaote, nii chatohaneein teeuruhane jaan lera eru- sichurene, sathiin cachaauru jataain nii acaauru relaane jaa rautatiin aonajeeunruhane jaun.

20

Nitohanai ichaane coina cocoaainain letononiha Jesosone
(Mt 21.23-27; Mr 11.27-33)

¹ Teenforo asaae nosa caje nichoteeururichaaain cachaaurune beebejeein, acaauru relaa Jesosone jana jetaote, turuha cuure saseredotecuru curuanaacuru, Cana Coaunera naitoonjoa que cacha relaaureraauru, Joriocuru rai nelateein nenacaauru ichauhenaauru, naaonjoainuri. ² Nitohaneein turuhin jetaote:

“Chatohanai cocoaainacaineenei neei catohanai ichaane coina. Chate catohanai ichaane coina ii cocoaainain ii letooain neta,” naauruhane jaun jetaote:

³ “Saan. Canuhetonaina inara caje leinjin erenaa bajareeun catoonraaichene coina. ⁴ Cha Joaan letooain nelu cachaauru baotisaain cachaauru coujunacatiha uhane coina. Cana Coaunera letoaenihanena, cachaauruhachana letooain nihalu,” naain acaauru caje bajaa Jesosone jana jetaote, ⁵ ecu inauheneeicha aonajein jetao: “ ‘Cana Coaunera letononeeinte ailu,’ naacachenete: ‘Chanuna jana esenetaain tonoraain neneeichelu,’ nareein. ⁶ Niheichu, ‘Cachaauru letononeeinte ailu,’ nanaa nainihaacache. Niritocoaacheneete ajeri que cana bodoosiin cana sohin cana atinaaurureein cachaauru, sathiin Cana Coaunera letononeein aihalu Joanne esenetaauruhane jaun,” naain jetao, ecu nejesina- jeein ita rai ereerejeeuruhane baiha jetao: ⁷ “Coatiha coitucuhaacaanu. Chachaainti cacha baotisaain coujunacatiha Joanne coina letooain neluta,” naure jetao.

⁸ Nii jaun jetaote:

“Niheichu canuhetonai nihanatiin ‘Naaonjoainte canu cocoainaan nihane ainane, caa catohanai ichaauru,’ naain benaa nainihaaun inara raita,” naain jetao acaauru tonorae Jesoso.

Necha aansainein ichaonacaauru ocoana beraichacuru que parabola que cuain cachauru relaa Jesosone

(Mt 21.33-44; Mr 12.1-11)

⁹ Niritohane baiha jetaote, necha aansainein ichaonacaauru ocoana beraihurera que *parabola* que cuain jetao: “Leinjiin cacha jetaote, leinjiin ocoana sirihane jaun jetao, que amihanenacaauru rai tein ratiriin jetao, coriajai ataneu cue, latihane nainein rainein nena letoaauruha raine coina.

¹⁰ Nitohanein tein ratiriin jetaote, inae tainaca que tihane jana jetao, leinjiin letono letoae, nii amihanenacaauru caje rainein niha nii ocoanane coreniha que banihatein niicha taihuri bajaa cuhane coina. Ne jetaote, nii cha telanaala faojaain sohin jelaiha letooaure. ¹¹ Nii jaun jetaote, nacoaunein leeocho letono letoaa nii ocoana erorane jana jetao, nocoeje chanuhin faojaain sohin, cha colane acaentonai letooaure. ¹² Nii jana coaitene leeocho letono letoaaane jana jetaote, jataain cunaitaain jelai caje acaentonai sitaure nii ocoana que amihanenacaauru.

¹³ Nii jaun jetaote: ‘Cha laen ichareeun. Satononejeein caa jataain jereein canuhacha belaa canu calaohi letoaanunete ne. Quete laen acaneein nihane coitucuhin raotojoein raain nere tonoraaurureein,’ nae nii atane erora.

¹⁴ Nejetaote niritiin nii rai calaohi letoaaane jana jetao, cuujihane jana coariin: ‘Taate caa atane erora calaohi ne. Acate inae oha rai inacane bana, caa itolere que banijiaain nena rareeincha. Coanete mucuhin sohin jaohacachete cana rainein nedaine caa iolere que banijiaain nenaara,’ naain ita caje bajaacoain jetao, ¹⁵ nii ocoana caje amaain sohin jaaore nii ocoana que amihanenacaauru.

Nitohanihane jaun, tonaquiche jana nii que inara. Chatohaneicha acaauru terein nii ocoana erora, nii rai calaohi mucuhin sohin jaaoruhane jaun. ¹⁶ Raajenihaane uhin inacha nii ocoana que amihanenacaauru sohin jaohin, leeochoauru rai nii ocoana teriha nii ocoana erora,” naain jetao *parabola* que cuain cachauru rai ereerejeein relanajaan Jesoso.

Nii jana jetaote:

“Jiaonriha icharaa nitohaninera,” naaure jetao nii cachauru.

¹⁷ Nii jana jetaote, acaauru coarajeein jetao:

“Chaquena jana chaen, Cana Coaunera Quiricha inoansi cuhane: ‘Nii jaolecooruha loreri icharaaurune jaan ajerite jauriaanejeein loreri nunuhenein ichanohinein niha cureeincha,’ nae.

¹⁸ Aihana jaun chunocoha nii ajeri ichoae comoite, nichaluchaluriha cureein. Jana chunocoha ichoae comoha nii ajerinetete jitohitoreein,” naain jetao be cachauru rai Jesoso.

¹⁹ Niritiin acaauru que cuain, cachauru relaa Jesosone que nainacuruhane jaun jetaote, nii rijieoritiiin mucueratena jerecure saseredotecuru curuaanaacuru aina Cana Coaunera aitoonjoan que cacha relaaaureraauru. Nejetaote chatohanein tenaa nainecurene cachauru coasichuruhane jaun.

Jesoso mucuuruhane jaan lera ariha Roma curuaanaa rai coriqui teuruhane bajaauruhane

(Mt 22.15-22; Mr 12.13-17)

²⁰ Nitohanein sohin jaonaa jerecuruhane jaun jetaote, acaauru letono letooaure, belaiha cacha rijijieein turuhin Jesoso caje chaelai erenaa bajaauruhane jana, tonaain acaauru tonoraane nohanein colurujueeuruha coberenadoro raine coina. ²¹ Nii jaun jetaote, rene turuhin:

“Cacha relaera, nii aitiin cachauru relaine jaane esinae rauhijiriin chuni que suujelanaala, satiin cachauru rai jerichanetojoein aitohine coitucuhacaanu. Iite esinae rauhijiriin jeriha Cana Coaunera rijijieein ichaoha cachane coina aitiin cachauru relaa. ²² Nitohanihane jaunne ii caje bajaa uhacaanu. Caohachaana Romanocuru curuaanaa enferadoro rai *impoestonu* que coriqui tihacaanune,” naain jetao Jesoso caje bajaure.

²³ Nii jaun jetaote, nechu jataain baasoneein coacuhin que iriha aitocuruhane que nainaane jaun jetao:

²⁴ “Saan. Canu que leinjiin nii coretequichene jaan coriqui coarateeeuche,” naane jana, que nii coriqui coarateeuruhane jana coaraain jetaote: “Cha cojunaca caa, ecu laenanohinein curuaa siriin,” naa Jesosone jaun jetaote: “Enferadoro rai,” naauruhane jaun jetao: ²⁵ “Aihane jaun chujian- caa enferadoro rainein nena teeuche enferadoro

raicha. Jana Cana Coaunera raineen nenea teeuche Cana Coaunera raicha,” nae jetao nii cachaauru rai Jesuso.

²⁶ Niritoha satiin cachaauru notaracae Jesusone jaun jetaote, nii chatohaneen m-cuhin teuruhane jaa lera eruurenihane jaun jetao, ecuhacha cojoelatiin inauheneecha neuree nii saseredotecuru letonocuru, niritiin acaauru tonoraane jaun.

Chatohaniha cacha inae oo caje ichanaane

(Mt 22.23-33; Mr 12.18-27)

²⁷ Nii baiha jetaote, Jesuso coaraa cuure nii ohane baiha jerichanejeen jaberoco rijijeein niha cacha suujuene esenetaauruhi sadoseeocuru. Nitohaneen cuhin rene turuhin jetaote:

²⁸ “Caha relaera, Moisesate canacaanu rai laenaain ratirilu, oha leinjiin caha nesiriteen nii comasai aina canaanai sirilanaalane, nii autana raain aina canaanai siriha rai ocoalane coina. Nitohaneen nii autana aina canaanai siriha nii ocoalane, aca siricha rijijeein nii onaa calaohineen niha nii canaanaine coina. ²⁹ Nii janate ita nejera nejesinaneen caaunsineen neuree cachaauru. Jauriaanejeen acaauru inanate, leinjiin ene aina nesirihateen, nii leinjiin nijii canaanai sirilanaala ohe. ³⁰⁻³¹ Nii janate neuruha coroatajaain rai nejeraaurune jaun, oha coaiteen nii nihanane jaun nii ene rae nii rai nejera. Nii rijijeein techu satiin nii ene raature acaauru ocoalacuru itolere bana ooruha acaauru inanacurune jaun. Nete leinjiin nijii canaanai sirilanaala oore nii caaunsineeri ita nejeraauru. ³² Nii janate inae oohe nii ene netonai.

³³ Aihane jaun chariji comasineen jana nereen nii ene, inae Cana Coaunera Cojoanonaa que ichaauruhane bana, caaunsineeri ita nejeraauru aina nisiriatihalune jaun,” naain jetao Jesuso caje bajaature nii sadoseeocuru.

³⁴ Niritiin caje bajaauruhane jaun jetaote:

“Caa chauratane que nenacaauru quichaaauru, enecuru, naaonjoainurite nisiriateen naaonjoaunre. ³⁵ Nete laen inae ooruhane baiha oo caje ichanaain Cana Coaunera rene turuhenihuru quichaaauru, enecuru, naaonjoainuri inae oo caje ichanacuruhane nisirihateurenereen, ³⁶ onaa inaarenihana anjeraaurune rijijeein neeururichaaaine jaun. Chaen techu Cana Coaunera Calahineen neeurureen acaauru ichateen nerichain Cana Coaunerane jaun. ³⁷ Jerichanejeen techu ohane baiha ichanaain neuruha onacaaurune que laenaain coitucerateen nelu cana que Moisesa, nii nuna laaojoiiri iihani netiin Cana Coaunera aina irihane bana, ‘Canune, Abaraaun, Isaca, Jacobo, naaonjoainuri Coaunera, inara Coaunera neen neeun,’ naalu Cana Coaunera Moisesa raine jaun. ³⁸ Aihane jaun coatiha ichaonacaauruhacha Coaunera neen nihei Cana Coaunera, onacaauru nihanatiin rai ichaohin neeuruhane jaun,” naain jetao sadoseeocuru tonorae Jesuso.

³⁹ Niritoha sadoseeocuru rai Jesusone jana jetaote:

“Jataain caohatiinte acaauru rai aitoihica caha relaera,” naaure jetao Cana Coaunera aitoonjoa que cacha relaaureraauru tabaauru, acaauru laen oo caje ichanaa cachane esenetaauruhane jaun.

⁴⁰ Niritoha acaauru rai Jesusone jaun jetaote, inae nenacaen caje chatohanai bajaanaa nainecurene.

“Cha caje nefoeratenaane Mesihasi,” naain bajaa Jesusone

(Mt 22.41-46; Mr 12.35-37)

⁴¹ Nii jana jetaote:

“Chanuna Rabiri caje nefoeratenaaniha canaacha cohajei Mesihazine jaun, Rabiri amurijiriin nenea naineniha beeiche. ⁴² Inasiina raajenhane, quiricha Salmo cuhane:

‘Cana Coaunerate,
Canu Curuaana Mesihasi rai:

‘Cau carohan

canu raotono nichajai que

nelauriaain coarajeuna,

⁴³ nii iniha nejeratenacaauru amuritiin,

ii bijihu tenajaanune reeintiaaicha,”

naa Cana Coaunera, Canu Curuaana Mesihasi raicha,’ naain raajenhane Salmo cuhane bihalu Rabiri inatiin. Chanuna Rabiri amurijiriin nenea nainenere Mesihasi. ⁴⁴ Inasiinna jana chaen amurijiriin nenea naineniha Mesihazine saijeein nii Rabiri netonai, ‘Canu Curuaana,’ naain Mesihasi nichaanne curuaatihalu natiin,” naain jetao bajae Jesuso.

Canu Coaunera aitoonjoa que cacha relaaurera biha Jesusone

(Mt 23.1-36; Mr 12.38-40; Lc 11.37-54)

⁴⁵ Niritohane jana satii ecu neein aonajeeuruha cachaaurune jana jetaote, aina nerelanacaauru rai jetao: ⁴⁶ “Caohachaain necohalajii neeuche, caa Cana Coaunera aitoonjoa que cacha relaaureaauru que. Acaaurute acaauru que suujua acatena nainiha cachane jaan cocoajione jiaain, itolere coitucueraneein, caohachaain niha nocoetocuruhanane jaun, chunijihu nenaanaja cataaun nihanatii, acaauru que suujua acateein niha satii cachaaurune jereein neeure. Chaen techu, sinacoca asae nelauriaauruha jataain nelatenacaaurune jaan rori caohacha janijiiin, nichoae ichoaichaniha nelauriaaure. Chaen techu ichoaichaniha nelaurianana jaan janijiiin, lenone rohan nelaurihaain lenonecure. ⁴⁷ Chaen techu cairichei autanaauru caje acaauru lorerichuru nihanatiiin ruluhin naaonjoaauru. Nii choae tacaain techu nitohaneeuruhane jaun, jataain nohaniha Cana Coaunera coitucueraniha nocoetocuruha itolere amurijiriine jaun, satii notaracaae Cana Coaunera bajaauruhane carajaain bajaare. Nitohaneeuruhane jaunte leeochoaauru osaaonacaauru cachaauru amurijiriin, jataain caseteco tabai coaraa cuurureein,” nae jetao aina nerelanacaauru rai Jesoso.

21

Acaihaniji ichaaojihane jaanu coriqui tiha cairichei autanane
(Mr 12.41-44)

¹ Niritiin Teenforo asae coriqui coreniha Cana Coauneraacha icharatenohi aihanenaa ichacuruhanane caina curu cuhane coriqui teeuruha cachaaurune jana, ecu coarajenajaa Jesosone jana jetaote, ² leinjiin autana jataain cairicheinejeein nena netonai coroataja-jeein jataain coretelanaala nena coriqui te, ³ jataain teeuruha leeochoaurune fautaaine jaun jetaote:

“Esinae rauhijiriine aitoon inara rai. Caa cairichei autanane, leeochoaauru amuritoheriin coriqui te. ⁴ Satii caa leeochoaurute nechu jataain inae acaauru rai cauteecha teure. Jana caa autanate, jataain cairicheinejiha natiin jitariin acaihaniji ichaaojihane jaanu te,” nae jetao Jesoso.

Nitajerichaaain Teenforone biha Jesosone
(Mt 24.1-2; Mr 13.1-2)

⁵ Nii jana jetaote, caohatiin ajeri caje ichanohiniha Teenforone coaraain, jataain caohatiin inanacaane caina, nasaee itolere niicha teuri coaraain jetao que ereerejeeure cachaauru. Nii jana jetaote acaauru rai:

⁶ “Caa ena ajeri caje caohatiin ichanohineein inaraacha coarajeite, inae ecu tihane bana fejeein itajenojoinereein,” nae jetao acaauru rai Jesoso.

Nerichaaain chojelanaacojoaine biha Jesosone
(Mt 24.3-28; Mr 13.3-23)

⁷ Niritohane jaun jetaote:

“Cacha relaera, chabanacha aicheein nii chaitoonjoan. Chatohanai chojelanaacojoaicha inae que turuhelalajihane jana coararichaanuhin,” naain jetao caje bajaare.

⁸ Nii jaun jetaote: “Caohachaain nainaan necohalajii neeuche, inara coritaa chunine coataara. Inae nerichaaain arajii canu niha nocoetiin inara coritaeraanuuru. Tabaurute: ‘Canune acaneunra,’ naaurureein. Jana tabaurute: ‘Inae taolu caitoonjoa chojanonaa que nihacachera,’ naauruha inara raine, jiaonriha esenetaain sacunajaaichenera. ⁹ Jiaonrihachu nejesinaneein ita sohin neeuruha satii chauratane que nenacaauru cachaaurune coitucuhin neeichene nihanatiiin nesoonetohichenera. Nitohaneente jaiti nii chojanonaa que turuenihane ajiniha aicheeincha. Nete nitohanihane nihanatiiin jaiti cana janonaa satono que turuheneereincha,” nae jetao Jesoso.

¹⁰ Niritiin jetaote: “Leeocha atane que ichaonacaauru cachaaurute, lauriu ichaonacaauru cachaauru aina ita cotaiha cuurureein. Jana leinjiin atane que ichaonacaauru cachaaurute, leeocho atane que ichaonacaauru aina ita soorureein. ¹¹ Nii janate itolere cana rai chauratane sacuritaain niha cureein jataain mijiaaneein carora, mijitena, cunai, naaojoainuri. Nii jana dede quiete jataain coasinaacojoai coaraain, chojelanaacojoai coaraa cuurureein cachaauru.

¹² Nete nii chojanonaa que turuenihane ajiniha, inara rerohecaain inara mucuhin sinacoca asae inara amaain, curuaanaacuru, chaen coberenadorocuru, naaonjoainuri acatiha inara tein inara cairichaaain caresero cuhane inara enohaa cuurureein canu ere tonoraera neeichene corenihara. ¹³ Nitohaneein inara teeuruhane banate, canu nichaaunne coitucuerateriquicheein cachaauru quera. ¹⁴ Jiaonriha, ‘Tonaainera erereunta,’ naain inara jabereco coreniha ereeichene jaanu que coacuhin cuhiche inara amaauruhanene. ¹⁵ Canune jataain nainaan ecu ereeichene jaanu tereeuinni inara raicha. Nii bana nii

tonaain inara tonoracuruhane jaanu coitucuhin neeururihaain nii inara aina nejeratenacaauruta. ¹⁶⁻¹⁷ Nete laen inara cairichaeriin inara cotaairiin nenacaauru coroata-janiha cuurureein nechu jataain inara cairichaa, inara inacaauru, inara nejeraauru, inara araachuru, inaraacha belaihuri, naonjoainuricha. Nitohaneeinte inara tabaauru sohin jaaoha cuurureein. Satiin caa chauratane que nenacaauru cachaaurute Canu ere tonoraera neeichene coreniha inara que nererojoecaeriin, inara cairichaeriin, inara cotaairiin, naonjoaain neeurureeincha. ¹⁸ Nete nii leinjiiniji inara couturiji nihanatiin nitajenereein. ¹⁹ Nii jaun caohachaaain laraajiin nii inara suujua corelanaala, raotojoein neeuchete nii caje nichotenaana nainequiche.

²⁰ Inae Jerosaleen curuhacaain neeuuha soondaroorune coaraqichene, inae nita-gerichaaine cojoanonaa que turuhane que nainacuche. ²¹ Inae nitohaneeuruhane coaraqichene, Jodea nenacaauru naain ichtatane ucuuno cuhin sorooruhine. Jana Jerosaleen nenacaauru, nii nese caje coriaae amuurumiiincha. Jana chunocoha rai nocoana jana nihane jana nitohanihane, jiaonriha jelaiha nii neseu turuha cunaa coaaucaanera.

²² Inaen nitohanihane coina, niritiin inoaenlu quiricha inoaensi cuhane satiin laenacuruhane jaa cojoanonaa nainaane coina jataain caseteco tabai niha curichaine jaunra. ²³ Jataainte cairichaaajoaa cuurureein nii cojoanonaa bana ausirineein nenacaauru enecurura, chaen sisiajeein canaanai siriin nenacaauru, naonjoainuricha. Nitohaneeinte caseteco tabai coaraa cuurureein nii Jodea batane que nenea aina Jerosaleen ichtaonacaauru cachaaurura. ²⁴ Tabaaurute sabere que sohin jaonjoihiha cuureeincha. Jana tabaaurute mucunojoneein corihaji ataneuru amanojoihiha cuurureein. Nitohaneeinte Cana Coaunera coitucuhichuru, nii Jerosaleen nenacaauru itajihha cuurureein caohatenojoihiha nitohanei ichtacuruhane jaan que turuhanereein tihaaincha,” nae jetao aina nerelanacaauru rai Jesoso.

*Nacooauneein turuha urichaaunni Canu cachaneein nejanohanaa nichaaunne
(Mt 24.29-35, 42-44; Mr 13.24-37)*

²⁵ Niritiin jetaote “Enoto, atene, arasijie, naonjoainuri quete cojunacateein coarateno-joinereeincha. Nii jana satiin caa chauratane que nenacaauru cachaaurute, nesooniha cuurureein, ‘Naaonjoanne jaunte caa aicha’ naain coitucureenihane jana jataain tonihaca coasinacaain fichafichanaa cucuanane coaraaincha. ²⁶ Nitohanihane janate inae nitajerichaaain cana rai chauratanene coaracuruhane jaun, coasinacaun acunoha cuurureein cachaauru. Dedeu nenacaauru netonaite jataain nererujuaa cuurureein. ²⁷ Nii janate jataain nelatehin itolere ichana nainichaaunne coarateein turuha uuhanu Canu Cachaneein nejanohanaanein dede sacari jana uuhinne coaraa cuurureein cachaauru. ²⁸ Inae nitohanihane nunuhetihane jana, nii chaque tonajelanaala neeuche, inae inara que nejeratenacaauru caje nichoteriquicheeinine coitucuhichene jaun,” nae jetao acaauru rai Jesoso.

²⁹ Acaauru rai niritiin jetaote, nechu jataain nainacuruhane jaanu que jetao: “Coaracuchena chuhinti *iquera* aina joenreein enuhacuru, satiin neroeeca nalone baiha ³⁰ nacooauneein omaroha nalone, inae elohena que turunaa jerihane que nainaquichene. ³¹ Nii rijijieein techu inae caa caitoonjoan cojoanonaa que tihane bana, inae coaraqichene, nichuuntaa Cana Coaunera Cojoanonaane que nainariquicheeincha.

³² Esinae rauhijiriinte jaiti oreniha caa ena nenacaauru cachaaurune jana, satiin situha cureein caa caitoonjoan. ³³ Dede, chauratane, naonjoainurite nitajihha cuurureein. Nete laen caa caitoonjoan leinjiiniji nitajelanaala satiin aitocooaunne rijijieein aihane rai ne.

³⁴ Aihane jaun caohachaaain necohalajiin, nii cajihaneein inara suujua coacuelanaala, nii ajelanaala, nii inara ichaohacha que nererojoecaeriin neeichene jianein neeuche, inae nii cojoanonaa que tihane bana, ujua cuhane foroa chaelaine rijijieein inara foratiaa nii cojoanonaane coataa. ³⁵ Itolere sacuritaain caa chauratane que nenacaauru cachaauru ichoaaete naluha cureein nitohanai. ³⁶ Aihane jaun letona jatoroaain itolere cojoanonaa bana Cana Coaunera bajaaebajajeein neeuche. Aihate caa caitoonjoan tocoaneein situhane bana, caje nichoteein, nii acaihaniji Cachaneein nejanohanaa nichaaunne acatiha raotojoein turunaa nainequiche inara,” nae jetao caje bajaauruhane jaun aina nerelanacaauru rai Jesoso.

³⁷ Nitohaneein jetaote, jiichoonihane Teenforo asae cachaauru relaain, inae nocohecane jana Oliboneein niicha curuaateeri ichtatane ucuuno cuhin nihane nesururejetelu Jesoso.

³⁸ Nitohaneein jetaote, janohetiin Teenforo asae cuhin, acaauru relaa Jesosone aonaa curejetucurelu satiin cachaauru.

22

*Jesoso mucuuruhane coina ita suujua tacaauruhane**(Mt 26.1-5, 14-16; Mr 14.1-2, 10-11; Jn 11.45-53)*

¹ Inae jorerera colane faan quihuruhane jaa cojoanonaa Fasocoo beseta catainaane jana jetaote, ² Jesoso sohin joerateeuruhane coina jetao, "Chatohaneein ichanaareta," naain coaacure saseredotecuru curuaanaacuru aina Cana Coaunera aitoonjoa que cacha relaaureraauru. Nabana raajenihane mucuhin sohin jaaoruhane, chatohaneein acaauru teeuruha cachaaurune que necasacuruhane jaun.

³ Nitohaneein inae sohin jaaoruhane coina que nocousuujuaaruhane jana jetaote, nii aina nerelanacaauru lechoonca coroataja Jodasi Isacariote neein niicha curuaateeri suujua saruha Moconajaerane jaun jetao, ⁴ batirichuru curuaanaacuru, Teenforo curuaanaacuru, naaonjoainuri coaraa cue: "Canune naaonjoaain inara rai naineeun, nii Jesoso mucuhinchene coina ecu inara turuaanunera," naa acaauru raine coina.

⁵ Inae niritoha acaauru raine jaun jetaote, jataain coroajein coretena jerecure. ⁶ Nii jaun jetaote, acaauru suujua rijitojoein cachaauru colane niha Jesusone cojoae, ecu Jorioocuru bijihu Jesoso thiane coina Jodasi.

*Cana Curuaanaa aina lenonecuruha afosotoorune**(Mt 26.17-29; Mr 14.12-25; Jn 13.21-30; 1Co 11.23-26)*

⁷ Nii jana inae jorerera colane ichanohin faan quiin carenero narejeen sooruhane jaan beseta cojoanonaa Fasocoo que turuhane jaun jetaote, ⁸ Fedoro aina Joaan rai jetao:

"Charji loreri asae nena ecuha kuhane, Fasocoo beseta cosonaina que lenonereunni canu aina nerelanacaauru ainata, naain ii caje bajaeratera," naauche. ¹² Niritocoichene janate, nii loreri coroata coarana ecuha seonjoa siricha coaratereein inara que. Chaen inae nitohaneein inara que coaratihane baiha, ecu sonaina lenonichaachene jaanu jelai rucuhuchera," naain jetao letoanajaeen Jesoso.

⁹ Nii jaun jetaote:

"Chujian ichacaauune jereeita," naain jetao caje bajaature.

¹⁰ Nii jaun jetaote:

"Inae kuhin nii neseu turuhichene janate, baichaje kuhane acau baabaichaain cuujiha leinjiin cachane jana eruriquicheein. Chaen loreri asae enohane reentiaain sacuchera. ¹¹ Chaen inae nii loreri asae turuhichene, nii loreri erora rai: 'Taa cana relaerate, Charji loreri asae nena ecuha kuhane, Fasocoo beseta cosonaina que lenonereunni canu aina nerelanacaauru ainata, naain ii caje bajaeratera,' naauche. ¹² Niritocoichene janate, nii loreri coroata coarana ecuha seonjoa siricha coaratereein inara que. Chaen inae nitohaneein inara que coaratihane baiha, ecu sonaina lenonichaachene jaanu jelai rucuhuchera," naain jetao letoanajaeen Jesoso.

¹³ Nii jaun jetaote kuhin, nii acaauru rai aitoa Jesusone rijijieein eruuruhane jaun jetao, ecu teein Fasocoo beseta bitoain, cosonaina que lenonecuruhane jaanu jelai rucuhecure.

¹⁴ Inae nitohaneein enoalaauruhane jana jetaote turuhin, inae que lenonecuruhane jaan rijiu tihane jana, rai afosotooru aina rori ichoae nelauriae lenonecuruhane coina Jesoso.

¹⁵ Nitohaneein rori ichoae nelauriaain jetaote: "Jataaine inara aina carijieein caa Fasocoo beseta bitoain, cosonaina que lenonena jerenajacoon osichaaunne ajimiha. ¹⁶ Coatiha laen caa baiha, inae caa Fasocoo beseta bitoain inara aina lenonerihaunni Cana Coaunera Cojoanonaa que turuhanune reentiaain," naain jetao, ¹⁷ curu kuhane, oba caje ichanohin bino teberiaain Cana Coaunera bajaane baiha jetao, acaauru rai teein:

"Nocoo, inara nejinajeein caa lerule leruleen cooche. ¹⁸ Inae caa baiha na-coaaunein caa oba caje ichanohin bino corihaunni Cana Coaunera Cojoanonaa que turuhanunereen tiaain," ¹⁹ naane baiha jetaote, faan mucuhin Cana Coaunera bajaain, cataaun nii faan tatuhin beune beunein acaauru rai teein jetao:

"Caa inara rai canuhacha teite cajabereoneein ne. Acate jianacoon neeichene coina, inara coreniha cairichanojoein atinanoihinereein. Aihane jaun, itolere bana canunein nihanune coacuhin que lenonecuche," nae jetao acaauru rai faan teruhin tein Jesoso.

²⁰ Niritoha acaauru rai Jesusone jana lenonecuruhane baiha jetaote, nii faan que aitothane rijitojoein, acaauruhacha coheni tein jetao;

"Caa oba caje ichanohin binote, inara caohachanu que cacochana jaohin canuhacha ichaneni icharihanuhinne cojunaca nera. ²¹ Nitohaneein caque nejeratenacaauru rai caeteraanute ena cau cana aina lenoniha ne. ²² Nitohaneein acaihaniji Cachanein nejanohanaa nichaaunne cairichaeriin neeuruhane coina, aitiin neeuruhane rijijieein aihanete ne. Nete jataain cairichaaajoaa cureein, nii caque nerotohin cacairichaerater-anu," naain jetao bino teberiaain Cana Coaunera bajaane baiha afosotooru rai te Jesoso.

²³ Nii jaun jetaote, "Charijnachara toon totohanein que nerotohin aina nejeratenacaauru rai colurujueein cairichaeratiha cureein," naain jetao ita caje bajaacoaure aina nerelanacaauru.

Charijina jataain nelateineein ne

²⁴ Niritiin jetaote nejesinajeein: “Charijina caa cana caje jataain nelateineein coano-joineein ne,” naain jetao ita caje bajaacoaure aina nerelanacaauru. ²⁵ Nii jaun jetaote acaauru rai: “Cana Coaunera coitucuelanaala nenacaauru curuaanaacurute, itolere amurijiriin nenaajereein cachaauru cairichaeriin neeure. Niite acaauru cairichaauruhane coitucuuruhane nihanatin coroaacure caohacha ichaa benajaain. ²⁶ Nete laen inara naineneeiche nitohaneein neeichene. Nitohaneein nenaacoacuelanaala, leeochoauru amurijiriin nelateein nenaajeriha chuni inara cajene, leeochoauru ere tonoraain, letoaauruhane jaan ichaain neeine. Jana chunocoha leeochoauru letoeraneein nenaajerihane satiin rai, chachaeraneein neeine.

²⁷ Nitohanihane jaun chariji jataain nelateineein nere, nii lenonihane caina rori ichoae nelaurianaana. Ainihane nii lenone chaluharana nelateein nerihane. Aihaijerihane. Nii rori ichoae lenonihane caina nelaurianaate nii lenone chaluera amurijiriin nelateein niha nocoete.

Nena laen canu nitohanelanaala, inara letono rijijieein ena cau inara aina inaraacha latei icharaneein neeun.

²⁸ Inarate cajiniichaain necairichanaa coaraain nenajaaonquiche. ²⁹ Nii jaunne itolere Curuaanaa neein nelatein nihanune caina canu cocoinaain caetein niha Ofane rijijieein, inara netonai cocoinaain nereunni. ³⁰ Nii banate inae nii cojoanonaa que turuhane bana, cajiniichaain rorihuru ichoae nelauriaain acau cohin, lenoneein, naaonjoanriquicheein. Chaen techu baaso ichacurenihane, caohacha ichacuruha lechoonca coroota laurii Isaraeli cocoaichacurune coaraain coitucuhichene caina cajiniinchaain nii caina banijiaain nenaajerori ichoae nelauriariquicheein, inae nii cojoanonaa que tihane bana,” nae jetao aina nerelanacaauru rai Jesoso.

Coitucuha nocoetenerichaain Fedorone biha Jesosone

(Mt 26.31-35; Mr 14.27-31; Jn 13.36-38)

³¹ Niritiin jetaote: “Simoon, inae Canu sacueraneein neeichene bajaa moconajaera inara raane caina. ³² Nena ii coreniha Cana Coaunera bajaauru, canu esetaaine jianeine nihanatiin nacoauneein nelalararajiaain Canu esenetaain neeine caina. Aihana jaun, inae nacoauneein canu esenetaaine bana, inejeraauru corootajanecuhin caohachaain laraajiiin, canu esenetaauruhane jianelanaala raotojoein rachoojoein neeuruhane caina,” nae jetao Simoon rai Jesoso.

³³ Niritoha raine jaun jetaote:

“Curuaanaa, canune ijiniichaain caresero cuhane enohin nihanatiin ii coreniha onaa naineen,” nae jetao rai Simoon.

³⁴ Nii jaun jetaote:

“Fedoro, enene janotiin cuhanete, iriha janonaa rai ataohari curuaanaane ajiniha, nichata saain canu coitucuha nocoeteneriquiin,” nae jetao Fedoro rai Jesoso.

Inae nichuutaa coujunojoiniha Jesosone

³⁵ Niritiin jetaote:

“Inara letoaain nihanulu coriqui curu, inara safato, inara atora, naaonjoain colane janana lanaain nihalu inara rai cha,” naain acaauru caje bajaa Jesosone jaun jetaote,

“Aihai. Coatiha nii lanaailu canacaanu rai chata,” naain jetao tonoraare.

³⁶ Niritocuruhane jaun jetaote:

“Nete laen ena chateeinti coriqui curu siriin, natora siri, nii amaain cuhane caohachae. Chateeinti sabere sirine nii jelaronaa bana niicha jiai cajione buriqne necoreteein leinjiin sabere coretemiin.

³⁷ Inara raine aitoon, inae caque aitiin Quiricha inoaei cuhane: ‘Naaonjoain cairichaaeriinte necha aansai caseteco coaraane rai nenaajichara rijijieeinte teeurureeicha,’ naain itolereenein niritiin caque aitiin laenacuruhalune rijijieein situhane rai te ne,” naa acaauru raine jaun jetaote:

³⁸ “Curuaanaa, caute ne corotajaain sabere,” naaauruhane jaun jetaote:

“Inae nainejerichaain niriimiin,” nae jetao acaauru rai Jesoso.

Olibo neeonjoaihu Cana Coaunera bajaa Jesosone

(Mt 26.36-56; Mr 14.32-42)

³⁹ Niritoha acaauru raine baiha jetaote, ecu nesurunajaaoncane jaun, Olibonein niicha curuaateuri ichatane ucuuno cuha Jesosone jana jetao, caajie cuure aina nerelanacaauru. ⁴⁰ Nitohaneein cuhin, inae nii Olibo neeonjoaihu turuhin jetaote:

“Cana Coaunera bajaache nabana osa que nesaruquichene coataara,” nae jetao acaauru rai.

⁴¹ Acaauru rai niritiin jetaote, nita acaauru aonajeein cuhin neseonrariin jetao; ⁴² “Ofa, ii jereine caa jataain necairichanaa tabai caje canu mitaaura. Nena canu jerichaaunne rijijieein ichaaine jereneeunra. Ii jereine rijijieein ichaaura,” naain jetao Cana Coaunera bajae Jesoso.

⁴³ Niritohane jana jetaote, dede caje ecocohin lararajiaa leinjiin anjerane jaun jetaote, aina suujua nunaojoae. ⁴⁴ Nii aina jataain nesoonenaa cataau neein jelai rutaain, Cana Coaunera bajaebajaaeca Jesosone jana jetaote, atanichoea tabanaain nalue rai doroana ichananein.

⁴⁵ Nitohanein inae Cana Coaunera bajaane nainaain, aina nerelanacaauru coaraa cuhane jana jetaote, jataain cotaena aina inaderanaa caaun sinihure. ⁴⁶ Nii jaun jetaote acaauru rai:

“Chanuna siniiche. Chajaain nimichuhin Cana Coaunera bajaache nabana osa que nesaruquichene coataara,” nae jetao acaauru rai Jesoso.

Jesoso mucuuruhane

(Mt 26.47-56; Mr 14.43-50; Jn 18.2-11)

⁴⁷ Niritiin jaiti acaauru rai ereerejiha Jesosone jana jetaote, turuha cuure arajii cachaauru. Nii aina nerelanacaauru lechoonca coroataja neein nena Jodasi jetaote, acaauru ichoachaniha acaauru amaeranein cue. Aca jetaote, Jesoso rohan nichuuntaain nechu jataain belaiha rijijieein jetao rai nomeri lioracae. ⁴⁸ Nii jaun jetaote:

“Jodasi, belaiha rijijieeina nomeri lioracain nii acaihaniji cacha Calahineein nena teei aina nejerateeriin nenacaauru bijihute,” nae jetao Jesoso.

⁴⁹ Inae inooneeuruhane coaraain jetaote:

“Curuaanaa, coanene ii cocoaerathacaanu sabere quera,” naaure jetao nii Jesoso aina nerelanacaauru.

⁵⁰ Niritiin jetaote, leinjiin saseredotecucu curuaanaa letono uricho beuhite, rai raotono nichajai que tacaain sabere que, leinjiin nii Jesoso aina nerelanaa. ⁵¹ Nii jaun jetaote:

“Inae nirimii, coa cunaitaa,” naain jetao jelaiha nii saseredotecuru curuaanaa letono uricho tirichaaain jetao rautae Jesoso. ⁵² Nitohanein rautaane baiha jetaote, saseredotecuru curuaanaacuru, Teenforo beraihurera, chaen Joriocuru bichauhenaauru, Joriocuru rai nelatein nenacaauru, naaonjoainuri rai jetao:

“Chanuna leinjiin necha ansai ausijiautoneein sonajaain joeranein nihanune que airijiin sabereuruu aina enuhacuru uhaain canu mucuha uhiche. ⁵³ Itolere cojoanonaa banara, inara aina Teenforo asae nenajacoonna. Nii jana nii chatohanein coatiha canu dadanajaaohieiche. Nete inae nitohanein nocohena tabai osa que nesaruhin namuritocohichene cojoanonaa que tihane jaun aiiche inarara,” nae jetao acaauru rai Jesoso.

Jesoso coitucuha nocoeniha Fedorone

(Mt 26.57-58, 69-74; Mr 14.53-54, 66-72; Jn 18.12-18, 25-27)

⁵⁴ Nitohanein jetaote, Jesoso mucuhin saseredotecuru curuaanaa loreri asae amaauruhane jana jetao, nita caaijie coarajeein jetao cuujue Fedoro. ⁵⁵ Cuu turuhin jetaote, jelarotokane jaun, nenaanaja cataaun teein usi mocohin, curuhacaain nichaatiha neeuruhane jana jetao, Fedoro netonai cuu turuhin acaauru aina nichaatiha usi rohan lauheque. ⁵⁶ Nii jana saseredotecuru curuaanaa coseenranein nena leinjiin ene jetaote, cuu usi rohan lauhequii nichaatiha Fedorone jana, cuu coarajihane baiha jetao coujeluhin:

“Caa netonaite aina nenaane,” naane jaun jetao:

⁵⁷ “Ainaaunchenaate. Coatihana Jesoso coitucuhaaunche canute,” naain jetao suujue Fedoro.

⁵⁸ Nii baiha neeoriin jetaote, leeochoa netonai:

“Caa netonaite acaauru aina nenaanera,” naane jaun jetaote;

“Ainaaunnaate, coatihana aca nihaaunte,” naain jetao nii cacha tonorae Fedoro.

⁵⁹ Nii baiha carajaaajoaain jetaote, coaiten leeochoa netonai;

“Esinae rauhijiriin caa cacha netonaite, aina nenaane. Nii choae tacaain techu Calileea cocoachanera,” naane jana jetao:

⁶⁰ “Coatihana nii carai chaitoonjoan cacha coitucuhaaunte,” nae jetao nii cacha rai Fedoro. Niritiin jaiti ereerejiha Fedorone jana, nii rijieeoritiin iriha ataohari curuaanaane jana, ⁶¹ jaotoroaain Fedoro coaraa Jesosone aina jetaote: “Enene cojoanotiin cuhanete, nichata saain cacoitucuha nocoetelanaala nesuujuueine jana ererein ataoharicha,” naa Jesoso raine coacuhin nainaain jetao, ⁶² nii neeurunaja loreri caje mituhin jetao jataain obajein chanae Fedoro.

Jesoso que ninichaaajeeruhane
(Mt 26.67-68; Mr 14.65)

⁶³ Nitohaneein nii Jesoso mucuuruhane jana beraiha nenacaauru cachaauru jetaote, que ninichaaajeiin faohacure. ⁶⁴ Nitohaneein faojoaain jetaote, nota conajaain:

“Aihane esinae rauhijiriin *profetaneetine* caa ii soera coitucuura,” naainchuru jetao sohin, ⁶⁵ jataain que ereinchuru nocoeje chanuure.

Jataain Jorioocuru rai nelateein nenacaauru Junta Suprema acatiha niha Jesosone
(Mt 26.59-66; Mr 14.55-64; Jn 18.19-24)

⁶⁶ Nitohaneein tein jetaote, inae janohane jana, ita taojiaaure Jorioocuru coaraneein nenacaauru bichauhenaauru, chaen saseredotecuru curuaanaacuru, Cana Coaunera aitoonjoa que catcha relaaureraauru, naaonjoainuri, jataain Jorioocuru rai nelateein nenacaauru *Junta Suprema* acatiha amaauruhane coina. Nitohaneein amaain inae cuu turuhaain jetaote:

⁶⁷ “Esinae rauhijiriin Mesihasi neeine canacaanu rai beeune coitucuhacaanura,” naaunruhane jaun jetaote:

“‘Aca nichaaunchujian,’ naanune nihanatiin, nii quesenetareeichene coalanaalata.

⁶⁸ Nii inara caje erenaa bajaanune nihanatiinchu catoonrariquichene coalanaalata. ⁶⁹ Nena laen inae, enene caje coauneein, itolere Coauneraneein nelateein nena Cana Coaunera raotono nichajai que nelauriaa cureeinni, canu acaihaniji cachanein nejanohanaa nichaaunnera,” nae jetao acaauru rai Jesoso.

⁷⁰ Niritoha acaauru raine jaun jetaote, satiin:

“Aihane jaunna, ii Cana Coaunera Calahineei,” naauruhane jaun jetao:

“Esinae rauhijiriinte acanichaaunne que aitocoichera,” nae jetao acaauru rai Jesoso.

⁷¹ Niritoha acaauru raine jaun jetaote:

“Cha nenacaeneein cana rai berana laterihacache, inae raajenihane nujuaae caje acanihane que aithane aonacaache natiin,” naure jetao.

23

Jesoso coulurejeeruha Filato raine
(Mt 27.1-2, 11-14; Mr 15.1-5; Jn 18.28-38)

¹ Niritiin jetaote, satiin nimichucutaain coinetein mucuhin jetao, Filato rene Jesoso acaauru. ² Ecu turuaain jetaote, Filato acatiha tein Jesoso coulurujeeure:

“Caa cachane eruhacaanu, caa cana atane que nenacaauru cachaauru suujua rorohecaain, cana curuaanaa Romanocuru curuaanaa enferadoro rai corigui tihacachene caohatein, ‘Aca jete nii canaacha cohajei *Rey* Mesihasi ne,’ naain cachaauru suujua auhacaane jana,” naain jetao coulurujeeure.

³ Niritiin coulurujeeeruhane jaun jetaote,

“Iina chuhisi Jorioocuru Curuaanaa *Rey* ineei,” naain caje bajaa Filatone jaun jetaote:

“Esinae rauhijiriin acanichaaunne quete aitohicha,” nae jetao rai Jesoso.

⁴ Niritohane jaun jetaote, saseredotecuru curuaanaacuru, chaen ecu neein aonajeureera cachaauru, naaonjoainuri rai jetao:

“Coatiha chatohaneein baaso ichaa caa cachane coarahaan canuta,” naa acaauru rai Filatone jaun jetaote:

⁵ “Nete cachaauru relaane aina cuaain satiin cachaauru suujua auhacae. Nitohaneinte Calillea batane caje nunuhetein, caa Jodea batane netonai que jerichanejeiin ichana jerera,” naain jetao jataain acaauru esenetaa Filatone jerein counujeeure.

Erodesi rene Jesoso letoaa Filatone

⁶ Niritocuruhane aonaain jetaote: “Calillea cajena nenaana caa cachate,” naain jetao acaauru caje bajae Filato. ⁷ Niritiin acaauru caje bajaane jana, “Aca chujiangrana,” naauruhane jaun jetaote, Calillea coberenadoroneein bana niha Erodesine jaun rene letoae Filato, nii bana nii Jerosaleeun turuhin niha nii Erodesine jaun. ⁸ Nitohaneein Jesoso letoaa Filatone jana coaraain jetaote, jataain rachoojoe Erodesi, cojoelanaacojoai ichaane coitucuhin, acaantonai Jesoso coarana jeretohane jana rene letoaaauruhane jaun. ⁹ Nii jaun jetaote, araai saain niqai, “Chatohaneein nena neein,” naain caje bajae Erodesi. Nejetaote, nere tonorana jerene Jesoso. ¹⁰ Nii nainiha jetaote, ecu neure saseredotecuru curuaanaacuru, chaen Cana Coaunera aitoonjoa que catcha relaaureraauru, naaonjoainuri, jataain acaauru esenetaain, Jesoso cairichaa Erodisine coina counujein coulurujihane neeure. ¹¹ Nitohaneein nere tonorana jereniha Jesosone jaun jetaote, coaetaain rai soodarooru aina jiniinguin nocoeje chanuhin jetao cairichaa, nocoreeteeruha *reychurune* jaan tocohanai cajione que jetao Jesoso cajione corerate Erodesi. Nitohaneein tein jetaote, nacooaunein Filato rene letoae Erodesi. ¹² Nitohanein Jesoso cairichaaauruhane

bana caje coaaneen jetaote, ita que nejerateeriin neeuruhane baiha jetao, ita belaihaaneen neure Filato aina Erodesihuru.

Jesoso atinaauruhane coina rucuhecuruhane
(Mt 27.15-26; Mr 15.6-15; Jn 18.39-19.16)

¹³ Nitohaneen Filato rene letoaa Erodesine jana jetaote, saseredotecuru curuaanaacuru, chaen cocoinacaihuru, sattiin ecu nenacaauru cachaauru, naaonjoainuri taojiaain jetao:

¹⁴ “Inarate canu rene caa cacha turuaa uhiche, ‘Cachaauru suujua roeroecaain jete, cachaauru suujua auhacae,’ naain coulurujeein. Nena caraajenhane inara acatiha tein caje bajaunune janate, nii chatohaneen cotainacai ichaain, nii coulurujeeichene jaa lera coitucueeneun. ¹⁵ Niheichu caa cana rene jelaiha letoaera Erodesi nihanatiin, nii chatoanai ichaane jaa lera coitucuhi. Aihane jaun inae coaraguiche inara, nihi nii chatoaneen cairichaain ateinaacachene jaan lera. ¹⁶ Raujiaainchane casetecaain nii baiha jianereunni, ¹⁷ Fasocoa beseta naineein niha coulurujenojoine, nirijieein jianajaaoncaanne rijijieein,” naa acauru rai Filatone jana jetaote,

¹⁸ sattiin ita rijitiin jachaatorohaain jetao:

“Jiaohine. Jiaonriha nii Jesoso jianeeinera. Nii Barabasi jianeeujan laenra,” naure jetao Filato rai Jorioocuru.

¹⁹ Nii Barabasi jetaote, caresero cuhane enohaure, nii neseu Romanocuru que nejeratein, acauru aina sonaana que neen leinjiin cacha sohin jaohane coreniha. ²⁰ Nitohaneen nii chatohaneen Jesoso cairichanaa jerenihane jaun jetaote, nirijieein jianihane coina jetao niqiu, nacoaaneen acauru rai ere Filato. ²¹ Nejetaote, jataain tonijiaain jeelai rutaain jachaatoroaain jetao:

“Letonanocoriin coroso que teeute ecu neein ohinera,” naure jetao ita rijitiin.

²² Niritocuruhane jaun jetaote:

“Chatohanai baasonajian ichae. Coatiha cairichaain atinaanune coina chatohaneen baaso ichaain nihane coarahaan canuta. Raujiaainchane casetecaain, nii baiha nirijieein jianereunnicha,” nae jetao acauru rai Filato nichata saain.

²³ Niritoha acauru raine jana jetaote, jachaatoraaain ehequuin jetao, “Coroso que tihachaauru,” naauruha araai saaine cotabeniha jetaote, ²⁴ nii aitocuruhane rijijieein jetao ichae Filato. ²⁵ Nitohaneen jetaote, nii Romanocuru que nejeratein sonaana que neen sonajaain joaera caresero cuhane nena, acaauruhacha jianeratei cacha mitaain jetao acaauruhacha jerei rijijieein jetao, acauru bijihu Jesoso te Filato.

Coroso que Jesoso teeuruhane
(Mt 27.32-44; Mr 15.21-32; Jn 19.17-27)

²⁶ Nii jaun jetaote, coroso que Jesoso teeuruhane coina, amaaauruhane jana, situujilha cuha leinjiin cacha Sirene caje unaa Simoonne jaun jetaote, cotijiaain que nii Jesoso teeuruhane jaanu coroso baijiaeratecure. Nii jaun jetaote Jesoso caaijie, nii coroso teeuruhane jaanu amae. ²⁷ Nitohaneen amaaauruhane jana jetaote, arajii enecuru, quichaauru, naaonjoainuri jetao, caaijie cuure. Nii caaijie cunacaauru jana cunacaauru enecuru jetaote, cojioriin chanaaure Jesoso coinadera. ²⁸ Nii chanaauruhane jana acauru coaraain jetaote:

“Jiaonriha cacoreniha chanaaichenera Jerosaleen benecuru. Inara berecuru, inara jaberoco, naaonjoain coreniha chanaauchera. ²⁹ Inae nerichaain inara cairichaaauruhane jaan cojoanona. Nii banate: ‘Caohatoriha canaanai sirilanaala nihacachene niqiu,’ nariguichein. ³⁰ Nii banate ichatane ecuunooru rai, ‘Canacaanu ichoae neranuu,’ naa cuurureein cachaauru. Jana atane rarorooru raite, ‘Canacaanu asihu,’ naaurureein. ³¹ Coaracuche nachuhinti chatohanai baaso ichaain nenihanune sainejeein catohanein caetecuruhane. Nii jaun chatohanein teeinti inara teeururein inae amuhanune baiha,” nae jetao acauru rai Jesoso.

³² Nii Jesoso jiniichaain jetaote, coroatajaain necha aansai baaso icharaauru cachaauru amaure, sohin ateinanajaaauruhane coina. ³³ Inae nii “Couturi Bejero” neein acaauruhacha curuaateihu turuhin jetaote, coroso que Jesoso aina jiniiquuin nii coroatajai necha aansai baaso icharaauru teeure. Leinjiin jetaote, Jesoso najaabiji nichajai que teeure. Jana leeocho jetaote, raotono nichajai que teeure. ³⁴ Nitohaneen coroso que teeuruhane jana jetaote:

“Caa catohanein caetecuruhane coreniha, acauru que ii suujua acateera Ofa, cha coitucurenihane jaunte aihurera,” nae jetao Jesoso. Nii jana jetaote, ecu nejesinajein ita rai Jesoso cajione chaluure soodarooru. ³⁵ Nitohanein teeuruhane jana jetaote, ecu neein coarajeure cachaauru. Nii nainiha jetaote, cocoinanacaaihuri netonai:

“Chajaain aihane ena esinae rauhijiriin Cana Coaunera tenojoi Mesihaseinein niicha janijineein nihane, raajenihane rai jaberoco ichoteratemiin leeochoaauru ichoteratihane rijijieeinte coaracaachera,” naaure jetao nechua jataain cairichaa que ninichaaaja.

³⁶ Nii jana soodarooru netonai jetaote, Jesoso que ninichaajeein nechua jataain cairichaa rohan nichuutaacoaain jetao, bino elorajiojoaain nena que jetao cocoaain:

³⁷ “Aihane esinae rauhijiriin Jorioocuru rai *Rey* neeine, ichaajenihane ijiabereeo ichoterateune coaracaanura,” naaure jetao rai.

³⁸ Nitohaneein coroso que teein jetaote, rai bichoeha teein jetao: “Caate Jorioocuru rai *Rey* neein ne,” naain laenacure.

³⁹ Nii jana nii necha aansaanein coroso que nena cacha coroataja jetaote, nechua jataain cairichaa cotaiha jetao:

“Aihane esinae rauhijiriin Mesihaseineine, ichaajenihane ijiabereeo ichoterateeute coaracurumiin, chaen canacaanune maajeein ichoterateeune coaracaanura,” naane jana jetaote: ⁴⁰ “Coo niritoha. Tana ichasetecarichaa Cana Coaunerane coasiine. Itonai rijijieein caseteconeein neeinatiinachura aitohte. ⁴¹ Canatejian esinae rauhijiriin itolere-neein baaso ichacaane coreniha necairichae caa. Jana caa cacha, nii chatohanai baaso ichaain nihane coreniha caa aihai,” ⁴² naane baiha jetao:

“Canu coaacuhin ii Cojoanonaa que neeine banara Jesoso,” naa nii baaso icharaauru coroso que nena leeochoane jana jetaote:

⁴³ “Eneete esinae rauhijiriin raotojoein ichaonaana jaun caniha neriquincha,” nae jetao rai Jesoso.

Oha Jesosone

(Mt 27.45-56; Mr 15.33-41; Jn 19.28-30)

⁴⁴ Nitohaneein inae ohane rai niha Jesosone jana jetaote, enoto chujutora caje coaanein jetao, caohachanajeein nocoenanein nedae satiin chauratane, nuna machi ichoae teejihane enotonereetiaain.

⁴⁵ Nitohanihane jana jetaote, neleruhin nesoaihacoae nii Teenforo leruera cajione, ecu bujuanein nena.

⁴⁶ Nii jana jetaote, jataain tonijiaain auhaquuin jetao:

“Ii bijihune canu suujue teunra Ofa,” naain jetao inae ohe Jesoso.

⁴⁷ Nii jana ecu beraiha nenacaauru Roma rai sondarooru cafitaain jetaote, Cana Coaunera coroajeein jetao:

“Esinae rauhijiriinte, nii chatoanai baaso ichaain nenecaiha caa cachara,” nae jetao.

⁴⁸ Nitohanihane jana ecu satiin neein coarajeerera cachaaauru jetaote, nesoone caaun rai nalarijia faojoaain jelai caje cauhacoaure. ⁴⁹ Nejetaote, satiin nii Jesoso coitucuureraauru, chaen Calileea caje coaunein sacuurera enecuru, naonjoainuri jetao ecu neein coarajeure jelai caje amuelanaala nita netiin.

Ajeri jachu cuhane Jesoso jaberoco rucuhacuruhane

(Mt 27.57-61; Mr 15.42-47; Jn 19.38-42)

⁵⁰⁻⁵¹ Nii jana jetaote, ecu ne leinjiin cacha Jodea batane que nena Arimatea cocoaichanein nena Jose. Aca jetaote, caohacha cachanein, satiin Jorioocuru rai nelateein Jorioocuru coaranein nenacaauru-*Junta Suprema* tabanein nihane sainejeein, turuha uha Cana Coaunerane Cojoanonaane cohajihane jaun jetao, nitohanein nii Jesoso teeuruha nii rai leeochoaauru *Junta Supremacurune* rautaaain coaraene. ⁵² Nii Jose jetaote, Filato caje Jesoso jaberoco baja cue, rucuhacane coina. ⁵³ Nitohanein bajaain jetaote, coroso caje fauhin jetao, shojoera que conajaain jetao, jaiti chuni onaa teurenihane jaan ichatane ramara que nena ajeri jachu cuhane jetao rucuhaca cuure. ⁵⁴ Nitohanein jetaote, inae nunuheneelalajihane nebetacanaa cojoanonaane jaun, inae niicha ichanenu ichana nainecuruhane nainejeein jetao, luhecaain nii Jesoso rucuhacure.

⁵⁵ Nitohanein Jesoso jaberoco rucuhaca cuuruhane jana jetaote, acaauru aina cuure Calileea caje coaunein jimichaain unacaauru enecuru. Nitohanein cuhin jetaote, caohachaaain rai jaberoco rucuhacuruha ajeri jachu cuhanene coaracure. ⁵⁶ Nitohanein ajeri jachu cuhane rai jaberoco rucuhacuruhane jana caohachaaain coaracuruhane baiha jetaote, nenajaun cauhin jetao, meetoon rijijieein juuaain nena ichacuruhane nainaan jetao, Quiricha inoansi cuhane aitoha Cana Coaunerane rijijieein, nebetacanaa cojoanonaa bana nebetacaure nii enecuru.

¹ Nitohaneein nebetacaauruhane cojoanoo janohetiin jetaote, nii teuruhane jaan ajeri jachu coaraa cuure nii acaauruhacha ichai jujui amaain nii enecuru. ² Ecu turuhin coaracuruhane jana jetaote, elonanohi ne nii ajeri jachu fuuruhane jaa ajeri jaberoco. ³ Nii jana enohin coaracuruhane jana jetaote, inae ecu Cana Curuaanaa Jesoso jaberoco eruurene.

⁴ Nii jaun jetaote, niicha ichanenu coitucuelanaala nesooneetooruhane jana jetao, somaratohanai que cajionequin, ecu luhecotariin acaauru aina ecocohin temeeneete coroatajai cacha. ⁵ Nii coaraain jetaote, nesoone caaun, suujua acatecuruhane coaratiha nenoracaauruhane jana jetao:

“Chanuna onacaauru jana, ichaohin nenea ariiche inara. ⁶ Inae ichanaane jaun, coatiha cau nihei. Tana Calileea inara aina nihane bana inara rai: ⁷ ‘Acaihaniji cachaneein nejanohanaanein nenaate, necha aansainein ichaonacaauru rai tenojoineein niha cureein. Nii janate coroso que teein ateinaa cuurureein. Nete nichata janohane cuhane ichanareein,’ narejetaoha inara raine que nainaquicheneta,” naaure jetao ecu ecoonacaauru cachaauru.

⁸ Niritocuruha acaauru raine que nainaan jetaote, acaauru rai aitoroetoha Jesosone coaacure. ⁹ Nitohanein inae nainaan, nii atane bana caje jelaiha cauhin jetaote, jitariin nii acaauruhacha coarai biha jetao cuure lechoonca leiinjin afosotooru rai, chaen satiin acaauru aina nenacaauru cachaauru, naaonjoainuri rai. ¹⁰ Nitohanein coaraain afosotooru rai biha cunacaauru jetaote, Maadala bene Mariha, chaen Joana, chaen Saantiao neba Mariha, chaen leeochoauru enecuru acaauru aina cunacaauru, naaonjoainurine. ¹¹ Nitohanein turuhin beeuruhane jana jetaote, acaauru esenetana jerecurene afosotooru. ¹² Nejetaote, nii acaauru esenetaaurenihane sainejein soronein jeluhariin cuhin turuhin, nii atane bana cuhanai coaraa Fedorone jana jetao, nii conaacuruhane jaa shojoeraacha ecu codoheque. Nitohanein shojoeraacha eruhane jaun jetaote, jataain cojoelatiin jelaiha nenaanjaun cauha cue Fedoro.

Emaoso nese coero cuhane cuuruhane
(Mr 16.12-13)

¹³ Nii bananein jetaote, enoto chujutora rijju fautaain amunaanaja itanejeein nii Jerosaleen caje nenea Emaoso neseu jetao, cuure coroatajai Jesoso aina nerelanacaauru. ¹⁴ Nitohanein Jesoso ateinaauruhane que ereerejeein bero cuhane cuujeeuruhane jana jetaote, ¹⁵ jaiti que ereerejeeuruhane jana, acaauru rohan nichuutaain jetao, acaauru aina bero cuhane cuujue Jesoso. ¹⁶ Nejetaote, acaniane coitucurene, acaniane coitucuruhanane jereniha Jesosone jaun. ¹⁷ Nitohanein jetaote, acaauru rai:

“Chaaquena bero cuhane ereerejeein cuujueeiche,” naa acaauru rai Jesosone jaun jetaote, ecu inaderatonanaain inacuhin jetao:

¹⁸ “Ti netonai Jerosaleeun neenatiinna: ‘Naaonjoain ichacuruha caa janonaacha cuhanera,’ naain coitucueeneite,” naain tonoraa nii bero cuhane cuujuenaa coroataja Cureeofasine jaun jetaote:

¹⁹ “Chatohaneeuruhanaate aitoi,” naane jaun jetao:

“Nasarete cocoaicha Jesoso, satiin cachaauru notaracae nere que irihane naitoonjoan ichaain, itolere que laraajjin Cana Coauneraacha letoai *profetanein* nihanatiinte ²⁰ Romanocuru rai coulurujueure saseredotecuru curuaanaacuru, chaen cana rai cooinacaihuri, naaonjoaihunri, coroso que teein ateinaauruhane coina.

²¹ Canacaanune niqiu, cairichaerinojoneein neeuruha Israeli cocoaicha nichaachene ichoteratihane cohajihacaanu. Nete inae nichata janoha nitohanein ateinaauruhane saijjein, ²² canacaanu aina nenacaauru enecuru tabaauru, janonaa aonaain cuhin natane bana coaraa cuuruhane jana, ²³ ecu Jesoso jaberoco eruurenihane jaun, jelaiha nenaanjaun cauhin canacaanu rai been canacaanu socoinaure. Acaauru rai ecocohin jete: ‘Coatiha cau nihei Jesoso jaberoco, inae oo caje ichanaane jaunta,’ naaunre anjeraauru,’ naain beeuere. ²⁴ Niritocuruha turuhinne jaunte, canacaanu caje nenacaauru tabaauru netonai cuhin, nii atane bana coaraa cuure. Nii janate chuhisi, nii aitocuruha enecurune rijjijeein, inae ecu nene Jesoso jaberoco. Niheichu nii Jesoso nihanatiin coaracuruhi,” nae jetao rai Cureeofasi.

²⁵ Niritohane jaun jetaote acaauru rai:

“Chanuna cha esenetana jerelanaala, nii aitocuruhalu *profetacurune* coacuhin esenetana jereneeiche. ²⁶ Tana jauriaanejeein dedeeu cusihane ajiniha, catohanein necairicharichaan Mesihazine coitucuhicheneta,” naane baiha jetao, ²⁷ Moisesa quiricha caje coaanein nunuhetein jetao, que aitiin laenacuruhalu *profetacurune* beebjeein jetao, acaauru rai ereereje Jesoso.

²⁸ Nitohaneein nii cuuruhane jaan, Emaoso neseu turuuru jana jetaote, rauhijiriin situujiha cunaa rijijieein cuujue Jesoso. ²⁹ Nejetaote:

“Cauna canacaanu aina nesuruure. Inae jataain sohane jaun nocohejia natiin,” naain jetao chunaare. Nitohaneein chunaauruhane jaun jetaote, ecu acaauru aina nesurue Jesoso.

³⁰ Nitohaneein acaauru aina nesuruhin jetaote, lenonecuruhane coina nelauriaauruhane jana jetao, faa teberiaain Cana Coaunera bajaane baiha jetao, acaauru rai be-unebeeneein te. ³¹ Nitohaneein faan tihane que nainaan jetaote, Jesoso nihane coaraain acanihane coitucuruhane jana jetao, inae acaauru caje jianatoroain amue.

³² Nitohaneein jianatoroain amuha acaauru cajene jana jetaote: ecu jelai nedaain ita rai nejesinajeein,

“Esinae rauhijiriin acanihane jaun jiara bero cuhane uujueein, ereerejiha Cana Coaunera Quiricha inoansi quene jana, aca netoojoain naonae cana suujua cuhanaina,” naare jetao ita rai.

³³ Niritocuruhane baiha jetaote, caeneenejelanaala jelaiha bero cuhane soroneein cuhin Jerosaleen, ita taojiaain neeuruha lechoonca leinjiin nenacaauru afosotooru aina acaauru leeochoaurune jaan cauha cuure. Inae nii Jerosaleen nenacaauru rene turuuhane jana jetaote:

³⁴ “Esinae rauhijiriinte inae ichanae Cana Curuaanaara, Simoon raite inae ecocoera,” naain jetao acaauru rai beeure.

³⁵ Niritocuruha acaauru raine jana jetaote, bero cuhane acaauru rai netonai ecocohin acaauru aina cuujihane beein, acaauru aina lenoneein faan teberiaain, Cana Coaunera bajaain acaauru rai tihane que nainacuruhane beeure jetao nii acaauru ajiniha netaojiaain nenacaauru rai, nii coroatajaihuri Emaoso coero cuhane cunacaauru.

Aina nerelanacaauru rai ecooca Jesosone
(Mt 28.16-20; Mr 16.14-18; Jn 20.19-23)

³⁶ Niritiin acaauru rai bero cuhane ecoocane que jaiti ereerecuruhane jana jetaote, luhecotariin acaauru cataaun neeoritiin:

“Raotojoein neeuche,” naa acaauru rai Jesosone jaun jetao: ³⁷ “Rai corii jecha coaracure,” naauruhane jaun jetao jataain nesooneetooore. ³⁸ Nitohaneein nesooneetooruhane jana jetaote:

“Chanuna jataain nesooneetohiche. Chanuna nainanacharanejeein, baasoneein inara suujua cuhane coaauquiche. ³⁹ Cacoichuru, catihacuru, naaonjoaihunri coaracuchenachuhiti, jeelai cajabereeeoneeinte neeure caa cajabereecuru. Cajabereeo mucuhin cacoharaauche. Leinjiin onaa corii, caa cacoaraaichene tocoaneein bucuhin, jaberoconeein nichaauraaain nena naineriheita,” nae jetao acaauru rai Jesoso.

⁴⁰ Niritiin jetaote, coroso que teein, rai tijia, biji, naaonjoain curuabaauruhane jaacuru coarate acaauru que. ⁴¹ Nejetaote, jataain esenetana jerecurene, jataain cojoelatiin rachoojoeuruhane jaun. Nitohaneeuruhane jaun jetaote:

“Tana cau enohalanohineein niha cau chaelai lenone nijine,” naain acaauru caje bajaane jaun jetao,

⁴² niha ate basichone jaun, rai teeuruhane jaun jetao, ⁴³ ecu acaauru notaracae netiin que lenone. ⁴⁴ Nitohaneein lenonihane baiha jetaote acaauru rai:

“Caa catohaneein caetecuruhane quene inara rai berejetoonu, jaiti canu atinaaurenihane jana inara aina nihanune bana. Inae catoaneein caetecuruhane coina, rai quiricha cuhane itolereenein caque aitiin laenaalu Moisesane nainaan, chaen aitiin quiricha cuhane laenacuruha *profetacuru*, Salmo naaonjoain cuhanene rijijieeine inae nainaan,” naa acaauru raine baiha, ⁴⁵ Cana Coaunera Quiricha inoansi cuhane aitoane rijijieein acaauru que coitucuhateein jetaote:

⁴⁶ “Laenanohineinte ne, canu Mesihasi nichaunne ohanune baiha, nichata janohane cuhane ichanacaunne que. ⁴⁷ Aihana jaun, canuhacha cocoinanohineein Jerosaleen caje nunuhetein, satiin atanecuru sacuritaain cachaauru rai, ‘Esinae rauhijiriinte, coreniha ichoteratenohineein nerichaacheein,’ naain beechete, nacoaauneein Cana Coaunera coacuhin suujua corein neeuruhine acaauru osa caje acaauru ichoteratiha Cana Coaunera coina. ⁴⁸ Inarate caa ohanune caje ichanacaunne coaraneein neeiche.

⁴⁹ Canune inara rai Ofa aitoonjoalu tereeeunni. Aihane jaun, jiaonriha caa Jerosaleen caje amuhiche, laraajiiin neeichene jaanu dede caje unaa raachene reetihaaineta” nae jetao acaauru rai Jesoso.

Dedeu cauha cuha Jesosone
(Mr 16.19-20)

⁵⁰ Niritoha acaauru raine baiha jetaote, Jerosaleen caje amanajaain jetao, Betaniau turuanajaain, ecuun biji sijirichaain jetao acaauru cojiotae. ⁵¹ Nitohanein acaauru cojiotaain coroaenaacane baiha jetao, inae dedeeu cauha cue, ecu acaauru ratiriin. ⁵² Nii jana jetaote, ecu Jesoso coroaecuruhane baiha, jataain rachoojoein jelaiha Jerosaleeun cauha cuure. ⁵³ Nitohanein cauhin jetaote, itolere bana Teenforo asae Cana Coanera coroaerejetecurelu.

Joaancha laenai Ena Nenea Cana Coaunera Ere

Cana Coaunera Ere

¹⁻² Jaurianejeeinte nenea ne caa Erenaa.

Itolere, dede, cana rai chauratane, naajoain coaunaa Cana Coaunerane ajiinihate nelu caa Cana Coaunera Ere, jelai Cana Coauneranein.

³ Nii jelai Erenaa quete itolere coauneratelu Cana Coaunera. Nihei nii colane necoau-naain nei.

⁴ Nii Erenaate ichaonaa teraneein ne.

Nii ichaonaa teerate, cacha cononeein ne. ⁵ Nii Erenaate, cononeein nocohena conaeranein ne. Jacatiasihei nocohena tabai.

Charijieein teinti cana rai chauratane conae caa enoto. Nii rijijieinte cacha suujua conae nii Erenaa. Amuritonaa nainesihei nocohena tabai.

⁶⁻⁹ Inae chauratane que turuelalajia nii cono esine, satiin cachaauru conoaeranune janate, Joaan letoae Cana Coaunera, nii cono que ereerejeein cachaauru relaane, aonaain esenetaain coitucuuruhane coina.

¹⁰ Nii Erenaa quete, chauratane coaunera Cana Coaunera niqui. Nete cajia chauratane que turuhane jana coitucurene caa chauratane que nenacaauru, niicha coananohineein neeuruhane saijieein.

¹¹ Caa niicha coaunai chauratane que turuhane janate, que jaolequiin raasuren cachaauru. ¹² Nii janate, atiin raain esenetaaure coroatajajei cachaauru. Nii corenihate, calaohi raane rijijieein acaauru rae Cana Coaunera. ¹³ Joaereein cacha calaohi rijijieein nihei inae Cana Coaunera ere esenetaane cacha. Rauhijiriinte Cana Coaunera calaohi rijijieein nereein nii Erenaa esenetaane.

¹⁴ Nii Erenaate, cachaneein nejanoain canacaanu aina ichoae. Nii jaunna aina amue-mujeein coaracaanune jaun, leinjiin acaihanejeein Cana Coaunera Calaoehineein nihane coaracaanu canacaanu nota que, jerichanejeein Cana Coaunera rijijieein chabana no-hanelanaala rauhijiriin canacaanu belaihana jaun. ¹⁵ Nii janate, turuha uhane jana: "Taa quenara aitonajacoona, 'Canu caaijiete turuha ureein canu ajiniha nenaara,' naain aitonajacoona," nae Joaan, nii Erenaa cojoeluhin.

¹⁶ Inetono janonaa banate, satiin cacha belain cana coroatajane nii Erenaa.

¹⁷ Moisesa quete rai naitoonjoan beratein laenaeratelu niqui Cana Coaunera. Nete tonoraasuren cachaauru. Nii natiinte, atiin cachaauru belaiha ichaonaa rauhi que cachaauru relaane coina turue Cana Coaunera Calaoehi Jesocuriso, nii cacha relaana jaan ichaonaa rauhi raauruha cachaaurune coina. ¹⁸ Chabana Cana Coaunera coaracuruhi cachaauru niqui, nete inaca Cana Coaunera coitucuhane jaun, nii inaca que cana relae, acaihanejei Calaoehineein nihana jaun.

Turuha urichain Jesocurisitone beebijiha Joaan- cacha coujunacaterane

¹⁹ Joaan renete batirichuru letoaaure nii Jerosaleen nenacaauru bichauhenaauru: "Chaneeita," naain Joaan caje bajaauruhane coina.

²⁰ Inae Joaan rene turuhin bajaauruhane janate: "Curisito nihaunta," naain rauhijiriin tonoranaaca Joanne jana:

²¹ "Chaneei najian. Cana Coaunera ere bera Eliasineeina," naain coaiteen bajaauruhane jana:

"Aca nihaunta," naain coaiteein tonoranaaca Joanne jana:

"Aca neneeina jaun, chaneei najian. Nii turuha niicha jerecuri canacaanuhacha cohajei Cana Coaunera ere beranecaai," naauruhane janate:

"Ahan- aihei, aca nihaunta," naain tonoranaaca coaiteenne jana:

²² "Chaneei najian. Beeinete ne, bihacaanu canacaanu letoaurera raine coina. Chatoanai icharaneei najian," naain bajaauruhane jana:

²³ "Canu quetejian, nerichaain leinjiin cacha, cacha areeroo cuhin eeheehejeein cacha cotiaranura: 'Turuha cana curaanaane jaan coero rajiiauchera, naain beranura,' naa Isaihasi najaan nichaaunra," naain biha Joanne jana:

²⁴⁻²⁵ "Chanuna jana chaen, acau que cachaauru coujunacateei, nii canaacha cohajei Mesihasi neein, niheichu Eliasi neein, niheichu leeocho Cana Coaunera ere bera- *profeta* neein, naaonjoainuri neein nenaalanaala," naain bajaauruha nii fariseeocuru letonocurune janate:

²⁶ “Acauhanau teeinne canu, cachaauru cojunacatiha baotisanajaaun. Inae turuha urichaan canu caaijie inaraacha coitucuhi cacha. ²⁷ Canu caaijiete turuha ureein, nii inoaelu nena cacha- jataen canu amuritoeriin cocoinanacai,” naain acaauru rai be Joaan.

²⁸ Nitohaneente, Jorodaan jeraniha nena Betabarau niha Joaanne jana, Jerosaleen caje uhin Joaan rene turuhin bajauruhane janate: “Canua laen cacha areeroo eeheejeein cacha cotiaraneein neeunra,” naain acaauru rai be Joaan- cacha coujunacatera.

Cana Coaunera carenero narejeen

²⁹ Nii cojoanoote, taja uujiha Cana Coaunera Calaohi Jesosone jana coaariin: “Notara Cana Coaunera carenero narejeenta. Taate itolere caa chauratane que nenacaauru cachaauru caje osa itajeranu que oha cureeincha. ³⁰ Taa quenara aitonajacoonra, ‘Canu caaijiete turuha ureein nii canu ajiiniha nena cacha,’ naain aitonajacoon. ³¹ Inae niqiu inoaelu caje coaunein nesianiha niqiu, nete caa cacaijie turuha uhe. Canu netonaichu coitucuhaunlu jauriaa nejeein. Jianacoo cana mitaeraunu que Cana Coaunera letononeein nihane coitucuhaunlu. Nena laen inae ena coitucuum, carai biha caletoaerana jaun. Israaeli cocoaichacuru que coitucueratihanune cointate, carai bein caletoaerana caletoaera. ³²⁻³³ Osa caje cana mitaeranu que letononeein nihane coitucuhaunlu niqiu. Nena, ‘Leinjiin cacha choaae fauha uha serori rijijiein Cana Coaunera Suujuenete, Cana Coaunera Suujue que coujunacatihate aicheeincha,’ naain carai biha caletoaerana jaun, choaae fauha uha dede caje serori rijijieine coaracaunna jaunna coitucuum. ³⁴ Nii jaunna, ‘Acate Cana Coaunera Calaohi inecaihara,’ naaun, nitoanihane coaracaunna jaun,” naain be Joaan.

Ichoaechania Jesoso Ere tonoraerauru

³⁵ Nii cojoanoote jelaiha Betabarau coroatajai nere tonoraerauru Simoon Fedoro ocoala Aanderesi, chaen canu, naojoaain nihacaanu Joaan ainane jana, ³⁶ situha uhe Cana Coaunera Calaohi Jesoso. Nii janate: “Taa Cana Coaunera carenero narejeen coaracuchera,” naain biha Joaan canacaanu raine jaun, ³⁷ Cana Coaunera Calaohi Jesoso coariin caijie cuhacaanu. ³⁸ Nitohanein caaijie cuhacaanune janate, jaotoraain canacaanu coariin:

“Chate ichaquiche niriirijieinta cachaauru,” naa Cana Coaunera Calaohi Jesoso canacaanu raine jana:

“Chute neei aaita cacha relaera,” naacaanune jana:

³⁹ “Chajauchetejian coanicha,” naain canacaanu amaane jana, inae enuna macoijiu teejia enotone jaun, cuu aina sonafaacaanu.

⁴⁰⁻⁴¹ Nii baihate, nihana Simoon Fedoro ariha cue nii Aanderesi. Ariin, ruhin: “Inae canaacha cohajei jianacoon cana mitaeranu que- Cana Coaunera letono Curisito eruhacaanura,” naain nihana Simoon Fedoro rai biha cue Aanderesi.

⁴² Nii baihate, Cana Coaunera Calaohi Jesoso rene, Simoon Fedoro turuaa uha Aandersine jana, Simoon coariin:

“Jonasi calaohi Simoonneei niqiu, nete Fedoro nereein ichurujuara,” naain Fedoroneein curaate Cana Coaunera Calaohi Jesoso, aca laraajiin nere beraneein nerichaine coitucuhana jaun.

Ferifi aina Natanaaeli cotihaca Cana Coaunera Calaohi Jesosone

⁴³⁻⁴⁶ Nii cojoanoote Calileea batane que cuna jaaun, Ferifi aina itaque tacauruhana jaun: “Canaha neeorihura,” nae Cana Coaunera Calaohi Jesoso, Ferifi rai.

Fedorooru nese Betesaaida caje unaa nii Ferifi netonai.

Niritiin cotihacane jaunte, Natanaaeli ariha cue Ferifi. Ariin, eruin: “Inae turuha nii Cana Coaunera Quiricha Inoaesi cuhane turuha uha niicha jerecuri eruhacaanura. Nii cacha- canacaanuhacha eruhite, Jose calaohi- Nasarete cocoaichanera,” naain biha Ferifi, Natanaaeli raine jana jetaote:

“Chaquete nelatere Nasarete cocoaichata,” naane jana jetao:

“Chajaachautejian coanicha,” naa Ferifine jaun, Ferifi jiniichaain uhin turuha uhe.

⁴⁷ Nii janate, inae rohan nichuuntaa Natanaaeline jana: “Nocoo inae uha Israaeli cocoaicha esine- coritanacae lanaala nenaara,” naa Cana Coaunera Calaohi Jesosone janate:

⁴⁸ “Inasiinte cacoitucuhita. Cacoitucuhi inachute,” naane janate:

“Eejeen- aihanura. Ii cotihaca uha Ferifine ajinihana inae ii coitucuum. Nii uheraneein curajaain enuha asaee neeine janana, ichoharajeeunra,” naane janate:

⁴⁹ “Iite Cana Coaunera Calaoheein canacaanuacha cohajei Israaeli curaanaa Rey neeicha cacha relaera,” naa Jesoso rai Natanaaeline jana:

⁵⁰ “Nii uhera asaae neeine coaracaunne que aitocoanne najaanchana canu esenetaai. Inae jataain nii amuritoeriin coariquuincha. ⁵¹ Rauhijiriina aitoonra. Inae nejoraca dede bacuujuane janate inaraacha cohajei Cacha Calaohi nichaunne choae fauhin, jelaiha iniha cuuruha Cana Coaunera letonocuru aanjeraurune coariquuincha,” nae Cana Coaunera Calaohi Jesoso.

2

Nisirihatiha cachane beseta

¹ Nii baihate nichata janohi catiariin Calileea batane que nenea- Canaau neein curajain nenea neseu ne nisirihatiha cachana jaan beseta.

Nii jaunte, cuu nii beseta bitoaa cue Cana Coaunera Calaohi Jesoso neba.

² Nii janate Cana Coaunera Calaohi Jesoso netonai cotihacure nii beseta que, aina nerelanacaauru aina cuhane caina.

³ Nitohaneein inae nii beseta que neuru jana jetaote, inae saa binone jana: “Inae nihei binota,” naain Jesoso rai biha nebana jaun:

⁴ “Saan. Chanuna niriiotohi caraito oma. Inasiina jaiti turuha canu amihaneon nunuhetihanune jaan cojoinaca que ne coalanaala,” naa neba raine janate:

⁵ “Chajaaincha naitoojoaancha ichacuchera,” nae nii cuu bino chaluurera rai Jesoso neba.

⁶⁻⁷ Nii janate cuu ne Jorioocuru rai saotaneein baichaje tabaanaain- atane caje ichanohineein, Cana Coaunera notaracae biji culejeen itolere acaauru lenonecuru culejeen ratirihuruhana jaanu que jesinaeeca teuruhana jaan.

Nii jaunte: “Caa cuhane acuu raain teeuche nainecolijiaanaaincha,” nae Jesoso nii bino chaluurera rai.

Nii le baichajete baichaje seejoan cuhane coroata baichajihanaai curujuae.

Inae nii baichaje nainecolijiaanaain acuu raain, teein beuruhane janate: ⁸ “Soriin amaaain, taa beseta erora cocoanihura,” naa Jesosone jaun, soriin amaaain nii beseta erora cocoe nii acuu chaluurera.

⁹ Nii janate Cana Coaunera Calaohi Jesosohacha rotoi nihane coitucuelanaala coe nii beseta erora. Acaihanejeen nii acuu raureraachate coitucure.

Nii jaunte nii bino cohin aonaain: ¹⁰ “Raotoha caa bino,” naain, “Chajataauraa,” naain, nii ene ranaa jerera cotijiaain: “Raaotoha caa ii bino. Aihuruha leeochoaurune rijijieein, bino caohacha que nunueteen cana cocoerate lanaalate aaita. Taoniin nunueniha canaacha coi amuritoeriinte raotera,” nae nii beseta erora, nii ene ranaa jerera rai.

¹¹ Nitohaneein Calileea batane que nenea nese Canaau, binoneein jesinaeeca rotoe Jesoso, esinae Cana Coaunera letononeein nihane coitucuruha cachaurune caina.

Nii coaraaina, esentaacaanu aina nerelanaa nichaanune.

Nitohaneein nunuheteinte, itolere cunaitenacaauru rautaain, itolere ichae Cana Coaunera Calaohi Jesoso.

¹² Nii baihane Caferenaaon cuha Jesosone jana, corianiha cuhacaanu, nejeraauru, neba, aina nerelanaa nichaanune naaonjoain, cuu neorihacaanu inata janojoeine caina.

Jerosaleen nenea Teenforo caje necoretenacaauru sitaa Cana Coaunera Calaohi Jesosone (Mt 21.12-13; Mr 11.15-18; Lc 19.45-46)

¹³ Nii janate Jorioocuru beseta Fasocaa que turuelalajihana jaun, turuha cue Cana Coaunera Calaohi Jesoso.

(Fasocaa besetate bitohaure Jorioocuru ajelanaala, nii Teenforo asaae. Cairichaaeri-najaain niha Egipto curaanaane caje jianacoo mitanajaa Cana Coaunera najaan- cojoanonaaniha nii Fasocaa besetana jaunte, nitohaneein Fasocaa beseta cojoanonaa bana Teenforo asaae itataojiaain Cana Coaunera corojeein bajaure Jorioocuru.)

¹⁴ Nii janate Jerosaleen nenea Cana Coaunera rai ita taojiauruhana jaan loreri inoaei-Teenforo asaae necoretiha neure Jorioocuru, itolere baca, carenero, serori naaonjoain que. Nii janate ecu jelai tein ne cachauru rai coriqui coreurerera. Niite acaauru coriqui choae laurujua laurujuauruhane jana, ¹⁵ sicho coinori que rajirajinajaain, nii acaauru rai bacauru, carenerocuru, naaonjoain aina curuaataain, acaauru sitaain, nii coriqui coreurerera rai coriqui riariae atane choae. Acaauru coriqui rori raatiin sieitiin, ¹⁶ chujuhechoha nii serori que necoretenaane jana: “Naain caa serorichuru amauchera. Coa caa Ofa Cana Coaunera loreri asaae necoretiachera,” naain sitanajae Cana Coaunera Calaohi Jesoso.

¹⁷ Nii jaunte, “Jataain ii loreri beraihanunete ne,” naain aitosihalu Cana Coaunera Quiricha Inoaei cuhane nii canacaanuhacha cohajeine jaun, “Aca caara,” naain canacaanu suujua cuhane Jesoso coarajiacaanu aina nerelanaa nichaanune.

¹⁸ Nii jaunte sitanajaa Jesosone jaun: “Chatohanai jana ichaain canacaanu notaareei jana, esinae Cana Coaunera letononeeine coitucuhacaanune coinata,” naain Jesoso caje bajaauruha Jorioocurune janate:

¹⁹ “Caa Cana Coaunera loreri chamuhitiin jaohichenena, nichata janojoeincha cuhane michureeunni nacooauneeincha,” naane janate:

²⁰ “Inasiinte jenachoonca saota jaanacaain ichacuruhalu jetao natiin, iicha nichata janojoeincha cuhane michureeita,” naaure Joriocuru Jesoso rai.

²¹ Rai jaberocohacha quete aite, nii Cana Coaunera loreri que ujuaiteein. Nii jaunte nichata janojoein ichanae Jesoso- oo caje. ²² Nii jaunte nichata janojoein ichanaane coaracaanune jaun, inae jauriaa aitosihana jaun, canacaanu suujua neeoritohana jaun, nii aitoha Jesosone esenetaaanu, Cana Coaunera Quiricha Inoaesi cuhane aitohana jaun.

Satiin cacha suujua coitucuha Jesosone

²³ Fasocoo bana cuu Jerosaleeun neein, bacosacuru, maosacuru, urichosae, naajoaunri rautaane coaraante, Cana Coaunera Calaohi Jesoso esenetaacooaure arajii cachaauru. ²⁴ Nete, “Naojoaante chuhisi, esinae rauhijiriin quesenetaurureeincha,” naene Jesoso, acaauru suujua coitucuhana jaun. ²⁵ “Naojoaauruha caa cachaaurura,” naain biha chuneine que airijiinte, cacha suujua coitucuhana jaun, saneein esenetanajaene Cana Coaunera Calaohi Jesoso.

3

Jesoso rene turuha Necodemone

(Niha lelauriin Jorioocuru fariseeo neein curujaain. Niichurute, “Acaauruhachajete jataain leeochoauru amuritoheriin Cana Coaunera ere tonoraare,” naaure.)

¹ Leinjiin fariseeo Necodemo neein curajaain nenaate nii lelauriin Jorioocuru bichauhenanein ne, acaauru rai jataain nelateineein. ² Niite janotiin Cana Coaunera Calaohi Jesoso rene turuha uhe. Turuhinte:

“Eletoaa Cana Coaunerane coitucuhacaanura. Iite itolere bacosacuru aina cunaite-nacaauru rautaraneein neeicha. Nitohanai ichana nainihe jelai cacha Cana Coaunera colaneta, cacha relaera,” naa Necodemone janate:

³ “Esinaena rauhijiriin aitoreeunni. Enacooaunein nejanoaeniha cachane, Cana Coaunera aina jiniiquiin nena nainihe” naa Jesosone jaunte:

⁴ “Inasiina enacooaunein nejanoare ichauhena. Inasiinte coaiten neba suuri cuhane nerooaain nejanoare ichauhena,” naa Necodemone janate:

⁵ “Esinaena rauhijiriin aitoreeunni. Nihei acau nejei, Cana Coaunera Suujue naojoain que coujunacatenoineniha cachane, Cana Coaunera Ere tonoraeraneein nena nainihein cacha. ⁶ Jana, cacha caje nejanoaante- jelai cachaneeinne. Jana, suujua culejeein caruruhin coriha Cana Coauneranete, Cana Coaunera cachaneein ne. Colane aihei. ⁷ Cana Coaunera Calaohi coitucuhin esenetaain nere tonorana jereraaurute nejanoaain Cana Coaunera cachaneein nereein. Coaa caa ichei caritocooaunne cojoaelatiincha caeneein aonajihha,” naa Jesoso, Necodemo rai. ⁸ Niritiinte, “Charijieein teeinti tiririjiin uha cujuanane, ‘Naojoain cajete uhara,’ naain coitucueenei. Niheichu ‘Cuute cuera,’ naain coitucuheneei. Nii rijijieein techu, ‘Naojoainte cacha rai ichaonaa te Cana Coaunera Suujue,’ naain coitucueeneicha,” naa Jesosone janate:

⁹ “Chatohanihana,” naa Necodemone janate:

¹⁰ “Jataain Israeli cocoaicha relaeraneei inatiin, ta carihanai coitucuhine. ¹¹ Esinaena rauhijiriin aitocooanu, canacaanu nota que coaracaanune jaun. Nete, aitocooanune esenetaeneeichera. ¹² Caa cana rai chauratane que aitocooanne esentaeneeine, chatohanein jana dedeeu ichaonaa bihanune esenetareei.

¹³ Nihei chunei dedeeu iniin coaara. Canuna laaen dedeeu nihanune caje uhin cau turuun cachanein, itolere caa chauratane que nena cacha rijijieein nihanune coina. Canuna Cacha Calahineein inaraacha cohajeineein neeun. ¹⁴ Charijieein teeinti, coaata caje acano ichaain, enuha que nujuateein chujuraa Moisesane coitucuhi chachu natiin. Nii rijijieein techu, enuha que nujuateein Cacha Calaohi nichaunne chujuraa cuurureein, ¹⁵ nitajenaachara nejein nena ichaonaa raa quesenetaerane coina,” naain,

⁹ “Chatohanihana,” naa Necodemone janate:

¹⁰ “Jataain Israeli cocoaicha relaeraneei inatiin, ta carihanai coitucuhine. ¹¹ Esinaena rauhijiriin aitocooanu, canacaanu nota que coaracaanune jaun. Nete, aitocooanune esenetaeneeichera. ¹² Caa cana rai chauratane que aitocooanne esentaeneeine, chatohanein jana dedeeu ichaonaa bihanune esenetareei.

¹³ Nihei chunei dedeeu iniin coaara. Canuna laaen dedeeu nihanune caje uhin cau turuun cachanein, itolere caa chauratane que nena cacha rijijieein nihanune coina. Canuna Cacha Calahineein inaraacha cohajeineein neeun. ¹⁴ Charijieein teeinti, coaata caje acano ichaain, enuha que nujuateein chujuraa Moisesane coitucuhi chachu natiin. Nii rijijieein techu, enuha que nujuateein Cacha Calaohi nichaunne chujuraa cuurureein, ¹⁵ nitajenaachara nejein nena ichaonaa raa quesenetaerane coina,” naain,

Chauratane que nenacaauru belaitoha Cana Coaunerane

¹⁶ “Jataain caa chauratane que nenacaauru cachaauru belaitoha Cana Coaunerana jaunte, acaihanejein calaohi nichaanne letoae caa chauratane que Cana Coaunera, nitajenaachara nejein niha quesenetaain cacoitucuurera cachaaurune coina. ¹⁷ Coatiha cacha casetecaanune coina calaohi nichaanne letoai Cana Coaunera. Jianacoo osa caje cacha mitaanune coinata, cau calaohi nichaanne letoae Cana Coaunera.

¹⁸ Nii Cana Coaunera Calaoihi nichaaunne esenetaa cachane, caseteco coarinaain. Jana Cana Coaunera Calaoihi nichaaunne esenetaaite, caseteconein niha cureein, acaihanejein Cana Coaunera Calaoihi nichaaunne esenetaenihana jaun.

¹⁹ Cono rijijieeinne turuun caa chauratane que Cana Coaunera Calaoihi nichaaunne, cacha conaeranu que niqii. Nete nii cono jerecurene nii Cana Coaunera Calaoihi nichaaunne esenetaauruhi cachaauru. Acaihanejein nocohena janaachate nena jerecure, nocohenaanau neein suujua coaraelanaala baaso ichacuruhane coina. Nii corenihatate caseteconein neeurureein. ²⁰ Baaso ichacuruhane coaracuruhane coataate, cono rohan nichuuntanaa jerecurene saain nii baasoneein nenacaauru cachaauru. ²¹ Jana cahachaaain ichaoruhane, cono rohan nichuuntaaure, Cana Coaunera jerenohin ichacuruhane coaracuruhane coina,” naainte Necodemo rai aite Cana Coaunera Calaoihi Jesoso raaje neque.

Enacoauneinte Jesoso que ereereje Joaan-Cacha Coujunacatera

²² Nii baihatate Jodea batane que cue Cana Coaunera Calaoihi Jesoso, aina nerelanaa nichaanune aina, cuu inata janajoeei nejeein neeriin, acauhanau cachauru teein coujunacatenajaain baotisanajaane coina. ²³ Nii janate, Salim rohan nena Enoon, cachaauru coujunacatiha ne Joaan, cuu niha tabaain acauna jaun. Nii janate cuu turuhajeere cachaauru, acauhanau teein coujunacatenajaain baotisanajaa Joanne coina.

²⁴⁻²⁶ Inae Joaan enoaene lalajeeruha caresero cuhane janate, acauhanau tein cachaauru coujunacatein baotisa Jesosone jaun, ita cotaicha rijitocure Joaan ere tonoraaurera, leinjiin Jorioo aina. Nii baihatate Joaan rene turuhin: “ ‘Cha,’ naau. Taolu ii aina Jorodaan jeraniha nenaalu leinjiin cacha canacaanu rai iicha beebejeilute, enene acauhanau tein cachaauru coujunacatein baotisanajaa ne. Saainte inae aca ere tonoraure,” naauruha Joaan rai nere tonoraaurerane janate:

²⁷⁻²⁸ “Saana. Jeriha Cana Coaunerane jaunte aihure. Inae inara rai rauhijiriin aitonajaaocaun, ‘Coatiha Curisito nihaun,’ nanajaaocaun. Canute letoae Cana Coaunera nii beraanu que. ²⁹ Charijieein teeinti, inae comasai raa cachane corojate rai belaicha. Nii rijijieein inachu canu netonai corojeeun, Cana Coaunera Calaoihi Jesoso ere tonoraauruha cachaaurune. ³⁰ Aca ere tejian tonoraa cuurureein cachaauru, jelaichoae jauhecotojoeiriin. Jana canu erete tonoraa cuurureein fautojoeiriin. ³¹ Nii dede caje unaate, itolere cacha curuaanaa neein ne. Jana chauratane que nena cachate, niicha coaraaicha coitucuuje. Jana aihei dede caje unaa. Itolere dedeeu nena, itolere caa chauratane que nenacaauru, naojainte coaraain coitucue. ³² Acate itolere niicha coarai coaraain be niqii, nete esenetaarene caa chauratane que nenacaauru. ³³⁻³⁴ Jana esenetaa cachanete, esinae rauhijiriin aitoa Cana Coaunerane coitucuha cureein, jelai Cana Coaunera Suujue que suujuecoha Cana Coaunera Calaoihi Jesosone jaun.

³⁵ Cana Coaunera, nii letono calaoihi belaitohana jaun, itolere cacha curuaanaa nihane coina cocoainae. ³⁶ Nii jaunte Cana Coaunera Calaoihi esenetaera, nirijijieein nitajanaachara nejeein nena ichaonaa raa cureein. Jana, nii Cana Coaunera Calaoihi esenetaite nitajihate cureein Cana Coaunera casetecanohi neein,” nae Joaan-Cacha Coujunacatera, nere tonoraaurera rai. Nitohanihalu inae Joaan enoaene lalajeeruha caresero cuhane rai.

4

Samaria bene rai iriha Jesosone

¹ Joaan cacha coujunacatera ere tonoraauruhane amuritoheriinte, Jesoso ere tonoraure arajii cachaauru. Chaen “Aca jete, Joaan amuritoheriin acauhanau tein cachaauru coujunacatein baotisanajaa.” naain coitucure fariseeocuru. ² (Coatiha aca, acauhanau tein cachaauru coujunacatein baotisanajaa. Acaihanejein canacaanu aina nerelanaa nichaanunchana acahanautein cachaauru coujunacatein baotisanajaa-caanu.) ³ Nii jaunte nii coitucuhin, Jodea batane caje mituhin, Calileea cauha cue Cana Coaunera Calaoihi Jesoso.

⁴⁻⁵ Nii Calileea batane que turuhane coina, nii Samaria batane choae situhin, Sicaranein curujaain nena neseu turue Jesoso, calaoihi Jose rai Jacoboacha tei atane rohan.

⁶ Nii jaunte cuu niha atane jachu ucuuatiin acau mitunajaan Jacobo curuaa siriina jaun, enoto chujutaae lalajein rijiu ecu lauturoaain lauhecoha Jesosone tonohanaune, ⁷⁻⁸ nii nese Sicarau, lenone coretiha cuhacaanu saain.

Nii jana jetaote canacaanu caajie tocoriin tajiha acau raa uhe leinjiin Samaria bene.

Nii jaun jetaote: “Caisichuche nii ii acau quera,” naain acau bajaa Jesosone jana jetaote:

⁹“Chanuna Joriooneeinche natiin, cacaje acau bajaaiache, Samaria beneneein nihanuche natiin,” nae jetao nii Samaria bene Jesoso rai, Samaria cocoaichacuru aina ita belai-hureniha Jorioocuruna jaun.

¹⁰Nii jaun jetaote: “Ichei Cana Coauneraacha tenaa jerei coitucuhin, canu nichaaunne coitucuhin cacaje laaen bajaaiachene jana nihanena laaen, canu cocoi renachara nejeein niha cacha najaan acau ichaonaa tera tereeeunche icheicha,” naa Cana Coaunera Calaohi Jesosone jana jetaote:

¹¹“Chaquena acau soriin rariquiche, raina jaannu sirijieequichene coalanaalata. Ucuhatohache caa atane jachu natiinta. Cha cajete ichaonaa tera acau tereeeiche caraita. ¹²Canacaanu foeratera inoaesi Jacobohacha ratirineein nihache caa atane jachu natiinta. Cajete raain niha nete acau corejete curechelu Jacobo calaohichuru, rai nirihuru, naajoai-hunrichera. Iina amurijiriin nena jereeeichete,” naa Samaria benene jana jetaote:

¹³“Satin caa caje acau raain coorerate, jerichanejeein enacoauneein cocoiriha cureeincher. ¹⁴Jana, canuhacha tei acau coha cachanete, coaiten enacoauneein cocoi renereeincher. Quicha tei acute, cacha suujua cuhane marohemaroheerein, cacha rai nitajenaachara nejeein nena ichaonaa teranu quera,” naa Jesosone jana jetaote:

¹⁵“Saan. Carai aihane nii acau uhauche coaiten cocoirichaaunchene coataara, enacoauneein coaiten acau raanuchene coataara,” naane jana jetaote:

¹⁶“Ii sinijiera cotihachanihuchera,” naa Jesosone jana jetaote:

¹⁷“Niheiche casinejerata,” naane jana jetao:

“Esinate chuhisi, rauhijiriin niicha que aitocoichera. ¹⁸Jauriaate niqui saouqiin sinijieraoquichelura. Chaeen nii ena ii aina nenaate rauhijiriin isinejera neein nenecheta,” naa Jesosone jaun jetaote:

¹⁹“Cana Coaunera Ere beraneeina ichoaraaunchera. ²⁰Caa atane ucuuno quete Cana Coaunera bajaebajaeraetorechelu canacaanu foeratera inoaesihuruchera. Jana inara Joriooneeichenete, naain Jerosaleeun cuhin Cana Coaunera bajaebajacaanune jerequichelura,” naa nii Samaria benene jana jetao:

²¹“Quesenetaauchera. Inae ichuunnejeeonria caa atane ucuuno que uhichene laatelanaala, nii Jerosaleeun cuhichene laatelanaala, chunijii niha natiin Cana Coaunera bajaebajaequichera. ²²Samaria cocoaicha neeichene, coatih. Nii inaraacha bajaebajaei coitucuujeein aitoheiche. Jana canacaanu Jorioo nichaanunena nii canacaanuhacha bajaebajaei coitucuhin laaen aitocoanuche, Jorioocuru caje ecoona nihache nii jianacoon cacha mitaerane jaun. ²³Enene caje coauneein, caa atane ucuuno que unaa laatelanaala, nii Jerosaleeun cunaa laatelanaala, rauhijiriin suujua cuhane Cana Coaunera bajaauruhene nere tonoraerauru esineeru. Nitohaneinte jereche Cana Coaunera, ²⁴suujue nejeesiha nijihachena jaun,” naa Jesosone jana jetaote:

²⁵“Raotojoeina turuha urichain Cana Coaunera letono Curisitone coitucunche. Acate laen cana relaa ureeinche itolere que,” naa nii enene jana jetaote:

²⁶“Saan. Canuna acaneein caa ichei aitoonchera,” nae jetao Cana Coaunera Calaohi Jesoso.

²⁷Nii janana eruhacaanu aina nerelanaa nichaanune, nii ene aina ereeree jana. Nii natiine, “Chaquena ereereequiche,” naain bajanaa nainenihacaanu, jataain cana curuaanaa nihane jaun.

²⁸Nii jaunte cuu baichaje ratiriin, canacaanu que janoriin naain neseu biha cue nii Samaria bene. ²⁹Inae neseu turuhin jetaote: “Chajaauchete, taa leinjiin cacha coaraera. Acate naajojoain itolere ichacaunne que aite caraicha. Jerihane acate Cana Coaunera Letono Curisito necaihara,” naa nii neseu nenacaauru rai turuhinna jaun ³⁰tajih. Jini-ichaain uhin, nii ratirih. Najaan turuhin coaraa uure.

³¹Nii tonohanauna jaiti uujeeru jana: “Chaelainejein quiorihura,” naain lenonihane coina counujichaanune janate:

³²“Niha caleonne inaraacha coitucuhine lanaalara,” naa Jesosone jaun:

³³“Jerihane chunicohanejeinte coroaatecaihara,” naacaanu itaraine janate:

³⁴“Lenoneein inara suujua nunaichene rijijieeina, casuujua nunaan caletoaera amihaneon ichaain jitaanune. Acate caleonne nera. ³⁵⁻³⁸Inoaelu nere bera que catohanein turuhanune beratih. Cana Coaunerana jaun, turuhanune cohajeein neeuruha cau nenacaauru cachaaurune jaunna inara letoareeunni, inae turuhanune beebejeeichene esenetauruhane, nitajenaachara nejeein nena ichaonaa raauruhane coina,” naa Cana Coaunera Calaohi Jesoso, aina nerelanaa nichaanune rai.

³⁹Nii neseu turuhin niriitiin cachaauru rai beein, “Naaajoain itolere ichacaunne quete aitera,” naa nii enene jaun jetaote esenetaaure arajiin nii Samaria cocoaichacuru. ⁴⁰Nitohanein Cana Coaunera Calaohi Jesoso rene turuhin: “Canacaanu aina neeorihura,”

naauruhana jaun, acaauru aina coroata janojoein neeorihacaanuna jaun, ⁴¹ jataain jelai amuritoheriin esenetacoaure, nujuaae caje raaje aitohane jaun.

⁴² Nitohaneeinte nii jauriaanejeein Jesoso aina erenaa Samaria bene rai: “Ii cajena aasaaeriin coitucuhin esenetacaanuchelu. Inae laen enene esenetacaanuche jataain nujuae caje raaje aitohane aonacaanuchene jaun. Acate Curisitonechera. Acate caa chauratane que nenacaauru itolere cachaauru jianacoon mitaera nechera,” naure nii ene rai.

Jorioocuru curuaanaacuru curuaanaa rey rai cocoainanacaineen nenea calaohi rautaa Jesosone

⁴³ Coroata janohin Samaria batane que nihane baihate, caje amuhin naain Calillea batane que cue Cana Coaunera Calaohi Jesoso. ⁴⁴ “Naojoainte Cana Coaunera Letononeein nera,” naain caohachaain coitucuhin, belaaain, raauenerichaaain naraaichurune coitucuha raotojoein inatiinte, atiin Calillea cauha cue Jesoso.

⁴⁵ Inae Calillea turuhacaanune janate, caohatiin Jesoso raauere jelai batane que ichaonacaauru. Jaurianejeein Jerosaleeun Fasocoa bitoauruhane jana cuu itolere ichaa Jesosone coaracuruhane jaunte caohatiin raauere.

⁴⁶⁻⁴⁷ Nii jaunte Calillea nenea nese- Canaau turuha cue Cana Coaunera Calaohi Jesoso, nii jauriaanejeein bino neein jeesinaaeca rotoha najaun.

Nii janate coitucuurin coaraa uhe Jorioocuru curuaanaacuru curuaanaa rey rai cocoainanacaineen nenea, cunaitiha calaohina jaun que rautaeatihane coina. Tajiha turuhinte: “Atiin canenajau Caferenaanon turuha uute carai canaanai rautaaicha,” naa nii cocoainanacaine jana:

⁴⁸ “Saan. Chatohanai coaraeneeiche inara nota quene, cha esenetaheeiche,” naane janate:

⁴⁹ “Chajaaajoaau atiin osiha carai canaanaine ajiinihara curuaanaa,” naane janate:

⁵⁰ “Chajaaincha chaque tonajelanaala caunihu. Inae nerautaa ii rai canaanaiicha,” naa Jesosone jaun, esenetaain cauha cue.

⁵¹ Nii jana jetaote, inae turuhelalajeein cuujihane jana jetao, tajiha que tacaain: “Inae nerautaa ii calaohicha,” naauruha que tacaain cachaaaurune jaun jetao:

⁵² “Chu teejia enotone jana nejelajaain nerautaeta,” naain bajaane jana jetaote:

⁵³ “Raca enoto cafetaainte nejelajaain nerautaera,” naaurua najaun jetaote:

⁵³ “Nii rijiute chujian aite carai Jesosora,” naain jetao, nii caje coauneen jetao Cana Coaunera Calaohi Jesoso esenetaaure saain, sinijiera, bereecuru, naajoain aina jiniiquiin.

⁵⁴ Nii quete coroata saain coitucuuruha cachaaaurune coina niicha ichai ichae Cana Coaunera Calaohi Jesoso, Jodea caje Calillea nenea neseu turuna jaun.

5

Jiurona rautaa Cana Coaunera Calaohi Jesosone

¹ Nii baihate Jerosaleeun cauha cue Jesoso, Jorioocuru beseta bitoane coina.

² Nii Jerosaleeunte, carenero bacuujuaneen curujaain nenea acuuua rohan ne Bete-seta neein curujaain acuu netaojia najaan. ³ Ecute saokuini niha lohanarine jana nasaae daraacoore arajiin cunaitenacaauru, maosacuru, bacosacuru, neluhinaauru, jiuonacaauru, niichuru daraaque nerurujuaa nii acuu netaojiane cohaca. ⁴ Nii acuu netaojia jetaote, tabaque nichoae fauha Cana Coaunera Letonone, nerurujuae nii acuu. Nitohaneen nerurujuaane jana, ichoaachaniha cuhane fai cunaitenaa jetaote nerautae.

⁵ Cuute ne leinjiin cacha, nichatachoonca fosa jaanacain cunaaicha aina nei. ⁶ Niite tocoecohane jana coarae Cana Coaunera Calaohi Jesoso. Coaraane jana, inae nitohaneen carajaain cunai aina nihana jaunte, rai: “Nerautanaa jerecina,” naain caje bajaa Jesosone janate:

⁷ “Ejeen, aihanu niquicha. Nete nene caa acuu netaojianaja cuhane canu faeraanura. Faunaa jerichaaunne naineeinte, canu ichoaechaniha faaure leeochoaurura,” naa nii cunaitenaae janate:

⁸ “Saan. Chajaain nimichuhin chela seriin amuute coaracaara,” naa Jesosone janate, ⁹ nii rijieeoritiin caoachanaineejin nerautaaain, nela seriin nichaauraaain jelai caje amue nii cunaitenaa.

Nii janate nebetacanaa janonaa bana nitohanai ichaane jaun, coaraain: ¹⁰ “Ta cocoaeraa chaelai baijiera enenene coitucuhinet, nebetacanaa cojoanonaa nihane saijieein anajiin baijiaai,” naauruha rai Jorioocurune janate:

¹¹ “Aihanu niqui, nete caletoe canu cunai caje carautaera,” naane jana:

¹² “Chate nii nitohanai ichaane coina eletoaeta,” naain niqui bajaauruhane jana ¹³ coitucue, arajiin cacha jana nitajeoriha Jesosone jaun.

¹⁴ Nii baihate nii Jerosaleeun nenea ita taojiaain Cana Coaunera bajauruha Joriocuru najaan Teenforo asaee eruhin:

“Aonaau, inae laaen nerautaicha. Nijiaonria coaiteen naosatenaa coaquinne. Coaiteeteenete jelai amuritoeriin coaraa curiquincha,” naa Jesoso raine jaunte, ¹⁵ Joriocuru rai biha cue:

“Acate carautaera,” naain. ¹⁶ Nii jaunte Jesoso aina nejerateein, jataain sohin jaonaa jerecure Joriocuru, nitohaneein nebetacanaa janonaa bana cacha rautaana jaun.

¹⁷ Nii jaunte: “Joanreein bana amianiha Ofana jaunna, jerichanejeein ichaauuna,” nae Cana Coaunera Calaohi Jesoso.

¹⁸ Niritoha Jesosone jaunte, jataain jelaichoaae jauhecotojoeriin aina obajeein sohin jaonaa jerecure. Chaen nebetacanaa janonaa que aitocuruhane tonoraelanala, “Cana Coaunera Calaohi nihane jaun jete, ichaa Cana Coauneraane rijijieein ichae,” naane corenihane maajejin jataain rautaaurene Joriocuru.

Rai inaca Cana Coaunera cocoinanohineein niha Cana Coaunera Calaohine

¹⁹ Nii jaunte: “Esinaena rauhijiriin aitoreeunni inara rai, Coatiha casuujua caje coauneein quicha jerei ichana nainihaun, Cana Coaunera Calaohi nichaun natiin. Acaihanejin Ofaacha jerenohichana ichaauun. Itolere Ofaacha ichaichana ichaauun canu netonai. ²⁰ Cacoelaiha Ofa Cana Coaunera jaunte, itolere niicha ichai que canotajae. Chaaen techu jeelai choae jauhecotojoeriin caque itolere ichaain inara notaaratihane, nii cojoaelatiin coaraa curiquicheein. ²¹ Onacaauru ichateein acaauru rai ichaonaa tiha Ofa Cana Coaunera jaunna, canu netonai quicha belaihuri ichateein acaauru rai ichaonaa teeun. ²² Chabana cacha coujuhin coaraa Ofa Cana Coaunera. Coatiha ichana nainenihaane caun aihei. Nii jaunte canu cocoinaain caletoe cacha coujuhin coaraaunnuque, ²³ chaen rijijieein jataain curuaanaa neein nihanune coitucuhin, rai nere tonoraauruhane rijijieein quere netonai tonoraauruhane coina. Cha teenti quere tonoraene, niite caletoeera Ofa ere tonoraeneerein.

²⁴ Caletoeera ere esenetaain, quere tonoraain naajoain neeichenena inara coujuhin inara coaraelanala rauhijiriin nitajenaachara nejeein nenea ichaonaa tereeeunni inara rai, jaoleneein neeichene coataa. Esinaena rauhijiriin aitoon.

²⁵ Enene caje coauneente Cana Coaunera Calaohinein nihanune ere aonacuruha Cana Coaunera coitucuhi cachaaurune jana, quere tonoraauruhane, acaauru suujua coriha cureein Cana Coaunera. ²⁶ Raajenihane ichaonaa nitajenaachara nejeein nenea ichaonaa teranein niha Ofa Cana Coaunera jaunna, jerichanejeein rijijieein nenea rai calaohi nichaunna jaun canu netonai nitajenaachara nejeein nenea ichaonaa teeun. ²⁷ Inaraacha cohajei- cacha calaohi nichaauune cocoinaainte caletoe, caohachaain ichaauruhane coaraain baasoneein ichaonacaauru ichao rucueranu que. ²⁸ Coaa caa aitocoanne cojoaelatohache. Inae cojoinaca que turuhane banate, rai nere aonacurureein. ²⁹ Nii banate natane bana caje mituurureein satiin onacaauru, caoacha icharaauru nitajenaachara nejeein nenea ichaonaa raauruhane jana, baaso icharaaurute caseteco coaraa cuurureein.

³⁰ Coatiha casuujua caje coauneein cacha coujuhin coarahaauun. Aitiin caletoea Ofane rijijieina rauhijiriin cacha coujuhin coaraauun.

³¹ ‘Cana Coaunera Calaohi nichaunna,’ naain irihanu caraajenianene caohacharihei. ³²⁻³³ Inae Joaan caje bajaerateichene jana, rauhijiriin inara rai bihalu Joaan. Aihana jaun, esenetaaichenete caohachae, Cana Coaunera ere beraneein niha Joanne coitucuhene jaun.

³⁴ Esinaete rauhijiriinte caque aite Joaan- acauhanau teein cachaauru coujunacateein baotisaera, caje bajaichene jana niqui, nena cacha aitohane lateneun. Jianacon mituhin neeiche osa cajene jerena caaunna, caa niritiin aitoon.

³⁵ Aca aiha leinjiin conone rijijieein niha Joanne jaunte niqui, corojeein neeichelu basiijiin reeintiariin. ³⁶ Chaaen techu, ‘Acate canaacha cohajeinera,’ naain inara rai biha rauhijiriin Joanne choae tacaain techu niqui, inara nota que itolere ichacaunne coaraquiche. Nii quicha ichaina ichaauun, esinae rauhijiriin caletoea Ofa Cana Coaunera coitucuhichene coina.

³⁷⁻⁴⁰ Chariji bana Cana Inaca Cana Coaunera coaraain nere aonaheeeche niqui. Nete, nere bera inoaesihuru que catohanein turuhanune beratein laenaeratihalu Cana Inaca najaan que nerelaaihe niqui, caje ichaonaa nitajenaachara nejeein nenea raachene coina. Nete nii aitohane rijijieein caletoea Cana Inacane esenetaeneechene jaun raenereicheein.

⁴¹ Nii jaunna caque tacaain canu corojeein caraachene jereneun. ⁴² Chaaen nachu raotojoein Cana Coaunera jereein, nere tonoraain neneechene coitucuuun.

⁴³ Cana Inaca Cana Coaunerate niqui caletoae. Nete, caohachaain caranaa jereneeiche. Jana inara rene turuhin, 'Canuna Cana Coaunera letono neeunra,' naa inara rene turuhin Cana Coaunera letono niheinete laen caohachaain rariquiche.

⁴⁴ Cana Coaunera coacuelanaala itaacha corojeein, 'Iite caohati cachaneein neeicha,' naain neeichene jaunte, quesenetana naineneeiche.

⁴⁵ Coatiha Ofa rai inara coulurujuenaa coauhaaun canu. Nii Moisesa inaraacha esenetaite laen Cana Coaunera rai inara colurujuereein. ⁴⁶ Moisesa aitoojoan esenetaaichene jana nihanete, quesenetareeiche, catohaneein turuhanune que aitiin laenaalu Moisesane jaun. ⁴⁷ Nii aitiin niicha laenai esenetaeneichene, chatohaneein jana aitocoounne eseneta-reeiche," nae Jesoso.

6

Saoqui oharaancai cache rai lenone tiha Jesosone

¹ Nii baihate Calileea conemuri jeraque cuha Jesosone jana, ² sacuha cuure arajiin cachaauru, cunaitenacaauru rautaane coaracuruhana jaun.

³ Nii janate cuu atane ucuuno choae iniin nelauriariin lauheque Jesoso, aina nerelanaa nichaanune aina, ⁴ Jorioocuru beseta Fasocoa catainajeein.

⁵ Nii jaunte arajiin tururuha cachaaurune jaun: "Chu lenone coreterihacache, caa araji cachaauru rai," naain bajaie Ferifi rai Cana Coaunera Calaohi Jesoso. ⁶ Niicha ichaneni coitucuha natiinte bajaie Jesoso Ferifi caje, "Toohanrichaaincha," naain.

⁷ Niritiin bajaane jana: "Coroata fashai janonei amihanenaa core jeoneein faan coretichaachene niha natiin coatia caa araji cache naineriheta," naa Ferifine baihate:

⁸⁻⁹ "Caute ne caa canaanai rai saouqijjeein faan, nii baiha corootajaain ate, naaonjoaain niqui, nete caa araainein cache nainenere carijiei," naa nii Simoon Fedoro ocoala Aanderesine jaunte:

¹⁰ "Saan. Acaauru rai aitocuchete nelauriaauruhine satiin," naa Jesosone jaunte:

"Nii omane choae nelauriaauchera," naauruhane jana, nelauriaaure nii saoqui oaraancai quichaauru nejeesina, enecuru, canaanaihunru, naaajoain janijilanaala.

¹¹ Nii janate nii faan teberiaain: "Nariha," naain Cana Coaunera bajaane baiha, nii aina nerelanaa nichaanune rai nii faan te Cana Coaunera Calaohi Jesoso, chaluhaacaanune coina. Chaluhaacaanune janate, nii saoqui oharaancai cache naine nii faan. Jerichanejeein techu nainecohanajae nii ate.

¹² Nii janate, inaeneeuruhana jana cautihana jaun: "Caa caute curujuaain raauche nijiaohanne coataa," naa Jesoso, aina nerelanaa nichaanune raine jaun, ¹³ curuhacaanune janate ne, elechoonca coroata omariin faan caute. Nitohaneente caute, nii saouqijiei faan nefaain.

¹⁴ Nii coaraainte: "Caate caa chauratane que turuha uha niicha jerecuri Cana Coaunera letono canaacha cohajeinecaihara," naaure cachaauru.

¹⁵ Nii jaunte jataain acauru curuaanaa rey neein Jesoso tenaa jereein, counujueein amanaa jerecuruhane coarajihana jaun, acaauru que janoriin amue rautaenihana jaun. Nitohaneente acauru que janoriin amuhin, atane ucuuno que iniha cue Jesoso, cuu jelai basijiin neeorihane coina.

Acau choae amuha Jesosone

¹⁶⁻¹⁷ Nii janane, inae nocohecane jaun, jaiti turueniha Jesoso atane ucuuno cajena jaun, fauha cuhacaanu. Fauhina, leinjiin bote cuhane naain jera jaoha cuhacaanu, Caferenaanon turuhacaanune coina. Nii janate inae nalaquuin cuhin nocojoe. ¹⁸⁻¹⁹ Nii janate, inae bote cuhane fauhin cuujihacaanune jana, canacaanu sacuha uhe Jesoso, acau choaae rurujueein uhin. Nitohaneente acau choae uhin canacaanu rohan nichuuntaain, nii acau jiheeitohane jana, fichafichanaa tabai nihane jana, nii bote nalaene amuniha canacaanu rai janate coaracaanune jana, tajiha acau choaae uhin rurujue, nii bote nichaae uhin. Nii jaunne coasiha nesoonetohacaanune janate:

²⁰⁻²¹ "Coaa nesoonetohachera. Canuna aihunra," naane jaun, que tacaain corojeein, nii bote cuhane fauhin amaacaanu. Nii janana cohaneeriin turutoha cuhacaanu canacaanuhacha coinetihu.

²² Nii cojoanoote, acaihaneejin satononiha jera jaoha cunaa bote cuhane fauhin jera jaoha cuhacaanune jana, canacaanu aina uheniha Jesosone jaun, nii que ereereecure.

²³ Nii jana jetaote, Tiberia nese caje uhin turuha uhe leinjiin bote. Turuhin jetaote, najauriaa uhe nii Cana Coaunera bajaain niicha tei faan quihuruha najaan rohan. ²⁴ Nii jana cuu nenihacaanune jana, Jesoso netonai niha natiin nenihana jaun, nii bote cuhane nefaujuuain cuhin, nii nihacaanune jaun Caferenaanon turuhin ariha uure.

"Ichaonaa esine tera lenoneneeinne neeun," naa Jesosone

²⁵ Nii janate jera jaohin coaraa uuruhane jana, cuu nii Caferenaan ne Jesoso. Nii jaunte rai: “Chabana cau turuhite cacha relaera” naauruhane janate:

²⁶ “Nii quiiicha ichai coaraquiche natiin, ‘Naaajoain caara,’ naain inara suujuau erenaa coacuelanaala, nainnaan obejeein lenonequichene jaunte cariirijieeiche,” naainte, ²⁷ “Coo sanaa inaera lenone corenihacha amihanihache. Acaihanejein ichaonaa tera- chabana sanaachara nejein lenone coreniha amihaneueche. Nii nitajenachara nejein niha cacha najaan lenone tihanune cointate caletoe Ofa Cana Coaunera. Canuna inaraacha cohajei Cacha Calaohi ineenra,” naa Jesoso acaauru rai janate:

²⁸ “Chatohanein nerichaanu Cana Coaunera jerenohi ichacaunne coina,” naain ba-
jaauruhane janate:

²⁹ “Caa niicha letoai nichaunne esenetaichenete jere Cana Coaunera,” naa Jesosone janate:

³⁰ “Chatohanaina ichaain canacaanu notaareei, coaraain esinaaen rauhijiriin Cana Coaunera letononeine esenetaacaunne coina. ³¹ Carene tabai que amuhemuhecuruha najaan jetaote, neniha lenonene jaun jetao, dede caje faan rijijieei nenea manaa neein curuajaain nenea que jetao ichaohin amuhemuhecururejetelu canacaanu inoaesihuru. Nitohanein jetaote, neniha lenonene jaun, ‘Dede caje nenea faan rijijieein nenea manaa te Cana Coaunera,’ naa Cana Coaunera Quiricha inoaesi kuhane” naauruhane jaunte:

³² “Coatiha Moisesa nii dede caje nenea faan manaa tihei. Acaihanejein Ofa Cana Coauneraachate nii dedeeu nenea faan esine teraneein ne. ³³ Nii Ofa Cana Coauneraacha tei faante turue caa chauratane que, cachaauru rai ichaonaa chabana nitajenaachara nejein nenea teranu que,” naa Jesosone jaunte:

³⁴ “Atiin canacaanu rai inetono janonaa bana, nii faan que canacaanu sihura curu-
aanaa,” naauruhane janate:

³⁵ “Canuna cacha rai ichaonaa tera faan neein neeun. Cha teeinte carene uhe aca mijiteriaain. Cha teeinti quesenetae, aca cocoireriaain. ³⁶ Nete inara rai aitocooaunne esenetaeneeiche, inara nota que quiiicha ichai coaraquiche natiin.

³⁷ Satiin Ofa Cana Coauneraacha letoaitae carene uhe. Nii jaunna carene uhi nihane sitanereeeunni.

³⁸ Coatiha quiiicha ichana jerei ichacaunne coina, dede caje uhin turuha uhaaun caa chauratane que. Acaihanejein caletoaera Ofa Cana Coauneraacha jerei ichacaunne coinana cau turuun. ³⁹ Nabana nitajeuruha cachaaurune coataate caletoe Ofa Cana Coaunera. Nii jaunna satiin nii carai niicha teuri cachaauru ichateein michunajaa cureeunni inae saa cana janonaane bana.

⁴⁰ Nii Cana Coaunera Calaohi coaracuruhane esenetaauruha satiin cachaaurunete jere caletoaera Ofa Cana Coaunera, chabana nitajenaachara nejein nenea ichaonaa raa esenetaaurune coina.

Nii jaunna inae saa cana janonaane bana ichateein michunajaa cureeunni,” naain acaauru tonoraee Jesoso. ⁴¹ Niritiinte, “Canuna dede caje faunaa faan neeunra,” naa Jesosone jaun nocoeje chanuure Jorioocuru.

⁴² Nitohaneinte ita rai: “Ta Jose calaohi Jesoso niha caane. Raotojoeein inaca, neba, naajoain coitucuhacache natiin, dede caje faunaa nereta,” naauruha ita rai Jorioocurune janate:

⁴³ “Inae canu necoeje chanuhichene jianecuchera. ⁴⁴ Chunei carene unaa nainihe, nii jereein neniha caletoaera Ofa Cana Coaunerane. Inae saa janonaane banana nii carene uhine ichtiha cureeunni. ⁴⁵ ‘Satiinte relareein Cana Coaunera,’ naa Cana Coaunera ere beracuru ioaensiruhacha laenai quiricha kuhane jaunte, satiin Ofa ere aonaain tonoraain que nerelanacaaurute, carene ureeincha.

⁴⁶ Chabana Ofa coaraai chunei. Acaihanejein canuhachana coaraaun caje unaa nichaunna jaun.

⁴⁷ Esinaena rauhijiriin aitoreeunni. Quesenetaerate ichaonaa chabana nitajenaachara nejein nenea raa cureein.

⁴⁸ Canuna ichaonaa chabana nitajenaachara nejein nenea tera lenoneneein neeunra.

⁴⁹ Neniha leinjiinejein cacha najaan carene tabai choae amuhemuhecuruha inara inoaesihurune janate, que ichaauruhane coina cojoanoo netojoein manaa neein curu-
ajaain nenea quinacai nalae Ofa Cana Coaunera, que ichaauruhane coina. Nete, satiin oore nii quihurera- inara inoaesihuru inae binaanein. ⁵⁰ Canuna dede caje faunaa lenone neeun. Nii faan nichaunne quicha, chabana orihain. ⁵¹ Canuna nii lenone neein dede caje faunaa neein neeun. Nii lenone que ichaohin neite nirijijieein nitajenaachara nejein niha cureein.

Nii lenone quiiicha tenaa jereite, cajibereonneein ne. Acane tiha cureeunni, que ichaohin neeuruha caa chauratane que nenacaaurune coina,” naa Jesosone janate,

⁵² “Chatohaneena rai jaberoco que cana coroaatere,” naain nejesinajejin ita cotaicha rijitocure Jorioocuru.

⁵³ Nii jaunte: “Esinaena rauhijiriin aitoreeunni inara rai. Canuna Cana Coaunera Calaoehinein, jelai Cacha Calaoehinein inaraacha cohajei ineen neun. Cajabereon quiiin cacoichana coheneiechene, nihei ichaonaa esine ranaa nainiheeiche. ⁵⁴ Cajabereon quiiin cacoichana coerate, chabana nitajenaachara nejeein nenea ichaonaa raa cureein. Acane, saa cana janonaane bana ichateein michuha cureeunni. ⁵⁵ Ichaonaa tera lenone esine neein niha cajabereonne janate, ichaonaa tera conacai ineen ne cacoichana. ⁵⁶ Nitohanein cajabereon quiiin, cacoichana coerate, caniha jiniiquiin nereein. ⁵⁷ Nii caletoaera Ofa Cana Coaunera ichaonaa siri. Nii jaunna que ichaohin neun. Nii rijijieein techu, cacoreniha ichaoha cureein caque lenoneein nei.

⁵⁸ Nii dede caje faunaa lenone quena aitoon. Coatihana nii inara inoaeshuruhacha quii manaa rijijieein nihei. Nii manaa quihuruha niqii inara inoaeshuru, nete sattiin oore nii quihurera. Jana nii caitoojan dede caje faunaa lenone quihana cachanete, chabana nitajenaachara nejeein niha cureein,” ⁵⁹ naain relanajae Jesuso, Caferenaanon, acaauru rai sinacoca asaae netaojauruha Jorioocurune jana.

Nitajenaachara nejeein nenea ichaonaa tera erenaa

⁶⁰ Caritiin relanajae Jesusone jaunte: “Caaintatoha jataain caa naitoojan. Chate nere tonorare,” naauruha nii caajie arajiin cunacaauru cachaaurune janate, ⁶¹ aohanriin:

“Ta aihane carautaaichene. ⁶² Toohanreiecheha, jauriaa nihanulune jaun jelaiha iniha cuhanune coaraquichene. ⁶³ Caa quere aonaain esenetaeraaurute, chaelai janonaa bana nitajenereein. Jana, caa aitocoounne esenetaelanaala erenaa tonoraauruhite, ichaoha jaberoco niha natiin, nitajihha cureein suujue. Cha que nelatihei cana jaberoco, cana suujue colane. ⁶⁴ Nete jaiti caa aitocoounne jaan esenetaaurene inara tabaauru,” nae acaauru rai Jesuso, inae inoaelu caje coaunein, “Acaauru acaaurute quesenetaenereein. Jana, acate naaonjoain cacoulrueein naaonjoain caeteratiha cureein,” naain coitucuhana jaun.

⁶⁵ Nii jaunte: “Nii jereniha Ofane, carene unaa nainihei chunei,” naa Jesusone caijiete, ⁶⁶ jianijihacoaure nii arajiin aina nerelananichaanune aina amuhemuhenaacaauru niritoha Jesusone jaun.

⁶⁷ Nii jaunte: “Inara netonaiha cajoahin caratiriin amuriquiche,” naain bajaa elechoonca coroatajai nichaanune cajene jana:

⁶⁸ “Ahan aihei. Chuna nenacae curichaacaanu. Nii canacaanu relaina jaan tejian nenacaae ichaonaa chabana nitajenaachara nejeein nenea teraneein ne. ⁶⁹ Canacaanuna laeen ii esenetaacaanu. Nii jaunna acaihanejein Cana Coaunera Calaohi Curisitoneein neeine coitucuhacaanura,” naa Fedorone janate:

⁷⁰ “Canuna lechoonca coroatajai niquichene cotijiaain raain neeun niqii. Nete, nii inara lechoonca coroataja nechua aansain moconajaeranein ne,” nae Jesuso canacaanu rai. ⁷¹ Nii Simoon calaohi Jodasi Isacariote quete aite Jesuso, aina nerelanaa nichaanune lechoonca coroataja niha natiin coulurujerichaaine coitucuhana jaun.

7

¹ Nii baihate, Calillea batane que nenacaauru neseuru neseuru cachaauru relaa amuhemujue Cana Coaunera Calaohi Jesuso. Jodea batane que cunaa jerihei, cuu sohin jaonaa jerecuruha cuu nenacaauru Jorioocuruna jaun. ² Nii janate, inae ichuunejeonriha lohanari beseta bitoaaauruha Jorioocurune jaun:

³ “Coo cau niha. Jodea cunihunte cuu chaelai ichaaine coaracurumii cuu nenacaauru ii coitucurera. ⁴ Coitucuha cachane jeriha chuneine, asiin cha ichana nainihei. Aihana jaun, letonoanein sattiin coarajeerera notaracaae ichaaute coaracurumii,” nae nocoalacuru. ⁵ Nihei nocoalacuru nihanatiin esenetaaurenihana jaunte aitocure.

⁶ Nii jaunte: “Inasiina jaiti turuha cuhanune jaan cojoinacane coalanaala cureun. Inara raite laaen caoachae joaenreein bana cuhichene, ⁷ neniha chatohanein inara aina nejerateein, inara cotaain, chatohanein inara tenaa naineniha caa chauratane que nenacaaurune jaun. Canihate laaen nejerateeure, itolere baaso ichacuruhane que rauhijiriin aitocoounne coreniha. ⁸ Inara cunichuchete beseta bitoaaiche. Jaiti curihaunni canu, turueniha cuhanune jaan cojoinaca quene jaun,” naain ⁹ nii Calillea nedae Jesuso.

Lohanari beseta bitoaaurera jana turuha Cana Coaunera Calaohi Jesusone

¹⁰ Nii baihate inae cuuruha nocoalacurune jana, acaentonai cue acaauru caajie nasina rijijieein, acaauru aina beseta bitoaa.

¹¹ Nii janate inae nunuhecka besetane jana ariirijieeure Jorioocuru: “Aancacha nii cacha,” naain ¹² cuu nejesinajejin coacuhin ita rai ereerejein:

“Acate caohachanejein cachanein ne,” naauruha tabaaurune janate, tabaauru:

“Caohachanejein cacha nihei jana canacaanu rai, cacha coritaain naojoanna jaun,” naure tabaauru. ¹³ Nete, rauhijiriin “Aca,” naain chaque erena nainene chunei Jorioocuru coasiha.

¹⁴ Nii janate, netaojiauruhana jaan loreri Teenforo asaa enoha Jesusone jana, inae sanaa jere nii beseta.

¹⁵ Nii janate cuu relanajaa Jesusone jana cojoaelatoore Jorioocuru. Cojoelatiinte:

“Chatohaneena niriijein nerelaelanaala itolere coitucue,” naauruhane janate:

¹⁶ “Coatiha casuujua caje quiicha rocohi nihei- caa inara relaanune jaan. Caa inara relaanune jaante, nii caletoaera caje unaa ne. ¹⁷ Nii jaunte inae jatoroaain Cana Coaunera jerenohi ichana jererate aitocoanune aonaain coitucuha cureein. Nitohaneente esinae rauhijiriin casuujua caje rocohin aitenihanune coitucuurureein.

¹⁸ Charijieein teinti: ‘Canuna caoacha cachaneein neeun,’ naain suujua caje rocohin raotono que ereereecane, ereereje cacha raotjoeein: ‘Caate jataain caohachanejein cachanein ne,’ naain caohachaa in belaa in coaracuruha cachaaurune caina. Nete rai letoaera curuaanaa coitucuhin coroaecuruhane caina, esinae rauhijiriin aite. Aihana jaun, Nihei nii que: ‘Casaje,’ naain ereereecuruhane jaanu.

¹⁹ ‘Cana Coaunera ere bera Moisesa ere tonoraacaanu,’ naainte ereeiche niqui. Nete: ‘Coa sonajaain jaohache,’ naain aitoa Moisesa natiin tonoraeneeichene jaun, casohin cajaanaa jerequiche,’ naa Jesusone janate:

²⁰ “Chana isohohin iijaonaa jerete aansai,” naauruhane janate:

²¹ “Chanuna jana chaaen, nebetacanaa janonaa bana cunaitenaa rautaanune jana, cojoelatiin obaaequichelu caniha. ²² ‘Quichanein nejanoaa inara bereene, inae fosa janoniha nejanoane jana, rai nacatichi cari jiununuhin saache,’ naa Moisesane jaunte niqui, nii tonoraain nebetacanaa janonaa bana niha natiin, canaanai nacatichi cari jiununuhin sauhin naonjoaain neeichelu. ²³ Chanuna chaaen nebetacanaa janonaa bana lesajeein cunaitenaa rautaanune coreniha, caniha obajeein caque nererojoeaachelu. ²⁴ ‘Cana Coaunera aitojoaan tonoraacaanu,’ naaiche inara suujua cuhane natiin, esinae rauhijiriin Cana Coaunera aitoonjoan coitucuhin tonoraain niheeiche. Esinae rauhijiriin Cana Coaunera aitoonjoa coitucuhin neeinchene jananihane, caniha obajeein caque nererojoeaain neriheeiche,” nae acaauru rai Cana Coaunera Calaohi Jesuso.

“Naojoain cajena unaa neeun,” naa Cana Coaunera Calaohi Jesusone

²⁵ Nii janate: “Tana caa cacha ariirijieuruha sohin jaaoruhane coiane,” naauruha nii Jerosaleen nenacaaurune jana, ²⁶ “Nocoo chujianra jianacoo neein satiin coarajera notaracae ereerejena. Chanuna colaraain inauhene coarajeeure. Jerihanete acaauru esenetaain, ‘Acate Cana Coaunera letono Curisitone,’ naaurucaihha cocoinanacaihuru. ²⁷ Canacaanuna laaen, nii uhana jaan coitucuhacaanu. Jana turuha Curisitone, ‘Naojoain cajete uhera,’ naain coitucueriaain,” naauruhane janate, ²⁸ cuu nii ita taojiaauruhana jaan loreri Teenforo asaa aonajenajaain,

“Esinaena aihana jaun, canu unajaan coitucuhiche. Coatiha casuujua caje coaneein uhaanu. Inaraacha coitucuhi Cana Coaunerate caletoe. ²⁹ Dede caje, aca caletoaana jaanna coitucuu caje uhanune jaun,” nae Cana Coaunera Calaohi Jesuso tonijiaain.

³⁰ Niritohane corenihate mucuhin amaain caresero cuhane Jesuso enoanaa jerecure niqui, nete jaiti cuu tenihana jaun, chatoaneei que biji teeurene. ³¹ Nete, atiin esenetaain: “Turuha Curisitone, coatiha aihha caa cachane amuritheriin araai saain niicha ichai ichaain cacha notaariaain,” naure arajii cachaauru.

Teenforo beraihurera folisiaacuru que Cana Coaunera Calaohi Jesuso mucuhin raera-teeuruha fariseeocurune

³² Jesuso queecha ereeuruha cachaaurune que urichocuruhana jaunte, rautaaurenihana jaun nere tonoraerauru Teenforo beraihurera folisiaacuru letoaure nii fariseeocuru, nii cuu nena batirichuru curuaanaacuru, naojoaihuri, Jesuso mucuhin raacuuruhanane caina. ³³ Nii jaunte:

“Basijiin reentiarina cau neeorihun. Nii baihana nii caletoaera rene cauha cureeunni. ³⁴ Canu aririquicheein niqui. Nete caurueneriquicheein, nii cuhanune jaun turunaa naineneriquicheei najaun,” naa Cana Coaunera Calaohi Jesusone jaunte, ³⁵ nejeesinajein itarai:

“Chuna curute, ariirijiacachene niha natiin eruhenerihacache. Jerihanete Curiecocuru que najasiiteen nenacaauru Jorioocuru ataneu cunaa jere, Curiecocuru relaane caina. ³⁶ Chatohanerichaa in naate aite: ‘Canu ariichene niha natiin, cururiheicheein cuhanune jaun turunaa naineneriquicheein jaun,’ nae,” naainte itacaje bajaebajaecure Jorioocuru.

“Cocoirei carene uhinena cocoe,” naa Jesusone

³⁷ Nii beseta satono janonaa banate, beseta nunuhe bana, bajaauruhane amuritoheriin Cana Coaunera bajaure jiniiquiin nii beseta bitoaa turunacaauru.

Nii jaunte beseta satono que nimichuhin tonijjain, nii cuu nenacaauru rai:

“Cocoirei carene uhinena cocoa. ³⁸ Aitoha Cana Coaunera Quiricha Inoaesi cuhanene tocohanein, quesenetaera cacha suujua cajete mitureein acau rijijieein sorohin, jelaiha suujua cuhane maroemaroereein, suujua rucujueein rai ichaonaa nitajenaachara nejeein nesosa enoaenihana jaunte, esenetaeraauru rai niha natiin thiane coina,” nae Cana Coaunera Calaohi Jesoso, nii beseta bitoaaaurera rai.

³⁹ Nitohanein Cana Coaunera Suujue raaaururichaa in esenetaeraauru cachaaurune quete aite Cana Coaunera Calaohi Jesoso, coitucuruane coina. Jaiti dede curuaanaanein Jesoso enoaenihana jaunte, esenetaeraauru rai suujue letoaene Cana Coaunera. Nii quete aite Cana Coaunera Calaohi Jesoso.

Jesoso coreniha ita caje nelerucuruha cachaaurune

⁴⁰ Nii jaunte niritoha Jesusone jaun tabaauru:

“Acate nii turuha uha niicha jerecuri Cana Coaunera ere berane,” naauruhane jana,

⁴¹ “Acate Curisitonera,” naacoauruha leeochoaurune janate, tabaauru jana:

“Inasiin jetao Calileea caje uriha Curisitone coaalanaala. ⁴² ‘Jerichanejeeinte curuaanaa inoaesi Rabiri rijijieein Beleen cocoaichanein nereein Curisito, curuaanaa inoaesi Rabiri ichoalanein nenea,’ naa Cana Coaunera Quiricha Inoaesi cuhane natiin, Curisito nere Calileea cocoaicha,” naaure. ⁴³ Niritiinte Jesoso coreniha cuu ita rohecaain ita caje nelerucure.

⁴⁴ Tabaaurute mucuhin amaain caresero cuhane tenaa jerecure niqiu, nete ichana nainene chunei.

Jesoso esenetaureniha cocoaianacaihurine

⁴⁵ Nii jaunte, Jesoso colane turuha uuruha nii Teenforo beraihurera folisiaacurune jana:

“Chanuna mucuhin uhaeneeiche,” naain bajaauruha cuu nenea fariseeocuru, batirichuru curuaanaacuru, naaonjoaihurine jana:

⁴⁶ “Cha corenihana mucuhin uharichaanu joareein coreniha. Nihei chunei cacha irihane rijijieein erei,” naauruhane janate:

⁴⁷ “Inae nachu inara netonai coritaate. ⁴⁸ Esenetaauruha cana curuaanaacuru, fariseeocuru, naaonjoainurine coaalanaala esenetaaiche. ⁴⁹ Acaihanejein Cana Coaunera Ere coitucuruhi, Cana Coaunera jaolecuru cachaaurute esenetae,” naauruhane jana:

⁵⁰⁻⁵¹ “Nainihe joareein nere aonaelanaala, joareein: ‘Naojoainte ichae,’ naain, cao-hachaa in coitucuhelanaa, cacha casetecaacachene, niritiin aitoha cana quiricha inoaesi cuhanene jaunne,” naa nii janotiin Jesoso rene turuha cunaa fariseeo Necodemone janate:

⁵² “Ii tonaina Calileea cocoaicha neei. Nihei chunei Calileea caje ecocohin Cana Coaunera ere bera. Cana Coaunera Quiricha cuhane arihute coitucuhi,” naauruha leeochoauru fariseeocuru Necodemo rai janate, ⁵³ nenajau cauha cuure nii cuu nenacaauru.

8

Ene cojoaelorohe

¹ Nii janate acaauru que janoriin, naain Oliboneein curuajaain nenea atane ucuuno cue Cana Coaunera Calaohi Jesoso. ² Inae janohane janate naain Jerosaleeun cauha cue, coaitene enacoaanein cuu nenea Teenforo asaare enohane coina.

Nii janate rene turuhajeeuruha arajii cachaaurune jaun, nelauriaain relanajae Jesoso. ³ Nii janate nejelau quicha que nicharatihane jana ene cojoaelorohe eruhin, mucuhin, tajiha turuaa ure, Cana Coaunera aitoonjoa que cacha relaaaurera fariseeocuru. ⁴ Nitohanein turuaainte, nii cuu nenacaauru cataaun teein:

“Naaajoaain nejelau quicha ainane janana, caa ene eruhin mucuhin uhaacaanura cacha relaera. ⁵ Cana Quiricha Inoaesi cuhanete laenaain cana rai rauhine tein letoaelu Moisesa, nitohaniha ene cojoaelorohe ne, sohin jaohacache ajeri que botosiine coina. ‘Tonaai jana ii,’” ⁶ naain bajaure, nii ene sohin joeratenaa jerenihane coulurujueeuruhane coina.

Nii janate acaauru tonoraelanaala notoroaain, biji couturi que atane laenaje. ⁷ Nii janate cuu tonoranajae lanaala atane laenajiha biji couturi quene jana, cuu jeelai coaineenejein bajaebajaecuruhana jaun, couturi michuriin:

“Niha cau leinjiin inara jana osa que lanaala, chabana baaso ichae lanaala nenea ne, nii ichoaechaniha focoine ajeri que,” ⁸ naain coaitene notoroaain atane laenaje biji couturi que Jesoso.

⁹ Niritoha Jesusone jaunte, aihuru bana acaauru netonai baaso ichacuruhana jaun, acaauru suujua que tacaana jaun, cojeein, biinaa que ichoachaain leinjihana leinjihanain mituhin cauha cuure. Inae satiin mituhin amuuruha nii ene coulurujueurerana jaun, nii eneecha que jerajejeein neeorihana jaun, ¹⁰ nimichuhin nichauraain:

“Aancaauruche icholurueraauruta. Ta ishohin iijaohache chuneine,” naain nii ene caje bajaa Jesusone janate:

¹¹ “Aiheicheta curuaanaa. Nihei casohin cajoohiche chuneita,” naa nii enene jana:

“Niheichu, canu niha natiin chatohanein chetein, ishohin iijaonaa nainihaaunche. Inae caunichuche. Jiaonriha caa baiha coaiteen nosateichenera,” naain nii ene jiane Jesoso.

Cana rai chauratane cononeein niha Jesusone

¹² Nii baihate coaiteen cachaauru rai beebeje Jesuso:

“Canuna caa chauratane que nenacauru cononeein neeunra. Quere esenetaerate ichaonaa tera cono siricheein. Chabana nocohenaanau amuhemuheriaain,” naa Cana Coaunera Calaohi Jesusone janate:

¹³ “Nohaneicha. Ichaajenihane aitiinte aitohicha. Nii jaun chaque nelatihei nii aitohine jaanta,” naauruha fariseeocurune jana:

¹⁴ “Caraajenihane aitiin aitocoaaunne niha natiinte, nelate quere. Canuna nii uhanuluna jaan jelai coitucuu. Jana inara coitucuhieeiche. Niheichu canu cunajaanu coitucuhieeiche. ¹⁵ Nechu jataain Cana Coaunera coitucuhieeichene jaunte, joenreein inara suujua cuaaichene jaun, joenreein ereereequiche. Aanca chunei coulurujuerichaaun canu. ¹⁶ Canu, cacha coulurujanunete, esinae rauhijiriin coulurujuenojoinnei ne, canuhacha jelai caitono nenihana jaun, caletoaera Cana Inaca aina aitocoanna jaun. ¹⁷ Charijieein teinti ‘Ita rijiitoejin ereeuruha corootajai coaraaurune, esenetaacache nete ne,’ naain aite inara quiricha inoaei cuhane, nitohanein ichaquichene coina. ¹⁸ Nirijieinna coaraneein aitoon, nii caletoaera Ofate cajiniichaaain coaraneein ne. Nii jaun quesenetaichenetene,” naa Jesusone jaunte:

¹⁹ “Aanca aihane nii chaca,” naain bajaauruhane jana:

“Cacoitucuhieeichene jaun, Ofa coitucuhieeiche. Cacoitucuhieeichene jana nihanete, Ofa netonai coitucuriquiche,” ²⁰ naain relanajae Jesoso, nii ita taojiaauruhana jaan loreri Teenforo asaae, nii coriqui teeuruha cachaaaurune jaun neein. Niritoha Jesusone jaunte mucuhin enoanaa jerecure. Nete enoaarene, jaiti nitohanein teeuruhane jaan cojihinaca que turuenihana jaun.

“Nii cuhanune jaun cunaa nainihieeiche,” naa Jesusone

²¹ Nii baihate coaiteen aitiin:

“Inae amuhanune baihate cariirijeriquicheein inacojoein. Nete inara osa caaun cauhacha neein oriquicheein, nii cuhanune jaun cunaa naineneeichene jaun,” naa Jesusone jaun:

²² “Jerihanete raajenihane nesohin nijiaonreein. Nii jaunte nii cunajaun cuenerihacacheine que aite,” naain ita rai ereereecuruha Jorioocuruna jaun:

²³ “Inarate, caa chauratane que neeiniquiche. Canuna jana, cana choae caje nena neeinneeun. ²⁴ Nii jaunte oha curiquicheein osa caaun, canuneein nihanune esenetaeneeichene jaun,” naa Cana Coaunera Calaohi Jesusone jana:

²⁵ “Chaneina jian,” naain bajaauruha Jorioocurune jana:

“Inae inara rai aitocoacaanun turuhanune caje coauneein. ²⁶ Niha arajiin erenaa inara rai quicha beenei. Nii caletoaerate rauhijiriin esinae aite. Cauricho que aonacaanna jaunna jerichanetoejin beebejeeun, caa chauratane que neniquichene rai,” naa Cana Coaunera Calaohi Jesusone ²⁷ janate coitucusichurene, “Naonjoain Cana Coaunera quete aitera,” naain coitucurenihane jaun.

²⁸ Nitohanein coitucurenihana jaunte:

“Inara araaineein nihanu natiinte, enuha que ecu canu nujuatein canu chujuuraa curiquicheein. Nii banate Curisitonein nihanune coitucuhin, casuujua caje rocohin aitenihanune coitucuha curiquicheein. Acaihanejein carelaa Ofa Cana Coaunerana jaan que aitocoaaunne coitucuha curiquicheein. ²⁹ Chabana jelai caratirihai caletoaera Ofa, niicha jerenohin ichacaanna jaun,” ³⁰ naa Cana Coaunera Calaohi Jesusone jaunte esenetaaure arajiin cachaauru.

Jelai teein Cana Coaunera cacha, jelai teein Moconajaera cacha

³¹ Nii baihate esenetaaurera Jeroocuru rai:

“Rauhijiriin quere tonoraachenete, canu ere tonoraera esinenein neriquicheein. ³² Nii banate esinae rauhijiriin, Cana Coaunera jerenohi coitucuhin raotojoein jianacoo

ichaonaa naineriquicheein,” naa esenetaerauru rai Cana Coaunera Calaohi Jesosone janate:

³³ “Canacaanu foeratera Abaraaun caje coauneein nihein chunei fatoroon canacaanu caillichaera. Inasiinte nii aithine tocohaneei enene cuhaneecha ichoreniha jianacoo mituhin nerichaanu. Nechu jataaina inoaelu caje coauneein raotojoeiin rohecaeraelanaala ichohacaanu,” naauruha nii esenetaichuru Jorioocurune janate:

³⁴ “Satiin quere tonoraauruhite jataain mululuhin osa tabai aiha ne. Nii chunijiu kuhin nichotenea nainerihaain. ³⁵ Cana Coaunera Calaoheein nihanune jaunte ne carai rauhi jianacoo nii osa caje inara mitaanune caina. ³⁶ Canu nii caje jianacoo inara mitaanunete esinaae rauhijiriin jianacoo mituhin neriquicheein. ³⁷ Abaraaunte chuhisi inara foeratera ne niqui, nete casohin cajaanaa jerequiche, quere esentaeneechene jaun. ³⁸ Carelaa Ofa najaan quena inara rai aitoon. Charijieein teeinti, inara relaa inara inacana jaan ichaquiche, nii rijijieeina canu netonai caletooa Ofae jaa ichaaun,” naa Jesosone janate:

³⁹ “Abaraaunte canacaanu inacane,” naauruha Jorioocurune janate:

“Esinae rauhijiriin Abaraaun calaohi neeichene jana nihanetera, aichejetohalune rijijieein neriquiche inara netonai. ⁴⁰ Nete esinaae caletooa Cana Coaunerane que aito-coaunne coreniha casohin cajaanaa jerequiche. Chabana nitohanai que nerurujanaa jeriheilu Abaraaun. ⁴¹ Inarate aiha inara inacane rijijieein neeinche,” naa Cana Coaunera Calaohi Jesosone janate:

“Coatiha unosineein nihaacaanu, Cana Coauneraachate canacaanu inacane,” naauruha Jorioocurune janate:

⁴² “Cana Coaunera inara inaca niha netera, canu belaicheeiche, Cana Coaunera caje uhin cau turuhin nihanune jaun. Coatiha casuujua caje coauneein cau uhin turuhaaun. Cana Coaunera te caletoe. ⁴³ Quere esenetana jereneechene jaunte, caa inara rai aitocoanne aonasineeince. ⁴⁴ Moconajaerate inara inaca ne. Nii jaunte, caje nenaeeiche jaun niicha jareeicha ichaquiche. Nii Moconajaerate inoaelu caje coauneein soserejeein ne. Chabana rauhijiriin chaque irihe. Chaque irihanete nohane, nichaon nihana jaun, casaje nujuaneein nihana jaun. ⁴⁵ Esinae rauhijiriin aitocoanna jaunte quesenetaeneeiche. ⁴⁶ Chariji inara caje osaquuin nihanune coitucue. Chanuna esinae rauhijiriin aitocoan natiin quesenetaeneeiche. ⁴⁷ Cana Coaunera cacha nequichenetera, Cana Coaunera ere rautaaain onaaain tonorareeiche. Cana Coaunera cacha neneeichena jaunte, Cana Coaunera ere aohana jereneeiche.

Abaraaun ajinihate nesihane Curisito

⁴⁸ Esinaete rauhijiriin osaoquicha- Samaria cocoaicha,” naain Cana Coaunera Calaohi Jesoso cotaihurua Jorioocurune jana:

⁴⁹ “Nihei aansijieein nejein osaaohaun. Nechu acaihanejein Ofaacha jerenohin ichaain nihanune corenihate caansaine que ereeiche. ⁵⁰ Coatiha, ‘Canuna caohacha cachaneun,’ naain irihaun. Curuaanaaneinte caetein ne Ofa. ⁵¹ Esinaena rauhijiriin aitoon, quere tonoraerate chabana nitajenaachara nejein nereein,” naa Jesosone janate:

⁵² “Esinaete osaoquicha. Inasiinte Abaraaun, satiin Cana Coaunera ere bera inoae-sihuru, naajoaihunru inae oosichuruhalu inoaelu natiin, chere tonoraeraacha nitajenaachara nejein neeurureta. ⁵³ Abaraaun amurijiriinna nereei iite. Inae ohane jana ohacoaauruhalu Cana Coaunera ere bera inoae-sihuru netonai natiin. Chaneeina jana ii nereei,” naauruha Jorioocurune janate:

⁵⁴ “ ‘Canuna inara curuaanaa caohati neeun,’ naain irihanune caohacharihei. Nete caque: ‘Caate acaihanejein canu calaoheine. Nere tonorauche,’ nae Ofa Cana Coaunera. ‘Cacoaunera,’ naaiche niqui. Nete ⁵⁵ coitucuujueneeiche. Canune laaen coitucuuin. Inara rijijieein casaje nichaannena, ‘Coitucuhaun,’ nareeun. Esinaena rauhijiriin caraajeni-hane coaracaunna jaun, nere tonoraain caletooana jaan ichaaun. ⁵⁶ Inara foeratera Abaraaunte, cau chauratane que catohanein tururichaaunine coitucue. Nii jaunte inae ena cau turuhanune jaun corojeein rachoojoe,” naa Cana Coaunera Calaohi Jesosone jaunte:

⁵⁷ “Inasina saquichoonca jaanacaaine coalanaala, canacaanu foeratera Abaraaun coaareei,” naauruha Cana Coaunera Calaohi Jesoso rai Jorioocurune jana:

⁵⁸ “Aihanu. Esinaena rauhijiriin aitoon. Inae inoaeluna Abaraaun ajiniha nesihaneun canu,” naa Cana Coaunera Calaohi Jesosone jaun, ⁵⁹ ajeri mucuutaare, que botosihuruhane caina. Ajeri mucuutaauruhane janate, jianatoroaain acaauru cataan kuhin, Teenforo caje mituhin amue.

¹ Amuhemujuena jaunte leinjiin cacha maosaneein nejanoanaa coarae Cana Coaunera Calaohi Jesoso. ² Coaraane janate:

“Chanuna maosaneein nejanoae caa cacha. Rai fojiaraauru osa caaun nenihane, rai nosa caaunna,” naain Jesoso caje bajaacaanune janate:

³ “Aihei, coatiha nosa caun nihei. Niheichu fojiaraauru osa caaun nihei. Cana Coaunera ichanohi coarae cachane coinete catohanein nejanoae. ⁴ Inae caletoaeraacha icharatei ichacaunnete ne, nainichaunne cojoataa. Inae caa baiha nainerihaaunni. ⁵ Cau chauratane que nihanune quena, chauratane cononeein neeun,” ⁶ naainte, atane choaee lune churutaain, biji couturi que laculacunejeein, itacariin nii maosa nota rujuaain:

⁷ “Inae laaenra, taa necaajoanaa najaan Silohe inota culeenihura,” naa Jesusone jaun, cuhin culeecane caje turuhane janate, inae conoe nii maosa nota. (Silohe nanaate, Letono nanaa ne.)

⁸ Inae nerautaa jana coaraainte: “Caana lauhajelauhajejin coriqui bajanajaoca,” naain ita caje bajaare nii laurijiracuru- nii jauriaa nitohanein coaraauru.

⁹ Niritiin ita caje bajaainte:

“Aca chujianrana,” naauruha tabaaurune janate:

“Aca nihane coalanaala. Tocohaniha chuhisi niqiu, nete aca nene,” naaure leeochoaauru.

Nii janate raajenihane:

“Acaneun chujianrana,” naa raajene jaun:

¹⁰ “Inasina jana enene conoe inota,” naain bajaauruhane janate:

¹¹ “Nii leinjiin cacha- Jesoso neein curuajaain nenaate, atane choaee lune churutaain, biji couturi que laculacunejeein, tucuacaain canota rujuaain: ‘Inae laaenra, necaonjoanaa jaaun Silohe culeenihura,’ naain caletohana jaun: ‘Ai,’ naain culeecaunne janate, inae conoe caa canotara,” naain bihane janate:

¹² “Aanca chaen nii cacha,” naain bajaauruhane janate:

“Jm, jm, jm. Aancachainti. Coitucuhaun,” nae nii maosa nerautanaa.

Nii nerautanaa maosa caje bajaauruha fariseocurune

¹³ Nii janate nii maosa nerautanaa amaaauruha fariseocuru renene janate:

¹⁴⁻¹⁵ “Inasiinte enene conoe inotata,” naain cotaain bajaare fariseocuru nii cacha caje, nebetacanaa janonaa bana atane choaee lune churutaain biji couturi que laculacunejeein tucuacaain nii maosa nota rujuaain, rautaa Jesusone jaun. Bajaauruhane janate:

“Itanicha que canota rujuarjuariin culeeratihane jana, culeecaunne janate inae conoe canotara,” naane janate:

¹⁶ “Cana Coaunera caje nena nihei nitohanai cacha, amihaniha nebetacanaa janonaa banana jaun,” naauruha tabaaurune janate:

“Inasiinte Cana Coaunera tocohanein ichaa natiin, osaona nihane nitohanai ichanaa nainerihehijajaa,” naauruha nii leeochoauruna jaunte, ¹⁷ coaitene enacoanein:

“Tonaai jana ii, nii ichauntaera cacha que,” naain bajaauruhane jana:

“‘Jerihane acate Cana Coaunera Ere berane,’ naanu canu,” naa nii nerautanaa maosane janate, ¹⁸ esentaurene. Esenetaurenihana jaunte, fojiaraauru caje bajaare:

¹⁹ “Caana inara calaohinein maosanein nejanoaa. Inasiina jana enene conoe rai nota,” naain bajaauruhane janate:

²⁰ “Aca chujian, acate canacaanu calaohi maosanein nejanoanaa ne. ²¹ Inasiin chaaiti conoe enene rai nota. Niheichu nii rautaera coitucuhaacaanu. Cajejian bajaauche. Inae canaanai nihane coalanaala. Acate naine raaje bihane,” ²² naaure nii fojiaraauru, Jorioocuru curuaanaa coasiha. “Acate Curisitone,” naain iriha chuneine, “Cau sinacoca asaae enohane jererihacachein,” naauruha nii Jorioocuru curuaanaacurune raotojoejin coitucuuruhana jaunte: ²³ “Cajejian bajaauche. Inae canaanai nihane coalanaala. Acate naine raaje bihane,” naaure nii fojiaraauru.

²⁴ Nii janate coaitene nii maosa niicha rautain cotijiaain:

“Esinanen rauhijiriin beeu, Cana Coaunera notaracaee. Osaootoha nii cachane coitucuhaacaanu,” naauruha Jorioocuru curuaanaane janate:

²⁵ “Osaootoha nii cachane coitucuhaaun canu. Acaihanejein maosa nihanune caje, inae enene conoha canota neechana coitucuujueun,” naane janate:

²⁶ “Chatohaneinte chete nitohanein conoha inotane coinata,” naain bajaauruha coaitene janate:

²⁷ “Inaera inara rai aitoonna. Chatonaaina nenacaen bereeun. Chanuna coaitene enacoaunein inara rai bihanune jerequiche. Jerihane inara netonaite nere tonorana jerequiche,” naane janate:

²⁸ “Iite laaen nii cacha ere tonoraai. Canacaanuna jana, jelai teein Moisesa ere tonoraacaanu. ²⁹ Moisesa aina iriha Cana Coaunera neeichana coitucuhacaanu. Jana nii cacha coitucueraai caoachanainejeein. Chacaje chaainti ecoonane,” naain nii maosa nerautanaa cotaicha rijitucuruhane janate:

³⁰ “Tara canota tihane caje coitucuhichene. Niheichu: ‘Naaajoain cajete uhe,’ naain coitucuhееiche. ³¹ Cana Coaunera bajaa osaaonaaurune tonoraeniha Cana Coaunera coitucuhacaanu raotojoein. Acaihanejein nere tonoraain niicha jerei ichaain nenea cacha bajaanete corootajane Cana Coaunera. ³² Nihei chunei, inoaelu caje coauneein nitohaneein maosaneein nejanoaa leinjiin cachane jana nota cono tera. ³³ Cana Coaunera caje unaa nenihane noote catohanai ichare,” naane janate:

³⁴ “Osaaotiin nejanoaaina jaun noote canacaanu relanaa jereeita,” naain nii maosa sitaature ita taojiaauruhana jaan loreri caje.

³⁵ Inae nii maosa sitaauruhane coitucuuriiin, coaraa cuha Jesusone janate que tacaa uhe. Nii jaunte caje bajae:

“Cana Coaunera Calaohi esenetaaina,” naain bajaane janate:

³⁶ “Eenje. Carai beeuna, rauhijiriin Cana Coaunera Calaohi nihane coitucuhin esenetaera Curuaanaa,” naane jana:

³⁷ “Canuna acaneeun,” naa Cana Coaunera Calaohi Jesusone janate, ³⁸ nacatiha neseonraain:

“Esenetaanura Curuaanaa,” naane janate:

³⁹ “Canuna caa chauratane que turuun, maosacuru niha natiin, conoha rai notane coina. Jana, notaa nocoetonacaauru maosaneein nihane coina,” naa Jesusone janate, ⁴⁰ cuu aonajeeruhana jaun:

“Canacaanu netonainoona maosaneein nihacaanu,” naa tabaauru fariseeocurune janate:

⁴¹ “Maosa neeichene, caseteco coaariheeeicheein osa coreniha niqui. Nete, ‘Itolere canacaanuhacha ichai coaraain coitucuhin ichacaanne jaun maosa nihaacaanu,’ naaichene jaun, caseteco coaraa curiquichein nii coreniha,” nae fariseeocuru rai Cana Coaunera Calaohi Jesoso.

10

“Chariji teeinti, acuujuu edaa enoe. Niite asijaauto ne,” naa Jesusone

¹ Nitrohane baihate: “Esinaena rauhijiriin aitoreeunni. Carenero uchu acuujuu edaa enoite asijaauto ne. ² Jana, rauhijiriin nacuujuu cuhane enoite beraicha esine ne. ³ Acuujuu beraichate, janone acuujuu joracaain, enohin curuaacuru curuaacuru que curuaateein, nii carenerocuru cotihacane tajiha uure, acaauru beraicha nihane ere coitucuuruhana jaun. ⁴ Nitohaneein cotihanajaain, inae saain mituuru jana, acaauru ajiniha cuujihane jana, caajije cuure nii carenerocuru, acaauru beraicha nihane coitucuuruhana jaun. ⁵ Jana nejelau cotihanaacanete, que janoriin soroore, nejelau ere nihane coitucuuruhana jaun,” ⁶ naain niqui relanajae Cana Coaunera Calaohi Jesoso, coitucuuruhane coina niqui. Nete, “Naonjoain quete aite,” naain aonaain coitucuuere.

Cachaauru corenihate oha cureein Jesoso

⁷ Nii jaunte, rauhijiriin aonacuruhane coina:

“Leinjiin canuhachana jianacoo cacha mitaeranu que nenea neeun. Cacolane cana Inaca Cana Coaunera rene turunaa nainihe chunei. ⁸ Nii jauriaa cajiniha unacaaurute, nechu jataain cacha coritaeraaunu que unacaaurulu ne niqui. Nete, nere tonoraarene cacoitucueranuuru cachaauru. ⁹ Leinjiin cacorenihachate naine, cana Inaca Cana Coaunera bijiu tacaain aina neeichene. ¹⁰ Arajiite inara curuaanaanein nenea jere, nechu jataain nohanein inara coritaain. Acaauru esenetaain, acaauru ere tonoraeraaurute caoachanainejeein nitajihha cuurureein. Canuna turuun, raotojoein rachoojoein cha latelanaala Cana Coaunera aina neeichene coina. ¹¹ Canuna esinae rauhijiriin inara curuaanaanu que letononein neeun. Nii jaunna oha cureeunni satiin canu cachaauru coreniha, nabana necairichaaauruhane coataa, satiin quere tonoraain esenetaeraauru, necairichanaa coaraelanaala rauhijiriin Cana Coaunera aina nihane coina. ¹² Nii curuaanaa neein nenea jereraaurute, nechu jataain core coinaacha aihuruhana jaun, niha acaauru aina nejeratein acaauru coineterane, cachaauru jaohin ratriin sorooruhane acaauruhacha mucuhin sooruhane, cajihanein ita caje riaaneure. ¹³ Nitohaneinte rai cachaauru ratriin soroore, nechu jataain curuaanaa neein nenea jerecuruha core coinana jaun, coaraain cuu nainaaauruhane coina. ¹⁴⁻¹⁵ Canunajian nenacaaen caohacha nejeein curuaanaanein neeun. Charijieein teeinti cacoitucuhiche nii rijijieina Ofa

coitucuu. Nii rijjijeein inachu, canu cachaauru coitucuu. Jerichanejeein techu coitucunajaanune rijjijeein cacoitucuu. Canuna canu cachaauru coreniha caraajenhane neteein oha cureeunni. ¹⁶ Nihachu naain nejelau canu cachaauru, cotihanaacaau nete ne, ita aina inara tihanune coina. Cotianaacaun nete, quere tonoraain uurureein. Inae nitohanihanena leinjiin canuhacha inara curuaanaa neein niha cureeunni, nitohaneein ita aina inara tihanu ne.

¹⁷ Nere tonoraain caletoaana jaan ichacaaunna jaunte, jataain cacoelai cana Inaca Cana Coaunera. Nii corenihana caraajenhane netiha cureeunni, casohin cajaanuhane coina, nena ichanaa cureeunni. ¹⁸ Canu jerenihanune, nihei chunei casohin cajaanaa nainerihe. Nena caraajenhane netiha cureeunni, nitohanihanune coina caletoa Ofa Cana Coaunera jaun,” nae Cana Coaunera Calaohi Jesoso. ¹⁹ Niritoha Jesosone esenetaeraauru Jorioocurute, nii esenetaauruhichuru caje nejelau neleruhin neeure. ²⁰ Niichurute:

“Chanuna caa osaaonaa nechuu aansai jaeloroheneein nena cacha ere tonoraure,” naare tabaauru itarai. ²¹ Nii jana nii esenetaurerate laaen:

“Osaaocane noote caritiin erere. Chasiina jana osaaocane maosacuru nota cono tere,” naare ita rai nejesinajeein.

Cana Coaunera Calaohi Jesoso raarenihana Jorioocurune

²² Inae elohena nihane janate, Jerosaleeun ita taojiaain nii loreri inoaei Teenforo besaute beseta bitoaaure Jorioocuru. ²³ Nii jana nii Teenforo coonri seonjoan- Saloomon curuaa siriin nena asaa amuhemuheca Cana Coaunera Calaohi Jesosone jana ²⁴ curuaacotaain, acaauru cataaun teteriin:

“Cha carajana erereei ii coitucuhacaanune coina. Rauhijiriincha letonoaneein ereeu, esinaae Curisitoneeine,” naauruha Jorioocurune jana:

²⁵ “Inae bihanulu. Nii jana quesenetaheechelu. Inae caletoa Ofana jaan ichacaaun inara notaracaa. ²⁶ Nii coaraguiche niqii. Nete jauriaa aitocaaunne tocohanein canu cacha neneeichene jaunte, caje nainaan quesenetaeneeiche. ²⁷ Coitucunajaain nihanune rijjijeein techu, cacoitucuhin quere tonoraain neeure canu cachaauru. ²⁸ Canuna acaauru rai nitajenaachara nejeein nena ichaonaa teeun. Chaaelai janonaa bananeriaain nitajeeuruhane. Niheichu chaaen cacaje rulunajaera. ²⁹ Satiin curuaanaacuru curuaanaa Ofa Cana Coaunera carai tenajaana jaun, nihei chunei cacaje rulunajaera. ³⁰ Canuna, Ofa aina leinjiin Cana Coauneraaneein nihacaanu,” naa Jesosona jaunte, ³¹ ajeri mucuutaure Jorioocuru, que bodoosihuruhane coina.

³² Nii jaunte: “Itolere caohachana ichaau satiin coarajeichene notaracaa, Ofa letononeein. Chatohane corenihana nitoaneein ajeri que canu bodoosicheeiche,” naa Cana Coaunera Calaohi Jesosone janate:

³³ “Caohacha ichaaine coreniha ajeri que ii bodoosiriahacaanu. Cana Coaunera niha nocoetiin, Cana Coaunera rohecaaina jaunna ichana jerichaanu. Cana Coaunera nihee. Rauhijiaain cachanein natiinte Cana Coaunera niha nocoetohi,” naauruhane jana:

³⁴⁻³⁶ “Inarate casohin cajaanaa jerequiche, ‘Ofa cana Inaca calaohi nichaaun,’ naanune coreniha. Chaaen techu nii coreniha, ‘Ofa cana Inaca Cana Coaunera roheca,’ cacoeiche, Cana Coaunera chujian raajenhane, ‘Canu calaochichuru’ naa inoaelu ichauhenaauru rai, rai quiricha inoaei cuhanena jana, esenetaichelu satiinina jaun chujian, caa chauratane que caletoa Ofa cana Inaca, niicha jerenohi ichacaaunne coina natiin. Inasiina Cana Coaunera rohecareeun, ‘Ofa Cana Inaca calaohi nichaaun,’ naanune coreniha. ³⁷ Ichaa Ofane tocohanein cha ichaenihanune coa canu esenetaache. ³⁸ Aihane jaun, canu esenetaeneeichene nihanatiin, nii canuhacha ichai coaraain esenetaichenete caohachae. Nii ainate canu aina niha Ofa Cana Coaunera jana, canu rai Calaohineein aina nihanune esenetaaichene caohachae,” naa Jesosone jana,

³⁹ coaiteen mucuhin amanaa jerecuruhane jana, acaauru que janoriin amue Jesoso.

⁴⁰ Acaauru que janoriin amuhinte Jorodaan jerau cauha cue. Nii jauriaa cachaauru coujunacatihalu Joaanna jaun turuhin cuu ne. ⁴¹ Nii janate rene turuha uure arajiin cachaauru. Cuu turuhin coaraain:

“Esinaete chuhisi rauhijiriin aite Joaan, caa cacha que. Niicha ichai ichaain cana notaaca Jesosone rijjijeein cana notaacane que arijiinte, esinae rauhijiriin aitohane tocohane,” naainte ⁴² Jesoso esenetaure cuu nenacaauru cachaauru.

11

Oha Lasarone

¹ Naain Betaniau coroatajai baihuri aina nena Lasaroneein curuajai jetaote, banejelanaala cunaite.

² Marata, Mariha, naa nii baihuru curuaa. Nii Marihate, Cana Coaunera Calaohi Jesoso tija choaae erene juuji jataain coreti chorohin, couturiji que jacoraera ne.

³ Nii jaunte cunaitiha nii acaauru cona Lasarona jaun, “Cunaitiha iicha belaaicha curuaanaa,” naain Jesoso rai berateeure.

⁴ Nii jaunte Jesoso rene turuhin beeuruhane jana: “Coatiha nii cuaaetoha nii cunai caaun orihaain. Cana Coaunera coitucuhin, ‘Caohatoha Cana Coaunera Calaohi,’ naain Cana Coaunera Calaohi coitucuuruha satiin cachaaurune cointate cunaite nii cacha,” naainte cuelanaala cuu coroata janohin ne Cana Coaunera Calaohi Jesoso. ⁵ Nii baihuru aina curataain belainaaca natiinte ⁶ “Cunaitiha Lasaro,” naain berateeuruhane jana. ⁷ coroata janohi cuu nihane baiha:

“Chajaauchete coaiteen Jodea cunichaache,” naa Jesoso, aina nerelanaa nichaanune raine janate:

⁸ “Jaitinoothera carajaje, ishohin iijaonaa jerecuruha Jorioocuru, ajeri que ii bodoosiine. Nii atiin inchura coaiteen ucuaae cunaa jereeite cacha relaera,” naacaanune janate:

⁹⁻¹⁰ “Tana, cojoanonaateein caletooa Ofa Cana Coaunerana jaan ichacaaunne nihane coitucuhichene. Ichaenihanune, canuhachana baasoneein nedareeunni,” nae Jesoso.

¹¹ Nii baihate: “Siniha cana belaaicha Lasaro, nocoaa inae nocoaa curichaaun,” naa Jesosone jana:

¹² “Aihana jaunte chujian, sinihana jaun nerautareein,” naacaanu. ¹³ Esinae sininaa que jecha aite naacaanuna jaunte,

¹⁴ rauhijiriin: “Inae oha Lasaro. ¹⁵ Caoacha quete cuu nenihanune jana ai. Inae laaen jataain quesenetaa curiquicheein,” naa Jesosone jana:

¹⁶ “Chajaauchete cana netonai aina cunichaache, aina jiniiquuin ohacachene coina,” nae nii Tomasi canacaanu rai. (Nii Tomasite curuaateeure Fafione neei, fafione nihana jaun.)

Onaa ichateein, rai ichaonaa tera niha Cana Coaunera Calaohi Jesosone

¹⁷ Nii janate Betaniau turuha Jesosone jana, inae jena janoha atane nerujuene beeure. ¹⁸ Saaneein itaraeniha Jerosaleen caje nii Betaniane jaunte, ¹⁹ tajiha caje turuhacoaare Jorioocuru, nii onaa cacha baihuru Marata, Mariha, naaonjoain suujua nunaauruhane coina.

²⁰ Nii janate turuelalajeein tajiha uujiha Jesosone coitucuriin que taca uhe Marata. Jana, Marihate, loreri asaae nedae.

²¹ Nitohanein cuhin Jesoso que tacaain: “Cau neeichene jana nihane, oriheiche canejerata curaanaa. ²² Nete, chaelai bajaachene ichei tiha cureeinche Cana Coaunera,” naa Maratane jana:

²³ “Ichanaainte coaiteen nichaurareeinche,” naa Marata rai Jesosone jana:

²⁴ “Eenjeen airichaaiche chuhsi. Inae besautiha cana janonaane banate, coaiteen ichanaain ichaoha cuurureeinche oonacaauru niquicha,” naa Maratane jana:

²⁵ “Canuna onaa ichateein, rai ichaonaa nitajenaa charanejeein nenaana jaan teraneeunche. Quesenetaerate, ohane niha natiin ichaoha cureeinche. ²⁶ Satiin jaiti ichaohin nenacaauru quesenetaanete, ohane niha natiin, chabana nitajenereeinche. Caa caitoonjoan esenetaaichena,” naa Jesosone jana:

²⁷ “Eenjeen, iite Curisito neein- Cana Coaunera Calaoheineinchene esenetaanuchera. Iite caa chauratane que turuha uha niicha jerecuri canacaanuhacha cohajei ineinchera,” nae Marata.

Lasaro atanebana choae chanaa Jesosone

²⁸ Niritohane baihate, nocoasai Mariha cotihaca cue Marata. Rene turuhinte: “Taute turue cacha relaera. Ichotijaeratiha jaunna ii cotihaca uun,” naa Maratane jana, ²⁹ luhecotariin nimihuritiin Jesoso coaraa uhe Mariha. ³⁰ Nii janate nii ratiriha Maratana jaan jelaiha ne Jesoso, jaiti nii neseu turuelanaala. ³¹ Luhecotariin nimihuritiin uha Marihana jaunte caaijie uree nii loreri asaae aina neein suujua nunaa nenacaauru Jorioocuru, “Naain atanebana choaae jecha inaderaa cue,” naain niqui caaijie cuure nii Jorioocuru.

³² Nii janate Jesoso rene turuhin nacatiha neseonraain:

“Cau neeichene jana nihane, oriheiche canejerata Curuaanaa,” naain ³³ chanaa Marihane jana, aina chanaauruha Jorioocuruna jaun, jataain inaderaain:

³⁴ “Chu atane rucuhecure,” naain bajaa Jesosone jana:

“Nota taute atane rucuhecurera Curuaanaa. Chajaautejian coaanicha,” naauruhane jana ³⁵ chanae Jesoso.

³⁶ Nii jaunte: “Jataainte coinadera,” naaure Jorioocuru tabaauru.

³⁷ Nii jana leochaaurute jana: “Tajian caa cacha, maosa nota cono tihalune. Tajian jana naineriha chaelai ichaa oheniha Lasarone coinane,” naaure nii leochaauru Jorioocuru.

Oo caje ichanaa Lasarone

³⁸ Nii jaunte atane bana rohan turuhin, coaiten inaderae Jesoso. Ajeri jachu cuhane ita rucuhecuruha Jorioocuru, jelai ajeri que fuhina jaun:

³⁹ “Joracaauche,” naa Jesusone janate:

“Inae jerihane nirinihache cacha natiinta. Inae jena janohache aiha cachane natiinta Curaanaa,” naa nii nijiaonaa cacha bai Maratane jana:

⁴⁰ “Inaera ichei, ‘Esenetaichenete Cana Coaunera ichanohin caohati coarriquicheeincha,’ naain ichei aitoonchena,” naa Cana Coaunera Calaohi Jesosone jana ⁴¹⁻⁴² joracaauruhane jana, dede coarjeeein:

“Nariha Ofa, ii bajaanune satii quicha bajoanone tenajaaquii bajaanune naineine coreniha. Nii jaunna ichei aitoon, aonacuruha nuricho que cau nenacaauru cachaaurune coina, aonaain esinae rauhijiriin ii caletohaine esenetaauruhane coinara Ofa,” naane ⁴³ baihate:

“Lasaro, mituu nii lai caje,” naa Cana Coaunera Calaohi Jesoso tonijiaine jana, ⁴⁴ tajiha conaara tijianein mituha uhane jana: “Batuhichuchete jianacoon mituhine,” nae Cana Coaunera Calaohi Jesoso.

⁴⁵ Nii ainate Cana Coaunera Calaohi Jesoso esenetaaure le lauriin Jorioocuru, nii Mariha corianiha cunacaauru.

Jesoso mucuuruhane rai neeuruha fariseeocurune

(Mt 26.1-5; Mr 14.1-2; Lc 22.1-2)

⁴⁶ Nii jana, acaauru tabaauru jetaote turuhin biha cuure fariseeocuru rai. ⁴⁷ Nii jaun jetaote itataojiaaure fariseeocuru, batirichuru curuaanaacuru, saain cocoinanacaihuri nii que ita rai ereereecuruhanane coina. Nii jaun jetaote ita rai:

“Inae itolere ichaa nii cacha. Inasirihacacheta. Maosacuru rautaaain, onaa ichateein, lenone faain, itolere ichaa inae. ⁴⁸ Naajeein inauheneeicha coarajihacachenete, esenetaa-coaauruha satii cachaaurune, cana cairichaaureein Romanocuru rai cocoinanacaihuri. Cana raite caa ita taojianaana jaan loreri Teenforo chamuhitiin cana cairichaaure,” naaure jetao Jorioocuru curuaanaacuru.

⁴⁹ Nii jana jetaote, cuune leinjiin Caifasinein curuajaain batirichuru curuaanaa. Nii jetaote:

“Joaereinte ereereequiche. ⁵⁰ Nita coitucuhichene, cana caohachanu que tejian oha cureein nii leinjiin cacha, nabana necairichanaa coaracaache satii Israeli cocoaicha nicheachene coataa,” nae jetao acaauru rai nii Caifasi.

⁵¹ (Coatiha suujua caje coaunein rocohin aitoi nii Caifasi. Nii ajaana cuhane batirichuru curuaanaa neein nihana jaunte coroatajane Cana Coaunera, nabana necairichaa Jorioocurune coataa oha curichaaain Cana Coaunera Calaohi Jesosone que aitothane coina. ⁵² Coatiha Jorioocuruhanane coreniha oha curihaain niqii. Satiiin chauratane sacutaain riaanein nenacaauru Cana Coaunera calaohichuru jitariin taojiaane coinatae aicheein.) ⁵³ Nitohanein oo caje Lasaro ichtatihane caje coauneinte, Cana Coaunera Calaohi Jesoso que necosuujuaaure Jorioocuru rai cocoinanacaihuri, sohin jaauruhane coina.

⁵⁴ Nii jaunte Jorioocuru rai cocoinanacaihuri rai ecocoelanaala nii Jodea batane caje mituhin naain Efaraiun cue Jesoso. Cacha areroo rohan nena neseu Efaraiun cuhin cuu ne, canacaanu aina.

⁵⁵ Fasocoa cataihajeein, neseuru neseuru caje naain Jerosaleun cuhajeure, acaauru necoaana rijijiein naunatajaain, necaonjoaain jatoroaain Fasocoa beseta bitohauruhane coina. ⁵⁶ Nii Jerosaleun turuhinte cuu cajiianein Jesoso ariirijieure. Cuu nena ita taojiahuruna jaan Teenforo asaas ita taojiaain:

“Beseta bitohanacha urichaai,” naain itacaje bajaure, ⁵⁷ “Chunocoha, ‘Cuute ne,’ naain coitucuhane, beeinne mucuhin raeratihacaanu,” naauruha fariseeocuru, batirichuru curuaanaacuru, naaonjoainurine jaun.

12*Jataain Jesoso belaiha Marihane*

¹ Saota janoneein lanajeeca Fasocoa janonaane janate, nii oo caje niicha ichtatei Lasaro coaraa cue Jesoso naain Betaniau. ² Nii janate cuu beseta bana rijijiein Jesoso coroaateure, raaoti lenone que. Lasaro bai Maratate, acaauru rai lenone lauriae.

³ Nii jana litoro cataaun uujoaain erene jujui coreti uhaain, que Cana Coaunera Calaohi Jesoso tijia rujaain, couturiji que jacoraa Marihane jana, juujijiaain bijiihaque nii loreri asajai.

⁴⁻⁵ Nii jaunte: “Chanuna nichata fashai janonei amihanenaa core tocohaneein necorete-lanaala aihure, cairichaihuri coroatajanenarichaae,” nae nii canacaanu lechoonca coroataja Simoon calaohi Jodasi Isacariote, nii Jesoso coulurujueranu. ⁶ Coatiha esinaae rauhijiriin cairichaihuri coroatajanena jerihane caaun aitohi. Asijiautonihana jaunte aite, nechu jataain aca nii coriqui raane jerena caaun. Aca canacaanu coriqui beraichaneein nihana jaun raotojoeiin basijiauhane coinete aite.

⁷ Niritoha Jodasine janate: “Coa roerohecaa. Cajabereeo rucuhecuruha najaannu que niicha rucujuei nihana jaunte ichae. ⁸ Cairichaihuri coroatajanena jereeinete, nereein inoaelnu netojoeiin arajiin cairichaihuri. Coatiha inoaelnu netojoeiin cau nerinaaunni inara aina,” nae Jesoso.

Lasaro sohin jaonaa jerecuruha Jorioocurune

⁹ Nii baihate, Betaniau niha Jesosone coitucuruuiriin coaraa cuure Jorioocuru. Coatiha acaacha coaraa aihuruhi. Lasaro- nii oo caje niicha ichtatei coaracuruhane coinane maajeinte aihure.

¹⁰ Nii jaunte ita suujua rijitjoeiin, ita suujua tacaain, “Chatohaneainte acaentonai sohin jaonaneeineta,” naain ¹¹ nii Lasaro netonai que necosuujuaure batirichuru curuaanaacuru. Ohane jana ichtatiha Jesosone coaraain esenetauruha le lauriin Jorioocuru, acaauru jianeinna jaun.

Jerosaleeun turuha Jesosone

(Mt 21.1-11; Mr 11.1-11; Lc 19.28-40)

¹² Nii janate Jerosaleeun cuhacoaure arajiin cachaauru, Fasocaa beseta bitoaa.

Nii chojoanoote turuha urichaaain Jesosone coitucure. ¹³ Nitohaneein coitucuhinte, elele alo saaujiin amaain que taca cuure. Que tacaain: “Caohacha quete uhicha- canacaanu coroatajaneraunu que Cana Coaunera letono. Cachuura,” naain, “Caa Cana Coaunera letono belaihuruhine itolere cachaauru. Caa Isaraeli Curuaanaa Rey belaihuruhinera,” naain, ehequiiin corojeeiin Jesoso raare. ¹⁴ Nii janate cabario tocohaneein nenea boro ichoaae iniin laulauquiin turuha uhe Jesoso, aitoha Cana Coaunera Quiricha Inoasi cuhanene tocohaneein:

¹⁵ “Coa coasichachera

Jerosaleen cocoaichacuru.

Coaracuche, boro choaete

laulauquiin turuha ureein

inara Curuaanaa Reycha,”

naa Cana Coaunera Quiricha Inoasi cuhanene tocohaneinte turuha uhe Jesoso.

¹⁶ Nii janana caoachanae netojoeiin aonajihacaanu aina nerelanaa nichaanune. Nii baiha inae dedeeu cuha Jesosone janate, canacaanu suujua neeorite, niriitiin aitoha Cana Coaunera Quiricha Inoasi cuhanene tocohaneein aihane coaracaanune jaun.

¹⁷ Oo jana nii Lasaro ichtatiha Jesosone coaraauru cachaaurute nii leochaauru rai beeuruhana jaun, ¹⁸ nitohaneein onaa ichtatihane coitucuuruhana jaun, Jerosaleeun turuha Jesosone jana, que taca cuure. ¹⁹ Nii janana coarajenajaain: “Inae coaraquiche. Inae cha chana nainihaacacheta. Coaracuchera. Saainte aina cuurera,” naain ita rai ereerejeeure fariseeocuru nejesinajeein.

Jesoso arihuruha Curieocurune

²⁰ Naain Jerosaleeun cuhin Fasocaa beseta bitoha cunacaauru aina cunacauru ²¹ Curieocuru tabaaurute Jesoso aina nerelanaa Ferifi rene turuhin: “Jesoso coana jericahaanura curaanaa,” naaure. (Nii Ferifite Calillea batane que nenea Betesaaida cocoaichane.) ²² Nii janate Aanderesi rai bihana jaun, jiniiquiin cuhin Jesoso rai biha cuure. Jesoso rai beeuruhane janate:

²³ “Inae laen ecu tiha ohanune cojoinaca. Canuna inaraacha cohajei cachaneein neun. Ohanune baihate satiin curuaanaacuru curuaanaa niha caenoaa cureein Ofa Cana Coaunera,” nae Jesoso. ²⁴ Niritiinte, “Esinaena rauhijiriin aitoon. Charijieein teefiti lecuhejeein temueraeniha arosone, omaroelanaala jerichanejeein ne. Jana atane choaae naluhane, omarohin arajiin inacaain nefae. ²⁵ Nii rijijieein techu ne cacha netonai. Niicha jereicha ichaa cachanete, temueraeniha ne, aiha arosone rijijieein jerichanejeein ne. Niriijieinte, nechu jataain joareein niha cureein. Jana cha que casilanaala Cana Coaunera jerenohi ichaa cachanete, Cana Coaunera bijiu taca cureein. Jana, ainihanete nitajiha cureeincha. ²⁶ Quere tonorana jerera, quere tonoraaine. Nii quere tonoraerate, nii cuhanune jaun niha cureein caniha. Chaen techu, quere tonoraera, Ofa rai coroaenacai ichareein,” nae Jesoso.

Orichaine biha Cana Coaunera Calaochi Jesosone

²⁷ Nii baihate: “Nererojoecaa jataain casuujua. Chatohanerihanu coaetaata. Nihei, ‘Cacorataaneeu Ofa, casohin canu ateinaauruhane coataa,’ naain erenaa nainihaun, nii coina cau turuhanune jaun,” naane baihate, ²⁸ “Ofa, coaiteen iicha ichana jerei ichaain caa cachaauru notaacu, aihute coaraain, ‘Caohatoha Cana Coaunerara,’ naaurumiin satiin cachaauru coaraaincha,” naain Cana Inaca Cana Coaunera bajaa Jesusone janate dedeeu tonii:

“Inae ichacaaun cacoitucuuruhane coina. Inae coaiteen icharichaaunni coaraain canu nichaaunne coitucuuruhane coina,” naain toni dedeeu. ²⁹ Naa dedeeu toniine jana:

“Arara jecha,” naaure nii cuu neein aonajeerera cachaauru. Nii jana tabaauru: “Cana Coaunera letonote aite,” naauruhane jana:

³⁰ “Coatiha canu rai aitoi. Aonaquichene coinata inara rai aite. ³¹ Inae chauratane curuaanaa Moconajaera aina jaoleneein neeururichaaain inae Cana Coaunera coitucuuruhi. ³² Inae ecuun coroso que nihanunena, satiin quesenetaaurera raa cureeunnicha,” nae Cana Coaunera Calaohi Jesoso. ³³ Niritohane ainate, “Naaonjoaainte oha cureeincha,” naain coitucuure satiin cachaauru.

Niritoha Jesusone jaunte: ³⁴ “‘Onaachara nejeeinte nirijieein niha cureein Curisitora,’ naa canacaanu quiricha inoaei cuhane natiin, chatohaneaina coroso que ecuun nere nii cachanein nejanohanaa. Charijina nii cachanein nejanohanaa ne,” naauruha Cana Coaunera Calaohi Jesoso rai jana:

³⁵ “Canuna cacha cononeein neeun. Basijiin reintiarinne inara aina neeorihun. Quesenetaauche, inae inara ratirihanune, nocohenaanau nitajeeichene coataa. ³⁶ Cau jaiti nihanune cojoataa quesenetaauche, canu cachanein neeichene coina,” naane baiha jianatoroaain acaauru caje naasi Cana Coaunera Calaohi Jesoso.

Jesoso esenetaaurenihia Jorioocurune

³⁷ Itolere maosa rautaaain, onaa ichateein, lenone faain, naojoaan acaauru notaracae Jesoso natiinte, esenetaaurene Jorioocuru.

³⁸ Inae niritiin laenaain bihalu inoaelu Cana Coaunera Ere bera inoaei Isaihasi na-jaunte, nii laconaa nainene:

“Cha canacaanuhacha
beebejei esenetaete
curuaanaa,”

naainte:

“Chariji jana iicha ichai
coaraain esenetaete
curuaanaa”

naain laenaelu Isaihasi. ³⁹ Nii jaunte esenetana jerecurenihaluna jaun coaiteen laenaain:

⁴⁰ “Jauriaa esenetana

jerecurenihana jaun,

inae acaauru suujua anioaan

Cana Coaunerana jaunte,

туруha Cana Coaunera Calaohine jana

coitucuurene,

nota que coaraain

nesoone caaun

enaraa coitucuuruhane coataa.

Nitohaneinte

tenajae Cana Coaunera,”

naainte ⁴¹ laenaelu Isaihasi inoaelu, cajiha cana rai chauratane que turuha uha Jesusone ajiniha. Ichoaichanihate nii coaraain caritiin laenaelu Isaihasi inoaelu.

⁴² Nii natiinte saain esenetaurenihane caniha, esenetaaure araijiriin. Cocoainacaihuru tabaauru niha natiinte esenetaaure niqui. Nete chunei rai beeurene, nii ita taojiauruha najaan loreri sinacoca caje sitanajaa fariseocurune coataa. ⁴³ Acaauru belaiha Cana Coaunerane rautaaauruhane amuritoheriin acaauru belaiuruha acaauru araichurune jerecuruhana jaun.

Nereecha que cachaauru coulurujiha Jesusone

⁴⁴ Nii jaunte tonijiaain: “Quesenetaera, coatiha canuhacha esenetarinaain. Nii caletoaera Ofa niha natiinte esenetareein quesenetaera. ⁴⁵ Cacoharaerate nii caletoaera netonai coarae.

⁴⁶ Canuna caa chauratane cono neeun. Canuna caa chauratane que turuun, nabana nocohenaana niha quesenetaerane coataa. ⁴⁷ Quere tonoraeniha chuneine coatiha canu coulurujuerinaauni. Coatiha caa chauratane que nenacaauru coulurujueranu que uhaun.

Jianacoon niha caa chauratane que nenacaauru cachaaurune coinana turuun. ⁴⁸ Chariji teeinti, 'Caohachaaaita,' naain quere tonoraene. Niite coulurujiha cureein caa quicha beebejei Erenaa, inae saa cana janonaane bana, ⁴⁹ casuujua caje rocohin aitenihanune jaun. Caletoaera Ofa aitoonjoaacha quena caa aitiin inara relaaun. ⁵⁰ Ofate caletoea ni-tajenaachara nejeein niha canu ere esenetaain tonoraerane coina. Nii jaunna caletohane rijijieein, caa aitoon," nae Jesuso.

13

Aina nerelanacaauru tijia culeeca Jesusone

¹ Le janojoein lanajeeca Fasocoa besetane janate, inae Cana Inaca rene cauha cuhane catinaaecane coitucue Cana Coaunera Calaohi Jesuso. Itolere janonaa bana chauratane que nenacaauru cachaauru belaiha coichana aina cutaainna jaunte, esinae rauhijiriin belainaacane coitucuuruhane coina raajenihane netiha cureein. ²⁻⁴ Nii jaunte aina nerelanaa nichaanune aina lenone Jesuso. Nii janate cuune canacaanu aina Simoon calaohi Jodasi Isacariote, suujua saruha Moconajaerana jaun Cana Coaunera Calaohi Jesuso coulurujueranu. Nii jana satiin curuaanaa neein tiha Cana Inaca Cana Coaunere baiha, Cana Coaunera caje uhane coitucuhin, inae jelaiha cauha cuhane coitucue Cana Coaunera Calaohi Jesuso. Nii janane jaiti nitohaneein nerichaaene coitucuelanaala lenone-jihacaanune jana, lenoneeo jiaaeriin, nobiri rocoriin, jaleri que faino balutaain, ⁵ baandeja cuhane acau chotaain, canacaanu tijia culejeein, nii rai faino que canacaanu tijia jacorae Cana Coaunera Calaohi Jesuso.

⁶ Nii baihate Simoon Fedoro tijia culeena jeriha Jesusone jana:

"Iina catiha culeena jereite curaanaa," naa Fedorone jana:

⁷ " 'Naonjoain coinata caa ichae,' naain coitucuheei. Nii baihate coitucuriqiin," naa Jesusone janate:

⁸ "Chaaelai janonaa bana nihei catiha culeequine jerichaaunne," naa Fedorone jana:

"Ii tijia culejenihanune, canu aina nena naineriheini," naa Jesusone jana:

⁹ "Aihana jaun, coa catihacha culeeca, cacoi, cacoturi naonjoaine maajeein culeecura Curuaanaa," naa Simoon Fedorone jana:

¹⁰ "Enanejeein necaajoanaa, jitariin jaberocone maajeein culeera latiheei. Leijnii rai tijia culeeraachate late, enanejeein necaajoane baiha niha natiin necalanoaeca rai tijia najaun. Saainte niqii culeenohineein neeiche. Nete ne inara jana leijnii jaiti ¹¹ culeenojoinelanaala," nae Jesuso, Jodasi Isacariote que, coulurujuerichaaain Jodasi Isacariotene coitucuha najaun.

¹² Acaauru tijia culeecane baihate, nobiri curujuaain, coaiten mesa choae nelauriaain: " 'Naonjoaine jaunte caa cana tijia culeje,' naain coitucuche. ¹³ Rauhijiriinte caque, 'cacha relaera,' naaiche. Chaen techu, 'Curuaanaa,' naaiche, rauhijiriin aca nichaaunna jaun. ¹⁴ Canu, inara relaeraneein, inara curuaanaa neein nihanu natiina, inara tijia culejeun. Nirijieein inara suujua coaraain ita tijia culeequichenete caohachae. ¹⁵ Charijieein teeinti aihun, nirijiein chabana necoasitalanaala, raotojoein ita belaaain neeuche.

¹⁶ Inara curuaanaa neein, inara relaera neein nihanu natiin, inara tijia culejein nihanune jaun, jerichanejeein carijijieein satiin cachaauru belaaain, inara suujua caje coauneein niha natiin, chaelai ichacuche, 'Naonjoaain nihanune jaun, naonjoain ichana nainihaaun,' nanaa coacuelanaala ichacuche. ¹⁷ Inara suujua coaraain, ita coroataja neein, ita belaaain, caa caitono aonaain tonoraachenete, raotojoein neriquicheein. ¹⁸ Nete, caohachananejeein satiin ena neeichene rijijieein nenereicheein. Janijiina satiin inara raain neeunlu niqii. Nete, 'Caniha nejeratereein leijnii caniha lenonei,' naalu Cana Quiricha Inoaesi cuhanene rijijieein, caniha nejeratereein leijnii. ¹⁹ Jaiti aihei niqii, nena letonoha inara rai beein, inae caque nejeratihane, Cana Coaunera Calaohi Curisito nichaaunne coitucuhichene coina.

²⁰ Esinaena rauhijiriin aitoreeunni. Chunocoha quiicha letoai raanete, jerichanejeein canu raane rijijieein rareein. Nii canu raane rijijieein techu, caletoaera Ofa Cana Coaunera rareein," nae Cana Coaunera Calaohi Jesuso.

Coulurujiha Jodasine biha Jesusone

(Mt 26.20-25; Mr 14.17-21; Lc 22.21-23)

²¹ Nii janate: "Esinaena rauhijiriin aitoreeunni. Leijnii inara caje cachate cacoluruheca cureein," naain be Cana Coaunera Calaohi Jesuso. Niritiinte jataain inaderae Jesuso, coulurujuerichaaain niicha belaina jaun.

²² Nii janana, itaacha cajanacajanaain itaacha coaracaanu aina nerelanaa nichaanune, "Caa quete aite," naain nii naitoonjoa coitucueniha caanune jaun.

²³ Nii jana Jesoso roan neein lenonejianune jana, ²⁴ canu cojoeluhin: “Chana icholuruherete, curuaanaa” naain caque bajaeratiha Simoon Fedorona jaun, ²⁵ Jesoso roan naurutaain nuricho nainejeen metoroaain:

“Charijina icholuruherete, curuaanaa,” naain bajaanune janate:

²⁶ “Saan. Coarajeujia. Obene que faan setejariin tihanune jana raerate, aca nereein,” naain obene que faan setejariin, Simoon calaohi Jodasi Isacariote rai te Jesoso. ²⁷ Obene que setejianohin faan raain quiha Jodasine rijieonritiinte, Jodasi suujua sarue Moconajaera, Cana Coaunera Calaohi Jesoso coulurujiane coina.

Nii jaunte: “Letonoaneein, ena nii iicha ichana jerei ichaau,” nae Jesoso, Jodasi rai. ²⁸ Nii janana, “Naaonjoain ichaane coinete aite,” naain coitucuenihacaanu. ²⁹ Nii jaunna, “Aca canacaanu coriqui beraicha nihana jaun jecha beseta rai chaelai inejei coretihane coina aite,” naacaanu. “Ainihane, cairichaihuru rai chaelai inejei coreteein tihane coina jecha aite,” naacaanu coitucuenihacaanune jaun. Nii janate aine. ³⁰ Nii setejariin Jesosohacha tei faan quihane baihate mituha cue, inae nocohecane jana Jodasi.

Namu biha Jesosone

³¹ Inae mituha cuha Jodasine janate:

“Inae laaen caohatiin, rauhijiriin inaraacha cohajei Cacha Calaohi nichaaunne coitucuriquicheein, chaen techu canu aina cuaaain, ‘Naaonjoan Cana Coaunera’ naain Ofa coitucuriquicheein. ³² Charijieein teeinti, aca neein niha Ofane coitucuerateun inara que. Nii rijijieein techu, inara que canu neein nihanune coitucueratereein inae ena sorotiin Ofa Cana Coaunera. ³³ Inae carajaain inara aina nerihaaunni canaanaihuru. Canu aririquicheein niqui. Nete, aitocoaanu Jorioocuru raine rijijieein, canu cunajaan cunaa naineneriquicheein. ³⁴ Inae ena nena caa erenaa bihanu inara rai, cacochana aina cutaain inara belaihanune rijijieein jiniiquiin ita belaaain neeichene coina. ³⁵ Satiin chauratane que nenacaaurute, quicha relaurineechene coitucuha cuurureein, jiniiquiin ita belaaichene coaracuruhane,” nae Cana Coaunera Calaohi Jesoso.

Jesoso coitucuha nocoeniha Fedorone

(Mt 26.31-35; Mr 14.27-31; Lc 22.31-34)

³⁶ Niritoha Cana Coaunera Calaohi Jesosone jaun:

“Chuna cureeite Curuaanaa,” naa Simoon Fedorone janate:

“Cuhanune jaun jaiti casaaua nainihe. Nii baihate casaareein,” naa Jesosone jana:

³⁷ “Chanuna ii sacunaa nainenereunte curuaanaa. Nainichaaun ichoreniha ohanune,” naa Fedorone jana:

³⁸ “Esinæ chachu naineei cacoreniha ohine. Esinaena rauhijiriin ichei aitoreeunni. Iriha ataharine ajinhate, nichata saain, ‘Jesoso cacha nihaunta,’ naa curiquiin,” nae Jesoso, Fedoro rai.

14

Cana Inaca rene turunaa najaan neein niha Jesosone

¹ “Coa nererojoeaache. Cana Coaunera esenetaaichene rijijieein quesenetaauche. ² Lanaai Ofa loreri asaee turunaa najaan cuu turuhin raotojoein neeichene jaanu. Nenihane jananihane coatihā berihāun. Aihana jaunna, inara turunajaanu rucuheca cureeunni letonoa inara ajiniha. ³ Inara nenajaanu rucuheca cuhanune baihana coaiten ureeunni, inara raa tajiha canihā neeichene coina. ⁴ Inarate nii curichaunnine jaan coitucuhiche. Nii jaunte nii cuhanune jaun turuha cunaa nainiquiche tonajelanaala,” naa Cana Coaunera Calaohi Jesosone jaunte:

⁵ “Nii kuhina jaan coitucuhaacaanuta Curuaanaa. Inasiina coitucuhin urichaanuta,” naa Tomasine jana:

⁶ “Quere esenetaain tonoraachenete, Cana Inaca rene turuhin aina ichaoriquicheein. Nete laaen cacolane turuenererein chunei, rauhijiriin ichaonaa rauhi tera nihanuna jaun.

⁷ Rauhijiriin cacoitucuhichenete, Ofa Cana Coaunera coitucuhiche. Inae laaen enene caje coauneein Ofa coitucuhiche, inae cacoharaichene jaun,” naa Cana Coaunera Calaohi Jesosone jana:

⁸ “Cana Inaca Cana Coaunera coarateeujan canacaanu quena, nii aina raotojoein nihacaanune coinara Curuaanaa,” naa Ferifine janate:

⁹ “Inae carajaain inara aina nihanu. Ta jaiti cacoitucuhichenete, Ferifi. Cacoharaerate Cana Inaca coarae. Aihana jaun, chanuna Cana Inaca Cana Coaunera coaratihanu inara quene jerequiche. Tajian, ‘Cacoharaerate Cana Inaca Cana Coaunera coarae,’ naanune aonaquichene. ¹⁰ Ta Ofa suujua que suujuaquiin nihanune coitucuhichene. Coatihā casuujua caje rocohin quiicha jerei que irihaaun. Acaihanejeein Ofaacha jerenohichana ichaaun, Ofa suujue que suujuequuin nihanune jaun. ¹¹ Aihana jaaun Ofa suujue que

suujuequiin nihanune esenetaeneechene nihanatiin, itolere ichacaunne coaraquiche inara nota que najaun esenetaaichenete ne.

¹² Esinae rauhijiriine aitoreeunni. Quesenetaerate quiicha ichai ichareein camuritoheriin niha natiin, Ofa rene tacaain aina nerichaunina jaun. ¹³ Cuu nihanune jana, cacurajateein chaelai inaraacha latei bajaachenena, tiha cureeunni. Nitohaneaina Cana Inaca Cana Coaunera ichanohin coaratihia cureeunni, Cana Inaca Cana Coaunera coitucuhin coroaquichene coina. ¹⁴ Nii jaunna, chaelai bajaachene tereeeunni.

¹⁵ Rauhijiriin esinae cacoelaichene, quere tonoraauche. ¹⁶ Nitohaneein neeichenena, Cana Inaca bajareeunni, inara Coroatajanera letoaane coina. Inoaclu netiin chabana satonoe lanaalate inara aina niha cureein inara Coroatajanera. ¹⁷ Acate, esinae Cana Coaunera Suujue nereein. Nii Cana Coaunera Suujue coitucunaa nainecuruhi cacoitucuruhi. Inarate laaen, raotojoein coitucuhiche inara aina nihana jaun. Inoaclu netiinte, chabana satonoe lanaala inara aina niha cureein. ¹⁸ Coatiha inara jaohin, inara ratirihia cainerinaain. Turuhana ureeunni, coaiten inara aina nihanune coina. ¹⁹ Inae cacoharaaururinaain quesenetaaichuru. Inaraachate laaen cacoharaa curiquicheein, inae coaiten turuhanune. Ohanune caje ichanarihanuhina jaunte, jericanejeein nitajenaachara nejeein niha curiquicheein, ichaohin nihanune rijijieein. ²⁰ Inae inara suujua chahane enoha Cana Coaunera Suujuenete, Cana Inaca aina nihanune coitucuhin, canu aina neeichene coitucuhin, coitucuha curiquicheein. ²¹ Quere tonoraain neite, esinae rauhijiriin cacoelaicha nereein. Niite belaiha cureein Cana Inaca Cana Coaunera. Canu netonainiha natiinna inara belaaen, inara que necoharaeratereeeunni, raotojoein rauhijiriin cacoitucuhichene coina,” naa Cana Coaunera Calaohi Jesoso canacaanu raina jaun:

²² “Chanuna canacaanuhacha rai ecocohin, leeochoauru que necoharaeratereeeite Curuaanaa,” naa nii leeocho Jodasine jana:

²³ “Cacoelaichate quere tonorae. Niite belaiha cureein Ofa Cana Coaunera. Chaenna aina jiniiquiin Ofa aina niha cureeunni. ²⁴ Cacoelaiheite, caa quiicha beebejei esenetaene. Caa inara rai quiicha beebejei inaraacha aonajeite caletoaera- Ofa Cana Coaunera ere ne. ²⁵ Cau inara aina nihanune cojoataana, caritiin inara rai beebejeeun. ²⁶ Chaaen, Cana Inaca rene cuhanunete, cacoreniha Suujue letoareein Ofa Cana Inaca, inara suujua lararajaaen, inara suujuatein, inara coroatajanihane coina. Acate itolere que inara relareein, itolere caitojoan que coaquichene coina. ²⁷ Raotojoeinna inara rai necoeun. Canuhachana, Cana Coaunera tenojoin- raotojoein neeichene jaannu teeun. Nerinaain cabaiha nii rijijieein raotojoein neeichene jaannu teraanu. Aihana jaun, chaque casilanaala, raotojoein neeuche.

²⁸ Esinae rauhijiriin besichaaunlune rijijieeina, cau niha ureeunni coaiten. Esinae cacoelaachenete rachoojoein neriquicheein. Nii caletoaera Ofa renene cureeunni, jelai choaae jauhecotojoeiin inara coroatajanihane coina. ²⁹ Amuhanune ajinihana aitoon, inae ichacaunne, ‘Esinaete aitelu,’ naain esenetaaichene coina.

³⁰ Inae nenacaeneein inara rai ereerejerinaaunni, inae urichaaen canu coitucuruhi cachaauru letoaeranu Moconajaerane jaun. Canu jerenihanune, caniha cha chana nainerihe. ³¹ Nena, inauhene coarajereeeunni, caletoaera Ofa belaaen nere tonoraanune coaracuruha satiine coina. Chajaauchete amuhacache. Inae jitariin bihanu inara rai, coitucuhichene coina,” naainte canacaanu amaain amue Jesoso.

15

“Canua esinae rauhijiriin lenacai oba esine rijijieein neeun,” naa Jesosone

1-2 Nii baihate aina nerelanaa nichaanune rai:

“Canua lenacai oba esine rijijieein neeun. Charijieein teeinti, lenacai oba une beraihaca, ajaanaa naineein. Caohatiin anasitiin inaana nuune cataaun uhajein sauhin jaohaca, caohatiin nujua cutujuuain inaacane coina. Jana inacaeniha le unene, temura nainejeein tacaain sauhin jaohaca.

Nii rijijieein techu, cacoitucue lanaala, suujua coaraelanaala, rai suujua letonohacha ichara, naaonjoain jaoha cureein moconajaera rene Ofa Cana Coaunera. Jana quere tonoraain canuhacha icharatei icharate, jeelai amuritoheriin suujua lararajaaen coroatajanereein Ofa Cana Coaunera. ³ Inara relaanune jaan Ofa Cana Coaunera aitojoan esenetaain, tonoraain neeichene jaunte, inae inara suujua culeje Cana Coaunera, jianacoo neeichene coina.

⁴⁻⁵ Coanete jiniiquiin Ofa Cana Coaunera jerenohin ichacaache. Ainihane, jelai chujutoroaain cacolane ichana naineriheiche. Charijieein teeinti, nujua caje nebeuha lenacai oba unene, ojoiin inae inaana nainene. Nii rijijieein techu cacolane, jelai caohachain

Ofa Cana Coaunera jerenohi ichana naineneriquiche. Jana, jiniiquin canu aina ichaquiche-
enete laaen esinae Ofa Cana Coaunera jerenohi ichariquicheein.

⁶ Chunocoha inara tabanejei, quere tonoraane jianihanete, nitajiha cureein ca-
hoachanainejeein, Moconajaera rene jaorichaa'in Ofa Cana Coaunerana jaun. ⁷ Esinae
rauhijiriin quere tonoraain neeichene, jiaonriha inara relaanune jaan baitiquichene.
Chaelai inaraacha latei bajaachenete, tereein Ofa Cana Coaunera.

⁸ Nere tonoraain, naitoojoan beebejeiche cachaauru rainete, inara coaraain, Ofa Cana
Coaunera coroaeca cuurureein inara coaraa'uru. Nii banate esinae rauhijiriin quere
tonoraera neein neriquicheein.

⁹ Cacoelaiha Ofa Cana Coaunerane rijijieina inara belaihun. Caa inara belaihanune
rijijiein, inara suujua coaraain cacha belaa'in neeuche. ¹⁰ Caa caitoonjoan tonoraain
ichaa'in neeichenena, itolere bana inara belaicheeunni. Charijiein teenti caletoa'a Ofa
Cana Coaunerana jaan tonoraain ichaa'in nihanune jaun, canu belaa'in ne, nii rijijiein.

¹¹ Itolereenein raotojoein rachoojoein canu aina jiniiquin neeichene coinana aitoon.
¹² Caa inara belaa'in nihanune rijijiein, ita belaa'in neeuche. Nitohanein neeuche, caa
inara rai aitocoounne rijijiein.

¹³ Nainihei chatohanai, onaa niha natiin coasiin nihacane. Cana belaiha'uru coreniha
cana raaje netiha cuhacanetejian, nenacaaen caohachae, ichaohin neeuruha canaacha
belaihurine jerena caaun. ¹⁴ Inarate quiicha belaiinein neriquicheein, caa inara letoaa-
nune jaan ichaa'in neeichene. ¹⁵ 'Canu cachaa'uru,' narihaunni. Rauhijiriichana, 'Canu
belaiha'uru,' nareeunni. Chabana, 'Naaonjoainte ichae,' naain curuaanaacha ichai
coitucuhin neniha cachana jaun. Nii jaunna, 'Canu belaiha'uru,' naaun inara que. Carai
aitiin caletoa'a Ofa naajaan coitucueratihanu inara quena jaun, nainihaun canu, 'Canu
cachaa'uru,' naain irihanu inara quene. ¹⁶ Coatiha inara, cariin carene uhin niheeichelu.
Canuna inara ariin inara raain neeunlu. Nii jaunna Ofa Cana Coaunera rai arajiin cacha
ariin raeraanu que inara letoaaun, inoaelu netiin neeneinu que. Nitohanein neeichenete,
chaelai latequichene, bajaaiiche cacorenihane, tiha cureein Ofa Cana Coaunera," nae Cana
Coaunera Calao'hi Jesoso.

¹⁷ Nii baihate: "Aonacuchena caa que aite, raotojoein jiniiquin ita belaa'in neeuche.

*Rai cachaa'uru aina curuataain Jesoso cairichaeriin neeuruha caa chauratane que
nenacaaurane*

¹⁸ Inara coana jerelanaala, inara belaihurenihane caa chauratane que nenacaaurune,
nii caje nainaauche, nenacaaen canu nichaun natiinte, cacoharanaa jerelanaala cacoelai-
hurene. Nii jaunte jelai amuritoheriin inara belaihurenereein. ¹⁹ Chauratane que nena
cacha neneichena jaunte, inara belaa'in, inara coana nainecurenereein caa chauratane
que nenacaauru cachaa'uru. Canuna caa chauratane que nenaca'uru caje inara raanlu.
Nii jaunte inara belaa'in inara coana nainecurene caa chauratane que nenacaauru
cachaa'uru, inae caa chauratane que nena cacha neneichene jaun. ²⁰ Aitocoaaunlune
tocohanein, nihei chunei rai curuaanaa amurijiriin nei. Nenacaaen canu rohecau-
ruhaluna jaunte, jerichanejeein inara roheca cuurureein. Quere esenetaain tonoraer-
aurute, jerichanejeein inara ere tonoraain esenetaaurureein. ²¹ Nitohanihate, cuurureein
nii caletoaera coitucuruhi nechu aansainein nenacaauru cachaa'uru. Nitohanihate
cuurureein, canu ere beebejeichene coreniha.

²² Acauru rene turuhin, acauru relaenihanune jana nihane, chaelai ujuaihoneein
neeururihei niqui. Nete inae enene acauru osa coreniha chunijiuin nichoteeurenereein.
²³ Nii cacoharanaa jerelanaala quere tonoraichurute, jerichanejeein nii caletoaera Ofa
Cana Coaunera ere tonoraarene. ²⁴ Itolere, lenone faain, itolere cunaitenacaauru
rautaain, itolere ichaa'in acauru notajaain, naaonjoaain inatiinte, coaracuruha nota que
natiin, canu batohin, Ofa Cana Coaunerane maajein batohin neeuruhane corenihate
caseteco coaraa cuurureein. Nii coaracuruha natiin esenetaaurenihane colane aihururi-
hei. ²⁵ Aitoha acauru quiricha inoaesi cuhanene rijijieinte, aihure. 'Nechu jataain,
joareein corenihate aina nejeratein jerecurenereein,' naain aitoha acauru quiricha
inoaesii cuhanene rijijieinte aihure, inae nitohanihane coina laenanohinein nihana
jaun.

²⁶ Inae turuha urichaa'in inara corootajaneraanu. Canuna Ofa caje letoareeunni. Nii
inara corootajaneraanu- Cana Coaunera Suujuete esinae rauhijiriin caitoojoan que inara
relaa ureein. ²⁷ Nii ainate chaque casilanaala laraajiin canu aitoonjoan Cana Coaunera ere
beebejeriquicheein cachaa'uru rai.

16

¹ Nii jaunna inara rai aitoon, inara rohecaauruhane, nererojoeccain inara letoaanune jaan jianeichene coataana, caa caritiin aitoon inara rai, laraajiin abaantaain neeichene coina. ² Acaauru ita taojiaauruhana jaan loreri asaee enohichene janate, caje inara sitaa cuurureein. Chaaente, chunicooha inara tabanejei sohin jaooruhane, 'Jeriha Cana Coaunerana jaunne, caa ichaau,' naa cuurureein. ³ Nii chabana Ofa coitucuelanaala, canu nihanatiin coitucureenihana jaunte, nitohanain ichaa cuurureein. ⁴ Inae cuutihane bana, 'Esinaete aitelu,' naaichene coinana caa aitoon.

Chaaelai ichana nainiha Cana Coaunera Suujuene

Jaiti jelai inara ratirihanune rai nenihanune jaunna, jauriaa caa que inara rai erena-jaqueneen. ⁵ Inae laaen curichaaunni nii caletoaera aina nihanune coina. Nihei chunico-hanejein nii cunaa jerichaaunna jaan bajaane que airijiin, ⁶ satiin inaderaachaquiche caa que aitocoaunna jaun. ⁷ Inara rai tejian caohachare cuhanune. Jana cuenihanune, urihei inara corianein inara suujua lararajiaain, inara coroatajaneraaunu. Acate inara suujua lararajiaain, inara corihanein inara coroatajanereein. Inae cuhanunena, canu letoaree-unni. ⁸ Aca inae turuhanete, cacha relaa cureein, osaocuruhane coitucuuruha cachaau-rune coina. Chaaen techu, caohati ichaonaa que cacha relaa aicheein. Jana ichaonaa caoacha sacunaa jeriheichurute, casetecaa cureein Cana Coaunera, ⁹ osaocuruhane saijieein quesenetaaurenihane coreniha. ¹⁰ Nii banate, esinaae rauhijiriin ichaonaa esine teranein nihanune coitucuha cuurureein, Ofa nenajaun tacaa curichaaunne jaun.

Inae canu coaariheicheein cuutihane reentiaain. ¹¹ Nii banate, Moconajaera aina jini-iquiin nosa coreniha caseteco coaraa cuururichaaine coitucuha cuurureein cachaauru.

¹² Niha arajiin inara rai quicha beeni niqiu, nete 'Quete toon aite,' naain coitucunaa naineneriquiche. ¹³ Inae turuha Cana Coaunera Suujuente, rauhijiriin inara relaa cureein. Coatiha suujua caje rocchin aitoriaain. Aitoha Cana Coaunera najaan quete aitoha cureein, nitohanein situsihane ajiniha coitucuhin neeichene coina. ¹⁴ Acate corojeein canu nichaaunne biha cureein, cacoitucuhin neeichene coina. ¹⁵ Charijieein teeinti, itolere coauneranein ne Cana Inaca. Niirijieein inachu canu netonai neeun, Cana Inaca calaahi nichaaunne. Aihana jaun, coaa cojoelatohache canu coitucueratiha Ofa Suujuene.

Inaderaichene baihate necoriha cureein inara suujua rachoojoenaa neein

¹⁶ Satonoote, caa basijiin cacoharaa curiquicheein. Nii baihajirite canu coaraa curiquicheein coaiten," nae Cana Coaunera Calaohi Jesuso.

¹⁷ Nii jaunte ita caje: "Tonaa nena, 'Satonoote cacoharaririquicheein, Cana Inaca rene curichaaunnine jaun. Nii baihajirite cacoharaa curiquicheein,' nae. ¹⁸ Chatonaa nena aite," naacaanu ita rai.

¹⁹ Nii jaunte, caje bajanaa jerichaanune coarajihane jaun: " 'Satonoote basijiin cacoharaririquicheein. Nii baihajirite cacoharareeicheein,' naanune jaunna ita caje bajaaiche. ²⁰ Esinaena rauhijiriin aitoreunni. Inaderanaa caunte chanaa curiquicheein. Nii janate inara coroaacea cuurureein caa chauratane que nenacaauru cachaauru. Nete rachoojoenaanein necoriha cureein inara suujua.

²¹ Charijieein teeinti, nejanoana jeriha rai canaanaine nererojoeccaure enecuru cunaa caaun. Jana inae lesajeein nejanoaane, inae nii cuna coacuelanaala raotojoein rachoo-joein ne, nii canaanai coroaacea.

²² Nii rijijieeinte nererojoeccaiche niqiu ena. Nete, turuhin inara coaraa uhanune, aitohi rijitojoein rachoojoenaa neein niha cureein inara suujua cuhanai. Nihei chunei inara caje nii rulunaa nainera.

²³ Nii bana inae cacaje, 'Chatohanein icharihacaanu,' naain cacaje cha bajariheicheein, inara netonai coitucuriquicheeina jaun. Chaaelai inaraacha latei bajaaiche cacoreni-hanete, tiha cureein Cana Inaca. ²⁴ Nihei caniha neeichene caje coaunein, cacoreniha chaaelai bajaheiche. Bajaaiche cacorenihanete, tiha cureein Cana Inaca, raotojoein rachoojoein neeichene coina.

²⁵ Inae cuutihane bana caritiin, 'Charijieein teeinti naojoen,' naain cuaain, inara rai berihaaunni. Inae cuu tihane banane, nechu jataain rauhijiriincha cuaain Cana Inaca aitojoan que inara relareeunni, rauhijiriin aonaain coitucuihene coina. ²⁶ Nii banate, inara raaje inaraacha latei bajaa curiquicheein. Nitohanihane bana, coatiha canu Cana Inaca rai aitorihaaunni, ²⁷ inae raujiaain caje uhanune esenetaaichene coreniha inara belaiha Cana Coaunerana jaun. ²⁸ Canuna, Cana Inaca nenaja caje mituhin, caa chauratane que turuha uun. Inae caa chauratane ratiriin, Ofa Cana Inaca Cana Coaunera rene curichaaunni," naa Cana Coaunera Calaohi Jesusone janate:

²⁹ “Inae laaen aonacaaun rauhijiriin aitohina jaun. ³⁰ Nii jaunna esinae itolere coitucuhin, esinae rauhijiriin Cana Coaunera caje uhine esenetacaanu. Aihana jaun, nihei nenacaaen canacaanuhacha bajaanenenu, inae coitucuhacaanuna jaun,” naacaanune jana:

³¹ “Nii jaunchana esenetaaiche. ³² Inae cojoinaca que tiha. Enenete satiin ita caje riatoroaain, jelai cajoohin caratiriin amuriquicheein, nena jelai caa neneun, caniha niha Ofa Cana Coaunera jaun. ³³ Coitucuhichene jerena caunna caa aitoon, quesenetaain raotojoeiin rachoojoeiin neeichene coina. Chaaen inara netonai, caa chauratane que necairichanaa coaraa curiquicheeina jaunna, raotojoeiin rachoojoeiin necairichanaa abaantaichene coinana aitoon. Caa chauratane curuaanaa Moconajaera amuritoohanune jaun, inara netonai laraajiin caa chauratane curuaanaa Moconajaera amuritoichene coinana, coitucuhichene jerena caaun aitoon,” nae Cana Coaunera Calaohi Jesoso, aina nerelanaa nichaanune rai.

17

Cana Inaca bajaa aina nerelanaa nichaanune coreniha Jesosone

¹ Niritohane baihate, jabatoroaain dede coarajejin:

“Inae caletoaaina jaan ichacaaunne jaan cojoanonaa que turuha. Chajaain laaen cacorataaneu, ii jerenohi ichacaaunne coina. ² Lite ii calaohineein nihanune cocoaain, caa chauratane que caletoaai, satiin carai iicha teuri cachaauru rai nitajenaachara nejejin nenaai ichaonaa teraauun que. ³ Leinjiin iichate nitajenaachara nejejin nenaai ichaonaa teraneei. Nii jana canuna, leinjiin ii letoon Jesocurisitoneein neeun. Nii jaunte nitajenaachara nejejin neeureein cana coitucuhin nenacaauru. Coatiha chabana nitajeeururinaain. ⁴ Inae caa chauratane que nenacaauru que ii coitucueratitanu. Chaaen nachu inae caletoaaina jaan nainaaun. ⁵ Inoaenlu, jaiti necoauaeniha caa chauratanene ajiniha, cocoaianacainein nihanulune rijijieein, ii rene turuhanune, coaiten cocoaianacainein caeteeu, coaracuruha satiene coinara Ofa.

⁶ Inae caa chauratane caje raain carai iicha tenojoinhuru cachaauru que ii neeine coitucueratitanu. Icheineinte neeure, caa carai iicha teuri cachaauru. Niichurute, chere aonaaun tonoraain neeure. ⁷ Inae laaen cacorataaneei jaan aina caletoaai jaan ichacaaunne jaunte coaraain inae esenetaaure. ⁸ Caletoaaina jaan que acaauru rai aitocooaunna jaunte tonoraare, carai iicha tenojoiuru cachaauru.

⁹ Coatiha caa chauratane que nenacaauru cachaauru, ii coitucuruhi coroatajaneine coina ii bajahaun. Caa carai iicha teuri cachaauru icheineein nenacaauru coroatajaneine coinana, canu Inaca neeine bajaauun. ¹⁰ Satiin canu cachanein nenacaaurute, jerichanejeiin ii cachanein neeure. Jerichanejeiin techu, canu cachanein neeure ii cachaauru. Nii jaunte jerichanejeiin aihanune rijijieein ichaoure.

¹¹ Inae taenetojoejin caa chauratane que nerihauunni. Acaaurute jana jaiti caa chauratane que nedaa cuurureein. Canuna laaen inae ureeunni, ii aina nihanune coina. Ofa, carai caa iicha tenojoiuru cachaauru coroatajaneei iicha jerei chana que. Charijieein teinti canu coroatajanein canu rai iicha tei ichana que, nii rijijieein acaauru coroatajaneei. ¹² Enanetojoejin cacorataaneine que, caa carai iicha tenojoiuru cachaauru nihei leinjiinejei nitajihei. Leinjiin caa, ii quiricha inoaesi cuhane bein laenaerateeilune rijijieein cacoluruheraachate, inae nitaje.

¹³ Inae laaen enene, nii neeina jaauun urichaaunni inihana nihanune coina. Jaiti caa chauratane que nihanune cojoataana aitoon, raotojoejin rachoojoejin nihanune rijijieein, acaauru netonai canu rijijiejin raotojoejin rachoojoejin neeuruhane coina. ¹⁴ Ii ere bihanu acaauru raine jana, esenetaain tonoraaruhana jaunte, acaauru belaaun, acaauru rautaaun, acaauru coana nainecurene ii coitucuruhi, aihanune rijijieei, inae caa chauratane que nenaai cachanein neeurenihana jaun.

¹⁵ Ofa Cana Coaunera, coatiha ena, caa chauratane caje ranajaain dedeeu amanajaaine coina caitono nihei. Acaauru que Moconajaera janoriteein, acaauru coroatajaneine jerena caunna aitoon. ¹⁶ Moconajaera cachanein nenihanune rijijieein, carijijieein acaauru netonai inae Moconajaera cachanein neeuruhi. ¹⁷ Ii raihurunein neeuruhana jaunna aitoon, acaauru suujua rucujueein, acaauru coroatajaneete, nejelau suujua cuaelanaala leinjiin ii jerenohicha ichacurumii. Ii erete esinae rauhijiriin ichaonaa caohacha teraneein ne. Chaelai janonaa bana nihei nitajiha ii ere esenetaain tonoraain nenacaaurune. ¹⁸ Charijiejin teinti, casuujua laraarajaain canu cocoaain caletoaai, nii rijijieein acaauru cocoaain acaauru letoaaun, ii ere beebijiha cuuruha caa chauratane que nenacaauru raine coina. ¹⁹ Acaauru corenihana nejelau casuujua cuaelanaala caletoaaina jaancha ichaauun caraajenihane, acaauru netonai aihanune rijijiejin nejelau suujua cuaelanaala relanajaanune rijijiejin letoanajaanune jaancha ichacuruhane coina.

²⁰ Coatiha acaauruhacha corootajaneine coina caitono nihei. Canu ere beebjejuuruhane, canu esenetaaichuru suujua rucujueein corootajaneute, ²¹ jiniiquiin aihacane rijijieein, ita aina jiniiquiin raotojoeein neein, nejelau suujua cuaelanaala ita corootajanein, neeuruhinete, esinaae ii caletoaaine esenetaauruhine caa chauratane que nenacaauru. ²² Jeelai, nii canu cocoaainain neeina jaana teeuun acaauru rai, ita neein niha-cane rijijieein, acaauru netonai ita neein neeuruhane coina. ²³ Chaaen nachu, casuujua cuhane neeine rijijieein, acaauru suujua cuhane neeun, jeelai ita neein neeuruhane coina, nii caje nainain esinaae ii caletoaaine coitucuruha caa chauratane que nenacaaurune coina. Aihute, cacolaaine rijijieein, belainaaquine coitucuruuhine.

²⁴ Carai tenajaaina jaunna, caniha nii nerichaunnine jaun caniha neeuruhane jereun, nii ii necaohacha aina canu necaohacha coarajeein neeuruhane coina. Chaaen necoanaa caa chauratanene ajiniha caje coaunein cacolaaine coaracuruhane coinara Ofa,” naain te, ²⁵ “Rauhijiriin itolere coaunera Ofa neeine coitucuruhi caa chauratane que nenacaauru niqui. Nena laaen canu ichoitucun. Caa carai iicha teeurite laaen, esinaae ii caletoaaine coitucure, ²⁶ esinaae ii neeine coitucueratihanune jaun. Jelai choaae jauhecotojoeriine, ii coitucueratihajeein sacureeunni, esinaae cacolaaine rijijieein acaauru belaaaine coitucuruuhane coina, canu netonai nihanatiin acaauru aina nihanune coitucuruuhane coina,” naainte Cana Inaca Cana Coaunera bajaebajaje Cana Coaunera Calaohi Jesoso.

18

Caseteconein Cana Coaunera Calaohi Jesoso amauruha Romanocurune (Mt 26.47-56; Mr 14.43-50; Lc 22.47-53)

¹ Cana Inaca aina irihane baihate, aina nerelanaa nichaanune amaain, Sedroon neein curuajaain nenea nucuesoro jera que cue Cana Coaunera Calaohi Jesoso, cuu nii enuha inaa necojoai turuha canacaanu ainane coina.

² Nii jaunte raotojoeein Jesoso cunajaa coitucuhana jaun, canacaanu caaijie turuha uhe Jodasi. Belaichanein niha Jesoso natiin, Jesoso coulurujueein soondarooru uhaain turuha uhe. ³ Nii soondarooru, chaaen batirichuru curuaanaacuru, fariseocuru, naaonjoainuri letono folisiaacuru uhaain turuha uhe nii Jodasi. Rejoon, sabere rijijieein nenaesefara, naaonjoain que biji achunequuin, raafariin, cohinee, naaonjoain que conoquuin turuha uure. ⁴ Nii jaunte inae raotojoeein nitohanai que siturichaanine coitucuhana jaun, acaauru que tacaain: “Chate ariicheta,” naain bajaa Cana Coaunera Calaohi Jesosone jana:

⁵⁻⁶ “Nasarete cocoaicha Jesosona arihacaanura,” naauruhane jana:

“Saan. Canune aca neeunra,” naa acaauru rai Jesosone janate, nii niicha uhuri soondarooru aina jiniiquin janori nichaae richootoroalaain tocojoaai taeae nii Jesoso coulurujera Jodasi. ⁷ Nii jaunte:

“Chate esinaae ariicheta,” naain coaiteen enacoaunein bajaa acaauru caje Jesosone jana:

“Nasarete cocoaicha Jesosona arihacaanura,” naauruhane jana:

⁸ “Inae rauhijiriin bihanu inara rai. Canuna aca neeun. Cariha aaichene, caa caniha nenacaauru jianecuchete amuuruhine,” nae acaauru rai Jesoso. ⁹ “Coatiha leinjiinejin nitajerinaain carai Ofa tenojoinunri cachaauru,” naain inae aitosiha Cana Coaunera Calaohi Jesosone janate nitohane.

¹⁰ Nii janate sabere sirihana jaun rocohitiin, que leinjiin uricho raotono nichajai beuhite Fedoro. Nii niicha uricho beuhitite batirichuru curuaanaa cachanein nenea- Malco ne.

¹¹ Nii jaunte: “Jelaiha curu cuhane nii ishabere teera. Ta caletoa Ofaan jaan icharichaunnine coitucuhin quesenetaaineta,” nae Fedoro rai Jesoso.

Batirichuru curuaanaa Anasi rene, caseteconein Jesoso amauruha soondadorune (Mt 26.57-58; Mr 14.53-54; Lc 22.54)

¹² Nii jaunte Cana Coaunera Calaohi Jesoso mucuure caseteconein soondadoru acaauru curuaanaa aina uhin, chaaen Jorioocuru rai folisiaacuru, naaonjoahunri.

¹³ Nitohanein mucuhinte Cana Coaunera Calaohi Jesoso amaure soondarooru, Anasi loreri asaa. (Nii Anasite, Caifasi tanaa ne.) Nii janate, nii ajaanaa cuhane batirichuru curuaanaanein ne nii Caifasi. ¹⁴ Nii Caifasite, jauriaa Jorioocuru rai “Cana caohachanu quetjiaan, cana atane coreniha ohane ore leinjiin cachara,” naain Jorioocuru rai erenaane.

Fedoro caje bajaa nii acuujuu beraichane (Mt 26.69-70; Mr 14.66-68; Lc 22.55-57)

¹⁵ Canacaanuna, Simoon Fedoro aina Jesoso sacuha cuhacaanu. Nii jana, canu coitucuh batirichuru curuaanaa jaunna, Jesoso jiniichaain enoon batirichuru curuaanaa loreri

asaae. ¹⁶ Jana Fedorote nedae airiniha acujua rohan. Nii jaunna, acujua beraicha ranuna rai ereeun, Fedoro enoaane coina.

¹⁷ Nii jaunte Fedoro enoaain: “Tana taa cacha aina nerelanaaneine,” naain bajaa Fedoro caje nii acujua beraichane jana:

“Acanihahaunta,” naain benaa jerene Fedoro. ¹⁸ Nii jaunte, jelarotohana jaun usi mochun que nichaateeuruha Anasi cachaauru, Jorioocuru rai folisiaacuru, naonjoainurine jaun acaauru aina nichaatiha ne Fedoro.

“Chaquete cachaauru relaaita,” naain, Jesoso caje bajaa batirichuru curuaanaane
(Mt 26.59-66; Mr 14.55-64; Lc 22.66-71)

¹⁹ Nii jana, cuu nii loreri asaae ucuha cuhane niha Cana Coanera Calaohi Jesosone janate:

“Chaaauru caa iicha relaaurineen ne. Chaquete acaauru relaaita,” naain bajaa Jesoso caje batirichuru curuaanaane janate:

²⁰ “Satiin aonajeeuruha cachaaurune acatiha teeinna canu, rauhijiriin aitonajacoon. Coatiha asinojoneen cachaauru relahaun. Sinacoca asaae, satiin itataojiauruha Jorioocuruna jaan Teenforo asaaene acaauru relanajacoon. ²¹ Chanuna nii bajaai cacaje. Nii relanajaanune jana aonaraauru caje bajaaute, raajenihane acaauru relaanune jaan beeuruhine,” nae Jesoso.

²² Niritoha Jesosone janate, ecu niha Teenforo rai folisiaana jaun: “Niritiina ereree batirichuru curuaanaa rai te,” naain Cana Coanera Calaohi Jesoso meri faohitohane jana:

²³ “Baaso neeinoona aitoon. Chanuna caque ichohi teein aitoi,” nae Cana Coanera Calaohi Jesoso nii Teenforo rai folisiaa rai.

“Acanihahaunta,” naain nesuujiha Fedorone
(Mt 26.71-75; Mr 14.69-72; Lc 22.58-62)

²⁴⁻²⁵ Nii batirichuru curuaanaa Caifasi loreri asaae niha Jesosone tonohanaute, jelai cuu inae neeorihha Fedorone jana: “Ta ii taa cacha aina nerelanaa neeine,” naain bajaauruhane jana:

“Acanihahaunta,” naain benaa jereniha Fedorone jana:

²⁶ “Tana, ii coaracaanluu aina, enuha inaa neeonjoai jana neeine jananeta,” naain bajaa leinjiin batirichuru curuaanaa cacha- nii niicha uricho beuhiti cacha araineen nenaane janate:

²⁷ “Acanihahaunta,” naain nesuujiha coaiten Fedorone jana, inae ere ataohari.

Jesoso coulurujeuruha Filato raine
(Mt 27.1-2, 11-14; Mr 15.1-5; Lc 23.1-5)

²⁸ Nii janate Caifasi loreri caje coberenadoro Filato loreri asaae Cana Coanera Calaohi Jesoso amaaauruhane jana, inae nemataracajiha janonaana jaun, enonaa nainecurene Jorioocuru, coberenadoro loreri asaae. Jorioo neniha nii coberenadorona jaunte, coberenadoro loreri asaae enonaa nainecurene Jorioocuru, enooruhane Fasocoo beseta bitoanaa nainecurenihane coataa. ²⁹ Nii jaunte airiniha mituhin:

“Chatohanai ichaane corenihana caa cacha colurujueeiche,” naain bajaa coberenadoro Filato, Jorioocuru cajene jana:

³⁰ “Nechu aansai taebinaen neein nenihanenoona, ichei colurujuerichaanu,” naauruha Jorioocurune jaunte:

³¹ “Saan. Aihachuhisi niqii. Inara, amaain jeriquichene tocohaneen teeuche,” naa Filato, Jorioocuru raina jaunte:

“Nihei canacaanu rai rauhi, chunei sohin jaohacaanune coinata,” naaure Jorioocuru Filato rai.

³² Rauhijiriin coitucuhin, “Naaonjoaainte catinaa cuurueeincha,” naa Cana Coanera Calaohi Jesosone rijijieeinte, rauhijiriin ichacure.

³³ Nii jaunte coaiten enacoauneen loreri asaae Jesoso cotijiain, caje bajae Filato: “Ii ina Jorioocuru curuaanaa rey neei,” naain bajaa caje Filatone jana:

³⁴ “Ishuujua cuhane aitiina bajaai. Ainihane leochaauruna ichei Jorioocuru curuaanaa nihanune que aitoa,” naa Filato rai Jesosone janate:

³⁵ “Chasiinna Jorionichaaunne coalanaala caraajenihane aitiin aitoreeun. Charaaiichuru, batirichuru curuaanaacurute carai icholurujue. Chatohanai najian ichaaitte icholuruhecuru,” naa Filatone jana:

³⁶ “Coatiha cajiha caa chauratane que nenacaauru curuaanaa nihaaunta. Caa chauratane que nenacaauru curuaanaa nihanunetera, sonaacurure quere tonoraeraauru, catohaneen caetecuruha Jorioocurune coataa,” naa Jesosone jana:

³⁷ “Aihana jaun, ina curuaanaa rey neeite,” naa Filatone janate:

“Ejeen, aca nichaaun. Nii aitohine rijijieeine acaneeun. Canuna caa chauratane que uhin nejanoaunlu- cachaneein, esinae Cana Coauneraacha jerei rauhi coitucuruha cachaaurune coina. Satiin Cana Coauneraacha jerei rauhi tonoraaurerate quere tonorae,” naa Jesusone jaunte:

³⁸ “Chatohanai Cana Coauneraacha jerei rauhi esinena,” naain bajaa Filato, Jesuso cajene baihate, enacoauneein coateen mituhin Jorioocuru aina iriha cue.

“Coatiha chatohanai ichaa carai caa cachata. ³⁹ Inarate, Fasocoo beseta naineei, Fasocoo beseta catainajein, naaonjoain niha catohanai casetecone, nii beseta situ reeintiaain jianerate najaaquiche. Tonaquiche, jerecuchene caa Jorioocuru curuaanaa *rey* jiane beseta situ reeintiaain,” naa Filato, Jorioocuru raine janate:

⁴⁰ “Aihei. Coa nii jianiha. Nii Barabasi jianeujian laaen,” naainte nujuaae soaisoaihuere Jorioocuru, Filato rai, nii Barabasi asijiautoneein nenea que.

19

¹ Nii jaunte Cana Coaunera Calaohi Jesuso bisichate rai soondarooru que Filato.

² Nitohanein bisihuruhane baihate, oja caje janojoin comai curuhacure Jesuso couturi que. Nii baihate coateen que cajione lanaajiojai curuhacure.

³ Nitohanein teeuruhane baihate, Jesuso rohan turuhin: “Caa Jorioocuru curuaanaa *rey* coaracuchera,” naain Jesuso meri faohafacoaaure biji que Romanocuru rai soondarooru.

⁴ Nii janate jelai caje mituhin Jorioocuru rai: “Coaracuchene coinana caa cacha mitaa uun, neniha que chatohanai baaso ichaenihane coaracaunna jaun,” nae Filato.

⁵ Nii jaunte, inae oja que jericanejein comaiquin, lanaajiojai que cajionequin mituha uhe Jesuso. Mituha uha Jesusone janate: “Caa cacha coaracuchera,” nae Filato.

⁶ Niritoha Filatone jaunte, Jesuso coaraain: “Coroso que teeuche. Coroso que teeuchera,” naain nujuae soaisoaiuruha batirichuru curaanaacuru, folisiacuru naaonjoainurina jaun:

“Inara amaain coroso que teeuche. Neniha carai que chana jaunna, nitohanein tenaa naineneun canu,” naa Filatone jana:

⁷ “Canacaanu quiricha inoaei cuhanete aite, nitohanein nei nihane sohin jaohacaunne coina. Cana Coaunera Calaohi niha nocoetohane corenihate caohachae, sohin jaohacane,” naauruha Jorioocurune ⁸ aonajihane jaunte, jataain casi Filato.

⁹ Nii jaunte nacoaunein loreri asaae enohin:

“Chaa cajena naaneei,” naain bajaa Filatone jana, inauhene chujuhequin aonaje Cana Coaunera Calaohi Jesuso. ¹⁰ Nitohanein tonoraeniha Jesusone jaunte: “Chanuna catoonraeneei. Tana cocoaainacanein nihanune coitucuhine. Canune nainereun coroso que ii teratihanune. Chaaen nachu naineeun caa ii colurujueeuruhane jaan caje jianacoo chetichaaunne,” naa Filatone jana:

¹¹ “Cocoaainacaine lanaala chetein nii jereniha Cana Coaunerane, canasia nainihei. Nii jaunte, chamurijiriin osaque caa catohanein ichei caetera,” naa Cana Coaunera Calaohi Jesusone jaunte, ¹² Jesuso jianena jere Filato niqui. Nete:

“Jiaohine jianeine. Aca, curuaanaa *rey* neein nenea jerihane jaun, caohacharihei jianeine. Jianeinete, satiin inara curuaanaacuru curuaanaa enferadoro aina nejeratena neriquin,” naauruha nujuae soaisoain Jorioocurune jaun, ¹³ Jesuso raerate, nii Cabata naauruha Ebereeo ere cuhanene jaan-ajeri caje ichanohinein nenea aranichoe uhauruhane coina. Nitohanein raerateeuruhane jaun, raain turaauruhane jana, nii casetecocuru neruujena jaan nelauriiriin lauheque nelaurianaana jaan rori choaae, ¹⁴ enoto chujutaain Fasocoo catainajein. Nii jaunte nitohanein raeratein:

“Nocoo inara curuaanaa *rey*,” naa Filato Jorioocuru raine jana: ¹⁵ “Coroso que teeuchete coaraain cuu ohine,” naain nujuae soaisoaiuruhane jana:

“Chasiinna inara curuaanaa *rey* tereun coroso que,” naa Filatone jana:

“Romanocuru curuaanaa enferadorohachate canacaanu curuaanaa *rey* neein nera. Nihei nii baiha curuaanaa *reyta*,” naauruha batirichuru curuaanaacuru Filato raine jaun, ¹⁶ acauru que Jesuso amaerate Filato.

¹⁷ Nii jaunte nii Jesuso amaain, que corosonu baijieratecuruhane jana, Couturi Bejereonein curujaain nenea atane ucuuno que baibaichaaain amaain, nii coroso tiha cue Jesuso. (Nii Ebereeo ere cuhane Colocota naauru najaan- Couturi Bejeroo.)

¹⁸ Nii janate cuu coroatajai coroso que, cuu neeuruha coroatajaain soserenaacaurune jaun, acaaru cataaun Jesuso teure coroso que, leinjiin jera que, leocha jera que, naaonjoain.

¹⁹ Nii janate, cuu Jesuso curuaa laenaerate Filato. “Nasarete cocoaicha Jesuso, Jorioocuru curuaanaa *rey*” nasiin laenerate coroso que, tabara que tein Filato. ²⁰ Nii jana arajiin Jorioocurute nii Jesuso curuaa Filatohacha laenaeratei ereretaaure, nii Jesuso teeuruha coroso que jaan caje icharaeniha Jerosaleenne jaun. Ebereeo ere, Curieco ere, Romano

ere, naonjoain que nichata lauriin erenaa cuhane teeinte laenaature, nii que erenaa inauraere ereretaauruhane caina.

²¹ Nii jaunte: “Coa, Jorioocuru Curuaanaa *rey*neein teein laenaratihara,” naaure Joriocuruneein batirichuru curaanaacuru Filato rai. “Nii Jorioocuru curuaanaa *rey* niha nocoeti, nasiin laenaerateeura,” nauruhane jana:

²² “Nii rijjeeincha nedaainera,” nae acaauru rai Filato.

²³ Nitohaneein coroso que Cana Coaunera Calaohi Jesoso curaboaain teeuruhane baite, Cana Coaunera Calaohi Jesoso cajione raare jenai soondarooru. Rai nobirine maajeein raare. Rai nobiri, coaracuruhane jana nirijeein ijabereeonu farueraelanaala tocoonojoi inelanaala niha nii rai nobirine jaun: ²⁴ “Coa soaihachete naajeein amaacache, nenacaatejjan caohachare naajeen amaacachene. Aihute que necoatijianaa neeine, chariji rai neeincha nedareein,” naaure soondarooru. “Ita raite cacajione leruhin raaurureein que necoatijian,” naa Cana Coaunera Quiricha Inoaesi cuhanene jaunte, nii Cana Coaunera Quiricha cuhane aitohane nainaane caina nitohaneein teure soondarooru.

²⁵ Nii jaunte, inae Jesoso mucuuruhane coitucuurin, coroso asaae cuhin coaraje rai neba, nichatajai enecuru aina. Nocoasai, Cureeofasi comasaineein nena- Mariha, Mariha- Maadala bene, naonjoain. ²⁶ Nii janana cuu nihacaanu, jataain niicha belaa niichaanune temeecohacaanu neba ainane jana, neba coariin:

“Nii ii calaaita oma,” naa neba raine baiha:

²⁷ “Nii chobata,” naa caraina jaunna jerichanejeein cafojiara raanune rijjijeein raain amaau caloheri asaae.

Oha Jesusone niha

(Mt 27.45-56; Mr 15.33-41; Lc 23.44-49)

²⁸ Inae nitohaneein nihane caina letoaa Cana Inaca Cana Coaunerane nainaane coitucuha raotojoeinne jaunte, inae Cana Coaunera Quiricha Inoaesi cuhane aitosiha inaena jaun: “Cocoiintohanura,” nae Cana Coaunera Calaohi Jesoso.

²⁹ Nii janate baichaje laaojoi nainecojoain ecu niha bino baasone jaun, enuha que sie rijjijeein nena nujuateein, nii bino sisiaain Jesoso ujuaae que suesuecaauruhane jana, ³⁰ nii bino baaso cohane baiha: “Inae laaenra,” naain ocoai couturi tijitiaain ohe Cana Coaunera Calaohi Jesoso.

Jesoso jaleri rucuaitha leinjiin soondaro rejoin quene

³¹ Le janojoein lanaa Fasocoo besetane janate, Filato rai aitoha cuure Jorioocuru, coroso que nenacaauru anaae bacoeratein, naain nii coroso caje rocoeratenajaain, naain rucuhenaaratiha Filatone caina, nabana nebetacanaa janonaa bana cuu neeuruhane, coaranaaca cachaaurune sootaa, acaauru rai jataain beseta tabaneein niha Fasocoo besetana jaun. ³² Nii jaun soondarooru letoaa Filatone jaun, cuhin nii Jesoso ajiniha coroso que nenacaauru anaae bucu bateichure soondarooru.

³³ Nii baiha Jesoso rohan turuhin coaracuruhane jana, inae oha Jesusone jaun, rai nanaae bacoorene. ³⁴ Nete laaen rai nanaae bacoorenihane caniha laaen, rai jaleri rucuaite leinjiin soondaro rejoin que.

Nii janate rai jaleri rucuaithane jana chujuhare ichana, acau que jasisiin.

³⁵ Canuna coaraneein aitoon inara rai, inara netonai rauhijiriin aonaain esenetaaichene caina.

³⁶ “Nihei chatohaneei bacoorurihaainta,” naa Cana Coaunera Quiricha Inoaesi cuhanena jaunte, Jesoso bucu bacoorene.

³⁷ Cana Coaunera Quiricha Inoaensi leecha cuhanete “Focooruhane janate, inauhene coarajihha cuurureeincha,” naain aitohane rijjijeein coarajeeure.

Oo jana ajeri jachu cuhane Jesoso jaberoco teeuruhane

(Mt 27.57-61; Mr 15.42-47; Lc 23.50-56)

³⁸ Nii janate Cana Coaunera Calaohi Jesoso jaberoco bajae Filato caje Arimatea cocoaicha Jose, rucuhecuruhane caina. (Nii Josete asinojoeinein Cana Coaunera Calaohi Jesoso ere tonaraera ne, leechaauru Jorioocuru coasiha.)

Nii jaunte, Jesoso jaberoco janiha Filatone jaun, Jesoso jaberoco raain amae.

³⁹ Nii janate turuha uhe nii jauriaanejeein janotiin Jesoso rene turuhin erenaa Necodemo netonai, nichatachoonca quironnein meentoon tocohaneein nena ujujuai uhain.

⁴⁰ Nitohaneein Jesoso jaberoco amaain, nii juujijiai que rujuaain, cajione que baluluhin conajaain, Jesoso jaberoco rucuhaca cuhe Jose, Necodemo aina.

Nitohaneinte onaa rucuhecure Jorioocuru, nitohaniha acaauru ichaona jaun.

⁴¹ Nii Cana Coaunera Calaohi Jesoso teeuruha Jorioocuruna jaaunte ne enuha inaa neeonjoi. Nii enuha inaa neeojoain janate ne atanebana. Ecute ne achasineneein ajeri jachu- jaiti lesajeeinejein onaa teurenihana jaan. ⁴² Cuhanete Jesoso jaberoco teure, ichuunejeein niha cajene jaun, chaalen inae beseta bitauruhane coina neruujihajeuruha Jorioocurune jaun.

20

Ohane baiha ichanaa Cana Coaunera Calaohi Jesosone

(Mt 28.1-10; Mr 16.1-8; Lc 24.1-12)

¹ Semana nunuhe tomioho cojoanonaa bana nocohejiriin cuhin, jaiti nocoheetoojoaane jana turuhin coaraa Mariha Maadala benene jana, inae fueraene nii ajeri jachu. ² Nii jaunte soroneein jelaiha uhin, Fedoro, canu, naaonjoainihacaanune rai biha uhe. “Aanca chaainti cana curuaanaa. Chu chaainti amaureta,” ³ naain biha canacaanu raina jaun coaraa cuhacaanu.

⁴ Nii jaun, ita jiniichaaain soroneein cuhin coaraa cuhacaanune jana, Fedoro reroriin cuhin, turuhin ⁵ metoraain coaracaunne janate, cuu ne cona. Nena laaen enohin coarae-neun.

⁶ Nii janate canu caaijie turuhin, enohin, coaraa Fedorone jana, cuu ne jaberoco conaauru. ⁷ Nii janate nejelau ne nii Cana Coaunera Calaohi Jesocurisito couturi cona, nejelau maromarorinhineein seeque.

⁸ Nii janane canu netonai enohin coaracaunna jaun, ichanaa Cana Coaunera Calaohi Jesocurisitone esenetaaun. ⁹ Cana Coaunera Quiricha Inoaesi cuhane besihane jana niqui, “Naaonjoarichaane quete aite,” naain coitucusinaaunlu. Nena canacaanu nota que coaracaanune jaun, caohachaaain coitucuhin esenetaacaanu.

¹⁰ Nitohaneein coaracaanune bihane nenaanjaun cauha cuhacaanu.

Oo caje ichanaain ecooca Jesosone

(Mr 16.9-11)

¹¹ Nii janate cuu nii ajeri jachu rohan nedaain chanaechanaje Mariha- Maadala bene. Chanaaechanajein metoroaain nii ajeri jachu coaraane jana, ¹² cuu laurujua laurujuaaure Cana Coaunera letonocuru anjeraauru somanerei que cajionequii Cana Coaunera Calaohi Jesocurisito jaberoco teeuruhana jaau, leinjiin couturi nichajai que, leeocho tijia nichajai que naaojoain.

¹³ Niichurute: “Chate coisiita,” naauruhane jana:

“Carai curuaanaa jaberoco amaauruhana jaunna coisiunra. Chu chaainti amaain teureta,” naane baiha, ¹⁴ jaotoroain janori nichajai coaraa Marihane jana, rai chujuhaca Cana Coaunera Calaohi Jesocurisitone jana, acanihane coitucueene.

¹⁵ Nii jana: “Chana coisiite ene. Chana arii,” naa Jesocurisitone jana:

“Nii enuha inaa beraicha niha,” been: “Ti amaaine, carai nii amaain teeine jaa jelai beeune coanicha,” naa Marihane janate:

¹⁶ “Mariha,” naa Jesocurisitone jana, nejaorocooain rautaain Jesoso coaraain:

“Raboni,” nae Mariha.

“Cacha relaera,” naanete aite Ebereeo ere cuhane.

¹⁷ Niritiin coinetein mucunaa jeriha Marihane jana: “Caiha neeu. Jauriaa coa cadadaara, jaiti iniin Ofa coaraenihanune jaunra. Chajaaaincha cacoelaichaauru rai canu benihura. Jaitina iniin, Ofa Cana Inaca Cana Coaunera rene iniha cureeunnicha,” naa Cana Coaunera Calaohi Jesocurisitone jaun, ¹⁸ nii Cana Coaunera Calaohi aina nerelanaa nichaanune rai biha uhe Mariha Maadala bene.

Aina nerelanacaauru rai ecooca Jesosone

(Mt 28.16-20; Mr 16.14-18; Lc 24.36-49)

¹⁹ Tomioho cojoanonaa bana nihana jaunna, nii cojoanotiin cuhane ita taojiaacaanu nii Cana Coaunera Calaohi Jesocurisito aina nerelanaa nichaanune, caohatiin acuujuu fuhin Jorioocuru coasiha.

Nii janate enohin, canacaanu cataaun neeritiin: “Raotojoein rachoojoein neeuchera,” nae canacaanu rai Jesocurisito.

²⁰ Niritohane baihate, biji que curabo cure, jaleri que rejoon cure, naaonjoain coarate canacaanu que.

Nii jaunna rachoojihacaanu aina nerelanaa nichaanune, coaiten canacaanu aina nihana jaun.

²¹ Nii baihate enacoauneein: “Raotojoein rachoojoein neeuchera. Charijieein teeinti, caletoe Ofa, nirijieeinna caa inara letoaunra,” nae canacaanu rai Cana Coaunera Calaohi Jesocurisito.

²² Niritiinte canacaanu couturi jiririin: “Cana Coaunera suujue raachera. ²³ Chunei osaaona que inara suujua acatequichenena, canu netonai nii osaaona que casuujua acatereeeunnicha. Jana aineeinchene, canu netonai airihaaunnita,” nae canacaanu rai Jesocurisito.

“Tomas, caa canu biji alarjia cuhane ii biji couturi enoain coaraau,” naa Jesusone

²⁴ Nii janate, inae amuha Cana Coaunera Calaohi Jesocurisitone jana, turuha uhe Tomasi, nii fafone neein, niicha curuaateuri. Nii Tomasite Jesocurisito aina nerelanaa nichaanune lechoona coroataja ne.

²⁵ Turuha Tomasine janate: “Cana Curuaanaa coaracaanura,” naain bihacaanu Tomasi raine janate:

“Biji larijia que curabo cure coaracaanune banaachane, esenetareeunni. Chaaen cuhane canu biji couturi enoain, chaaen jaleri que rejoin cure cuhane canu biji couturi enoain, naaonjoain coaracaanune banaachane nainereeeunni esenetaanunera,” nae Tomasi, rai bihacaanune jana.

²⁶ Nii baihate foosa janonei cuhane, coaiten jelaiha enacoauneein ita taojiacaanune janate laaen, canacaanu aina ne Tomasi. Nii jana caohatiin fueraa acuujuane saijieein enohin canacaanu cataaun neoritiin: “Raotojoein, rachoojoein neeuchera,” nae canacaanu rai Jesocurisito.

²⁷ Nii baihate: “Tomas, caa canu biji larijia cuhane, ii biji couturi enoain coaraau. Chaaenchu caa canu jaleri que rejoin cure cuhane, ii biji couturi enoain coaraain esenetaachaa, baaso coacuelanaala,” naa Jesocurisitone jana:

²⁸ “Canu Curuaanaa Cana Coaunera” naa Tomasine jana:

²⁹ “Inae laaen Canu esenetaa ichaajenihane coaraina jaun. Raotojoeinte niha cuurerein, catohanein nihanune coaraelanaala quesenetaeraauru,” nae rai Jesocurisito.

Esenetaaichene coinata, laenanohineein ne caa erenaa

³⁰ Itolere ichaainte coarate Cana Coaunera Calaohi Jesocurisito. Nete satiin laenanohineein nene caa quiricha cuhane. ³¹ Cana Coaunera Calaochinein niha Jesusone esenetaaichene coinata, laenanohineein ne, esenetaaichene, ichaonaa caohacha, chabana nitajeniha cachane jaan raachene coina.

21

Rede jaohajhacaanune jana, canacaanu rene ecooca Jesusone

¹ Nii baihate Calillea conemuri auhaniha, aina nerelanaa nichaanune rai ecooe coaiten Cana Coaunera Calaohi Jesuso, rede jaoha nihacaanune jana. ² Nii janana laaen Fedoro aina nihacaanu, Tomasi nii fafone naauru najaan, chaaen nii baiha Natanaaeli, Calillea caje unaa Canaau cocoaicha, chaaen Sebedeoo calaohi nichaaunne, chaaen eleeocho coroatajaain, naaonjoain nihacaanu Fedoro aina. ³ Nitohanihane coinanu quete: “Redena jaoha cureeun,” naa Fedorona jaun:

“Tana iniha uhacaanu,” naacaanune jana:

“Chajaauchetejian aihane cunichaache,” naa Fedorona jaun, cuhin bote cuhane fauhin, cuhin janoaajein rede jaohacaanu niqii. Nii janane leinjiinejein ate mucuujenihacaanu.

⁴ Nii jana, inae mataaquiin uha janonaane jana, nemuri auhaniha ecooe Cana Coaunera Calaohi Jesuso. Nii janana, aca nihane coitucuenihacaanu.

⁵ Nii janate: “Enamanaacuru, ta ate mucuhichene,” naane jana:

“Aihahacaanuta,” naacaanune janate:

⁶ “Cana raotono nichajai bote jera que, rede jaohichenete ate mucuriquicheein,” naane jana, nii bote jera que jaohacaanune jana, esinae ate mucuhacaanu.

Nii jaunna ate anaai caaun nii rede tijichasinihacaanu.

⁷ Nii janate: “Cana Curuaanaate aitera,” naanu Simoon Fedoro raine jana, aohanrihane rijieeoritiin torosaacha baaeejein nihana jaun, luhecotariin cajione curujuain acauhanau fautiin Jesuso rene turuha cue Simoon- Fedoro.

⁸ Nii janate bote cuhane caaijite cuujuein turuha cuhacaanu rede tararajein, ate caaun lemuequiin, lefasha metoroneein lanaa nemuri auha cajena jaun. ⁹ Najauriaain inihacaanune jana, cuu ne canacaanu ajiniha usi lanarotiin. Nii jana nii usihanau niha leinjiin atene jana, cuu ne faan.

¹⁰ Nii janate: “Nii ena inaraacha mucuhi ate uhauche,” naa Jesocurisitone jaun, ¹¹ bote cuhane fautiin nii rede tararae Simoon Fedoro, carene choaae. Lefasha saquichoonca nichatajaa ate tabai inatiinte, nii rede soaine.

¹² Nii janate: “Chajaauchete inara suuri noite,” naane jana, “Chaneeina” naain bajanaa nainenihacaanu, raotojoein Cana Curuaanaa Jesuso nihane coitucuhacaanune jaun.

¹³ Nii janate, tajiha uhin nii faan raaoriin, canacaanu nainetiin chalue. Jerichanejeein techu, nii ate basicho chalue canacaanu nainetiin. ¹⁴ Nitohaniha Cana Coaunera Calaohi Jesoso, oo caje ichanaain, canacaanu rai ecoocane nichata sai cuhane.

“Cacoelaaína” naain bajaa Jesoso, Fedoro caje ne

¹⁵ Inae nainaan canacaanu suri noitichaanune janate: “Jonasi calaohi Simoon, cau nenacaauru leeochoaauru amuritoheriina ii coichana aina cutaain cacoelai” naain bajaa Cana Coaunera Calaohi Jesoso, Simoon Fedoro cajene jana:

“Ejeen. Iite ichoelaihanune coitucuhicha curuaanaa,” naane jana:

“Aihane quere esenetaurera beraihura,” naane baihate coaitéen:

¹⁶ “Jonasi calaohi Simoon ii coichana aina cutaain cacoelaaína,” naain bajaa Jesocurisi-tone jana:

“Iite ichoelaihanune coitucuhicha curuaanaa,” naane jana:

“Aihane quere esenetaain tonoraeraauru beraihu,” naane jana coaitéen:

¹⁷ “Jonasi calaohi Simoon, ii coichana aina cutaain cacoelaaína,” naain nichata saain bajaane jaunte, inaderaain:

“Ejeen. Iite itolere coitucuhin, esinae ichoelaihanune coitucuhicha curuaanaa,” naane jana:

“Aihane quere esenetaain tonoraeraauru beraihu. ¹⁸ Esinaena aitoonra. Enamanaaneeinne banate, necoreeteen, chunijiu cunaa jereinajaaun curejetohi. Jana, inae biinaa neeinete, ichohi caaeacaecaine jana, ichajione curujuaain, cunaa jereeneina jaaun niha natiin chamaaurureeinha,” nae Simoon Fedoro rai Jesoso. ¹⁹ Niritoha Jesoso, “Naaon-joainna Cana Coaunera ere tonoraanune coreniha oha cureeunni,” naain coitucuha Fedorone coina.

Nii baihate: “Quere tonoraeraneen neeu, inoaelu netiin,” naane jana, ²⁰ jaotoroalaaain canu coari Fedoro, acaauru caaijie cuhanune jaun.

²¹ Nii jaunte: “Chataaenriha jana caa,” naa Fedorone janate:

²² “Chaquena aasare ichi. Canu jerichaaunete nacoauneein turuhanune que tiaa-joaain ichaonaa naine, li laaen quereecha tonoraau,” nae.

²³ Niritohana jaunte, orihaunnijiecha naaure ita rai nii canu aina Cana Coaunera Calaohi coitucuurera. Coatiha oenerihanuhinne que aitohi. Netechu jataain, “Chaquena aasare ichi. Canu jerichaaunete, coaitéen turuhanune que tiaa-joaain ichaore,” nae Fedoro rai caque Cana Coaunera Calaohi Jesoso.

²⁴ Caraajenihane coaraain, laenaanune jaunte, esinae rauhijiriin erena ne.

²⁵ Itolere te niqúi ichae Cana Coaunera Calaohi Jesoso nete saain laenanohineen neene. Satiin laenanohineen nihane, nerihei caa chauratane que tenaana jaan.

Cana Coaunera Calaohi Jesoso Cocoainanohichuru Afosotooru Ichanohichuru

Afosotooru rai, tururai niha Cana Coauneraacha letoanaa jerei- Cana Coaunera Suujuene

¹⁻² Nii nunuhe caje coauneein, niicha ichanohin ichaain, cachaauru relaalu Cana Coaunera Calaohi Jesoso dedeeu cauha cuhane que tiaaoojaaine quene, caa ichei beein, jauriaanejeein laenaunlu, jataain ii belaichaaunna jaunra Teofilo.

Chaen techu dedeeu cauha cuhane ajiniha, rai afosotooru- niicha cocoainanenuruu cotijiaain raain suujua tenajaerate Cana Coaunera Suujue que acaauruhacha ichanenenu coitucuhin ichacuruhane coina. ³ Ohane baiha jetaote, jenachoonca janoneein cachaneein ecocohin, acaauru rai Cana Coaunera Cojoanonaa que ereereje esinae rauhijiriin oo caje ichanaain enacoauneein ichaohane esenetaauruhane coina.

⁴ Jaiti Jerosaleeun niicha cocoainaauro afosotooru aina nihane bana jetaote:

“Jiaaonriha caa Jerosaleen caje chunijiun cuhichenera. Aitocoaaunne rijijieein inara rai Ofaacha tenaa jerei cohacuche jauriaara,” naain chunijiun cuuru caohateein jetao,

⁵ “Esinaete rauhijiriin acuu que cacha baotisaain cojounacateraete Joaan. Nete inara chaabana nejein Cana Coaunera Suujue que, baotisaain cojounacatenohineein niha curiquicheeincha,” naain jauriaanejeein acaauru rai beelu jetao Cana Coaunera Calaohi Jesocurisito nitohaniane coina.

Dedeeu iniha Cana Coaunera Calaohi Jesosone

⁶ Jesoso aina ita taojiaain neeuru najaaun jetaote:

“Enekena coateen jianacoo Isaraeli cocoaicha nichaachene mitareeita Curuaanaa, raotojoein cana ichao que ichaohacachene coina,” naain bajaauruha niicha cocoainanenurune jana jetaote:

⁷ “Nainiheeiche inara nii coitucuhichenera. Chatohanai bana chaainti, nii ichaa cureein Ofata. Leinjiin aachatee nii coitucue niquicha. ⁸ Nete inara ichoae fauha Ofa Cana Coaunera Suujuene, nii aina itolere ichana naineriquicheein inara netonaicha. Chaente chatohanai que casilanaala, laraajiin itolere Jerosaleen sacutaain, itolere Jodea batane, Samaria batane, naaonjoainuri sacutaainchuru amuhemujueein canu ere beebejiha curiquicheein, itolereenein chauratane sacutaain canu coitucuuruhane coinara,” nae jetao acaauru rai Jesoso.

⁹ Niritoaha acaauru raine jaun jetaote, coarajeeuruhane jana jetao, dede sacari jana nitajeeoriin dedeeu cauha cue Jesoso.

¹⁰ Nii jaun jetaote, coarihurenihane jaun, cuu caaijie cojoaelaauruhane jana jetao, somaratohanai que cajionequiin acaauru rene ecocure coroatajai anjeraauru

¹¹ Nitohanein ecocohin jetaote:

“Chanuna dede cojoaelaachete Calillea cocoaichacuru. Nii coarajeeichene jana dedeeu cauha cuhane rijijieeinte, coateen turuha ureein Jesosora,” naaure jetao acaauru rai.

Jodasi coreenraniha Matiasi raauruhane

¹² Nii jaun jetaote, nii Oliboneein curuajaain nena ichatane ucuunno neeuru caje cauha cuure Jerosaleeun, Jesosohacha cocoainaauro afosotooru, ichuunnejeein le oaraanca metoro fautaeriin nebetacanaa janonaa bana amuuruha cachaaurune jerecuruha Joriocourune itaanejeein. ¹³ Inae nii neseeu turuhin jetaote, ecuunetiin coroatajaain coaranai loreri asaas sinih aihuruhane jaun jetao, iniha cuure ita caaijie, Fedoro, Saantiaao, Joaan, Aanderesi, Ferifi, Tomasi, Bartolomee, Mateeo, Arafeeo calaohi Saantiaao, chaen, Selote naaurunaja- Simoon, chaen, Saantiaao calaohi- Jodasi, naaonjoainunri. ¹⁴ Satiin nii afosotooru jetaote, inetono janonaa bana ita taojiaain, Cana Coaunera bajae bajaecururejetelu, Jesoso nejeraauru, chaen neba Mariha, chaen leeochoaauru enecuru, naaonjoainunri aina.

¹⁵ Nii cojoanonaa bananein jetaote, ita taojiaaure lefasha coroata chooncaain nenacaauru- Cana Coaunera Calaohi Jesoso esenetaeraauru. Nii jana jetaote, acaauru cataaun nichaauraaain jetao, acaauru rai:

¹⁶ “Jesocurisito coreniha canejeraauru, inae Quiricha Inoaensi cuhane laenaerateein Rabiri que beratihalu Cana Coaunera Suujuene rijijieein situhanetene. Nii jaunte Jesoso mucuha cunacaauru aina cue Jodasi, acaauru rai beranu que. ¹⁷ Canacaanu aina nere beranu quete niqii ranojoneein nelu. Nete nitohanein ichae. ¹⁸ Nii Jodasi jetaote,

coretecuruhane jaan coriqui coreniha atane coretihane jaun jetao, nii baiha nemarote. Nemarotihane jaun jetao, couturi que chujuuuain tacaane jaun jetao, nefohitoha rai surine jaun, jianacoon chatolene cacha suri. ¹⁹ Nii coitucuhinte, nii atane curuaateeure Jerosaleen cocoaichacuru Areseramanein. Acaauru ere cuhane, 'Areserama' naanete, 'Ichana core- coriqui coreniha ranojoin atane.' naane aite. ²⁰ Cana Coaunera Quiricha Inoaensi- Salmo cuhanete:

'Rai loreri quete jaole que.

Nihei nasaee ichoai.'

naain laenanohineein ne. Chaen techu:

'Niicha ichaneni neein nena

icharaaunu quete enoe

coreenranu que leeocho cacha.'

naain, Cana Coaunera Quiricha Inoaensi cuhane laenanohineein ne.

²¹⁻²² Nete, cau canacaanu aina neure- Cana Curuanaa Jesoso baotisaa Joanne caje coaunein- dedeeu cauha cuhanereein tiaaajoaain- canacaanu corihaniha amuhemuhenaacauru cachaauru. Aihana jaun, canacaanu lechoonca coroatajanu que, chunocoha acaauru caje enohanete caohachare, canacaanu aina, esinae rauhijiriin ichanaa Jesosone coaracuruhane jaun, canacaanu aina beraanu que," nae jetao Fedoro.

²³ Nii jaun jetaote, "Barasaba Josto" naain acaauruhacha curuaatei Jose, Matiasi, naaonjoainuri, jelai ita rohan tenajaain jetao, niicha jerei biha acaauru rai Cana Coaunerane caina jetao:

²⁴⁻²⁵ "Cana Coaunera, iite saatiin cacha suujua coitucuera neein neeicha. Iite, canacaanu que nii coitucueratena naineeicha. Chariji, caa coroatajaihuri caje nainere, niicha jereineein nosa coreniha cunaa jerena jaaun cunaa coreenraniha, iicha teei amihanena ichana nainereta," naain jetao, Cana Coaunera bajaare acaauru rai.

²⁶ Niritiin Cana Coaunera bajaauruhane baiha jetaote, niha ajeri catu, cojunaca siriina jaun, "Cojunaca siricha mucuerate aca nereeincha," naauru jana jetaote, rauhijiriin nii cojunaca aina nena mucue Matiasi. Nii rijieoritiiin jetaote, lechoonca coroatajaare Jesocurisito letonocuru, lechoonca leinjiin neuruhane baiha.

2

Fauha uha Cana Coaunera Suujuene

¹ Jorioocuru beseta Feentecosetesi janonaa bana nihane jaun jetaote, satiin le laurijieein ita taojiaain neure, Cana Coaunera bajaauruhane caina Jesocurisito esenetaeraauru.

² Nii jana jetaote, cuu le lorerijieein satiin codohacooruhana jana, luhecotariin tonjiaain cujuana rijitiin fauha uhe Cana Coaunera Suujue dede caje. ³ Nitohanein tonjiaain fauhin jetaote, nii satiin- ecu nenacaauru sujueniha neeoritiin, acaauru bichohe naainetiin, usi lanaro tochanein lalananaaonanae. ⁴ Nii aina jetaote, nejelau nejelaauru, lauri laurichuru caje uhin cuu turunacaauru cachaauru rai, acaauru ere cuhane ereeure satiin Jesocurisito esenetaeraauru, erelanaaca Cana Coaunera Suujuene rijijieein.

⁵ Nii bana jetaote, cuu nii Jerosaleeun turuhin neure lauri lauri atane sacutaainchuru caje unacaauru- Cana Coaunera aitoonjoa rijijieein ichaonacaauru Jorioocuru, ecu Feentecosetesi beseta bitoauruhane caina. ⁶ Nitohanein inae acaauru ichoaae fauha Cana Coaunera Suujuene jana jetaote, tonjiaain ereuruha Jesoso esenetaeraaurune jana jetaote, satiin codoonetoore nii lauri lauri caje unacaauru cachaauru, acaauru ereeuru cuhane aitocuruhane aonaain. Nitohanein jetaote, suujuanu inaaoritelanaala ⁷ cojoaelatonajaain:

"Calileea cocoaichacuru nihanatiin, ⁸ inasiina cana ere cuhane aitocure aonacaachene caina. ⁹ Cauti nihacache itolere sacutaain caje uhinichaachene, Partia batane caje unacaauru, Media batane caje unacaauru, Elam batane caje unacaauru, Jodea batane caje unacaauru, Capadosia batane caje unacaauru, Poonto batane caje unacaauru, chaen Asia batane caje- unacaauru, ¹⁰ Firijia batane caje unacaauru, Paanfilia batane caje unacaauru, chaen Egipto batane caje unacaauru, tajiha Sirene bujua nena Libia batane caje unacaauru. Chaen techu, cau neure cana aina Romanocuru netonai. ¹¹ Acaauru tabaaurute Jorionecure. Jana leeochoaurute, Jorionecurenihane saijieein Jorioonein nerotocure. Chaen techu cau neure cana aina Cureta batane caje unacaauru, chaen Arabia batane caje unacaauru, naaonjoaainunri. Nitohanein araai laurii caje uhacachene saijieeinte, satiin lauri lauri caje uhin nichaachene ereeuru cuhane Cana Coaunera coroaecuruhane jana aonajhancache," naain jetao satiin cojoelatoore.

¹² Nitohanein cojoelatiin jetaote: "Chatohanihana," naain ita caje bajaee bajaacure satiin.

¹³ Jana acaauru tabaauru jetaote: “Chaquena ereeure caa ajenacaauru,” naain acaauru batocure.

Cachaauru raite ere Fedoro.

¹⁴ Nii jaun jetaote, lechoonca leinjiin aina ecu nenacaauru afosotooru aina nichaauraain jetao tonijiaain:

“Aonacuche satiin Jorioocuru. Satiin cau Jerosaleeun neiniquichene raina aitoreeunni coitucuhichene coina. ¹⁵ Coatiha aitocohichene jana, aansijiinjijn ajeeuruhi caa cachaauruta. Inasiina jaiti janoneniha natiin ajeeurureta. Ena nuna macojiu teejihana enoto natiin, cha caaunna ajeeurure. ¹⁶ Nete catohanihane coina, inoaenlu inae aitiin besihalu Cana Coaunera Ere bera inoaensi Joherine rijijieein:

¹⁷ ‘Inara rai quicha tei janonaa

besautelalaje raina,

satiin chauratane que nenacaauru choae

canu suujue letoareeunnicha.

Nii banate,

quicha chana jerei coaraain

beebejiha cuurureein canu coreniha,

inara nefoerateeurura.

Enamanaacuru niha natiinte,

acaauru que quicha coaratei

coaracurureeincha.

Binaacuru nihanatiinte,

quicha coaratei

coaraa cuurureein acaauru sinihura.

¹⁸ Nitohaneein inae cutihane banane,

saain canu cachaauru,

enecuru, quichaauru,

naaonjoainuri choae

canu suujue letoareeunni

canu ere beebejeeuruhane coinara.

¹⁹ Chaenna, naain dedeeu

jataain cojoaelanacojoai

coaratiha cureeunnicha.

Jerichanejeeinachu,

chauratane que coaratiha cureeunnicha.

Nii banate ecooca cureein

ichana, usi tabai,

suruaa neeonjoaain,

naaonjoainuri chauratane sacutaaincha.

²⁰ Nii banate conoenereein enotora.

Jana atenete,

ichana tocohanai jana niha cureeincha.

Nitohanihate cureein

inae ichuun nejeonriha

туру rai niha inara Curuaanaane janara.

Nii cojoanonaa banate,

coasinacaain elunareeincha.

Nerinaain nii caje nichotei cachata.

²¹ Nete, cairichaaajoaain coaraa

Cana Curuaanaane coina

bajae bajajein ichaonacaauru,

satiin nii caje nichotiha cuurureeincha.’

naain nere bera inoaensi Joheri que beratihalu Cana Coaunerane rijijieeinte, inae caa aihane jana coaraquichera.

²² Aihana jaun, caohachaaain rautaaain aitocooaunne aonacuchena, caa que erete aonquichera Israeli cocoaichacuru. Satiin coarajeiechene notaracaete, itolere ichaain inara notaarate Nasarete cocoaicha- Jesoso que Cana Coaunera rai letononeein nihane coitucuhichene coina niquicha. ²³ Nete, inae inoaenlu nitohaneein teechene coina, niicha jerei rijijieein ichaa Cana Coaunerane jaun, inara rai tiha nii terane jana, amaain teeiche nechua aansai cachaauru raine jaun, coroso que teein sohin jaaorelu. ²⁴ Nete onaa caje ichatelulu Cana Coaunera, onaa caje colucohin, amuritonaa nainesiniha onaane jaun.

²⁵ Inoaenlu jaiti caa chauratane que turueniha Jesocurisitone janate, aitorichaa'in Jesosone rijitjoo'ein:

'Tolere janonaa banate,
cacorataanere'in Cana Curuaanaara.

Aihana jaun,
nerinaa'in chatohane'in canu terata.

²⁶ Nii jaunte,
raotojoo'ein rachoojoo'ein ne canu suujuara.

Chaen nechu,
chaque casilanaala raotojoo'ein ichaaon,

²⁷ curu cuhane nitajiha canu jaberecone nainatejelanaala,
niheichu

setuha canu jaberecone nainatejenere'inine jaunra.

²⁸ Iite canu que,
onaa caje ichananaja coarate'eicha.

Nii jaunna,
raotojoo'ein rachoojoo'ein nere'eunni,'
narichaa'in Jesoso, Cana Coaunera raine rijitjoo'einte belu curuaanaa inoaensi Rabiri que beratiha Cana Coaunera jaun.

²⁹ Jesocurisito coreniha canejeraa'uru, jerecuchene esinae rauhijiriin inara rai aitete aonaquiche. Nii coitucuhichene rijijieeinte, ohalu cana foeratera Rabirine jana, conaute-curuhane jaun cau ne rai natanebana. ³⁰ Nete, esinae rauhijiriin rai nere bera inoaensi niha Rabirina jaun, rai nichoala- cana curuaanaa- *Rey* ne'in tihane coina, rai besihalu Cana Coaunera jaun, coara rijijie'in coitucuelu- curuaanaa inoaensi Rabiri:

'Ii ichoala ichoalacuru calaohite, Jorioocuru curuaanaa *Rey* niha curee'incha.' naain que coitucueratiha Cana Coaunera jaun.

³¹ Nii jaunte, inoaenlu jaiti turueniha Cana Coaunera letono- Mesihazine jana, nota que coara rijitjoo'ein:

'Naaonjoaainte, turuha uree'incha. Nihei nitajerinaa'in rai jaberecota. Niheichu ecu seturinaainta. Oo cajete ichanare'ein Mesihaseicha,' naain caohacha nainejee'in jitariin coitucuhana jaun, Jesoso coara rijitjoo'ein belu curuaanaa inoaensi Rabiri.

³² Nii jaunna esinae rauhijiriin bihalune rijijie'in, canaacaanu netonai, canaacaanu nota que ichanaa Jesosone coaracaanu, ichatiha Cana Coaunera jaun. ³³ Nitohane'ein ichateeinte, enacoaune'ein dedeeu rae Cana Coaunera, rai raotono nichajai que, aina jiniiquiin nihane coina. Chaaen techu, nitohane'ein dedeeu raain, nii rai niicha tenaa jerei rai Suujue te. Niite, caa inara notaracae canaacaanu nainetiin chaluhan jaun, satiin coaraa'in aonaquiche. Aihana jaun, inae laen coitucuhiche raaotojoo'ein. ³⁴⁻³⁵ Coatiha Cana Coaunera ere bera- curuaanaa inoaensi Rabiri, dedeeu iniha cuhilu. Cana Coaunera Calaohi Jesosote iniha cuelu. Nii jaunte,

' "Iite satiin Curuaanaa neeicha.

Cau caraotono nichajai que carohan nelaurihaau,

ii que nejeratenaca'uru amuritohine coina

ichaca'anne reentiaa'incha,"

naa Cana Curuaanaa rai Cana Coaunera,'

naain Jesoso belu Rabiri, beratiha que Cana Coaunera jaun.

³⁶ Aihana jaun, satiin Jorioneeichene raina caa beeun raotojoo'ein coitucuhichene coina. Nii coroso que te'in inaraacha focol- inaraacha atinai Jesosote, satiin Curuaanaa Mesihaseine'in te Cana Coaunera," naa Fedorona jaun jetaote, ³⁷ que suujua rohecaain, jataaen inaderaa'in:

"Jesocurisito coreniha canejeraa'uru, cha charihacaanuta," naain baja'uruhan jana jetaote:

³⁸ "Cana Coaunera notaracae baaso ichaa'in, osa que nesaru'in naosate'ein, naaonjoaain neeichene jiaane'in, Cana Curuaanaa Jesocurisito coreniha nebaotisaerateeuche satiinte, inara osa caje inara mitaa'in, inara rai- rai Suujue teeine Cana Coaunera. ³⁹ Catohane'ein tihane coinata, inoaenlu beratelu Cana Coaunera. Niite nenacae inara caohachanu ne'in ne, satiin inara calaohichuru aina, satiin coriaae nenaca'uru raine maaje'ein. Satiin niicha cotihacuri raita, rai Suujue tiha curee'in Cana Curuaanaa- Cana Coaunera," ⁴⁰ naain aca'uru suujuatiha, nii cachaa'uru- baasone'ein ichaonaca'uru caje mituuruhane coina, Fedorone jaun jetaote, ⁴¹ nii niicha beebejei esenetaa'in tonoraera'uru jetaote, baotisaain cojounacatenojoo'ein, Jesoso esenetaerane'ein neeure, nii banane'ein nichata oaraancai cacha'uru.

⁴² Nii jaun jetaote, satiin rauhijiriin ichaaore, relanajaauruha nii afosotoorune rijijieein, ita suujua rijitjoeiin jiniiquiin ita corootajaneein, ita taojiaain ita aina Cana Coaunera bajaain, ita aina jiniiquiin lenoneein naaonjoaaurne.

Raotojoeinte ichaaore Jesocurisito esenetaeraauru.

⁴³ Nii jaun jetaote, satiin cojoaelatoore, itolere ichaain- cachaauru notaaratiha afosotooru que Cana Coaunera jaun. ⁴⁴ Satiin nii esenetaeraauru jetaote, ita suujua rijitjoeiin neein, ita rai chaaelai sirichuruhane ita sihure ita acatiha tacaain. ⁴⁵ Chaelai acaauruhacha sirii que necoreteeuruhane nenainetiinete, ita aina nii core- coriqui teein ita rai leruhin raure, raotojoeiin latecuruhane rijiinanaain. ⁴⁶ Cojoanootojoeiin jetaote ita taojiaaure, ita taojiaauruhana jaun coloheri- Teenforo asae. Rai lorerichuru asaae nihanatiin jetaote, ita taojiaain, ita rai lenone chaluhiin lenonecure jiniiquiin, raotojoeiin rachoojoeiin ⁴⁷ Cana Coaunera corojeein. Chaen jetao techu, caohachaain neeuruhane coaracure satiin ecu nenacauru cachaauru.

Cojoanootojoeinte, niicha ichoteratecuri tiha acaauru aina, Cana Coaunera jaun nejeetejeein sacuure.

3

Nerautaa leinjiin bacosane

¹ Nuna macohi choae teeiha enotone jana jetaote, nii ita taojiaauruha Jorioocuruna jaun loreri Teenforo asae cuure Fedoro, Joaan, naaonjoainuri cuu Cana Coaunera bajaauruhane coina. Jelai rijiu enoto tiaajianaain jetaote, ita taojiaaure satiin Cana Coaunera bajaauruhane coina. ² Nii jana jetaote, nii Teenforo acuujuaniha ne leinjiin bacosanein nejanoa caje coaaunein nena cache. Cojoanootojoeiin jetaote, nii Teenforo acuujuu- Caohachajeein- acaauruhacha curuhateihu amaain teure, coriqui bajaa ecu enonacauru cajene coina. ³⁻⁴ Nii jana jetaote, enooru coina iniijina cuuruha Fedoro aina Joanne jana jetaote, acaauru caje coriqui bajaae nii bacosa. Nitohanein coriqui bajaa acaauru caje, nii bacosane jaun jetaote, coarajeein jetao:

⁵⁻⁶ "Aonaauru," naa nii bacosa rai Fedorone jana,

"Chaelai teeuruhane coina jecha aite," naain acaauru coarajihane jana jetaote,

"Nihei nohane canacaanu rai coriqui. Nena quicha sirii tereuni icheicha. Nasarete cocoaicha Jesocurisito coreniha, nimichuhin nichaauraaain amuunte coaracaara," ⁷ naain nii bacosa biji- raotono nichajai que mucuhin michuha Fedorone jana jetaote, nii rijieoriitiin caohachaneineein nerautae nii bacosa tijia aina- rai tajichocuru. ⁸ Nii jaun jetaote, nimichuhin nichaauraaain, nii ita taojiaauruha Jorioocuruna jaun loreri Teenforo asae enoha cue jeluhaate jeluhatiin Cana Coaunera coroaeejin. ⁹⁻¹⁰ Nitohanein nimichuhin nichaauraaain amuhin, Cana Coaunera coroaecane coaraain jetaote, satiin cojoaelatiin coasichure situuruhane nainein Teenforo bacuujuu- Caohachajeein- acaauruhacha curuaateihu lauhequuin coriqui bajaera nihane coitucuhin.

Teenforo chajenein nena loreri Salomoonnein- acaauruhacha curuaateihu neein ereerejiha Fedorone

¹¹ Nitohanein jetaote, Fedoro aina Joaan caje coriaae nalunaa jerene nii bacosa nihane caje nerautanaa cache. Nii jana jetaote, Teenforo chajenein nena loreri Salomoonnein curuajaain nena asaae neeuruhane jaun, soronein ruhanihajaaintiin cuhin cojoaelatiin coarajeeure satiin nii cuu nenacauru cachaauru. ¹² Nii jaun jetaote, acaauru rai:

"Chanuna canacaanu cojoaelatohichete Israeli cocoaichacuru. Coatiha canacaanuhacha nejeein nihane nerautarihei caa cachata. Niheichu jataain leeochoauru amurijiriin, Cana Coaunera ere tonoraeranein nihacaanune jaun niheinta," nae Fedoro. ¹³ Niritiin jetaote:

"Nii cana inoaensihuru- Abaraaun, Isaca, Jacobo, naaonjoainuri coaunera- Cana Coaunera, jataain nelatein nihane coina, cocoainaain rai letono Jesoso letoaelu. Acate, nii cocoaianacaihuri rai teechene jana, jiaanena jeriha coberanadoro Filatone saijieein, caohateein jianena jereneechelu. ¹⁴ Nitohanein caohachanejesina ichara nihanatiinte, jianena jeriha Filatone jana, caohateein neechelu. Coinanaa, nechu aansai sonajaanein nena jianeratequichelu. ¹⁵ Nitohaneinte, nii ichaonaa tera sohin joerateeichene jana, ichtatelu Cana Coaunera. Canacaanuna, nii ichtatiha Cana Coaunera coaranein nihaaanu. ¹⁶ Nii Jesoso corenihate nerautae caa cache- inaraacha coitucuiha. Jesosohacha corenihate, caochaneineein nerautae caa cache inara notaracaera," naain jetao:

¹⁷ "Acanihane coitucueeichene jaun, sohin joerateeichelu inara curuanaacuru aina jiniiquine coitucuhanu raotojoeincha canejeraauru. ¹⁸ Nitohanein situhin nihanetene. Inae nere bera inoaensihuru que, "Naaonjoaite cairichaaeriin inae nirijieein cuajeein

sohin jaoha cuurureeincha,' naain nere bera inoensihuru que beratihalu inoanlu Cana Coaunerane jaunte, Cana Coaunera ere nainaane coina, nitohaneein nii inoanlu- inara coroatajaneraaunu que- niicha letoanaa jereilu Mesihasi teeichelura. ¹⁹ Aihane jaun, chatohaneein baaso ichaain neeichene, suujelanaala jitariin beein, jiaanein Cana Coaunera ere tonoraain neeuchete caseteco coaraquichene rai neeichene caje inara ichotemiin- Cana Coaunera. ²⁰ Chaen techu nitohaneein neeichene, nii inoanlu- inara coroatajaneraaunu que- niicha letoanaa jereilu- Mesihasi- Jesoso letoareein nacoauneeincha. ²¹ Nete jaiti itolere rucuheca Cana Coaunerane reentiaan, dedeeu niha cureein nere bera inoensihuru que, inoanlu beratihala Cana Coaunerane tocohaneeincha. ²² Nii quete, cana inoansihuru rai:

'Caa nere beraneein caletohane rijijieeinte, inara caje nacoauneein rai nere bera letoareein Cana Coaunerara. Itolere que tonaane, nere tonoraain neeuchera. ²³ Nere tonorana jeriheichurute, caohachanainejeein nitajiha cuurureeincha.' naain belu cana inoansihuru rai Moisesa.

²⁴ Caritiinte aitoroaetoorelu Cana Coaunera ere bera inoansi- Samoeri caje coauneein satiin nere bera inoansihuru, catohaneein turuhane quera. ²⁵ Nii jaun inarate, nii nere bera inoansihuru que beratihalu Cana Coaunerane rijijieein, nii naitoonjoa sirichaneein neeichera. Chaen techu, inoanlu cana foeratera inoansi- Abaraan rai:

'Satiin caa chauratane que nenacaaurune, caohachaain teratiha cureeunni ii nefoerateuru coreniha.' naelu Cana Coaunera, cana foeratera inoansi- Abaraan rai. ²⁶ Nitrohane jaunte, oo caje nii Calahi ichateein, jauriaanejeein inara rene letoaelu Cana Coaunera, nii coaraain neeichene, baaso ichaaechajeein neeichene jianein neeichene, inara coroatajanein nihane coinara," nae jetao Fedoro, nii cuu nenacaauru cachaauru rai.

4

Cocainacaihuri acatiha neeuruha Fedoro aina Joanne

¹ Niritiin jaiti cachaauru rai ereereeca Fedoro aina Joanne jana jetaote, tajiha turuha uure saseredotecuru, Teenforo beraihurera- folisihacuru- curuaanaa, sadoseeocuru, naaonjoainuri. ² Turuuruhanane jana: "Coaraanachuinti oo caje ichana nainiha cachana jaun, oo caje ichanaalu Jesosone. Nii jaunne esinae rauhijiriin oo caje ichana nainiha cachane coitucuhacaanu," naain cacha relaauruha Fedoro aina Joanne aonajeeuruhana jaun jetaote, obaaecure sadoseeocuru: "Nihei chunei onaa ichatera. Nihei Cana Coaunera niha natiin onaa ichatena nainiheita," naain cachaauru relaauruhana jaun.

³ Nitohaneein obajein jetaote, Joaan aina curuutaain Fedoro mucuhin amaain, inae sonaina nihana jaun, caresero cuhane tenajaain cuu janoaeratenajaauere.

⁴ Nii inatiin jetaote, atiin esenetaaure nii cuu aonajeeurera- arajii cachaauru. Nii jaun jetaote, ita que jooraain quichaauru nejesina janijiin, saogui oharaancaelalajeein Jesocurisito esenetaeraneein neeure, enecuru, canaanaihuru, naaonjoainuri janijilanaala.

⁵ Nii cojoanoo jetaote, nii que ita rai ereeuru coina, Jerosaleeun ita taojiaaure Jorioocuru curuaanaacuru, satiin acaauru bichauhenaauru, chaen Cana Coaunera Quiricha Inoansi que cacha relaaurera, naaonjoainuri. ⁶ Chaen jetao techu, cuu neeure saseredotecuru curuaanaacuru Anasi, chaen Caifasi, Joaan, Alejaandoro, satiin nii saseredotecuru curuaanaacuru araichuru, naaonjoainuri. ⁷ Acaauru jetaote, caresero caje rocoeratenajaain, Fedoro aina Joaan raeratein, acaauru cataaun tenajaain acaauru rai:

"Cha cocainacainein inara tihane aina caa aaicheta. Cha corenihata," naain Fedoro aina Joaan caje bajaauruhane jana jetaote, ⁸ coroatajaniha Cana Coaunera Suujuene jaun, cha que casilanaala jetao:

"Aonacuche satiin caraichuru curuaanaacuru, satiin Israeli cocoaichacuru bichauhenaauru. ⁹ Nii cunaitena rai caohacha ichara coitucunaa jereein bajaachene jaounna, inara rai berichanuhincha, coitucuhin neeiche satiine coinara. 'Nitohaneinna nerautaa caa cachate.' naain coitucuhichene jerena caaunra. ¹⁰ Satiin aonajeeichene urichooe berichanuhin, satiin Israeli cocoaicha neeichene coitucuhin neeichene coinara. Nii coroso que teratein- inaraacha sohin- inaraacha joaerateilu Nasarete cocoaicha Jesocurisito- oo caje Cana Coauneracha ichatei corenihate, caohachanainejeein cunai caje nerautaan, caa canaacaanu aina inara acatiha ne caa cunai caje nerautanaa cachara. Inae satiin, inara nota que, caohachanainejeein nerautane coaraquichera. ¹¹ Caa cacha rautaera- Jesosote, letoae Cana Coaunera, satiin cacha coroatajaneraaunu que niqui. Nete, nere aonana jerelanaala, que jaolequiin neeichera. ¹² Acate letoae Cana Coaunera, nabana nitajeein nihacachene coataara. Nihei chunei, leeocho cacha tihei Cana Coaunera, caa chauratane queta. Leinjiin acaachate, chabana nitajenaa charanejeein

nihacache jaanu teraanu que- letononeein nenea ne, itolere baaso caje- jianacoo cana mitaeraanu quera,” naa acaauru rai Fedorona jaun jetaote:

¹³ “Caaurute, Jesoso aina amuhemujeein nerelanacaauru nera. Coatiha jataain cana tocohaneein, caohatiin- quiricha inaaurea niheita. Nete jataain coitucuera rijitoojeein, erenea inaaure caa cachaaurura,” naaure cojoaelatiin nii cocoainanacaihuru, cha que casilanaala ereuruha Fedoro aina Joanne jaun. ¹⁴ Chaen, cuu acaauru aina, chujuhecoha nii cunai caje nerautanaa cachana jaun jetaote, nii chaque tonaain erenea nainecurene. ¹⁵ Nii jaun jetaote, nii ita taojiaauruhana jaan caje, mitaeratenajaure. Nitohaneein, mitaeratenajaain jetaote, cuu nejesinajeein, ita cotaicha rijitiin:

¹⁶ “Cha charihacache, caa cachaauru ainata. Itolere caa Jerosaleeun nenacaauru cachaaurute, cojoelanaacojoai ichaain, caa leinjiin cacha rautaauruhane coitucuurera. Nii que, nainihe, ‘Casaje.’ naain, irihacacheneta. ¹⁷ Coanete, taeneein cuajeein, Jesoso que- cacha relaauruhane coataa, nii caohatichaachete jianecurumiin, nabana chunei cacha rai, Jesoso que ereein neeuruhane coataara,” naain jetaote, ¹⁸ Fedoro aina Joann cotijaain:

“Jiaonriha Jesoso coacuhin que ereerejeein chunei cacha relaaun neeichenera. Nii jianeecachuchera,” naauruha acaauru raine jana jetaote:

¹⁹ “Inara suujua coaracuche jauriaanejeeincha. Inasiina Cana Coaunera ere tonoraacaanune jianein inara ere tonorarihacaanu, Cana Coaunera ere tonoraacaanune colaihaje tacaainta. ²⁰ Nainihaacaanu nii que ereerejihacaanune jianichaanuneta. Inasiina, canacaanu uricho que- canacaanuhacha aonai, canacaanuhacha coarai, canacaanuhacha coitucui, naojoaihunri que cachaauru relanaa jianerihacaanuta,” naain tonoranaacuruha Fedoroorune jaun jetaote, ²¹ cacha relaauruhane caohatein:

“Nenacaen nitohanai ichaain, sacuhichenena, jelai choae jauhecotojoeriin inara caseterichaanuhincha,” naaure jetao, acaauru rai cocoainanacaihuru.

Nitohanein jetaote, casetecanajaelanaala, nirijiein jianenaacure. Jianenaana jerecuruhi jetao niqii. Ne jetaote, nii cacha rautaauruha Fedoroorune coaraain, Cana Coaunera coroaecuruha satiin ecu nenacaauru cachaaurune jaun jetao acaauru jianecure.

²² Nii cojoelanaacojoaain nerautanaa cacha jetaote, jenachoonca jaanaca amurijiri.

Cana Coaunera bajaauruha Jesoso esenetaureraauru, acaauru lararajihane coina.

²³ Nitohanein jianenaacuruhana jaun jetaote, nii neeuruha acaauru leeochoaurune jaun, turuha cuure Fedoro aina Joann. Cuu acaauru rene turuhin jetaote, “Naaonjoainte, canacaanu teeure canacaanu casataain, cana araachuru bichauhenaauru, saseredotecuru curuaanaacuru ainara,” naain jitariin, nii acaauru leeochoauru rai beeuruhane jaun jetaote, ²⁴ cuu jiniiquiin, aonajeeuruhane baiha:

“Cana Coaunera, iite cana janonaa coauneranein neeicha. Iite cana rai dede, chauratane, cucuana, naonjoaain coauneranein neeicha. Iite itolere cautenurijihuru coauneranein neeicha Cana Coaunera. ²⁵ Iite, ii Suujue que berateein, ii ere bera inoaei Rabiri que beratein:

‘Chanuna joaereein
rai suujua auhacaain
nererojoecaure
laurilauri nenacaauru cachaauru.
Chanuna nitohanein
baasonein suujua coaracure
inacoojeein cachaauru.

²⁶ Chaen techu

Cana Coaunera amurijiriin nenea coacuhin,
nii niicha letoai Mesihasi que nejerateere
cana rai chauratane coaranein
que nenacaauru aina reycuru.’

naain aitiin berateeilune jaun, niritiin bihalu ii ere bera inoaei Rabirine rijijieinte, ²⁷ Romanocuru curuaanaacha tei Jorioocuru curuaanaa Foonsio Filato, Jorioocuru rey Erodesi, chaen nejelau atane nenacaauru, chaen Isaraelitaauru, naonjoainuri, caa neseu netaojiaain nejerateere, nii ii jerenohin icharaanu que- ii letono Jesoso- iicha janijii iicha rai Mesihasi ainara. ²⁸ Nitohanihane coina, inae inoaelu coacuhin ichaailune rijijieinte, aihurera. Nitohaneinte, aithohine nainaaurea Cana Coaunera.

²⁹ Aihana jaun, enene caje coaunein, canacaanu casataauruhane coaraaine, jelai amuritoheriin canacaanu corootajaneuna, cha que casilanaala, cachaauru rai, ii ere beebjihacaanura, Cana Coaunera. ³⁰ Chaen, laraajin itolere ichana nainichaanune jaannu teeu, canacaanu rai, cunaitenacaauru rautaaain, cojoelanaacojoai ichaain naonjoacaanune

coina, esinaae rauhijiriin nii ii letono Jesoso letononeein nihacaanune coacacuruha satiin cachaaurune coinara,” naain jetao jiniiquin Cana Coaunera bajaare.

³¹ Inae Cana Coaunera bajaauruhane nainaauruhane rijieeoritiin jetaote, nerurujuaa nii netaojiaauruhana jaan jelaiine jana, acaauru suujuaa neeoritiin, acaauru suujua lararajiae Cana Coaunera Suujue. Nii aina jetaote, chaque casilanaala, chaque tonajelanaala, satiin cachaauru notaracae laraajiin, Cana Coaunera Ere beebejeure.

Satiin rucuhelete, satiin acaauru raineein ne.

³² Satiin Jesoso esenetaeraauru jetaote, jataain arajiin ita aina neeuruhane saijieein, ita suujua rijitoojeein coacuhin jetao, “Coatiha leeinjiin cana rainuhachanu que, nihei caa canaacha sirii rucuheleta. Satiin cana raineeinte nera.” naure jetao, satiin, ita rai. Nitohanein jetaote, satiin raineein ne nii itolere acaauruhacha sirii.

³³ Nitohanein jetaote, jelai choae jauhecotojoeriin, laraajiin, oo caje ichanaa Cana Curuaanaa Jesosone beebejeure jetao nii afosotooru, itolere ichaain, acaauru corotajaniha Cana Coaunera que cachaauru notajaain. Nitohanein jetaote, jelai choae jauhecotojoeriin, satiin, acaauru corotajane Cana Coaunera. ³⁴ Nii jaun jetaote, nii chunei leeinjiinejeein, chaque lanaain neeurene. Tabaauru atane sirichauru, tabaauru loreri sirichauru, naonjoainuri jetao, que necoreteein, ³⁵ nii afosotooru rai uhaain niicha raauri coriqui teeure, latecuruhane rijinanaain acaauru rai lerruuhane coina. ³⁶ Coaraanachuinti jetao, nii acaauru jana nena Lebita- Josenein curujaaain nena-Chifere cobena que nejanohanaa- Berenabeenein afosotooruhacha curuaatei. “Berenabeen” naanete, “suujua nunaera” nae. ³⁷ Nii cacha jetaote, atane sirihana jaun jetao, que necoreteein, coreniha coriqui raain jetao, jitaain nii coriqui tee, afosotooru rai.

5

Osa que nesaruhin, nohaneeuruha Ananihasi, Safira, naonjoaihunrine

¹ Nejetaote acaauru aina ne leeocho cacha- Ananihasinein curujai, rai comasai Safira aina. Aca jetaote, nii comasai aina leeinjiin atane que necoreteein, ² ita suujua rijitoojeein leruhin rai core raain, esi rijijieein jitariin amaera rijitiin: “Nocoo coriqui,” naain afosotooru rai teeure. ³ Nii jana jetaote,

“Ananihasi, chanuna ishujuaa cuhane enoha Moconajaerane rijitoojeein, Cana Coaunera Suujue rai nohanena jereei leruhin coriqui raain. ⁴ Nihei chunei ichei, ‘Caa atane que necoreteera,’ naain ereein neita. Nitohanein, eletoaera que necoretenaa lanaalate, icheineein niha satiin coriquine maajein inatiin, leruhin raain nohaneicha. Nii atane necoreteeina jaan, coatiaa nejelau raineein nihein. Nii jaunte niqii, satiin, coriquine maajein icheinein nera. Chanuna nitohanai ichana coacuhin ichaai. ‘Canacaanuacha jecha coritaai,’ naai jerihane niqii. Nete, Cana Coaunera notaracae canacaanu coritaai,” naa Ananihasi rai Fedorone jaun jetaote, ⁵ cuu aonajeerihane baiha, tocojoaain tacaain, inae cuu ohe Ananihasi. Nii coaraain jetaote, satiin nii coasichure banetojelanaala nii ecu neein coarajeerura cachaauru. ⁶ Nii jana jetaote, tajiha nichuuntaain coaraain, rai jabereco coarajaan amaain conautiha cuure cachaauru.

⁷ Nii baiha jetaote, nichata oraai cuhane, tajiha turuhin enoha uhe nii onaa Ananihasi autana Safira: “Naaonjoara,” naain coitucuelanaala, caohachanaenetoojeein. ⁸ Nii jana jetaote:

“Esinaena rauhijiriin, nii beeichene jeoneei corenein, inara rai atane que necoreteeiche,” naain bajaa Fedorone jana jetaote:

“Ejeen. Nii bihacaanune jeonejeeine, necoretihacaanuchera,” naane jana jetaote:

⁹ “Chanuna ita suujua rijitoojeein, Cana Coaunera notaracae canacaanu coritaquiche. Nota tajiha uujueeuruhache ii sinijera amaain, conauteraauru cachaauruchera. Inae itonaa amaaururichaainchera,” naa Fedorone rijieeoritiin jetaote, ¹⁰ Fedoro tija asaae tocojoaain tacaain, cuu ohe nii ene. Nii jana jetaote, rai lana conautecuruhane caje turuhin, enoha cuuruha nii cachaaurune jana, inae oha nii enene jaun, rai jabereco amaain, rai lana rohan tein conautecure. ¹¹ Nii jaun jetaote, banetojelanaala coasichure nii satiin Jesoso esenetaeraauru, satiin nii nitohanihane coitucuerane maajein.

Afosotooru aina cuaain, itolere cojoaelanaacojoai ichaain cachaauru notaaratiha Cana Coaunera

¹² Nii afosotooru aina cuaain jetaote, itolere cunai caun cunaitenacaauru, bacosacuru, maosacuru, naonjoaihunri rautaerateein, itolere icharateein cacha notaarate Cana Coaunera. Nii bana jetaote, nii Teenforo chajenein nena Salomoonnein curujai asaae ita taojianajaocure afosotooru, satiin Jesocurisito esenetaeraauru, naojainunri. ¹³ Nejetaote, nii chunei acaauru aina netaojiana jerecurene casi caun, jataain belainaacuruha natiin. ¹⁴ Nejetaote, arajiin cachaauru enecuru netonaine maajein Cana Curuaanaa

esenetajejin nejeeotejeeure. ¹⁵ Nii jana jetaote, itolere cunai caun cunaitenacaauru mitaacoaain, cacha situnajau bero auhaniha teeure, nela choae, rai rori choae, naao-joaain, tabaauru que neconaa Fedoro beraerane, nerautaauruhane caina. ¹⁶ Chaen nii Jerosaleeun rohan nenacaauru- neseuru nenacaauru cachaauru netonai nihanatiin jetaote, tajiha turuha uure itolere cunai caun cunaitenacaauru, itolere coitucuchuhi cairichanojoneein ichaonacaauru, naonjoainuri uhaain. Niichuru jetaote, rai cunai caje rautanaacuruhane, jataain raotojoejin satiin nerautaaure.

Afosotooru que nejerateeeurua cocoaianacaihunrine

¹⁷⁻¹⁸ Nii jaun jetaote, itolere cacha, acaauru belaihana jaun, nechu jataain necoelai caun, nii afosotooru mucuhin amaaain, caresero cuhane tenajaaure nii saseredotecuru curuaanaa aina, nii oo caje cacha ichatena nainiha Cana Coaunerane esenetaaichurusadoseocuru. ¹⁹ Nii jana jetaote, janotiin caresero bacuuja joracaain, acaauru mitae Cana Coaunera letono- anjera. ²⁰ Nitohaneein mitanajaain jetaote:

“Naain Teenforo cuhane enohin, cacha cataaun nichaauraaain, cachaaru rai beebjeejin, caa Ena- Cana Coauneraacha Tei Ichaonaa beebjeeuchera,” naain jetao, letoanajae Cana Coaunera letono anjera. Nii jaun jetaote, mituhin cuhin, ²¹ janohetiin nii Teenforo asaae enohin, beebjeejin cachaauru relaure.

Nii nainiha jetaote, saseredotecuru curuaanaa, chaen acaauru aina nenacaauru, naaon-joaihunri, satiin- acaauru bichauhenaauru cotihacure, netaojiaauruhane caina. Nitohaneein, ita taojiaain jetaote, nii afosotooru raerateeure, caresero caje. ²² Nii jana jetaote, turuhin nii caresero joracaain coaracuruha nii acaauru letonocuru- folisihacurune jana, nii leeinjiinejeein, cuu neeurene. Nii jaun jetaote, letoanajaaurera rai, biha cuure. ²³ Turuhin jetao te:

“Caohatiin funojoneein, acuuja naineeinchuru soondarooru que caohatiin beraichaain nihanatiinte, joracaain coaracaanune jana, neeurene leeinjiinejeeincha,” naain beeuruhane jaun jetaote:

²⁴ “Nitohaneeuruhane, chachaainti ichaa cuurureein nirijjeein taeneein cuaajeeinta,” naaure, satiin saseredotecuru curuaanaa, saain Teenforo beraichacuru- folisihacuru curuaanaa, jataain nelateein nenacaauru saseredotecuru, naaonjoaihunrine jana jetaote, ²⁵ tajiha turuhin:

“Nota Teenforo cuhanete, cachaauru relaa neeure caresero cuhane inaraacha enoano-joihurura,” naain, acaauru rai beenajae leeinjiin cacha.

²⁶ Nii jaun jetaote, nii rijieeritiin cuhin, rai folisihacuru amaaain, ranajaa cue folisihacuru curuaanaa. Nitohaneein cuhin jetaote, inae erunajaaain, acaauru uhae, chatohaneein cunaain dadanajaelanaala cunaain, chatohaneein tenajaauruhane, ajeri que bodoosinajaauruha cachaaurune coataa. ²⁷ Nitohaneein, turuanajaain jetaote, Jorioocuru curuaanaacuru, saseredotecuru curuaanaa, naaonjoaihunri acatiha tenajaain jetao:

²⁸ “Inae inara rai, nii cacha que, cachaauru relaaiene coataa aitiin, caohatihacaan- ulura. Nii saijieeinte, enanetojoejin, nii jianena jereneeichera. Cha ichaquiche, nii que cacha relaainta. Inae itolereenein Jerosaleeun sacutaain, nii que cachaauru relaaichera. Chaentechu, canacaanu que, ohalu nii cachane ujuaitena jerequichera,” naa acaauru rai, saseredotecuru curuaanaane jana jetaote:

²⁹ “Cacha ere tonoracaanune choae jauhecotojoeriin jataain Cana Coaunera ere tonoracaanune jaunna aihacaanura. ³⁰ Nii cana inoaeshuru Coaunera- Cana Coaunerate, nii coroso que teein, inaraacha sohi inaraacha joailu- Jesoso ichtelura. ³¹ Nitohaneein jaurihaanejeein, oo caje ichtateinte, raotono nichajai que lauriaain, nii Jesoso cocoaiaae, itolere curuaanaa nihane caina, Cana Coaunerara. Chaen, itolere baaso caje- cacha mitaeraaunu quene maajeeinte, te Cana Coaunera, Israeli cocoachacuru coroatajan- eraaunu que, itolere baaso ichaechajeein neeuruhane jianein neeuruhane, acaauru que suujua acatena nainiha Cana Coaunerane coinara. ³² Canacaanuna, nii coitucuhin, coaaranein, que ereerejihacaanu. Chaen, nii nere tonoraain naitoonjoan icharaauru rai, Cana Coauneraacha tei Cana Coaunera Suujue netonoaite, canacaanu que nii coaratera,” naain tonoranaacure, Fedoro aina, leeochoauru afosotooru.

³³ Niritiin, tonoranaacuruhane jaun jetaote, obajeein, acaauru sohin, acaauru jaonaa jerecure. ³⁴ Nii jana jetaote, nii cocoaianacaihunri aina cuu ne leeinjiin fariseeo Camalieli. Aca jetaote, Cana Coaunera Quiricha Inoaesi coitucueranein, acaentonai cooainacainein, jataain suujua acatecuruha itolere cachaaurune jaan ne. Nii jetaote, nimichuhin nichaauraaain, basiinjiin afosotooru mitaerate, aerene. ³⁵ Nitohaneein, nae mituuruhane jana jetaote:

“Aonacuche, satiin- Israeli cocoaichacuru. Caohachaain necohalajiin aihuchera. Nijaaonriha, joaenerein coitucuera lanaala, chatohanein caa cachaauru terateein neeichene. ³⁶ Aihalu Teeodane coaucuchenaainti. Coaracuchenachuhinti, leesajei que niqiu, ‘Aca jete, jataain itolere amurijiriin nelateineeinera.’ naane jaun niqiu, esenetaain sacuuruha jena fashai cachaaurune. Nii jana, sohin jaoruhane jaun, ita caje riaaneein, jianecuruhalu- sacuureraauruneta. ³⁷ Coaraaunachuinti, itolere sacutaain nenacaauru cachaauru janiichatiha Romanocuru curuaanaane bana, coaiteen Romanocuru aina nejeratiha leeinjiin- Calileea cocoaicha- Jodasine jana, jerichanejeein, acaentonoai sohin jaoruhane jaun, rai sacuurera netonoin, ita caje rihaaneein, jianecuruhaluneta. ³⁸ Nii rijijieintechu, Cana Coaunera letononeein aihureniha caa cachaaurune, raajenihane jianiha cuurureeinte, rohecanacaaurureta. ³⁹ Aihana jaun, Cana Coaunera letononeein aihuruhane jana, acaauru aina nejerateein, acaauru rohecaachenete, Cana Coaunera aina netonai nejerateriquicheeincha. Aihana jaun, coaa Cana Coaunera aina nejeratenaa amunera coacachera,” naa Camalieline jaun jetaote, nere tonoraare.

⁴⁰ Nitohaneein nere tonoraain jetaote, raujiaain nii afosotooru cotijiaain bisichatena- jaain, “Nijaaonriha nenacae Jesoso que cacha relaain neeichenera,” naain jetao, cacha relaauruhane caohateein, jianenaacure. ⁴¹ Nitohaneein jianenaacuruhane jaun jetaote, nii cocoaianacaihuru notaracae raotojoein rachoojoein, jelai caje cauha cuure, bisiinajaain mainajeein, acaauru necoejehaanuruha, Jesoso coreniha, Cana Coaunera notaracaene jaun. ⁴² Nii atiin jetaote, jianelanaala cojoanoonetojoein, nii acaauruhacha cohajei Mesihasi niha Jesosone beebejeein, cacha relaaure, Teenforo asaee, loreri naneeeine maajeein.

6

Caainsineein acaauru coroatajaneraaunu teeuruhane

¹ Nitohanein jetaote, nii bana nenacaen nejeeontejeein cuujueein, arajiin nefaaure Jesocurisito esenetaeraauru cachaauru. Nii jaun jetaote, nererojoecaure nii Curieco ere cuhane erenacaauru- Jorioocuru, nii Ebereeo ere cuhane erenacaauru que. Nitohanein, nererojoecaain jetaote:

“Chanuna lenone chaluuruhane, inara aina nenacaauru autanaauru rai teeuruhane fautaerihanaain, canacaanu aina nenacaauru autanaauru rai quinacai teure chaluur- erata,” naaure Ebereeo ere cuhane- erenacaauru rai. ² Nii jaun jetaote, jitariin, nii Jesocurisito esenetaeraauru taojiaaure nii lechoonca coroatajai Cana Coaunera letonocuru- afosotooru. Nitohanein, taojianajaain jetaote, acaauru rai:

“Coatia caohacharihei, Cana Coaunera ere beebejihacaanune jiaaneein, cacha rai lenone teeurera beraichanein nihacaanuneta. ³ Aihana jaun, canejeraauru, caaunsine cacha- itolere coitucuurera- Cana Coaunera Suujue que suujuequiin nenacaauru, inara caje, chariji chaainti esinaae rauhijiriin nitohanai ichana naineraaurune, niichuru janiijiin beeuchene, canacaanu, acaauru rai amihanenaa tihacaanu, jelai teein, nii coara- neein neeuruhane coinara. ⁴ Canacaanuna laen, satiin rai, Cana Coaunera bajaebajajeein, Cana Coaunera ere beebejeein sacurichaanuhicha,” naauruhane jana jetaote, ⁵ satiin, ita suujua rijitojoein jerecure.

Nitohanein, jerein jetaote, Jesocurisito ere esentaain- Cana Coaunera Suujue que suujuequiin nena Eseteba, chaen Ferifi, Poroocoro, Nicanori, Timoon, Paramenasi, chaen leeinjiin cacha- Antioquiha caje nena- Joriooneein nerotona- Nicolasi, naonjoainuri janiijiin raare. ⁶ Nitohanein janiijiin ranajaain jetaote, tajiha turuanajaa ure nii neeuruha afosotoorune jaun. Nii jana jetaote, acaauru couturi choae biji merecaain, Cana Coaunera bajaure, acaauru cocoainaa Cana Coaunerane coina.

⁷ Nii aina, itolere sacutaain riaaneein, Cana Coaunera ere beebejeeuruhana jaun jetaote, nenacaen jelai choae jauhecotojoeiin, Jerosaleeun, jataain nejeeonteure Jesocurisito esenetaeraauru cachaauru. Arajii saseredotecuru- Joriooneein nenacaauru niha natiinte, Jesocurisito esenetaare.

Eseteba mucuuruhane

⁸ Nii Eseteba jetaote, coroatajaniha Cana Coaunerane jaun, itolere que laraajiin, itolere cunaitenacaauru rautaain, itolere ichaain cachaauru notajae. ⁹ Nii jaun jetaote, Cairichaerinojoeinein Neeuruhane Caje Mitanojoihuru neein curuajai sinacoca nenacaauru- Sirene caje, Alejaandiria caje, Silisia caje, Asia caje, naajoainuri caje un- acaauru tabaauru jetao, Eseteba aina, ita cotaicha rijitocure. ¹⁰ Ne jetaote amuritonaa nainesihurene, Eseteba suujuatiha Cana Coaunera Suujuene que laraajiin irihana jaun. ¹¹ Nii coreniha obajeein jetaote, tabaauru coreteure, nechu joaereein caje rocohin, irijiaain:

“Baasoneein Moisesa que ereein, Cana Coaunera netonai quete erera,” naain acaauru aina coulurujueuruha, nechu joanreeine coina. ¹² Nii jaun jetaote, niritii beeuruhana jaun, Eseteba que nejerateein, codoonetiin Eseteba mucuure- satiin cuu nenacaauru, satiin-nii Cana Coaunera Quiricha inoasesi-coitucuurera, satiin- acaauru bichauhenaauru, naaonjoainuri. Nitohaneein mucuhin jetaote, tararaain amaain, acaauru curuaanaacuru rai teure, nii rucuhecuruhane coina. ¹³ Nii choae tacaain jetaotechu, nohanein acaauru aina colurujeraanu que- casaje cachaauru arihuruhana jaun:

“Canacaanu netonaina chuhisi, aonajenajaocaanura. Inetono janona bana te, ‘Chaque jete nelatere cana rai Teenforo. Chaque jete nelatere cana rai- Moisesa aitoonjoa- Moisesa ere. ¹⁴ Nii Nasarete cocoaicha Jesoso jete, cana rai Teenforo chamuhitiinjien jaohaje cureeinjien. Nii ichoae tacaain jete, cana rai Moisesa aitoonjoa, cana ichao corereeinjien.’ nanajaonca chuhisicha,” naauruha nii cocoainanacaihuri rai, nii casajeurune jaun, ¹⁵ nii Eseteba coarajeeuruha- saain- nii cuu nenacaauru- cocoinanacaihuri, satiin- nii cuu nenacaauru- cachaaurune maajeine jana jetaote, Cana Coaunera letono anjera nomeri tocohanein necore satiin rai nomeri.

7

Jabereco coreniha iriha Esetebane

¹ Nii jaun jetaote: “Esinaaena rauhijiriin, ii que erenaaniha,” naain Eseteba caje bajaa-saseredotecuru curuaanaane jana jetao:

² “Aonacuche canejeraauru, satiin ichauhenaauruna, nii que rauhijiriin aitete, aon-aquichera.

Jaiti Araaun ichaoha cueniha cana foeratera inoasesi Abaraanne ajiniha jetaote, Mesopotamia batane nihane jana, rene ecocohin: ³ ‘Caa ii atane jiaanein, satiin ii araichuru ratiriin, ichei quiicha coarateeni atane que ichaonihura.’ naa Cana Coaunera, Abaraan raine jaun jetaote, ⁴ Caldea atane caje mituhin, naain nejelau ataneu- Araaun neein curuajaihu ichaoha cuelu Abaraan. Nii baiha jetaote, inae oha rai inacane jana, caa ena nihacachene jaan atane que Abaraan letoae jetao- Cana Coaunera niqiu. ⁵ Ne jetaote, nihei aansijineiniji, rai atane tenelu Cana Coaunera. Ne jetaote, nii caaniha jetao: ‘Ohine baihate, ii calaohichuru rai, chichoalacuru rai, naaonjoainuri rai niha cureein atanera. Chaen coroatajajein nefaaururihaain ii nefoerateeuruta.’ nae Cana Coaunera, Abaraan rai. Nii bana, jaiti neniha leeinjiinejeein Abaraan rai- canaanai inatiin jetaote, Abaraan rai nirate Cana Coaunera.

⁶ Niritiin jetaote, Abaraan rai: ‘Jauriaanejeeinte, jena fasha jaanacanein, eroraqui nejelau atane que ichaoha cuurureein, belainohine lanaala, nechu caseteco rijijieein ii nefoerateeurura. ⁷ Nena, nii acaauru cairichaerichaaauru cachaauru castecaain, jelai caje Israelitacuru rocoerateein, nii caitoonjoa- acaauru que banihatein- quiicha rucujuei atane que teratenajareeunni, acaauru que banijiaain atane que ichaohin, quere tonoraain ichaoruhane coinara.’ nae Cana Coaunera, caa nihacachene jaan atane que. ⁸ Chaen techu esinaae rauhijiriin, Abaraan rai aitohane coujounacan que: ‘Quichanein nejanoha ichei canaanaine, jaberoco cari jiununueratein saerateeura.’ naa Cana Coaunerana jaun, nejanoaa rai calaohi Isacane jana jetao, fosa janonein nejanoha baiha catiaain jetao, coriha cari jiununueratein saerate Abaraan. Nii jaun jetaote, jerichanejeein rai calaohi Jacobo icharate Isaca. Jerichanejeein jetaotechu, nii lechoonca coroatajai rai calaohichuru Israelitaauru foerateranuuru icharate Jacobo.

⁹ Nii Jacobo calaohichuru jetaote, cana inoaesihurune. Acaauru jetaote, nii acaauru ocoala Jose que nererojoecaain, que necoreteeure Egiptoo cunacaauru- cachaauru rai, Egiptoo amaain, que necoreteeuruha Egipto cocoaicha raine coina, nechu jataain no-coelai caun cotaiha. Nejetaote, atiin nii jana, Jose coroatajane Cana Coaunera, itolere necairichanaa caje mitaain. ¹⁰ Nitohanein jetaote, itolere necairichanaa caje mitaain, coroatajaniha Cana Coaunerana jaun, itolere coitucuha Josene coaraa Egipto curuaanaa Faraaonna jaun: ‘Acate, cague jauriinein- itolere coaranein- itolere curuaanaa neein- nerora rijijieein nihane caohachaera.’ naain, coberenadoro neein nii Jose cocoainae jetao Faraon. Nii jaun jetaote, itolere- Faraoncha sirii erora rijijieein, itolere atane curuaanaa neein coberenadoro neein nelu jetao Jose.

¹¹ Nii baiha jetaote, carajaaajoaain catiaain, necairichaaurelu satiin cana inoaesihuru, caohachananejeein neniha quinacai, Canaan, nii Egiptoo nihanatiina jaun. Itolere caa cana atane sacutaain, niheilu chunijihun quinacai arihuruha cana inoaesihuru- cana fojiraaurune jaanu. ¹² Nejetaote, nii bana Egipto curuaanaa rai niha tiricone coitucuriin, rai calaohichuru- cana inoaesihuru letoae Jacobo, Egiptoo tirico corethi cuuruhane coina. Nii tirico corethi cuuru que jetaote, jauriaanejeein, Egiptoo cunaa nunueteurelu- cana inoaesihuru. ¹³ Nii baiha, coroata saain cuuruhane cuhane jetao te: ‘Inara caje-

nenea neeine neeunra.’ naain nihanacuru que, necoitucuerate Jose. Niritohane jaun jetaote: ‘Acaauru caje nenea neeina nihate,’ naain Jose coitucue Egipto curuaanaa-Faraaon. ¹⁴ Nitohaneein jetaote, nii baiha neeoriin, acaauru inaca- Jacobo raerate, jitariin calaohichuru aina curuataain, satiin Egiptoo, cuuruhane coina, raeratenajae, rai nejeraauru que Jose. Itolere neein, caaunsichoonca soquii- nenacaauru naraaichuru raerate jetao. ¹⁵ Nitohaneein jetaote, Egiptoo ichaoha cuelu jetao Jacobo. Cuu neein jetaote, ohelu. Chaen jetaotechu, cuu oorelu nii calaohichuru, cana inoasesihuru netonai. ¹⁶ Nii baiha carajaan neein jetaote, nii Egipto caje mituurelu cana inoasesihuru ichohalacuru-Israelitaauru. Nitohaneein mituhin jetaote, nii acaauru rinaja- Jacobo bucuuru rocohin amaain, Siqueeun, Amoro calaohichuru caje- Abaraauncha coretei- atane que rai bucuuru amaain rucuhecurelu.

¹⁷ Nii baiha carajaaajoaain catiaain jetaote, inae Abaraaun rai jinatein, Israelitaauru rai- atane tenaa jeriha Cana Coaunerane cataiinaaecane jana, inae arajiin nefaecure-Israelitaauru Egiptoo. ¹⁸ Nii bana jetaote enoelu, Jose coitucuelanaala nenea- Rey, Egipto curuaanaa- nihane coina. ¹⁹ Nii Rey jetaote, cana inoasesihuru- Israelitaauru coritaain cairichaaain, acaauru bereecuru- ena nejanoanacaauru- quicha cojoajihuru joerate, nabana arajiin nefaauruhane, Egipto cocoaichacuru que nejerateeuruhane coataa, neco-halaai caun.

²⁰ Nii bana jetaote, nejanoaelu Moisesa. Nii nejanohaa Moisesane jana jetaote, jataain belaaain coaraelu Cana Coaunera. Nii jana jetaote, nichata atejeeincha sirichurelu asinooinein rai fojiaraauru. ²¹ Nii baiha jetaote, acaauru bereecuru- quicha cojoajihuru jaohacoauruhane coina, aitha- nii Egiptoo curuaanaa jaun jetao, nemuri auhania, caohachajeein curuteein, nii Moisesa jiaanecure- rai fojiaraauru. Nitohaneein, curuteriin nemuri auhaniha teeuruhane jana jetaote, coaraain raain, rai beree rijijieein- nii Moisesa fojiae- nii curuaanaa- Faraaon cacunu. ²² Nitohanihana jaunte, Egipto cocoaichacuru rijijieein, acaauruhacha coitucui coitucuhin, acaauru relanojooinein, leeinjiin catcha mi-jaaainein, nere que, nichanaa, naaonjoainunru que laraajiin nelu Moisesa.

²³ Ninitohaneein jetaote, inae jena choonca jaanacaanihane jana, naraaichuru Israelitaauru rene, turuha cue Moisesa. ²⁴ Nii jana jetaote, cuu leeinjiin- Israelita sohajih- Egipto cocoaichane coaraain niqii, nii naraai Israelita cocoaeratiha, nii Egipto cocoaicha sohin joae- Moisesa, ²⁵ nii caje nainaaain: ‘Caate, letoae Cana Coaunera, cana coroatajaner- aanu quera, naaururichaaain jecha, nii naraaichuru Israelitaauru.’ naain. Nete caohacha naenotohecare.

²⁶ Nii cojoanoo jetaote, ita sohajeeuruha coroatajai Israelitaaurune jana, runajaain: ‘Chanute nejesinajeein ita sohicheta,’ nae niqii Moisesa, nere tonoraa jerenajaain. ²⁷⁻²⁸ Nejetaote: ‘Chate, nii coaranu que chenoaain, canacaanu curuaanaa que eletoaeta. Raca, Egipto cocoaicha ichaaine tocohaneein inoante, casohin cajaanaa jereeta.’ naain cotaain, Moisesa saruhite nii eleooha sohajera Israelita.

²⁹ Niritiin saruhitohane jaun jetaote, jelai caje sorohin, Madiaaun batane cuhin ichaoha cuelu Moisesa. Nitohaneein jetaote, ucuae sorohin, coroatajaain quicha cojoajineein caanaani siriin, nejelau ataneu nenacaauru aina, ecu ichoaelu Moisesa.

³⁰ Nii baiha, jena choonca jaanacai baiha jetaote, catcha areroo- desiereto cataaun- ichtane ucuuno- Sinaaainein curuujai rohan, chujuhecoha Moisesane jana jetao, iihane- ecu chujuhequi- enuha laaojoiiri cacaaerii. Nii jana jetaote, nii enuha laaojoiiri iihaneei cataaun ecooca leeinjiin aanjerana jaun jetao, ³¹ cojoaelatiin coarajeein, caohachaaain rautaaain coaraane coina, rohan nichuuntaaoriin coaraa Moisesane jana jetaote:

³² ‘Canuna, ii inoasesihuru Coaunera- Inara Coaunera neein neeunra. Canuna, ii inoasesihuru- Abaraaun, Isaca, Jacobo, naaonjoainuri- Coaunera neein neeunra.’ naane jana jetao, coaaneenetojoelanaala coasiha nesooneetiin rijijijianiha Moisesane jana jetaote:

³³ ‘Nii ii safato rocoera. Canu turuna jaan nihana jaun, nainiheei nii ii safato ruhacaain caaelai shaaquineta. ³⁴ Naain, Egiptoote, inaderaain necairichanaa caun chanaaure canu catchaurura. Nii jaunna, coaracaana jaun, cau faaun, nii caje jianaco tenajaanune coinara. Nii jaunna, eletoareuni Egiptoo, jelai caje canu catchaauru rocoeraanuquera.’ nae Cana Coaunera, Moisesa rai.

³⁵ Jauriha nejeein Moisesa batohin: ‘Chaate, canacaanu curuaanaa nuque, ii co- coainaain, nii coaranuque eletoaeta.’ naauruhalu natiin jetaote, esinaae raujiriin letono aanjera que Moisesa letoerate Cana Coaunera, nii enuha laaojoiiri- iihanei cataaun ecocohin cocoaainaain, nii cairichaeriinajaauruha Egipto cocoaichacurune caje Israelitaauru rocoeranu que.

³⁶ Nii jaun jetaote, nii Moisesa, Egipto caje cana inoasesihuru rocoera nelu jetao, nii atane que, itolere ichaain catchaauru notajaain. Nii Egipto rohan nenea Cucuana Lanajijihu jetaote, nii rai biji achune tochataain jetao, aiha berone rijijieein, nii cucuana tabai

jacoraain, acaterate, jera jaooruha Isaraelitaaurune caina. Chaen cache areroo- desiere-too jenachoonca jaanacanein, itolere acaune maajein ecotein, itolere ichaechajein, cachaauru notaarejetelu jetao Moisesa.

³⁷ Nii Moisesa jetaote: 'Leejniin inara cajete, ecooca cureein caa caletohane rijijiein Cana Coaunera letononein rai nere beranein neenicha.' naain belu cana inoaesihuru Isaraelitaauru rai. ³⁸ Nii Moisesatechu, cache areroo desieretoo nasaa nedauruha cana inoaesihuru Isaraelitaaurune jana, jelai nii ichatane ucuuno- Sinaain ichoae ucuun iniin, Cana Coaunera letono aanjera aina erelu. Nitohaneinte, aanjera caje, nii cana rai Ichaonaa Tera Erenaa raain telu, cana inoaesihuru rai, cana rai beeuruhane caina.

³⁹ Nitohanein, nii raane caina, nii ichatane ucuuno que, siichoha Moisesane tonohana jetaote, renaatonorae lanaala, Egiptoo cauha cunaa jerecurelu jetao cana inoaesihuru Isaraelitaauru. ⁴⁰ Nitohanein jetaote, acaauru rai saseredote inoaes- Aaroon rai: 'Cha que chaainti nerurujae, Egipto batane caje canacaanu rocohin, canacaanu uhaeralu- Moisesata. Nii jaunna, canacaanu rai, ecaantooru rijijiein chosichuru ichaaine jerichaanu, cana coroatajanecuruhane coinara.' naauruhana jaun jetaote, ⁴¹ jeriha Aaroon jaun, baca calaohi rijijiein ecaanto ichacure. Nii rai nihane jetaote, lenone sohin teeure, Cana Coaunera rai ichacuruhane rijijiein. Nitohanein jetaote, acaauru biji que ichanohin- ecaanto- chosi rai, lenone nihane sohin tein, beseta bitoera tocohanein ichaain, ecaanto- chosi coroaecure. ⁴² Nii coaraane jaun jetaote, acaauru aina obajein, coroatajanenaacane jiaane Cana Coaunera, acaauru chosichuru niha acaauruhacha beidedeu nenacaauru, enoto, atene, arasijie, naaonjoainunruhacha coroaecuruhane caina. Nitohanihane jaun jetaote, nere bera inoaesihuru que aitiin laenaeratein:

'Isaraelitaauru:

coatia carai, nii jenachoonca
jaanacanein, cache areroo- desieretoo neeichene bana,
carai lenone sohin nihane
terejetoheicheluta.

⁴³ Nete, acaihanejein biji que
cachaauru ichanohin inara chosi
niha- inaraacha bei- Moloco raiichate,
lenone nihane sohesojoein, terejetocoichelura.

Chaen, Refaan nein curuajai
inara raajenihane inara chanaa-
inara chosi nein inaraacha bei- arasijie,
naaonjoai raaichate terejetocoichelura.
Nii jaunna, inara atane caje inara rocohin,
naain Babiloniaun bujuauu inara sitareeunnicha.'

naain, nii ajiniha bihalu Cana Coaunerana jaun, nii rijitoejin laenacurelu nere bera inoaesihuru.

⁴⁴ Nitohanein nere tonoraalanaala, que jaolecooruhane saijiein jetaote, Moisesa que coaratein jetao, canii cari caje nenea loreri Taberenacolo icharate Cana Coaunera, nii cache areroo- desieretoo amuhemuhacuruhane jaunru, acaauru jiniichaain, nii Taberenacolo amaauruhane caina. Nii taberenacolo jetaote, acaauru rai telu Cana Coaunera, 'Naojoaainta cana aina ne- Cana Coaunerara.' naain itolere bana coacuruhane caina. Nii asaate, nii ajeri que tein- laenanohinein nenea Cana Coaunera Ere rucuhure jetao. ⁴⁵ Nii Taberenacolo jetaote, inae oha Moisesane baiha carajaan nein, uhaurelu nii Moisesa coreenraniha nenea Josoe aina cunacaauru- cana inoaesihuru. Nitohanein jetaote, nii acaauru rai Cana Coauneraacha tenaa jerei- atane que nenacaauru aina, sonohanaque nichaaurain, acaauru amuritoorelu, acaauru caje nii atane raauruhane caina coroatajanenaaca Cana Coaunerana jaun. Nitohanihalu jetao, enoha curuaanaa inoaes- Rabirinerein tiaajoaain.

⁴⁶ Nii Rabiri coroatajaniha, itolere que Cana Coaunerane jaun jetaote, turuha cana foeratera Jacobo Curuaanaa- Cana Coaunerane jaannu que Teenforo ichana jerelu niqui. ⁴⁷ Ne jetaote, icharatiha Rabirine caohatiha Cana Coaunerana jaun ichaenelu. Nii janate, inae oha Rabirine baiha jetao, nii Teenforo icharatelu nii calaohi Salomoon, Cana Coaunera turunajaan que. ⁴⁸ Coatihani niqui, cache ichanohinein nenea loreri Teenforo asaae ichaohi niqui Cana Coaunera. Nitohanihane jaunte, rai nere bera inoaesihuru que beratihalu Cana Coaunerane jaun, nii aitoroathane rijitoejin:

⁴⁹ 'Caa dedete, canu nelaurihana jaan ne. Jana chauratanete, catiha rorine.

Chaen techu, chatohanai lorerina ichacurure, cuu nebetacaanune caina.

⁵⁰ Tana, canu, caa itolere coaunaain nihanulune coitucuuruhaneta,' naa Cana Coaunerara."

naain beeurelu rai nere bera inoaesihuru.

⁵¹ “Nete, leeocho Cana Coaunera coitucuuruhi rijijieein, nere tonorana jereneeichene jaun, urichosae rijijieein neeiche, aohana jereneeichene jaun. Aiha, inara inoaesihurune rijijieeinte, inara suujuatenaa jeriha, Cana Coaunera Suujuene jana, aina nejerateein, aohana jereneeichera. ⁵² Satiin inara inoaesihurute, Cana Coaunera Ere bera inoaesihuru cairichaaeriin, sohin jaoururejetelu. Jerichanejein techu, nii turunaalu- cana coroata- janaeraanu que Cana Coaunera letono turu beebejeeurereane maaajein, sohin jaorelu nii inara inoaesihuru. Nii esinaae rauhijiriin, beeuruhane rijijieein turuhane janate, que nererojoecaain, nere aohana jerelanaala, colurujueein, sohin joerateein neeinchelu- inara netonai. ⁵³ Inara inoaesihurutejian niqui, laenanohineein Cana Coaunera Ere raauurelu, laenarateein letono aanjera que, teratiha acaauru rai, Cana Coaunerane jaun. Nete tonorana jerecurenelu inara inoaesihuru. Nii inara netonai nihanatiin, tonorana jereneeichera,” nae jetao acaauru rai Eseteba.

Eseteba sohin jaouruhane

⁵⁴ Niritoha acaauru rai Esetebane jaun jetaote, obajeein, corajeein nujae cari calaaure. ⁵⁵ Nejetaote, Cana Coaunera Suujue suujuatenojieein, najabaracaain dede coaraa Esetebane jana jetao, nejoracaa dedene jaun jetao, Cana Coaunera coarae. Nitohanein coaraane jana jetaote, Cana Coaunera raotono nichajai que chujuheque Cana Coaunera Calaohi Jesoso. ⁵⁶ Nii jaun jetaote:

“Coaracuhejian inara netonai. Nota, nejoracaa dedene jana, Cana Coaunera raotono nichajai que chujuheque nii canaacha cohajeilu- Cacha Calaoheinein nena Jesosora,” naa acaauru rai Esetebane jana jetaote, ⁵⁷ nuricho mucuutaain aohana jerelanaala, nujaae soaisohaain, codoonetiin mucuure. ⁵⁸ Nitohanein mucuhin jetaote, nii nese caje naain amaain, acaauru cajione buuri rocohin jetao, leeinjiin cacha- Saoroneein curujai que nii acaauru cajione buuri beraichatein jetao, ajeri que Eseteba bodoosiin sohin atinaaure- nii coulurujueracuru. ⁵⁹ Nitohanein, ajeri que bodoosijieeuruhane jana jetaote:

“Canu Curuaanaa Jesoso, cacorataaneun. Casuujue raaura,” naain Jesoso bajae Eseteba, rai suujue raane coina.

⁶⁰ Niritohane baiha, semotorohaain auhaquuin:

“Canu Curuaanaa, jiaonriha catohanein caeteein, naosateeuruhane ujuateei acaauru quenera,” naain inae ohe Eseteba.

8

¹ Nitohanein, Eseteba sohin jaouruhane jana jetaote, rautatelu nii Saoro.

Jesocurisito ranojoihunru roheca Saorone

Nii bana caje coauneein nunuhetein jetaote, satiin, Jesocurisito Ere esenetaain tonoraerauru aina nejerateein, cairichaaerihure Jerosaleeun. Nii jaun jetaote, ita caje riaanein, Jerosaleen caje sorore satiin Jesoso esenetaeraauru, Jodea batane sacutaain, satiin, Samaria batane sacutaainchuru cuhin sorore. Jana, nii afosotooruhacha jetaote, nii Jerosaleeun nedaaure.

² Nitohanein Eseteba atinaauruhane jana jetaote, mainajeein coisiin conautecure caohachaaain rai suujua coaraain ichaonacaauru cachaauru tabaauru.

³ Nii nainiha jetaote, Jesoso esenetaain- tonoraerauru rohecaain, lorerichuru nainein enohin, enecuru aina curuutaain- quichaauru tararaain amaain, caresero cuhane teratenaajaan, cairichanaajae Saoro.

Jesoso beebejeeuruha Samariaane

⁴ Nitohanein, rohecanajaauruhana jaun, nii Jerosaleen caje soronacaauru jetaote, turuuruna jaunru nainein, jianacoo osa caje- cana mitaeranein niha- Cana Coaunera Calaohi- Jesosone beebejeeure. ⁵ Nii jana, leinjiin acaauru caje nena- Ferifi jetaote, nii Samaria batane que leeochoaauru nese amurijiriin nena nese tabaihu cuhin jetao, inae cuu turuhin, cuu nenacaauru rai, Cana Coaunera Calaohi- Jesocurisito beebeje. ⁶ Nitohanein cuu turuhin Jesocurisito beebejiha Ferifine jana jetaote, satiin netaoji- aain, niicha beebejei rautatiin aonajeeure- cachaauru, chaen itolere cunaitenacaauru rautaane coaracuruhana jaun. ⁷ Nitohanein jetaote, rai suujue cuhane coitucuchichuru sirichuruha tabaaurune, acaauru caje sitaane, auhaaahaquuin, acaauru caje amuure nii coitucuhichuru. Chaen jihuronacaauru nihanatiin jetaotechu, rautaaain, bacosacuru nihanatiin- rautaa Ferifine jaun jetao, ⁸ neebana nitohanai coaracuruha, nii nese- una jaun, cojoaelatiin coarajeein, rachoojoeure- satiin nii nere aonaa turunacaauru cachaauru.

⁹Nii jana jetaote, cuu ne-leeinjiin cacha-Simoon neein niicha curuaateeuuri-benane. Aca jetaote, batohi aina, Samaria cocoaichacuru coritae jetao, "Aca jete, itolere cacha amurijiriin, itolere que, jataain nelateeeineein ne," naain esenetaauruha cachaaurune caina. ¹⁰Nitohanihane jaun jetaote, cocoainanacaihuri nihanatiin, coritaa, rai batohi ainana jaun, rautatiin esenetaain, aonacuruhane jaun: "Caa cachate, Cana Coaunera letono nera," naure jetao, nii Simoon que, satiin cachaauru, cocoainanacaihuri, naonjoaihunri.

¹¹Nitohaneein jetaote, enanecoriin que airijjiin esenetaain tonoraaure, rai batohi aina, acaauru coritaana jaun. ¹²Nete, nii saijieein Ferificha beebjeji- Cana Coaunera Cojoanona, Cana Curuaanaa Jesocurisito, naonjoaain esenetaauruhana jaun, quichaauru, enecuru, naonjoaihunru- nebaotisaerateeure. ¹³Nii jaun jetaote, nii- benane- Simoon netonai, esenetaain nebaotisaerateein, Ferifi corihaniha amuhemujue, itolere ichaain cojoelanaacojoai ichaa Ferifine coaraana jaun, cojoelatiin.

¹⁴Nitohaneein, inae Cana Coaunera beratenojoin esenetaain, tonoraauruha- Samaria cocoaichacurune coitucuhin jetaote, acaauru rene, Fedoro, Joaan, naonjoaihunri letooaure- afosotooru- Jerosaleeun nenacaauru, nii Samaria nenacaauru coaraa cuuruhane caina. ¹⁵Nitohaneein, letoanajauruhana jaun cuhin jetaote, acaauru rene turuhin, nii Jesocurisito esenetaain- tonoraeraauru rai, Cana Coaunera bajaare, acaauru corotajanein, rai Suujue letoaa Cana Coaunera caina, ¹⁶jaiti leeinjiinejein- acaauru caje nena ichoae fauheniha- Cana Coaunera Suujuene jaun, raujiaaincha- Jesocurisito corenihacha- baotisaain cojounacatenohineeincha, neeuruhana jaun. ¹⁷Nii jaun jetaote, acaauru couturi ichoae, biji meracaain Cana Coaunera bajaauruha- Fedoro aina Joanne jana jetao, tajiha, acaauru ichoae fauha uhe, Cana Coaunera Suujue. Nitohanein jetaote, Cana Coaunera Suujue rauure- Samaria nenacaauru- Jesocurisito esenetaeraauru- cachaauru.

¹⁸Nitohanein, acaauru ichoae, biji meracaain, Cana Coaunera bajaauruha afosotoorune jana, fauha uha, acaauru ichoae, Cana Coaunera Suujuene coarajihana jaun jetaote:

¹⁹"Carai netonai, nitohanai teeuchena, inara corete coriqui quete, chunicoa- cacha ichoae nihanatiin, cacoi meracaain, Cana Coaunera bajaanune, rai Suujue tiha Cana Coaunera coinara," naa acaauru rai Simoonne jana jetaote:

²⁰"Coaraain, nii ichoriqui aina jiniiquiin nitajeura. Inacojoein chachu, 'Coriqui que jecha, coretenacaine Cana Coauneraacha tenojoin,' naai chachu inacojoeincha.

²¹Esinaae rauhijiriin, esenetaain nere tonoraeneeine jaunte, ichei nii tenaa nainene Cana Coaunera. ²²Nii ishujua baaso jiaanein, Cana Coaunera bajaate, ichei suujua acatena nainihane, suujua acatemiin Cana Coaunera. ²³Jataaint, banelanala necoelaain, osa tabai que nesaruhi rauhineerilanaalara," naa Fedorona jaun jetao te:

²⁴"Atiin carai, Cana Coaunera bajaauche, nii aithohine tocuhanein, chatohanein caetein niha Cana Coaunera coataara," nae jetao, nii benane- Simoon, Fedoro rai.

²⁵Nitohanein, nii Samaria neseeu, Cana Coaunera Ere beebjejeuruhane baiha jetaote, nii Samaria batane sacutaain nenacaauru- neseeu cuhe cujeein, Cana Coaunera Calaohi Jesocurisito que Erenaa Caohati beebjejeuruane baiha jetao, Jerosaleeun cauha cuure Fedoro, Joaan, Ferifi, naonjoaihunri.

Ferifi aina, ita que tacaauruha Etiopiha cocoaichane

²⁶Nii baiha jetaote, rai letono aanjera que Ferifi letoerateein:

"Chajaain nimichuhin enoto mitu uuri- cana raotono nichajai jeloon cuhin, naain Jerosaleeun caje- Casau cunaa bero cuhane cunihura," nae jetao, Cana Curuaanaa letono aanjera. Nii bero naitoonjoate, cacha areroo jeloon situnaane. ²⁷Niritoha rai aanjerana jaun jetaote, nimihoritiin cuha Ferifine jana, bero cuhane leeinjiin cacha- Etiopiha cocoaicha aina, ita que tacaure. Nii Etiopiha cocoaicha jetaote, Etiopiha batane curuaanaa enenein nena rai- coriqui beraichanein nena ne. Aca jetaote, Jerosaleeun cuhin, Cana Coaunera coroejeein bajaee bajaecene caje, ²⁸tajiha cabario que tararaeraain nena namunaja cuhane lauhequuin, Cana Coaunera ere bera inoaei Isaihasicha laenai quiricha ereretajein cauha cue, jelaiha rai natanau.

²⁹Nii jana jetaote, Ferifi rai: "Nii cacha rohan nichuutaain ereeura," naa rai, Cana Coaunera Suujuena jaun jetao, ³⁰rohan nichuuntaa Ferifine jana jetao, Cana Coaunera Ere bera inoaei- Isaihasicha laenai quiricha ereretate- nii Etiopiha cocoaichane jana jetao:

"Nii iicha ereretai aonaana, coitucuhi," naain caje baja- Ferifine jana jetaote:

³¹"Aihaaunta. Cha cajena coitucuhin aohanreunta. Niha chunei carai berane coaalanaalata. Chajaaute iniin cau carohan nelauriaera," naa Etiopiha cocoaichane jaun jetaote, ³²iniin nelauriaain, nii niicha ereretai jelai coaraa Ferifine jana jetao:

"Carenero chacuruhane rijijieinte,

amaa cuurureein, sooruhane caina.

Nii rijijieein techu,
nujuin saaujiha saaujichane jana
inauhene aonajiha carenerone rijijieein,
inauhene aonajenajaain,
caohachanaainejeein erenereein.

³³ Nitohaneeeinte

batohin joareein coulurujueein,
cojoaisi aina ajaena rocohin jaonaa rijijieein,
sohin jaoorureein.

Nitohaneein sohin jaooruhane jaun,

nerihaain rai neferate,”

naain *profeta* Isaihasiacha laenailu ereretaain coaraane baiha jetaote, Ferifi caje:

³⁴“Atiin carai beeuna coitucuera. Cha quena aite, raaje ne quena aitoha caa Quiricha lae-naera *profetate*, ainihane leeocho quena aitohate,” naain bajaa, nii Etiopiha cocoaichane jana jetaote:

³⁵“Jesoso sohin jaoorurichaaaine quete aitera,” naain jetao, nii Cana Coaunera Quiricha Inoaesi- Etiopiha cocoaichacha ereretai nunuhe caje coauneein nunuhetein jetao, Jesoso que Erenaa Caohati beebejiha Ferifine jana, ³⁶ niha acauna jaan rohan nichuuntaauruhana jaun jetaote, Ferifi rai:

“Caute ne acaura. Taacha nainereei, cau canu baotisaain, canu coujounacateeineta,” naa nii curuaanaane jana jetaote:

³⁷“Ichoichana aina cutaain, esenetainete, naainera,” naa Ferifine jana jetao te:

“Cana Coaunera Calaohi niha Jesocurisito ne esenetaanura,” naane jana jetao, ³⁸ nii acaauru amaera- cabario que taraeraneein nenea suraeratein, jiniiquiin fauhin, acauhana fauha cuure. Nitohaneein fauhin jetaote, baotisaa Ferifine jana jetao, ³⁹ inae acau caje inihuruhane jana jetao, Ferifi amaa- Cana Coaunera Suujuene jaun jetao, inae coaraene- nii curuaanaa. Nejetaote, raotojoein, rachojojoein bero cuhane cuujue.

⁴⁰ Nitohaneein amaa Cana Coaunera Suujuene jaun, cuhin jetaote, Asotoo turuhe Ferifi. Nitohaneein Asotoo turuhin jetao, caje coauneein, nunuhetein, nirijieein cuujue cuujeein, Sesareea turuhanereein tiaain, neseuru neseuru turunajaauru, Jesocurisito que Erenaa Caohati beebejeein, cuujue jetao Ferifi.

9

Jesocurisito esenetaeraneein nerotoha Saorone

(Ich 22.6-16; 26.12-18)

¹ Nii tonohana jetaote, Cana Curuaanaa ere esenetaain, tonoraeraauru que, nejeratihajeein, atinanaana jereein sacuhane jaun jetao, saseredotecuru curuanaa coaraa cue Saoro, ² caje nitohanai ichana nainihane jaan- cocoiricha bajaane caina. Nii rai cocoiricha teeuruhane, aina naain Damasoco cuhin, ucuuae nenea ita taojiaain Cana Coaunera bajaauruhane jaan sinacoca asaae enohin, nii Ena Nenea Ichaonaa esenetaain tonoraeraauru ariin, quichaauru aina curuataain, enecuru tararaain uhanajaa caseteconein Jerosaleeunne caina. ³ Nejetaote, inae nitohaneein ichaain cuujiha, Damasoco nese cainajeein, turuhelalajiha, Saorone jana jetao, luhecotariin conotiin, dede caje jilenete Cana Coaunera Cono. ⁴ Nii jaun jetaote, coasiha atane ichoae nalatoha Saorone jana jetao: “Saoro, Saoro, chanuna jataain caque nejeratein, cacairichaeriin ichaohi,” naain toniha erenaane jana jetao:

⁵“Chaneei inaate Curuaanaa,” naain bajaa Saorone jana jetaote:

“Canuna, nii nejerateine jaan neein iicha cairichaerii Jesoso neeunra. Canu esenetaeraauru cairichaa aaine nihanatiinte ichaajenhane ijiabereeo- cairichaa nii aaicha,” naa jana jetaote, coasiha rijijijihanein: ⁶“Chatohanai ichacaunne jereite, Curuaanaa,” naain bajaa Saorone jana jetaote:

“Nimichuhin nichaauraaain, nii neseuu turunihunte, cuu ichei, iicha- ichanenenu beeuruhinera,” naain tonorae, nii erenaa.

⁷ Niritohane jaun jetaote, nuricho que aonacuruha acaauru netonoaine jaun, nesoone-toore, nii Saoro- corihaniha cunacaauru cachaaauru, nii erenaa aonacuruha natiin, nii chuni cacha coaracurenihana jaun. ⁸ Nii jana, atane ichoae tochoa baiha nimichuhin, nenotaain coaraa Saorone jana jetaote, caohachanainejeein conohene rai nota. Nii jaun jetaote, inae caohachanainejeein conoheniha rai notana jaun, rai biji que mucuhin, amaauruha Damasocone jana jetao, ⁹ cuune nichata janohin, maosaneein notaelanaala, nii lenonelanaala, nii acau nihanatiin coelanaala.

¹⁰ Nitohanihane jana jetaote, nii Damasoco ichoae leeinjiin cacha- Ananihasineein curujaain. Acate, Jesocurisito Ere esenetaain, tonoraera ne. Nii jetaote, notajae Cana Curuaanaa Jesocurisito, rai irihane coina. Nitohaneein, notajaain jetaote:

“Ananihasi,” naain bajaane jana jetao:

“Cauna neeura Curuaanaa,” naane jana jetaote:

¹¹ “Chajaaain nimichuhin, nii bero- Rauhijirineein curujaii cuhane cuhin, Jodasi loreri asaae enohin, Taroso caje unaa leeinjiin cacha- Saoroneein curujaii bajaaura. Acate, Ofa- Cana Coaunera bajaebajaeane jana, notaacane jaun, ¹² coaraane jana, leeinjiin cacha- Ananihasineein curujaii- turuhin, nichoae rai biji merecae, nacoauneein conoha rai notane coinara,” naa cana Curuaanaa Jesocurisito, Ananihasi raine jana jetaote:

¹³ “Netejian, ‘Nechu aansai- ataibiaen rijijieein niha,’ beeurera. Nitohanihane jaun jete, Jerosaleeun, ii ere esenetaain- tonoraeraauru cairichaaeriin ne, naauruha, coitucueracuru natiinta. ¹⁴ Coaraaunachuhinti, saseredote curuaanaa caje, niicha rocchi erenaah uhaa aina, satiin- ii ere tonoraeraauru mucuhin, caseteconein, amain tiha, saseredotecuru curuaanaa raine coinaneta, Curuaanaa,” naa Ananihasine jana jetaote:

¹⁵ “Chajaaaincha cunihura. Nii cachana raain neeun, nejelau ataneu- nenacaauru rai nihanatiin, canu ere beebejeein nihane coinara, itolere, acaauru curuaanaacuru rai nihanatiin, canu ere beebejeein, chaen, Isaraelitaauru raine maajeein beebejihane coinara. ¹⁶ Acaentonaite, canu ere beebejihane coreniha, necairichanaa coaraa cureein, baneje lanaalara,” naain letoaa Cana Curuaanaane jaun jetaote, ¹⁷ nii niha Saorone jaan- loreri asaae turuha cue Ananihasi. Cuu, loreri asaae turuhin jetao te, nichoae biji merecaain:

“Ichaso Saoro, nii uhina jaan bero cuhane, ichei ecoona Cana Curuaanaa Jesosote caletoae, ichoae cacchi merecaain bajaanune, enacoauneein conoha inotane, ii suujueniha enoha Cana Coaunera Suujuene coinara,” naa Ananihasine ¹⁸ rijieeoritiin, jeranu nota caje naluha- ate reje rijinanaine jana jetaote, inae conoha rai notana jaun, nimichuhin nebaotisaerateein, inae cojounacatenohineein ne- Saoro. ¹⁹ Nii baiha jetaote, inae lenoneein suujua nunaain, nii Damasoco nenacaauru- Jesocurisito ere esenetaain- tonoraeraauru aina ne, janojanoheriin.

Damasocoo Cana Curuaanaa Jesoso Ere beebejiha Saorone

²⁰ Nii baiha jetaote, ita taojiaain- Cana Coaunera bajaauruhane jaan- sinacoca asaae enohin, cachaauru rai, esinaae rauhijiriin, Cana Coaunera Calahineein niha Jesosone beebejiha Saorone jaun jetao, ²¹ cojoelatiin coarajeein:

“Taajian, caa cacha, Jerosaleeun, Jesoso aina cuaain Cana Coaunera bajaebajaeacuru que nejerateein, cairichaaerinajaain nena nihaneta. Tana, caa jeelai cacha coaiteen cau turuhalu, Jesoso esenetaeraauru jitariin tararaain amanajaain, saseredotecuru curuaanaacuru rai tenajaane coina neta,” naaure jetao, cojoelatiin cuu nenacaauru cachaauru.

²² Ne jetaote, niritiin cojoelatooruhane jana, nii que rutaain nelararajiaain laraajiin, canaacha cohajei- Curisitoneein niha Jesosone beebejiha Saorone jaun jetao, rai suujua auhacaure Damasocoo nenacaauru- Jorioocuru.

Jorioocuru caje, nichothiha Saorone

²³ Nii nitohaneein araa janojin Damasocoo niha Saorone jana jetaote, ita suujuaa taacaain, Saoro sohin jaonaa jerecure Jorioocuru. ²⁴ Ne jetaote, nii sohin jaonaa jerecurehane coitucue Saoro. Nitoaneein, que necousujuuain jetaote, ajeri caje ichanohineein nena, nii nese tionoritiiin nena rijia ucuuneti bacuujuaniha, janotiinetojeein beraain cohacure, mituha cuhane mucuhin amaaain, sohin, jaooruhane coina niqii. ²⁵ Ne jetaote, omari seonjoa cuhane teein jetao, janotiin tijichaaain, loreri chaje nichajai que nii nese tionoritiiin nena rijia bujuaniha faaure Jesocurisito ere esenetaain tonoraeraauru, nii nese caje mituhin nichothiane coina. Nitohaneein jetaote, onaa caje nichote Saoro.

Jerosaleeun turuha Saorone

²⁶ Nii nitohaneein nichoteein jetaote, inae Jerosaleeun turuhin, cuu nenacaauru- Jesocurisito Ere esenetaain tonoraeraauru aina netaojiana jeriha Saorone jana jetao, coasiha netaojiana jerecurene, inae acaentonoain, Jesocurisito Ere esenetaain- tonoraeranein nihane coitucuhin esenetaaurenihana jaun.

²⁷ Ne jetaote, afosotooru rene Saoro amaain: “Naonjoaain jetaote, bero cuhane cuujihane jana jetao, notajaain, rai erelu Cana Curuaanaa Jesocurisitoru. Nitohanihane baiha jetaote, chaque tonajelanaala, nii chaque casilanaala, nii Damasoco nenacaauru rai, Jesocurisito Ere beebejera,” naain acaauru rai, be Berenabeen.

²⁸ Nitohaneein acaauru rene turuaain, acaauru que coitucueratiha Berenabeenne jaun jetaote, inae raauruha raotojoein, nii Jerosaleeun nenacaauru afosotooruna jaun, cuu acaauru aina neein amuhemujeein, chaque tonajelanaala, cuu cachaauru rai, ²⁹ Cana

Curuaanaa Jesocurisito Ere que ereerejeein, Curieco ere inaaunrera Jorioocuru aina, ita cotaicha rijitiinchuru, ereereeca Saorone jana jetao, sohin jaonaa jerecure, nii ita cotaicha rijitohane jaancuru- Jorioocuru.

³⁰Ne jetaote, nii sohin jaonaa jerecuruhane coitucuuriin, Sesareeau, Saoro amaain jetao, caje coauneein Tarosoo letoaaure, Jesoso Ere esenetaeraauro.

³¹Nii inatiin jetaote, Jodea, Calillea, Samaria, naaonjoaihunri batanecuru nenacaauru que, Jesocurisito Ere esenetaain- tonoraeraauro, jeelai choae jauhecotojoeriin, raotojoein, nii baaso coacuelanaala, Cana Curuaanaa Jesoso Ere tonoraare, acaauru coroatajaniha, Cana Coaunera Suujuene aina nejeeotejeein.

Nerautaa Eneasine

³²Cajianein amuhemujeein, Jesocurisito Ere esenetaeraauro rene bedaenihane ucuatetoha jetaote, Lidau nenacaauru- Jesocurisito Ere esenetaeraauro rene netonoai, turuha cue Fedoro. ³³Nii jana jetaote, cuu ne, leeinjiin cacha- Eneasineein curuajai. Aca jetaote, fosa ajaanacaain, niirijeein amuelanaala, nenajauhacha tocoecoha, mucuha jiuironane jaun jetao:

³⁴“Eneasi, Jesocurisitote ii rautareeincha. Chajaain nimichuhin, chela seriin amuunra,” naa Fedorone jana jetao, nii rijieoritiiin, nimichuhin nela seriin amue- Eneasi. ³⁵Nii aichejetenihane baiha nimichuhin, amuha Eneasine coaracuruha- satiin- Lidau nenacaauru, Saron nenacaauru, naaonjoaihunrine janate, Cana Curuaanaa Jesocurisito ranojoihunru neein nerotojooaauure.

Oo caje ichanaa Dorocane

³⁶Nii bana jetaote, nii Jofe neseeu nelu, leeinjiin Jesocurisito Ere esenetaain- tonoraera- Tabita neein curuajai. “Tabita” naane jetaote, Curieco ere cuhane, Doroca ne. Nii ene jetaote, caohachanejeein- caohacha ene neein ichoae. Nii jetaote, chaelai latecuruha cairichaaaurine, coroatajanein, naaonjoae. ³⁷Nirijeein, ne lacuritiin jetaote, cunaiteein. Inae caun ohane jaun jetao, rai jabereco culejeein, naain ucuun nena loreri coroata coarana ichoae- ucuha cuhane, rai jabereco rucujueein teeure. ³⁸Nii jana, Jofeu caje, coriaae neniha, nii niha Fedorone jaan- Lidane jaun jetaote, cuu niha Fedorone coitucuruha Jesocurisito Ere esenetaeraauro jaun jetao, coroatajai cacha letoaaure:

“Chajaau jera, Jofeu luhecotariincha,” naauruha rene turuhine jaun jetaote, ³⁹acaauru aina cue Fedoro. Inae nii niha ene jaberecone jaan turuhin niha Fedorone jana jetaote, curuaacaain codohaquiiin chanaain, Fedoro que, jaiti ichaohane bana- acaauru cajione niicha tocooi- acaauru rai niicha tei obirichurune maajeein coaarateeure- autanaauro. ⁴⁰Nii jana jetaote, jelai caje jitariin mitanajaain, nii ene jabereco rohan, neseonraain jetao, Cana Coaunera bajaain, nii ene jabereco coarajeein jetao:

“Chajaain, nimichuura, Tabita,” naa Fedorone jana jetaote, nota toretaiin Fedoro coaraain, nelauhithane jetao, ⁴¹rai biji que mucuhin, michuhitoha Fedorone jana, nichaauraane jana jetao, satiin Cana Curuaanaa Jesocurisito Ere esenetaeraauro, satiin, nii autanaauro aina curuataain, cotihanajaain jetao, jabereconein chujuriaain acaauru que coarate- Fedoro. ⁴²Nii nitohanihane coitucuhin jetaote, Cana Curuaanaa Jesocurisito Ere esenetaain tonoraare- nii Jofe neseeu nenacaauru- arajiiin cachaauru. ⁴³Nitohaneinte, arai janohin, nii neseeu ne Fedoro, canii cari rucuhera- Simoonnein curuajai cacha loreri asaae.

10

Corenerio aina, Fedorone

¹Nii jana jetaote ne, leeinjiin cacha, soondarooru curuaanaa- Corenerioneein curuajaiin, Sesareea neseeu. Nii jetaote, saota fashanei Romanocuru soondarooru, Italia cocoaicha neein acaauruhacha curuataei, lefashai- curuaanaa caftaan neein ne. ²Aca jetaote, niqii Romanoneein ne. Nejetaote, atiin rai sinijiera, rai bereecuru naaonjoaihunri aina jiniiquiin, jataain Cana Coaunera ere tonoraeraauro ne. Aca jetaote, cairichaneein nenacaauru- Jorioocuru rai nihane, coriqui nihane tee tejeein, coroatajanenajae. Chaen jetaotechu, inetono janonaa bana, Cana Coaunera bajaebajajeein ne. ³Nii jaun jetaote, letono anjera que, coarate Cana Coaunera, sona nichae.

Nii jana jetaote, coarajihane jana, nii nihane jaun turuhin enohin: “Corenerio,” naa nacatiha turuhine jana jetao, ⁴cuu anjera coaraain, nesoonetiin:

“Chachei ichareeunte, Curuaanaa,” naain tonoraa Corenerione jana jetaote:

“Bajaebajajeein neeine aonaa Cana Coaunerara. Chaen techu, cairichaihuru coroatajaneine coaraain, satiin caohacha ichaaine rautate- Cana Coaunerara. ⁵Aihana jaun, Jofeu cacha letoaaute, leeinjiin cacha- Simoonnein curuajaiin nena- Fedoro cotihaca kuhinera. ⁶Nii cuu nena cucuana auhaniha loreriquiin nena- jacari nojoenlaain

rucuhera rijitocojoai curuajai- leeocha Simoon loreri asaate nera,” nae jetao, rai Cana Coaunera letono anjera.

⁷ Niritohane baiha, inae amuha nii aina erenaa- Cana Coaunera letono anjerane jana jetaote, corootajai nere tonoraerauru, chaen leeinjiin soondaro- Cana Coaunera ere tonoraain- jataain Cana Coaunera coitucuera rai suujua rijitojoein nena niichuru cotijiaain jetao, ⁸ rai aitoha Cana Coaunera letono- anjerane bee jetao, Corenerio. Nitohanein, acaauru rai bihane baiha jetaote, letoanajae Jofeu.

⁹ Nii cojoano jetaote, enoto chujutaelalajeein, turuelalajeein cuujueeuuha, Jofeune jana jetao, loreri janori macararo ichoae, ucuun iniha cue jetao, Fedoro, cuu Cana Coaunera bajaane caina.

¹⁰ Nii jana jetaote, rai banetoe niha mijiitenane jaun jetao, lenonene rijitocojoaain jetao, Cana Coaunera bajae, lenone enohalaauruha icharaaurune cohaca. Nii jana jetaote, notaaca Cana Coaunerane caina, ¹¹ nejracaa dede bacuujuane jana jetao, caje mituha uhe, shojoera tochanein- jaraantiin. Nitohanein ecocohin jetaote, tajiha fauha uhe, jena turiin rulunojohinee. ¹² Nii jana, coaraane jana jetaote, nii shojoera tochanai nainecojoaain jetao, uhe itolere cautenu rijihuru, atane ichoae terei lenone, itolere tajaecuru, itolere ataibinaae acanocuru, itolere Jorionecuruhane lenone niheichuru, naonjoaihunri jetao, uhe nainecojoaain. ¹³ Nii jana jetaote, coarajihane jana jetao dede toniin:

“Nimichuhin nichaauraa, niichuru soote que lenoneeicha Fedoro,” naain toniha dedeune jana jetaote:

¹⁴ “Chabana, Jorionichaanune lenonenihei quinaa nainihaaunta, lanichana nainihaaunta. Nihei ataibinaae quinaa nainihaaunta, Curuaanaa,” naain tonora Fedorone jana jetaote:

¹⁵ “Coa Cana Coauneraacha, couluunojoi que, ‘Calanichareta. Ataibinaae quinaa nainihaaunta.’ naain irihara. Jauriaate chuhsi niqui, nainenelu que lenonequichenera, nete inae enene, que lenonena nainequichene caina couluunoinera. Aihana jaun, Cana Coauneraacha coulucohi que, nainihein niritiin ereeineta,” naain jetao, dedeuni toni. ¹⁶ Nitohanein nichata saain ecoocane baiha jetaote, inae jelaiha dedeuni iniha cue, nii shojoera tochanai.

¹⁷ Nii jaun jetaote, nii que suujua rohecaain, cuu suujua ereerejeein, “Chatohanai ichacaunne coinacha, catohanein canotajae Cana Curuaanaa.” naain suujua ereereca Fedorone jana jetaote, turuure acuujuaniha nichatajai cachaauru Corenerio letonocuru, Simoon loreri bajaebajajeein. ¹⁸ Turuhin jetaote, acuujuaniha netiin jetao, tonijiaain:

“Cauna niha caa loreri asaae, leeinjiin cacha- Simoon- Fedoronein acaauruhacha curuaatei,” naain jetao bajaare.

¹⁹ Nii jana jetaote, cuu jaiti, nii rene ecoona que suujua ereereca Fedorone jana jetao: “Aonaaun, nichatajai cachaaurute ii ariirijera. ²⁰ Chajaain nimichuhin, acaauru aina cunihu necoatelanaalara. Canuna acaauru letoaaun ii renera,” nae jetao, nuricho rai Cana Coaunera Suujue.

²¹ Nii jaun jetaote, fauhin nii Corenerio letonocuru- cachaauru coaraain jetao:

“Canuna- nii inaraacha ariirijiei neeunra. Chate raacheta,” naa Fedorone jana jetaote:

²² “Canacaanu letoaa, canacaanu curuaanaa cafitaan Corenerione jaunne, uhacaanura. Acate, caohacha chanein, jataain Cana Coaunera ere tonoraeranera. Nii jaunte, jataain que suujua acatein, belaihere satiin Jorioocurura. Acate, ii cotiharate, rai bein, que ii cotiharatiha Cana Coaunera letono- anjerana jaunra. Nii jaunne, ii cotihaca uhacaanu, nenajaun cuhin, iicha coitucui que rai ereeine, aonaane coinara,” naaure jetao, Fedoro rai.

²³ Niritocuruhane jaun jetaote, nii notaaca Cana Coaunerane que nainaaun jetao, nii nihanejaan loreri asaae ranajae Fedoro, Jorionecureniha nii cachaaurune saijieein. Nii jaun jetaote, cuu aina sinihuruhane cojoanoon, cauha cuuruhane jana jetao, acaauru aina cue Fedoro, corianiha cunacaauru- Jofeu neseue nenacaauru tabaauru- Jesocurisito esenetaerauru aina. ²⁴ Nitohanein cuhin jetaote, cojoano Sesareea turuha cuere.

Nii jana jetaote, le laurii naraichuru, jataain belaichaauru, naonjoaihunri cotijiaain, acaauru cojoae- Corenerio. ²⁵ Inae turuha Fedorone jana jetaote, mituhin raain jetao, nacatiha neseonraain coroaeca Corenerione jana jetaote:

²⁶ “Nichaauraura. Canu netonaina, ichejijieein chanein neeunra,” naain michuha Fedorone jaun jetaote, ²⁷ ereerejeein, enoha cuuruhane jana, cuu najiniha netaojiaain cohacure arajii cachaauru. ²⁸ Nii jaun jetaote, acaauru rai:

“Inarate raotjoein coitucuhiche, canacaanu Jorionichaanune, nejelau cachaauru Jorioniheichuru aina, netaojiaain nena nainenhacaanunera. Niheichu. Nejelau cacha

loreri asaae enonaa nainihaacaanuta, nitohane niha canacaanu ichaona jaunta. Nete, nii que, canu notajaain carelae Cana Coaunera, nabana chunein cacha que jaolequuin, 'Nechu aansai ataibinaae,' naain irihanu chunein nejelau cachaauru quene coataara. ²⁹ Nii jaunna, cacotijiaaichene rijijieein inauheneecha, cha que erelanaala uunra. Nii jaunna, 'Chanunacha cacotijiaaureta.' naain, coitucunaa jerichaaunne jaun, carai beeichene jereunra," naain jetao, acaauru caje baja Fedoro.

³⁰ Nii jaun jetaote:

"Inae, jena janoha, enarijiu, cau canu loreri asaae, cosinacaa casuri couu, canu ichaoneein Cana Coaunera bajaebajaecaun sonainane jana, jataain somajai que, caji-onequuin, cau, caatiha neeorite- leeinjiin cachara. ³¹ Nii cachate, carai: 'Corenerio, bajaebajaequine aonaa- Cana Coaunerara. Chaen techu, cairichaihuri corootajaneene coarajeein, nii coacuhin coroaaje Cana Coaunerara. ³² Nitohanihane jaun, cachaauru letoaaute, Jofeu, Simoonneein curujaain nenea Fedoro cotihaca cuuruhinera. Nii cucuana auhanihi, loreriquuin, cuu nenea jacari nojoelaain rucuhera rijitocojoai curujai-leeocha Simoon loreri asaaete nera.' naa carai nii cachara. ³³ Nii jaunne, nii rijieeoritiin ii cotiharateeeunra. Caohachate jataain ichaai uhincha. Aihana jaun, caute jiniiquuin, Cana Coaunera notaracae nihacachera. Nii jaunna, canacaanu rai Cana Coauneraacha beratei que, ereeine aohana jerichaanura," naain jetao, Fedoro tonorae Corenerio.

Nereretaa, Corenerio loreri asaae, Fedorone

³⁴ Nii jaun jetaote, acaauru rai:

"Inae laen coitucuhanu, coatia nejelauneein, chunein cachaauru coaraain nihein, Cana Coaunerata. ³⁵ Jerichanejeeinte, satiin coaraain, naain coriajai ataneeu nenaacauru nihanatiin, nere tonoraane, rae Cana Coaunerara, caohacha ichaain nee-ruhanera. ³⁶ Nitohanihane coina, Israeli inamacooru rai, baaso ichaain, Cana Coaunera que nejeratenaa neein, niha cachane niha natiin, niha leeinjiin, nii rucuhera, raotojoein neeuruha Cana Coaunera aina cachaaurune que beratelu Cana Coaunerara. Acate, Jesocurisitoneein- satiin Curuanaanein nenea nera. ³⁷⁻³⁸ Inarate, cachaauru rai, baaso ichaain neeuruhane jianein, nebaotisaerateeuruhane, raotojoein acaauru raa Cana Coaunerane coina, biha Joanne coitucuhiche raotojoeincha. Nii baihate, Nasarete cocoaicha- Jesoso baotisaa Joanne jana, nii Jesoso ichoae, rai Suujue letoaa Cana Coaunera, itolere ichaain nenea nainihane coinane coitucuhiche. Nitohanein baotisaa Joanne caje coauneente, Jodea batane sacutaain, amuhemujuelu Jesoso, Calileea nunuheteente, itolere caohacha ichaain, moconajaera ichanohineein cunaiteein necairichanacaaurune maajeein rautaelura.

³⁹ Nii jana, canacaanune, itolere ichaain niha Jesusone coaraneein nihacaanu, aina amuhemueaanulu, itolere Jodea batane sacutaain, Jerosaleeun nese sacutaain, naaonjoaina jaunra. Nitohanihane baihate, inae coroso que teein atinaaurelura. ⁴⁰ Nete, atinaaauruhane jana, nichata jano kuhane, ichatelu Cana Coaunerara. Nitohanein ichateente, canacaanu rai, ecoocane coina, letoae Cana Coaunerara. ⁴¹ Coatia, satiin cacha rai, ecoohai. Leeinjiin canacaanu- Cana Coauneraacha janijii nii beraanu que-niicha ranoloji nichaanune raichate ecoocera. Nitohanein oo caje ichanaa Jesusone baihana, aina lenoneein, aina acuu cohacaanura. Inae inoaelu, nitohanihane coina, Cana Coauneraacha ranojohineein nihacaanulune jaunte, ⁴² canacaanu letoae, itolere ichaonacaauru, onacaauru, naaonjoaihunri coaraanu que- nii Jesoso teein nihalu Cana Coaunerane beebejihacaanu, cachaauru raine coinara. ⁴³ Chaen techu, inoaelu najiincha caje coaunein, nii Jesoso beebejeretocure, nere bera inoaesihuru: 'Nere tonoraain esenetaeraaurute, baaso ichacuruhlalune niha natiin, coreniha caseteco caje nichotiha cureeincha.' naain beratihalu, nere bere inoaesihuru *profetacuru* que, aitiin Cana Coaunerane jaunra," naain jetaote, acaauru rai beebeje- Fedoro.

Cana Coaunera Suujue raauruha Joriooniheichuru netonaine

⁴⁴ Nii jana jaiti niritiin beebejiha Fedorone jana jetaote, nii satiin nere aonajeeurera choae, fauha uhe Cana Coaunera Suujue. ⁴⁵ Nii jaun jetaote, coarajeein cojoaelatoore, nii Fedoro aina unacaauru- Jesocurisito esenetaeraauru- Jorioocuru, Joriooniheinchuru rai netonai, tenojoj niha Cana Coaunera Suujuene jaun, ⁴⁶ chaen, Cana Coaunera coaeracuruha, nejelau ere kuhane caaain- nejelau ere que erenacaaurune jaun. Nii jaun jetaote:

⁴⁷ " 'Nainihaacache cana, caa cachaauru baotisaain coujunacatechaachene, Joriooneurenihane jaunneti.' naain erenaa nainihaacache cana, inae cana rijijieein, Cana Coaunera Suujue que, coujunacatenohineein neeuruhane jaunta," naa Fedoro nii corihaniha cunacaauru Jorioocuru raine baiha jetaote:

⁴⁸ “Jesocurisito coreniha, baotisaain coujunacatenohineein neeuruhinera,” nae jetao, acaauru rai Fedoro. Nii jaun jetaote, nii baiha, Fedoro chunaaure, acaauru aina, inata janojoeein neorihane coina.

11

“Chanuna Jorioniheichuru aina lenoneei,” naain Jerosaleeun nenacaauru Jesocurisito ranoinunru Jorioocuru tabaaurune

¹ Jodea bataneu netiin jetaote, inae Cana Coaunera ere esenetaain tonoraauruha Jorioniheichuru netonaine coitucure Jesocurisito letonocuru afosotooru aina- cana nejeraauru Jesocurisito ranojoihunru. ² Nitohaneein coitucuuruhane jaun jetaote, inae Jerosaleeun turuha Fedorone jana jetao, necoejehanuu- Jorionein Jesocurisito ranojoihunru tabaauru. Niritiin necoejehanuhin jetaote:

³ “Chanute cocoaeraa- cana Jorionichaachene ichao rai, Jorioniheichuru rene turuhin, acaauru aina, naonjoacachene natiin- acaauru aina lenoneeita,” naain bajaaure jetao, Fedoro caje.

⁴ Nii jaun jetaote, satiin niicha coaraai bee jitariin nunue caje coauneein:

⁵ “Naain nii Jofe neseeu nihanune jaaunna niqui, Cana Coaunera bajaaunra. Nii jana, canu notaaca Cana Coaunerane jana coaracaauune janate, shojoera tocuhaneei jaraantiin, jenaain rulunojohineein dede caje faauha uhe caatiha, nii nihanune jaunra. ⁶ Nii jana, rautaaain cuhanai coaracaauune janate, cuu ne, itolere atabinaaecuru, atane ichoae terei lenone, tajaacuru, acanocuru naonjoaaurricha. ⁷ Nii janate, carai dedeeu tonii: ‘Chajaaajoaain nimioritiin, soote que lenoneeicha.’ naane janana: ⁸ ‘Jiaohinera, Curuaanaa. Chabana cujuuae cuhane aansai calaani enohaaunta.’ naanune janate, ⁹ dedeeu toniin: ‘Coaa, ‘Aansai calaani,’ naain iriha, ii coauneraacha coulucuhi quera.’ naain ¹⁰ toniha nichata saain dedeeune janate, jelaaiha dedeeu iniha cue- nii shojoera tocuhanaicha. ¹¹ Nii rijieoritiinte turuure, Sesareea caje uhin, nichatajai canu ariha unacaauru cachaauru, nii nihacaanunejaan loreri asaera. ¹² Nii janate, caletoe Cana Coaunera Suujue, necoatoelanaala acaauru aina cuhanune coinara. Nii janate, canu aina cuure caa saotanein Jesocurisito coreniha- cana nejeraauru. Nitohanein kuhina, Sesareea turuhin, nii canu coitihaca unacaauru letoaera- cacha loreri asaee enohacaanu saaincha. ¹³ Nii janate, canacaanu rai: ‘Naojoaainte, cau ecocoe Cana Coaunera letono aanjerara. Caute chujuheguin, ‘Cachaauru letoaa Jofe neseeu, Simoonnein curujajai- Fedoronein acaauruhacha curuaatei cotihaca cuuruhinera. ¹⁴ Acate, ‘Naonjoaain neeute, satiin, isinejera, charaichuru, ichoerejeuru, naonjoaihunri aina, raotojoein jianaacoo neeincha.’ naain ichei bereeincha,” ’ naa canacaanu raine naain- nii loreri erorane jana, ¹⁵ acaauru rai irihanune nunuetihanune janate, acaauru chochae fauha uhe Cana Coaunera Suujue, cana chohae fauha uhalune rijijieeincha. ¹⁶ Nii janate casujuaniha neeorite, ‘Acuu quete niqui cacha camujuuain, cacha coujounacate Joaunra. Nete inara laaen Cana Coaunera Suujue que, coujunacatenohi niha curiquicheeincha.’ naain aitohalu Cana Curuaanaa Jesocurisito nera. ¹⁷ Aihana jaun, Jesocurisito esenetaacachene jana, cana rai rai Suujue tihane rijijieein, leeochoauru rai netonai, rai Suujue tiha Cana Coaunerane, nainihaun nii caohatera rijitiin, irihanu canu neta. Chaneena nereeun canu, Cana Coaunera colaihaje cuuain, nii caohatera rijitiin irihanuneta,” naa Fedorone janate, ¹⁸ inauhene cuuraatoraaain, cuu aonajeeure nii Jerosaleeun nenacaauru- Jesocurisito coreniha cana nejeraauru.

Nitohanein aonajeeuruhane baihate, Cana Coaunera coroaecure, “Caohacha quete, Jorioniheichuru netonai coroatajane Cana Coaunera, acaauru netonai suujua coreein ichaonaa- chabana nitajanaa charanejeein nena raauruhane coinara.” naain.

Antioquiha neseeu Jesocurisito ranojieein nenacaauru

¹⁹ Eseteba sohin jaoruhane baiha neoriinte, leeochoauru Jesocurisito esenetaarauru netonai ariin, roerohecaure. Nii jaun jetaote tabaauru Jodea batane caje sohin, Fenisaiu, chaen Chifereu, Antioquihau, naonjoaihun- kuhinchuru sorohacoaure. Nii kuhin sorooruhane jauncuru turuhin jetaote, leeinjiin Jorioocuru raiicha Jesocurisito beebjeein, que relanajaure. Coatia jetao laen, leeochoa cachaauru- Jorioniheichuru relaauruhi. ²⁰ Ne jetaote, nii baiha, Chifereu, Sireneu naonjoaihun nenacaauru- Jesocurisito esenetaarauru tabaauru, nii Antioquiha neseeu turuure. Cuu turuhin jetaote, nii cuu nenacaauru Jorioniheinchuru rai, Cana Curuaanaa Jesoso que Erenaa Caohati beebjeein, que acaauru relaure. ²¹ Nii aina, acaauru coroatajaniha Cana Coaunera Suujuene jaun jetaote, jauriaa acaauruhacha esenetai jianein, Jesocurisito esenetaaure arajii cachaauru.

²² Nii coitucuriin jetaote, “Chatohaneeuruhachata,” naain Antioquihau Berenabeen letoaure, Jerosaleeun nenacaauru- Jesocurisito ranojoihunru. ²³ Inae Antioquihau turuhin, acaauru coaracuruhane jana jetaote, caohatiin acaauru coroatajaniha Cana Coaunerane coaraana jaun jetao, jataain coroaaje Berenabeen. Nitohaneein coroa- jeeinte, esinaae rauhijiriin Jesocurisito esenetaain, baaso coacuelanaala esinaae rauhi- jiriin nere tonoraauruhane coina, suujuatenajae Berenabeen. ²⁴ Caohacha cachanein, Cana Coaunera Suujue que suujuequiin, jataain Jesocurisito esenetaera nihana jaunte, nitohane Berenabeen. Nitohaneein jetaote suujua coreein Jesocurisito ranojoihunru aina neure arajii cachaauru.

²⁵ Nii baiha jetaote, Tarosoo cue Berenabeen, Saoro arihane coina. ²⁶ Nitohaneein cuhin jetaote, cuu eruhin, amae Antioquihau. Cuu jetaote neurelu, itolereenein lejaanacaain, cuu nenacaauru Jesocurisito ranojoihunru aina cuu nenacaauru cachaauru relaa. Nii Antioquihau jetaote, jauriaanejein, “Curisitiononeein” Jesocurisito ranojoihunru curu- aateeuruhane nunuheteurelu.

²⁷ Nii bana jetaote, Jerosaleeun caje cuhin, Antioquihau turuha cuure- *profetacuru* tabaauru. ²⁸ Niichuru taba- Acaboneein curajai jetaote, ita taojiaauruha Jesocurisito esenetaeraaurune jana, acaauru cataaun nichaauraaain:

“Aonacuhena, inara rai caa bete, coitucuhichera. Nerinaain jetao carajaaajoaain quinacai, Jodea batane sacutaainta,” naain be nii Acabo, que beratiha Cana Coaunera Suujuene jaun.

Nii mijitena jetaote nelu, Romanocuru curuaanaacuru- curuaanaa niha enferadoro- Cu- laodione bana. ²⁹ Nii niritoha Acabone jaun jetaote, naain Jodea nenacaauru Jesocurisito coreniha cana nejeraauru- coroatajanena jerecure, nii Antioquihau nenacaauru Je- socurisito esenetaeraauru. Nitohaneinte, ita jeonijianaain coriqui teein, taojiaaure, le cachaauru cachaauru caje, tenaa nainecuruhane rijiiinaanaain. ³⁰ Nitohaneein taojiaain jetaote, nii Jodea nenacaauru Jesocurisito esenetaeraauru- bichauhenaauru rai letoaure, Berenabeen, Saoro, naaonjoaihunru aina.

12

Saantiaao sohin jaohinte, caresero cuhane Fedoro enohaure.

¹ Nii bana jetaote, Jesocurisito ranojoihunru aina nejeratihane nunuhetein, tabaauru mucuerate jetao, Isaraelitaauru curuaanaa *rey* Erodesi. ² Nitohaneein jetaote, sabere que, Joaan nejera Saantiaao sohin joerate. ³ Nii rautatiin, coaracuruha Jorioocurune jaun jetaote, Fedoro netonai mucuerate Erodesi. Jorerera colane ichanohin- faan quihuruhane jaan- beseta cojoanonaacuru bana jetaote, nitohanein Fedoro mucuure. ⁴ Nii mucuhera- tein raeratihane baiha jetaote, Fedoro enoaerate caresero cuhane- Erodesi. Nitohanein caresero cuhane enoaeratein jetaote, caohatiin beraichate. Jena lauriin, jenaananain, nenacaauru soondarooru que, ita rerohererojoein caohatiin beraihuruha le laurichuru cajene coina, letoanajae, nii Fasocoa beseta bitohariin, satiin coarajeureru notaracae, caresero caje rocohin, coaraain chatohanein teeuruhane coina. ⁵ Nitohanein caresero cuhane caohatiin beraichaaain niha Fedorone tonohanau jetaote, ita taojiaain, rai Cana Coaunera bajaure mainajein Jesocurisito ranojoihunru.

Caresero Caje Fedoro mitaa Cana Coaunerane

⁶ Nii jaun jetaote, eresinejeeonriin lanajeeca, satiin coarajiha cachane notaracae, cha- tohanein Fedoro tihanerai niha- Erodesine jana jetao, coroatajai soondarooru cataaun, jeranu *cadena* que cosiin sinitoha Fedorone jana, acuujuua nihacuru neein- beraihuruha soondaroorune jana jetaote, ⁷⁻⁸ rai letono- anjera letoae jetao, Cana Coaunera. Nii jaun jetaote, luhecotariin, Fedoro rohan neeoritoha Cana Coaunera letono anjerane jana jetao, jichoo rijijieein conoe, caresero cuhane. Nii jana jetaote, sinitoha Fedorone jana, jaleri dada dadariin nocoain jetao:

“Chajaain nimiichuura,” naa Cana Coaunera letono anjera, Fedoro raine rijieeoritiin jetao, rai biji caje nejasajasariha- nii biji ichora *cadanene* jana jetao: “Chajaaajoaain nimioritiin ichajione jiaain, ii safato jiaain, canu jiniichotaaura,” naa, nii Cana Coaunera letono- anjerane jana jetaote, nii aitohane rijijieein jiniichotae jetao, Fedoro.

⁹ Nitohanein jetaote, mituha cue, Cana Coaunera letono- anjera caajie cuhin, coeta- cainein cuhin, mituha cuhane esenetaelanaala, “Nechu jataaen sini anuu jecha aite.” naain. ¹⁰ Nitohanein cuhin jetaote, jaurihaanejein acuujuua beraicha caje situure. Nii leeocho caje situhin jetaote, nii coata que bacuujuana jaun, turuuruhane jana jetao, raajenihane nejoracae, nii coata que bacuujuanaa, naain aerene nena enonaanaja rijia bacuujuua. Nitohanein mituhin, le cocoaantaain bero cuhane cuujueeru baiha jetaote, jelai Fedoro ratiriin amuhe- Cana Coaunera letono anjera.

¹¹ Nii jaun jetaote, nainacori Fedoro. Nainacoriin jetaote: “Esinaaete, rauhijiriin letono anjera letoae- Cana Coaunera. Jataain caque necosuujuaain, canasineene rijitoha Erodesi aina Jorioocurune janate, nabana chatohaneein caetecuruhane coataa, letono anjera letoae Cana Coaunera, canu ichoteratihane coinara,” nae jetao Fedoro.

¹² Nitohaneein, inae nainaaain jetaote, Joaan Maroconein curuajai- neba- Mariha rene turuha cue. Nii jana jetaote, cuu najiniha, nii Mariha loreri asaae, ita taojiaain, Cana Coaunera bajaa neeure arajii cachaauru. ¹³ Nii jana jetaote turuhin, nii aerene nena enonaanaja rijia acuujuu faofaorihane jana jetao: “Cha cha aite,” naain, coaraa cue leeinjiin ranuna Rodee. ¹⁴ Nii jetaote, Fedoro ere nihane aonaain jetao, coroaena caun jetao, nii acuujuu joracae lanaala soroneein biha cue: “Fedoro te aitera,” naain. ¹⁵ Nii jana jetaote: “Esinaaenna aitohite,” naauruhane jana jetao:

“Esinaae rauhijiriin acate aicha,” naane jana jetao:

“Rai suujuete jerihane ai caihara,” naaure.

¹⁶ Nii tonohanau jetaote, nii acuujanaha neein, nii acuujuu faofaonijiana, acaauru bajaebajajeein Fedoro. Nii jaun jetaote, nii acuujuu joracaain coaracuruhane jana, esinaae aca nihana jaun, cuu nesoonetiin coarajeure. ¹⁷ Nii jana jetaote, acaauru rai, biji sarasarari, nabana tonaain ereuruhane coataa. Nitohaneein jetaote:

“Naonjoaainte, caresero caje, canu mitaeratein, canu ichoterate, Cana Coaunerara. Caritiin, Saantiaao rai benichuchera. Satiin, cana nejeraauru- Jesocurisito coitucuurera rai netonai beeuchete, coitucuuruhinera,” naain beratihane baiha jetaote, jelai caje mituhin jetao, amuhe Fedoro.

¹⁸ Nii jana jetaote, jano jana, cuu neniha Fedorona jaun, nesoonetiin: “Cha quena nerurujuae, caa aansai,” naain jetao, acaauru suujua auhacaain nererojoeacaure- nii beraihurera- soondarooru. ¹⁹ Nitohaneein, nenihana jaun jetaote, arihuruhane coina, acaauru letoaa- nii curuaanaa Erodesine jana, nitohaneein Fedoro arihuruhane jana, ruurenihana jaun, nii beraihurera choae nalutiaain jetao, acaauru sohin joerate jetao Erodesi. Nii baiha jetaote, nii Jodea batane caje mituhin Sesareeau ichaoha cue jetao Erodesi.

Oha Erodesine

²⁰ Tiro, Sidoon, naonjoaain cocoaichacuru aina jetaote, niqiu obaje Isaraelitaauru curuaanaa rey Erodesi. Nii jana jetaote, ita suujuu tacaain:

“Coanete, atiin rene turuhin raotojoein erenaa neeinaera,” naain jetao, jaurihaanejeein, nii que jaurii- nere tonoraera Balasito rene turuhin jetao, ereeure nii curuaanaa Erodesi rai, nii Erodesiicha beraai atane cajecha quinacai raajeein ichaoruhana, nii Tiro, Sidoon naonjoaain cocoaichacurune jaun. Nii jaun jetaote, nii curuaanaa Erodesi rai:

“Coanete, nii cachaauru corotajanena neeinaera,” naa nii Erodesi que jaurii- Balasito najaun jetao, ²¹ “Banajian uunite coana neeinaera,” nae jetao, nii curuaanaa Erodesi. Nii jaun jetaote, nii aitohane bana, rene netaojiaauruhane jana jetaote, curuaanaa nihane cajione jiaain jetao, nii curuaanaa nihane nelauriana jaan- rori choae nelauriaain jetao, ereereje Erodesi. ²² Nii jana jetaote:

“Coatia caritiin erenaa nainihe, cana rijijieein cachata. Caate cana chosinera,” naaure jetao, eehequiin satiin nii cuu nere aonajeerera cachaauru, nechu jataain acaauru belaiha Erodesine coina. ²³ Nii jana, coroaeca Erodesine jaun jetaote, nii rijieeritiin, letono anjera letoae- Cana Coaunera, nichoae cunai nalutiaane coina. Nii jaun jetaote, cunaiteein corianohin rihano jitanajoineein ohe, Cana Coaunera nujuanein coroaeca ne jaun.

²⁴ Nii jana jetaote, inae jelai amuritoheriin, Cana Coaunera ere coitucuhajeein cuu- jueeure cachaauru, itolere sacutaain, amuhemujueein beebejeuuruhana jaun.

²⁵ Nii jana jetaote, inae Jerosaleeun, niicha ichanenu nainaauruha najaun jetao, Antioquihau cauha cuure, Berenabeen aina- Saorocuru, acaauru jiniichaain “Maroco” naain acaauruhacha curuaatei- Joaan amaain.

13

Letononeein amuhemujueein, Jesocurisito beebejeuuruhane nunueteuuruha- Berenabeen aina Saorone

¹ Nihalu jetao, Antioquihau Jesocurisito ranojoinunru coaraauru jelai teein, Cana Coaunera caje- erenaa raain acaauru rai beeureraauru *profetacuru*, chaen Cana Coaunera aitoonjoa que cacha relaureraauru, naonjoainuri. Niichuru aina jetaote neeurelu, Berenabeen, chaen Simoon- jichojoainein acaauruhacha curuaatei, chaen Losio- Sirene cocoaicha, chaen nii Calilea coberenadoronein nenaalu- Erodesi aina fohena- Manaain, chaen Saoro, naonjoainuri. ² Niichuru jetaote, corotajanenaaca Cana Coaunerane

coina, cosinacaa suri couu ita taojiaain, Cana Coaunera bajaee bajaacuruhane jana jetaote:

“Carai nii Berenabeen aina Saoro letoaauchete, jelai teein acaauru rai quiicha teei amihanenaa ichaa cuuruhinera. Nii ichacuruhane coinane cotihanajaain ranajaain neeunlura,” nae jetao, acaauru rai Cana Coaunera Suujue.

³ Nii jaun jetaote, coaitene cosinacaa suri couu neein, Cana Coaunera bajaee bajaacuruhane nainaa jetao, acaauru choaae biji merecaain, Cana Coaunera bajaare. Nitohaneen acaauru rai, Cana Coaunera bajaauruhane baiha jetaote, acaauru rai necoeure.

Chifereu turuuruha, nii Cana Coaunera Suujue letoaeratenojihunru- afosotoorune

⁴ Berenabeen aina Saoro jetaote, Cana Coaunera Suujue letononeein Seleosiau cuure. Jelai caje coauneen jetaote, Chifere cunaa bote cuhane fauhin, cucuana cuhane coriaae cuuhin turuure, nii Chifere coobenau nena nese- Salaminau. ⁵ Nii nese Salaminau turuhin jetaote, nii cuu nena ita taojiaauruhana jaan loreri- sinacoca asaae netaojiaauruha Jorioocurune jana jetao, cuu enohin, acaauru rai, Cana Coaunera ere beebjeeure. Joaan Maroco netonai jetaote, acaauru aina cue, acaauru coroatajanera rijijieein.

⁶ Salaminau neeuruhane baiha jetaote, caje cuhin, jitariin nii obena tinonohin cuhin jetao, nii cu nena leecha nese- Pafosoo turuure. Nii Pafosoo turuuruhanane jana jetaote, cuu nee- leeinjin benane- Jorioneein casajenetiin- Cana Coaunera letononiha nocoetiin- cachaauru coritaera- Barajesoso. ⁷ Nii benane jetaote, cuu jataain nainaan nena- Coberenadoro Serjio Faoro aina nei nejesina ne. Nii coberenadoro jetaote, nii Pafosoo turuhin neeuruha- Berenabeen aina- Saorone coitucuhane jaun jetao, cotiharatenajae, nenajaun cuhin, rai Cana Coaunera que ereerecuruhane aohana jerihane jaun. ⁸ Ne jetaote, Berenabeen aina Saoro que nejerate nii benane- Barajesoso- “Elima” neein Curiecocuruhacha curuaatei, nabana acaauru esenetaa nii coberenadorone coataa. ⁹⁻¹⁰ Ne jetaote, Cana Coaunera Suujue que suujuequin jetao, nunajeein coarajeein:

“Nechu aansai. Casaje. Moconajaera nebaneen nena. Ii te itolere caohacha aina nejeratenaaneen neeincha. Chanute Cana Coaunera tenojihin ichaonaa caohacha auhacaaita,” nae jetao Saoro- “Faboro” neein curuaaneni. ¹¹ Niritiin cotaicha rijitiin jetaote: “Nitohaneen neeine corenihate, ichasetecareein Cana Coaunerara. Maosaneinte nedariquiin carajajoaaincha. Nihei jiichoo coaaririhheinita,” naa Faborone rijieeoritiin jetaote, maosaneen nedae nii benane.

Nitohaneen nocoheneen nedaa rai notana jaun jetaote, rai biji que mucuhin- amaeranu ari, amaa ne coina- nii Elima, inae conoeniha notana jaun. ¹² Nii jaun jetaote, cojoaelatiin, jataain caohatoha nii Cana Curuaanaa- Jesocurisito que atiin, acaauruhacha beebjei- Cana Coaunera ere esenetae- nii coberenadoro.

Pisidia batane que nena- nese leecha- Antioquihau turuha Faboro aina Berenabeen

¹³ Nii Pafosoo neeuruhane baiha jetaote, leeinjin bote cuhane fauhin, Paanfiliu cue nii corihaneraauru aina- Faboro. Jelai caje coauneen jetaote, atane ichoaae cuhin, turuha cuure, nii cuu nena nese- Perejeu. Nii jana, Joaan Maroco jetaote, cuu ratirinajaain, Jerosaleeun cauha cue. ¹⁴ Nii Perejeu caje cuhin jetaote, nii Pisidia batane roohan nena- nese Antioquihau turuure nii Berenabeen aina Faboro. Cuu jetaote, nebetacanaa jananaa bana- ita taojiaauruna jaan- sinacoca asaae, ita taojiaauruha Jorioocurune jana, cuu enohin nelauriaain, aonajenajaunre. ¹⁵ Nii jana jetaote, cuu aonajenajaauruhane jana, Cana Coaunera Quiricha Inoesi ereretaare. Inae nii nainaaauruhane baiha jetaote, acaauru rai:

“Chasocuru, niha chaelai que ereeichene jaanne, ereeuche te, aonaain suujua lararajiaauruhine- caa cachaauru,” nae nii netaojiaauruna jaan- sinacoca curuaanaacuru.

¹⁶ Nii jaun jetaote, nimichuhin nichaaaurariin, acaauru rai, biji sarasarari Faboro, inauheneicha curuaequuin aonajeuruhane coina. Nitohaneen acaauru rai, biji sarasarariin jetaote:

“Aonacuche satiin- Isaraelitaauru, satiin Jorioniheichuru netonai- Cana Coaunera ere esenetaain tonorana jerenacaauru. ¹⁷ Egiptoo cuhin ichaooruhane ajiniha jetaote, cana forateerera Isaraeli cocoachacuru janijiin ranajaelu Cana Coaunera. Nii baiha, rai natane nihei que cuhin, nejelau ataneu- Egiptoo ichaooruha cana inoesihuru Isaraelitacurune jana jetaote, arajiin fanajaelu Cana Coaunera. Nitohaneen nii nejelau ataneu netiin, inae arajiin nefaauruhane jana jetaote, jelai caje, niicha ichana nainai coarateein roconajaelu Cana Coaunera. ¹⁸ Nii Egipto caje roconajaane baiha jetaote, nere tonoraarenihanane saijieein, atiin acaauru abaantaelu, jenachoonca janacaneen desieretoo Cana Coaunera. ¹⁹ Nitohaneen nere tonoraarenihanane saijieein jetaote, acaauru rai neein niha nii atanene coina, Canaan batane que, caaunsineen nena nese que ichaonacaauru cachaauru itaje jetao Cana Coaunera. ²⁰ Itolereenein, Egiptoo cuuruhane que jojihin jetaote, jena fasha

saoqui choonca ajaanacanein jetao, acaauru que banihateein inoaelu- niicha tenaa jerei-atane que tenajae jetao Cana Coaunera.

Nii baiha jetaote, acaauru curuaanaacuru tihacoe, Cana Coaunera, enoha nere bera inoaes- Samoerinereein tihajoaain. ²¹ Nii jana jetaote, itolere curuaanaanein- itolere sirichaaunu que jetao leeinjiin rey bajaure jetao. Nii jaun jetaote, Beenjamiin lauri caje neferatenaanein nena Sisi calaohi- Saoro tee jetao, Cana Coaunera, jena choonca ajaanacanein, acaauru rai- reynein nihane caina.

²² Nii jana jetaote, renaatonoraee lanaala, jeriha Cana Coaunerane rijijieein, ichana jereniha Saorone jaun jetao, Rabiri que core jetao Cana Coaunera, satiiin Israelitaauru curuaanaanein- itolere sirichanein- reynein nihane caina. Nitohanein teein jetaote: 'Inae laen, casuujua rijitojoeein nena- cacha ruhanura. Acate, Isaihasi calaohi- Rabiri inera. Acate laen, jatoroaain ne, itolere quicha jerenohi ichaane cainara.' naain jetao Saoro mitaain, Rabiri tee jetao, coreeraniha, Cana Coaunera. ²³ Nii Rabiri caje neferatenaacauru inamacooru caje nenaanein jetaote, nenaanelu Jesoso. Aca jetaote, letoaelu Cana Coaunera, nere bera inoasesihuru que beratihalune tocokanein Israeli cocoaichacuru ichoteratihane caina. ²⁴ Inae turu caitainjiha Jesosone jana jetaote, Joaan letoae jetao Cana Coaunera, satiiin itolere Israeli cocoaichacuru sacutaain, beebejiha Joanne caina. Nii jaun jetaote: 'Caohachaaain inara suujua rucujueein, coaiteen Cana Coaunera aitoonjoa esenetaain tonoraa neeuche te, baotisaain cojunacatenohineechera.' naain, Israeli cocoaichacuru rai aite jetao, Joaan. ²⁵ Inae ohane catainaane jana jetaote: 'Coatia nii inaraacha cohajei- cacaaijie- nii turuha uhenenu nihaaun. Canute, letoae Cana Coaunera, nii beraaunu que. Acate laen, caichoaae jauhecotojoeriin, jataaen cocoaainain letoanojoeinein ne. Nii jaun, rai safato ichora rucuheraane que nihanatiin, nelatihahaun.' naain jetaote, rauhijiriin be jetao, acaauru rai- Joaan.

²⁶ Chasocuru, Abaraaun caje neferatenaanein nenacaauru, satiiin- Jorioniheichuru netonai- Cana Coaunera ere tonorana jerenacaauru, satiiin, caa inara rai quicha beebejeite- jianacoo cacha culucohin mitaeranute, satiiin- inara rai beratenojoeinein ne. ²⁷ Satiiin- nii Jerosaleeun nenacaaurulu, acaauru curuaanaacuru, naaonjoaihunrite, cajiha turuha Jesosone jana, coitucurenelu. Nere bera inoasesihuru quete niqui, laenaerateein beratelu Cana Coaunera. Nii jaunte niqui, nii Cana Coaunera ere bera inoasesihuruhachalaenanohilu ereretai nejesinacure, nebetacanaa janonaa bana nainein. Nitohanein, ita taojiaauruhana jaan- sinacoca asaae ereretai nejesinacurehane sajainejeinte, cajiha turuha Jesosone jana, 'Aca caara.' naain coitucurenelu. Nii jaunte, sohin joera-teuruhana jaun, aitiin: 'Naaonjoaante, cuureeinha.' naain nere bera inoasesihuru que laenaeratihalu been- Cana Coaunerane nainauruhane caina, ²⁸ Filato rai colurujueein, sohin joerateurelu, Filato que, lera colane. ²⁹ Nitohanein teeine, inae satiiin aitoaha Cana Coaunera Quiricha Inoasine nainaane jana, nii coroso caje fauhin, rai jabereco rucuhure- ajeri jachu cuhane. ³⁰ Nete, nii jana, oo caje ichate Cana Coaunera. ³¹ Nii jaunte, nii Calileea caje coaanein, Jerosaleeun taetiajeein namu corihanaha amuhemuhenaacauru rai ecocohin, cuu araa janohi acaauru aina nerejetelu. Acaaurute, enene itolere sacutaain amuhemuhejueein, nii Jesoso que ereerecure, itolere cachaauru rai.

³²⁻³³ Inara caohachanu quena, inara rai, caa caohati erena bihacaanu, coitucuhichene caina. Caa quete, cana inoasesihuru rai aitelu Cana Coaunera, catohanihane caina. Nii jaunte, acaauru inamaconein nihacachena jaun, cana rai, cana inoasesihuru rai naitoonjoa nainaane caina, catohanein ichae Cana Coaunera. Acate, oo caje Jesoso ichate, rai Quiricha Inoae- Salmo- coroatajai cuhane aitohane tocokanein. Raita, 'Iite, canu calaohinein neeicha. Canuna, chacanein neunra.' naain laenaeratelu Cana Coaunera, rai Quiricha Inoaei cuhane. ³⁴ Nitohaniane coinata, nii ajiniha: 'Oo caje jene, ichatereuni, nabana setuha rai jaberecone coataara.' naain nii ajiniha- rai Quiricha Inoaei cuhane belu- Cana Coaunera. Chaentechu: 'Satiiin Rabiri rai caitoonjoane, ichaa cureunnicha.' naain belu Cana Coaunera. ³⁵ Nitohanihana jaunte, coaiteen leeocho cuhane, 'Coatia laen, setuha nii ii letono jaberecone naihatejeriheinita.' naain laenaelu Rabiri. ³⁶ Aihana jaun, esinaante niqui, Rabiri letoaa Cana Coaunerane rijijieein, nii nihane bana nenacaauru cachaauru coroatajanelu. Nete, nii baiha ohin, rai foerateeurera ainane jana, rai jabereco inae setuelu. ³⁷ Nete, nii Cana Coauneraacha ichatei- Jesoso jabereco laen cuu neein setuenelu. ³⁸⁻³⁹ Aihana jaun, chasocuru, caa inara rai canacaanuhacha beebejei- Jesosohacha corenihate, aitiin, osaacane nihanatiin, rauhijiriin esenetaane, nosa caje nichotena nainereein- saain cachaauru, Jorioniheichuru nihanatiin. Aihana jaun, nii nosa coreniha caseteco coaracurhane rai niha- Moisesaacha benojoinurute, Jesoso coreniha laen nainecurureein nii caseteco caje nichoteeuruhane. Aihana jaun, satiiin- nii Jesoso esenetaeraaurute, aitiin coreniha- osa caje rocchin- culuhoca cureein Cana Coaunera.

⁴⁰ Caohachaa'in coaracuche, batohin esenetana jereneeichenete, inara choaae nalureein inoa'elu laenaratihalu Cana Coaunerane jaun, laenacuruhalu *profetacurune* rijijieein:

⁴¹ 'Aonacuche.

Satiin caohacha ichaonaa-
caitoonjoa que jaolequuin nenacaauru
cojoaelatooche.

Nitajihate curiquicheein, inae ecu tihane bana.

Nii cojoanonaa banane,

itolere ichaa'in inara notaaca cureeunnicha.

Chunicoha inara rai, nii que ereein bihane, eseneta'riheeicheta.'

naain laenacuruhalu *profetacurune* rijijieein," naain jetao, nii Antioquihau nenea sinacoca asaae- netaojianacaauru rai ereerejeein jetao beebeje Faboro.

⁴² Inae, nii que irihane nainain jetaote, nii ita taojiaauruha Joriocurune jaan- sinacoca caje corihaneraauru aina mituha cue Faboro. Nii jana jetaote, jiniichaa'in cuhin mituha curacaauru- Jorione'in nerotonacaauru jetaote:

"Coaiteen leeocho- nebetacanaa janonaa bana uhin, coaiteen nii que erejeiha uuni, canacaanu rai," naain jetao, Faboro cotihacure. ⁴³ Inae sinacoca asaae netaojiaauruhane nainain jetaote, Faboro aina Berenabeen caajie cuure- arajii Jorioocuru aina- Jorione'in nerotonacaauru- Cana Coaunera ere tonorana jerenacaauru, naaonjoaihunri. Nii jaun jetaote, acaauru rai: "Nijiaonriha, inara belaiha nere aina cuaain, inara cotihaca Cana Coaunerane jaan jianequichenera. Nirijieeincha, jianelanaala, nii jelai sacuuchete, inara coroatajane'in, inara belaine Cana Coaunerara," naain jetao, acaauru suujuateein, acaauru ratirihure.

⁴⁴ Nii baiha jetaote, leeocho nebetacanaa janonaa bana coaiteen, netaojiaaure- nii nese sacutaain caje uhin- coroatajaje lanaanla cachaaauru, acaauruhacha beebejei- Cana Curuaanaa Jesocurisito beratenojoi aonacuruhane coina. ⁴⁵ Nii jaun jetaote, nitohane'in coroatajaje lanaanla, turuuruha cachaaauru, Faboro aina Berenabeen aonaana jaun, nechuhataaen, acaauru que necoelai caun, nabana esenetaauruhane coataa, "Nechu aansai casaje cachaaauru," naain, Faboro necoeje chanuure Jorioocuru. ⁴⁶ Nii jana jetaote, nii que nelararajiaain, chaque casilanaala:

"Inara Jorioneeichene raite niqui, jaurihaanejeein nere beebejihacaanune coina canacaanu letoaa'in ne Cana Coaunera niquicha. Nete, naitoonjoa batocoichene jaun, rautaa'in aohana jerelanaala que jaolecohichera. Nitohane'in, inara rai, ichaonaa sanaacharanejeein nenea bihacaanune coinata niqui, canacaanu letoaa'in ne- Cana Coaunerara. Nena aohanna jereneeiche coarajihacaanune jaun, Jorioniheichuru rene curichaanuhin. ⁴⁷ Nitohane'in canacaanu letoaa'in:

'Canuna, inara letoareeuni,

satiin- caa chauratane que nenacaauru- Jorioniheichuru rai nihanatiin,

amuhemujeein beein, canu neein nihanune coitucuerateein,

acaauru ichoterateein neeichene coinara.'

naain Isaihasi que beratihalu ne rijijieein, ena canacaanu letoae Cana Curuaanaa- Cana Coaunerara," naauruha Faboro aina Berenabeen, Jorioocuru raina jaun jetaote, ⁴⁸ coroaacure- nii Jorioniheichuru.

Nitohane'in coroajein jetaote, esenetaain, "Caohatoha jataaen cana rai, Cana Coauneraacha beratenojoincha," naain esenetaaure, satiin- nii ichaonaa sanaa charanejeein nenea raureraanu que nenacaauru- Jorioniheichuru. ⁴⁹ Nitohane'in jetaote, nii jelai batane sacutaain nenacaauru- jelai cocoaichacuru rai, Cana Curuaanaa- Jesocurisito beebejeure. ⁵⁰ Nii jaun jetaote, nii rautaa'in coaracurenihana jaun, nii caohachaa'in suujua coaraain Cana Coaunera bajaaurera- enecuru suujuau tacaure- Jorioocuru. Nii cuu nenacaauru- acaauru rai jataaen nelatenacaauru cachaaauru- suujuane maajeine tacaure, satiin ita suujua rijitocoriin, acaauru que nejeratein, jelai caje Berenabeen aina curuataain, Faboro sitaauruhane coina. ⁵¹ Nitohane'in, jelai caje sitanajauruhana jaun jetaote, mituuru neein, nii acaauru safato que nenea- utuune faofaohin, riariaain, ratiriin amuure. Nii jetaote ichacure: "Aihana jaun, inae canacaanu, nii ujuaihoneein nihaacaanu. Coaraain aihane nitajeeuche." naauruhane coina. Nitohane'in rai safato que nenea- utuune faofaohin riariaain ratiriin jetaote, jelai caje amuhin, Iconio cuure Berenabeen aina Faboro. ⁵² Ne jetaote, rachoojoenaa cataun nedaure, nii Antioquihau nenacaauru Jesocurisito ranojoihunru, acaauru suujueniha, niha Cana Coaunera Suujuena jaun.

14

Iconio turuuruha Faboro aina Berenabeenne

¹ Antioquihau neeuru baiha, jelai caje amuhin jetaote, Iconioo turuure jetao- Faboro aina Berenabeen. Nii Iconioo turuuruhanane jana jetaote, nii cuu nena ita taojiaauruna jaan- sinacoca asaae netaojiaaure Jorioocuru. Nii jana jetaote, cuu turuhin, enohin, Jesocurisito beratenojoi beebejeeuruha rauhijiriin, rauhi cuhane cuaaine jaun jetao, esenetaacooaure arajii- Jorioocuru, Jorioniheichuru naonjoainuri netonaine maajein, esenetaacooaure arajiiin. ² Nii jana, esenetaaichuru Jorioocuru jetaote, nii Jorioniheichuru suujuateeure jetao, esenetaauruhane coataa, baasoneein Faboro aina Berenabeen que ereein, nechu jataain acaauru cotaiha. ³ Nejetaote, cuu carajaain acaauru aina neeurejetocurelu jetao, nii Jesocurisito letonocuru afosotooru. Nitohaneein jetaote, acaauru coroatajanerichaain Cana Curuaanaane coitucuuruhane jaun jetao, cuu neein Cana Curuaanaane ere beebejerejetocurelu jetao, nii afosotooru. Nii jaun jetaote, acaauru coroatajaniha- Cana Curuaanaane jaun jetao, jataain cache belaiha Cana Coaunerane beebejein jetao, cunaitenacaauru rautaaain cache notaacure, esenetaauruhane coina, Faboro aina- Berenabeen. ⁴ Ne jetaote, nelerujuacooaure, nii jelai nese cocoaichacuru cachaauru. Tabaauru jetaote, Jorioocuru cocoaeratiha jetao, jelai teein nelerucure nejesihajein. Nii jana, afosotooru cocoaerateeurerana netonai jetao, jelai teein nelerucure. ⁵ Nitohanihana jaun jetaote, cocoaianacaainuru aina ita suujuau tacaaure jetao Jorioocuru Jorioniheichuru aina, Faboro aina- Berenabeen que nejerateein, ajeri que bodoosinajaain sonajauruhanane coina niqii. ⁶ Nii jana jetaote, nii coitucuriin jetao, Iconio caje, Licaoniha batane cuhin, Listrau, Derebeeu, naajoainunri rohan nenacaauru neseeuru cuhin jetao sorohin, ⁷ amuemujeein, Jesocurisito beratenojoi- erenaacohati beebejeeure jetao.

Listrau, Faboro bodoosihuruha ajeri quene

⁸ Nitohaneein, nii Listrau turuuruhanane jana jetaote, ecu ne- leeinjiin bacosaneein nejanohanaa cache. Nii jetaote, chabana nichaauraaain amuhene, nejanoha caje coaunein. ⁹ Aca jetaote, Cana Coaunera ere beebejiha Faborone jana, rautatiin, cuu lauhequiin aonaje. Nii jana, rautaaain coaraa Faborone jana jetaote, esinaae rauhijiriin, nerautaane esenetana nainihane coarajiha, suujua cuhanena jaun jetaote, ¹⁰ rai tonijiaain:

“Nimichuhin nichaaurate coaracaara,” naa rai Faborone rijieoritiiin jetaote, chujule- neein, jeluhatiin inae ruharujuae nii cache. ¹¹ Nii coaraain jetaote, ita rijitiin jachaleneein jetao, nere cuhane cuaain jetao:

“Chosichurute cache neein cana rai faaurera,” naaure jetao, Licaoniha ere cuhane cuaain.

¹² Niritiin jetaote, nii acaauru ichanohineein nena, acaauru chosineein acaauruhacha tei Seoso jecha naaure jetao, Berenabeen que. Jana Faboro que jetaote, leecha chosi Eremesi jecha, naaure jetao, aca irihane jaun. ¹³ Nii jana jetaote, turuha uhe jetao, nii nese coenorau nena- acaauru chosi Seoso rai Teenforo rai saseredote. Nii saseredote jetaote, Seoso rai, lenone nihane sohin, mocohin tenajaaocane tocohanein tajiha itolere torocuru, chaen, caohatiin curuteein rucuhenehineein nena- enuha juane, naonjoaain uhaain turuha uhe jetao, que Faboro aina Berenabeen belaaain coroaecuruhane coina. ¹⁴ Nii jana jetaote, nii coaraain, acaauru chosiniha benajauruhane que, inae nainacorichure jetao, Faboro aina- Berenabeen. Nitohaneein, nainacoriin jetaote, nobiri soaisoain jetao, acaauru jana cuhin, acaauru rai nujuaaen soaisoain:

¹⁵ “Chanuna nitohanain ichana jeriquiche, inara rijijieein, cache neein nihacaanu natiin. Nitohaneein neechene jianequichene coinana turuha uhacaanu, inara rai bi- hacaanune, nii jiaanein neechene coinara. Nii jiaanechura. Coatia chaelai que nelatejeehai niita. Inae nii jiaanein, Cana Coaunera eesine- itolere dede, cana rai chauratane, cucuana, nii cuhane coneracuru, naonjoaain coaunera- Cana Coaunera coroaeein, nere tonoraain neeuchera. ¹⁶ Inoaelute niqii, niicha jerei ichaa cachane niha- natiin, inauhenecha coarajerejetelu Cana Coaunerana. ¹⁷ Coatia, chaelai janonaa bana, caohacha ichaain nihane jianihei- Cana Coaunerata. Nete, ‘Naonjoaaine neeunra,’ naain chabana necoharaeratene cache notajaincha. Acate, inara coroatajane, temulejaain naonjoaaineichenera. Inara temule setejiaeraanuque, elo letoaain naonjoaera. Sete- jiaane, caochaain marohin, caohatiin tihane, jeejoiriin nihane, raotojoein quihajein- aina raotojoein neechene jaan- teranein nenaanera,” ¹⁸ naain acaauru rai beeuruha Faboro aina Berenabeenne sainejein jetaote, erenaacohatiin jetao, acaauru chosi rai ichara tocohanein jetao, nii irihuru sohin, mocohin, acaauru coroaeein, acaauru belaaain, acaauru ranaa jerecure.

¹⁹ Nii jana jetaote, Antioquiha caje, Iconio caje, naaonjoaain caje uhin, taja turuha uure-Jorioocuru. Nitohanein, turuhacoaain jetaote, nii ecu nenacaauru suujua elonaauruhana jaun jetaote, ajeri que Faboro bodoosiin jetao soore. Nitohanein sohin jetaote, “Inae jecha atinaauruha,” naain jetao, tararaain amaaain, nii nese caje, naain jaoha cuure. ²⁰ Nii jana jetaote, sacuhin, curuhacaain netaojiaain coarajeueruha Jesocurisito ranojoihunrune jana jetao, nimichujaaite Faboro. Nitohanein nimichuhin jetaote, coaiten nii neseue cue. Nii chojanoo jetaote, Berenabeen aina, naain Derebeeu cuure.

²¹ Nii Derebeeu turuhin, cuu raotojoein, Cana Coaunera Ere Caohati beebejeeuruhane jaun jetaote, Jesocurisito esenetaeranein nedaaure arajii cachaauru. Nitohanihana jaun jetaote, cuu neeure arajiin Jesocurisito ranojoinunru. Nii Derebeeu, cacha relaauruhane baiha jetaote, Listrau, Iconioo, Antioquihau, naaonjoaainunri coaiten cuure. ²² Cuuru turuhin jetaote, Jesocurisito esenetaeraauru suujuateure jetao, caohatiin, nirijieein janelanaala, esenetaain tonoraauruha, caoachaain rauhijiriine coina. Nitohanein jetaote: “Cana Coaunera Cojoanonaa que ichaona jerichaane, itolere necairichanaa coaraain, necairichanaa abaantaacanete nera,” naain jetao, suujuatena-jaaunre. ²³ Niritiin, suujuatenajaain jetaote, le laurichuru Jesocurisito ranojoinunru nainetiin, acaauru coaraanuurune que, acaauru bichauhenaauru tihacoaure. Nitohanein, tihacoaain jetaote, acaauru coroatajaniha Cana Coaunerane coina, suri couu neein cosinacaain, Cana Coaunera bajaain, nii acaauruhacha esenetai- Cana Curuaanaa bijiu tenajaain ratirinajaure.

Siria batane que nena Antioquihau jelaiha cuuruha Faboro aina Berenabeenne

²⁴ Psidia batane choaae situhin cuhin jetaote, Paanfiliau turuure. ²⁵ Inae Paanfiliau batane turuhin jetaote, nii neseue- Perejeu, Jesocurisito beratenojoi beebejeure, nii cuu nenacaauru rai. Nii baiha jetaote, Ataliau cuure jetao, Faboro aina Berenabeen. ²⁶ Caje coaanein jetaote, bote cuhane fauhin cuhin, Antioquihau turuure. Nii neeuruhane jana, acaauru teeuruhalu acaauru leeochoaauru, Cana Coaunera icharatenojoi ichacuruhane coinana jaun jetao, turuure, inae nii niicha icharatenojoi jitaauruhana jaun. ²⁷ Nitohanein cuhin jetaote, inae Antioquihau turuhin jetao, jitariin cuu nenacaauru- Jesocurisito ranojoihunru taojiaain jetao, acaauru rai, acaauru coroatajaniha Cana Curuaanaa- Cana Coaunerana jaun, Jorioniheichuru netonoai- rai suujua coreein, inae esenetaauruhane beebejeure Faboro aina, Berenabeen. ²⁸ Nitohanein jetaote, cuu acaauru aina, carajaain neeurejetecurelu Faboro aina Berenabeen.

15

Netaojiaauruha Jerosaleeunne

¹ Nii Antioquihau neeuruha Faboro aina Berenabeenne bana jetaote, Antioquihau cuure nii Jodea nenacaauru tabaauru. Nii Antioquihau turuhin jetaote, nii cuu nenacaauru- Jesocurisito coreniha cana nejeraauru relaaure jetao, aitoaha Moisesane jaan que. Inoaelu aitoaha Moisesane rijitjoein:

“Inara jabereco cari jiununuhin saerateneichene, inara osa caje inara culucohin, inara ranaa nainerihe Cana Coaunerata,” naaure jetao. ² Nii jaun jetaote, coreniha acaauru aina, ita cotaicha rijitocure jetao Faboro aina Berenabeen. Nii jaun jetaote, inae Faboro aina Berenabeen que tacaajein jetao, acaauru aina, nii cuu nenacaauru tabaauru naaonjoaainunri letoaaure jetao- nii cuu nenacaauru- Jesocurisito ranojoihunru- bichauhenaauru, nii que iriha cuuruha nii Jerosaleen nenacaauru- Jesocurisito ranojoinunru bichauhenaauru, afosotooru, naaonjoainuri ainane coina.

³ Nitohanein jetaote, letoanajauruhane jaun, nii Antioquihau- nese caje, Jerosaleeun cuure- Faboro aina Berenabeen, cuu nenacaauru- tabaauru aina. Nitohanein cuhin jetaote, Fenisia batane, Samaria batane, naaonjoainuri choaae situurunein jetao, nii cuu nenacaauru- Jesocurisito ranojoihunru rai beeure:

“Naaajoaainte, Jorioniheichuru netonai coroatajane Cana Coaunera, jauriaa acaauruhacha sacui jianein, nere tonoraauruhane coinara,” naain beeuruhana jaun jetaote, coroaecure jetao- nii cana nejeraauru- Jesocurisito ranojoinunru, acaauru rai nii beeuruhana jaun coitucuhin.

⁴ Inae nii Jerosaleeun turuuruha- Faboro aina Berenabeen jana jetaote, raotojoein acaauru raare satiin- nii Jesocurisito ranojoinunru, saain nii acaauru bichauhenaauru, saain nii afosotooru, naaonjoaainunri. Nii jana jetaote, satiin itolere ichaain, acaauru coroatajaniha Cana Coaunerane beebejeure, acaauru rai. ⁵ Nii jaun jetaote, nimichuhin, nichaauraaain jetao:

“Nii Jorioniheichuru Jesocurisito esenetaeraauru raite caohachae aitocoaachene, aito-halu Moisesane rijijieein rai jabereco cari saerateeuruhane coinara. Nii choaae tacaainte

caohachae, satiin Moisesa aitoonjoalu rijijieein ichaohin, esenetaain tonorauruha nii Jorioniheichuruna,” naaure, tabaauru fariseecuru- Jesocurisito ranojoinunru.

⁶ Nii niritocuruhana jaun jetaote, satiin netaojiaaure- afosotooru, nii cuu nenacaauru ichauhenaauru, naonjoainuri, nii que ita rai ereein, coitucuruha jiniquiqiine coina. ⁷ Cuu nii que ereerocuruhane jana jetaote, Fedoro netonoai nimichuhin:

“Curisito coreniha- chasocuru, inarate raotojoein, inae carajaa catohanein canu cotijiaain canu raa Cana Coaunerane coitucuhiche, jianacoo nosa caje mitunaa nainecuruha Jorioniheichuru netonaine coina, Jorioniheichuru rai nere beebelijhanune, esenetana nainecuruhanane coinara. ⁸ Leeinjiin- Cana Coauneraachate, satiin- cacha suujua coitucuujuera. Nii Cana Coaunerate, cana que coarateein, Jorioniheichuru rai, rai Suujue tera. Nii jaunte raotojoein acaauru raane coitucuhacache, cana rai, rai Suujue tihalune rijijieein, acaauru rai netonai, rai Suujue tihane jaunra. ⁹ Coatia nejelauneein, Jorioniheichuru coaraain nihei- Cana Coaunerate. Satiin cana coaraane rijijieeinte, joareein cacha coaraain ne Cana Coaunera. Nii jaunte, esenetaauruha acaauru netonaine jaun, acaauru suujue coulucoe Cana Coaunera, cana rai ichaane rijijieein. Satiinte, itaneein ne cacha. ¹⁰ Aihana jaun, chanute inara raajenhane, Cana Coaunera leratenaa jerequiche, caa nere esenetaeraauru rai caaintati ichaonaa- anajiin tenaa jereeinta. Nihei, canacaanu nihanatiin, nitohanai- ichaonaa- abaantana nainera lanaalata. Niheichu cana inoaesihuru nihanatiin, nitohanai ichaonaa sacunaa nainesihuruhalune coalanaalata. ¹¹ Nete, rai Calaohi Jesoso coreniha atiin nechu nirijieein core colane, cana suujue ichoterateein, couluuoca Cana Coaunerane coitucuhacachera, jerichanejeein acaauru suujue couluuocane rijijieeincha,” naa acaauru rai Fedorone jana jetaote, ereeruhane jianein jetao, ¹² curuatoroain, satiin- curuaequin aonajeeure. Nitohanein:

“Naaonjoaainte, canacaanu aina cuaain cojelanaacojoa ichaain, canacaanu coroatajane Cana Coaunera, Jorioniheichuru aina nihacaanune janara,” naain acaauru rai jetao beebjeeure, Faboro aina Berenabeen. ¹³ Inae ereeruhane nainaauruhane jana jetaote, acaauru rerohariha jetao ere Saantiaao:

“Aonacuche satiin Jesocurisito coreniha canejeranein nenacaauruna, caa que erete aonaquichera. ¹⁴ Naaonjoaainte, jauriaa Jorioniheichuru raenihane baiha, inae enene janijiin niicha ranojoinunru- Jorioniheichuru coroatajane Cana Coaunera, acaauru netonoai nichao que ichaooruha jerihane rijijieeine coinara.’ naainte canacaanu rai be Simoon- Fedoro. ¹⁵ Niritiin inoaelu beein, nere bera inoaesihuru que laenaeratihalu- Cana Coaunerane tocohanein:

¹⁶ Rabiri inamacooru caje
neferatanaaneein nenacaauruna,
coroatajaniha cuureeunni.

Leeinjiin canuhacha jerenohicha
ichana jerenacaauruna,
coroatajaniha cureeunnicha,

¹⁷ itolere chaauruatane sacutaain
canu ere beebjeeuruhane,
cacoitucuhin carohan nichuuntanaa nainecuruha
Jorioniheichuru netonaine coinara.

¹⁸ Caritiinte,
inoaelu caje coauneein berateein
Nere laenaeratelu Cana Coaunera,
coitucuhacachene coinara.’

naain Quiricha cuhane laenacuruhalu Cana Coaunera ere bera- *profetacurune* rijijieeinte,
nii nainaauruhane coina aihurera.

¹⁹ Aihana jaun, coa Jorioniheichuru rai, caaintati ichaonaa tenaa coacache, inae jauriaa acaauruhacha esenetai jianein, Cana Coaunera ere tonorauruha natiinta. ²⁰ Raujiaainchate naine, quiricha cuhane laenaain: ‘Jiaonriha, cacha ichanohineein nenea chosi rai niicha teuri lenone quichenera. Jiaonriha, sinijieraaoquichene nihanatiin, nejelau ene aina naosateechenera. Niheichu, sinijieraquelanaala neichene nihanatiin, jiaonriha jelai tein raelanaala, ene aina ichaohichenera. Jiaoarihachu, enecuru nihanatiin, sinijieraaoquichene nihanatiin, nejelau quicha aina ichaohanera. Niheichu, jiaonriha lanaquelanaala nihane nihanatiin, jelai tein raelanaala quicha aina ichaohanera. Niheichu, jiaonriha raro ruluhiin sonojoin lenone quini naonjoaichenera. Niheichu chaen, ichana niha natiin, jiaonriha quiichenera. ²¹ Nii coataate neeure, inoaelu caje coauneein, neseeruru nainetiin, nebetacanaa janonaa bana nainetiin, nii netaojiaauruna jaan- sinacoca asaae netaojiauuruhane, nii Moisesa aitoojoan ereretaain que cana relaeranuurura.’ naain laenaain letoaacachenete caohachare,” naain jetao acaauru rai ereereje Saantiaao.

Jorioniheichuru rai Jerosaleen caje letoanojoneein nena- quiricha

²² Nii jaun jetaote, saain Jesocurisito ranojoinunru, acaauru bichauhenaauru, afosotooru, naaonjoaain jetao Jesocurisito ranojoinunru nejesinanejeein netiin, coacuhin jetao, acaauru tabaauru janiichure, Antioquihau, Faboro, Berenabeen, naaonjoainunru aina, letoanajaauruhane caina. Nitohaneein tabaauru janijiin jetaote, Jodasi- Barasabaneein acaauruhacha curuaatei, chaen Silasi, naaonjoainunru letoaure. Acaauru jetaote, nii Jesocurisito ranojoinunru- cana nejeraauru rai, jataain nelatineein neeure. ²³ Nitohaneein letoanajaain jetaote, acaauru aina quiricha laenaain jetao letoaure, naain Antioquihau nenacaauru- Jesocurisito ranojoinunru rai, nii Jerosaleen nenacaauru- afosotooru, acaauru bichauhenaauru, naaonjoainuri.

Nii quiricha- acaauruhacha laenai cuhane jetaote:

“Saainna- afosotonichaanu nena, inara coaucaanura. Saain, Jesocurisito ranojoneein nenacaauru- cana nejeraauru bichauhenaauru ainane, inara coacuhin, caa laenaain letoacaanura. Saain Jesocurisito coreniha- canacaanu nejeraneein, Antioquihau, Siriau, Silisiau naaonjoainun- Jorionelanaala- neniquichene raina, caa laenaain letoacaanu, ²⁴ canacaanu letononelanaala, caa Jerosaleen caje cuhin, inara suujua rerohecaa cuuruha, inara jabereco cari molohiche, aitoa Moisesane rijijieeine que aitiin, leejiniin chacoitucuhi rijijieein, inara tenaa jerecuruhane coitucuhacaanune jaunra. ²⁵ Nii jaunna, satiin coacuhin, coroatajaain canacaanu caje nenacaauru- cachaauru letoacaanu, jataaen canaacha belaihuri- Jesocurisito coreniha- cana nejeraneein nenacaauru- Faboro, Berenabeen naaonjoainunru aina, canacaanu aina nenacaauru coroatajai cachaauru letoacaanu, inara coaraa uuruhane coinara. ²⁶ Nii Berenabeen aina Faboro ichaote, jataaen lunajeriin ne, Cana Curuaanaa Jesocurisito ere tonoraain, nere beebejeruhane corenihara. ²⁷ Nitohaneina, nii Jodasi, Silasi naaonjoaain letoacaanu acaauru ainara. Acaaurute, inara rai ereein, jitariin inara rai niriinanai biha cuurureein, nujuaaen cajera. ²⁸⁻²⁹ Cana Coaunera- Suujue- suuju- atenojoneeinte, canacaanu rai caohachae, inara rai ichaonaa caaintati tenaa naineni- hacaanura. Raujiaainchane inara rai aitiin laenacaanu: ‘Jiaonriha, cacha ichanohineein nena- chosi rai niicha teuri- lenone quichenera. Jiaonriha, raro ruluhin sojoin lenone quiiin naaonjoaichenera. Niheichu chaen, ichana nihanatiin, jiaonriha quichenera. Jiaonriha, sinijieraaquichene nihanatiin, nejelau ene aina naosateechenera. Niheichu, sinijieraquellanaala neeichene nihanatiin, jiaonriha jelai tein- raelanaala ene aina ichaohichenera. Jiaonrihachu, enecuru nihanatiin, sinijieraocene nihanatiin, nejelau quicha aina ichaohanera. Niheichu, jiaonriha lanaquellanaala nihane nihanatiin, quicha raelanaala jelai tein aina ichaohanera,’ Nihei nenacaen nii baihata. Caa aitocoanune rijijieein, tonoraain ichaohichenete, caohachaa in ichaain, caohachaa in ichaonaa naineriquicheeincha. Raotojoein neeuchera,”

naain jetaote, nii Antioquihau- acaauruhacha letoaaene- quiricha laenaure, letoaauruhane caina.

³⁰ Nitohaneein jetaote, inae nainaaauruhane jaun jetao, ita rai necoeein, Antioquihau cuure nii Faboro, Berenabeen, Jodasi, Silasi naaonjoainuri. Nii Antioquihau turuhin jetaote, nii cuu nenacaauru- Jesocurisito ranojoinunru jitariin taojiaain jetao, nii acaauru rai- afosotooruhacha letoai- quiricha teeure jetao, acaauru rai. ³¹ Nii jaun jetaote, jora- caain ereretaain coaraain jetao, coroaacure jetao, nii cana nejeraauru- Jesocurisito ranojoinunru, caohatiin acaauru suujuaatein, acaauru suujua lararajiaain, ichacuruhana jaun. ³² Nii Jodasi aina Silasi netonai jetaote, Cana Coaunera caje erena raauruhane, cacha rai beebejeraneein neeure. Nii jaun jetaote, niha acaauru rai rauhina jaun jetao, nii Jesocurisito ranojoinunru rai ereein jetao, acaauru suujua lararajiaain jetao, acaauru suujua nunaure, acaauru rai ereein acaauru suujuaatein. ³³ Nitohaneein jetaote, cuu carajaojoaain neeuruhane baiha jetao, inae acaauru rai necoeere nii Antioquihau nenacaauru- Jesocurisito ranojoinunru. “Raotojoein caunichuchera.” naain jetao, acaauru rai necoeere, ³⁴ jelaiha Jerosaleeun cauhaucuruha, nii letoanajaaurera rene, Jodasi aina Silasichurune caina. ³⁵ Nii jana, Berenabeen aina Faboro jetaote, cuu nii Antioquihau nedaure. Nii cuu arajiiin nenacaauru aina jiniinquin, cuu jetaote, co- joanonetojoein Cana Curuaanaa ere beebejeein, cachaauru relaaure.

Misionero neein amuhane coroata satiha Faborone

³⁶ Nii baiha carajaojoaain neein jetaote:

“Coanete, turunichaaca, satiin nii jauriaa Cana Curuaanaa beratenojoi beebejihacaluna jaanru- neseeuu sacutaaincha. Chatohaneincha neeure, nii cuuru nenacaauru- cana nejeraauru- Jesocurisito ranojoihunruta,” naa Faboro, Berenabeen raina jaun jetaote

niqui, ³⁷ acaauru aina Joaan naain curuajai- Maroco amanaa jeriha aina- Berenabeenne jana jetaote, ³⁸ rautaaajoaenihana jaun, jerecojaene jetao Faboro, jauriaanejeein cuuru bana, Paanfiliu ratirinajaain, cauha cuhalune jaun jetao, acaauru jiniichaain- acaauru amihaneeon ichajeein sacuenihalune jaun. ³⁹ Nitohaneein jataaen amaane jerelanaala, jataaen coiintiha Faborona jaun jetaote, jelai teein jetao, nii Maroco cotijiae jetao Berenabeen, corianeraaunu que. Nitohaneein cotijiaain jetaote, aina Chifereu cuure jetao, ucuae cunaa bote cuhane fauhin.

⁴⁰ Nii jana, Faboro jetaote, jelai teein, corianeraaunu que Silasi cotijiae. Nii jana jetaote, acaauru coroatajaniha Cana Coaunerane caina jetao, acaauru rai Cana Coaunera bajaain letoanajaunre nii Antioquihau nenacaauru- Jesocurisito ranojoinunru. Nitohaneein jetaote, jelai caje nerocohin cuure jetao, ⁴¹ Siriau, Silisiau naaonjoainun. Cuuru turuuruuna jaun jetaote, nii cuuru nenacaauru- Cana Curuaanaa Jesocurisito ranojoinuru rai ereein jetao, acaauru suujuateeuere, caohachain rauhijiriin, jianelanaala Cana Coaunera ere tonoraain, niicha jerenohicha ichacuruhane caina.

16

Faboro aina Silasi corihaniha cuha Timoteeone

¹ Nitohaneein cuhin jetaote, Derebeeu, chaen Listrau, naaonjoaihun, turuha cue Faboro. Nii jana jetaote, cuu leeinjiin cacha- Jesocurisito esenetaera- Timoteeoneein curuajai- Jorio bene que nebaain- Curieco que inacanaa ruha cue Faboro. Nii neba jetaote, Jesocurisito esenetaera ne. ² Satiin- Listrau, Iconioo, naaonjoaihun nenacaauru- Jesocurisito coreniha cana nejeraauru jetaote, “Aca jete, jataain, caohacha cachaneein ne,” naaure jetao que, coitucuureraauru. ³ Niritiin, rai beeuruhane jaun jetaote, acaauru corihaniha cuha Timoteeone jere Faboro. Nitohaneein acaauru corihaneraanu que amaauruhane caina jetaote, Timoteeo jabereco cari jihunuruteein, saerate Faboro. Nabana rautaelanaala, que nererojoecaauruha cuu nenacaauru- Jorioocurune coataa jetaote, nitohaneein terate Faboro, inae, satiin cuu nenacaauru- Jorioocuru, Curieconein niha Timoteeo inacane coitucuuruhane jaun. ⁴ Nitohaneein, acaauru aina Timoteeo amaan cuhin jetaote, situuruuna jaun nenacaauru neseeuuru nainein, Jorioniheichuru- Jesocurisito esenetaera- aauru rai jetao, aitiin berateeuuruha afosotooru aina- Jerosaleeun nenacaauru- Jesocurisito ranojoihunru- coaaraaurune rijitoojeein beebejeein jetao cujuueere. ⁵ Nitohanihana jaun jetaote, jelai choae jauhecotojoeiriin, esenetajejin cujuueein nejeontejeein, sacuuere Jesocurisito ranojoihunru.

Leeinjiin Masedonia cocoaicha que, Faboro notaaca Cana Coaunerane

⁶ Asia batane que nenacaauru rene cuhin beebejeeruhane jereniha Cana Coaunera Suujuene jaun jetaote, rauhijiriin cuure, Forijia batane, Galasia batane, naaonjoaihunri jeloon situhin. ⁷ Nitohaneein jetaote, rauhijiriin cuhin, Misia batane- nunuhe que turuha cuure. Jelai caje coaunein jetaote, Bitiniau bataneun que turuha cunaa coaauere niqui. Ne jetaote, cuuruhane caohate jetao, Jesoso Suujue. ⁸ Nii jaun jetaote, nirijieein, rauhijiriin Misiau turue lanaala, rauhijiriin situhin, Toroasi cofauhanaun, turuure. ⁹ Ecu netiin jetaote, janotiin sinihu coetacai rijitoojeein leeinjiin cacha- Masedonia cocoaicha que notaaca Cana Coaunerane jaun jetao, nii Masedonia cocoaicha aina, itaque taca cue Faboro. Que tacaain jetaote, nacatiha nichaauraaain: “Atiin, Masedoniau, turuha uute, cuu canacaanu relaicha,” nae jetao, Faboro sinihu. ¹⁰ Nitohaneein notaaca Cana Coaunerane biha Faborone jaunne, nii rijijieein neruujueein, Masedoniau cuhacaanu. “Jerihane, cuu Jesocurisito que erejeein beebejena cointate, cuu cana cotiharate, Cana Coaunera,” naaina, cuhacaanu.

Filipoo turuuruha Faboro aina Silasine

¹¹ Nitohaneaina, Toroasi cofauhanaun caje, nesaruna- leeinjiin bote cuhane fauhin, cuuana cuhane cujuuein, rauhijiriin Samotoroasi cobenaun, tacanacanejeein cuhacaanu. Nii cojoanoo kuhine, turuha cuhacaanu Neapolisihu. ¹² Jelai, cajana, atane choaen cuhin, Filipoo turuha cuhacaanu. Nii Filipo te, Masedonia batane que nenea- nese taaainein- Romanocuru nejesina que cocoaichaquuin nenaane. Cuuna inata janojoojin, neeorihacaanu. ¹³ Nitohaneeinna, cuu, nebetacanaa janonaa bana, naain nese edaa cuhacaanu, nucuhe auhaniha cuhin. Cuu niha netaojiaain- Cana Coaunera bajaauruha- Jorioocuruuna jaun coitucuhacaanuna jaun. Cuuna turuhin, nelauriaain, cuu netaojianacaauru- enecuru rai, Jesocurisito que ereerejeein beebejihacaanu. ¹⁴ Nii cuu netaojianacaauru jana nenaaleeinjiin- ene curuaate, Lidia ne. Acate Tiatira nese caje unaanein, cajone caohachalanaajihojaain que- necoretiha nenea ne. Nii enete, aihuruha Jorioocurune rijijieein, Cana Coaunera coroaera nihana jaun, coroatajane Cana Coaunera, rautaaain, Faborohacha

beebejei aonaane coina. ¹⁵ Nii jaunte, saain loreri asae nenacaauru naraichuru aina jiniiquin, baotisoanojoneein neeuruhane baiha:

“Esinaaen rauhijiiiriin Cana Curuaanaa esenetaeraneein nihanune esenetaaichene, caloheri asaae, siniha uuchera,” naain canacaanu chunaa Lidiana jaun, cuu nihacaanulu.

¹⁶ Inae, ita taojiaain- Cana Coaunera bajaauruhane jaan cuhacaanune janate, leeinjiin ranuna- coseenraneein nenea aina ita eruhaacaanu. Nii ranunate, saruha Moconajaerane que, enaacha, chaaelai nihane, cojoeluhinae. Nitohaneein, enaacha chaaelai nihane, cojoeluhinaane jaunte, que nihane, chaaelai cojoeluhinaerateein, coreniha arajiiin coriqui nihane, raerajeeure, nii sirichaauru. ¹⁷ Nii ranunate Faboro aina, cuujihacaanune jana, canacaanu caaijie uhin, ehequuin:

“Caa cachaaurute, acaihanejei Cana Coauneraneein nenea- aitoonjoa beebejeeureranera. Acaaurute, raotojoeiin caseteco caje nichoteein jianacoo nenea nainiha cachanejaan beeureranera,” nae, ehequuin- nii ranuna.

¹⁸ Nii jaun jetaote, cojoanonotojoeiin, niriti nejesina nihane jaun, inauhene aonajenajaaocane baiha, inae tabiicha, coaetae Faboro, araai janohin, niritonajaaocane jaun, coetaaain jetaote, nii chaaelai cojoeluhinaa- enaacha- nii ranunane jaan rai:

“Cana Coaunera Calaoihi- Jesocurisito coreniha, nii ranuna caje mituhin amuura,” naa Faborone rijijieein jetaote, caje mituhin amue, nii ranuna saruhera.

¹⁹ Nii jaun jetaote, inae neniha saruherane jaun, chaaelai cojoeluhinasinihane coaracuruha nii ranuna sirichaaurune jaun inae coreniha coriqui erunaa nainecurenihane jaun jetaote, Faboro aina curuataain Silasi mucuure nii ranuna sirichaauru. Nitohaneein, mucunajaain jetaote, amanajaunre, cocoinacaihuri acatiha, naain nese cataaun nenea- ita colurujueeuruhana jaun amanajaunre. ²⁰ Nitohaneein, amanajaain turuhanajaain jetaote, joesiocuru rai, nechu jataain, acaauru cotaiha nohaneein jetao:

“Caa Jorioocurute, satiin canacaanu nese sacutaain, satiin- cachaauru roerohecaaurera. ²¹ Chaentechu, cana Romanonihacachene ichao corenaa jereein, nejelau ichaonaa que ichaohacachene coina, que cana relaaurera. Aihana jaun nainihei, nii que ereein, que cacha relaauruhane jerichaachenera. Nitohanei ichaonaa que ichaonaa nainihacache, cana Romanonihacachene jaunta,” naaure jetao.

²² Nii jaun jetaote, satiin acaauru aina obajeein jetao, mucunajaauruhane jana, acaauru cajione rocoerateein jetao, enuha que bisichatenajaaure joesiocuru. ²³ Nitohaneein, mainajeriin bisichatenajaauruhane baiha jetaote, caresero cuhane enohanajaaure, caohatiin berainajaan caresero beraichane coina, aitiin. ²⁴ Niritiin suujuateein letoaauruha joesiocuruna jaun jetaote, caresero fuuniha, tenajae, sefo que acaauru tijia mucerateein, nii caresero beraicha.

²⁵ Nii jana jetaote, cuu dede cataaun, Cana Coaunera bajaebajajeein, nenatecuruha- Faboro aina Silasine jana jetaote, cuu aonajeeunre, nii cuu nenacaauru leeocheaauru- casetecocuru. ²⁶ Nii jana jetaote, luhecotariin uhe cana lialiaera, mijieeinetiin. Nii jaun jetaote, mijieeineein nerurujuaa nii caresero cuhanaine jana jetao, nejracaacooa caresero bacuujuaarune jana, satiin- nii cuu nenacaauru- casetecocuru caje nerojoirojoiri nii acaauru biji ichoracuru- *cadenacuru*. ²⁷ Nii jana jetaote, jitorooa nii caresero beraicha notane jana, nii caresero coaraane jana, satiin jetao, nejracaacooa nii caresero bacuujuaauru. Nii jaun jetaote, “Inae jecha sorooruha, nii casetecocuru,” naain jetao, rai esefara rocohite, raajenihane nesohin nijiaohanne coina. ²⁸ Nii jana jetaote, rai ehequuin: “Coaa ichaajenihane, chatoaneein necunaitaara. Satiina cau nihacaanura,” nae jetao, rai Faboro.

²⁹ Nii jaun jetaote, cono bajaain, soroneein cuhin, enohin jetao, Faboro aina- Silasi acatiha, rijijijianeein coasina caaun jetao, acaauru acatiha neseonrae nii caresero beraicha. ³⁰ Nii baiha jetaote, caresero caje mitanajaain jetao:

“Cachaauru, cha ichareeun, nitajihanune coataa, nichotihanune coinata,” naain ba- jaane jana jetaote:

³¹ “Cana Curuaanaa- Jesocurisito esenetaaute, nichoteei, ii sinijiera, ii calaoichuru, satiin ii loreri asaae nenacaauru, naaonjoaihunri ainara,” naain jetao, tonoraure, Faboro aina Silasi. ³² Niritiin tonoraain jetaote, rai Cana Curuaanaa Jesocurisito beratenojoi beebejeeure, satiin- nii loreri asae nenacaauru raine maajeein. ³³ Nitohaneein, dede catairi- jihu nihanatiin jetaote, temuha acaauru que- acaauru bisihuruhane jaanne jaun jetao, acaauru rai culeje nii caresero beraicha. Nii baiha jetaote, inae rai sinijiera aina, saain rai loreri asaae nenacaauru aina jiniiquin, baotisoanojoneein neeure. ³⁴ Nitohaneein jetaote, rai loreri asaae jetao, Faboro aina curuataain Silasi amaain jetao, coroaatenajae nii caresero beraicha. Nitoaneein jetaote, rai loreri asaae nenacaacuru aina jiniiquin satiin- sinijiera aina jetao corojeein, raotojoeiin neeure, inae Cana Coaunera esenetaauruhane jaun.

³⁵ Inae jano jana jetaote, folisihacuru letoaaure jetao, joesiocuru, Faboro aina Silasi joracaeratiha cuuruha, caesero beraicha quene coina. ³⁶ Nii jaun jetao te:

“Caraita, nere letoaaure joesiocuru, inara joracaain, inara jianichaaune coinara. Aihana jaun, inae nainiquiche, raotojoein mituhin, amuhichenera,” naa nii caesero beraicha, Faboro raina jaun jetaote, ³⁷ nii folisihacuru rai jetao:

“Canacaanu Romanonihacaanu natiinte, caohachaain rautaaain, canacaanu rai bajaorihei amuneein, satiin coarajaha cachane notaracae canacaanu bisiin, canacaanu enoaer-ateure caesero cuhanera. Nii natiinte, nech jataaen asinojoein, inae canacaanu mitaeratenaa jerecurera. Aihana jaun coatia miturihaacaanuhi, raajenihane uhin, canacaanu mitaa uuruhinera,” nae jetao, Faboro, nii folisihacuru rai.

³⁸ Nii jaun jetaote, turuhin beeuuha nii folisihacuru, joesiocuru raine jaun jetao, nesoonetoore jetao, Romano neeuruhane beeuuha acauru raine beeuuha, nii acauru letonocuru- folisihacuruna jaun. ³⁹ Nii jaun jetaote, raaje cuhin jetao, turuhin, Faboro aina Silasi joracaeratein jetao:

“Atiin, inara rai, baasoneein ichacaanunegue, canacaanu que inara suujua acatein, atiin, caelai caje amuchera,” naaure jetao, nii joesiocuru, acauru mitaain. ⁴⁰ Nitohanein, caesero caje inae mitanajauruhane jaun jetaote, mituhin jetao, Lidia rene, turuha cuure jetao, Faboro aina Silasi, cuu nenacauru- Jesocurisito corenihacana nejeraauro coaraain, acauru suujuateein, acauru suujua lararajiaauruhane baiha jetaote, jelai caje amuure.

17

Tesalonecau turuuruha Faboro aina Silasine jana, acauru que nererojoeccain, acauru aina baaecuruhane

¹ Tesalonecau turuuruhanne coina jetaote, Anfipolisi, chaen Apolonia, naaonjoaain neseuru choae situhin, cuhin jetao, turuha cuure Tesalonecau Faboro aina Silasi. Cuu jetaote, ita taojiaauruhana jaan coloheri- sinacoca sirichure cuu nenacauru Jorioocuru.

² Nii asaae jetaote, turuha cue Faboro, nitohaniha rai nichaona jaun. Nitohanein jetaote, nebetacanaa janonaa bana naineein jetao, nii sinacoca asaae cunajaque Faboro. Cuu jetaote, Jorioocuru aina nihane, ita cotaicha rijitonajaocure jetao, cuu acauru rai, Cana Coanera Quiricha Inoaesi ereretaain, nichata semanaai reeintiaain. ³ Cuu nihane jetaote:

“Inae nitohanihanne coina, letononeei nihana jaunte, ohin caje ichanaelu Mesihasi, Cana Coanera Quiricha cuhane aitohane nainane coinara,” naain jetao, rauhijiriin beebeje Faboro. Niritiin beein jetaote: “Caa inara rai- quicha beebejeite, jeelai Jesosoneein, canaacha cohajei- Mesihasinne,” naain jetao, beebeje Faboro.

⁴ Nii jaun jetaote, tabaauru Jorioocuru, arajii Curiecocuru- Jorioocuru aina ita taojiaain- Cana Coanera bajaaurera naaonjoainuri jetaote, esenetaacooaure, arajii enecuru- caohachanejein nenacaaurune maajein jetao, esenetaain jetao, Faboro, Silasi, naaonjoainuri aina neeure. ⁵ Nii jaun jetaote, acauru que necoelai caun jetao, acauru aina obajein, chachaelanaala, nelanaae caun bero cuhane amuhenuhenaacauru- neechu aansaineein ichaonacaauru ariin jetao taojiaaure, nii esenetaichuru Jorioocuru nii nese sacutaain acauru aina cachaauru rohecaain, cachaauru suujua auhacaeraanu que. Nitohanein jetaote, arajiin cache taojiaain jetao, Jason loreri asaae jetao, codoone- toha cuure jetao, Faboro, Silasi, naaonjoaain ariha, runajauruhane, acauru mucuhin, tararanajaain, cachaauru rai tenajauruhane coina jetao, niqii. ⁶ Ne jetaote, cuu Faboro aina Silasi ruurenihana jaun jetao, Jasoncha aina curuataain- cuu nenacaauru- Jesocurisito coreniha cana nejeraacuru- tabaauru amaure, tararanajaain, cocoinanacaihuru rene. Nitohanein, amanajaain jetaote, cocoinanacaihuru acatiha turuanajaain jetao, ehehequiiin:

“Satiin cana rai chauratane sacutaain, cachaauru rohecaain, cachaauru suujua auhacaaurerate, inae caa netonai turuurerera. ⁷ Nii inatiinte, turuuruhanne jana raotojoein ranajae, caa Jasonra. Acaaurute, Romanocuru curuaanaacuru curuaanaa eenferadoro- aitoonjoa ichoae iniin: ‘Nihaje leecha curuaanaacuru- curuaanaa- Jesosoneein curua- jaicha.’ naaure,” naain jetao, coulurujenajaure Jorioocuru letonocuru- nech aansaineein ichaonacaauru.

⁸ Nii jaun jetaote, niritocuruhane jaun jetao, aonacuruhane que nererojoeccaaure saain- nii cuu nenacaauru cachaauru, nii cocoinanacaihuru, naaonjoaihunri. ⁹ Nejetaote, nii cocoinanacaihuru rai coriqui tee jetao, Jason, nii aina nenacaauru aina, inae nii nese caje mituhin amuruha Faboroorune jana, acauru rai cainacuruhane coina. Nii aina jetaote, jianenaacure.

Bereau turuuruha Faboro aina Silasine

¹⁰ Inae nocohecane jana jetaote, luhecotariin, naain Berea nichae, Faboro aina Silasi letoaure jetao, Jesocurisito coreniha- cana nejeraauru, ucuuae cuuruha soronacanejeeine coina. Cuu turuhin jetaote, cuu nena- sinacoca asaae turuha cue jetao, Faboro aina Silasi. ¹¹ Nii cuu nenacaauru- Jorioocuru jetaote, naain Tesalonecau nenacaauru- Jorioocuru amuritoheriin jetao, caohachaa'in suujua coaraain neeure. Nii jaun jetaote, nii Faborohacha beebejei- Jesocurisito beratenojoi aonajeere, corojeein. Nii jaun jetaote, cojoanoonetoojeein, Cana Coaunera Quiricha Inoaesi ereretaaure jetao, jiniiquiin, esinaae rauhijiriin aitocuruha Faboro aina Silasine rijiichane coaracuruhane coina. ¹² Nii jaun jetaote, esenetaaure arajiin cachaauru- Jorioocuru, arajiin Curiecocuru aina acaauru benecuru- caohacha nejeein nenacaauru, naaonjoainuri. ¹³ Nejetaote, nitohaneein, Bereau neein, Cana Coaunera aitoonjoa beebejiha Faborone coitucuuiriin jetao cuuhin, cachaauru suujua roheceaa cuure jetao coaiteen, nii Tesalonecau nenacaauru- Jorioocuru, acaauru que nejerateeruha nii Bereau nenacaaurune coina. ¹⁴ Nii jaun jetaote, chajaain caeneenejelanaala, nii Bereau, Timoteeo aina Silasi, naaonjoain ratiriin, luhecotariin jelai caje mituhane coina jetao, Faboro letoaure jetao, cana temura nichae- cuu nenacaauru- Jesocurisito coreniha cana nejeraauru. ¹⁵ Nii jaun jetaote, Faboro corianiha cuure jetao, nii aina amuhemuhenaauru, Atena neseeu tiaain. Nii baiha jetaote, cuu Faboro ratiriin cauha cuure, chajaaajoain coaraa cuuruha Silasi aina- Timoteeocurune coina aitiin, acaauru letoaa Faborona jaun.

Atenau niha Faborone

¹⁶ Nii Atenau neseeu neein, Silasi, Timoteeo, naaonjoain cohaca nihana jaun jetaote, cuu itolere- araai laurii- cuu nenacaauru ichanohi- ecaanto coaraain jetao, jataain nererojoeae jetao, Faboro. ¹⁷ Nii jana jetaote, sinacoca asaae, Jorioocuru aina ita cotaicha rijite jetao, leeochoauru- ita taojiaain- Cana Coaunera coroaerauru aainane maajeein. Nitohaneein jetaote, cojoanoonetoojeein jerichanetojeein, jeelai que aitiin, ita cotaicha rijitonajaque, nese cataaun netaojianacaauru aina. ¹⁸ Chaen, cuu coroata lauriin nenacaauru- itolere coitucueracuru *filosofooru*, le laurii "epicoreocuru," le laurii "estooicocuru," naaonjoaihunri aina jetaote, Faboro aina, ita cotaain jetao:

"Cha quena ereereje caa nereretanaa inatoroa," naauruha tabaaurune jana jetao:

"Nejelau ataneu nenacaauru rai chosichuru- bera necaihua," naaure jetao leeochoauru, raotojoein, oo caje ichanaa Jesusone beebejiha Faborona jaun. ¹⁹ Nitohaneein jetaote, niha jataain chatohaneein, mijieineein rucuhaneine, ita taojiaain rucuhacuruhana jaun jetao, ichtane ucuuno- ajerineeojoain- Areopago neein, acaauruhacha curuaateihu jetao, Faboro cotijiaain amaain, cuu turuaain jetao:

"Nii canaacaanu rai- iicha beebejei- ena ecoona- erenaa benaa naineeina, canacaanu rai, ²⁰ jataain canacaanuhacha coitucuhi que ereeina jaunna, 'Naaonjoain quene aitoonra.' naain, canacaanu rai beeine jerichaanu, jataain coitucunaa jerichaanune jaunra," naaure jetao, ²¹ satiin Atena cocoachaneeruhane, chaen nejelau atane caje uhin- cuu nenacaauru naaonjoaihunri, niha chatohanaine, aonaain, que ita rai ereereena rautatoruhana jaun.

²² Niritiin Faboro caje bajaauruha, nii niha chatohanaine rucuhacuruhane jaan- ichtane ucuuno- Areopago netiine jana jetaote, acaauru cataaun nichaauruain jetao:

"Satiin inara Atena cocoaichaneiehenete, esinaae rauhijiriin, inara chosichuru coroa- jeein ichaohin neeiche. ²³ Nii jaunte, ita taojiaaichene jaancuru naineein, coaracaanne jana, cuuru ne- inara chosichuru rai lenone mocohichene jaancuru rorihuru. Nii rorihuru naineein coaracaanne janate, 'Chabana coitucueraai Cana Chosi rai' naain laenanohine- nii leeinjiin rori. Nii coitucuelanaala, inaraacha corojete, Acaihanejei Nena- Cana Coaunerane. Quena, caa inara rai ereere jeein beebejeun.

²⁴ Acate, Cana Coauneranein, itolere, cana rai chaauruatane Coauneranein, itolere, que nenacaauru Curuaanaanein, itolere, satiin cana janonaa sirichanein ne. Coatia, raajenihane- cacha ichanohinein nena loreri- Teenforo asaaecha ichaohi. ²⁵ Nieichu chaen, rai chaaelai icharaaunu latihei. Acate, itolere cana rai ichaona teein, neraain ichaonaana jaanu teein, itolere ne maajeein coaunaelu cana rai.

²⁶ Chaen jetaotechu, jauriaanejein leeinjiin cacha coaunaelu, caje arajiin nefoeratein, laurilauri catohanein- cana rai chauratane sacutaain- neenenu que. Nitohanein, cacha coaunain jetaote, nenajaauru nenajaauru neuruha le laurichurune coina, acaauru ichaona jaannu jelai beein jetao, cuu ichaooruhane jinatelu Cana Coaunera. ²⁷ Chaen, esenetaain coitucunaa nainihane, coitucuha cachane cointate, nitohanein ichaelu Cana Coaunera. Coatia niqui, cana caje corihae nihei Cana Coaunera. ²⁸ Cana Coaunera coreni- hate, ichaohin, nerurujuaain, naaonjoain ichaohacache. Inara araichuru tabaauru-

raotojoein erena que ereereena inaaureaauru jetaote: ‘Cana Coaunera cajete, nefoeratenaneein nihacache,’ naain ererejetocure. ²⁹ Nitohaneein, Cana Coaunera caje, nefoeratenaneein nihacachena jaun, nainihej nejlaueneein, cana suujua cuaain, ‘Aiha coata, ajeri, naaonjoaain caje- cacha ichanohineein nena- chosichuru- ecaantoorune tocohanaha jecha, Cana Coaunera,’ naain cana suujua cuaain nihacachene. ³⁰ Inoaelu jetaote laen, coitucurenihaluna jaun, niicha rautaai ichaa cachane jana, inauheneeicha coarajerejetelu jetao, Cana Coaunera. Jana, enenete laen, inae jinatihana jaan que tihana jaun, coitucuhin nere tonoraa, itolere sacutaain cachane coina berate. ³¹ Nitohaneein beratihana jaunte, inae Cojoanona- que banihateein- niicha rucujuei que tihane bana, caa chaauruatane que, sathiin- neinichaachene coareein Cana Coaunera, esinae rauhijiriin rai cachanein neein- caohachaaain suujua coaraaauru coitucuha- nii leeinjiin cacha janijiiin niicha ranojoi aina cuaaine coina. Niite raotojoein coitucuhacache, aca rai, nii ichaeraanu que, oo caje ichateein nihalune jaun,” nae jetao Faboro.

³² Niritiin, oo caje ichanarichaain cachane biha Faborone jaun jetaote, oo baiha ichanaain nena nainiha cachane esenetaaurenihana jaun jetao, batocure tabaaauru. Jana leeochoaauru jetaote:

“Leeocha banana, ii ere aoharihacaanuhincha,” naaure jetao Faboro rai. ³³ Niritocuruha raine jaun jetaote, cuu ratirinajaain amuhe jetao, jelai caje Faboro. ³⁴ Nii jana, tabaaauru jetaote, esenetaauruhana jaun, caaijie cuure. Nii jana jetaote, cuu acaauru aina cue leeinjiin cacha- Dionisio. Nii jetaote, nii ita taojiaauruna jaan- Areopagone- taotaojianacaauru bichauhenaneein, niha chatohanaine rucuheneein nenaane. Chaen leeinjiin ene- Damarisineein curuajai, chaen leeochoaauru naaonjoainuri jetao, Faboro caaijie cuure.

18

Coriintoo turuha Faborone

¹ Nii baiha jetaote, nii Atena caje amuhin, Coriintoo cue- Faboro. ² Cuu jetaote, Poonto batane caje unaa- leeinjiin Jorio- Aquila neein curuajai aina, ita ruure. Aca jetaote, rai comasai- Firisila aina, enanejeein Italia caje turuhin neeure Coriintoo. Nii bana, Romanocuru curuaanaacuru curuaanaa- eenferadoro neein nena- Culaodio, nii Roma caje, sathiin mituruha Jorioocurune coina, mijieinetiin aithane jaun jetao, jelai caje mituure. Nii jana jetaote, acaauru rene turuha cue jetao, Faboro. ³ Jerichanejeein, acaauru rijijieein, jacari caje lohanarinu que, acaauru ichanaa que amihaniha acaentonaina jaun- coaranaaca cue Faboro, cuu acaauru aina neein, jiniiquiin acaauru aina amihanihane coina. ⁴ Cuu jetaote, nebetacanaa cojoanona bana nainein, ita taojiaain- Cana Coaunera bajaauruha Jorioocuruna jaan loreri- sinacoca asae turuha cuhin nejesina ne Faboro. Cuu Jesocurisito beratenojoi beebejeein, Jorioocuru relaaain, Jorioniheichurune maajejin relaane, esenetana nainecuruhane coina.

⁵ Inae Masedonia batane caje, rene tururuha Silasi aina Timoteeocurune jana jetaote, jacari caje lohanarinu namihaneoo jianein, Cana Curuaanaacha beratenojoi benaacha que ne Faboro, rauhijiriin, aitho Cana Coaunera Quiricha Inoaesi cuhanene rijitoejein: “Jesosote esinae rauhijiriin canaacha cohajei Mesihasi ne,” naain coitucuruha Jorioocurune coina. ⁶ Ne jetaote, rautaarenihana jaun, inae obajejin cotaain, Faboro necoeje chanaure Jorioocuru. Nii jaun jetaote, rautaarenihana Jorioocuruna jaun, jelai caje mituhane, cojounacanu que jetao, cuu cajione romaromaain jetao,

“Inaraacha jerei ineinte, caseteconein nitajeriquicheeincha. Inae canu enene caje coaunein, cha ujaiahonein nihaaunra. Inarate, nii ujaiahonein neeiche. Inae aihane amuhanu. Ena caje coauneine Jorioniheichuru rene aihane cureeunnicha,” nae jetao Faboro, Jorioocuru rai.

⁷ Nitohanein, nii ita taojiaauruhana jaan sinacoca caje mituhin jetaote, rohan nena- leejiiin cacha- Tisio Josto loreri asae turuha cue Faboro. Nii cacha jetao, Jorionihei. Ne jetaote, esiaaen rauhijiriin laen Cana Coaunera ere esenetaain coroaajein, tonoraera ne. ⁸ Nitohanein jetaote, sinacoca curuaanaa- Curisifo, saain rai bereecuru, rai comasai, saain rai loreri asae nenacaauru aina jiniiquiin, Cana Curuaanaa ere esenetaaure. Nitohanein jetaote, arajii- Coriinto cocoaichanecuruhane jetao, beebejiha Faborone aonaain esenetaauruhana jaun, baotisanojieein neeure.

⁹ Le janotiin cuhane jetaote, coetacai rijitoejein jetao, Faboro siniha cue Cana Curuaanaa. Sinihu, rai ecocohin jetaote: “Coa canu ere beebejeeine jianihara. Jiaohine casiin jianeenera. ¹⁰ Canuna, ii aina nereunicha. Nerihain, caohachanejejin chatohanein cheterata, cau, caa nese que neeuruha arajiiin canu cachaaurune jaunne ichei aitoonra,” nae jetao, Cana Curuaanaa, Faboro sinihu. ¹¹ Nii jaun jetaote, coroata jaanacai cataaun

tiaain jetao, nii Coriintoo neein, jelai cocoaichacuru rai, Cana Coaunera ere beebeje jetao Faboro.

¹² Ne jetaote, Acaiha batane coberenadoro neein niha Calioonne jana jetao, Faboro aina nejerateein jetao, ita taojiaaure Jorioocuru. Nitohaneein, ita taojiaain jetaote, Faboro mucuhin amaaure, ita colurujueeuruhana jaan coloheri- *tribonal* asae. ¹³ Nitohaneein, mucuhin amaaain, coberenadoro acatiha turuaain jetaote:

“Caa cachate, cachaauru suujua tacaain, nejelauneei Cana Coaunera coroaajeein tonoraauruha cachaaurune jereein ne, cana rai cocoaeraa nitohanai ichaonaane saijieein, rautanaa cojoaelanaalara,” naauruhane jana, ¹⁴ cuu irihane coina, aonajiha Faborone jana jetaote, cuu Jorioocuru cotaicha rijitiin jetao:

“Jataain baaso ichaain, sonajaain jahin, naaonjoaain que inara ere nihane jana nihanena, nainereein canu rohecaachene latelanaala, jeriquichene rijijieein, inara-Jorioneguichene aonacaain tonajelanaalanera. ¹⁵ Nena, inara aohana naineneein, joaereein, nitohaniha inara ichaona jaun aitiin, inara raajenihane inaraacha coacui que aitocohichene jaunra. Inara nii rucuhacuche. Coatia canu, nii que enonaa nainihaaun, nitohanai rucuharanu que nenihanune jaun,” naain jetao, ¹⁶ nii ita colurujueeuruhana jaan coloheri- *tribonal* caje, nii Jorioocuru sitae, coberenadoro Calioon.

¹⁷ Nii jaun jetaote, sinacoca curuaanaa- Sosetenesi mucuhin jetao, faohacure, nii ita colurujueeuruhana jaan coloheri- *tribonal* acatiha teein. Ne jetaote: “Coaraain nainauru-ruinera,” naain jetao cuu coarajenajae coberenadoro- Calioon.

Antioquihau cauhin, jelai caje nacoauneein misioneroneein cuhane nichata sathiha Faborone

¹⁸ Araai janohin, Coriintoo nihane baiha jetaote, Jesocurisito coreniha- cana nejeraauru rai necoeure jetao, Aquila- chaen rai sinijiera Firisila, naaonjoaain aina jiniiquiin-Faboro, Siria bataneu cuuruhane coina. Nitohaneein cuhin jetaote, cucuana cuhane cuujueein, Sencurea turuhin jetao, caje amuhane coina bote cuhane fau rai, rai couturi loraocaain joaerete jetao Faboro, Cana Coaunera rai naitoonjoanlu nainane cojounacanein. ¹⁹ Nitohaneein cuhin, inae Efesoo turuhin jetaote, cuu Aquila ratiri, rai sinijiera Firisila aina. Nitohaneein cuu ratiriinajaain jetaote, naain nena sinacoca asae turuha cue jetao- Faboro. Cuu turuhin jetaote, enohin cuu nenacaauru- ita taojiaeraauru- Jorioocuru rai ereerejeein jetao, relanajae Faboro. ²⁰ Nii jaun jetaote, cuu carajaain acaauru aina nihane coina, Faboro chunaare. Ne jetaote, ainaa jerelanaala, acaauru rai:

²¹ “Jeriha, Cana Coaunera nena, caa baiha inara rene turuha ureeunicha,” naain jetao necoe acaauru rai Faboro.

Nitohaneein, necoein jetaote, leinjiin bote cuhane fauhin, Efeso caje amuhe Faboro. ²² Nitohaneein amuhin jetaote, Sesareea turuhin, jelai caje coauneein, atane choae cuhin, Jerosaleun turuha cue Faboro, cuu nenacaauru Jesocurisito ranojoinunru coaraane coina. Nii baiha jetaote, caje Antioquihau cue jetao- Faboro. ²³ Nii baiha carajaa-joaain neein jetaote, coaiten amuhemuhena nunuhetein, itolere Galasia batane, Firijia batane, naaonjoainuri sacutaain amuhemujueein, Jesocurisito esenetaeraauru suujua-teein, acaauru suujua laraarajiae jetao Faboro.

Efesoo Jesocurisito que ereerejiha Aforone

²⁴ Nii jana jetaote, amuhemuheca Faborone naniha, Efesoo turuhe jetao, leinjiin cacha-Alejaandiria cocoaicha- Aforonein curuajai. Nii jetaote, caohatiin Cana Coaunera Quiricha Inoaesi coitucuhin, raotojoein ereerejein, cacha relanaa coitucue jetao. ²⁵ Aca jetaote, esinae rauhijiriin, Cana Curuaanaa aitoonjoa coitucuhin, esenetaain, tonoraain nenaane. Nii jaun jetaote, raotojoein ereerejein coroaajeein, rauhi cuhane cuaain, Jesoso aitoonjoa beebejein, que cana relae. Ne jetaote, Jesocurisito esenetaeraauru rai, rai Suujue tiha Cana Coaunerane coitucuhelanaala, acaihanejein Cana Coaunera ere tonoraera neein niha cachane coujounacanu que, cacha baotisa Joaan neeicha coitucuujiha natiin jetao, nitohanein cacha relae jetao, Aforo. ²⁶ Nitohaneein jetaote, chaque tonaje lanaala, ita taojiaauruha Jorioocuruna jaan loreri- sinacoca asae cacha relae, sathiin aonajera urichoo. Nii jaun cuu neein aonajiha Aquila, rai sinijiera Firisila ainane jaun jetao, cotijiaain bujuaihu amaaain jetao, rauhijiriin jeriha Cana Coaunerane rijijieein jetao, beeuere Aforo rai, jelai amurithoeriin coitucuhane coina. ²⁷ Nii baiha jetaote, Acaiha batane cunaa jeriha- Aforone jaun jetao, quiricha laenaain, aina letoaaure, nii Acaiha nenacaauru- Jesocurisito esenetaeraauru rai, caohachaain belaaain raauruhane coina. Inae Acaiha turuhin jetaote, Cana Coauneraacha belainojoineein- Jesocurisito- esenetaeraauru corootajane jetao, jataain Aforo. ²⁸ Nitohaneein jetaote, rauhi coaraain, rauhi cuhane cuaain, Jorioocuru rai ere, sathiin aonajera urichoo. Nitohaneein, acaauru rai ereerejein jetaote, acaauru rai Cana Coaunera Quiricha Inoaesi ereretae jetao,

Cana Coaunera jerenohineein, letononeein Mesihasi niha Jesoso ne que, aitoha Cana Coaunerane beein. Nii jaun jetaote, chunijiu cuaain tonaain Aforo batiin tonaain erena nainecurene jetao, Jorioocuru, acaauru que coarateein aitohana jaun.

19

Efeso turuha Faborone

¹ Coriintoo niha Aforone nainiha jetaote, Efeso cue Faboro. Efeso turuhane caina jetaote, ichtane tabai ucuuno que iniin, ichtane tabai choae situhin, turuha cue jetao, Efeso Faboro. Cuu jetaote, le laurijieein Jesocurisito esentaeraauru aina ita eruure jetao.

² Nitohaneein, runajaain jetaote, acaauru rai:

“Tana, Jesocurisito esenetaichene nunuheteichene bana, inae Cana Coaunera Suujue rain neicheluneta,” naain acaauru caje bajaa Faborone jana jetaote:

“Aihahacaanuta. Coatia chaabana niritiin, esenetaeraauru rai, rai Suujue tiha Cana Coaunerane coitucuhacaanuta,” naain tonoraauruhane jaun jetaote:

³ “Chatohanai quetajian, baotisanajoineein neecheta,” naain bajaa Faborone jana jetaote:

“Caha baotisaain coujunacatihalu Joanne rijijieinchate, canacaanu coujunacateein neeurelura,” naain tonoraauruhane jaun jetaote:

⁴ “Aiha chuhisicha. Nii Joaante chuisi rauhijiriin Cana Coaunera esenetaeraauru coujunacatelu baotisaain. Chaentechu nii caaijie turuheneini- Jesoso esenetaauruha saain cachaaurune caina beebejelu,” naain beebejiha acaauru rai Faborone jaun jetaote, ⁵ Cana Curuaanaa Jesocurisito coreniha, inae baotisaain coujunacatenohineein neeure. ⁶ Chaen, acaauru choae biji merecaain, Cana Coaunera bajaa Faborone jana jetaote, acaauru choae fauha uha Cana Coaunera Suujuena jaun, itolere nejelau ere que ereein, aitoroatiha Cana Coaunerane beebejeeure. Nitohaneein jetaote, rai nere cuhanene maajein Cana Coaunera beratenojoi ita rai beebejeeure. ⁷ Itolereenein jetaote, lechoonca coroatajaure, nii cachaauru- Cana Coaunera Suujue raeracuru.

⁸ Nichata ateein, cuu neein jetaote, netaojiaauruha- Jorioocuruna jaan loreri- sinacoca asaa cuhin, Cana Coaunera ere beebeje jetao, Faboro, chaque casilanaala. Cuu jetaote, “Naojoarichaain nii Cana Coaunera Cojoananaa- Ena Turunaa,” naain beebeje, esenetaauruha cachaaurune caina. ⁹ Ne jetaote, tabaauru, nechu jataain, cotaiha esenetana jerecurenihana jaun, esenetana jerelanaala jetao, satiin aonajeureru urichoo baasoneein, nii Ena Turunaa Ichaonaa que ereeuruhane jaun jetao, cuu ratirinajaain, cachaauru relaa- leeinjiin cacha- Tiranoneein curuajaine jaan- coloheri asaa, nii Jesocurisito esenetaeraauru- jitariin amaain jetao, nelonae Faboro. Cuu jetaote, cojoanoone-tojoein, Cana Coaunera ere beebeje jetao, Faboro. ¹⁰ Nitohaneein jetaote, cuu coroata jaanacaain, cacha relaae jaun jetao, Asia batana sacutaain nenacaauru, Jorioocuru, Jorioniheichurune majeeinchuru, Cana Curuaanaa aitojoan beebejiha Faborona jaun, aonacure.

¹¹ Nitohanihana jaun jetaote, Faboro aina cuaain jetao, itolere cojoaelanaacojoai ichaain jetao, cachaauru notajae- Cana Coaunera. ¹² Nitohaneein coroatajaniha Cana Coaunerana jaun jetaote, Faboro que, cajione turuaain, amaain jetao, cunaitenacaauru dadaauruhane jetao, nerautaaure- itolere cunai caaun cunaitenacaauru, itolere coitucuhichuru ichanaaneinchuru- cunaitenacaauru caje jetaote, nii coitucuhichuru sitae.

¹³ Nii jana jetaote, neeurelu- benaneneein nenacaauru- Jorioocuru- amuhemujueein- moconajaera ichanaanein cunaitenacaauru rautaeraniha nenacaauru. Niichuru jetaote, “Jesoso coreniha mituuche,” naain, nii suujua cuhane moconajaera letono sirichaauru caje sitaauruhane caina jetao, coacuhin, ichaa Faborone rijijieein jetao, nii moconajaera ichanohineein coitucuhui que, cojoeonacaauru rai jetao: “Faborohacha beebejei- Jesoso coreniha, nii cacha caje mituhin amuura,” naaure jetao.

¹⁴ Leeinjiin Jorio- Esesebanein curuajai calaohichuru- caaunsinein nenacaauru jetaote, nitohanecure. Nii Esesebate, saseredotecuru curuaanaanein ne. ¹⁵ Ne jetaote, coitucuhichuru sitanaa jerecuruha, que cojoeonaa cajene jana jetao:

“Canuna, Jesoso coitucuhin, Faborone maajein coitucunra. Jana laaen, inara coitucuhaaun. Cha nequiche chaainti inarata,” ¹⁶ naa nii cacha suujueniha netiin- nii coitucuhine rijieeoritiin jetaote, acaauru choae tacaatiin jetao, sonajae jetao, acaauru amuritiin nunujuetohana jaun jetao, banejelanaala jataain cunaitanajaain, jitariin acaauru cajionene majeein, caohachanainejeein, soaisoiriin sonajae jetao, nii coitucuhui que- cojoeona cacha. Nii jaun jetaote, machorojoa machorojoaain jetao, nii neurunajaa loreri caje jetao, sorooore. ¹⁷ Nii nitohanihana jaun jetaote, satiin- nii Efeso nenacaauru Jorioocuru, Jorioniheichuru, naaonjoaihunri- satiin, nii coitucuhin casihure. Nii jaun jetaote,

itolereenein, Cana Coaunera Calaohi niha Cana Curuaanaa- Jesocurisitone coitucure jetao, beebejeeuruhane jaun.

¹⁸ Nitohanein jetaote, arajiin cachaauru nii coaraain esenetaeraauru, satiin, aonajeeuruha cachaaaurune jana jetao, jauriaa jaiti coitucuelanaala itolere baaso- acaauruhacha ichai beeuere jetao, jitariin caohachanainejeein. ¹⁹ Chaen, arajiin benanecuru jetaote, nii nerelaauruhana jaan- acaauru quiricha jitariin uhaain jetao, satiin coarajeerera notara-cae teein, jitariin mocoore. Nii acaauruhacha moco- acaauru quiricha core rocooruhane jana jetaote, saquichoonca oaraacani, acaauru coriquineein jataain coretineein jetao mitue rai core. ²⁰ Nii jaun jetaote, itolere sacutaain, jelai amuritheriin Cana Curuaanaa Jesocurisito esenetaain jetao neeuere cachaauru. Nii jaun jetaote, esinaa rauhi-jiriin nelateein- itolere ichaa- Cana Coaunerane coaracuuruhane jaun jetao, leeochoaauru cachaauru netonoai esenetaaure.

²¹ Nii nitohanihane baiha jetaote, coaiten Masedonia, Acaiha, naaonjoaihunri, cunaa jere jetao, Faboro, nii caje cuain, Jerosaleeun cuhin, caje coaanein Romau cunaa jerihane jaun. ²² Nitohanein coacuhin jetaote, ichoaichania coroatajai- coroatajaneraauru- Timoteeo, Erasto, naaonjoaihunri letoae jetao, Masedoniau, Faboro, turuha curichaaaine beeuruha- ichoaichaniha, amaaine caina. Nitohanein, ichoaichania letoanajaain jetaote, nii Asia batane que nedae jetao, Faboro.

Faboro aina, rai corihacuru que nejeratein, ita rohecaauruha Efesoo nenacaaurune

²³ Nii bana jetaote, satiin- nii Efesoo nenacaauru jetao, ita que nejeratein, ita rohecaure nejesinajeein, nii Ena Turunaa Ichaonaa que, acaauru relaauruhane jana, esenetaauruhane coreniha. ²⁴ Leeinjiin catcha- Demetirioneein curuajai- coata que amihanenaa jetaote, nii leratera ne. Nii Demetirio jetaote, itolere ecaantoneenanain ichae jetao, coata caje, nii acaauru chosineein- acaauruhacha tei- eneneein nena- Aretemiasa rai Teenforo cojounca sirijiaocaaain. Nii que coretiin que cachaauru rai necoretein jetaote, nii aina amihanenacaauru coretenajaque jetao, jataain coretiin. ²⁵ Nii Demetirio jetaote, jitariin coroatajaneraauru cotijiaa jetao, leeocho cachaauru- acaauru rijijieein- jelai- ecaanto icharaneein- amihanenacaauru cotijiaain jetao, acaauru rai jetao:

“Niha naaonjoaaain- raotojoein amihanein- raotojoein ichaohacachenajaan- cana amihaneoo core aasaerane jaunna, inara cotijiaaun, nii que erenaa coinara,” nae jetao, nii coata caje- ecaanto ichaera- Demetirio. ²⁶ Niritiin jetaote: “Inara netonaite, raotojoein coitucuhin, inara uricho que, nii aonaain neeichera. Nii Faboro naain acaauruhacha curuaatei cachate, cajianein amuhemujeein, cachaauru rai: ‘Nelatihejie caa canaacha ichai- catcha ichanohineein nena- cana chosicha.’ naain, arajii cachaauru rai bihana jaun jetaote, inae esenetaaure arajiin cachaauru. Coatia leeinjiin cau Efesohacha nitohanai ichaaita. Itolereenein, Asia batane sacutaae lalajeeinte, amuhemujeein, nii chosi esetaauruhane jiaaneecuruha cachaaaurune caina relanajaane jaun, esenetaacoaure. ²⁷ Niite laan, jataain cana rai ulunaain nedaera. Nabana chunei, cana amihaneon coretena nainenihane, cana amihaneon niha natiinte, nitajenaa naine. Chaentechu, Asia batane sacutaain, satiin chauratane sacutaain coroaenojoneein niha, jataain nelatein nihane corenihane saijieein, caa cana rai chosi- Aretemiasa que jaolecooreein cachaaurua. Chaen inae turuurihaain rai Teenforo asaae, coroaeca,” nae jetao Demetirio.

²⁸ Nii jaun jetaote, nii aonaain obajein nujae soaisoain jetao:

“Caohachaaain laraajiin neeine- Efeso cocoaichanichaachene- chosi- Aretemiasara,” naaure jetao, nii coata que- amihanenacaauru.

²⁹ Nitohanein jetaote, cajiaanein, ita cotaicha rijitiin jetao, nii coroatajai cachaauru- Faboro corianiha cunacaauru- Masedonia caje unacaauru- Caiho, chaen, nii leeocho- Arisitaroconein curuajai naaajoaihunri curuataain jetao, codooneiin mucuunajaain jetao, acaauru tararaain, ita taojiaain- chaelai coaracuruhana jaun- *teatro* neein acaauruhacha curuaateihu amanajaain jetao, ita taojiaeraauru acatiha jetao, tenajaa cuure. ³⁰ Nii jaun jetaote, acaauru coreniha enohin, cachaauru rai, iriha cunaa jeriha Faborone jana jetao, caohateeuere, ecu nenacaauru- Jesocurisito- esenetaeraauru, nabana, chatohanein teeuruhane coataa. ³¹ Nii cuu- Asia batane nenacaauru- cocoaianacaihuru tabaauru jetaote, Faboro belaichaauru nihana jaun jetaote, “Jiaonriha jera, nenoainera,” naerateeuere jetao. ³² Nii nainiha jetaote, nii ita taojiaauruhana jaun jetao, ita rai cajianein nujae sooaichure jetao, ita rohecaain. Jana, tabaauru jetaote, “Naaonjoaain coinat ne caa netaojianaara,” naain jetao, coitucurene. ³³ Nii jaun jetaote, acaauru tabaauru jetao, “Naaonjoaana jaunte, nii rucuhacuruhane caina, netaojiaaure,” naain jetao, leeinjiin catcha- Alejaandoro neein curuajai rai, beeuere. Nitohanein rai beratein jetaote, acaauru ajiniha tein jetao, Alejaandoro sarasaracaain amaure Jorioocuru, nii netaojianacaauru

acatiha, cuu nichaaurain, nii ita rohecaeraauru rai, iriha Jorioonecuruhane corenihane coina. Nii jaun jetaote, turuhin, nii netaojianacaauru rai jetao, biji sarasarari, curuatoroain aonajeuruhane, acaauru rai, satiin urichoo, Jorioocuru coreniha, irihane coina. ³⁴ Nitohaneein, irihane jana jetaote, nere cajecha nainacorichure, acaentonai, Jorionihane que. Nitohaneein, nainacoriin jetaote:

“Caohachaain, laraajiin neeine, Efeso cocoaichanihakachene- chosi- Aretemiasara,” naure jetao, ita rai nujuain soaajiin, carajaain, coroata oraain, acaauru chosi niha-Aretemiasa beuruhane jana, esenetaaurenihana Jorioocurune coitucuuruhane jaun.

³⁵ Nii jana, nii neseeu- acaauru rai- chaaelai que- ereeuruhane- laenaain rucuhera- “secretario” jetaote, inae aitoa acaauru raine jaun, sitonaonjoauruhane jana jetao, acaauru rai:

“Aonacuche, Efeso nese cocoaichacuru. Satiin- itolere cachate, nii jataain- cana rai nelateein nena- cana chosi loreri- Teenforo, chaen, nii dede caje- ajerineein Aretemiasa tochanein nalunaane maajein beraihane coina nena- neein niha- caa nese cocoaichanihakachane coitucurera. ³⁶ Nihei chunei, nii que, ‘Nohanenaa,’ naain iriha chuneine jaanu. Nii jaun, inae nii jiaanecuchera. Coa obaecache. Coa caohachaain inara suujua coarihei amunein, chatohanein, baaso chana coaucachera. ³⁷ Coatia, chatonaain cana chosi que ereein, niheichu Teenforo asaae asijiauhin naonjoaauruha caa inaraacha mucuhin inaraacha uhaauri- cachaaurune coalanaalata. ³⁸ Chatonaain, acaauru colurujueein niha, nii coata que amihanenaa- Demetirio, nii aina amihanenacaauru ainane, taute neeure- nii rucuheraaunu que nenacaauru- joesiocuru, chaen, acaauru curuaanaacuru, naonjoaihunri. Niha chunicoha, acaauru coulurujuerane, taa, nii rucueraaunu que nenacaauru rene amanajaauchete, neruujueeuruhine, ecu le cachaauru jabereco coreniha irihane coinara. ³⁹ Niha esinae rauhijiriin chatohanaine, rucuhenea jerequichene, satiin cocoinanacaihuru aina, ita taojiaain, nii rucujueein neuchera. Nii banate, esinae rauhijiriin, caohachaain ita taojiaain esineein rucuhijiquicheeincha. ⁴⁰ Jana, jerichanejeein, sacunaa coaquichenete, cana colurujueina nainecurueein, ‘Cana jecha cachaauru suujua rohecache,’ naain. Nii quete, jataain lunaain nihacachera. Charijieein nejeein, coitucuhin, cana caje, ‘Chatoanein, lerateein, ita rohecaaurureta,’ naain bajaauruha cocoinanacaihurune, tonaante berichaacheta,” naain jetao:

⁴¹ “Chajaaincha cauhachanichuchera,” nae acaauru rai, nii chaelai que ereeuha nii neseeu nenacaaurune- laenaain- rucuhera.

20

Masedonia, Curesia, naonjoaihunri turuha cuha Faborone

¹ Inae nitohanein, cajianeein, ita rohecaauruhane jianecuruhane baiha jetaote, jitariin, nii Jesocurisito coitucurera cotijiaain jetao, suujuatenajae- Faboro. Nitohanein, suujuatenajane baiha jetaote, acaauru rai necoein, Masedonia batane cue jetao. ² Cuu jetaote, neseeu neseeu naineein, cuu nenacaauru- Jesocurisito coreniha cana nejeraauru rene bedaenein, cuu acaauru suujuatein, jelai amuritheriin Jesocurisito esenetaauruhane coina, acaauru rai ereereje Faboro. Nitohanein, acaauru rai ererejein, acaauru suujua lararajihane baiha jetaote, Curesia batane cue jetao Faboro. ³ Nitohanein, Curesia batane turuhin jetaote, cue ne nichata ateein. Cuu nichata ateein nihane baiha jetaote, inae Siriau kuhane coina, bote kuhane fau rai, nihane jana jetaote, que necosuujuaauruha Jorioocurune coitucuriin jetao, jelaiha atane ichoae cauha cunaa jere jetao, nacoaunein Masedonia choae situhin cuhin, Faboro. ⁴ Nii janate, canacaanu corihaniha ure, Berea cocoaicha- Firo calaohi Sofate, chaen Tesaloneca cocoaichacuru- Arisitaroco aina Secoondo, chaen Derebe caje unaa Caiho, chaen Timoteo, chaen Asia batane caje unacaauru- Tiquico aina- Torofimo, naonjoaihunri. ⁵ Satiin niichurute, ichoachania amaain, Toroasihu, canacaanu cohaca cuure, Masedoniau canacaanu ratiriin. ⁶ Nii janana, canacaanu, Filipo caje nesaruhacaanu, leeinjiin bote kuhane, jorerera colane ichanohi faan quihuruhana jaan cojoanonaa- Fasocoa beseta bitoacaanune baiha. Nitohanein nesuruhin kuhina, saouqi janone kuhane, turuha kuhacaanu Toroasihu. Cuuna canacaanu cohacuraha, nii ichoachania cunacaauru- Jesocurisito coreniha- cana nejeraauruna jaun, cuu erunajaacaanu. Nii Toroasihuna, caaunsi janonein nihacaanu.

Toroasihu nenacaauru rene bedainiha Faborone

⁷ Cuuna, semana nunuhe cojoanonaa bana ita taojiacaanu, cana coreniha ohalune coaucuruha, satiin esenetaeraaurune coina, faan chaluhin quihalu- Jesocurisitone rijijieein, ita aina jiniiquiin faan chaluhin quihacaanune coina. Nitohanein netaojiaacaanune janate, Jesocurisito coreniha cana nejeraauru rai, carajaain itolere que,

dede cataaun tiaain, ereereje Faboro, nii cojoanoo, jelai caje amuhane nihane jaun.⁸ Nitohaneaina, leeinjiin loreri ucuunetiin nenea nichata coarana saatono que, netaojiacaanu. Cuurute, nihacoae arajiin conooru, moconojoineein.⁹ Nii janate, jelai caje nemarote, leeinjiin enamanaa- Eoticoneein curuajai. Acuujuua laaojiori bacuujuaniha lauhequuin, cuu carajaain ereereeca Faborone aonajihana jaunte, amuritooriha sinire-nana jaun, nemarote, nii loreri ucuunetiin nenea nichata coarana caje. Nii janate, soroneein fauhin, michuuruhane jana, inae ohe nii enamanaa.¹⁰ Nii jaunte, fauhin nii enamanaa que baluunetiin, cuu nenacaauru cana nejeraauru rai:

“Coaa nesoonetohachera. Esinaaete niqui inae ohera. Nete, inae ichanaera,” nae Faboro.

¹¹ Nii baihate, jelaiha iniin, faan beeunebeeunein chaluhiin quihane baiha, coaiteen janohajeiin ereereecane baihate, inae jelai amue. ¹² Nitohaneein, nemaroteein oha nii enamanaane jana, oo caje ichatiha Faboro aina cuain Cana Coaunerane jaunte, jataain que nelararajiaure.

Toroasi cajene Miletoo cuhacaanu.

¹³ Nii janana, ichoaichania bote cuhane cuhin, Asoo, Faboro cohaca cuhacaanu, aca nitohaneein jereein, atane ichoae cuhana jaun. ¹⁴ Inae nii Asoo, ita ruhacaanune janate, canacaanu aina, bote cuhane faain cue Faboro, Mitileneu. ¹⁵ Jelai caje nesaruhinna, cojoanoo Quihoo situha cuhacaanu. Nii cajena, le janohin turuha cuhacaanu, Saamo cofauhanau. Cajena cojoanoo cuhin, turuhacaanu Miletoo. ¹⁶ Asiau jeloon cuhin, carajanaa jerenihana jaunte, Efesoo cunaa jerene Faboro, Jorioonecuruhane beseta- Feentecosetesi bana Jerosaleeun nenea jerihana jaun, chajaaojoaain Jerosaleeun turuhane coina.

Efesoo nenacaauru-Jesocurisito ranojoihunru-bichauhenaauru rai ereerejiha Faborone

¹⁷ Inae Miletoo turuhinte, jelai caje coauneein, Efesoo nenacaauru-Jesocurisito ranojoi-hunru bichauhenaauru cotiharate Faboro. ¹⁸ Inae tururuha nii niicha cotihateeurine janate, acaauru rai:

“Cau caa- Asia batane que turuhanune caje coauneein, inara ainaacha ichaohanulune jaunte, inara raotojoein canu ichao coitucuhichera. ¹⁹ Itolere janonaa banana, joareein cacha rijijieein inara aina amuhemujeein, Cana Curuaanaacha jerenohi ichajeiin nereje-toonlu, casuujuua fononoichuru, itolere necairichanaa abaantaain, canasinee rijitocuruha Jorioocurune abaantaain. ²⁰ Nena, atiin jianelanaala, inara caohachanu que, tabaauru que inara loreri asae, tabaauru que nenaanaja cataaun, naaonjoaihun teeinchuru, satiin aonajeeurera urichoo inara rai, Cana Coaunera ere beebejeein, inara relareje-toonlu. ²¹ Chaen nechu, Jorioocuru rai, Joriooniheichuru, naaonjoaihunri raine maajejin: ‘Coaiteen enacoaunein Cana Coaunera ere tonoraain, rai Calaohi- Jesocurisito netonoai esenetaain tonoraachera,’ narejetoonlura. ²² Enana laen, inae Jerosaleeun curee-uni, ucuae caletoha Cana Coaunera Suujuene jaun. ‘Naaonjoarichaauni cuura,’ naain coitucuelanaalana, caa cureeunicha. ²³ Leeinjiin, neseeuru naineein, cuhanunejaauru naineinchurute, cuu turuhanune, caresero cuhane caenoaain, cacairichaaururichaaaine benajaque canu rai, Cana Coaunera Suujue, acaihanejei niichane coitucuujeeun. ²⁴ Nena, chaque tonajeneun. Coatia chaque nelatihei canu rai, canu ichao. Nenacaenajian, cacairichaauruhane que nelararajiaain, rachoojoein caletooa Cana Coaunera Calaohi-Jesocurisitona jaan nainana jereein. Niicha beratei- erenaa caohati beebejeein, jataain cacha belaiha Cana Coaunerane maajeinna beebejeeunni.

²⁵ Esinae rauhijiriine, satiin, cau nenuquichene raina, beeoricheeuni, Cana Coaunera Janonaa beebejihanune aonajera neeichene, coatia inae chunei enacoauneein cacoharar-ihaaain. ²⁶ Nii jaunna, enene inara rai aitona jereein, rauhijiriin, nihei chunei coreniha, cha ujuaihonein nenerihanuhine jaun, ²⁷ nii chunei que suujuelanaala, satiin cacha urichoo, Cana Coauneraacha jerei beebejihanune jaunna, cha ujuaihoneein nenereunni. ²⁸ Aihana jaun, itolere que nainaan, necohalajiin, caohachaaain necoeraain neein, Cana Coaunera rai ita taojiaeraauru beraihuhe, acaauru coreniha, coroso que ohalu rai Calaohine jaun. Niicha ranojoihunru beraichanu quete, inara cotijiaain, nii beraichaanu que inara te Cana Coaunera Suujue. ²⁹ Inae amuhanune baihate, turuha uurureein nechu aansai ataibinaeneein cacha quicha rijijieein nenacaauru- cachaauru, nechu jataaen Jesocurisito ranojoihunru itajeene rijitiin. ³⁰ Chaente, inara tabaauru nihanatiin, nechu jataaen joareein caje rocohin, relaa cuurureein, nii casaje esenetaain, acaauru aina cuuruha Jesocurisito ranojoihunrune coina. Nitohaneinte, nechu jataaen casaje que, cacha relaa cuurureein, suujua caje rocohin. ³¹ Nii jaun, inara aina, nichata ajaanacaain nihanune bana, cojoanoo netojoein, janotiin inetojoeinchuru, inara suujuaterejeto-coaunlu, casuujuua fononohine coacuhin, que nainaan necohalajiin ichaoche.

³² Nii jaun, Jesocurisito coreniha- canejeraneein nenacaauru, caa inara rai- quiicha beebejei- naitoonjoa nerete, inara coroatajanereein, jelai amuritoheriin caohachaain coitucuhin, esenetaichene coina. Cana Coaunerate naine satiin rai cachaneein neeninuru rai aithane tocohaneein, inara coroatajanihane, nitohaneein coitucuhin esenetaerauru coroatajanihane coina aithahaluna jaun. ³³ Coatia, canu caohachanu que, inara relare-jetohaauulu, nirijiein core colane. Nieichu, chunei cacha cajione bajarejetohaauulu. ³⁴ Nii jaunte, inara raotojoein, cacoi que amihaneein quiicha latei raain, canu aina nenacaauru rai netonaine, acaauruhacha lateine majeein ranune coaraain coitucuhichelu. ³⁵ Nitohaneein, inara netonai, itolere janonaa bana ichaohichene coinana, inara que coarateein, inara rai aitoraatoonlu, chaelai que jataaen carichainejeein nenacaauru coroatajaneguichene coina: 'Nenacaetejian, tihacane, raacane amuritoheriin raotojoein nena nainichaa, chaelai que, cairichainejeein nena rai, cha teein coroatajanichaane.' naain cana relaalu Cana Coaunera Calaohi Jesusone coacuhin ichaquichene coina," naain jetao, acaauru suujuete Faboro.

³⁶ Niritoha, acaauru raine baihate, neseonraain, acaauru aina jiniiquiin Cana Coaunera bajae Faboro. ³⁷ Nitohanihane janate, satiin Faboro que baalu baluuneeinchuru, loalocoainchuru coisichure. ³⁸ "Inae caachanijia cacoharariichenera," naain rauhijiriin biha Faborone jaunte, jataain coinaderaare. Nii baihate, corianiha cuure, nii cunaa jerihana jaan- bote nenajaun tiaain.

21

Jerosaleeun cuha Faborone

¹ Nitohaneein, cuu Jesocurisito coreniha cana nejeraauru ratiriin, leinjiin bote cuhane fauhin, cucuana cuhane, rauhijiriin cuhinna, Cos cobenau turuha cuhacaanu. Nii cojoanoona, Rodasi cobenau turuhacaanu. Jelai caje coauneeina, turuha cuhacaanu, Patara neseeu. ² Nii Patarauna, leecha bote Fenisiau cunaa eruhin, cuhane fauhin cuhacaanu. ³ Nitohaneein cuhinna, Chifere cobena coarajeein situujihacaanu. Caje situhinna, cana ajaabiji nichajai que tacaain, nii Chifere ratiriin cuhacaanu, rauhijiriin Siria batane tiaain. Nii Siria auhaniha nena Tiro cofauhanau, niicha amai rucuhele ratirihane niha nii botena jauna, cuu najauriha cuhacaanu. ⁴ Cuuna, nii Tiro neseu, Jesocurisito esenetaerauru eruhin, acaauru aina caaunsi janoneein nihacaanu. Nii janate, acaauru que coitucueratiha Cana Coaunera Suujuene jaun, coitucuhin, Jerosaleeun cuha Faborone caohateeure. ⁵ Nena, caaunsi janoneein, cuu, acaauru aina nihacaanune baiha, inae jelai caje amuhacaanu. Nii janate, satiin, canacaanu corianiha uure, acaauru sinijeraauru, acaauru bereecuru, naonjoaihunri aina jiniiquiin, naain nii nese bujuau tiaain. Cuuna, carene ichoae, acaauru aina neseonraain, Cana Coaunera bajaacaanu. ⁶ Nii baihana, acaauru rai necoein, bote cuhane fauha cuhacaanu. Nii janate, inae acaauru netonai, nenajaun cauha cuure, canacaanu que janoriin.

⁷ Tiro caje cuhinna, cucuana cuhaneeincha cuujueein Tolemaidau turuhacaanu. Nii Tolemaidaua turuhin, cuu Jesocurisito coreniha- cana nejeraauru eruhin, acaauru neeuruhane coitucuhin, cuu acaauru aina nihacaanu, le janohin. ⁸ Nii cojoanoona, jelai caje nesaruhin cuhin, Sesareea turuha cuhacaanu. Cuu turuhinna, Ferifi rene turuha cuhacaanu. Acate, Jesocurisito coitucuuruha cachaaurune coina amuhemujueein- Jesocurisito bera- "evangelista" neein afosotooru coroatajaneraauru caaunsine ne. ⁹ Nii Ferifite, jenaain cacunuque, ichauchenihacoaain lanaquelanaala. Nii Ferifi cacunucurute, Cana Coaunera caje erenaa raain- cacha rai beeurera- *profetacuru* ne. ¹⁰ Inae janojanoheriin, cuu nihacaanune janate, tajiha turuha uhe Jodea caje, Cana Coaunera caje erenaa raain- cachaauru rai bera- *profeta Acabo*. ¹¹ Acate, canacaanu rene turuhin, Faboro ichora raaoriin, canacaanu acatiha, raajenihane biji aina tija taotaain nichojoaainte:

"Cana Coaunera Suujuete, carai be. Catohaneein jetaote, Jerosaleeun, caa ichora erora teein, nejelau ataneu nenacaauru bijihu tiha cuurureein Jorioocurura," ¹² naain, bihana jaunna, Jerosaleeun cuha Faborone caohatihacaanu, nii Sesareea nenacaauru aina, niqii. ¹³ Nete:

"Chanuna chanaain, canu inaderaaquiche. Canuna, itolere que jatoroaain neeun. Coatia, leinjiin canu ichojoaain, camaauruhaneicha coina jatoroaain nihaaun. Canuna naineen, Cana Curuaanaa Jesoso coreniha ohanu Jerosaleeunne," naainte, canacaanu tonrae Faboro. ¹⁴ Nii jaunne, inae toanaain chunijihu cuain caohatena nainenihacaanune jaun jihanein:

"Coanete aihane, aina niicha jerei ichamiin- Cana Coaunera," naain jianichaanu. ¹⁵ Nii baihana, inae neruujueein Jerosaleeun cuhacaanu. ¹⁶ Nii janate, canacaanu corianiha uure nii Sesareea nenacaauru- Jesocurisito esenetaeraauru tabaauru. Acaaurute,

canacaanu amaaure Chifere cocoaicha- Manasoon rene, cuu sinihacaanu ainane caina. Inae carajaa Jesocurisito esenetaera neein niha nii Manasoonne.

Saantiaao rene turuha cuha Faborone

¹⁷ Inae Jerosaleeun turuhacaanune janate, canacaanu coroajeein, canacaanu raare, cuu nenacaauru- Jesocurisito coreniha cana nejeraauru. ¹⁸ Nii cojoanoote, canacaanu aina cuhin, Saantiaao rene turuha cuhe Faboro. Nii janate, cuu neeure satiin Jesocurisito esenetaeraauru coaraneein nenacaauru- bichauhenaauru. ¹⁹ Nitohaneeinte, nii jitariin acaauru neeuruhane coitucuhane baiha, acaauru rai jitariin nunuhe caje coaunein, itolere que aina cuaain, Jorioniheichuru netonoai coroatajaniha Cana Coaunerane beebje Faboro. ²⁰ Nii jaunte: “Caohatoha Cana Coaunerara,” naain, Cana Coaunera coroajeein:

“Inae coaraai- ichaso. Arajii oharaancanei cana araaichuru Jorioocuru netonoaite, esenetaare. Satiin acaaurute, jataain cana rai nelatiha Moisesa aitoonjoane que aitiin tonoraacachene jerecure. ²¹ Nete satiin, nejelau ataneu nenacaauru- Jorioocuru rai jete, Moisesa aitoonjoa tonoraauruhane caohatein, quichaneein nejanoha canaanane, jabereco macohi cari saera teeuruhane caohateei, chaen cana ichaonijihanai que ichaooruhane jianein ichaooruhane caina jete aitoi, naain ii beeure. ²² Tonareei caje, canacaanu rai, nii queta. Cha icharichaacheta. Satiin cachate, cau turuhine coitucuha cureeincha. Nihei chunei coitucuelanaala nainejerinaainta. ²³ Aihana jaun, cana Jorionichaachene ichao rijijieein, ichaohine coitucuuruhane caina, cau caa jenaain canacaanu aina nenacaauru- cana araaichuru, Cana Coaunera rai naitoonjoa nainacuruhane coina- nenacaauru ²⁴ amaaui jiniichaaincha. Chaen iitonoai, Jorioniheichuru jana neein iicha ichai caje nuculucohine caina, ii coturiji loroaecaain joerateein, nii ii aina unacaauruhacha teeninuuru- itolere coreteute, rai coturiji loroaecaain joeratenaa nainecurumiincha. Nii banate: ‘Acaentonaite, Moisesa aitoonjoa tonorae. Aihana jaun chujian nohanihate, joenreein nere rocohin coulurujeueure.’ naaurureein- satiin cachaaurura. ²⁵ Nena laen, Jorionihichuru netonai esenetaaurera rai, quiricha cuhane: ‘Coo acaauru chosineein acaauruhacha tei- ecaanto rai- inara araaichuru tenojoi- lenone quihachera. Nijiaonrihachu, ichana jabereco quiihenera. Nijiaonrihachu chaen, raro ruluhin soinojin lenone niha natiin quiihenera. Nijiaonrihachu, nejelau ene- inara sinijierane lanaala nena aina ichaohichera.’ naain laenecaanulura,” naaure nii Saantiaao rene turuhin nenacaauru- Jesocurisito esenetaeraauru coaraauru Jorioocuru- bichauhenaauru, Faboro rai.

Ita taojiaauruna jaan loreri- Teenforo asae Faboro mucuuruhane

²⁶ Nii jaunte, niritiin Faboro letoauruhana jaun, nii jenaain cuu nenacaauru- Jorioocuru amaaui, nii cojoanoo Teenforo acatiha jetao, acaauru aina jiniiquiin neculucoore. Nii baiha jetaote, Teenforo asae enohin jetao, “Naaonjoai banana, caa Cana Coaunera rai canacaanu aitoonjoa nainarichaanuhincha. Jana naaonjoaain banana, Cana Coaunera belaihacaanune jaan- itolere terichaanuhicha,” naain jetao bee Faboro.

²⁷ Inae caaunsi janone naiinane lalajeeuruhane jana jetaote, Teenforo asae Faboro eruhin, cachaauru suujua rohecaauere- Asia batane caje unacaauru- Jorioocuru. Nitohaneein Teenforo asae Faboro eruhin jetaote, ²⁸ rene cuhin ruhanihaajaintiin leeochoauru Isaraelitaneeuruhane cotijiaain, nujuae soajiiin:

“Canejeraauru, canacaanu coroatajanecuche. Caa cachate, itolere atane sacutaain, cacha relaa amuhemujuera. Itolere Jorionichaache neecha rautai que, nechu jataaen cana cairichaa, itolere Moisesa aitoonjoan tonoraacachene caohatein, chaen, caa ita taojiaain- Cana Coaunera bajanaanaja- Teenforo quene maajein ereeinchurura. Chaentechu, nejelau cachaauru- Curiecocuru cau enohain, caa ita taojiaanaja- Teenforo aansaerate, jataaen colalajinacai niha, Cana Coaunera loreri nihana jaun natiincha,” naaure jetao.

²⁹ Jauriaa Efeso caje unaa Torofimo aina, nii neseu coaracuruhane jaun jetaotera, “Teenforo asae jecha nii Torofimo enoaelu Faboro,” naain aitoocure.

³⁰ Nii jaun jetaote, cajihanein suujua cuaain, satiin obajeein, soroneein ruhaneere, satiin- nii neseu nenacaauru cachaauru, codoonetiin Faboro mucuuruhane caina. Nitohaneein inae mucuhin jetaote, tarataracaain mitaure, nii ita taojiaauruhane jaan Teenforo caje. Nitohaneein tarataracaain mitaain jetaote, enonaanaja- acuujuua fuhitocure jetao, ³¹ cuu atinanacanein Faboro sooruhane caina, niqui.

Nii jana jetaote, le lauriin Romanocuru soondaro curuaanaa- comaandaanti rai beeorihure:

“Leinjiin ainate, satiin nejerateure Jerosaleeun nenacaaurura,” naain jetao beeure. ³² Nii jaun jetaote, coitucuuriiin luhecotariin nii rijieeoritiin, acaauru curuaanaacuru, acaauru rai soondarooru, naaonjoaain jitariin taojiaain jetao, soroneein cuhin, nii neeuruha cachaaurune jaun turuha cue comaandaanti. Nii acaauru curuaanaacuru, acaauru soondarooru, naaonjoaain aina cuha nii acaauru comaandaantine coariin

jetaote, Faboro faohacuruhane jianecure. ³³ Nitohaneein cuhin jetaote, Faboro roha turuhin, Faboro mucuhin, coroatajai *cadena* que ichoharate. Nii baiha jetaote, acauru caje bajae:

“Chatohanaina caa cache. Chatohanaina ichae,” naain bajae.

³⁴ Nii jana jetaote, cajihaneein joaereein nujaen soaichure. Nii jaun jetaote, cajihaneein, ohaohacooruhana jaun, caohachaaain rautaaain aonaain, rucuhenea nainene nii soondarooru curuaanaa- comaandaanti. Nii jaun jetaote, soondarooru que amaerate, acauru loreri asae Faboro amaauruhane coina, acauru comaandaanti. ³⁵ Inae acauru lorerihu turuaain jetaote, ininaana jaaun turuaain jetao, baijaain Faboro inaaure soondarooru, nabana chatohaneein Faboro teuruhane coataa, ³⁶ satiin cajie cuhin nujae soajjin:

“Coaraain atinaauchera,” naain nujae soaichuruhana jaun.

Satiin cache notaracae ereerejiha Faborone

³⁷ Inae nii soondarooru loreri asae enoanaa jerecuruhane jana jetaote, enoaauruhane ajiniha, nii le laurii soondaro curuaanaa- comaadanti rai jetao:

“Erenaa nainichaunna, ii aina basiinjin,” naain bajaa Faborone jana jetaote:

“Curieco ere inaainajian, ³⁸ Taa ii, jauriaa Egipto cocoaichaneein- cache areroo jena oharaancai sonajaain jaaorerauru aina cuhin Romanonichaunne aina nejeratenaa neeineta,” naain bajae. ³⁹ Nii niritiin bajaane jana jetaote:

“Canuna Joriooneein, jataaen nelateein nenea- Romano nese tabai- Silisia batane que nenea- Taroso cocoaicha neein neeunra. Atiin jereeeunna, cachaauru rai erete, aonacurumiincha,” naa Faborone jana, ⁴⁰ jeriha nii comaandaantine jaun jetaote, nii ininaanajaaun nichaauraaain, cachaauru rai biji sarasarari Faboro, inauhene curuatoroaain, curuaequiin aonajeeuruhane coina. Nii jaun cuu inauheneeicha, curuatoroaain aonajeeuruhane jana jetaote, Ebereeo ere cuhane cuaain:

22

¹ “Canu ere aonacuche, canejeraauru, ichauhenaauru, naaonjoaihunrina, canu jabereco coreniha caa que ere inara raite, aonaquichera,” ² naain jetaote, acauru ere- Ebereeo cuhane cuaain, acauru rai aitohane aonaain jetao, curuatoroaain, inauhene curuaequiin aonajeeure. Nii jana jetaote, inauhene curuaequiin, aonajeeuruhane jana jetao:

³ “Canuhetonoaina- Joriooneeun. Silisia batane que nenea Tarosone, nejanohanaaneein neeun. Nena laaen cau, Jerosaleeun fojianohineein nenaaneun. Jataain itolere coitucuhin nenea- Camalieli relanojoeineina, rauhijiriin cana inoaesihuru jerenohi rijijieein nerelaain neeunlu. Nii jaunna, itolere bana, cacoichana aina cutaaain, Cana Coaunera jerenohin ichana jereeeun, nii ena netojoeein ichaquichene rijijieein. ⁴ Canuhetonainachu, caa Ena Nenea Ichaonaa Caohacha esenetaain tonoraain- sacuurera rohecaain, atanacaneinchuru, tabaauru mucuhin caresero cuhaneuru, teratenajarejetoonu, satiin quichaauru, enecuru, naaonjoaihunru aina curuaaecaain. ⁵ Satiin batirichuru curuaanaa, satiin Jorionichaachene coaraneein nenacaauru ichauhenaauru, naaonjoaihunrite, rai nota que nii coaraneein neeure. Acaaurute, nii Damasoco nenacaauru cana araaichuru- Jorioocuru rai, quiricha letoaaure, jerecuruha acaauru netonoaine, Jesocurisito esenetaeraauru ariin mucunajaain, cau Jerosaleeun uhanajaanune, caseteco coaracuruhane coina,” naain jetaote:

Jesocurisito coitucuhin, esenetaane nunuhetihane beebijiha Faborone (Ich 9.1-19; 26.12-18)

⁶ “Nete mucunajaanune coina, Jorionichaachene coaraneei nenacaauru ichauhenaauru caje erenaa rocohin, aina Damasoco cuhanune jana, enoto chujutaain turuhelalajeein, bero cuhane cuujihanune jana, luhantiin, dede caje conotiin, luhecotariin canu que jilenete. ⁷ Nii jaunne, coasiha nuluna caaun, nii canu curaja caje nalatoon atane ichoae. Nii janate, canu curuaa que, cacurujuateein: ‘Saoro, Saoro, chanuna, jataain, caniha nejerateein cacarichaeriin, carerojoeaaita.’ ⁸ naain tonihana janane:

‘Chaneein inaate Curuaanaa.’ naain, bajaanune janate:

‘Canuna, nii iicha carichaerierii Nasarete cocoaicha- Jesoso neeunra.’ naain catoonrae nii erenaa. ⁹ Nii canu corihaniha cunacaauru netonoaite, nii cono coaraain, acauru netonai nesoonetoore. Nete laaen, nii carai irihane aonacurene. ¹⁰ Nii jaunna:

‘Chatohanaina ichareeunte, Curuaanaa,’ naain bajaanune janate:

‘Chajaain nimichuhin, nii cujuueine jaaun Damasoco neseu cunihute, cuu, ichei, iicha chanenenu beeuruhinera.’ naain, catoonrae Cana Curuaanaa.

¹¹ Nii jana, maosanein caratirihā nii conone jaunte, canu biji que canu mucuhin, canu taraetaraecaain, camaaure nii canu corihaneraauro, Damasoco neseu tiaaincha.

¹² Nii janate, cuu nelu, leinjiin cacha- Ananihasinein curujajaan, nii Damasoco neseu. Nii jetaote, jeriha Cana Coaunerane rijijieein, rauhijiriin caohacha ichaain, Moisesaacha laenailu tonoraeranein ne. ‘Acate, caohacha cachanein nera.’ naauruha que, satiin Damasoco nenacaauru- Jorioocuru. ¹³ Nii Ananihasite, turuhin cacoharaain: ‘Ichaso Saoro, cooiteen, enacoaunein conohine inotara.’ naane rijieeoritiinte, inae enacoauneein conoha canotane jaun, nii Ananihasi coaraaun.

¹⁴ Nii baihate, carai:

‘Cana inoaesihuru Coaunera- Cana Coaunerate, ii coaraain, ichtotijiae, niicha jerenohi coitucuhin, esinae rauhijiriin caoacha nejesina icharanein nenea coitucuhin, chaen raaje nujuae caje ichei irihane aonaaine coinara. ¹⁵ Iite, ichaajenihane, nii iicha coarai coaraanein, aohanranein, beebijiha curiquiin, itolereinein chauratane que- nenacaauru sacutaaincha. ¹⁶ Chajaan, caeneeneje lanaala cuhin, Cana Curuaanaa Jesocurisito bajaain nebaotisaerateute, ii colucomiincha.’ naain caletoea nii Ananihasicha,” naain jetaote:

“Naaonjoaainte, Joriooniheichuru rene caletoea Cana Curuaanaara,” naain beebijiha Faborone

¹⁷ “Inae Damasoco caje cauhin, Jerosaleeun turuhin, cuu nenea Teenforo asae enohin, Cana Coaunera bajaainu janate, carai ecocoe Cana Curuaanaara. ¹⁸ Carai ecocohinte: ‘Chajaan luhecotariin caa Jerosaleen caje amuura. Cauhacha neein canu ere beebjeeine, coatia chesenetaaururihaainta.’ naane janane:

¹⁹ ‘Canu Curuaanaa, acaaurute, raotojoein, satiin sinacocacuru nainein ii ere tonoraeraauro mucuhinchuru raanu, caseteconeeruhane coinane coitucuurera. Chaentechu, tabaauru faoharathaneine coitucuuere raotojoeincha. ²⁰ Chaen, ii ere beebjeera Eseteba sohin jaoruhane coina, mucuhin, ajeri que bodoosihuruhane janane, cuu neeunlu canuhetonoai, sohin jaoruhane coarajihanune coinara. Chaennachu, canu, nii soeraauro cachaauru- cajione beraichanein neeunlura.’ naanune saijieeinte:

²¹ ‘Chajaan cuhachanihura. Canune eletohaaun, coriajai ataneeruru nenacaauru rai, canu ere beebijiha cuhine coinara.’ naain caletoea, Cana Curuaanaara,” naain jetaote, acaauru rai, beebje Faboro.

Comaandaanti bijihu niha Faborone

²² Nii jaun jetaote, inauhene aonajeeonrihuhane baiha jetao, nujuae soaijiin jetao:

“Ichaonaa nainihein caa cachata. Letonoanein, caa cana rai chauratane caje beta-cainera,” naauruha ²³ nujuae soaijiin, cajionene maajeein romasiinchuru, cajihanein ucuun cuaainchuru, butuuneneenanain riajaanna jaun jetaote, ²⁴ soondarooru loreri asae, Faboro joerateein jetao, bisichate niqui soondarooru curuaanaa- comaandaanti, “Naaonjoain ichacaunne corenihate, caniha obajein caque nejerateerera,” naain biha Faborone coina niqui.

²⁵ Nejetaote, inae bihuhuhane coina, ichohacuruhane jana jetao:

“Roma rai sioraranooru nihanatiin, bisichene coina nootejian- cocoainanojonein neeicheta,” naain bajaain jetaote: “Nii ichoae tacaain, niheichu, ‘Naaonjoain corenihate, ai caa cachara.’ naain coitucueralanaala, Roma rai siorarano casetecana nainiheecheta,” naa nii comaandaanti que jaurii- cafitaan rai Faborone jaun jetaote, ²⁶ nii comaandaanti coinetein jetao:

“Coaraain aihu, taa cacha ainara, Roma rai siorarano jetaora,” naain jetao be nii cafitaan.

²⁷ Nii jaun jetaote, Faboro rohan nichuuntaain jetao:

“Esinae chachu rauhijiriin, Roma rai siorarano neeinta,” naain bajaai nii comaandaantine jana jetaote:

“Esinae rauhijiriine aca neeunra,” naa Faborone jaun jetaote:

²⁸ “Caraita, banejelanaala core coriqui que, Roma rai siorarano nihanune coinara,” naa nii comaandaantine jana jetaote:

“Canu nejanoha caje coauneina aca neein neeunra,” naain jetao, tonorae Faboro.

²⁹ Niritoha Faborone aonaain jetaote, caje amuhacoaure nii bisinaa jereraauro. Nii comaandaanti netonoain jetaote, coasiha nesoonete, Roma rai siorarano nihane saijieein, *cadena* que Faboro ichoarathana jaun.

Jorioocuru curuaanaacuru, acatitha niha Faborone

³⁰ Nii cojoanoon jetaote, caohachaain rauhijiriin, Faboro colurujueeruhane jaan leranu coitucuha rauhijiriine coina jetao, jauriaanejeein Faboro caje *cadena* batuhichatein,

jitariin Jorioocuru curuaanaacuru, batirichuru curuaanaacuru, naaonjoaihunri taojiaerate comaandaanti. Nitohaneein, taojianaarateein jetaote, nii baiha Faboro raerateein, acaauru acatiha te jetao, cuu irihane aonajeeuruhane coina.

23

¹ Nii jaun jetaote, nii Jorioocuru curuaanaacuru netaojiaain nenacaauru coarajejin jetao:

“Chasocuru, enanetojoeine ichaaojoein raotojoein casuujua coaraain neeun, Cana Coaunera notaracaae,” nae jetao Faboro.

² Nii jaun jetaote, cuu niha batirichuru curuaanaacuru curuaanaa- Ananihasineein curuajaine jaun jetao, nii Faboro roha nenacaauru letoae jetao, nii Faboro ujuae faohitocuruhane coina. ³ Nii jaun jetaote, nii batirichuru curuaanaacuru curuaanaa rai:

“Cana Coaunera netonaite, ishoeratereein, coitucuha nocoetohi inatiin, caohachaaain ishujua coariheei rijitohina jaunra. Esinae rauhijiriin baaso ichaaune coaraaine, aitha Cana Quiricha cuhanene tocuhanein ichaaune cointae, nii ii nelauriana jaun, nelauriaai. Coatia aitha Cana Quiricha cuhanene roeroitiin, casoerateine coina niheita,” naain jetao tonorae Faboro.

⁴ Nii jaun jetaote,

“Niritiina, Cana Coaunera rai batirichuru curuaanaacuru curuaanaa nocoeje chatureite,” naure jetao, nii cuu- nenacaauru.

⁵ Nii jaun jetaote,

“Batirichuru curuaanaa nihane coitucuhaaunnaate, chasocuru,” naain tonoranajaain jetao, “Cana Coaunera Quiricha inoasi cuhane: ‘Coaa inara curuaanaa que, tonaain baasoneein iriachera.’ naa natiinna, coitucuenihanune jaun aitoonra,” nae jetao Faboro.

⁶ Nii baiha jetaote, “Caa batirichuru curuaanaacuru tabaaurute, sadoseeone. Jana tabaaurute, fariseeocurune,” naain, nainaain coaranajaain jetaote:

“Chasocuru, canuhetonaina fariseeo neeun, fariseeo caje nefoerataaneein nenaar nichaaunna jaun. Canuhetonai, ichanana nainiha onacaaurune esenetaanune corenhate, cacoluruhecuru,” nae jetao tonijiaain Faboro.

⁷ Niritoha Faborona jaun jetaote, nejesinajejin, ita cotaicha rijitocure nii fariseeocuru aina sadoseeocuru. Niritiin jetaote, ita cotaicha rijitiin jetao, ita caje nelerucure,⁸ “Ohane baiha jera, caje ichanaai nihei cacha. Chaen jera nihei Cana Coaunera letono- anjeraauru. Chaen jera nihei cacha suujue, cacha corii,” naauruha sadoseeocurune jaun. Jana, fariseeocurute laaen, niha nitohanaine esenetaaure, itolereneein. ⁹ Nitohaneein, cuu ita rai nujuae soaichuruha, satii cuu nenacaauruna jaun jetaote, fariseeocuru laurineeruha nii cuu nenacaauru cacha relaaurerana jaun jetao, Faboro cocoeratiha nimichuhin jetao:

“Coatia chatohaneei baaso ichaaain nihei caa cachata. Jerihanete, leeinjiin suujue, rai erecaihara. Ainihane, Cana Coaunera letono leeinjiin anjerate rai erecaihara,” naure jetao, nii Cana Coaunera Quiricha Inoasi que cacha relaaurerana- fariseeocuru.

¹⁰ Nii jaun jetaote, jelai choae jauhecotojoeriin, nejesinajejin ita suujua roerohecaain, ita que nejerateeuruhana jaun jetao, nabana cunaitaain, Faboro teeuruhane coataa jetao nii coasiha rai soondarooru tabaauru cotijiaain jetao, nacoaunein jelaiha soondarooru loreri asaee jetao Faboro joerate, nii soondarooru curuaanaa- comaandaanti.

¹¹ Nii cojoanotiin, Faboro rai ecocohin jetaote:

“Chaque casilanaala, laraajjiin, chaque tonajelanaala, raotojoejin neura. Cau Jerosaleeun, quere beebejeeine rijitoejin, jerichanetoejin, Romau cuhin, Romau nenacaauru rai netonai, quere beebejeeinet nera,” nae jetao Faboro rai, Cana Curuaanaa.

Ita suujuau tacaain, Faboro sohin jaonaa jerecuruhane

¹² Nii cojoanoon jetaote, janone ita suujuau tacaure Jorioocuru tabaauru, Faboro sohin jaooruhane coina. Nitohanein, ita suujuau tacaain jetaote: “Faboro sohin jaonaareein tiaain, coatia lenoneein, acau coriahacacheein. Jana, nii saijiein, Faboro sohin joelanaala lenoneein, acau cohin, naaonjoaacachene, cana carichaaaine Cana Coaunerara,” naaure jetao, ¹³ jenachoonca amuritiin Jorioocuru, Faboro sohin jaooruhane coina, ita suujuau tacaain. ¹⁴ Nitohanein, coaacuruhana jaun jetaote, batirichuru curuaanaacuru, Jorioocuru coaraauru bichauhenaauru, naaonjoaihunri rene turuha cuure jetao. Turuhin jetaote:

“Faboro sohin jaohacaanune reein tiaain, coatia lenoneein, acau coriaacaanuhinta. Jana, nii saijiein, Faboro sohin joelanaala, lenoneein acau cohin, naaonjoacaanune, canacaanu carichaaaine Cana Coaunerara,” naaure jetao, acaauru rai. ¹⁵ Niritiin jetaote: “Aihana jaun, inara le lauriin neiniquichene, inara leeochoaauru aina, nii coaranein

neiniquichene, esine rijitjoeein eresi: ‘Caohachaain rai rucuhencai bajaacaanu cajene caina.’ naain esine rijitjoeein, comaandaanti caje bajaain, cotihacuhete, inara rene jaoha uuruhane jana cojoaain, turuasichuruhane ajiniha, sohin jaohacaanura,” naaure jetao.

¹⁶Nii jana jetaote, beeorihuruhana jaun jetao, coitucuurin, nii Faboro rai biha cue jetao, soondarooru loreri asae turuhin, rai calaohi riji- rai bai calaohi. ¹⁷Niritiin bihane jaun jetaote, leinjiin cafitaan cotijiaain jetao,

“Carai caa enamanaa amaaui comaandaanti renete, leinjiin erenaa beenera,” nae jetao Faboro.

¹⁸Nii jaun jetaote, nii enamanaa amaain jetao, comaandaanti acatiha turuhaain jetao,

“Nii caseteconein nenea Faborote, carai ereein caletoe, ii rene caa enamanaa turuanune, ichei leinjiin erenaa bihane coinara,” naain jetao, biha nii cafitaan, nii comaandaanti raine jana jetao, ¹⁹biji que, nii enamanaa mucuurin taratarajiaain, jelai amaain jetao:

“Tonai erenaate carai benaa jereita,” naain bajaane jana jetaote:

²⁰“Jorioocurute, ita suujuau tacaure, ii caje bajaauruha eresine, nii coaraneein nenacaauru rene Faboro letoaaaine caina jetao. Esine rijitjoeein: ‘Caje rai rucuhencai bajaacaanu raotjoeine coinara.’ naaureein jetao. ²¹Nijiaonriha, nii esenetaain neeiner. Jena choonca amuritiin acaauru cachaaurute, cohacure, bujuaihu netiin, letonoo jatoroaain, Faboro sohin jaoruhane coinara. ‘Faboro sohin jaonaa rein tiaain, coatia lenoneein, acau coriaacacheein. Jana, nii saijieein, Faboro sohin joelanaala, lenoneein acau cohin, naaonjoacachene, cana carichaaaine Cana Coaunerara.’ naaauruha jetao. Leinjiin, ii letoaaineicha jetaote, cohajeeure,” naain biha nii enamanaane jana jetaote:

²²“Nijiaonriha, caa carai beeine rijitiin, chunei cacha rai beenera,” naain jetao, nii enamanaa suujuateein letoae nii comaandaanti, cauha cuhane caina.

Coberenadoro Ferisi acatiha neruujue caina, Faboro letoaaauruhane

²³Nii jaun jetaote, coroatajai rai cafitaancuru cotijiaain, letoanajae jetao, coroata fashai soondarooru taojiaauruhane, tijiaacha que cuuruhane caina. Jana, caaunsi chooncanein cabario choae cuuhenuuru, naaonjoaain neruujueuru caina. Jana coroata fashai rejon ainu cuhenuuru, naaonjoaain jetao neruujueure, Sesareea cuuru caina. Nitohanein jetaote, netoona rijihu amuritoheriin, Sesareea cuuruhane caina jetao, niritiin erenaa te nii comaandaanti. ²⁴Chaen jetaotechu, nichoae cuha Faborone caina, leeiijn cabario teratein jetao: “Nijiaonriha chatoanein cunaitaauruhane nainatejuein amaichenera. Nirijiein raotjoein raurono turuanichuchera,” naain jetao, caohatiin beraichatein, Coberenadoro Ferisi rene, Faboro turuaerate jetao nii comaandaanti. ²⁵Chaen jetaotechu, acaauru aina quiricha laenaain letoae, Coberenadoro rai, nii comaandaanti. Cuu jetaote, nii niicha letoai quiricha cuhane jetao:

²⁶“Jataaen caohati Coberenadoro Ferisi neeine raina, ii coacuhin caa laenaain, ichei letoaaun. Canua Caladio Lisihasi neun. ²⁷Jorioocurute, caa leinjiin cacha mucuhin, sohin jaonaa coaacure. Nena, Roma rai siorarano nihane coitucuurin, canu rai soondarooru taojiaain, acaauru aina cuhin ichoterateun.

²⁸Nitohaneinna, ‘Cha jaun cha. Cha corenihacha caa colurujueureta.’ naain caraa-jenihane coitucuhanune caina, acaauru coaraauru bichauhenaauru- rene amaaunlu.

²⁹Nitohanein, amaain bajaanune janate, acaauru quiricha cuhane aitothane rijijiein que aitiin, joaereein colurujueure. Niha chatohanein, sohin jaoruhana jaan lera colane techu, sohin jaonaa jerecure niqiu. Nieichu, nii caresero cuhane nihane jaanu lera nihanatiin, nete, nii choae tacaain, sohin jaonaa jerecure.

³⁰Nitohanein, sohin jaonaa coacuruha Jorioocurune coitucuurina, caa ii rene letohaun. Chaennachu, raotjoein, ii acatiha, caohachajeein colurujueeruhana jaan lera beein, rucuhecuruha caa colurujueurerane caina aitoonra,”

naain jetaote, quiricha laenaain letoae Coberenadoro Ferisi rai, nii comaandaanti.

³¹Nitohanein, erenaa tein letohanajaa comaandaantine jaun jetaote, Faboro amaaure jetao, janotiin nii soondarooru, Antipatriau tiaain, nii letoanajaane rijijiein. ³²Nii cojoano jetaote, jelaiha soondarooru loreri asae cauha cuure nii tijia que cunacaauru soondarooru. Jana cabario choae cunacaauru jetaote, Sesareea tiaain cuure jetao, Faboro jiniichaaain. ³³Nitohanein, cuhin jetaote, Sesareea turuhin jetao, nii Coberenadoro rai, nii comaandaanti letono- quiricha tein jetao, Faboro netonai teure jetao. ³⁴Nii jaun jetaote, quiricha jasaracaain ereretaain coaraane baiha jetao:

“Chaa cajete, unaa neeita,” naain Faboro caje bajaa nii coberenadorone jana jetaote:

“Silisia batane cajena unaa neeunra,” naain jetao rai be Faboro. Niritiin rai biha Faborona jaun jetaote:

³⁵ “Inae tururuha nii icholuruaaaurunena, ii ere aohareeunicha,” nae jetao Faboro rai, nii coberenadoro.

Nii baiha jetaote, nii caohatiin ajeri caje- Erodesi charatenohin- loreri asae Faboro fuerate, caohatiin beraichateein.

24

Coberenadoro Ferisi acatiha ereejija Faborone

¹ Saoqui janohi baiha neeoriiin jetaote, turuha uhe nii batirichuru curuaanaacuru curuaanaa- Ananihasi, acaauru bichauhenaauru tabaauru, ita coulurujueerera coroatajanera Teeorotorosi neei curuajai *abogado*, naaonjoainuri uhaain turuha uhe. Acaauru jetaote, nii coberenadoro acatiha nichaauraaure, Faboro coulurujueeruhane caina. ² Inae nitohaneein, Faboro mitaain, turuaauruhana jaun jetaote, nii coberenadoro rai ere jetao nii *abogado* Teeorotorosi:

“Jataaen narihara, curuaanaa Coberenadoro. Ii corenihate, raotojoeiin nihacache. Narihara, itolere coitucuhin, caohachaain cana atane rucuheca, nitohaneein ichaaine coreniha. ³ Itolere sacutaain, nitohaneein ichaaine coitucuhacaanu, inetono janonaa bana. Jataaente, caohati coberenadoro neein neeicha, Ferisi. Jataaena, ii coroaajihacaanu banejelanaalara,” naain irihane baiha jetaote, inae Faboro coulurujueenaa nunuhetein jetao:

⁴ “Nabana, ii rai caeneenejihacaanune coataa, atiin canacaanu aonaauna irihacaanu. ⁵ Caa cachate, itolere baaso uhai nejesina ne. Acate itolere, cana rai chauratane sacutaain amuhemujeein, Jorioocuru lerurucoai nejesina ne. Acate le laurii cacha- nasarenonein curuajaihuri curuaanaa neein nena nera. ⁶⁻⁷ Chaentechu, rautaenihacaanune asajajeein, nehelau cachaauru enoae Jorionichaanune rai Teenforo asae. Nii corenihana, mucuhacaanulu. ⁸ Caje nachuinti bajaate, esinae rauhijiriin, itolere ichaane coreniha caa coulurujihacaane coitucuhi,” naain jetao, nii Faboro coulurujuee nii ita coulurujueeruha joricocurune, acaauru coroatajanera- *abogado* Teeorotorosi, coberenadoro Ferisi rai.

⁹ Nii jana jetaote, jerichanetojoeiin cuuain coulurujueere nii cuu nenacaauru leeochoauru Jorioocuru netonai. ¹⁰ Nii ainata, Faboro rai, biji lalari jetao nii coberenadoro, iriha Faborone caina. Nii jaun jetaote:

“Nihei chaque tonajelanaalana, ichei erereuni cajabereeo coreniha, ii cana atane rai- itolere rucuheraanu que nenaaneei, bajaanacaain, inoaelu caje coauneine coitucuhanune jaunra. ¹¹ Lechoonca coroata janoheca, Jerosaleeun turuhin, Cana Coaunera bajaebajaeacaanuna. Ichaajenihanete bajanaa naineeicha. ¹² Coatia chunei cacha aina, ita cotaihajihaanune jana caurucuruhi, chaaelai janonaa banata. Niheichu chaen, ita taojiananaja- Teenforo asae nihanatiin, chunei cachaauru rohehacaunata. Niheichu, ita taojiaauruhane jaancuru sinacocauru asae nihanatiin. Niheichu, cuu netiin chunijiun cachaauru rohehacaun. ¹³ Nii jaun, nihei, chunijiun cuain tonaain cacoluruecuruha caa cachaaurune jaanuta. ¹⁴ Nena caraajenihane, canu ichao bereeunicha, rauhijiriin. Canauna cana inoaesihuru coauneranein nena Cana Coaunera rai niicha jerei icharanein neeunra. Nii Ena Eeoonaa Ichaonaa Caohacha- Jesocurisito tenojoine, canu, esenetaain tonoraan, Cana Coaunera ere bera inoasiuruhacha laenanohineein nena nihana jaun. Nete, nii canacaanuhacha esenetai que, ‘Chaqueje nelatihei,’ naure, caa canu coulurujueerera. ¹⁵ Aihuruhane rijijieina, canu netonai inae cuu tihane bana, satiin onacaauru ichaterichaan Cana Coaunerana jaun, ichanacururichaanu nechu aansaineein onacaauru, caohacha cachanein naaonjoainurine esenetaan. ¹⁶ Nii jaana, caohachaain rauhijiriin, jeriha Cana Coaunerane rijijiein, casuuja coaraain neeun, Cana Coaunera notaraca, satiin cachaauru notaracaene maajeein. ¹⁷ Itolere sacutaain, cajihanein amuhemuhecaan bajaanacaaine baihana, coriqui uhaain, jelaiha canu ataneu caaun, itolere que necairichajeein ichaonacaauru rai teein acaauru coroatajanichaaunne caina, chaen, Cana Coaunera bajanaanaja coloheri Teenforo asae, Cana Coaunera rai, itolere lenonecruu sohin tihanune coinara. ¹⁸⁻¹⁹ Nii ina ichaun, nuculocohin, canu cuturi loraaloroariin joeratihanune baiha, aitoha cana Quiricha Inoaesi cuhanene rijijiein. Coatia arajii cacha codoriaain, ichahaaunluta. Niheichu chunei cacha rohehacaenihanune janate, nii ita taojiananaja Teenforo asae canu coaracurelu- Asia batane caje unacaauru tabaauru Jorioocuruha. Acaaurutejian uhin, cacoluruecuruhanee laaen caohachae, esinae rauhijiriin chatohanai baaso ichacaanne coaracuruhanee. ²⁰ Nete uurene. Caa cau

turunacaauru Jerosaleen caje unacaaurute, Jorioocuru curuaanaacuru, batirichuru curuaanaacuru, naaonjoaain acatiha teein, acaauru rai, cacoluruecuruhana jana, ecu neeurelura. Acaaurute aihane jaun naine, chatohaneein baaso ichacaanne coitucuhin cacoluruecuruhane caohachae, nete nainecurenera. ²¹ Acaihanejei, nii cacoluruecuruhane banaachana, satii codoaquiin aonajeeruhane jana, tonijjaain: 'Ichanana nainiha onaane esenetaanune corenihacha nachura, cacolurujueein, canasina coaquichete.' naaunlura," naain jetao be Faboro.

²² Nii jaun jetaote, inae raotojoein, Nii Ena Ecoona Ichaonaa coitucuha, nii coberenadoro Ferisine jaun jetao, nirijieein nii ratiriin:

"Inae turuha comaandaanti Lisihazine banana, inara cotiharatereuni enacoauneein, nii neruujue coina," nae jetao, Ferisi.

²³ Niritiin jetaote, nirijieein mucuhineein Faboro sirichuruhane coina, cafitaan rai aite Ferisi. Chaen raotojoein Faboro rene turuhin, rai niicha latein naaonjoaain, aina erenaa nainecuruha belaichaurune coina jetao aite. ²⁴ Nii chojanoo chojanoo jetaote, naocaunein turuha uhe Ferisi, rai comasai Dorosila aina. Nii comasai jetaote, Jorioocuru bene ne. Nitohaneein turuhin Faboro cotiharatiha Ferisine jaun jetaote, turuhin acaauru rai Jesocurisito esenetaain, tonoraane que, acaauru rai ereerejiha Faborona jaun jetao, cuu rautatiin aonajeure, itolere que, acaauru rai ereerejihana jaun. ²⁵ Ne jetaote, "Caohacha nejesina ichaechajeein ichaoinete caohachae. Jana baasohacha ichajeein ichaohine caoachai, inae cuu tihane bana, satii colurujih curichaaain Cana Coaunerana jaunra," naain rai biha Faborona jaun jetaote laen nesoonete, nii Ferisi. Nesoonetiin jetaote:

"Inae, chajaain caunihu. Inae nainichaaune banana, coaiten ii cotiharatereunicha," nae jetao, Faboro rai, Ferisi.

²⁶ Niritiin jetaote, coriqui que, coretiha Faborone jeriha, jianihane coinana jaun jetao, araai saain nihane cotijiae, rai irihane coina Ferisi. ²⁷ Nirijieein, coroata jaanacaain ichaane baiha jetaote, coberenadoro nihane caje jetao mitue Ferisi. Inae mituha Ferisine jana jetaote, corenranihana enoe- Forisio Fesetoneein curuajai. Ne jetaote, jerecuruha Jorioocurune rijijieein ichaane coina jetao, caseteconeein Faboro ratiriin jetao, mitue Ferisi, nabana baasoneein cotaairiin coaracuruha Jorioocurune coataa.

25

Feseto acatiha niha Faborone

¹ Inae coberenadoro nihane coina, Sesareea turuhin, coberenadoro neein enohane baiha jetaote, nichata janohane cuhane jetao, Sesareea caje, Jerosaleeun cue jetao Feseto.

² Nii jana jetaote, cuu rai Faboro coulurujueure jetao, nii Jerosaleeun nenacaauru, batirichuru curuaanaacuru, Jorioocuru rai jataaen nelateein nenacaauru naaonjoainuri jetao, Faboro coulurujueure. ³ Nitohaneein, coulurujueein jetaote:

"Atiin canacaanu rai, cau Jerosaleeun nii Faboro joerateeura," naain bajaare jetao, bero cataaun coharatein, Faboro sohin joerateeruhane coina coacuhin niqui. ⁴⁻⁵ Ne jetaote:

"Cuute, Sesareea caseteconeein nedaelura. Nena, ena chajaaajoaain jelaiha cureeunicha. Inae jelaiha cuhanune janate, nainecure cajiniichaain uhin, cuu teein, chaaelai que situha, nii cachane, coulurujuenaa nainecure inara rai jataaen nelateineein nenacaauru-cocoinanacathurura," naachae jetao, acaauru rai Feseto.

⁶ Nii Jerosaleeun, fosa janone nihane, lechoonca janonein nihane baiha jetaote, jelaiha Sesareea cauha cue jetao Feseto. Nii chojanoo jetaote, ita coulurujueerera rucuhacuruhana jaan coloheri- *tribonal* asae rori ichoae nelauriaain jetao, Faboro raerate. ⁷ Inae Faboro turuaauruhane jana, enoha Faborone jana jetaote, rohan nichuuntaacoaain jetao, coulurujueure Jerosaleen caje uhin turunacaauru- Jorioocuru. Itolere baaso cuhane cuaichuru, joaereein caje erenaa rocohichuru, coulurujueure jetao, baaso ichaenihane sainejeein. Nii jaun jetaote, esinae rauhijiriin erenaa nihane coitucurene. ⁸ Nii jaun jetaote, acaeaentonai, rai jabereco coreniha jetao:

"Coatia chatonai baaso que irihaun, Jorioocuru aitoonjoa, Jorioocuru ichao coacuhinta. Niheichu, ita taojiananaja Teenforo coacuhin irihaunta. Niheichu Romanocuru curuaanaa coacuhin irihaun baasoneeinta," naain jetao, ere Faboro.

⁹ Nii jaun jetaote, caohachaaain Jorioocuru aina nedanaa jerihane jaun jetao:

"Cureeina Jerosaleeun, cuu teein nii ichei rucuhencacai rucuhacaanne coinaneta," naain jetao, Faboro caje bajae Feseto.

¹⁰ Nii jana jetaote:

“Nena jerichanejeein, Romanocuru curuaanaa- cana netonai curuaanaa- eenferadoro icharatenohi nerujuenaana ja coloheriha *tribonal* asae caa neeun, cau tein nerujuenaana nainichaaune coinara,” naain jetao, tonorae Faboro. Niritiin tonoraain jetao te: “Ii te, raotojoein Jorioocuru rai baaso ichaenihanune coitucuhin neeicha. ¹¹ Esinae rauhijiriin, jataain baaso ichaain, baaso que situhin nihanune coaraain, nii coreniha casohin cajaanaa jerera nihane, coatia nii caohaterihaaun, coatia onaa coasihaaun. Jana, esinae rauhijiriin, erenaa nenihane, nihei chunei acaauru rai canu tenaa nainihe, casohin cajaanoruhane coina. Nii jaunna, ii caje bajareeunni, raajenihane canu rai- rucuhenacai rucuheca Romanocuru curuaanaa- eenferadorone coinara,” nae jetao Faboro.

¹² Nii jaun jetaote, nii cuu nenacaauru rai coroatajaneraauru caohachaain suujua rauhi coaraaauru caje jetao bajae Feseto. Nitohanein, bajaane baiha jetaote:

“Inae Romanocuru curuaanaa, ii rucuheneane coina bajaaina jaunte, Romanocuru curuaanaa rene curiquincha,” nae jetao Feseto, Faboro rai.

Curuaanaa Aquirifa acatiha niha Faborone

¹³ Nii baiha neenejeein jetaote, namujera Berenisi aina jiniiquiin cuhin, Sesareea turuha cue, curuaanaa *rey*- Aquirifa, Feseto coaraane coina. ¹⁴ Cuu araai janohin aina niha- nii curuaanaa jaun jetaote:

“Cautene leinjiin cacha caseteconein Ferisiicha ratirilura,” naain jetao, bee Feseto. ¹⁵ Niritiin been jetaote: “Jerusalem turuhanune janate, carai coulurujeeurelu batirichuru curuaanaacuru, saain Jorioocuru bichauhenaauru, naaonjoainuri, casetecaanune coinara. ¹⁶ Nena, acaauru rai: ‘Coatiha nainihe aonaeniha cachane jana, nedaa coulurujeein niha namute cachane, nii coulurujuenojo cacha casetecaaain, chatoanein tein, sohin joaera jereein, naaonjoaain niha Romanocuru rai rauhinet. Niha ita coulurujerane, ita acatiha netiin, nii colurujera aina iriha nii coulurujuenojoinete jere Romanocuru rai rauhicha.’ naaina acaauru rai beeeunra,” naain jetao beeeje Feseto. ¹⁷ Niritiin beeejein jetaote: “Nii jaunna, cau tururuha nii satiin coulurujeeurerane jana, nii choanoonecoriin, cacha rucuheneaanu jaan coloheri *tribonal* asae rori ichoae nelauriaain, nii cacha raerateeun, nii rucuheneaanu coina, ¹⁸ inacojoein niqui, ‘Chatohanein jecha sosereen, chatohanein Romanocuru curuaanaa aitoonjoa tonoraa cachane caohatihane coreniha jecha carene letoaare.’ naain niqui. ¹⁹ Nete, leinjiin acaihanejeein, nii acaauruhacha esenetai que aitiin, chaen nii onaalu Jesosonein curujai queecha maroain coulurujeeure, ‘Enanetoejin jete, ichoae,’ naa que Faborona jaun. ²⁰ Nii jaunna, nii aina, chaa coitucuenihanune jaun, Faboro rai: ‘Cureeina Jerusalem, cuu nii ichei rucuhenacai rucuhequine coina’ naain bajaun. ²¹ Nii janate, ‘Cana curuaanaa, Romanocuru curuaanaa eenferadoro jete, rucuhene raajenihane,’ naain bajae, cana curuaanaa rucuheneane coina. Nii jaunna, rucuheca eenferadorone coina letoaanunereen tiaain, caseteconein nihane coina aitoon,” naane jana jetaote:

²² “Canuhetonaina, iriha nii cachane aohana jereeeunra,” nae jetao, curuaana *rey* Aquirifa, Feseto rai. Nii jaun jetaote:

“Eresite aohanriquiincha,” naain jetao tonorae Feseto.

²³ Nitohanein jetaote, nii choanoon, ita taojiaauruha cachaauruna jaan coloheri asae, netaojiaauruhane jana, enoha cuure jetao, jataain nelateenein neeuruhane coarateein Berenisi aina, *rey* Aquirifa, chaen soondarooru curuaanaacuru aina nii cuu nenacaauru nese cocoaichacuru, jataain nelatein nenacaauru naaonjoainuri aina jiniiquiin. Nii jana jetaote, Faboro joracaeratein jetao, raerate caresero caje, Feseto. ²⁴ Nii jana jetaote, inae turuaauruhane jana:

“*Rey* Aquirifa, satiin cau canacaanu aina netaojiaain nenacaauru, noco- caa cacha coulurujuenojoin. Satiin Jorioocurute, carai coulurujeeure. Saain Jerusalem nenacaauru, cau Sesareea nenacaauru, naaonjoaihunrite nujuane soaisoaihanaain, ‘Sohin joerateeura.’ naain jataain ohane jerecure. ²⁵ Nete, chatoanein baaso ichaene, caa cacha. Nihein sohin jaoha- cachana jaan leranu carai. Nete raajenihane rucuhene- cana curuaanaa- Romanocuru curuaanaa- eenferadorone coina, bajaana jaun, inae nii jerichaauna jaun, ucuae letoareeunicha,” nae jetao Feseto. ²⁶ Niritiin jetaote:

“Nete nene, ‘Naaonjoaain que situhin, naaonjoaain ichaana jaunte, caa cacha coulurujeeurer.’ naain been, laenaain, canu curuaanaa Romanocuru curuaanaa- eenferadoro rai, been quicha letoaaene. Nii jaunna, satiin cau neeichene jaun, caa raerateeun, caohachaain, ii cau neeina jaunra curuaanaa Aquirifa. Inara acatiha tein, bajaanune, raotojoein tonaain ereeuruhane, laenaain letoanaa nainichaaun, cana curuaanaa eenferadoro raine coinara. ²⁷ Jana, ‘Naaonjoaain corenihana, caa ii rene, caa cacha letoaanra.’ naain chaelai que tonaain benihanunete, ‘Chanuna joareein, caa cacha letoae, lera

colane.’ naain nii que, nererojocare cana curuaanaa- Romanocuru curuaanaara,” nae jetao Feseto.

26

Coulurujueuruha Jorioocuru najaa lera biha curuaanaa Aquirifa rai Faborone

¹ Nii jaun jetaote, Faboro rai:

“Inae laen naineen, ii jabereco coreniha ereeinerana,” naa *rey* Aquirifane jaun jetaote, acaauru rai ucuun biji sijitaain jetao:

² “Jataaenna coroaeejeun, *rey* neeine acatiha, cau ererichaaunine jaunra, *rey* Aquirifa. Aihana jaun, atiin canu ere aonaunna, itolere que cacoluruhecuruha Jorioocuru najaa que, erete aonaain coitucuhicha. ³ Iite laen, jitariin itolere Jorionichaanune ichao coitucuhin, ita rohecaain ita rai ereereecaanune jaanne maajeen coitucuhin neecha-curaanaa. Nii jaunna, atiin quere aonaaine jereunra- curuaanaa,” naain jetaote:

Jaiti Cana Coaunera coitucuhin, esenetaenihane bana, rai nichao biha Faborone

⁴ “Satiin Jorioocurute, canu ichao coitucure, acaauru aina ichaorejetocooaunlu, canu ataneu, chaen Jerosaleeun, naaonjoaihun, canu enamnacane caje coauneeina jaun. ⁵ Chaen techu, raotojoein fariseoneen nihanune coitucuhin, rauhijiriin benaa nainecure ii rai, jerecuruhane. Nii coitucuhichene rijijieeina, leeochoaauru amuritoheriin jataain rauhijiriin, canaacha esenetai tonoraera neein nihacaanu. ⁶ Cana inoaensihuru rai Cana Coaunera aitoonjoo nii niicha letoanaa jerei canaacha cohajei esenetaain tonoraanune corenihate, caa cacoulurujueein, caa chaatiha canu turuaerateurerana. ⁷ Canacaanu lechoonca coroata laurii Isaraeli cocoaichacuru- foeratenojoein nihacaanunena, nii cana foerateurerana rai Cana Coaunera aitoonjoo cohajihacaanu enanetojoein. Nii jaunte, Cana Coaunera coroaeein bajajein, naitoonjoan niicha jerenohin ichacaun, jiicho, janotiin, naaonjoaainchuru. Nii cana inoaensihuru rai Cana Coaunera aitoonjoo- canaacha cohajei ere tonoraanune corenihate, caa cacouluruhecure Jorioocurura, *rey* Aquirifa. ⁸ Chanuna onacaauru ichtiha Cana Coaunerane esenetaeneiche inara.”

Jesocurisito ranojoihunru rohecaain cairichaerichaetohalune biha Faborone

⁹ “Canuhetonainechu, jauriaa, ‘Caohacha jecha ichaaun,’ naain, Nasarete cocoaicha Jesoso ere esenetaain tonoraerauru rohecaain, acaauru cairichaain, ¹⁰ Jerosaleeun batirichuru curuaanaa letononeein caresero cuhanena maajein arajii Jesocurisito esenetaerauru teraterejetoonu. Chaennachu, tabaauru sohin jaoruhane rautatiin coroaerejetoonu. ¹¹ Inaajoan saneen chaainti, acaauru casetecaraetoonlu, ‘Inae jian laaen, tonorarihaacaanuhinta.’ naain, nii acaauruhacha esenetai acaauruhacha ere tonorai- Jesoso ere tonoraauruhane jianecuruhane caina. Jataaenna, nechu ansaineen mijiaaineen, acaauru rohecaeraaetoonlu, naain coriaae nejelau ataneu- nenacaauru neseeurune maajein cuhinchurura.

Coaiten, ‘Naaonjoaaina, nunuheteen, Jesocurisito coitucuhin esenetaain tonorana nunuheteunlura.’ naain biha Faborone

(Ich 9.1-19; 22.6-16)

¹² Nitohaneen, Damasoco neseeu nenacaauru mucuhin raanune caina coacuhin cuhanu, batirichuru curuaanaa letononeeine janate, ¹³ bero cuhane cuujihanu, turu-elalajeeine jana, enoto chujutaain, luhecotariin, canu, nii canu aina unacaauru, naaonjoainhacaanune rohan enoto cono amurijiriin conotiin, luhantiin lanaanete dede cajera, *rey* Aquirifa. Nii jaunne, saain jiniiquiin, ¹⁴ atane ichoae nemarotihacaanune janate, carai Ebereeo ere cuhane cuuain: ‘Saoro, Saoro, chanuna jataen caniha nejerateen carerojoeaai. Nechu jataaen ichaajenihanete, baaso ichaain, ijjabereen cairichaain, cunaitaa nii aaicha.’ naain canu caje bajaane jana ne: ¹⁵ ‘Chaneenaate curuaanaa.’ naanune janate: ‘Canuna- nii iichaa cairichaerii- Jesoso neeunra.’ naainte: ¹⁶ ‘Chajaain nimichuuna, ichei erete aonaacha. Cauna ecocoon, ichei irihanune, canu letononeein neeine cainara, chaen ena, caa iicha coarai beein, ii que caa baiha- quicha coarateneine maajein beein, canuneein nihanune coitucuerateene cainara. ¹⁷ Canuna, Jorionihe-ichuru, Jorioocuru, naaonjoaihunri caje, ii ichoteratiha cureeunicha. Acaauru renena caa ena elotoareunnicha. ¹⁸ Coanaanihute, acaauru nota jirichaeranuque, acaauru rai canu ere beebejeite, Acaauru Coaunera nichaanune coitucuhin, quere tonoraain, canune maajein coitucuuruhine, nabana taeneen cuajein, moconajaera ere tonoraain sacuelanaala, canu, nosa caje cacha mitaeranichaaunne coitucuuruhane, nosa coreniha caseteconein neeuruhane rai- neeuru caje nichotein, Acaauru Coaunera nichaanune rene tacanaa nainecuruhane caina, leeochoaauru Jesocurisito ranojoihunru aina jiniiquiin neeuruhane cainara.’ naainte caletoe Cana Coaunera Calaihi Jesosora,” naain jetao:

Rai ereein letoaa Jesocurisitone tonoraa Faborone

¹⁹ “Nii jaunna, dede caje ecocohin- caletoaera lacoelanaala, ²⁰ jauriaanejeein Damasoco neseeu nenacaauru rene turuhin, acaauru rai Jesocurisito ere beebejeeunra, *Rey* Aquirifa. Nii caje cuaaina, Jerosaleeun nenacaauru rai beebejiha cuun, itolereenein Jodea batane sacutaain nenacaauru raine maajeeinchuru, chaen Jorioniheichuru raine maajeeina beebejeeunra, baaso ichajeein, nreonatihajeein ichaooruhane jianein, Cana Coaunera esenetaain, niicha jerenohi rijijieein ichaohin, inae esinae rauhijiriin Cana Coaunera esenetaeranein ichaooruhane coarateeuruhane coinara. ²¹ Nii corenihate, ita taojiananaja Teenforo asaee canu eruuruhane jaun, canu mucuhin, casohin, cajaanaa jerecure Jorioocurura. ²² Nete atiin, cacorataaniha Cana Coaunerane jaun, enanetoojeein jaiti ichaoojeein, Cana Coaunera ere beebejeein sacuunra, satiin- cairicheihuru rai, saain cocoinanacaihuru raine maajeeincha. Coatia chaelai janonaa bana, Cana Coaunera ere bera inoaensihuru- Moisesa, naaonjoaihunri aitoonjoa jochin, rerohin irihaaunta. Jerichanetoojeeina, rauhijiriin, ‘Naaonjoarichaain jetao,’ narejetocuruhalune rijitoojeein: ²³ ‘Ohanete ne nii Cana Coaunera letononeein unaa- Mesihasisicha. Nete, nitohanein ohane baiha, aca niicha ranojoihunru ajiinchateraniha, oo caje ichanananeein niha cureeincha. Nii baihate, itolere sacutaain, beebejenojooineein niha cureein, satiin cacha nota jirichaeraaunu quera, nii aina, Cana Coaunera coitucuruha, satiin cana araachuru necoina, chaen nejelau ataneu nenacaauru niha natiinine coinara.’ naain aitoroaetooruhalune rijitoojeeina aitoonra,” naain Aquirifa rai beebeje Faboro.

Jesocurisito esenetaain, tonoraa curuaanaa Aquirifane jereein, rai ereerejiha Faborone

²⁴ Niritiin, ereerejiha jabereco coreniha Faborone jana jetaote, rai nujuae soaisoain: “Mainajiriin nerelaacha neeine jaunna, nesoooneejojain joaereein ereeite, Faboro,” naa rai Fesetone jana jetaote:

²⁵ “Coatiana nesoooneejojain joaereein irihaaunte, caohati coberenadoro Feseto. Caa aitocoanne jaante, esinae rauhijiriin erenaane. ²⁶ Caute ne, caa curuaanaa *rey* Aquirifa- itolere niriinanai coitucuera. Nii jaunna, chaque tonajelanaala, nacatiha caa ereerejeeun, acaentonai niriinanai coitucuhin nihaane jaun. Coatia chaelai asinojooineein nena que caitono nihei. ²⁷ Cana Coaunera ere beracuru- *profetacuru* inoaesihuru aitoonjoa esenetaaina, *Rey*- Aquirifa. Rauhijiriina, itonai esenetaaine coitucuurra,” naa Faborone jana jetaote:

²⁸ “Basiin lanajeje, caque jererateeine jaun, canuhetonai Jesocurisito rainein nihaunera,” naa curuaanaa *rey* Aquirifane jana jetaote:

²⁹ “Coatia jerihane, iicha aihheita, curuaanaa. Satiin cau neein aonajeeurera raina, Cana Coaunera bajaun, esenetana nainecuruhane, caa aihanune tocohaneein *cadena* que cositenojooineein nelanaala esenetauruhane coinara,” nae jetao Faboro.

³⁰ Nii jaun jetaote, nimichuhin, naain jelai cuure coberenadoro aina curuaanaa *Rey* Aquirifa, chaen, Berenisi, chaen, nii leeochoaauru cuu acaauru aina nelauriaain nenacaauru, naaonjoaihunri aina, cuu jelai tein, ³¹ nii que ereeuruha nejesinajeein, ita raine coina. Cuu jetaote, ita rai nejesinajeein:

“Coatia chatoanei baaso ichaai caa cachata. Cha corenihate, sohin joaerareta. Naini- heinchu, caresero cuhane nihanatiin caseteconein nihaneta,” naaure jetao ita rai nejesinajeein. ³² Niritiin, ita rai ereeuru baiha jetaote, Feseto rai:

“Raajenhane rucueca satiin curuaanaanein nena- eenferadorone coina, aitha caa cachane colanete, jianena naaineeicha,” nae jetao *Rey* Aquirifa, coberenadoro- Feseto rai.

27

Romau, Faboro letoaaauruhane

¹ Inae Italiau canacaanu letoanaa jerecuruhana jaunte, casetecocuru coaraain raeraanu que le laurii soondarooru- Eenferadoro rainein- curuajaihuru rai cafitaan- Jorio neein curuajai rai, leeochoaauru caseteconein nenacaauru teeuruhane jiniichaa, rai Faboro netonai teure. ² Nii jaunna, Andaramitoo cofauhana caje cucuana cuhane cuhin coriaae nena- Asia batane que nenacaauru neseeu- cofauhanau tiaain cunaa bote cuhane fauhin, nesaru rai nihana jaun, cuhane fauhin cuhacaanu. Nii janate, ecu neein, canacaanu corihaniha uhe- Masedonia batane que nena Tesaloneca cocoaiha Arisarotoco. ³ Nii cojoanoo, Sidoon cofauhanau turuhin, cuu najaurihacaanune janate, jataain Faboro belai, nii soondarooru curuaanaa Jorio. Caseteconein cuha Faboro natiinte, bote caje iniin, belaihaaauru rene bedaeniha Faborone coarajeein, cuu rai niicha latei teeuruhane coaraje, belaiha cafitaan Jorio. ⁴ Nii Sidoon caje nesaruhina, canacaanu que tacaain uha cujuanane jaun, nii cujuana que acateraain, Chifere cobene jeloon cuujihacaanu. ⁵ Nitohanein cuhina, cucuana jera jaoha cuhacaanu, Silisia batane auha

jeloon. Inae cucuana jera jaohina, Silisia, Paanfilia, naaonjoainuri batane auhaniha situhin cuhin, Lisia batane que nenea neseu- Mira turuhacaanu.

⁶ Cuute, Alejaandiria caje unaa leinjiin bote Italiau cuujenaa rue, nii soondarooru curuaanaa- caftaan. Nii cuhanete, canacaanu fauherate, cuhane cuhacaanune coina. ⁷ Nitohaneeine, araai janohin, jataain jeraaen cuujihacaanu. Nii jaunna, necairichajeein turuhacaanu Nidoneein- niicha curuaateeri jeraniha. Nii jana, jaiti canacaanu que tacaain uha cujuanane jaunna, Cureta cobena nichaae nitinonohin, Salomoonneein acaauruhacha curuaatei cobene jeraniha situha cuhacaanu. ⁸ Nitohaneeina, necairichajeein cuhin, Cureta auhanihacha rauhijiriin cuujueein, Laseaneein curuajajai nese rohan nenea- Caohatiin Cofauhananeein curuajajihu turuhacaanu.

⁹ Inae carajaa cuhacaanune jaunte, nii tonohana inae cujuana aina jelarona que turuhelalajihana jaun, luhante- cucuana cuhane amunaa, banejeniha cujuanane jaun. Nii jaunte, acaauru rai:

¹⁰ “Aonacuchena caa que erete, aonaquiche. Jataaina banejelanaala, cana rai lunaa curichaa, caa amunaane coitucuun. Baana cauhacha nelanaalate, aihacachera. Saainte, nii iicha amai rucuhele aina jiniquuin nitajiha cureein, caa botera. Cana niha natiinte, onaa nainichaachera,” naain niqui suujuatenajae Faboro.

¹¹ Nete, nii bote erora, nii bote curuanaa caftaan, naaonjoainunru, ereecha tonorae, nii soondarooru curuaanaa- caftaan, Faboro ere tonoraelanaala. ¹² Nii jaunte, caohachaojaeniha sanein, nii neeuruhane jaan cofauhanane jaun, cuu neein cujuana aina jelarona bitoanaa jerecurene. Nii jaunte, satiiin lalajeein, leeocho fauhana- nii jeelai Cureta cobena que nenea- Fenisiau cunaa jerecure, cuu cujuana aina jelarona bitoauruhane coina. Jelaite, enoto soo jeloon neein, cana raoto nichajai que, cana ajaabiji nichajai que naaonjoain inanacae.

Cucuana cuhane niha cujuana tabaine

¹³ Nitohaneeinte, “Tonaje lanaala jecha cuujerichaanuhin,” naain nesaruhiin cuhacaanu, enoto soo jeloon neein ajaabiji nichajai caje uha raujiaain aasaeriin jouhaquuicujuanane jaun. Nitohaneein kuhina, Cureta auhaniha cuujihacaanu niqui. ¹⁴ Nete, nii baiha neeoriin, enoto soo nichaae cuujueein cana raotono nichajai que, enoto mitu dararo caje uhe jataain mijieeinetiin cujuana. Niite, bote que tacaain, richorocoeae. ¹⁵ Nitohaneeinte, richorocooain, cuanaa jerichaanune jaan edacai que, bote cuae nii cujuana, que tacaain macohi auriteein, acatena nainenihacaanune jaun. Nii jaunna, cuu canacaanu amanaa jerihane jaan jeloon, canacaanu amaane coarajihacaanu. ¹⁶ Nitohaneein kuhina, leinjiin obena laaojoiiri Caodaneein curuajai rohan situha cuhacaanu. Ucuajai que sanein mijieeinetiin tacaeniha cujuanane jaunna, jataain necairichaaoriin, tijichaaain canacaanuhacha amai- naluha botene nichoteeuruhana jaan- bote laaojoiiri inacaanu. ¹⁷ Nitohaneein mucuhin tararaain inaacaanune baihate, cuu, inori que, nii cuhacaanune jaan bote ichohacure, nunaane coina. Nitohaneeinte, carene araraca- Siretenein curuajai que tacanaa coasichuruhane jaun, cujuana aina amuuruhane jaan bela serichure, ocoai nichaae cuaain, cujuana ainaacha cuujueeuruhane coina. ¹⁸ Nii chojanoo, jaiti mijieeinetiin uha cujuanane jaunte, cucuana cuhane, nii bote coneracuru jaonaa nunuheteure. ¹⁹ Nitohaneeinte, nesarucuaanune nichata jano cuhane, bela nujuaauru tabaauru, chaen itolere nii nichotihacaanune que nelatelanaala nenacaaurune majeein jaooore. ²⁰ Nitoaneeine, araai janohin enoto coarilanaala, nii arasijie nihanatiin coarinihacaanu. Nechu jataain nirjijeein nesurocorihe i rijijieein, bote nalaaene amuneein sacuha fichafichanaane jaunne, “Inae jecha ecu ohacaanune nitajerichaanuhin,” naacaanu niqui.

²¹ Nitohaneein, araai janohin lenonelanaala nihacaanune jaunte, satiiin canacaanu cataaun nichaauraain:

“Coaracuche cachaurute, quere tonoraelanaala, cuhacha nenea richae, Cureta caje cana uhaichelu. Colane chachu, cuu raatojoeein nihacache. Colane, catohanai baaso que siturihaacache. Nii colane, chaaelai que siturihaacache. ²² Nijiaonriha joaereein, inara suujua cuaaichene. Coatia leinjiinejeein orihaain chunei cacha. Caa botete laaen, nitajiha cureein. ²³ Enene chojanotiinte, canu rene, rai cacha neein- letononeein nihanune rai, letono anjera letoae- Cana Coanera. ²⁴ Canu acatiha ecocohinte: ‘Coaa casihara, Faboro. Atiinte, Romanocuru curuaanaa- eenferadoro acatiha tururuiiinchha. Ii corenihate, atiin onaa caje nichotiha cuurureein saain nii ii aina bote cuhane nenacaaurura.’ nae carai Cana Coanera letono- anjera. ²⁵ Ahane jaun, cha que tonajelanaala, joenreein inara suujua cuaelanaala, caa caitoonjoan esenetaachacuche. Nii aitoa Cana Coanera letono anjerane tochanihate cureein. Esinaete rauhijiriin aite. Canuna, esinae rauhijirin

aitohane coitucuhin esenetaun. ²⁶ Nete laen, leinjiin obena que tacaain baulenetoha caa botene jana, cuu nerarichaacheeincha,” naain bee Faboro.

²⁷ Inae coroata semanaa nesarucuaanunena janate, Ariaticoneein curuajai cucuana cuhane cuujihacaanu, janotiin. Nii janate, dede catai rijju, cuu cajianein bote amaa cujuanane jana, inae cucuana auhaniha nichuuntaacaanune que nainacure bote beraihureramarinerooru. ²⁸ Nitohaneetin, inae coitucuuruhane jaun, nucuhaano cojounacatein coaracuruhane jana, nichatachoonca saota metorone rai nucuaano. Nii caje cuujeein, coaiteen nucuaano cojounacatein coaracuruhane janate, coroatachoonca caaunsi metorone rai nucuaano. ²⁹ Nii jaunte, ajeri que tacanaa coasia, bote roeniha jenaain anajiin nenea coata- aancla nalaare, cuu bote acatein, cuu mucuhane coina. Nii nalae-curuhane nainihate, Cana Coaunera bajaebajaecure, chajaain janohane coina. ³⁰ Nii janate, bote macohiniha anajiin nenea coata- aanclauru nalaera rijjijiein, nii- naluha botene nichoteeuruhana jaan- bote laajoiri faunaa nunuheteure nii bote beraihureramarinerooru, nii bote caje sorooruhane coina. ³¹ Nii janate, coaranajaain, nii soondarooru curuaanaa cafitaanun rai beein, nii soondarooru raine maajein beein:

“Berainajaeneichenete, caa bote ratiriin sorooruhana acaauruhachane, nenereein nichoteeichene jaanura,” nae Faboro.

³² Nii jaunte, acaauruhachane amaemajei bote laajoiri ichora saaujihure, nii soondarooru, acauhanau naluhane coina.

³³ Inae janonaa raite, satiin acaauru rai, lenonecuruhane coina:

“Inae coroata semanaa, nirijieein caohachaain lenonelanaala neein, situha cujuana aina fichafichanaane cohaquichenera. ³⁴ Aihana jaun, chajaain chaaelainiji que lenonecuchete, nii aina abaantaain nichotenaa nainequichene, nichoteeiche. Coatia nitajerihaa in leinjiinejjein nihanatiin chunei couturiujicha,” nae Faboro.

³⁵ Niritohane baihate, satiin acatiha tein, faan teberiaain, nichoae Cana Coaunera bajaane baiha, nii faan tatuhin, beunebeunein que lenone Faboro. ³⁶ Nii jaunte, lenonena coajueurenihane baiha, inae satiin lenonecure. ³⁷ Itolereeneina, coroata fasha caaunsi choonca saotanein, nii bote cuhane nihacaanu. ³⁸ Nitohaneetin jerenihacaanune jaun tiaaajoaain, nainain lenonichaanune baiha, nii canacaanu lenone tirico caute jaohacaanu cucuana cuhane, nesaracaa nii botene coina.

Cucuana cuhane naluha botene

³⁹ Nii janate, inae janoe. Nete, “Caaelai caara,” naain, nii atane coitucuuene nii bote beraihureramarinerooru. Nete atiin, cuu- cucuana auha leororo- carene siricha coaraain, cuu nii bote jauriaanaa coacure niqiu. ⁴⁰ Nitohanein, cuu jauriaanaa coacuhinte, nii bote laracaauruha acau cataaunna jaan anajiin nenea coata- aanclauru ichora sauijin ratirihure. Nitohaneetin teetin, bote cocoihacuru, roeneraunu que nelatein nenea cosi leoacacaure. Nii baihate, bote macohiniha nenea bela tocoore. Nii jaunte, nii aina inae erojoein cucuana auhaniha nichuuntae nii bote. ⁴¹ Nitohanein cuhinte, nichuuntaain carene araraca raroahagu choae, baulenetoha cue nii bote. Nii jaunte, caohatiin baulenetoha nii bote macohi nichajaine jaun, carene raroahaco choaee liquinetiin, rurujuanacaje lanaala nedae nii bote macohi. Nii jaunte, jataaen mijieinein taca- fichafichanaana jaun, fichafichanaa caaun, nefejein, nichalunihaje bote roe nichajal. ⁴² Nii jaunte, nii caseteconein cunacaauru sohajein jaonaa jerecure nii casetecocuru beraihurerarauru soondarooru, nabana joichohin sorooruhane coataa. ⁴³ Nete, caohate nii soondarooru curaanaa cafitaan, Faboro coreniha, nabana Faboro netonai sohin jaoruhane coataa. Nitohanein caohateinte, joichona inaurera letoae ichoachania, acauhana naluhin cuhin, atane que cohanaacuruhane coina. ⁴⁴ Jana, leeochoauru, acaauru caaijie cuuruha tabara choaene jana, tabaauru leeochoauru netonoai cuuruha nii- bote nichalunena jerooru choaene coina, letoanjae- nii cafitaan. Nitohaneetin, satiin, leinjiin obene que neraain, onaa caje nichotihacaanu.

28

Malata cobena neraa Faborone

¹ Satiin, obene que neraaina, Malatanein curuaaca nii obenene coitucuhacaanu. ² Jelai cocoaihacuru cachaaurute, jataain caohacha nejeeuruhana jaun, saain canacaanu belaihure. Nii janate, uheuhete elone jaun, jelarotohane jaun, enuha codoriaain mocohin, iihane jana, canacaanu cotihacure, nichaathacaanune coina. ³ Nii janate, enuha cohi taojiaain raane jaun, usi jana tihajiha Faborone jana, iihaniha usine jaun, ajaano caaun sorohalaain, Faboro biji que tijilenein calae acano. ⁴ Nii Faboro biji que tijilenein calaa acanone coaraante: “Jerihanete, soserena necaiha caa cachara. Cucuana cuhane naluhin,

onaa caje nichotihane jaunte, ichaohane jerene, dedeeu nenea- nii rucuherrara,” naaure Faboro coarajeein, nii cuu nenacaauru cachacuru.

⁵ Nii janate, nii usi iihanei cataaun, nii acano chatachataain siheitiin, cuu tonajelanaala nee Faboro. ⁶ Nii jaunte, satiin, “Laraarichaain jecha,” naain cuu, laraacane coarajeeure. Nii janate, laracaene. “Luhecotariin jecha cora aonaain, tocojoaain tacaain oreein,” naainte niqui, cuu, carajaain coarajeeuruhane jana, tonajeerinihane jaun, suujua elon- aain:

“Leeinjiin chosi necaihara,” naaure Faboro que.

⁷ Nii nihacaanune jaan rohante ne nii obene que nenacaauru coaara Fobirio neein curuajai cacha rai atane. Nii Fobiriote, canacaanu belaaain, canacaanu rae, rai loreri asaae. Nii jaunne, cuu aina nihacaanu nichata janohin. ⁸ Nii janate, ajaa que jeraain ujuee caun cunaiteein ecu niha nii Fobirio inacana jaun, rene turuha cue Faboro. Rene turuhinte, coaraain nichoaee Cana Coaunera bajaane baiha, nichoaee bijii merecaain, dadaain aonaane rijieoritiin inae nerautae. ⁹ Nii coitucuhinte, satiin uure nii obene que nenacaauru leeochoaauru cunaitenacaauru. Nii jaunte, rautanaaca Faborone jaun, nerautaacoaain caure. ¹⁰ Nii jaunte, satiin canacaanu belaihuruhane jaun, jelai caje amuhacaanune coina, bote cuhane fauhacaanune rai, cuujueein canacaanuhacha qui- inenu que- canacaanu achanojoaure, itolere amunaa rai nelatecuri teein.

Romau turuha Faborone

¹¹ Nitohaneein, cuu nichata ateein nii obeneu nihacaanune baihana, leinjiin bote- Ale- jaandiria caje unaa- cuu cujuana aina jelarona bitoha nenea bote cuhane fauhin, cuha- caanu. Nii botete, coujunacanu que nihane coina, fafione neein, acaauru chosichurune que Curiecocuruhacha tei- Castaro, Polosi, naain curuajaihurua ecaantooru- coujunaca amaerane, bote macohiniha tein. ¹² Nitohaneein kuhina, turuha cuhacaanu, Siracosa cofauhanau. Cuuna nihacaanu nichata janohin. ¹³ Nii cajena, nesaruhin cuujihacaanu, cucuana auhaniha, rauhijiriin Rejioo turuhacaanune coina. Nii cojoanoote, cuujih- acaanune jana, canacaanu cunaja bote roe caje uhe, raujiaan jouhaquuin cujuana. Nii cojanooon cojoanoonna, turuhacaanu Poteeolihi. ¹⁴ Cuuna, Jesocurisito coreniha cana nejeraauru tabaauru ruhacuhacaanu. Acaaurute, canacaanu cotijiaain, cuu canacaanu chunaare, le semanaain acaauru aina nihacaanune coina. Nirijieein inacuhe inacuj- ueein cuujueeina, tabiicha turuujihacaanu Romau. ¹⁵ Nitohaneein kuhin, atane ichoaee inacuhe inacujueein cuujihacaanune coitucuuruha nii Romau nenacaauru Jesocurisito coreniha cana nejeraaurune jaunte, canacaanu que taca uure, Apio rai Foro neseu tiaain. Nii jana, leeochoaurute, Nichatajai Taberenanein- acaauruhacha curuaatei neseu canacaanu cohacure. Nii cuu neeuruhane coaraante, corojeein, Cana Coaunera bajaee Faboro. Nii ainate, raotojoeein suujua aonaee Faboro. ¹⁶ Nii jana, Romau turuhacaanune janate, jelai loreri asae tein, nirijieein caseteconein, jianacoo tein, leinjiin soondaro que beraichaaain, Faboro sirichuruhane coina jerecure.

Romau niha Faborone

¹⁷ Nitohaneein, nichata janojoein turu baiha neeoriinte, nii Romau nenacaauru- naraaichuru Jorioocuru rai nelateein nenacaauru- jitariin cotiharate Faboro, acaauru rai irihane coina. Inae satiin turuhacoaain, netaojiaauruhane janate, acaauru rai:

“Caraichuru, chaelai janonaa bana cana Jorionichaachene que baasoneein irihaaunta. Niheichu, chaelai janonaa bana, cana inoaesihuru ichao coacuhin baaso neein irihaaunta. Nii atiinte, Jerosaleeun cacoulurujueein, baaso ichara nihane rucuheraaunu que Ro- manocuruhacha cocoinanohi rai canu teeure Jorioocurura. ¹⁸ Nii janate, jitariin cao- hachanainejeein, cacaje bajaauruhane baiha, caihanenaa jerecure, neniha casohin ca- jaooruhane jaan- leranune jaun niquicha. ¹⁹ Nena, onaa caje nichotihanune jerecureniha nii cacouluruheraauru Jorioocurune jaun, canu rucuhaca- satein- curuaanaa neein ne- naa eenferadorone coina bajaauun, nii neniha caraaichuru coulurujihanune jaan lerane saijjeeincha. ²⁰ Nitohanihana jaunna, inara jitariin cotiharateen, inara coaraain, inara rai irihanune coitucuhichene coinara. Cana Isaraelita nichaachene, canaacha cohajei esenetaanune corenihane, cau caa *cadena* que cositenojoeinein neeunra,” naa acaauru rai Faborone janate:

²¹ “Coatiha chaelai quirichanejeein letoaauruhi Jodea caje canacaanu rai, ii que, ‘Acate, naaonjoaain que situhin nera.’ Nii jaunna, ii berenaa coitucuhenihaanura. Nihe- ichu, ucuajai caje turunacaauru- cana araachuru- Jorioocuru nihanatiin, ‘Acate, baaso ichaechajeein ne jetaora.’ naain, ii que ereeuruhita. ²² Nena laen, nii le laurijieein- enanena Jorioocuru ichao beeine jerichaanura. Tonaai ii, nii queta. Itolere sacutaain, baasoneein nii que ereeuruhane coitucuhacaanune jaunna, ii, coitucuhina jaun, nii beeine aohana jerichacaanura,” naaure Romau nenacaauru Jorioocuru, Faboro rai.

²³ Niritiinte, “Naaonjoaain cojoanonaa banana, turuha urichaanuhin, nii que ereei canacaanu raine, coitucuhacaanune coinara,” naaure. Nii jaunte, nii aitocuruhane cojoanonaa bana, netaojiaaure arajii cachaauru, nii niha Faborone jaan loreri asae. Nii jaunte, janone caje coauneein, acaauru rai ereereje Faboro, Cana Coaunera Cojoanonaa que, sonafaajeein. Nitohaneeinte, Moisesa aitoonjoa quene maajeein, chaen Cana Coaunera ere bera inoaesihuru *profetacuruhacha* laenai, naajoainunru aina cuaain, acaauruhacha cohajei Mesihaseinein niha Jesusone esenetaauruhane coina, acaauru que jererateein, acaauru rai beebeje. ²⁴ Nii ainate, tabaauru, nii aitoa Faborone esenetaain tonoraare. Jana, leeochoaurute, esenetana jerecurene. ²⁵ Nitohaneeinte, ita suujua rijitojoenaa jerelanaala, mituhajeein caanaa nunuheteuuruhane jaunte, acaauru rai:

“Esinaete, rauhijiriin nitohaneeichene coitucuhin, inara foerateeurera rai biha nere bera inoaesi Isaihasine coina, berateein:

²⁶ ‘Caritiin benihi,

taa cachaauru rai:

Aonaquichene nihanatiin,

caohachaain aonaain,

coitucunaa naineriheeeicheenta.

²⁷ Chaen,

nii coaraquichene nihanatiin,

coaranaa jeriheeeicheenta.’

naain berateein:

‘Banejelanaala nauhacaa

acaauru suujuane jaunte,

raajenihane aonana jerecurene,

acaauru rai beraane nihanatiincha.

Niheichu,

acaauru notaracaae nihanatiin,

coana jerecuruhita.

Nii jaunte,

coitucunaa nainecurenera,

nabana nesoone caaun,

canu rene necohaleeuruhane,

acaauru rautaaain nihanune coataara.’

naain rai nere bera inoaesi- Isaihasi que beratelu jetao, Cana Coaunera Suujuera.

²⁸ Aonacuche. Caa acaihanejeein Cana Coaunera tenojoin jianacoon cana mitaeranu esenetana jerelanaala, aohana jereneeichene jaun, ena caje coauneein, Jorioniheichuru rai beebejiha cureeunicha. Acaaurute laen, aonaain esenetaain, tonoraa cuurureeincha,” naa Faborone jaunte, ²⁹ nejesinajeein, mainajeein ita cotaain cauha cuure Jorioocuru.

³⁰ Nitohaneeinte, cuu itolereneein, coroata ajaanacaain neelu Faboro, nasae nihane coreniha coretejeein, niicha sirii loreri asae. Nii jaunte, rene turuha cunacaaurunihane, cuu ranajaque. ³¹ Nitohaneeinte, cuu tonajelanaala, Cana Coaunera Cojoanonaa beebejeein, Cana Curuaanaa Jesocurisito quene maajeein ereerejenajaque, nii chunei rorohecaera colane.

Roma nenacaauru rai Faborohacha letoai

Inara coaaucaauun.

¹ Canune Jesocurisito letono Faboroneein inara rai caa quiricha laenaauun. Cana Coaunerate canu janijjiin canu raain nelu, jelai teein rai letono afosotoloneein cacha ichoteraneein enachasine ichaonaa beebelijhanu cachaauru raine coina.

² Niite rai nere bera inoaensihuru *profetacuru* que berateein laenaeratelu rai Quiricha Inoensi cuhane Cana Coaunera. ³⁻⁴ Nii niicha berateite, Rabiri inamoconeein cachaneein niha Cana Curuanaa Jesocurisitone beraneein nena ne. Nete rai Suujue aina cuain onaa caje ichatein, rai itolere que laraajjiin nihane jaanu teein rai Calaohineein nihane coitucueratelu Cana Coaunera.

⁵ Nii rai Calaohi Jesocurisito aina cuaaunte, rai letono afosotolo nihanune jaanu teein nelu Cana Coaunera. Acane beebjeeun, chauratane sacuritaain satiin laurilauri nenacaauru cachaauru netonai Cana Coauneraneein nihane coitucuhin, nere tonoraain neeuruhane coina. ⁶⁻⁷ Inara netonai nii Romau ichoainiquichenete laurilauri nenacaauru cachaauru aina jiniiquiin niicha ranojoneein neeiche. Inara belaitohane jaunte, Jesocurisito ranojoneein neein rai cachaneein neeichene coina inara raelu Cana Coaunera.

Satiin inacanein nena Cana Coaunera, rai Calaohi Jesocurisito naonjoainuri inara rai raotojoein neeichene jaanu teeurumiin.

Romau bedainiha cunaa jeriha Faborone

⁸ Jesocurisito aina cuaaune satiin le cachanequichene coreniha, jataain Cana Coaunera corojeeun, esinae rauhijiriin esenetaachene coitucuruha itolere sacutaaine coitucuhane jaun. ⁹ Rai letononeein casuujua aina cuaritaain rai Calaohi que ereerecaauune jaan- Cana Coaunerate, itolere bana bajaanune nainein inara coaaucaauune coarajera ne. ¹⁰ Chaen nechu aca jerihane, tabiicha inara coaraa uhanune coina itolere bana caje bajaabajajeeun. ¹¹ Jataaine inara coaana jereun, jeriha Cana Coaunerane rijijiein inara rai beein, inara corojataa nichaauune, inara suujua corelanaala ijiin neeichene coina. ¹² Jiniiquiin esenetaacachene rijijiein, ita suujua que corajerateein nihacachene coinane caa aitoon. ¹³ Cana Coaunera coreniha cajeraauru, coitucuhichene jerichaaunne jaunne inara rai bereeuni. Araain saaine niqiu inara coaraa unaa jereun. Nene enanetojoein nainesineun. Charijieeinteinti leeochoaauru lauri lauri nenacaauru aina acaauru rai caohacha ichaa aihun; nii rijijiein inara rai netonai caohacha ichacaunne jerenacaunne inara rene turunaa jereun. ¹⁴ Chaque nelatenihanune saijiein canu rai Cana Coaunera tenojoi raeranichaaunne jaunne, satiin cha coitucuelanaala, aansijjin relanojoneein nenacaauru, itolere coitucueracuru, cha coitucunaa jeriheichuru, naonjoaihunru rai, nii quiiha ranojoi tenaa jereun. ¹⁵ Nii jaunne, nii Romau neiniquichene rai, jataain enachasine ichaonaa que inara rai erenaa jereun.

Itolere ichana nainiha enachasine ichaonaane

¹⁶ Coatiha nii cana rai beratenojoi enachasine ichaonaa bihanune coejihaaun, aca niicha ichana nainei ichaa Cana Coaunerane jaan nihane jaun, satiin esenetaeraauru Jorioocuru osa caje jauriaanejeein ichoteratenojoiniha cuururichaaune jaun. Jorioniheichuru esenetaeraauru netonaite nichoteeururein. ¹⁷ Nii cana rai beratenojote, cana que esenetaacachene coreniha, cha ujuaihonelanaala nihacachene coina jianacoon cana tiha Cana Coaunerane coitucuerate. Nitohaneinte ichae Cana Coaunera, nechu esenetaacachene jauncha. Nitohanihane coinate: "Leinjiin acaacha esenetaerate, niicha ichai ujuaihonelanaala nena rijijiein ichaoreein," naain laenanohineein ne, Cana Coaunera quiricha cuhane.

Niicha ichai ujuaihoneein niha satiin cachaaurune

¹⁸ Cana Coaunerate, caohacha que ichaauruhane coina cachaauru rai niicha tei caohateraauru nechu aansainein ichaonacaauru casetecarichaaun dede caje coauneinne coarate cana que. ¹⁹ Acaaurute niqiu, nii acaauru que Cana Coauneraacha coitucueratei coitucure raotojoein, raajenihane coaratihane jaun. ²⁰ Cana Coauneraacha ichai asinojoneein nenaate coitucunaa nainichaache, caohachaain cana suujua coaraain niicha ichai que coaaucaachene. Necoaaunaain nihalu cana rai chauratanene caje coauneinte, esinae rauhijiriin Aca Cana Coauneranein nihane jaun chabana satonoenerihani nii niicha ichana naineine coitucuhacache. Nii jaun, nechu aansainein coitucunaa jeriheichuru nii ujuaihoneein neeuruhane caje nichoteeururinaain. ²¹ Nitohanein raotojoein,

Aca Cana Coauneranihane coitucuruhanane saijieeinte, chabana nere tonoraain esenetaain, niheichu chabana acanihane coroaecurene. Nitohaneein nena coacuelanaalate, baasohacha que coaacuruhanane jaun, inae nauhacaa acaauru suujuane jaun, noco-henaanau nena rijijieein neeure. ²² Itolere coitucueranihate niqui nocoetocure. Nete cha coitucuhin aitocurene. ²³ Nitohaneein cha coitucueranihane jaunte, Cana Coauneracha coaunahineein- onaa inaeaneein nena cacha tochaneein nena ecaanto jaure. Nii choae tacaain techu, tajaecuru, atane choae terecuri, atane choae tijiariin amunacaauru, naaonjoainuri tochaneein ecaanto jaainchuru que chabana ohelanaala nena Cana Coaunera necaohacha coreeure.

²⁴ Nitohaneeuruhane jaunte, nii acaauru suujua baaso letono ichacuruhanane caina, inae acaauru jianiha Cana Coaunerane jaun, nejesinajeein ita rai coejenacai ichacure. ²⁵ Esinae rauhijiriin Cana Coaunera niha Cana Coaunerane saijieeinte, aca coroaena coacuelanaala niicha coaunanojoihurri coroaecure. Nii Cana Coaunerate, acaauru netonai coaunaain nihalune jaun, itolere bana leinjiin acaacha coroaenjoinihane caohachae. Nitohanemiin.

²⁶ Nii jaunte, inae acaauru que jaolecoha Cana Coaunerane jaun, itolere coejenacai ichajeein necairichaaure. Acaauru benecuru nihanatiinte, inae aina niicha jerei ichaa acaauru lanaaurune jerelanaala, inae nichao coreein namute ene aina niicha jerei ichacure. ²⁷ Nii rijijieein techu, acaauru cocoichacuru netonai, inae acaauru comasaihurri aina niicha jerei ichana jerelanaala namute quicha aina niicha jerei ichacure, baasoneein acaauru letoaa acaauru suujuane rijijieein necoelanaala. Nitohaneeinte, necha aansaneein, enaata tonoraunehane jaun, caseteconeein raajenihane jaberoco cairichaaure.

²⁸ Acanihane coitucunaa jerecurenihane coreniha, acaauru suujua baaso letononeein niicha ichai coitucuelanaala ichacuruhanane caina, acaauru que jaolecoha Cana Coaunerane jaunite nitohaneein neeure. ²⁹ Nitohaneeinte caohacha ichana coacuelanaala baaso nejesinaacha ichaain, itolere bana niicha lateeicha que coacuhin baaso ichaain, namute cacha que necoelajaaucharitiin, sonajaain jahin, suujua acatelanaala, anaacha nohaneein, acaauru ichaonihei que ichaohin, namute cacha cairichaa casajenetiin, naaonjoain neeure. ³⁰ Chaen techu, leeochoaauru coacuhin acaauru que baasoneein ereein, Cana Coaunera que nejerateein, cha coitucueralanaala enaacha cacha tonoraain, itolere baasohacha coacuhin necohasitaain, baaso ichaain, inaca ere tonoraelanaala, ³¹ cha coitucunaa jerelanaala, tonaain ereeuruhane nihanatiin chabana ichaelanaala, nihei chuni belaihurui, cacha que suujua acatena inaelanaala, chabana cairichaaajoain namute cacha coaracuruhi, naaonjoaunre. ³² Raotojoeeinte niqui, satiin nitohaneein ichaonacaauru atinanohineein neeuruhane caina, nitohanei rai rauhi tihalu Cana Coaunerane coitucure. Nete, enanetojoeein nitohaneein neeuruhane jianecurenihane jaun, leeochoaauru netonai nitohaneein neeuruhane rautatiin coaracure.

2

Cana Coaunerate, esinae rauhijiriin niicha ichai ujuaihoneein nenacaauru casetecareein.

¹ Nitohanihane jaun coatiha ii que suujua acatena nainerinaain Cana Coaunera, ii netonai acaauru rijijieein neeine saijieein acaauru que ereeine jaun. Chatohaneineein neeine nihanatiin coatiha nii caje nichoteriheeini. Acaauru rijijieein ichaohine saijieein acaauru que ereeine jaunte, ii raajenihane necoluruhequi.

² Nete nitohaneein ichaonacaauru casetecaane bana, esinae rauhijiriin acaauruhacha casetecarihanane coitucuhacache raotojoeein. ³ Aihane jaun acaauru rijijieein ichaohine saijieein, acaauru que ereeine jaun jiaonriha ii casetecarihani Cana Coaunerane caje nichotenaa coaauguine. ⁴ Nitohaneeinte iicha jerenohicha ichaain neeine que nainaain, aca Cana Coauneranein nihane coitucuhin neeine caina, ii cojoaain ne Cana Coaunera, chabana cacha belaitohane jianenihane jaun niqui. ⁵ Nete ii suujua coitucueeneine jaun, Cana Coaunera coitucunaa jerelanaala baasohacha ichaaine jaun, inae ecu tihane bana baaso icharaauru casetecaain, ⁶ lecachaauru nainein acaauruhacha ichai nainijianaain acaauru coretiha Cana Coaunerane bana caseteco coariquuin. ⁷ Nitohaneeinte jataain nelateineein chabana satonoelanaala necaohachanaa coaracuruhanane caina itolere bana caohacha nejesina ichajeein ichaonacaauru rai, chabana sanaachara ichaonaa tereein Cana Coaunera. ⁸ Nete laen, cha coitucunaa jerelanaala caohacha icharaauru que nejerateein baaso ichara neein nenacaauru corootajaneraauru casetecareein obajeein. ⁹ Satiin baaso icharaaurute inaderanaa aina necairichanaa coaracurureein. Joriocurute ichoachaniha casetecanohiniha cuurureein. Jorionihechuru netonai nihanatiinte jerichanejeein caseteco coaracurureein. ¹⁰ Nete laen satiin caohacha ichajeein ichaonacaauru rai, rai necaohacha aina jataain nelateineein nihane jaan tereein Cana

Coaunera. Jorioocurute ichoaichaniha nitohanai raeraneein neeurureein. Jorioninechuru nihanatiinte nitohanai raeraneein neeurureein.

¹¹ Nitohanihate cureein leeoachanein itolere cacha coaraeniha Cana Coaunerane jaun. ¹² Satiin Jorioniheichuru- nii Moisesa rai Cana Coaunera tenojoin rauhi coitucuhelanaala onacaaurute, nii rauhi colane oorureein. Nii rijijieein techu Jorioocuru, nii Moisesa rai Cana Coaunera tenojoin rauhi sirichuruhane jaun, inae raotojoein coitucuuruhane saijieein osaque nesarucuruhane jaun, nii acaauruhacha sirii rauhi aina cuaain colurujuenojieein caseteco coaracurureein. ¹³ Coatiha nichoterinaain nii chuni nii rauhi aonaane saijieein tonoraelanaala nena. Nii rauhi aonaain, aitohane rijijieein tonoraain ichoaite laen, nii caje nichotereein. ¹⁴ Nete Jorioniheichuru, nii Moisesa rai Cana Coaunera tenojoin rauhi coitucureenihane saijieein, nechu acaauru ichaoneein nii rauhi aitoonjoa ichacuruha suujua caje rocohinne, jelai teein nitohaniha acaauru rai rauhine jaun aihurureein. ¹⁵⁻¹⁶ Nii jaunte, acaauru nerurujua caje inanaareein nii rauhi acaauru suujua cuhane acaauruhacha sirii. Acaaurute baaso ichaain, caohacha ichaain, naaonjoaunruhane coitucueratereein acaauru suujua inae saa cana jananaane bana, Calaohi Jesocurisito aina cuaain satiin suujua cuhane asinojoneein cachaauruhacha ichai coitucuerateein rucuhereein Cana Coaunera, caa inara rai aitiin inara relaanune rijijieein.

Moisesa rai rauhi rijijieein niha nocoetocuruha Jorioocurune

¹⁷ Iite niqui Jorioneeine jaun, Moisesa rai rauhi coitucuhin, aina inae necoasitaain Cana Coaunera aina niha nocoetohi. ¹⁸ Inarate niqui Cana Coauneraacha jerei coitucuhin, itolere caohacha nejesina janijiin coitucueratiha ii que nii rauhine jaun, itolere caohacha coitucuhii. ¹⁹ Nii ainate maosanein nena rijijieein cha coaraelanaala nenacaauru, ²⁰ cha coitucuelanaala nenacaauru, naaonjoainuri relaaain neeine caina jatoroaain niha nocoetohi, ii Cana Coaunera rai rauhi coitucuhine jaun. ²¹ Nitohanein leeoachauru relaeraneein neeine saijieein, chanuna jana chaen ii raajenihane ii suujua coaraain relaanaa naineneei. “Coa asijiauha,” naain ereeine saijieein chanuna asijiauhi. ²² Chaen techu, “Nainihe nejelau ene aina ichaoha cacheneta,” naainte ereei niqui. Chanuna jana chaen, ii nejelau ene aina ichaohi. Chosichuru ecaantooru quete niqui jaolecoha nocoetohi. Chanuna jana chaen nii saijieein, acaauru rai Teenforo asaa coretiin nenacaauru ecaantooru basijiauhi. ²³ Cana Coaunera tenojoi rauhi tonoraain cha chaain ichaanaa rijijieeinte niqui ereereequi. Nete rai rauhi tonoraain cha chaeneeine jaun, baasoneein Cana Coaunera coaratihai aitoi. ²⁴ Nii quete esinae rauhijiriin nitohaneiechene que: “Inara Jorionequichenete Cana Coaunera que jaoleconaanein Jorioniheichuru terateechi,” naain laenanohineein ne, Cana Coaunera Quiricha cuhane.

²⁵ Esinae rauhijiriinte niqui nelate Moisesa rai rauhi tonoraain nihane, rai jaberoco macohi cari saeratein niha cchane. Nete nitohanein nihane saijieein, nii rauhi tonoraain ichoaenihane, nirijieein jaberoco macohi saeratelanaala nena cacha rijijieein ne. ²⁶ Nete laen Jorionihchuru, rai jaberoco macohi saeratelanaala neeuruhane saijieein, nii aitoha rauhine rijijieein tonoraain ichaauruhane, jaberoco macohi saeratein nena cacha rijijieein coanojoneurureein. ²⁷ Nii jaberoco macohi saeratelanaala nena, nii aitoha rauhine rijijieein tonoraain ichoaite, nii rauhi siriiin rai jaberoco macohi cari saeratein neeuruhane saijieein nii rauhi siriiin tonoraelanaala nenacaaru colurujueeurureein. ²⁸ Nitohanihane jaun, coatiha esinae rauhijiriin Jorio esine nihei nii jaberocohacha que Jorio nihane coaratein nena. Niheichu coatiha Jorio nihei nii jaberocohacha macohi cari saeratera. ²⁹ Esinae rauhijiriin Jorio esinete, satiin rai suujua cuhanene maajeein aca ne. Nii jaunte, rai suujua caje coaunein coacuhin, rai jaberoco macohi saeratihane latelanaala Jorio esine neein ne. Coatiha laenanohinein niha rauhine latein aihei. Niite Cana Coaunera Suujue ichanohinein ai. Nitohanein ichoi cacha, coatiha rijijiei cacha caohacha ichaane coitucuhane caina coujuhin coarana nainerinaain. Leiniin Cana Coauneraachate rai nichao coujuhin coaraain coitucureein.

3

¹ Nitohanihane jaun, chaque nelate Jorio neein, cana jaberoco macohi cari saeratein, naaonjoaain nihacane. ² Araai laurii cinate niqui nelate Jorio nihacane. Jauriaanejeeinte, Jorioocuru rai nere beratelu Cana Coaunera, esenetaauruhane caina. ³ Aihane jaun chachareein nii naitoonjoa rijijieein neurenihane coreniha. Nii naitoonjoa rijijieein neurenihane corenihanacha, aitohane jaan ichaenerichaain Cana Coaunera. ⁴ Aihei jerihane. Cana Coaunerate, casajenetooruha satiin cachaaurune nihanatiin, itolere bana naitoonjoa rijijieein cha chaain nereein. Nitohanerichaaone quete: “Inae cuu tihane banate, esinae rauhijiriin aitohine rijijieein

chachaaine coitucuurureein.
 Nii banate,
 ii esenetaauruhi casetecaai nohanelanaalane
 coitucuurureein.
 Nitohaneeinte
 joaenreein ii colurujuera amuritoriquiin,”
 naain ne laenanohineein Cana Coaunera Quiricha inoansi cuhane.

⁵ Nete nitohaneein aitocuruha tabaaurune rijjijeein canaacha ichai baaso, jataain necaohachaa Cana Coaunerane coaratihane, chanuna jana chaen nii baaso ichacaachene coreniha cana casetecae Cana Coaunera. Nete nii baaso ichacaachene coreniha cana casetecaa Cana Coaunerane nihanatiin baaso icharaniha bенаa nainenihacache. ⁶Coatiha nitohanihei. Nitohaneein baaso icharanihane, coatiha satiin chauratane que nenacaauru cachaauru ichao cojuhin coaraain rucuhena nainerihei.

⁷ Nitohaneein nohaniha cachane aina jataain necaohachaa Cana Coaunera beeichene saijjjein, chanuna jana chaen osaaotoha canu beeiche. ⁸ Nitohanihanete satiin baaso icharichaache, niha caohachane coina. Niritiinte, cacha relaa canacaanu beeure, nechuu acaauru esenetaain, canu que jaolecooruhane coina. Nete niritiin erenacaauru cachaauru inae caseteco coaracureein.

Satiinte cana osa ujuaihoneein nihacache.

⁹ Chatonaain chaainti coaauquiche. Cana Jorio nichaachenena, Jorio niheichuru amurijiriin cacha caohachaneein nihacache. Aihei jerihane. Inae inaraque, Jorioocuru, Jorioniheichuru, naonjoainunru aina satiin osaaonaneein nihacachene coitucueratihacaanu.

¹⁰ Nii quete:

“Nihei chuni cacha,
 canu rai caohacha ichaain nei.
 Nihei caohachanainejeein leinjiiniji.

¹¹ Nihei leinjiiniji
 Cana Coaunera coacuhin
 caohacha coitucuhin ichara.

¹² Satiinte
 baaso jelon suujua cuaain
 caohacha ichana coacuelanaala
 baaso ichacure.

Nii jaunte
 nene leinjiiniji caohacha ichara.
 Nihei caohacha nainejeein leinjiiniji.

¹³ Acaauru rarote
 leeinjiin calani ne,
 neforacaa atanebanane rijjijie.
 Jana acaauru lelete,
 enaacha cacha coritaauruhane jaaneein ne.

Acaauru ujuaete,
 aiha acano catu corane rijjijeein
 cacha cunaitaeraniha ne.

¹⁴ Jana acaauru ujuaae cajete
 enaacha mituhe cacha cotaain,
 nechuu aansainiha beeuruha ne.

¹⁵ Enaachate
 sonajaain jaonaa
 jerecuruhane jaun
 cuhin sonajaain jaore.

¹⁶ Amuuruhane jaaurute
 aansijiiniji cautijiaelanaala
 niicha eruuri itajeeure.

¹⁷ Nii jaunte,
 chabana caohacha ichaain,
 raotojoein ichaonaa nainecurene.

¹⁸ Nii chabana
 acaauru casetecarichaaain
 Cana Coaunerane que
 coacuhin casihuruhi,”

naain ne laenanohineein Cana Coaunera Quiricha cuhane.

¹⁹ Nete satiin nii rauhi aitoonjoan tonoraain nenacaauru netonai, osaonaneein neeuruhane coitucuhin neeuruhane coina aitoa nii rauhine coitucuhacache. Aihane jaun cacha coujuhin coaraa Cana Coaunerane bana, nerinaain nii que tonaain erenaa nainei. ²⁰ Nii jaun coatiha rauhi tonoraain necaauru nihanatiin, nii rauhi tonoraauruhane coreniha acaauru osa caje ichoteratenajarinaain Cana Coaunera, nii rauhi, esinae rauhijiriin osaocaachene coitucunaa coinaacha nelatihane jaun.

Esenetaacachene aina cuaainchate nichoterichaacheein

²¹⁻²² Nete laen, inae ena nii rauhi colane cana ichoteraterichaaaine coitucuerate Cana Coaunera. Niite coitucunaa nainichaache, nii rauhi aina nere beracuru *profetacuru* laenanohi ereretaain coaraain. Leinjiin Jesocurisito esenetaacachene aina cuaainchate naine, cana osa caje cana ichoteratiha Cana Coaunerane. Nii rijijieein techu, satiin esenetaain nenacaauru netonai ichoteratereein. ²³ Satiin osa que nesarucuruhane jaunte, Cana ichoteraneein niha Cana Coaunerane saijieein que jaolequiin neeure. ²⁴ Nete jataain cana belaitohane jaun, Jesocurisito aina cuaain inara ichoterate core colane Cana Coaunera. Coatiha rai caohacha ichaaain neeichene jaun, inara ichoteratihei Cana Coaunera. ²⁵ Nitohaneein jeriha Cana Coaunerane jaunte ohelu Jesocurisito, rai coichana aina cuaain cana osa aninoaain, cana que suujua acatena nainihane coina. Nechu queecha jaequiin nihacachene corenihachate, cha ujuaihonelanaala nena rijijieein cana tein cana coaraane coitucuerate Cana Coaunera, ²⁶ esinae rauhijiriin luhecotariin cha coetana inaenihane jaun. Enate esinae rauhijiriin caohacha ichaaain, canaacha ichai ujuaihoneein nena caje satiin Jesocurisito esenetaeranichaachene ichoteratihane coarate.

²⁷ Nitohanihane jaun, coatiha chaelai que nelatihei Cana Coaunera coitucuhin rai caohacha ichaa nocoetiin necoositaacachane. Nii necohasitajate, caohacha nainejeein nitaje. Aihane jaun coatiha nii rauhi tonoraane coreniha, osa caje nichoteein nihei chuni cacha. Nechu Cana Coaunera esenetaane corenihate nichoteein ne cacha. ²⁸ Nitohaneinte, nii rauhi tonoraain nihacachene, cana ichoteraterichaaaine coina aite-lanaala esenetaacachene coreniha osaocaachene caje cana ichoteratihane coina aitoa Cana Coaunerane coitucuhacache inae.

²⁹ Leinjiin Jorioocuruhacha Coauneraneeinna niha Cana Coaunera. Tana satiin lauri lauri nenacaauru cachaauru netonai Coauneraneein nihane. Aihanete ne. Satiin lauri lauri nenacaauru netonai Coauneraneinte ne Cana Coaunera. ³⁰ Coatiha nihei nii baiha chuni Coaunera. Acate rai jaberoco macohi cari saeratelanaala neein esenetaeraaurune maajein ichoterateranein ne. ³¹ Nitohanihane jaunna, nii canaacha esenetai esenetaacachene jaun, inae chaque nelateniha nii rauhi. Coatiha aihei. Nii ainate esinae rauhijiriin nelatiha nii rauhine que aitocoaache.

4

Cana Coaunera esenetaa Abaraanne que erenaa

¹ Nitohanihane jaun, tonarihacache cana foeratera inoansi Abaraanun que. ² Esinae rauhijiriin caohacha ichaane coreniha, osa caje colunohineein nena raane rijijieein tein raa Cana Coauneranete laen caohachare caohacha icharanihane que aitoa Abaraanne. Nete neniha leinjiinniji caohacha icharane jaun, caohacha icharanihane que aitoa cachane rautaene Cana Coaunera. ³ Nitohanihane quete: “Esenetaa Abaraanne jaunte, osa caje colunohineein nena raane rijijieein tein rae Cana Coaunera” naain laenanohineein ne Cana Coaunera Quiricha cuhane. ⁴ Chunocoha amihaneein nihane jana, rai coreteraa nii rai namihaneonne, coatiha que nirjiejiein joareein coreniha belaiha rai tihei nii coretera. Nii rai namihaneon coretihane jaante, nii namihaneon cainaeraniha rai tenojoi ne. ⁵ Nete laen Cana Coauneraacha que jaequiin neein esenetaera, nii esenetaaneecha coreniha osa caje colunohineein nena raane rijijieein tein rae Cana Coaunera, niicha ichai coreniha rai cha chaain neeuruhane que airijiin. ⁶ Nitohaneein osaocane nihanatiin, esenetaain niha cachane, osa caje coulunohineein nena neein tein raa Cana Coaunerane quete:

⁷ “Rachoojoeinte neeure,

baaso ichajejin osa que nesarucuruhane nihanatiin,

osa caje coulunohineein

nenaanein tein

Cana Coauneraacha ranojoinunri.

⁸ Rachoojoeinte ne,

nii nichotenaacha,

rai nosa coreniha

casetecaenerichaain Cana Coaunerane jaun,”

naain niha erenaane rijitjoeiin aitelu cana inoansi Rabiri amure.

⁹ Rai jaberoco macohi cari saerateeurera *circuncidadocuru* raaicha aitenihanena, nirijjjeiin rai jaberoco cari saeratelanaala nenacaauru raine maajeein niritiin niha nii erena. Inae acaihaniji que esenetaaneecha coreniha osa caje coulunohineein nena raane rijijjjeiin tein Abaraauun raa Cana Coaunerane coitucuhacache raotojjeiin.

¹⁰ Chatohaneein niha Abaraauunne jana osa caje coulunohineein nena raane rijijjjeiin raelu Cana Coaunera. Inae rai jaberoco macohi cari saerateein nihane janana osa caje colunohineein nenaaneein tein raelu Cana Coaunera. Coatiha aihei. Jaiti rai jaberoco macohi cari saeratenihane janate raelu Cana Coaunera. ¹¹ Inae nitohaneein osa caje coulunohineein nena raane rijijjjeiin tein raa Cana Coaunerane baihate laen, nii cojunacanu que rai jaberoco macohi cari saeratelu Abaraauun. Nitohanihane jaunte, satiin rai jaberoco macohi cari saeratelanaala neein, osa caje colunohineein nena rijijjjeiin neeururichaine esenetaeraauru netonai inacanein ne nii Abaraauun. Nii rijijjjeiin techu, nii esenetaauruhane coreniha osa caje coulunohineein nena raane rijijjjeiin ranajae Cana Coaunera. ¹² Jerichanejjeiin techu, jaiti rai jaberoco macohi cari saerateein nelanaala, esenetaalu Abaraauunne rijijjjeiin neein esenetaeraauru cachaauru inacanein ne nii Abaraauun. Nii rijijjjeiin techu, jaiti rai jaberoco macohi cari saerateein neein, nii aihalune rijijjjeiin esenetaeraauru netonai inacanein ne nii Abaraauun.

Esenetaacachene aina cuaainte, cana rai naitoonjoa tereein Cana Coaunera.

¹³ Cana Coaunerate Abaraauun rai aitelu, rai nefoerateeuru aina nirijjjeiin core colane acaauru rai chauratane tihane, neroranein neuruhane coina. Coatiha, Moisesa rai rauhi tonoraain niha Abaraauunne jaun, nii rai chauratane tihane coina aitohilu Cana Coaunera. Nechu esenetaane jaunte, nii rai chauratane tihane coina aitiin, osa caje coulunohineein nena raane rijijjjeiin tein raelu. ¹⁴ Nii rauhi tonoraeraauru, nii Cana Coauneracha tenaa jerei raeranunein neeuruhane jana nihane, coatiha chaque nelateein nerihai nii canaacha esenetai. Inacojoeinte esenetarichache, nii tihane coina aitohalu Cana Coaunerane jaan nihanatiin cana rainein nerihai. ¹⁵ Nii rauhite cha ujuaihoneein caseteco coaracaachene coina nenaaneein ne. Nii niha rauhine colane nerihai cha ujuaihonein caseteco coaraane rai nei.

¹⁶ Nii jaunte satiin nii rai nefoerateeuru aina Abaraauun rai niicha teeni tiha core colane esenetaauruhane aina cuaaine coina aitelu Cana Coaunera. Aihane jaun, coatiha nii rauhi tonoraeraauru raaicha nii tihane coina aitohilu Cana Coaunera. Acate esenetaalu Abaraauunne rijijjjeiin, satiin esenetaeraauru rainein nena ne. Nitohanein esenetaane jaunte, satiin cana inacanein ne Abaraauun. ¹⁷ Rai Quiricha Inoainsi cuhane: “Canune, arajii lauri lauri nenacaauru cachaauru inacanein ii tereunni” naain rai aitohalu Cana Coaunerane rijijjjeinte, nii Abaraauunne esenetai Cana Coaunera, onacaauru rai ichaonaa tein, jaiti coaunanajoinelanaala nena, naaonjoainuri Coauneranein nena ne.

¹⁸ Inae calaohirichaanne esenetaeniha Abaraauunne janate: “Arjii lauri lauri nenaauru cachaauru inacaneinte neriquincha” naa rai Cana Coaunerane esenetaain acaacha cohajlhane jaunte, acaauru inacanein ne Abaraauun, “Caa jeeonihate cuurueein ii nefoerateeurura” naain que arasijie coarateein rai aitohalu Cana Coaunerane rijijjjeiin.

¹⁹ Inae lefasha jaanacaneelalajein ichaohane jaun, inae rai comasai Sara aina jimiquiin biinaaneein, leinjiiniji canaanai sirilanaala ooruhane rai neeuru saijjeinte, nii rai aitoha Cana Coaunerane esenetaane jjanenelu Abaraauun. ²⁰⁻²¹ Nitohaneinte, esenetaane jjanena coacuelanaala, jela amuritoheriin esinae rauhijiriin nii rai naitoonjoa icharihani Cana Coaunerane esenetaane jaun, Cana Coaunera corojjein, acaacha cohajlhane nelu Abaraauun. ²² Nitohanein esenetaane jaunte, osa caje coulucohin raelu Cana Coaunera.

²³ Coatiha nii esenetaa Abaraauunne jaun, leinjin acaacha raane coina aitiin laenaeratiheilu Cana Coaunera, ²⁴⁻²⁵ cana netonai quite aitiin laenaeratelu. Nii jaunte, cana netonai esenetaacachene jaun, cana colucohin cana netonai rae Cana Coaunera. Satiin cana osa coreniha cana corenraniha ohalu. Cana osa ujuaihonein nena caje cana mitaeranu que Cana Curuanaa Jesocurisitone esenetaacachene jaunte, cana netonai rae Cana Coaunera.

5

Inae cha ujuaihonein nihaacache.

¹ Aihane jaunte, esenetaacachene coreniha Jesocurisito aina cuaain inae cha ujuaihonelanaala Cana Coaunera aina raotojjeiin nihacache. ² Nii Jesocurisito esenetaacachene aina cuaainte, cana coroaatajane Cana Coaunera. Nii ainate cana suujua letono ichana coacuelanaala rachoojihacache, rai Cojoanona que nerichaacheinne cohajein.

³ Coatiha acaacha nihei. Nii rijijieein techu, necairichanaa coaracaachene nihanatiin rachoojoein nihacache, nii necairichanaa aina cuaain jelai amuritoheriin laraajiin itolere abaantaain nihacachene coitucuhacachene jaun. ⁴ Nii necairichanaa abaantaain laraajiin nenaate, inae esinae rauhijiriin ijiin neein canaacha cohajei cohana nainerichaacheein. ⁵ Nii canaacha cojoai coatiha inacojoein cohahaacache, rai Suujue cana rai niicha tei aina cuaain jataain cana belaiha Cana Coaunerae jaan nihane jaun.

⁶ Nitohaneente, cana osa caje nichotena nainelanaala nihacachene jana, inae cojoinaca que turuhane jana, cana baaso icharanichaachene coreenraniha ohelu Jesocurisito. ⁷ Coatiha nerihei chuni, leecha cacha baaso ichara coreenraniha nesohin nijiaoeratenae nei. Niheichu caohacha ichara cacha coreenraniha nihanatiin nesohin nijiaoeratenaa nainihei chuni. Coaraain aihane nihane chachu jerihane, leinjiin caohacha ichara cacha coreenraniha nesohin nijiaoeraterere chuni. ⁸ Nete jataain cana belaitohane coaratiha, cana osa coreniha oha rai Calaohi Jesocurisitone coina letoaelu Cana Coaunera. ⁹ Inae nitohaneen cana osa coreniha ohalu Jesocurisitone jaun, inae cha ujuaihonelanaala nihacachene jaunte, nii amuritoheriin aina cuaain caseteco caje nichoterichaacheein. ¹⁰ Nitohaneen jaiti que nejeratenaaneen nihacachene jana ohalu rai Calaoheine aina cuaain, aina raotojoein jiniquuin nihacachene coina ichaalune jaun techu, nii amuritoheriin cana ichoteratereen Cana Coaunera, inae cana que suujua acatihane jaun. ¹¹ Coatiha niicha nijihe. Rai Calaohi Jesocurisito aina cuaainte, Cana Coaunera coroaecaache. Nii Curisito, Cana Coaunera que nejeratenaaneen nihacachene caje, aina jiniquuin raotojoein cana teraneen nena nihane jaun.

Adaan aina Jesocurisito

¹² Nii rijijieein techu, leinjiin cacha caje nunuheteen caa chauratane que turuhin nelu osa, cacha itajeranu que. Nii cacha itajeranu onaate satiin cachaauru lomohelu, osa que nesarucuruha satiine jaun. ¹³ Nitohaneente jaiti neniha Moisesa rai rauhine jana, inae nii ajiniha nesilu chauratane que osa. Coatiha niqui coitucueraailu nii osa, jaiti neniha nii rauhine jaun. ¹⁴ Nii jaunte nihalu Adaane caje coauneen nihalu Moisesane que tiaa-joaan osa que nesarucuruhane jaun, ohin nitaje rai neurelu satiin cachaauru. Coatiha niqui, leinjiin rauhi tonoraain neurenihane coreniha osa que nesaruhin neuruhilu aiha Adaane rijijieein. Charijieein teinti, nii jaurianejeen nena Adaan- jauriaanejeen osa raain nelu, nii rijijieein techu, nii Adaan amurijiriin nena canaacha cohajei- leinjiin cacha ichaonaa turuaain nelu.

¹⁵ Nete nii Adaancha ichai nii chaque nelateen nedae ne, amurijiriin jataain nelatiha nii cana belaiha cana rai Cana Coauneraacha teine jaun. Nitohaneente baaso ichaa leinjiin cachane coreniha, satiin osa que nesaruhin nitajenaaneen neurelu satiin cachaauru niqui. Nete core colane cana belaiha cana rai leinjiin Jesocurisito aina cuaain Cana Coaunera tenojui, nii amurijiriin nelateen, satiin cachaauru rai caohacha ichaeraneen ne. ¹⁶ Nii naosatiha leinjiin Adaane jaan, coatiha chaque nelateen nedaai, nii cana belaiha Cana Coaunerae jaan aina cuaain. Nii jaunte niqui, leinjiin cacha osa coreniha, satiin caseteco coaracuruhane rai neurelu cachaauru. Nete nii cana rai niicha tei aina cuaain, nosa que namuritiin niha cachane nihanatiin, inae nii ujuaihoneen neurenihane cachaa-urune coina aitelu Cana Coaunera. ¹⁷ Nitohaneen leinjiin cacha coreniha, cachaauru que niicha ichana nainei ichaain satiin cachaauru itajiha nii onaane jaunte, nii amurijiriin niicha ichana nainei ichacurureen, jataain acauru belaitohane jaun, Jesocurisito aina cuaain enachasine ichaonaa que ichaohin neuruha nii core colane osa caje Cana Coaunera roconojoinunru cachaaurune coina.

¹⁸ Charijieein teinti, osa que nesaruha Adaane coreniha satiin cachaauru caseteco coaracuruhane rai neurelu. Nii rijijieein techu, caseteco coaracuruhane rai neuruha cachaaurune jana, niicha ichai aina cuaain, jianacoon osa caje cacha rocoheranu ichaonaa uhaain turuhelu Jesocurisito. ¹⁹ Nitohaneente erenaa tonorae niha Adaanecha coreniha arajii cachaauru osa que nesarucurelu. Nii rijijieein techu, erenaa tonoraain niha leinjiin cachane coreniha, jianacoon neurureen cha ujuaihonelanaala arajii cachaauru.

²⁰ Moisesa rai rauhite niqui, osa que nesaruhane coitucuhin janiha cachane coina nenaanelu. Nete nii saijieen aina jelai amuritoheriin osa que namuritocurelu cachaauru. Nete nitohaneen jataain osa que namuritocuruha cachaaurune jana, jelai amuritoheriin jataain cachaauru belaitohane coarate cana que Cana Coaunera. ²¹ Charijieein teinti cachaauru lomohin ne osa, cachaauru atinaain itajihane coina. Nii rijijieein techu itolereeneen cachaauru lomoritin ne, nii osa caje cacha mitaeranu que cacha belaitohane jaan Jesocurisito aina cuaain ichaonaa satonohelanaala nena Cana Coaunera tenojoin.

6

Osa coreniha onaanein nihacachene nihanatiinte, Jesocurisito coreniha ichaorichaacheein.

¹ Aihane jaun chajana icharihacache. Osa que nesarujueeinna ichaorichaache, jelai amuritoheriin cana belaiha Cana Coaunerane coina. ² Aihei jerihane. Inasiina inae osa jianein ichaonaa saijieein, nacohaunein osa que nesarujueein ichaorichaache. ³ Tana inae cana baotisaauruhane aina cuaain, aina jiniiquiin o caje ichanaalu Jesocurisitone rijijieein inae nihacachene coitucuhichene. ⁴ Nitohaneente Jesocurisito aina jiniiquiin cana jaberoco conauteranein ne cana baotisaauruhane jaan. Aina ohin, nii o caje ichtathalu, jataain itolere niicha ichana nainei ichaain Cana Coaunerane rijijieein, cana netonai nii onaa rijijieein nena caje enachasine ichaonaa que ichaohacachene coina.

⁵ Aihane jaun inae aina jiniiquiin onaa rijijieein nihacachene jaunte, o caje ichanaain nihalune rijijieein cana netonai aina jiniiquiin cana o caje ichanaain nerichaacheein. ⁶ Nii jauriaanejeein cana ichao que ichaohacachelune jaante, inae Jesocurisito aina jiniiquiin coroso que tenojoinein itajenojoi nelu. Nii cana ichao rijijieein ichaohin naosatenaanaja itajenojoinein nihane jaun, inae nainihe cana saruha osane rijitjoeein nacoaunein neosatihajejin nihacachene. ⁷ Leinjiin cacha inae ohane, inae nacoaunein naosatena nainihe. ⁸ Nii rijijieein techu inae Jesocurisito aina onaanein cana jaberoco tihacachelune jaun, aina jiniiquiin ichaorichaacheeine cohajihacache. ⁹ Chaen techu, inae onaa caje ichanaalune jaun inae nacoaunein ohenerihani Jesocurisitone coitucuhacache, inae aina chachana naineniha onaane jaun. ¹⁰ Nii ohalu Jesocurisitonete, osa itajeranu que lesajeeincha ailu, inae chabana nacoaunein ohenihane coina. Nete laen inae enene, Cana Coaunera rai ichaonaa que ichoae. ¹¹ Nii rijijieein techu, inara netonai osa coreniha onaanein inara jaberoco tein, Cana Coaunera rai ichaonaa que Jesocurisito aina jiniiquiin ichaohichene caohachae.

¹² Aihane jaun jiaonriha nenacanein inara jaberoco ohane rai nena amuritonaa jeriha osane rijitjoejin, inara jaberocohacha jerei ichaain neeichene. ¹³ Jiaonriha inara jaberoco aina cuaain niicha jerei baaso ichaa osane coina, rai inara jaberoco tein neeichene. Nitohanein nena coacuelanaala, ohin caje ichanaain ainaa rijijieein, Cana Coaunera rai inara jaberoco teeuchte, coujuriu Cana Coaunera rai caohacha ichaeranein neeiche. ¹⁴ Nitohanein neeichene, coatiha inae inara amuritonaa nainerinaain osa, inae Moisesa rai rauhi aina nelanaala, inara belaiha Cana Coaunerane jaancha aina neeichene jaun.

Jaiti osa aina ichaonaa bana

¹⁵ Nitohanihane jaun chatohanerihacache. Inae Moisesa rai rauhi aina nelanaala, cana belaiha Cana Coaunerane jaan aina nena jaunna, osa que naosatihajejin ichaorichaache. Coatiha aihei. Nainihe nitohanein ichaohacachene. ¹⁶ Inarate raotojoejin leinjiin fatoroon letononein rai niicha jerei ichaquichene coina aina cuhin neeichene, leinjiin acaacha letononein rai nere tonoraain neeichene coitucuhiche. Nii rijijieein osa letononein nena jeriquichenete, ohin nitajeichene rai neriquicheein. Jana Cana Coaunera esenetaain, Aca jerihane rijijieein neeichene coina ichohichenete, rauhijiriin ichaonaa esine que ichaoriquicheein. ¹⁷ Nete jataain caohacha ichae Cana Coaunera, inae inara jauriaa osaacha sacurejetocoichene jianein, inae inara suujua aina cuaritaain inara relaacaanune jaan tonoraain acaacha esenetaain neeichene jaun. ¹⁸ Nitohaneente osa letononein neeichene caje, inae jianacoon neein rauhijiriin ichaonaa esine que ichaonaa tera letononein ichaohichene coina neeiche.

¹⁹ Aitoha joareein cachane rijitjoejeine caa inara rai beebjejeun, jaiti joareein cacha rijijieein neeichene jaun coitucunaa nainesneeichene coataa. Charijieein teeinti inara jaberoco teechelu nii baaso icharanein nena rai, aina cuaain baaso ichaane coina, nii rijijieeinchu nii inara jaberoco teeuche nii caohacha ichaera rai, aina cuaain caohacha ichaane coina.

²⁰ Jaiti osa letononein neeichene bana, coatiha nii rauhijiriin ichaonaa esine rai cha chaeranein ichaohieichelu. ²¹ Nete inara ichao rai caohachanu erunaa naineneichulune jaun, ohin nitajeichene coinaacha inara sarueranihaluu nii baasone jaun, inae enene taolu inara ichao cojejin ichaohiche. ²² Nete laen inae enene, inae nii inara osa letononein neeichene caje jianacoon neein, jeriha Cana Coaunerane rijijieein inaraacha ichai ichaain neeichene coina jatoroain neeiche. Niite laen jataain inara caohachanu que ichaquiche, Cana Coaunera que banijiaain nena ichaonaa que ichaoha aachene jaun, chabana satonoelanaala nena ichaonaa rariquicheein. ²³ Nii inara osa inaraacha

sacuhite, nechu inara rai onaa teein, inara itajeranu que nelu. Nete laen, nii ena inara belaiha Cana Coaunera tenojohin, ichaonaa sanaacharanejeein cana Curuanaa Jesocurisito aina jiniiquiin ichaohichene teraneein nereein.

7

Inae nisirihateein nihane aiha cachane rijijiei que erenaa

¹ Canejeraauru, inarate raotojoein Moisesa rai rauhi coitucuhin neeiche. Nii jaunte nii rauhi, jaiti ichaoha cachane tonohanau rai nelatejeeecane coitucuhiche raotojoein.

² Coaracuche nachuhinti, nii rauhi, leinjiin ene nisirihateein nihane, oha nii lanane reeintiaajeein ainaacha ichaohane coina aitothane. Nete inae oha nii lanane, inae nii rauhi lanaacha aina ichaohane coina aitothane caje jianacoo ne nii ene. ³ Nitohanihane jaunte niqui, jaiti ichaoha rai lanane tonohanau, leeocho quicha aina niicha jerei ichaane, osa que nesarurichaaanne que aite nii rauhi. Nete inae oha nii lanane, inae leeocho quicha raane nihanatiin osa que nesaruha aihane que aitene nii rauhi.

⁴ Nii rijijieein techu inara netonai inae Jesocurisito o aina cuaain rauhi caje nichotee-ichene jaun, inae inara aina cha chana nainene nii rauhi. Nitohaneente inae nii o caje ichanaai nena Jesocurisito raneein neeiche. Inae nitohanihane jaunte, jataain Cana Coaunera notaracaae rai jataain nelateinneein ne cana ichao. ⁵ Jaiti joaereein cacha rijijieein naosatihajeein ichaohacachene banate, cana jaberoco aina cuaain baaso coacuhi baasohacha ichajeein nihacachene jaun, inae ohin nitajihacachene rai nihacachene coaratihana cana quene coinaacha nelatein nelu Moisesa rai rauhi. ⁶ Nete laen inae ena aitoha rauhine tonoraain naitoonjoaacha ichajeein nihacachene itajeein jianichaache. Inae colane jianacoon neein, Cana Coauneraacha jerei ichajeein, rai Suujue tenojoi ichaonaa que ichaohacache, raujiaain inoaenlu rauhi laenanohineein nena tonoraain ichaohacachene jianein.

Moisesa rai rauhi colane osa coitucuhaacache.

⁷ Nitohanihane jaunna osa que cana saruhane coina nihalu rauhine que aitorichaache. Aihei, coatiha osa que cana saruhi Moisesa rai rauhi. Nihalu nii rauhine colane, coatiha "Naonjoaite osa ne" naain coitucurihaanulu. Niheichu: "Jionriha chamute cachacha sirii jereein coaraain que necoelaaine," naain biha nii rauhine colane, coatiha chabana nii coitucurihaan. ⁸ Nete nii rauhi aina cuaain nelararajiaain, nechu itolere baaso coacuhin aca jerihane rijijieein ichacaunne coina canu sarue nii osa. Nii rauhi colane nerihei naosatein nihane coitucuhin nei. ⁹ Nii jaunna jaiti neniha rauhine jana, "Caohachaaanne ichaon," narejetoonlu. Nete, inae niha nii rauhine aina cuaain canu ichao coaracaunne jana, ohin nitajenaaneein niha canu ichaone coitucunlu. ¹⁰⁻¹¹ Nitohaneente, canu rai ichaonaa telanaala, ohin nitajihanune coina, cacha itajera rai canu te osa, nii rauhi aina cuaain nelararajiaain canu coritaain canu itajihane coina.

¹² Nii inara rai aitocooaunne rijijieente, nii rauhi leinjiin acaneein ne. Chaen nii rauhi naitoonjoante casajenelanaala jataain caohachanein nena ne. ¹³ Nitohanihane jaunna, nii caohacha ichara canu ichao itajeriha. Coatiha aihei. Nii osa te, esinae rauhijiriin osa nihane coaratihana canu quene coina caohachanein nena rauhi aina cuaain canu atinaain canu itajelu. Nitohaneente jataain banejelanaala baasoniha naosatenane coitucuerate canu que nii rauhi.

¹⁴ Raotojoeinte Cana Coaunera tenojoeinein niha niicha tei rauhine coitucuhacache niqui, nete canu jaberoco, osa letononeein nihanune jaun, itolere bana baaso ichaaun.

¹⁵ Chanuchaainti nitohanein neeun. Coatiha canuhacha ichai coitucuhin ichahaan. Nena laen, enaacha canuhacha ichana nainihei ichaaun. ¹⁶ Nii canuhacha ichana jerihei ichacaunnenana laen, aina cuaain jataain caohacha icharanihana nii rauhine coitucureeun.

¹⁷ Nitohanihane coatiha canu raajenihane ichahaan, canu jaberoco cuhane nena osate nii ichae. ¹⁸ Nii joanreein cacha rijijieein osaaotohanune jaunte, canu jaberoco cuhane neniha caohachane jaun, caohacha ichana jerichaaunne nihanatiin ichana nainesineeun.

¹⁹ Nii jaunne caohacha canuhacha ichana jerei ichaelanaala, baaso canuhacha ichana jerihei ichaaun. ²⁰ Nitohanein canuhacha ichana jerihei ichacaunne, coatiha canu inae nii ichahaan. Nii osa canu suujueniha nenaate ichae. ²¹ Nii ainane caohacha ichana jerichaaunne nihanatiin, itolere bana baaso nejesinaacha ichacaunne que inae naihaan.

²² Canu suujua cuhanena niqui Cana Coaunera rai nii rauhi rautatoon. ²³ Nete canu suujua cuhane ne canu rai caohacha coaaucaunne caohatera. Acate nii osa rai rauhinein canu suujua cuhane neein baaso ichacaunne coina canu suujua sarueranein ne.

²⁴ Cairichaaajoaanu nohane. Chajana nohane, nii canu suujua sirihana onaane caje, jelai caje canu suujua rocore. ²⁵ Cana Coaunera canuhacha coroajete, rai Calaohi Jesocurisito

aina cuaain nainere, nii caje canu rocohin nihane. Nete jaiti joareein cacha rijjijeein nihanune jaun, jaiti canu roreheca osa. Inae satononejeeine Cana Coaunera rai rauhi tonoraain nihanune coina aitoon.

8

Jeriha Cana Coaunera Suujuene rijjijeein ichaohacachene

¹ Nitohanihane jaun coatiha inae caseteconeein neeururinaain leinjinniji Jesocurisito cachaneein Aca jerihane rijjijeein aina ichaonacaauru. ² Nitohaneente Cana Coaunera Suujue rai rauhi, Jesocurisito aina cuaain cana rai ichaonaa tera, cana atinaain cana itajihane rai niha osa rai rauhine caje cana rocoeraneein ne. ³ Rai nichaohacha sacuhin satiin osaaotooruha cachaaurune jaun acaauru aina cha ichana naineniha Moisesa rai Cana Coaunera tenojoin rauhine janate, Cana Coaunera laen nii Moisesa rai rauhicha ichana nainesiheilu ichaelu. Nii icharaanu quete leinjiin cacha rijjijeein nenea rai Calaohi letoaain nelu Cana Coaunera. Nitohaneente turuhin joanreein cacha osaaona rijjijeein, satiin cana osa amuritiin coreniha ohelu cana amute cacha rijjijeein Jesocurisito. ⁴ Nitohaneente ichaelu Cana Coaunera, satiin cana nii aitoha rauhine rijjijeein tonoraain nihacachene, joareein cacha rijjijeein naosatihajeein ichaohacachene jianein, jeriha rai Suujuene rijjijeein ichaonaa coina.

⁵ Joareein cacha osaaona rijjijeein ichaonacaauru cachaaurute, joareein suujua letonohacha ichajeein queecha coacuhin ichaaoere. Nete laen jeriha Cana Coaunera Suujuene rijjijeein ichaonacaauru, Cana Coaunera Suujue jerenohicha que coacuhin ichaaoere. ⁶ Nechu jeriha cana suujuane rijjijeein coaaucaanete, ohin nitajihacane coina aihaca. Nete jeriha Cana Coaunera Suujuene rijjijeein coaaucaane laen, jataain raotojooeein ichaonaanaja que ichaohacane coina aihacache. ⁷ Nii jeriha suujuane rijjijeein coacuhin ichaonacaauru cachaaurute, Cana Coaunera que nejeratenaanein ichaaoere, jeriha rai Suujuene rijjijeein nenea jerelanaala, niheichu tonorana jerecurenihane jaun. ⁸ Nii jaun jeriha osane rijjijeein coacuhin ichaonacaauru cachaaurute, Cana Coauneraacha jerei ichana nainecurene.

⁹ Nete laen inara, nitohanein coacuhin ichoaelanaala, inae jeriha Cana Coaunera Suujuene rijjijeein coacuhin ichaohiche. Aihachu esinae rauhijiriin inara suujueniha niha Cana Coaunera Suujuene. Suujueniha Jesocurisito Suujue sirilanaala nenea cacha, coatiha Jesocurisito cachanihei. ¹⁰ Nete inara suujueniha niha Jesocurisito Suujuene, inara rai ichaonaa tiha aichein Cana Coaunera, inara osa coreniha inae ohin nitajeeichene rai neeichene jana, nii caje inara ichoterateein nihalune jaun. ¹¹ Nitohanein inara suujueniha ichaoha nii o caje Jesocurisito ichateralu Cana Coaunera Suujuente, nii jeelai Jesocurisito ichateralu ohin nitajeeichene rai neeichene caje inara ichatein inara rai ena nenea ichaonaa tereein nii Cana Coaunera Suujue inara suujueniha nenea.

¹² Aihane jaun coatiha cana letoaa cana suujuane rijjijeein, leeochoauru osaaonanein nenacaauru cachaauru ichao rijjijeein ichaohacachene coina letononein nihaacacheta canejeraauru. ¹³ Nitohanein osaaona cacha rijjijeein coacuhin ichaohichenete, ohichene bana nitajeriquichein. Nete laen Cana Coaunera Suujue aina cuaain, nii baaso inaraacha coacuhi baaso itajeeichene, nitajenaacharanejeein nenea ichaonaa que ichaoriquichein.

¹⁴ Jeriha Cana Coaunera Suujuene rijjijeein naitoonjoa ichajeein ichaonacaurute, satiin Cana Coaunera calaohinein neeure. ¹⁵ Nii Cana Coaunera Suujue inaraacha ranojoin coatiha coasinacai nihei, osa rene coaiten cacha amaaranenihane jaun. Acate esinae rauhijiriin Cana Coaunera Sujuenein rai calaohinein inara terane. Nii rai Suujue caaacha rai aina cuaainte, Cana Coaunera coaaucaachene naineein, "Ofa" naain coaaucaache. ¹⁶ Nii jeelai Cana Coaunera Suujuete, cana suujue aina jiniiquiin ne, inae Cana Coaunera calaohinein nihacachene bihacachene coina. ¹⁷ Nitohanein rai calaohinein nihacachene jaunte, nii cana que niicha banihatei naitoonjoalu raeranein nerichachein. Niite Jesocurisito aina jiniiquiin rarichachein, esinae rauhijiriin rai Cojoanonaa que nihacachene coreniha necairichacachene.

Rai Cojoanonaa que turuhenu

¹⁸ Coatihha cha nihei, cau caa ena necairichaaecaachene jaan, cana rai caa baiha rai necaohacha niicha teeni aina tein coaracaane. ¹⁹ Itolere Cana Coaunera coaunanojoiurute, coitucueratenojoinecuruha Cana Coaunera calaohinein nenacaarune que turuhane luhecaain cohaje. ²⁰⁻²¹ Nitohanihalu cana necoaauna, coaunanojooeein nihalune baiha cojotanoehinein nihalune jaun. Coatihha sujuua caje coaunein aca jerihane jaun nitohanein niheilu. Cana Coaunera nitohanein ichaane jaunte ailu. Nete osa que nesaruhiin necairichanaa tabai que ichaohane caje mitanojoinerichaaaine cohaje itolere bana, jataain necaohachaaain jianacoon tenojoinecuruha Cana Coaunera calaohinein nenacaaurune

que nenea nainiha acaentonaine coina. ²² Nitohaneeinte necairichaa canaanai cuna aina nebane rijjijeein, enanetojoein necairichaaeca nii Cana Coaunera coaunanojohine coitucuhacache. ²³ Coatiha acaacha necairichaa. Cana rai niicha teeni ajiinchateranu que, rai Suujue tiha cana rai Cana Coaunerane saijjeeinte, cananetonai necairichaacache. Nitohaneeinte, Cana jaberoco netonai jataain mainajeein necairichae, inae rai calaohineein cana raain, ena nenea cana jaberoco tiha Cana Coaunerane que turuhane cohajeein. ²⁴ Nii canaacha cohajei corenihate, ichoteratenojohineein nihacache. Inae nii canaacha cohajei coaracaachene jananihane, coatiha inae coharihaacache. ²⁵ Nete nii Canaacha cohajei coaraenihacache jaitine jaun, itolere bana cana suujua corelanaala neein cohacaachene caohachae.

²⁶ Nii rijjijeein techu, necairichaacachene nihanatiin, nii cana necairichanaja que cana coroatajane Cana Coaunera Suujue. Cana Coaunera bajaacachene nihanatiin, coatiha inaan bajaacacache. Nete nii rai Suujue cana rai niicha tei, cana rai Cana Coaunera baja raain, ena nenea coitucuhi erenaa cuhane cuaain. ²⁷ Nete itolere cachaauru suujua coitucueraneein nihane jaun, caje nii rai Suujue bajanojoi coitucue Cana Coaunera, nii Cana Coaunera jerihane rijjijeein niicha ichaneni bajanaa jerecuruha cachaaurune rijjijeein bjaane jaun.

Itolere laraajiha nocoetonacaauru amuritoeraneinte nihacache.

²⁸ Chaentechu rai cachaneein belachaneein nenacaauru rai, inae nitohaneein ichaane coina coausihalune rijjijeein, itolere caohacha icharaneein niha Cana Coaunerane coitucuhacache. ²⁹ Inae nii ajiniha caje coauneein niicha coitucuurite, rai nejeraneein tein raelu rai calaohi Jesocurisito, tabaauru rai nocoalanein, tabaauru bainein, naonjoaain neeuruhane jana, Aca acaauru inananein nihane coina. ³⁰ Nii nunuhe caje coauneein niicha ranojooinein neenihurune maajeeinte cotijaaain, niicha ichai ujuaihoneein neeuruhane caje jianacoon mitanajaain rai Cojoanonaa que neeuruhane coina tenajaen.

³¹ Tonarihacache jana nii que. Nitohaneein cana cocoaeratera neein niha Cana Coaunerane jaun, nerinaain chuni cana inasina nainera. ³² Cana coreniha oha rai Calaochine coina Cana caje chunaelanaala tein nihalune jaunte, nii amurijiriin rai Calaochi rai niicha teeni tereein, Calaochi aina jiniiquii raacachene coina. ³³ Nii jaun nerinaain chuni Cana Coauneraacha janijiiin niicha ranojoinunru colurujuenaa nainera, Cana Coaunera inae cha ujuaihoneein neureenihane que aitiin jianacoon tenajaane jaun. ³⁴ Chajana acaauru casetecareein. Jesocurisitote cana coreniha ohin, nii caje ichanaain ena Cana Coaunera raatonoo nichajai que neein, cana coreniha bajaebajaje. ³⁵ Cha cana belaitoha Jesocurisitone jaan caje cana rocohin nere. Necairichanaa, caaintati ichaonaa que ichaochin, arinojoneein, mijitena, cajione que latejiojiriin, onaa coasina, naonjoaihuurina cana belaitoa Jesocurisitone jaan caje cana rocohin nerihane. ³⁶ Nii quete:

“Ii corenihane saatiin ohacaanune coina jatoroaaain nihacaanun.
Carenero sooruhane coina soera rene amauruhane rijjijeeinte canacaanun teure,”
naain ne laenanohineein Cana Coaunera Quiricha cuhane.

³⁷ Nete nitohanihane saijjeein, nii cana belaitora aina cuaain, itolereenein nii cana amuritora amuritiin nihacache. ³⁸⁻³⁹ Nii jaunna nenerihani nii cana belaitoha Cana Coaunerane jaan caje, cana rocoerane esenetaaun. Onaa, ichaonaa, aanjeraauru, mononajaera letonocuru, ena nenea, cabaiha neenihu, dede, chauratane, leeochoauru Cana Coaunera coaunanojoneein nenacaauru, naonjoaihuurini nainecururinaain, cana belaitoha Cana Coaunerane caje cana rocooruhane. Niite cana que coarateein coitucuerate Cana Coaunera, rai Calaochi cana Curuaanaa Jesocurisito aina cuaain.

9

Israelitacuru janijiiinte raelu Cana Coaunera.

¹ Jesocurisito esenetaeranein nihanune jaunne, inara que asilanaala esinae rauhijiriin caa aitoon. Coatiha nohanaha aithaaun. Nii ichoae tacaainte, Cana Coaunera Suujue coitucueratenojoneein, esinae rauhijiriin nohanelanaala aitoocaaunne coitucue canu suujua. ² Jataaine itolere bana inaderaaun. Itolere banate jataain cunae casuujua. ³ Canu arainein nenacaauru corenihane caseteconein nenea jereeen, jelai tein Jesocurisito colane, nii coreniha nichotena nainecuruhane coina niqii. ⁴ Acaaurute niqii Israeli nefoeratenein neeuruhane jaun, rai calaohineein nenea rijjijeein neeuruhane coina ranajae Cana Coaunera. Aca techu rai necaohacha jana acaauru aina neein, acaauru rai tonoraain neeuruhane coina Moisesa rai rauhi tein, ita taojiaain corojeein neeuruhane coina aitiin, cana rai niicha teenine maajeein belu. ⁵ Acaaurute cana foerateeurera inamaconein neeurelu. Acaauru caje nenaaneeinte cacha neein turuelu Meshiasi jelai

itolere Coauneranein nenea. Itolere bana acanihane coroaecuruhine satiin cachaauru. Nitohanemiin.

⁶Coatiha Israaeli rai ichaane coina naitoonjoan aninoaa Cana Coaunerane jaun, nitohaneein caseteco coaracuruhane rai neeuruhi nii Israaeli inamaconeein nenacaauru. Esinae rauhijiriin Israaeli inamaconeein neeurenihia tabaaurune jaunte aihure. ⁷Niheichu, Abaraun inamaconeein nenacaaru nihanatiin, coatiha Abaraun inamaco esineeni neeuruhi tabaauru. Nii quete: “Ii inamaco esineenei neenihurute, Isacaacha caje nefoeratenaa neein neeurureein,” naain Abaraun rai belu Cana Coaunera. ⁸Niite chuni Cana Coaunera calaohineein nenea naineniha nechur rai lauri coreniha cachane coitucuerate cana que. Nii cana rai niicha teeni bihane esenetaain coreniha rai calaohineein nenacaarute laen esinae rauhijiriin rai calaohi esine neein coitucunojoneein neeure. ⁹Nii cointate: “Enene rijju nacoaunein turuhanune janate, inae canaanai siricheein ii comasai Sara,” naain Abaraun rai niicha ichaneni belu Cana Coaunera.

¹⁰Nete acaachanejene. Coaracuche nachuhinti corootajaan, Rebeca aina cana foeratera Isacaacha sirii rai calaohichuru, nii Isacaacha que inacaain neeuruhalu niquine. ¹¹⁻¹³Nete jaiti nejanoa que telanaala, niheichu jaiti baaso aina caohacha ichaain neeurenihane jana: “Rai inatane rai nocoala cachanein nereein,” naain acaauru neba Rebeca rai bihalu Cana Coaunerane rijjijeein neeurelu. Nitohanerichaanne que techu: “Jacoboacha belaiinne Esao coiintereeni,” naain ne laenanohineein Cana Coaunera Quiricha cuhane. Nitohaneeinte inae nunuhe caje coaunein coacuhin, chatohanei ichaa cachane nihanatiin, niicha ichai coitucuhi rijjijeein, niicha janijiin raain nihane coina aitohalune nainaelu Cana Coaunera.

¹⁴Nitohanihane jaunna casajenetiin baaso icharanihana Cana Coaunera berichaache. Aihe. Coatiha niritiin erenaa nainihaacache. ¹⁵Nitohanihane cointate: “Canu suujua acatena jerichaaunne jaan quena casuujua acatereeni.

Chaeen nechur cairichaaajoaain canuhacha coana jerei, cairichaaajoaain coarareeni,” naain Moisesa rai belu Cana Coaunera. ¹⁶Aihane jaun raa Cana Coaunerane coina chatohaneein nenea jeriha cachane nihanatiin coatiha cha que nelatihei, cairichaaajoaain niicha coaraaicha raa Cana Coaunerane jaun. ¹⁷Nitohanihane jaunte, Egipto curuaanaa rai: “Canune curuaanaanein ii teunlu, ii que canuhacha ichana nainei ichacaunne, canunein nihanune coitucuuruha satiin chauratane sacutaain nenacaauru cachaaurune coina,” naalu Cana Coaunerane jaan, laenanohineein ne rai Quiricha Inoansi cuhane. ¹⁸Nitohaneeinte cairichaaajoaain niicha coarana jerei cairichaaajoaain coarae Cana Coaunera. Jerichanejein techu cairichaaajoaain niicha coarana jerihe coaraene cairichaaajoaain.

¹⁹Nete chunocoha nainere: “Nitohanihane cha corenihana jana cha ujuaihonein cacha tere Cana Coaunera, niicha jerei ichaane jana, niha rai nii caohatein neine coalanaala,” naain bajaane. ²⁰Chaneeina neerei ii, Cana Coauneraacha ichai que ereeine coina. Coaraanachuhinti atane codarajoe jaera rai: “Chanuna catohanein canu coaunaain neei,” naain jaera caje bajanaa naineriha. ²¹Nii atane caje darohe janaa inerate, aca ichana jerihane rijjijeein ichana naine. Nii jeelai atane cajete naine jataain rai nelateinein neeni, chaen raujiaain rai nelateneni, naonjoaain ichana naine.

²²Nechu cacha casetecana nainihane coitucuuruhane cointate, niicha ichana nainei coaratein, niicha casetecanohinein nitaje rai nenacaauru abaantaain cohanajae Cana Coaunera. ²³Nii aina cuaaante cairichaaajoaain cana coaraane jaun, jataain rai necoahacha coitucuhin nihacachene coina, inae nii ajiniha cana rai rucuhesihalune jaun, cana netonai rai necoahacha sirichanein nihacache. ²⁴Nitohanihane jaunte tabaauru Jorioocuru caje, tabaauru Jorioniheichuru caje, naonjoaain neinichaachene cotijiaain raain ne Cana Coaunera. ²⁵Nii quete, “Canu cachanelanaala nenacaaurune, inae canu cachanein tein ranajareeni. Canuhacha belainohinelanaala nenacaaurune, inae canuhacha belaiinein tein belaiheeni.

²⁶Jerichanejein techu, taolu
‘Coatiha inara,
canu cacha niheeiche,’
naa Cana Coaunerane jaaun nenacaauru raite,
‘Ichaonaa Cana Coaunera calaohineein neeure,’
naaururein,”
naain laenaelu rai Quiricha cuhane *profeta* Osiasi.

²⁷Isaihasi netonai techu Isaraelitacuru que:

“Cucuana cuhane nena-
carene catuneji jeeoneite niq*u*
nefaaurureein Israaelitacuru.
Nete acaauru cautecuruhacha,
coroatajajeein ichoteratenojooinein neeurureein,
²⁸ inae nii aitohalune rijijieein,
satiin chauratane sacutaain
naitoonjoa icharihani
Cana Coaunerane jaun,”
naain belu Isaihasi.

²⁹ Nii ajiniha techu:

“Nirijieein
cana foerateracuru coarajeein
nihalu Cana Coaunerane
colanete,
aihalu
Comora aina Sodoma cocoaichacurune rijijieein
nerichaache,”
naain aitelu Isaihasi.

Jorioocuru aina ena nena Cana Coaunera Ere

³⁰ Tonarihacache jana nii que. Cana Coaunerate esenetaauruha Jorioniheichurune coreniha ichoteratenaajain nelu, nitohaneein nichoteeuruhane coacuelanaala neeuruhane jana. ³¹ Nete laen Israaelitacuru, Moisesa rai rauhi tonoraain nichotena coacuruhane saijieein nainesihurene, nii aitoa rauhine jitariin tonorasihurenihane jaun. ³² Chanuna nichotena nainecurene. Esenetaauruhane coreniha nichotena coaacuruhane esenetaelanaala, niicha ichai coreniha nichotena coaacuruhane jaun. Nii jaunte nii lacurocuruhane coina tenojoi ajeri que lacurocure. ³³ “Leeinjiin ajerine teeun Sioon. Nii ajeri quiete lacuroha cuurureein cachaauru. Nii jaunte nii ajeri que jaaequiin nena jaoleneein nenereein,”
naain Jesoso que aitiin laenanohineein ne Cana Coaunera Quiricha cuhane.

10

¹ Canejeraauru, nichotena nainecuruha Israaelitacurune coinane, acaauru que jataain coacuhin Cana Coaunera bajanajacoon. ² Jataainte niq*u* jeriha Cana Coaunerane rijijieein nena jerecure. Nete esinae rauhijiriin coitucuhin aihurenihane jaun nainecurene. ³ Cacha ichoterateranein niha Cana Coaunerane coitucuhin esenetaurenihane jaunte, niicha letoai esenetana coacuelanaala, rai suujua letonohacha sacure raajenihane nichotena coacuhin. ⁴ Nii rauhi aitoonjoante nelatelu turuhalu Jesocurisitone que tiaajeein. Caje coauneente laen nech*u* Jesocurisito queecha jaequiin esenetaauruhane coreniha niicha ichai ujaihoneein neeuruhane caje couluunojooinein neure satiin esenetaeraauru.

⁵ Nicha bei rauhi tonoraain nihane coreniha nichotena coacuhin nei raite: “Leinjiiniji cautijaelanaala caa rauhi tonoraain ichoai cachate, coreniha nichotereein,” naain lae-naelu Moisesa. ⁶ Nete laen nii esenetaauruhane coreniha couluunojooinein nihane coina aitiin, “Cha nicheein dedeeu, caje Jesocurisito fauhane coina,” coa naain coaacache. ⁷ Niheichu, “Cha onacaauru rene faureein ucuun Jesocurisito inaane coina,” coa naain coaacache. ⁸ “Nii erenaate inae ii rohan neein ii suujua, ii ujuaae, naaonjoainunri cuhane ne,” naain ne laenanohineein. Caa erenaate esenetaain nenacaauru rai beratenojooinein nena ne. Nii quene caa inara relaacaanu. ⁹ Aihane jaun, cana Curuaana niha Jesocurisitone coitucuhin que ereerejeein, ii suujua aina cuaritaain o caje ichtatihu Cana Coaunerane esenetaainete nichoteriquiin. ¹⁰ Nitohaneente, cana suujua aina cuaritaain esenetaain nihacache, couluunojooinein canaacha ichai ujaihoneein nena caje nichoteein nihacachene coina. Jana cana ujuaete Jesocurisito coitucuhin inae nichoterichaacheinne jaan beraneein ne.

¹¹ Cana Coaunera Quiricha cuhanete: “Esinae rauhijiriin icharihanine esenetaain acaacha cohajeein nena, coatiha inacojooein airinaain,” naain ne laenanohineein. ¹² Coatiha nejelau cachanein neuruhi Jorioocuru aina Jorioniheichuru, leinjiin Curuaana- satiin acaauru Curuaana neein- caje acaauruhacha bajai teranein nihane jaun. ¹³ Nii coinete: “Cana Curuaana coitucuhin que ereerejeein ichaonacaaurute nichoteeurureein,” naain aitelu. ¹⁴ Chasiina que ereereena nainecurure, coitucuhin esenetaauruhane coalanaala. Niheichu coitucuhin esenetana nainecuruhi, que acaauru

rai ereein nei aonacurenihane jaun. Niheichu aonana nainecuruhi neniha acaauru rai beratenojoi berane jaun. ¹⁵ Chasiina nere acaauru rai bera, niha acaauru coroatajanein acaauru letoaeranune coaalanaala. “Jataainte caohate cana rene turuuruha Ena nena ichaonaa tera Jesocurisito que erenaa turuaaurerane,” naain niha Cana Coaunera Quiricha cuhanene rijijieein.

¹⁶ Nete satingelanaa tabaauruhacha, ichoteratenojinein neerurichaaaine coina beratenojoin esenetaaure. Nii quete: “Curuanaa, cha ii beratenojoi canuhacha beebejei esenetae,” naelu Isaihasi. ¹⁷ Nii jaunte, nii canaacha aonai caje unaaneein ne nii canaacha esenetai. Jana nii canaacha aonaite, Jesocurisito que aitiin beratenojoi ne. ¹⁸ Nena canu aitoon, acaauru rai beratenojoi aonacurenihane jaunna esenetaaurenihaha. Aihei jerihane, aonacuruhane saijieeinte esenetaaurene. Nii que te aitiin:

“Chauratane sacutaainte
amuhemujueein que ereereecure.

Nii jaunte itolereenein
chauratane sacutaain nenacaauru rene turuhe
nii erenaa,”

naain laenanohineein nelu Cana Coaunera Quiricha cuhane. ¹⁹ Nii que jaiti nainacurenihane jaunna esenetaaurenihaha Israelitacuru. Aihei jerihane, nainacuruhanete ne. Jauriaanejeein acaauru rai:

“Canu cachanelanaala nenacaauru que
necoelaichene coinane,

acaauru aina canuhacha ichaneni ichaain,
cha coitucunaa jerelanaala nenacaauru aina
nejerateeeichene coina ichareeunni,”

naain beratiha acaauru rai Cana Coaunerane jaun belu Moisesa. ²⁰ Nii baihate:

“Chabana canu aina nena coacuelanaala nenacaaurute,
canu aina neeurureein.

Chaen nechu
canu coitucunaa coacuelanaala nenacaauru quene
necoitucueratereeeunni”

naain,

²¹ “Itolere banane
erenaa tonoraelanaala
nechu aansainein nenacaauru cachaauru
cotijiaain cohajeun,”

naa Israelitacuru nichaanune que Cana Coaunerane belu Isaihasi.

11

Janjiin ranojoin nihalu Israelitacurune

¹ Nii quene canu aitoon. Rai cachaneein nenacaauru que jaolecohane jaunna aitoaha Cana Coaunera. Coatihaha aihei. Canuhetonaine Israelita neeun, Abaraaun ichoala Beenjamiin lauri caje nefoeratenaa nichaaunne jaun. ² Inoaenlu caje coaauneente rai cachaneein neeuruha Israelitacurune coina ranajaain nelu Cana Coaunera. Nii jaun coatihaha ena acaauru que jaolecohin nihei. Tana rai Quiricha inoaensi cuhane Israelitacuru que: ³ “Cana Coaunera, ichei *profetacuru* sohin jaohinte ichei rorihuru- *altar* ranuusiin itajeeure. Leinjiiin canuhachane jaiti ichaaojoeun. Canune maajeente inae sohin jaonaa jerecure,” naain Cana Coaunera bajaa Irihasine laenanohineein nihane coitucuhichene. ⁴ Nete niritohane jana: “Inae acaauru chosi Baal coroajelanaala, caainsi oaraancaneein nenacaauru cachaauru jelai tihanu canu cachanu que,” naain tonora Cana Coaunera. ⁵ Nii rijijieein techu, ena coroatajajeeincha neeure Israelitacuru nichaanune cautecuru, cairichaaajoaauruhane jaun acaauru belaiha janjiin ranajaa Cana Coaunerane jaun. ⁶ Nitohanein acaauru belaiha acaauru raa Cana Coaunerane jaun, coatihaha rai caohacha ichacuruhane coreniha ranajaain nihei Cana Coaunera. Caohacha ichacuruhane coreniha ranojoinacuruhane, coatihaha chanerihei cana belaitohane jaan cana rai Cana Coauneraaacha tei.

⁷ Nii jaunte nirijieein rai suujua letonohacha ichajein nichotena coaacuruhane jaun, nichoteeurenereein Israelitacuru. Nete laen janjiin Cana Coaunera ranojinein nenacaauru nichoteeurenereein. Jana leeochoaurute suujua letonohacha ichajein neeuruhane jaun nichotena nainecurene. ⁸ Cana Coaunera Quiricha cuhane:

“Cana Coaunera
niicha ichai coitucunaa

nainecurenihane cointa ichae.
 Nii jaunte enanetojoein
 cha coitucunaa nainelanaala neeure,
 nechua cha coarana nainecurenihane jaan que
 acaauru nota teein,
 cha aonana nainecurenihane jaan que
 acaauru irichotihane jaun,”
 naain laenanohineein nihane rijijieeinte aihure. ⁹ Rabiri netonai techu:
 “Ita taojiaain lenone jaain,
 lenonecuruhane jaan baaso ichaain
 osa que nesarucuruhane jaaneein neeinete
 caseteco coaracurumiin.
¹⁰ Acaauru nota nihanatiin conoeneeinete,
 cha coarana nainelanaala
 baaso ichaain neuruhane,
 chabana satonohelanaala
 caseteco coaracurumiin,”
 naain aitelu.

Nichoteuruha Jorionihechurune jaan

¹¹ Canune aitoon. Nitohaneein baaso ichaain inae casetecanohineein neuruhane jaunacha, inae caohachanainejeein jaoleneein neuruha Jorioocuru. Aihei, coatiha caohacha nainejeein jaoleneein neuruhi. Nenacaain tejian erenaa tonoraareniha Jorioocurune aina cuaain, inae ichoteretenojoein neuruheein Jorioniheichuru netonai. Nitohaneein inae ichoteretenojoein neuruhane coaracurune banate, acaauru que necoelaihureein Isaraelita nichaanne laurichuru. ¹² Aihane jaun baaso ichaain caseteco coaracuruha Jorioocurune, Cana Coanera coitucuelanaala nenacaauru Jorioniheichuru rai caohacha icha aihuruhane jaan cajete, jataain nii amurijiriin caohacha icharichaain, inae nacoanneein Jorioocuru raane bana Cana Coaneranee coitucuhacache.

¹³ Nena laen canu, inara Jorionelanaala neiniquichene rai erenaa jereun coitucuhichene cointa. Nii cointe inara Jorionelanaala neiniquichene rene caletoaain nelu Cana Coanera. Nii jaunna jataain inara aina neein, jataain corajein canu amihaneon ichana jereun, ¹⁴ inara que necoelaain, canu foeratera caje nenacaauru tabaauru netonai nichotena nainecuruhane cointa. ¹⁵ Nii ranojinelanaala neuruha Jorioocurune coreenraniha, inae Cana Coanera que nejeratenaa rijijieein neuru caje, ranojieein Cana Coanera aina raotojoein neuruha Jorioniheichurune jaunte, nii amurijiriin ranojieein nena nainecure Jorioocuru. Nii jaunte ohin nitaje rai neuru caje inae nacoanneein ichaohin sanaacharanejeein nena que ichaao. ¹⁶ Coaracuche nachuhinti, coliha caje ichoichaniha ichanohi faan, jelai tein Cana Coanera que banijiaain nihane jaan, satiin nii coliha netonai que banijiaineein nihane. Nii rijijieein techu leiinji enuha jojaaisi Cana Coanera que banijiaain nihane, rai nuncuru netonai que banijiaineein ne.

¹⁷ Charijieein teeinti toroonjoan nujuan sauriin cuhane limoon uune temuhacane, rai nujuan que nujaain nena rijijieein inacae nii limoon. Nii rijijieein techu, inara Jorioniheichuru nequichene nii limoon uune rijijieein neeichene jana, Joriocuru nii inara nujuan toroonjoan nujuan rijijieein neeure. Nitohaneein nii toroonjoan uune sauhin jaohin, inara Jorioniheichuru nequichene nii limoon uune rijijieein nii toroonjoan nujuan necuruha nii Joriocurune jaun, acaauru que temuratenojoein neeiche. ¹⁸ Aihane jaun jiaonriha uune sauhin jaonjoineein nena coreenraneein neeine jaun, nii uune esineein neinichaanune amurijiriin nena coahin nihache. Jiaonriha rai nujuan esine neein neinichaanune cuhane tein temunojoein neeichene baitiquichene.

¹⁹ Nete, “Aihani niqui. Nete nii jauriaanejeein uune neein nenacaauru sauhi jaohin, canu temuurelu coreenraniha,” nariquiin. ²⁰ Nete esenetaenihacaanune jaun, sauhin jaonjoijijieein nihacaanune jana, inara esenetaaichene jaun cacanaan coreenraniha ranojieein neeiche. Aihane jaun jiaonriha niique necohasitaain neeichene. Necohasitanaa coacuelanaala casiin neeichenete caohachae. ²¹ Nii, rai nune esineein nihacaanune saijieein jaonjoineein nihacaanulune jaun techu nii amurijiriin inara que suujua acatana nainenereein baaso ichaquichene Cana Coanera. ²² Aonacuche. Jataante caohachaneje Cana Coanera. Nete laen suujua letonohacha icha cachane abaantaene. Nitohaneein naitoonjoa esenetaauruhi casetecaa natiinte inara raain nelu. Nete laen inara belaiha inara raain nihilune rijijieein ichaohichene caohachae, inara netonai sauhin jaonjoineein neeichene coataa. ²³ Jorionichaanune netonaite, esenetaenihacaanune jianein

inae nacoauneein esenetaacaanune, jelaiha nune que tenojoinerichaanuhi, niicha ichana nainei ichaain, jelaiha canacaanu temurichaaïn Cana Coaunerane jaun. ²⁴ Coaracuche nachuhinti inara Jorionelanaala neiniquichene, limoon uune rijijieein neeichene saijieein temunojoinieein neeiche, nii toroonjoan uune esine neein neinichaanune coreenraniha tenojoinieein ne. Nii jaun techu Jorionichaanune inara amurijiriin nacoauneein jelaiha nii rai nuja esine que tein temunojoinieein nena nainerichaanuhi.

Satononiha ichoteratenojoinieein neeururichaaïn Israelitacurune

²⁵ Canejeraauru, Cana Coauneracha ichaneni asinojoinieein nena coitucuhichenena jereein, nabana cha coitucuera niha nocoetiin neeichene coataa. Israelitacurute baaso ichacuruhane jaun, Cana Coaunera que nejeratenaanein jaoleneein neeurelu, satiin Isaraelitanelanaala nenacaauru netonai ranojoinieein neeuruhane que tiaaoojaain. ²⁶ Inae satiin ranojoinieein neeuruha Israelitanelanaala nenacaaurune janate, satiin ichoteratenojoiniha cuurureein Israelitacuru. Cana Coaunera Quiricha cuhane:

“Sioon jelai cajete ureein

jianacoon cacha mitaeranu.

Baaso ichajeein niha Jacobone cajete,

nii baaso rocoreein caje.

²⁷ Nitohaneeinne

acaauru aina caitoonjoan

canuhacha ichaneni ichareeuni,

inae acaauru osa caje jianacoon tenajaanune bana,”

naain nii coina ne laenanohieein.

²⁸ Nete beratenojoi niha ichoteratenojoinieein neeururichaaïn cachaurune aina cuaain, Cana Coaunera que nejeratenaanein neeure Jorioocuru, inara ichoaichaniha coitucunaa nainequichene teranu que. Nete enanetoojoein cairichaaoojaain acaauru coarae Cana Coaunera, acaauru foerateracuru janijiin raalune jaun. ²⁹ Coatiha cana rai niicha teeni ruluhin nihei Cana Coaunera. Niheichu janijiin niicha raauri que jaoleconaa nainihe.

³⁰ Jauriaalute inara netonai Cana Coaunera ere esenetaain tonoraelanaala neeichelu. Nete nere tonorana jerecureniha Jorioocuru jaun, inae enene cairichaaoojaain inara coarae Cana Coaunera. ³¹ Nii jauriaalu nere esenetaain tonoraelanaala neeichelune rijijieeinte, enene nere esenetaain tonoraelanaala neeure Jorioocuru, nechu cairichaaoojaain inara coaraain nihalune rijijieein, ena cairichaaoojaain acaauru netonai coaraa Cana Coaunerane coina. ³² Cana Coaunerate nitohaneein ita rijijieein nere tonoraniha cachane coina ichae, ita rijijieein jiniquiin cairichaaoojaain cacha coaraain nihane coina.

³³ Jataainte banelanala caohacha icharaneein, itolere ichara neein, cha coitucueranein ne Cana Coaunera. Coatiha nihei chuni, niicha coacui aina niicha ichaneni coitucuhin beranu. ³⁴ Nii jaun, “Cha Cana Coaunera suujua coitucue. Cha sujuatenaa nainere. ³⁵ Cha rai cha tein nelu rai cinaain nihane coina,” ³⁶ Itolere Cana Coaunera caje unaa neein ne, niicha coaunanojoinieein nihane jaun. Nii jaunte satiin itolere rainein neeure.

Itolere bana coraenhineein neeine Cana Coaunera. Nitohanemiin.

12

Cana Coaunera que banijiaieein nena ichaonaa

¹ Canejeraauru inara raine aitoon. Jataain inara belaitoha Cana Coaunerane jaun, inara raajenihane rai inara ichao teeuche jelai tein que banijiaieein, rautaa Cana Coaunerane rijijieein. Niite laen jataain Cana Coauneraacha jereineein, rai caohacha neein ichariquicheein. ² Jiaonriha suujua cuhane coacuhin ichaauruha Cana Coaunera coitucuhichurune rijijieein, inae nenacaen coacuhin acaauru rijijieein ichaohichene. Nitohaneein ichaonaa coacuelanaala, inara suujua coreein ichaaochete, inara ichao coreein ichaohin, Cana Coaunera jerenohieein, “Naaonjoainte caohachae. Naaonjoainte rautae Cana Coaunera. Caate esinae rauhijiriin caohacha ne,” naain coacuhin, caohacha nejesina coitucuhin ichajeein ichaohiche.

³ Jataain cana belaitoha Cana Coaunerane jaun, canu cocoaain caletooain beratihane jaunna satiin inara rai aitoon, nabana leeochoauru amurijiriin nena coacuhin niha chunine coataa. Aihane jaun jiaonriha esenetaaichene coreniha inara rai Cana Coauneraacha tei roerohin, cha coacuhin ichana jereein neeichene. ⁴ Charijieein teeinti cana ichao rai nelatihane coina arai lauriin nihacoae cana jaberoco que cana nerurujuana jaan.

⁵ Nii rijijieein techu arajii Jesocurisito esenetaeranichaachene, ita ichao que ichaohin Jesocurisito aina cuaain leinjiin que jaberocoojaain rijijieein ita jaberoco que jaberocohin nihacache.

⁶Nitohaneente le cachenichaachene rai aca jerihane rijijieein tenaa jerihane jaancuru rai, lauri lauri canaacha ichaneni ichana nainena jaanu tein ne Cana Coaunera. Aihane jaun, rai nere beraneein cana letoaa Cana Coaunerane esenetaacachene rijijieein coitucuhin ichacaachenete ne. ⁷Leeochaauru coroatajanera neein nihachene coina, cana tein niha Cana Coaunerane, jerecuruhane rijijieein acaauru coroatajanichaachenete ne. Jana chunocoha, cacha relaeranein nihane coina aca tiha Cana Coaunerane, leeocho ichana coacuelanaala acaacha ichamiin. ⁸Jerichanejeein chu, chunocoha cacha suujua anihaoeranein nihane coina tenojoinihane cacha suujua anihaoeranein neeine leeocho ichana coacuelanaala. Chunocoha cha tein niha leeochoaauru raine, chunaelanaala teeine. Jana chunocoha cacha letoeranein nihane, coujuriu rai namihaneoneein nihane coitucuhin ichamiin. Cairicheihuru rai cha teeichene, tonajelanaala rachoojoein teeuche.

Naaonjoaainte caohachae ichaoha Jesocurisito ranojoneein nenaane

⁹Ita que asilanaala jiniiquiin ita suujua rijijieein ita belaa in neein, itolere baaso ichana coacuelanaala caohacha nejesinaacha ichacuche. ¹⁰Jesocurisito aina cuain ita nejeranein neeichene coitucuhin, jiniiquiin ita belaa in ita suujua rijijieein coacuhin, itaque inara suujua acatein ichaaoche.

¹¹Nelararajiaain coiintelanaala corajeein inara suujua aina cuaritaain Cana Coaunera jerenohin ichacuche. ¹²Rachoojoein neeuche nii inaraacha cohajei coreniha. Chaen laraajiin neein necairichanaa abaantaain itolere bana Cana Coaunera bajaebajajeein ichaaoche.

¹³Cha latein neeuruha Cana Coaunera cachanein nenacaaurune, inara raajenihane cha latera rijijieein acaauru coroatajanecuche. Inara rene turuhin niha cachane, raotojoein cotijiaain raauche.

¹⁴Inara rohecaeraauru rai caohacha ichacuche. Jiaonriha, “Coaraain nainamiin,” naain acaauru que ereeichene.

¹⁵Rachoojoenacaauru aina rachoojoein, inaderaain chananacaauru aina inaderaain chanaauche.

¹⁶Ita rijijieein coacuhin ichaaoche. Jiaonriha chuni amurijiriin nena coacuhin neeichene. Cairichaerinojonein ichaonacaauru rijijieein ichaaoche. Jiaonriha leeochoaauru amurijiriin cha coitucueranein nena coaauquichene.

¹⁷Jiaonriha chuni inara rai baaso ichaain nihane, inara netonai rai baaso ichana coacuhin nihache. Nitohanena coacuelanaala satii notaracaee, caohacha nejesina ichajeein ichaaoche. ¹⁸Atiin leeochoaauru aina jiniiquiin raotojoein acaauru cotainaa coacuelanaala ichaaoche. ¹⁹Canejeraauru, jiaonriha inara cairichaera cairichanaa coacuhin neeichene, Cana Coaunera, baaso ichaeraauru ichanohin coitucuhin casetecarichaine jaun. Nii cointate rai Quiricha inoansi cuhane:

“Canune baaso icharaauru coitucuhin casetecaain, caohacha icharaauru coretereunni,” naain aite Cana Coaunera. ²⁰Aihane jaun iicha cotaairii mijitihane coroaateu. Jana cocoirihane acau que cocoaerateu. Aihute nocoejeein aonamiin. ²¹Jiaonriha baaso nejesina coacuhin jeriha inara suujuane rijitojoein neeichene. Nitohanein baaso ichaelanaala caohacha nejesina ichajeein baaso amuritoche.

13

¹Satii cocoainanohinein niha cocoainacaine jaun, satii rai nere tonoraain aca jerihane rijijieein neeuche. Nihei chuni cocoainacai, Cana Coaunera tenojoinelanaala nei. Satii cocoainacaihurite Cana Coaunera tenojonein cocoainanohinein neeure. ²Nii jaunte chunocoha cocoainacai ere tonoraalanaala nei, Cana Coaunera jerenohin tonoraenihane jaun aicheein. Chaen techu caseteco coaracurureein, nii nere tonoraauruhi, ³caohacha icharaauru casetecaelanaala, baaso icharaauruhacha casetecaranein niha cocoainanacaine jaun. Aihane jaun ii casetecaa cocoainanacaine coasiinne, baaso ichana coacuelanaala caohachaain neeute, esinae rauhijiriin caohachaain neeine coaramin cocoainacaihuri, ⁴acaauru jeriha Cana Coaunerane rijijieein, ii rai caohacha ichacuruhane coina neeuruhane jaun. Nete laen baaso ichaain neeine, cocoainacai coasiinne ne, esinae rauhijiriin baaso ichara casetecaane coina tein niha Cana Coaunerane jaun. ⁵Nii jaunte jeriha cocoainacaine rijijieein nere tonoraain ichaohacachene caohachae. Coatiha cana casetecaane coasihacha nihei. Caohachaain cana suujua coaraain ichaohacachene cointate aihacache. ⁶Nitohanihane jaunte cocoainacaihuri rai coriqui tein neeiche, Cana Coaunera jerenohinein leinjiin rai namihaneocha ichajeein neeuruhane jaun.

⁷ Le cachaauru naineen, inara caje acaaruhacha raaeni teeuche. Niha chatohane inaraacha coretenene rai coretecuche. Niha chatohane, cobiereno rai inaraacha coreteneni *impoestone* coretecuche. Niha cacha inara suujua acatequichene jaaneeine que inara suujua acatecuche. Niha cacha inaraacha belainenine belaihuhe.

⁸ Jiaonrihachu chuni que nerebeteen neeichene. Nete laen jiniiquiin ita belaaichene caohachae. Chuncoha namute cacha belaa in choaite, aitoha Cana Coaunera rai rauhine rijijieen, inae ichaohane jaun aicheen. ⁹ Cana Coaunera rai rauhi cuhanete, “Jiaonriha ii sinijieranelanaala nena ene aina ichaoljaquuin neeine. Jiaonrihachu sonajaain jaohine. Jiaonrihachu asijiauhine. Jiaonrihachu chamute cacha rucuhale, rai nirihuru, rai sinijera, naaonjoaihunri jereen neeine,” naan ne laenanohiieen. Nete satii nii naitoonjoan coitucuhin nihacachene coina: “Ii raajenihane ijiabereeo belaa ine rijitoojoeen chamute cacha belaihu,” naan ne laenanohiieen. ¹⁰ Aihane jaun namute cacha belaa in choai, coatiha nainihe baaso ichaa namute cacha raine. Nitohaneen jiniiquiin ita belaa in nihacachenete, satii aitoha nii rauhine rijijieen ichaohacachene jaun airichaacheen.

¹¹ Satii sininaa rijijieen ichaohacachene caje nocohin cana ichao coaraain coitucuhin ichaohacachene cojoanona que turuhane que nainacaachenete caohachae, inae jauri-aanejeein cana rai beratenojoi nihane jana esenetaacachene bana amuritoheriin inae ichuunejeonriha ichoteratenojieen nerichaachee in jaun. ¹² Inae satonohelalajiha caa nocohenaanau ichaonaa rijijieen ichaohacachene jaan janonaa. Inae turuhelalajiha nii ena nena janonaa canaacha cohajeine jaun, nocohenaanau nena rijijieen baos-hacha ichajeen ichaohacachene jianeen coujurihu Cana Coaunera cachaneen nena to-cohanee in nihacachene coaratee in nihacachenete caohachae. Charijieen teenti letona jatoraa in ne sondaro, rai curuaanaa aitoonjoan ichaane coina. Nii rijijieen techu cana netonai jatoraa in nihacache. Cana Coaunera aitoonjoan ichacaache chuni que asilanaala satii notaracaane coina. ¹³ Aihane jaun caohacha nejehana ichacaachene coacuruha cachaaurune coina, nainihaacache joaeneen ene jereen, ajetoritii in eaacha joaeneen cha ichaain, niheichu canamute cacha cotaairiin coaraain, canamute cacha que necolaain, naaonjoaain nena nainihaacache. ¹⁴ Aihane jaun nitohaneen nena coacuelanaala, coujuriu Cana Curuaanaa Jesocurisito cachaneen neeichene coaratee in laraajiin neeuche, joaereen cacha rijijieen inara suujua letono tonoraalanaala.

14

Jiaonriha inara nejera ichao que ereeichene.

¹ Inara rene turuhin niha cana nejera canaacha esenetai aina ijilanaala nenaane, rai tonaain erena coacuelanaala raotojoeen raauche. ² Coaracuche nachuhinti tabaauru itolere lenone que ita rijijieen lenoneen neeuruhane. Jana tabaauru ijilanaala nena, iniho quilanaala jasisichuruhacha que lenoneeine. ³ Aihane jaun, itolere lenone que lenoneen nenacaauru, nainihe nii itolere lenone que lenonena nainelanaala nenacaauru que ereen neeuruhane. Jerichanejeein chu nainihe, nii itolere lenone que lenoneen nena que erena nainihe nii itolere lenone que lenonelanaala nena, Cana Coaunera acaentonai raain nihalune jaun. ⁴ Aihane jaun chaneena neei ii, leeocho rai niicha latei tera que baaso ichaa beeqe que ereen neeine coina. Nii acaauru letoeraneen nena Cana Coauneraachate baaso ichaain aihurenihane, caohacha ichaa aihuruhane coitucureen. Nete itolereen caohachaain raotojoeen neeurureen, Cana Curuaanaa raotojoeen neeuruhane coina icharaneen nihane jaun.

⁵ Niha coaiteen tabaauru, jataain leeochoaauru janonaa amuritoheriin nelateeneen lejanohane coaraauru. Jana tabaaurute satii janonaa ita rijijieen nelatihane que aitocure. Nii jaunte lecachanichaachene, canaacha esenetai coitucuhin esenetaacachene caohachae. ⁶ Leeochoaauru janonaa bana amuritoheriin le janonaa coaraain, bana Cana Coaunera coroaena jerihane, nii janonaa bana coroaemiin. Jana Cana Coaunera rai caohacha ichaa itolere lenone que lenoneen nena jerihane, itolere lenone que lenoneen Cana Coaunera coroaemiin. Jerichanejeein chu Cana Coaunera rai caohacha ichaa itolere lenonecure que lenonena nainiheichuru, quilanaala neein Cana Coaunera coroaemiin.

⁷ Coatiha cana jerichaachene jaun ichaohin, ohin, naaonjoaain nihaacache. ⁸ Nii rijijieen techu ohin, ichaohin, naaonjoaain nihacachene nihanatiin Cana Coaunera raineen nihacache. ⁹ Nii coinate ohin, o caje ichanaain, naaonjoaelu Jesocurisito, ichaonacaauru, onacaauru, naaonjoaainunri Curuaanaaneen nihane coina.

¹⁰ Chanuna jana chaen nitohanihane saijieen, ii nejera ichao que ereen rai necoeje chanuhin neei, Cana Coaunera acatiha satii tururichaacheen aca canaacha ichai coitucuhin rucuhericachane saijieen. ¹¹ Nitohanerichachane quete:

“Canu ichao coreniha esinae rauhijiriin airichaanne quene aitoreeunni.

Satiin cachaaurute canu acatiha neseonriaain canu nichaanune coitucuhin Cana Coaunera coroaecurureein,”
naa Cana Curuaanaane ne laenanohineein Cana Coaunera Quiricha Inoansi cuhane ne.
¹² Nitohaneinte le cachanichaachene, cana raajenhane canaacha ichai berichaacheein Cana Coaunera rai.

Jiaonriha inara nejera ichao lacuroaachene.

¹³ Aihane jaun inae nainihaacache cana nejeraneein nenacaauru que baasoneein ereein, chatohanei ichaain, naaonjoaain nenea nainihaacache. Chatohanei ichana coacuelanaala neeichenete caohachae, nabana esenetaa cana nejerane lacuroaachene esenetaane jianihane coataa. ¹⁴ Canune esinae rauhijiriin Jesocurisito esenetaeraneein aiton. Nihei chuni lenone, calanineein quichaenihane coina coaunanojoi. Nete lenone tabaauru, leeochoaauru cachaauru rai lenoneneein nene. ¹⁵ Niheichu nainiheei quinaa inaelanaala nenea ii nejera notaracae rai baaso ichara tocohaneein quine. Ii lenonecha coreniha nitajeein niha ii nejera, coreniha netonai ohin nihalu Jesocurisitone saijieeine coataa. Nitohaneein neeine coatiha chamute cacha belaine coaaratiha airiheini. ¹⁶ Aihane jaun itolere lenone que lenonena naineein neeichene jaan aina cuvain nainiheiche baasoneein inara que ereein neeuruha cachaaurune jaanu ichaain neeichene. ¹⁷ Jeriha Cana Coaunerane rijijieein rai Cojoanonaa que ichaonaa jerichaachene, coatiha joanreein lenone que lenoneein nihacane latihei. Nete laen esinae rauhijiriin baaso ichaelanaala rai Suujue aina cuvain rachoojoein ichaohin, raotojoein nihacachene caohachae. ¹⁸ Nitohaneein ichaohin Jesocurisitohacha jerei ichaa cachanete laen rautatiin coarae Cana Coaunera. Cachaauru nihanatiinte esinae rauhijiriin caohacha ichaane coaracurureein.

¹⁹ Aihane jaun, atiin ita aina raotojoein ichaohin nihacachene jaanuhacha ichacaachenete caohachae. Nii banate laen esinae rauhijiriin, jiniiquiin ita corootajaneein, jeriha Cana Coaunera Suujuene rijijieein nerichaacheein. ²⁰ Nainiheei lenonecha coreniha Cana Coaunera ichanohin itajeein nihacachene. Esinae rauhijiriinte niqii, satiin lenonecuru lenone caohachaneein neeure. Nete caohachaene que lenonelanaala nenacaauru notaracae que lenoneein acaauru suujua lacuroaera tocohaneein nihacachene. ²¹ Nii jaunte caohachaene, iniho leeochoaauru quinojoinelanaala nenea quini, bino cohin, naaonjoaain nihacachene. Niheichu leeochoaauru suujua lacuroaera tocohaneein nainiheei joanreein chachanaa nainihaacache. ²² Aihane jaun ii joaereen lenone que lenoneeine, Cana Coaunera notaracaecha que lenoneeu. Rachoojoein neeine suujua cuhane nocoatelanaala joanreen lenone que lenoneein nenea. ²³ Nete laen inae raotojoein quinaa naihenihane coituhane saijieein que lenoneein nei, aca nii ujuaihoneein ne, niicha quinelanaala nenaaniane coitucuhane saijieein quihane jaun. Nii jaunte inae canaacha ichana nainiheei ichaca raotojoein coitucuhane saijieeine, osa que nesaruha aihaca.

15

Ii rainuhacha que caohacha ichana coacuelanaala chamute cacha rai caohacha ichaau.

¹ Inae cana, jeriha Jesocurisitone rijijieein laraajiin neinichaachene, nii ena nunuhetein sacuhajeraauruhacha ichai que tonaain erena nainihaacache. Atiin acaauruhacha ichai rautanienihacachene nihanatiin abaantaacachenete ne. ² Satiin canate, canamute cachaauru rai caohachanu que cha ichaain nihacachene caohachae, caa canaacha esenetai aina iijieein sacuhajeein ichaauruhane coina. ³ Coaracuchenachuhinti Jesocurisito netonai, aca jerihane rijijieein nenea nainenihane jaun: “Ii necoeje chanuureraauru corenranihane canu caseteco coaraaun,” naain que aitiin laenanohinane nainaaluu, rai suujua letono rijijieein nenea coacuelanaalane. ⁴ Satiin Quiricha Inoansi cuhane laenanohineein nenaate, cana suujuateraanu que laenanohineein nelu, itolere bana jianelanaala, cairichaaajoaain cana coaraane aina cuvain canaacha cohajei ranaa nainichaachene coina. ⁵ Nii Cana Coaunera itolere bana cairichaaajoaain cana coaraa, inara corootajanemiin. Cana relaaluu Jesocurisitone rijijieein ⁶ jiniiquiin ita belaan rachoojoein Cana Coaunera corojeein ichaoche, jeriha Cana Coaunera Cana Curuaanaa Jesocurisito Inacaneein nenaane rijijieein neeichene coina.

Jorioniheichuru rai benojoiniha Jesocurisitone que erena

⁷ Aihane jaun Cana Coaunera rai caohachanu que inara raain nihalu Jesocurisitone rijijieein, inara netonai jiniiquiin raotojoein ita raain neeuche. ⁸ Esinaena aitoreeunni inara rai. Inae cana foeratera inoansihuru rai, nitohaneein ichaane coina aitosihalu Cana Coaunerane nainane coinete, Jorioocuru nichaanune rai nelatihane coina turuhin nelu Jesocurisito, caje esinae rauhijiriin nohanelanaala tihane coina, naitoonjoan ichaa Cana

Coaunerane coaracuruha cachaaaurune coina. ⁹ Chaen techu Jorioniheichuru netonai, aca Cana Coauneranein nihane jaun, cairichaaajoain acaauru netonai coaraane coitucuhin, Acaneein nihane coroaecururichaaaine coitucueratihane coinane maajejin turuhin nelu. Nii ajinihate nitohanerichaaaine que:

“Nitohanei ichaaaine corenihane

lauri lauri nenacaauru cachaauru aina neein-
iineein neeine coroaajejin nenatereeuuni,”

naain laenanohineein ne Quiricha Inoaensi cuhane. ¹⁰ Quiricha Inoaensi cuhane techu coaiteen:

“Cana Coaunera cachaneein nenacaauru aina jiniiquiin rachojeueche

lauri lauri nenacaauru cachaauru,”

naain ne laenanohineein. ¹¹ Rai Quiricha Inoaensi cuhane techu coaiteen:

“Lauri lauri neiniquichene

Cana Coaunera cachaneein nenacaauru aina jiniiquiin

Cana Coaunera coroaecuche,”

naain ne laenanohineein. ¹² Isaihasi netonai techu:

“Isaihasi caje nefoeratena-

Israelitacuru curuaanaa neein nena-

Rabiri cajete

ocooreein leinjiin Curuaanaa,

Israelitanelanaala nenacaaurune maajejin

curuaanaa neein nihane

acaacha que jaaequiin neeuruhane coina,”

naain laenaelu.

¹³ Canaacha cohajei teraneein nena Cana Coaunera, Aca acaneein nihane esenetaeraniquichene rai, raotojoejin rachojojejin jiniiquiin neeichene jaanu teein, inara aina niicha ichana nainei ichaa rai Suujuene coina ichamiinte, leinjiin acaacha cohajejin neeiche.

¹⁴ Canejeraauru, saain inara leeochoauru belaa in ichaohin, itolere coitucuhin, jiniiquiin ita suujuatenaa coitucuhin ichaohichene coitucuhanu. ¹⁵⁻¹⁶ Nena laen caa quiricha inara rai canuhacha laenai cuhane inara que asilanaala inara rai aitoon, nabana baitequichene chatohane ichaquichene coataa. Nitohanein Jorioniheichuru rai caohacha ichaa Jesocurisitone beebejihunune coinane, canu rai caohacha ichaane coina canu raain nelu Cana Coaunera. Nii jaaunne Cana Coaunera beratenojoi ichoteratenojoejin neeurichaanne beebejeun. Nii canuhacha beebejei esenetaauruha Jorioniheichurune, Cana Coaunera rai iniho mocohin teeuruha saseredotecuru Jorionei nenacaaurune rijijiein, Cana Coaunera rai, jeriha rai Suujuene rijijiein couluunojoejin Jorioniheichuru tihanune coina.

¹⁷ Coujuriu Jesocurisito letononein nena tocohanein, Cana Coaunera jerenohi ichaain nihanune jaunne raotojoejin. ¹⁸ Nii jaunne Jorioniheichuru relaa in nihanune jeriha Cana Coaunera rijijiein neuru coina, canu relaa in ihala Jesocurisitone jaan caje cuaain, leeochoanein cuaain Jorioniheichuru relanaa coacueneun. Niine ichaau acaauru rai ereerejejin, acaauru aina neein canu ichao que acaauru notajaain, ¹⁹ chojelanaacojoai ichana nainichaaunne jaan aina cuaain, Cana Coaunera Suujue aina cuaain, naaonjoain. Nitohaneine cana ichoterateranein niha Jesocurisitone beebejihunune nainaanun jataain caohatiin, Jerosaleun caje nunuhetein itolere sacutaain Iliria batane que tiaaajoain. ²⁰ Nitohaneine chabana turuureniha leeochoaurune jaunru cuhecujuejin chabana aonaeraeniha Jesocurisito que erenaane jaunru Jesocurisito beebejeun, nabana leeochoauru amihaneonea jaunru turuhin, acaauru amihaneerohecaunune coataa. ²¹ Nitohanei ichana coacuelanaalane,

“Chabana que erena

aonaelanaala nenacaaurute,

inae aca Acanihane coaracururein.

Chabana aonaelaanaala nenacaaurute,

aonaa in coitucuha cuururein,”

naain laenanohineein niha Cana Coaunera Quiricha cuhanena rijijiein ichaun.

Romau cunaa coaauca Faborone

²² Jaiti nii ichajihanune jaunne, araai saain inara coaraa unaa coaaucaunne nihanatiin nainesineun. ²³ Nene laen inae ena canu amihaneone nainaanun, nii canuhacha beebejei atane sacutaainchurune jaun, inae inara coaraa unaa jereun araai jaanacai baiha.

²⁴ Nii jaunne Españau cuhanune ucuaetoha, cuujihataain inara rene bedaenereeni, bajianachuhinti aineeun. Nene laen atiin, inae nainaa inara rene bedainichaaune baiha, jelai caje amuhanune coina canu coroatajaniquichene jereeeun. ²⁵ Nene jaiti ena Jerosaleeun cureeunni, ecu nenacaauru coroatajaniha leeochoaauru cana nejeraauru taojiai tihanu acaauru raine coina. ²⁶ Masedoniau nenacaauru, Acaihau nenacaauru, naaonjoainurite suujua caje coaaneein, Jerosaleeun cairicheinejein nenacauro coroatajaniha letoaauruhane coina, niicha letoaenihunru taojiaaure. Nitohaneente rai suujua caje coaaneein coacuhin, jataain caohacha ichacure. ²⁷ Charijieein teeinti Jorionecurenihane saijieein, acaauru que Jesocurisito coitucuerateeurelu, Jorioocuru Jesocurisito esenetaeranein nenacaauru, nii rijijieinte Jorioniheichuru netonai, Jesocurisito esenetaeranein nenacaauru Jorioocuru coroatajanecure, acaauruhacha sirii taojiaain letoaain. ²⁸ Nii jaunne inae nii leeochoauro coroatajaniha acaauruhacha taojiai amaain tihanune baihanne laen, Españau cureeunni. Nii ucuaetohane laen cuujihataain inara rene bedaenereunni. ²⁹ Inara rene bedaenichaaune, cana coroatajanerichaa in jelai amuritoheriin Jesocurisitone coitucuhanu.

³⁰ Inara raine aitoreeunicha canejeraauru. Atiin Jesocurisito aina cana belaiha cana rai Cana Coanera Suujue tenojoi coreniha, caohachaa in cuha canu amihaneone coina, canu rai atiin Cana Coanera bajaachete, ³¹ canu que chachana nainecureneine Jodea nenacaauru Cana Coanera coitucuhichuru. Chaen Jerosaleen turuhanune raotojoein canu ranaa nainecuruha ecu nenacaauru cana nejeraaurune coina. ³² Jeriha Cana Coaneranena inara rene turuhin bedaenereunni, inara coaraain rachoojoein ecu inara aina neein nebetacaanune coina. ³³ Raotojoein nihacachene teraneein nena Cana Coanera, inara coroatajanemiim. Nitohanemiin.

16

Arajii cachaauru coaauca Faboro.

¹ Jesocurisito rai iclesia neein nenacaauruhacha latei que acaauru coroatajaneranein Cencrea nenaalu- cana nejeranein ene neein nena- Febe quene inara rai aitoreeunni, ² coujurihu Jesocurisito esenetaeranein nena tocuhanein, inara rene turuhane raotojoein Jesocurisito coreniha raain, satiin niicha latei que coroatajanequichene coina. Acate leeochoauro coroatajanein canune maajeein coroatajanelu.

³ Canu rai Jesocurisito tenojoi amihanena que canu coroatajanera neein nenacaaurulu-Aquila, Firisila, naaonjoainuri coaucaanne beeuche acaauru rai.

⁴ Acaaurute canu coreniha nichao itajerateeuruhane rai neeurelu, canu sohin canu jaonaa jerecuhane bana. Nii jaun coatiha canuhacha acaauru coaauhaaun, satiin Jesocurisito rai iclesianein nenacaauru- Jorioniheichurute acaauru coreniha Cana Coanera bajaranajaocure.

⁵ Jerichanetojoein chu Aquila, Firisila, naaonjoainunri loreri asaae netaojianacaauru canejeraauru coaaucaane beeuche acaauru rai. Jataain canuhacha belaa- Efeneto coaaucaane beeuche. Acate jauriaanejein Asia batane que Jesocurisito esenetaera neein nelu.

⁶ Taolu carajaain inara jana neein, inara coroatajaneranein nena Mariha netonai coaaucaane beeuche.

⁷ Chaen canu araichuru canu aina jiniiquiin caresero cuhane nenacaaurulu- Andronico, Joniasi, naaonjoainuri rai acaauru coaaucaane beeuche. Acaaurute afosotooru que caohacha cachanecuruhane coarateein, canu ajiniha Jesocurisito esenetaeranein neeurelu.

⁸ Jesocurisito coreniha jataain canuhacha belainein nena- Ampliato rai coaaucaane beeuche.

⁹ Chaen canu rai Jesocurisito tenojoi amihanena que canu coroatajaneranein nena- Orobano, canuhacha belaa Estaquis, naaonjoainunri coaaucaanne beeuche acaauru rai.

¹⁰ Jesocurisito esenetaeranein nihane jaun, mainajeein conjunjoinein nenaalu- Apeles netonai coacuhin, Aristobolo aina rai naraichuru coaaucaane beeuche acaauru rai.

¹¹ Chaen canu araai Erodion, nii baiha Narsiso aina nejeraauru Jesocurisito esenetaeranein nenacaauru, naaonjoainuri coaaucaane beeuche acaauru rai.

¹² Jerichanejein chu Jesocurisito icharatenohi icharanein nenacaauru- Tirifena, chaen Tirifosa, naaonjoainuri rai acaauru coaaucaane beeuche.

Chaen cana nejera, Jesocurisito coreniha- cana bainein nena- Persida- nii mainajeein Jesocurisito tenojoi amihanena icharanein nenaalu rai netonai coaaucaane beeuche.

¹³ Rofo rai netonai coaaucaane beeuche. Acate leeochoauro amuritoheriin Jesocurisito esenetaeranein nihane coarate.

Chaen rai nebate canu neba rijijieein cacolaichaneein nelu.

¹⁴ Chaen Asiincrito, Fleconte, Eremesi, Patrobas, Eremasi naonjoainuri, chaen acaauru aina nenacaauru canejeraauru netonai rai acaauru coaaucaane beeuche.

¹⁵ Chaen Filologo, Jolia, Nereo aina rai bai Olimpias, naonjoanunri rai acaauru coaaucaane bein, canaacha esenetai coreniha canejeraauru rai netonai acaauru coaaucaane beeuche.

¹⁶ Jiniiquiin raotojoeein ita rai ereein neeuche, ita nejeraneein nena rijijieein. Satiin Jesocurisito esenetaain rai cachanein nenacaauru netonainte inara coaacuruhane berateure inara rai.

¹⁷ Inara canejera neeichene raine aitoreeunni, atiin nii jelai leeochoaauru lerueraneein inara amihaneoo lacuroaeranein nenacaauru coaraain, acaauru que nainain ichaohichene coina. Nitohanei icharate relanojoneein neeichelune jaan ichaquichene caohateraneein aicheein. Aihane jaun jiaonriha acaauru rohan neeichene. ¹⁸ Jesocurisitohacha jerei ichana coacuelanaalate nechu acaauru jerecuruhane rijijieein- raihunhacha que chachaain neeure. Chaentechu enaacha cacha coritana inatiin aihuruhane jaun, acaauru coitucuelanaala nena cacha coritacure enaacha.

¹⁹ Satiinte Jesocurisitohacha jerei tonoraain ichaohichene coitucure. Nii jaunne jataain rachoojoeun inara coreniha. Aihane jaun baaso ichana coacuelanaala, itolere coitucueranein neeichene coarateein caohacha nejesina ichacuche. ²⁰ Aihate inara tijia asaae jaoleneein niha nii baaso icharatera moconajaerane coina ichamiin raotojoeein nihacachene teraneein nena Cana Coaunera. Inara coroatajanemiin Cana Curuaana Jesocurisito.

²¹ Canu amihaneoo que cacorataaneranein nena- Timoteoo netonaite inara coacue. Chaen canu araichuru- Locio, Jasoon, Sosipater, naonjoaihunri.

²² Canu caa Faboroacha laenaeratei quiricha laenara- Tersio nichaaunena canuhetonai cana Curuaana coreniha inara coacuun.

²³ Chaen caa nihanune jaan- loreri erora Caiho netonaite inara coacue. Acate rai loreri tee, satiin iclesianein nenacaauru- turunacaauru nasaee netaojiaauruhane coina. Chaen caa nihacaanune jaan nese cocoaichacuru rai coriqui beraichanein nena- Erasto netonaite inara coacue. Chaen cana nejera Coarto netonaite inara coacue.

²⁴ Cana Curuaana Jesocurisito, satiin inara coroatajanemiin. Nitohaneine.

Raotojoein rachoojoein Cana Coaunera coroaecuche.

²⁵ Cana ichoterateranein niha Jesocurisitone que inara relanaanune rijijieein, leeinjiin Acaacha jerihane rijijieein neeichene coina icharanein nena Cana Coaunera coroaecuche. Nii inara relaanulune jaante, chuni que coitucueratelanaala sirihane caje, cana que coitucuerate Cana Coaunera. Acate asinojoneein sirilu, jaiti cana rai chauratane coaunaenihane ajiniha caje coaunein Cana Coaunera. ²⁶ Nete laen, inae enene cana que coitucuerate nere bera inoensihuru- *profetacuru* que, aca jerihane rijijieein bein laenaeratihu Cana Coaunera chabana satonoelanaala nenaane rijijieein. Nii niicha ichaneni asinojoneein nenaate, satiin lauri lauri nenacaauru cachaauru que coitucuerate Cana Coaunera, esenetaain tonoraain neeuruhane coina.

²⁷ Leijnii itolere coitucuhin nena Cana Coaunera necaohacha coitucuhin coaracurumiin chabana satonoelanaala rai Calaohi Jesocurisito aina cuain satiin cachaauru. Nitohanemiin.

Coriintoo nenacaauru rai Faborohacha letoai leinjiin

Chatohaneein neeiche Coriintoo neiniquichene.

¹ Canune Faboro neeun. Cana Coaunera jerenohi neeinne, Jesocurisito cocoainanohi afosoto neein neeun. Cana nejera Sosetenesi aina jiniiquiin neeinna ² caa quiricha laenacaanu. Satiin Coriinto neseu Cana Coaunera que banijiaineein rai iclesianeein nenacaauru cana nejeraauru raina, caa laenaain letoacaanu.

Satiin inarate Cana Curuaanaa Jesocurisito aina cuuain araa laurii caje ranojoneein neeichene saijieein, Cana Coaunera que banijiaineein le laurii caje nenaajijieein neeiche, itolere sacutaain Jesocurisito coroaeejin nenacaauru aina jiniiquiin.

³ Cana Coaunera, Cana Curuaanaa Jesocurisito, naaonjoainuri inara corootajanemiin raotojoein neeichene coina.

Jesocurisito aina cuuainte rausiaenoinichaache.

⁴ Jesocurisito aina cuuain inara rausieca Cana Coaunerane corenihane, itolere bana coroaeeun. ⁵ Nii rai Calaohi Jesocurisito ere tonoraain esenetaichene aina cuuainte, jataain inara corootajane Cana Coaunera, niicha jerenohin coitucuhin que ita rai raotojoein ereeichene coina. ⁶ Nitohanihane ainate, esinae rauhijiriin erenaa niha Curisito quene coitucuhin esenetaain rijijieein neeiche. ⁷ Nitohanihane jaun, inara rai lanarinaain caohacha ichaquichene coina inara rai Cana Coaunera tenojoin, ocooca uha Cana Curuaanaa Jesocurisitone coaraqichene que tiajoaain. ⁸ Inara berairichaa inara Coaunera satono que tiaain, inara suujua letoon ichaelanaala neeichene coina, nabana turuha Cana Curuaanaa Jesocurisitone bana niha inara que tonaain ereine coataa. ⁹ Itolere banate, satiin naitoonjoa ichae Cana Coaunera. Acate inara cotijiae, jiniiquiin rai Calaohi Jesocurisito aina ichaohichene coina.

Ita caje nelerucuruha Jesocurisito ranojoinunrunne

¹⁰ Canejeraauru, Cana Curuaanaa Jesocurisito corenihane inara rai aitoon, atiin ita suujua rijitojoein nii leochanein inara suujua cuaelanaala jiniiquiin raotojoein ichaohichene coina. Rachoojoein ichaaoche ita rijijieein coacuhin, ita rijitojoein abaantaain. ¹¹ Nejesinajejin ita cotaairiin neeichene coitucuhinu Clohe laurichuru cajene jaunna, caa inara rai aitoon. ¹² Chaen techu, inara aina nenacaauru tabaaauru, “Canune Faboro lauri caje neeun,” jana leochaaurute, “Canune Aforo lauri caje neeun” jana leochaaurute, “Canune laen Fedoro lauri caje neun” jana leochaaurute, “Canune laen Curisito lauri caje neeun,” naaure. ¹³ Chasiinna araa lauriin neleruhin niha Curisitone coalanaala niritiin ereriquiche. Coatihachu canu Faboro nichaauune inara coreniha coroso que ohanulune coaalanaala. Niheichu, Faboro nichaauune coreniha baotisanajohi niheieche. ¹⁴ Cana Coaunera coroaeejihanu, Curisifo, Caiho, naajoainunri baotisaanune baiha leochaauru cachaauru baotisaen nihanulune jaun. ¹⁵ Nitohanihane jaun nii chuni, Faboro nichaauune laurinihane coreniha baotisanajohiniha nocoetiin erenaa nainihe. ¹⁶ Chaen nechu Esetefana lauri baotisaanulu. Coatiha nii baiha chuni baotisaanune coitucuhauun. ¹⁷ Coatiha cacha baotisaanune coina caletoaailu Curisito. Raujiaaincha jianacoon nena nainecururichain cachaaurune bihanune coinat caletoaelu. Coatiha amurijiriin cha coitucueranein nihanune coina caletoaailu. Nitohanihane saijieein cha coitucueranein nena rijijieein nere bihanune, cha que nelaterihe cana ichoteranein nihane coina coroso que ohalu Curisitone.

Curisitote, niicha ichana naine aina niicha coitucuhi ichaa Cana Coaunerane jaan ne.

¹⁸ Nii coroso que ohalu Jesocurisitone que erenaate aonacure nii cha que nelatihe rijijieein nii nitajeeuruhane coina nenacaauru coitucuhichuru. Nete laen cana rai jianacoon cacha mitaeranein ne nii erenaa, jeelai Cana Coaunera ichanohinein. ¹⁹ Rai Quiricha Inoaensi cuhane:

“Itolere coitucuureraauru coitucunojoi itajeeinne, nainain ichaauru nainanacaaurune jaan itajereunni,” naain bihalu Cana Coaunera.

²⁰ Inae cha que nelatein nedaauruhi itolere coitucuureraauru aina cacha relaaureraauru. Niheichu nelatein nedaauruhi, caa cana rai chauratane que nenacaauru itolere coitucuureraauru niha natiin. Satiin itolere coitucutoha nocoenacaaurute, leinjiin aaso rijijieein ratiri Cana Coaunera. ²¹ Cana Coaunerate niicha coitucui ichae, nabana nii niicha coitucui aina cuuain niicha tei ichaonaa coitucuhin nichotenaa nainecuruha nii

coitucuhichurune coataa. Nitohanihane jaaunte, rai nere letoae, satiin esenetaain jeriha cachane jianacoon ichaonaa nainihane coina. Nete, nii nere esenetaaichuru, joanreein nelatihei rijijieein aonacuruhane niha natiin, esinae rauhijiriin jianacoon cacha mitaeraneen ne.

²² Nitohanihane jaunte, cojoelanaacojoai coaana jerecure Joriocuru nichaanne. Jana Curieocuru, cha coitucuuruhane jaanu ariiriichure. ²³ Nena canacaanu, jianacoon cacha mitaeranu que Cana Coaunera letono coroso que onaalu beebelijhacaanu. Niite Joriocuru rai leiijiin nererojoecanaaneen acaauru tee. Jana Jorione lanaala nenacaaurute, nechu joanreein nelatihei rijijieein aonacure. ²⁴ Nete Cana Coaunera cotihanoichuru, Jorioneein, Curieconeein, naaonjoaain nihacachene niha natiin, nii letono Mesihasi Curisitote jeelai Cana Coaunera ichanohin ichaain, niicha coitucui coitucuhin nihane coitucuhacache. ²⁵ Cana Coaunera beratenojoin, joareein nelatihei rijijieein coaraa cachane niha natiinte, satiin cachaacha coitucui amurijiriin nelate. Chaen techu Cana Coaunera icharatenohi, nelatelanaala coaraa cachane niha natiin, jataain cachaacha ichai amurijiriin, laraajiin mijiaineein nereein itolere bana. ²⁶ Canejeraauru, coroatajajeincha inara tabaauru cha coitucuera rijijieein neeichene saijieein, jitariin inara cotijiaain niha Cana Coaunerane que nainaan ichaaoche. Nii ichoae tacaain techu coroatajajeincha inara tabaauru relateinnein nenacaauru cachaauru lauri caje nein, cocoinanacainein, naaonjoainein neeichene saijieein jitariin inara rae Cana Coaunera. Nii que nainaan ichaaoche. ²⁷ Nitohanein itolere que nainaa nocoetonacaauru necoeje chanunaa jerenacaunte, jaolecooruha nii nainanacaaurune jaancuru cachaauru janijiin cotijiae Cana Coaunera. Chaen techu nii leeochoauru amurijiriin nelatenacaauru raelanaala, nii nelatelanaala acaauruhacha coaracuri cachaauru raain ne Cana Coaunera, acaauru necoeje chanunaa jerenacaun. ²⁸ Nitohaneinte jerenohinelaala, coiintenojonein, nelatelanaala, naaonjoaain cachaauruhacha coarai cotijiaain ranajaain ne Cana Coaunera, nechu nii acaauruhacha itolere amurijiriin nelatiha nooenacaauru que jaoleconaa jerenacaun. ²⁹ Nitohanein Cana Coaunera acatiha nihacachene jaun, nainihaacache leeochoauru amurijiriin nihacachene coaratihacachene. ³⁰ Cana Coaunerate raajenihane inara raain ne, rai Calaohi Jesocurisito aina neeichene coina. Chaen techu nii rai Calaohi Curisito coreniha chabana canaacha coitucui coitucuhin, coreniha osa caje mituhin, cha juaihonein nena caje ichoteratenojonein, jelai teein que banijiaain raotojoein nena coina ichae Cana Coaunera. ³¹ Nitohanihane quete: “Caohachaa cana raajenihane canaacha ichai coreniha necohasitaacachene. Cana Curanaacha ichanojoiincha coroaecaachenete laen caohachae,” nae Cana Coaunera Quiricha Inoaensi kuhane.

2

Coroso que atinanojoin Curisito beratenojoin

¹ Aonacuche canejeraauru. Inara rai Cana Coauneraacha ichaneni coitucueraelanaala nena que iriha uhanune bana coatiha inaraacha coitucunaa nainihe que irinaaunlu. ² Nii inara aina nihanune bana, coatiha leeochoa coacuhin que inara rai irihaaunlu, esinae rauhijiriin coroso que neein onaalu Jesocurisitohachane coacuhin que inara relaaunlu. ³ Chaen nechu inara rene turuhanune nunuhenein, joanreein cacha chaque nelatihei rijijieein turuunlu. ⁴ Niheichu Cana Coaunera jerenohin que inara relaanune bana coatiha canu esenetaaichene jerenacaun nii aitocuruha nii itolere coitucuerane rijitiin ereein inara relahaunlu. Nena rai Suujue aina itolere ichana nainiha Cana Coaunerane jaan aina cuaain inara que jereratichaune jaun nii aina esenetaaichelu. ⁵ Leinjiin Cana Coauneraacha ichanenu esenetaain que jaecohichene coinane, nitohanein inara relanajacoon, nabana suujua caje rocohin cachaauruhacha coitucunojoi que jaecohichene coataa.

Rai suujue aina cuaainte necoitucuerate Cana Coaunera

⁶ Nena laen inae acaauru suujua kuhane niicha esenetai aina iinacaauru rai jelai amuritoheriin canacaanu que Cana Coaunera coitucueratenojoi que irihacaanu. Coatiha caa chauratane que nenacaauru cachaauruhacha coitucui que nihei. Niheichu acaauru rai cocoinanacaihuri nitajeraai nenacaauru coitucunojonein nena que aitoahaacaanu. ⁷ Acate caa cana rai chauratane coaunaane ajiniha, enene cana necaohachanu que niicha ichanenine que inae coaasilu Cana Coaunera. Nii quene caa inara rai irihacaanu. ⁸ Nii coitucueraelanaala nena niicha ichanenu coaasiluhalu Cana Coaunerane coitucuerane hane jaunte, coroso que teein nii cana rai caohacha icharaannu que letono atinaaurelu. Coitucuuruhane jananihane, coatiha coroso que teein atinaaururiheilul caa chauratane que nenacaauru cocoinanacaihuri. ⁹ Nete Quiricha Inoaensi kuhane: “Cana Coaunerate

belaichaauru rai,
 chabana coanojoinelanaala nenea
 aonanojoinelanaala nenea,
 naaonjoainuri ichaain
 acaauru que banihateein rucujue.
 Niheichu chuni,

‘Naaonjoanrichaain’ naain que coaaura,”

naain beratihalune nainaane caina ichae Cana Coaunera. ¹⁰ Nii niicha ichaneni, niicha coacuilute cana que coitucuerate, rai Suujue aina cuaain Cana Coaunera. Nii Cana Coaunera Suujuete, satiin niicha ichaneni coitucue, satiin suujua cuhane niicha coacuine maajein.

¹¹ Nihei chuni ita suujua coitucuna nainera. Leinjiin nii suujua cuhane nenea, rai suujuete naine cacha suujua coitucuhane. Nii rijijieein techu nene chuni Cana Coaunera Suujua coitucuera. Acaihaniji rai Suujue rai suujuaacha cuane nenaachate rai suujua coitucue. ¹² Coatiha canacaanu, caa Cana Coaunera coitucuelanaala nenacaauru cachaauru rijijiein Moconajaera suuje rahaacaanu. Acaihaniji Cana Coaunera Suujuene raacaanu, aina cuaain jataain cana belaitohane jaun, cana rai niicha tei coitucunojoin aonain coitucuhin nihacachene caina. ¹³ Canacaanu relaa Cana Coaunera Suujuene jaan quene aitocaaanu. Coatiha canacaanu suujua cuhane canacaanuhacha coacuhi que aitohaacaanu. Nitohaneinna Cana Coaunera Suujue beratenojoi bihaacaanu, Cana Coaunera Suujue coitucuhin nenacaauru rai.

¹⁴ Nitohanihane jaunte, Cana Coaunera Suujue raenihane caina ichaonaa, nii Cana Coaunera Suujue jerenohi coitucuhin tonorana nainene, nii chaque nelatihei rijijieein aonaane jaun. Niheichu aonaane niha natiin coitucunaa nainihei, Cana Coaunera Suujue sirinihane jaun. ¹⁵ Nete laen Cana Coaunera Suujue siricha itolere coitucuhin colurujuenaa nainereein. Nerinaain que tonaain que ereein aca colurujuenaa nainera. ¹⁶ Nitohanihane cainate, “Nihei chuni suujua cuhane Cana Coauneraacha coacui coitucuera. Niheichu chuni suujuatena nainera,” nae rai Quiricha Inoaensi cuhane. Nete laen cana, coaauca Jesocurisitone rijijieein coaaucaache.

3

Canacaanune Cana Coaunera letononeein ita amihaneon coroatajaneraneein niha-caanu.

¹ Canejeraauru, nii jauriaanejeein inara relaa uhanune bana, coatiha Cana Coaunera Suujue letono rijijieein inae ijiin ichaonacaauru cachaauru relaanune rijijieein inara relanaa nainihaaunlu. Nii jaunna Cana Coaunera coitucuhichuru cachaauru rijijieein ichaohichene jaun, Cana Coaunera Suujue letono rijijieein inara relanaa naineneunlu. ² Nitohaneichene jaunte, caaintaelanaala inara relaanulune jana, tonoraelanaala abaantana naineneichelu. Niheichu enanetojoein nihanatiin tonorana nainiheeiche. ³ Aihuruha Cana Coaunera coitucuhichurune rijijieein enanetojoein inara suujua coaraqichene jaunte, nii ita que necoelaain, ita que nererojoeaain, naajoaain neeiche, aihuruha satiin Cana Coaunera coitucuelanaala nenacaauru cachaaurune rijijieein. ⁴ “Canune Faboroacha ere tonoraan,” jana leeochoaauru “Canune Aforoacha ere tonoraan,” naain ereeichene jaunte, jaiti Cana Coaunera coitucuelanaala nenacaauru cachaauru rijijieein ichaohichene jaun aitocoiche.

⁵ Coatiha canu Faboro nichaaunne chanihaan. Niheichu cha nihei Aforo netonai. Canacaanune raujiiaan Cana Coaunera letononeein, inara aina niicha ichaneni coitucuerateraneein canacaanu letoaa Cana Coaunera rijijieein, niicha icharatenohin icharaneein nihacaanu. ⁶ Canune inara que Jesocurisito coitucuerateraneein neeun. Jana Aforote caohachaaain coitucuhichene caina que inara relaeraneein ne. Nete laen Cana Coaunera, nii aina cuaain chabana nitajenaachara ichaonaa teraneein ne inara rai. ⁷ Nitohanihane jaun, nii inara que coitucueratera nichaaunne, nii inara relaera aina chaneein nihaacaanu. Cana Coaunera laen nii inara relaacaanune jaan aina ijiin ichaohichene caina icharaneein ne.

⁸ Nitoanihane jaun, canu inara que nii Cana Coauneraacha ichai cotucueratera nichaaunne, nii que inara relaera aina jiniiquiin ita rijichaanu. Nete laen nii inara que niicha ichaneni coitucueratihacaanune cainareein Cana Coaunera.

⁹ Canacaanune Cana Coaunera letononeein canacaanu rai niicha tei amihanenaa que ita coroatajaneraneein nihacaanu. Inarate leinjiin ocoana aina leinjiin loreri rijijieein neeiche Cana Coaunera rai. ¹⁰ Jana canune, inara que amihanenaa nunuheteraneein

neenu Cana Coaunera letononeein. Jana leeochoaurute, nii quiicha banesijiatei bucutejeeure. Nete, le cakanichaachene caohachaaïn ichacaachene coaraain ichacaachene caohachae. ¹¹ Nihei chuni nainihei nii banesijia quiicha tenojoin coreein leeochoa tenaa nainera. Nii banesijia canuhacha teite Jesocurisito ne. ¹² Nii rai banesijia quiicha temunojoin ichoaete nainere, coata coreti, ajeri coreti, enuha, elele, jiarana nujuu, naajoain caje nainecurure loreri ichacuruhane. ¹³ Nete, inae le cakanichaachene ichao cojuhïn coaraa Cana Coaunerane cojoanonaa que turuhane bana, le cacha cachaauru amihaneon inanacaa cureein. Nii banate, usi tabainein ureein nii cana ichanaa cojuhïn coaraane coina. ¹⁴ Chariji ichanaa teeinti mocohelanaala nii usi abaantae, nii icharate core raa cureein. ¹⁵ Jana mocoha nii niicha ichainete, nitajiha cureein rai namihaneeo. Jana nii que amihaneite, nii usi caje nichotereein cha colane.

¹⁶ Tana Cana Coaunera loreri neeichene jaun, inara suujue cuhane niha Cana Coaunera Suujuene coitucuhichene. ¹⁷ Nii Cana Coaunera loreri neeichene jaunte, osa que inara saruhïn baasonein inara teranihane, Cana Coaunera loreri aasaeca aicheein. Niite aca itajiha cureein Cana Coaunera, acaihaniji rai loreri neeichene saijieein inara ichao asaecane coreniha. Inarate nii rai loreri neeiche.

¹⁸ Coa inara raaje necoritaache Cana Coaunera coitucuhichuru rijijieein itolere coitucua nocoetiin. Nitoanein neeichene, nii baiteein enacoanein Cana Coaunera coitucuhïn neeuchete, esinae rauhijiriin cha coitucueranein neeiche. Nii banate laen esinae rauhijiriin cha coitucueranein neriquicheein. ¹⁹ Nii quete, “Nii itolere coitucutoha nocoeeuruhane jaan aina raajenihane necoritaauruha que jaoleconacaaurune coinatae ichae Cana Coaunera,” naain ne laenanohinein Cana Coaunera Quiricha Inoaensi cuhane. ²⁰ Chaen techu coaitteen, “Nii itolere coitucutoha nocoenacaauru coaunojote, nii cha que nelatenihane coitucue Cana Coaunera,” naain ne laenanohinein Cana Coaunera Quiricha Inoaensi cuhane. ²¹ Nitohanihane jaun chunocoha cacha, joenreein namute cacha rijijieein ichaohane nainihei, raotjoeein niha nocoetiin necohasitaane. Satiin itolere inaraacha lateite, inara rai teein ne Cana Coaunera. Aihana jaun, Cana Coauneraachate corooaena nainequiche, inara rai itolere teein nihane coreniha. ²² Canu, Aforo, cana rai chauratane, cana rai ichaonaa, caa ena nenea, cabaiha neenihun, niichurute Cana Coaunera tenojoinnein neure inara rai. ²³ Jana inarate Curisito rainequiche. Jana Curisitote Cana Coaunera raine.

4

Afosotooru amihaneeo.

¹ Cana Coaunera ichanohi coitucuheraelanaala nenea que Curisito letononeein rai cacha relaeranein nihacaanune coitucuhichenete caohachae. ² Chaelai icharaanu que letononein nihacanete, nii cana letoera suujua rijijiein nere tonoraain ichacaane caohachae, nere tonoraain nihacane coitucunaa nainiha nii cana letoerane coina. ³ Nena laen baasonein ichacaanune coitucueralanaala canu que ereein neeiche cocoaïnacaaihuri ainane nihanatiin, cha que tonajeneun. Niheichu canu raajenihane nihanatiin baasonein, caohachaaïn, naajoaain ichacaanune coitucunaa nainihaun. ⁴ Nena, nii casuujua cuhane baaso ichaenihanune coaUCAANUNE, canu baaso ichacaanune coitucunaa naineneun. Cana Coaunera laen, baaso ichaaïn, caohacha ichaaïn, naaonjoannune coitucua cureein. ⁵ Aihana jaun, “Acate baaso ichae,” naain leeochoauru que erenaa nainiheeiche acaauru ichao coitucueralanaala. Jauriaanejeein turuha cana Curuaanaane cohacuche. Acate laen nainereein, jitariin nii suujua cuhane acaauruhacha coacuhi, acaauruhacha ichai, naaonjoainuri coitucuhane. Nii banate caohachaaïn icharaauru lecachaauru coroaerein Cana Coaunera.

⁶ Canejeraauru, inara caohachanu quene caa inara rai Aforo, canu, naaonjoain nichaanune ichanohin que cuaain inara rai beeeun, caje coauneein canacaanu ichanohi que coacuhin, rijijieein ichaquichene coina. Nabana Quiricha cuhane aithane edaa cuaain ichaquichene, nabana leeochoauru amurijiriin cha coitucueranein nenea coacuhin, acaauru que jaolecohichene coataa. ⁷ Chariji inara rai leeochoauru amurijiriin neeichene jaannu teein ne. Chariji inaraacha sirii, Cana Coaunera tenojoinelanaala siriquiche. Tana Cana Coaunera, inara rai itolere thane coitucuhichene. Nii saijieeinte inara raajenihane cha eruhera rijitiin inara necohasitaacha que neeiche.

⁸ Nitohaneichene jaunte, itolere inaraacha jerei sirii, itolere cacha curuaanaa rey niha nocoetiin, canacaanu latiha nocoeteneeiche. Bajiaanachuhinti esinae rauhijiriin rey esinenein neneeiche, inara caje canacaanuhacha latei bajaain, inaraacha sirii sirichanein nihacaanu canacaanu netonaine coina. ⁹ Canacaanu afosotooru nichaanune raite, jataain leeochoauru amurijiriin necairichanaa coaraain ohacaanune coina ichara

tocoaneein canacaanu te Cana Coaunera. Chaen nech, satiin anjeraauru, cachaauru, naaonjoainuri notaracae nihacaanu, nii cairichei coaraain.

¹⁰ Curisito esenetaain niicha jerenohin tonoracaanune corenihane, aaso cha coitucuhi rijjijeein nihacaanu. Jana inarate, itolere Curisitoacha jerenohin coitucutoha nocoetiin neeiche. Chaen techu, joareein nelatihei rijjijeein nihacaanune jana, inara itolere amurijiriin laraajia nocoetiin neeiche. Nitohaneehene jaunte, inara leeochoaauru aina jiniiquin, canacaanu que jaolecohiche. Jana leeochoaaurute, inara que suujua acatecure.

¹¹ Enanetjoeein mijitena, cocoiinina, cajione, naaonjoain que necairichaacaanune jianihacaanu. Nii canacaanu que jaolecooruhane ichoae tacaain techu, canacaanu que nererojoeaure. Niheichu nii canacaanu nenaja niha natiin. ¹² Chaen nech cotaaceaanu canacaanu bijjiicha que amihanejeein. Canacaanu cotaicha raine, caohachaain nihane coina irihacaanu. Chaen nech canacaanu rohecaauruhane niha natiin abaantaacaanu.

¹³ Canacaanu rai baasoneei iriha cahanena, raotojoein tonoraacaanu. Nitohaneente caa cana rai chauratane que jaoleneein nena uotoone rijjijeein canacaanu coaraain, enanetjoein canacaanu que jaolecoore.

¹⁴ Coatiha inara necoeje chanuha aitiin laenahaan. Inara suuujatihane ichaaun. Inara belaihanu canu calaahi rijjijeein neeichene jaun. ¹⁵ Inara Jesocurisito ranojoneein neeichene relaeranein neeuruha lechoonca oaraancanein niha natiin, coatiha acaauru inara inacanihei. Canune laen inara que, nii enene inaraacha esenetai Jesocurisito coitucueratein, nii osa caje nichotiha cachane jaan ichaonaa, naaonjoain beranein inara inacanein neeun. ¹⁶ Nitohanihana jaunne inara rai aitoon, canu ichao rijjijeein ichaohichene coina.

¹⁷ Nii ichaohanune rijjijeein ichaohichene coinane, nii Cana Curuaanaa coreniha cacalabi-casuujua rijjijeein nena Timoteeo letoaaun. Acate Jesocurisito esenetaeranein nihanune ichao rijjijeein, Jesocurisito ranojoihunru rene turuhanune jaunru inara relaanune coaquichene coina inara rai bereein.

¹⁸ Inara tabaaurute inae itolere coitucua nocoetiin raotojoein neeure, inae inara rene nacoaunein tururichaaunine esenetaaurenihane jaun. ¹⁹ Nena Cana Curuaanaa jerihane enanocooja inara rene bedaeniha ureeunni. Nii banane, nii itolere coitucutoha nocoenacaauru coaareeunni, nii nelatecuruhane coaracaanune coina.

²⁰ Coatiha erenaacha nihei Cana Coaunera Cojoanonaa. Acate canacaanu cocoainae, itolere ichana nainein, itolere rucuhena nainichaanune jaunru tein. ²¹ Aihana jaun cha jeriquiche. Rauhijiriin inara casetecaa uhanunena jeriquiche. Ainihane jataain inara belaa inara coaraa uhanunena jeriquiche.

5

Baasonein ichoai sitaauche inara caje.

¹ Leinjiin nii inara jana nena, rai inaca comasai-nebaene siriha rai comasaineeinne coitucuhane. Nitohanein ichaonaate, jataain coasinacai ne. Nii Cana Coaunera coitucuelanaala nenacaauru niha natiin, nitohanein ichaonaa nainecuruhi. ² Nii saijieente caohacha ichaa nocoetiin rachoojoeiche, bana nii baaso ichaquichene que coacuhin inaderaelanaala. Aihana jaun inara jana nitohanein ichaoa cachane sitaauche.

³ Canu jaberoconein inara aina nenihanune niha natiinne, canu suujua cuhane inara coaareeunni. Nii jaunna caa inara rai canu jaberoconein netiin aitocoaaunne rijjitojoein aitoon, canu Jesocurisito cocoainanohinein nii caitoonjoa tocohanein baaso ichara casetecaichene coina.

⁴ Ita taojiaachenena canu suujua cuhane inara coreniha Cana Coaunera bajareeunni, caohachaain inaraacha ichaneni ichaquichene coina. Chaen techu Cana Curuaanaa Jesuso netonai ecu nicha ichana nainei letoareein, ecu inara aina nihane coina. ⁵ Nii jana laen, nii baasonein ichaonaa cacha teeuche Moconajaera rai, nitajiha rai jaberocone niha natiin, inae turuha Cana Curuaanaa Jesusone bana rai suujue nii caje nichotihaane coina.

⁶ Nitohanein neeichene jaun, nainiheeiche caohacha ichaa nocoetiin ereeichene. Inarate, "Coaera curu cuhane jorerera tihacanete enaacha coerae," naa erenaane coitucuhiche. Charijieein teinti nii jorerera lomohe nii coaera, nii rijjijeein techu inara ichao aasaeranein ne nii inara jana nena baaso ichara cacha. ⁷ Aihana jaun charijieein teinti jorerera joahin, jorerera colane faan jaare Fasocoa beseta bana quihuruhane coina. Nii rijjijeein nii inara jana nena cacha baso jaoche, nabana rai nichao baaso aina inara ichao asaecane coataa. Curisitote, carenero sooruhane rijjijeein Fasocoa bana cana coreniha sohin jaorelu, jianacoon nihacachene coina. ⁸ Charijieein teinti baaso ichara cojunacanein niha jorerera jaun, Fasocoa beseta bana nii jorerera colane ichanohi

faan quihacache. Nii rijjijeein techu nii jorerera colane ichanohin faan rijjijeein, aihalu Jesocurisitone rijjijeein, cana jana baaso sirilanaala ichaohacachene caohachae.

⁹ Nii leeocho quiricha, inara rene canu letoanojoin cuhanena beeun inara rai, nabana namute quicha aina, leeocho ene aina, canaanaihunru aina, naaonjoaainunri aina ni-icha jerei ichana jereein nenacaauru raain neeichene coataa. Nii rijjijeeinchu enecuru nihanatiin namute ene aina, leeocho quicha aina, canaanainunru aina, naaonjoaainunri aina niicha jerei ichaai ichaonacaauru ranaa nainiheeiche. ¹⁰ Coatiha nii Cana Coaunera coitucuelanaala nenacaauru, namute quicha aina, leeocho ene aina, canaanaihunru aina, naaonjoaainunri aina niicha jerei ichana jereein nenacaauru caje amuhichene caina aitohaaun, Chunijiun cuhichene niha natiin lanaenerichaa in baaso ichaaurune jaun. ¹¹ Raujiaaine inara rai aitoon nabana nii Cana Coaunera coitucuhin neeuruhane saijjjein, nii nejelau sinijeranelanaala nena aina ichaonacaauru, barionein ichaonacaauru, nii ichanohinein nena coauneraacha esenetaeraauru, casajenetiin, ajetoritii, asijiauharitiin, naaonjoaain nenacaauru aina, “canejera,” naain acauru rai ereein neeichene coataane aitoon. Jiaonriha Cana Coaunera coitucuha nocoetocuruhane saijjjein nitohanein ichaonacaauru aina nelaurihaain lenonequichene.

¹²⁻¹³ Coatiha nii joanreein Cana Coaunera coitucuelanaala nenacaauru, baaso ichacuruhane niha natiin acauru rai ereein rucuhena nainihaaun canu. Cana Coaunera telaen, nii baaso ichacuruhane coitucuhin, acauru que niicha ichaneni coitucureein. Nete laen inara nainequiche, nii cana rijjijeein Cana Coaunera coitucuhin nenacaauru baaso ichacuruhane rucuhequichene caohachae. Aihana jaun, nii inara jana baasoneein ichaonaa cacha sitaauche.

6

Jiaonriha nejesinajeein inara rai niha chatohanai rucuhencaine Cana Coaunera coitucuelanaala nena cocainanacai rene cuhichene.

¹ Chunocoha inara rijjijeein Cana Coaunera coitucuera, inara rai baaso ichaane jana colurujueanaa jeriquichene, nainiheii nii Cana Coaunera coitucuelanaala nenacaauru cocainanacaihuri jaesiocuru rene colurujueeichene. Raujiaainchate nainere Cana Coaunera coitucuerera bichauheneeuru rai beeichene, caohachae acauru coitucuhin rucuhacuruhane caina. ² Tana Cana Coaunera coitucuelanaala nenacaauru, baaso ichaain, caohacha ichaain, naaonjoaauruhane coitucuhin, rucuharichacheein Cana Coaunera coitucueraneine coitucuhichene. Nitohanein Cana Coaunera coitucuhichuru ichanohin coitucuhin rucuhanein nerichaacheinne saijjjeite, nii aansijiin laajoiri caaintaelanaala nena rucuhena naineneeiche. ³ Tana Cana Coaunera letonocuru, anjeraaurune maajeein baaso ichaain, caohacha ichaain, naaonjoaauruhane coitucuhin rucuhena nainerichaacheine coitucuhichene. ⁴ Aihana jaun chanuna jana chaen jaiti cau nena ichaonaa que ichaohichene jana inara aina baaso icha inara rijjijeein Cana Coaunera coitucuhereane, nii Cana Coaunera coitucuerera rai chanelanaala nenacaauru joesiocuru rai colurujueein naaonjoaainche. ⁵ Nocojequichene jaan nuquene caa aitoon inara rai. Tana inara Cana Coaunera coreniha ita nejera nejesinaneine, ita rai baaso ichaain neeichene nihanatiin niha leinjiin inara jana rucuhena nainerane coitucuhichene. ⁶ Chaen techu nii ita nejera nejesinajeein ita cotaachene, nirijjjein jianena coacuelanaala cocainanacaihuri- Cana Coaunera coitucuelanaala nena rene amaain naaonjoaainche. ⁷ Nitohaneinte, nejesinajeein ita rai aasaeriin baaso ichaquichene coreniha ita colurujueein jataain banejelanaala baaso ichaquiche. Chanuna baaso ichaain ita colurujueeichene ajiniha, baaso icharanihane abaantaeneeiche. Chanuna coaraain inara basijiaauruhane abaantana naineneeiche. ⁸ Nete nii abaantana coacuelanaala, Cana Coaunera coitucuhera nejesinanein ita basijiauhin naaonjoaainche.

⁹⁻¹⁰ Tana nitohanein necha aansanein nenacaauru, Cana Coaunera Cojoanonaa que nena nainecurerichaa inne coitucuhichene. Nitohanihana jaun jiaonriha inara coritaauruha Cana Coaunera coitucuhichurune esenetaaichene. Coatiha Cana Coaunera Cojoanonaa que neeururinaain namute quicha aina, leeocho ene aina, canaanainunru aina, naaonjoaainunri aina niicha jerei ichana jereein nenacaauru, nii rijjijeeinchu enecuru nihanatiin namute ene aina, leeocho quicha aina, canaanainunru aina, naaonjoaainunri aina niicha jerei ichaai ichaonacaauru, namute cacha ichanohinein nena coauneraaniha niicha beeri belaihaaauru, sinijeraocuruhane niha natiin leeocho ene aina ichaajeraquuin nenacaauru, namute quicha aina ichaonacaauru, asijiautooru, coriqui-icha que coacuhin ichaonacaauru, ajetoriaacuru, namute cacha cairichaa casajenetiin ichaonacaauru, nii nechu namute cacha cairichanaa jerenacaun baasoneein suujateeureraauru, naaonjoainurine coitucuhichene. ¹¹ Nii rijjijeeinte nerejetocure inara tabaauru netonai. Nete inae enene nii caje couluunojoneein jianacoon neeiche, Cana

Coaunera cachaneein. Chaen techu, inae nii ujuaihoneein neeichene caje, inae Cana Curuaanaa Jesocurisito, Cana Coaunera Suujue, naaonjoainuri coreniha jianacoon neeiche.

Suujua letono ichana nainihehi cacha.

¹² Chaen techu, “Nainichaaun joaenreein quiiicha jerei ichacaaunne,” naain ereeiche. Esinae rauhijiriinte niqii aitocoiche, nete caohachae ne satiin itolere joaereeincha ichana jerichaane. Aihana jaun nainihehi cana jaberoco amuritoeratihaca nii canaacha ichai que ne. ¹³ Esinae rauhijiriinte niqii, “Itolere lenonete coaunanojoi ne, que lenoneein ichaohanune caina. Nii rijjijeein techu jatoroaain ne, cana suri jitariin canuhacha quii raane caina,” naain ereeiche. Nete inae ecu tihane bana, lenone, cana jaberoco, naaonjoain satonotereein Cana Coaunera.

Nii rijjijeein techu cana sinijera ainaacha ichaohacachene caina cana coaunaain nelu Cana Coaunera. Coatiha joaenreein cana sinijeranelanaala nenacaauru aina canaacha jerei ichaai ichaonaa caina nihein.

Nii jaun nainihaacache joaenreein naosateein nihacachene. ¹⁴ Nitohanihane jaunte, Aca jerihane rijjijeein tonoraain nena, Cana Curuaanaa ichtiha O cajene rijjijeein cana ichtiha cureein Cana Coaunera. ¹⁵ Tana nii nitohanihane jaun, Curisito jaberoco niha inara jaberocone coitucuhichene. Aihana jaun nainihehi, Curisito jaberoco niha inara jaberocone jaun, leinjiiin coriqui jeriha quicha aricha ene jaberoco rijjijeein inara jaberoco teeichene. Nitohanein jerihane inara jaberoco tenaa nainiheehiche. ¹⁶ Tana leinjiiin ene cojaeloroee aina, niicha jerei ichaa cachane, inae ita jaberoco que jaberocoha cachane coitucuhichene. Cana Coaunera Quiricha cuhane techu, “Ene aina ita raain niha cachanete, jiniquii in ita jaberoco que jaberoconaa rijjijeein ichaaurureein” naain ne laenanohineein. ¹⁷ Nitohanihane jaunte Cana Coaunera coitucuhane, Cana Coaunera suujue aina suujue te cacha. ¹⁸ Nitoanihane jaun leeocho ene jereein coaraain, aina inaraacha jerei ichana coaauquichene jelai caje amuuche tonoraanelanaala, nii rai sinijeranelanaala nena ene aina naosatelanaala. Leeocha osa que neosatiha cachane niha natiin, coatiha laen rai jaberoco aasaehai. Nii comasainelanaala nena ene aina niicha jerei ichaain niha cachanete laen, raajenihane rai jaberoco aasajeein naosatiha ai. ¹⁹ Tana inara jaberoco, Cana Coaunera tenojoin rai suujue nenaja nihane jaun, inara suujue cuhane ichaoha Cana Coaunera Suujuene coitucuhichene. Aihana jaun coatiha inara, inara raajenihane inara jaberoco eroranihheiche. ²⁰ Cana Coaunera jataain coreein inara coreteein nihalune jaunte, acaihaniji raaihaneein neeiche. Aihana jaun naitoonjoan tonoraain niicha jerei ichaain neeichenete caohachae.

7

Nisinijerateein niha cachane que suujuatera

¹ Enane laen nii quiricha inaraacha letoai cuhane, canu caje inaraacha bajai bereeunni inara rai. Caohachariha niqii ene raelanaala niha quichane. ² Nete enaacha joaereein ene aina niicha jerei ichana jeriha quichane jaun, le cacha cachaauru comasaihocane caohachae. Nitohanihane jaunte, enecuru netonai niha natiin caohachae nelanajaain neuruhane.

³ Chaen techu jiniiquiin nii rai lana aina, ita ere tonoraain raotojoeein jiniiquiin ita cointelanaala neuruhane caohachae. ⁴ Coatiha nii ene inae lanaaacane raaje jaberoco eroranihei. Rai lanate rai jaberoco erora ne. Niheichu nii quicha niha natiin comasaihocane raaje jaberoco erora nihei. Rai comasaite rai jaberoco erora ne. ⁵ Aihana jaun nainihehi inara sinijera aina ita coiinteein neeichene. Cana Coaunera bajanaa jeriquichene laen jiniiquiin cosinacaichene caina nainequiche inara sinijera rai beein, ita suujua rijjitojoein coacuhin ichaquichene caohachae. Nii baihate naineriquiche coiteen jiniiquiin raotojoein inaraacha jerei ichaquichene caohachae, nabana inara amuritoha moconajaerane osa que nesarucuichene coataa.

⁶ Coatiha inara letoahaan neoaansajiaaichene caina. Niheichu nii coatiha, “Coa neoaansajiaache” nahaaun. ⁷ Raujiaainchane niqii canu rijjijeein neeichene jereein. Nete Cana Coaunera tenojoein nejelauinhacoaain ichaohacache, tabaauru leeochoanein, naaonjoaain.

⁸ Ene colane nenacaauru, autanaauru, naaonjoainuri raine aitoon, nirijieein sinijeraaona coacuelanaala neuruha canu rijjijeeinne caina. ⁹ Jana nichao berainaa naineurenihane neoaansajiauruhine. Nii amuritoeriinte caohachae sinijeraaocuruhane, nabana inacojoein necairichaauruhane coataa.

¹⁰ Inae sinijera aina nenacaauru raine laen aitoon, casuujua letononeein que airijiin, caa caitoonjoante Cana Curuaanaa aitoojoanne. Jiaonriha inae leesajeein nisinijerateein niha enene, nii rai lana jaonaa coacuhin nihane. ¹¹ Jana nii rai lana jachin niha nii enene,

jiaonriha nacoauneein leeoche quicha ranaa coaacane. Chaen techu naine nacoauneein nii quicha niicha joai rai ereein, ajeteen cainaa nii enene caohachae. Nii rijijieein techu rai comasai jaonaa nainene quicha netonai.

¹² Caa caitoojoo caje cuaainna laen casuujua caje rocohin inara rai aitoreeunni. Coatiha laen Cana Curuaanaa aitoonjoan nihei. Chunocoo cana nejeraauru inae sinijeraquiin neein Cana Curuaanaa esenetaera nihane jana nii ene Cana Curuaanaa esenetaelanaala nanaa niha nii enene, ainaacha ichaonaa jeriha nii enene, nainiheii nii ene jaoha nii cana nejerane. ¹³ Jana ene, inae leeinjiin quicha aina nisinjerateein neein Cana Curuaanaa esenetaera neniha nii rai lanane, ainaacha ichaonaa jeriha nii lanane, nainiheii nii rai lana jaoha nii enene. ¹⁴ Nitohanihane jaunte nii quicha, Cana Curuaanaa esenetaelanaala nanaa nii Cana Curuaanaa esenetaera ene que sinijeraquiin nihane jaun, Cana Coaunera que banijiaain ne. Jerichanejeein techu Cana Curuaanaa esenetaera ene, Cana Curuaanaa esenetaelanaala nanaa quicha que lanaocane, inae acentonai Cana Coaunera que banijiaain ne, nii Cana Curuaanaa esenetaera que sinijeraoocane jaun. Nitohanein neniha, coatiha Cana Coaunera que banijiaain neein neeururihei inara bereecuru. Nete Cana Coaunera que banijiaain nanaa bereeneein neeuruhane jaun, jerichanejeein inara rijijieein Cana Coaunera cachaauru aina jiniiquin neeurureein. ¹⁵ Aihana jaun nii ene, quicha, naonjoainuri Cana Curuaanaa esenetaelanaala nenacaauru, nii rai sinijera Cana Curuaanaa esenetaera jaonaa jerihane jaohine. Nitohanihanete nii ene cana nejera, nii quicha netonai cana nejeranihane, nii ujuaihoneyeuruhane caje jianacoon neeurureein. Cana Coaunerate inara raain nelu, raotojoeiin caohacha ichaonaa que ichaohin neeichene coina. ¹⁶ Tana ii lana nihane jaun, ii coreniha ichoteratenojoeinein jianacoon nanaa nainerihanine coitucuhine. Jana ii, lananeine tana ii coreniha ichoteratenojoeinein jianacoon nanaa nainerihani ii comasaine coitucuhine.

¹⁷ Atiin nainequichene rijijieein, inara rai cha chaquichene jaanu teein nihalu Cana Curuaanaa rijijieein neein, nii inara cotijiaain nihalu Cana Coaunera jana ichaohichelune rijijieein ichaaoche. Caa inara rai aitocooaunne jaan quene, satiin Cana Coaunera ranojoeinein nenacaauru rai aitoon. ¹⁸ Aihana jaun chuni jaberoco macohi cari molonojoin nihane jana cotijiaain niha Cana Coaunera, jiaonriha molonojoin niha rai jaberoco macohi carine suujihane. Jana chunocoo jaberoco macohi moloerate-lanaala nihane jana cotijiaa Cana Coaunera, jiaonriha rai jaberoco cari moloeratihane. ¹⁹ Coatiha chaque nelatihei, molonojoeinein, molonojoinelanaala, naonjoaan cacha jaberoco carine. Cana Coaunera aitoonjoan tonoraain ichaohacanete nii amurijiriin nelate.

²⁰ Nitohanihane jaun satiin Cana Coaunera cotihanohichurute naine, nii cotijiaain nihalu Cana Coaunera jana ichaohalune rijijieein jerichanejeein ichaohane caohachae. ²¹ Aihana jaun inara amute cacha letononeein core colane rai amihanejeein esclavo neeichene jana inara cotijiaa Cana Coaunera, coa nii que tonajeein nihache. Nete laen inae ena nii esclavo neeene caje nichotena naineine, raotojoeiin jianacoo nichoteu. ²² Nii rijijieein Cana Curuaanaa jerenohin esenetaane coina cotihanohichuru osaaonacaauru, inae enene rai nosa caje jianacoon, Cana Curuaanaa letononeein neeure. Jerichanejeein techu nii letononelanaala nenacaauru cotihanohichuru, enene Curisite letononeein rai niicha jerei icharanein rai esclavo neein neeure.

²³ Cana Coaunerate jataain corein inara coreteein nelu. Aihana jaun nainiheechene inara amute cacha letononeein nanaa coaouquichene. ²⁴ Aihana jaun canejeraauru, atiin jerichanejeein nii cotihanohinein neeichene bana ichaohichelune rijijieein, inara ichao corenaa coacuelanaala Cana Curuaanaa jerei rijijieein ichaaoche.

²⁵ Nii necoansajiaeniha cachane que, carai beniha Cana Curuaanaa jaunna coitucuheneun rauhijiriin. Nete aca canu corootajanihane aina cuaain, inara rai rauhijiriin beeu. ²⁶ Caraiti nii nihane rijijieein, comasaihocane comasaiquelanaala, lanaoacane, lanaquelanaala, naonjoain neeuruha enecuru aina jiniiquin quichaaurune caohachae, caa ena caaintati ichaonaa que ichahocachene jaun. ²⁷ Aihana jaun comasaihoquichene jiaonriha jaohichene. Niheichu inara comasai colane neeichene jiaonrihachu ariichene. ²⁸ Nete necoansajiaain neeichene naosatiha aineriquicheein. Niheichu leinjiin ranana niha natiin nelanajaane naosatiha aihei. Nete laen necoansajiaain neeichene necairichaa curiquicheein, nitohaneichenena niqii jereeneun.

²⁹ Canejeraauru, caa quene inara rai erenaa jereun. Inae ichuunnejeeonriha cana rai janonaa. Aihana jaun nii sinijeraonacaauru, rai sinijera colane nanaa rijijieein neeuruhine. ³⁰ Jana nii onaa coinaderaa nenacaauru, beseta que nanaa rijijieein rachoojoeuruhine. Jana nii beseta que nenacaauru onaa coinaderaa rijijieein inaderaauruhine. Itolere rucuhene sirichaauru, cha sirihai rijijieein neeuruhine. ³¹ Jana caa cana rai chauratane que netiin raotojoein necoriquijiaain itolere niicha latei siriin ichaonacaauru, cha sirihai rijijieein ichaauruhine, caa janonaa canaacha coarajei saa curichanne jaun.

³² Leeocha que coacuhin neeichene cajene niq̄i inara rocohene rijitojoeuin. Aiha sinijera colane nenea, Cana Coauneraacha jerei que coacuhin nihane jaun. ³³ Nete laen inae comasaiquiin nenea, Cana Coaunera que coaacane jianeein, rai comasai rai caohachanuhacha que coacuhin ne. ³⁴ Nitohaneeinte ita caje neleruhin neeure. Jerichanejeein techu enecuru lana colane nenacaauru, chaen chabana lanaque lanaala nenacaauru, naonjoainuri Cana Coauneraacha jerei que coacuhin neeure, acaauru jaberoconeein, acaauru suujueneein, naonjoaain que banijiaain neeuruhane jaun. Jana lanaaonacaaurute, acaauru lana rai caohachanuhacha que coaacuruhane jaun Cana Coauneraacha jerei que coaacurene.

³⁵ Coatiha inara rai caohatiha aitohaaun. Nenacaeneeinjian inara caohachanu quene aitoon, caohachain ichaohin Cana Curuaanaacha jerei ichajeein ichaonaa nainequichene coina.

³⁶ Chunocoha nii niicha jerei ene ranaa coaauca inae ichauhena nihane jaunne, rai caohachaa nii coaacane tocohaneeinne, nii niicha coacui rijijieein nii ene raaine. Coatiha naosatenea nihei ene raain niha cachane. ³⁷ Jana chunocoha nii cha que tonajelanaala jelai jinacoon netiin niicha jerei ichaane coina, rai suujua cuhane sinijeraquenhane coina coaacane, niite rai caohachanu que aicheein. ³⁸ Jerichanejeein techu caohacha ichareein, nii niicha jerei raain nihane. Jana nirijieein sinijeraquelanaala nihanete, jelai amuritoheriin caohacha ichareein.

³⁹ Inae lanaaocanete nii rai lanaacha sacunaa naine nii ene, oha nii rai lanane que tiaaajoaain. Jana inae oha nii rai lananete nainere chunocoha raain niha rai lananu quene caohachae, aihachu Cana Curuaana coitucuera quicha aina. ⁴⁰ Nii amuritoheriinte niq̄i nenea naine raotojoeuin, nacoauneein lanaquelanaala nihane. Caritoha canu suujua. Chaen nechu Cana Coaunera suujue siriin caa aitoon.

8

Ichanohineein nenea choosi ecaanto rai tenojoin lenone

¹ Enane laen ichanohineein nenea choosi ecaanto rai tenojoin lenone que erereeeni inara rai. “Satiinte itolere coitucuhacache,” naain irihacache. Nete nii canaacha coitucui aina, inae leeochoaauru amurijiriin itolere coitucueraneein nenea jerichaachene chaque nelatene. Jana laen Cana Coaunera Suujue jerihane rijijieein jiniiquiin nihacachenete caohachae. ² Aihane jaun chunocoha cha coitucueraneein nenea coaacane, coatiha jitariin nii niicha coitucunaa jerei coitucurinaain. ³ Nete laen Cana Coaunera belaaain niicha jerei ichaa cachane, nii belaicha coitucue Cana Coaunera.

⁴ Ichanohineein nenea choosi ecaanto rai tenojoin lenone quicha cachane niha natiin, cha ichana naineniha nii ichanohineein nenea choosi ecaantone coitucuhacache raotojoeuin. Nete laen ne, rauhijiriin leinjiin Cana Coaunera. ⁵ Neeuruha dedeue, chauratane que, naonjoain nii acaauru choosichuru. Tabaaaurute ichanohichurune. Arajiinte neeure nii acaauruhacha esenetai choosichuru. ⁶ Nete laen cana rai ne leinjiin cana inaca Cana Coaunera-itolere Coaunera neein nenea. Chaen techu coreniha rai cachaneein nihacache. Nii rijijieein techu, ne leinjiin Cana Curuaanaa Jesocurisito. Corenihate ne itolereeuru. Cana netonaite coreniha nihacache. ⁷ Nete satiin Jesocurisito esenetaeraauru nii coitucuhin neeurenihane jaun, tabaaauru jaiti enanetojoeuin nii choosi ecaanto ichanohineein nenea rai tenojoin que lenonecure, chelai que nelatiha beein. Jaiti nii acaauruhacha esenetai aina caohachaaain ijiniha acaauru suujuane jaunte, jaiti aasaeriin nii choosi ecaanto esenetaauruha acaauru netonaina jaun, “Baasojecha ichacure,” naaure. ⁸ Nete Cana Coaunera jerihana jaun, joareein lenonichaane niha natiin, chaachaene nii canaacha quii. Niheichu nii canaacha quii coreniha jeelai amuritoheriin caohachaaain nenea nainihaacache. Niheichu quilanaala nihacachene nihanatiin, jeelai amurijiriin baasoneein nerihaacacheein. ⁹ Nete inae inara ijiin neeichene jaun, leeochoaauru jaiti ijilanaala nenacaauru saruhin, osa que acaauru nalutiaaichene jianequichene caohachae. ¹⁰ I raotojoeuin coitucui natiin, nii ichanohin choosi rai tenojoin lenone quiche nelauriaainne jana, inara coaraain niha leeocha cana nejera ijilanaala nenaane, acaentonai nelauriaain nii ichanohin choosi belaiha tenojoin lenone quinaa nainere. jaiti caohachaaain coitucuenihane jaun rai cocoaeraa nitohanei icharane saijieein. ¹¹ Nitohaneeinte jaiti caohachaaain coitucuelanaala nenea cana nejera itajerateein neeiche, jaiti rai cocoaeraa nii chosi rai tenojoin iniho que lenonihanene saijieein, inae ii raotojoeuin coitucui natiin, notaracaae nii iniho que lenoneeine jaun, acaentonai coreniha ohin nihalu Curisitone saijieein. ¹² Nitohaneein cana nejeraauru caohachaaain coitucuelanaala nenacaauru, niicha esenetai esenetaauruhane jana, acaauru rai bacohin neeinchene jaunte, inae Curisito que nejeratanaaneein, inara raaje osa que nesarucuiche. ¹³ Aihana jaun lenone

que cana nejera saruhin nihanu canune, caraite caohachare chabana iniho quilanaala nihanune, nabana osa que leeocho saruhin nihanune coataa.

9

Esinae rauhijiriin afosotoneein nihacane

¹ Canune laen cha ujuaihonelanaala jianacoon neeun. Chaen techu ne canu rai rauhi afosoto nichaanne jaun. Nii ichoae tacaainechu, Cana Curuaanaa Jesoso coaraaun. Inarate, canu amihaneoo caje ecoona neeiche, Cana Curuaanaa icharatenohineein. ² Tabaauru jerihane afosotonichaaunne esenetaain coaana jerecuruhi. Inarate laen afosotonichaaunne coitucuhiche. Nii Cana Curuaanaa esenetaaichene jaan caje coaaneunte, canu esinae rauhijiriin acanichaaunne coitucuhiche inara. ³ Caate, nii canu que erenacaauru tonoraanune jaan ne. ⁴ Niha carai rauhi joanreein nelone, conacai, naaonjoainuri tera nihane, raain naaonjoannune coina. ⁵ Chaen nechu naineun leinjiin ene Jesocurisiko esenetaera que comasaihocaaunne, aihuruha leeochoaauru afosotooru, Cana Curuaanaa nejeraauru, chaen Fedoro, naaonjoainurine rijijieein. ⁶ Canu, Berenabeen, naaonjoiichaaunne rai netonai te ne rauhi, canacaanuhacha latei teuruha Cana Coaunera coitucuererane coina. ⁷ Nihei chuni raajenihane aiha soondarone rijijieein namihaneoo coreteein nei. Niheichu chuni temule temuhane inae nihane bana quilanaala nei. Niheichu chunei, carenero beraihane rai nitaari niicha rocoi coelanaala nei. ⁸ Jiaonriha cacha suujue caje nenea niha caa erenaa beeichene. Moisesa aitoonjoan netonaite jerichanetojoeiin be. ⁹ Jerichanejeein techu rauhi rai quiricha cuhane, "Jiaonriha rojoene jaera *buey* ujuae conaaquichene," naain ne laenanohineein. Niheichu coatiha *buey* que coaucane jaun aitohi Cana Coaunera. ¹⁰ Cana quete aite canaacha que coaucane jaun. Cana corenihate laenanohineein nelu nii rauhi siricha quiricha. Aihana jaunte nii rai nucuhe rojoera aina, nii atane retuureru netonai ita rijijieein inae taojiana que turuhane jana, acaauru netonai leruhin raauruhane coina ichacure. ¹¹ Canacaanune mainajeriin inara coreniha amihanihacaanu, Cana Coaunera coitucunaa nainequichene coina. Aihana jaun coatiha baasonerihei coreniha canacaanu coroatajanequiche canacaanuhacha latei quene. ¹² Coaracate nachuhinti leeochoaauru acaauru coroatajaneein neeichene jerecuruhane, cha caaunna canacaanu coroatajanequichene jerenericaanu canacaanu netonai.

Nene jaiti chabana jerenihacaanu. Raujiaainchane abaantajeiin nihacaanu, nabana Curisiko que erenaa rohecaacaanune coataa. ¹³ Inarate raotojoeiin coitucuhiche, satiin Teenforo asaae amihanenacaauru, nii Teenforo asaae nenea que ichaauruhane. Nitohaneente, nii iniho mocooruhane jaan coaraneein nenacaauru, nii iniho Cana Coaunera rai niicha teuri caute que lenoneein ichaaore. ¹⁴ Nii rijijieein techu aitelu Cana Curuaanaa, nii niicha jerenohi que cacha relarea, nii namihaneeocho que ichaane coina. ¹⁵ Nene chabana nitohanai ichana jereneun. Niheichu coatiha carai cha teeichene coina caa aitiin laenahaun. Jataaine raotojoeiin neeun, cha teneiche canu raine jana inara relaanune jaun. Nii colane raotiin nenea naininaun. ¹⁶ Coatiha carai coretera coina cacha relahaun nii jianacoon cacha mitaera que. Jataain carai caohacha nihana jaunna, chatohaneein niha natiin, cacha relareeunni. Cairichaaajoarichaaun cacha relaenihanune. ¹⁷ Nii nitohanihane jaunte, canu raajenihane cacha relaanune, inae carai cainanojoeiin ne. Jana coiiintihanune saijieein ichacaannena jerichanejeein caletooa Cana Coaunerane jaan ichareeunni. ¹⁸ Aihana jaunne, nii carai cainaane jaan aina, jataain raotojoeiin core bajaelanaala cacha relaanune. Nii canu rai rauhi tonoraelanaala, core bajaelanaa cacha relaanune jaunna, caa aitoon. ¹⁹ Coatiha niqiu nii chuni rai cha icharanein ninaun, nena satiin rai niicha jerei icharanein neeun, nainichaaunne jeoneein Curisiko rai cachaauru tenaa nainichaaunne coina. ²⁰ Nii jaunna Joriocuru aina nihanune acaauru rijijieein neeun, esenetaauruhane reeintiaain. Esenetaauruhane coinane, nii Moisesa aitoonjoa rijijieein ichaonacaauru cachaauru rijijieein canuhetonai neeun, nii Moisesa aitoonjoan rijijieein nenea nainenihanune saijieein. ²¹ Jerichanejeein nechu Moisesa aitoonjoan tonoraelanaala nenacaauru que coitucueratenaa jerenacaanu, acaauru jana turuhanune acaauru rijijieein neeun. Cana Coaunera aitoonjoan rijijieeina ichaon, inae Curisiko aitoonjoan tonoraain rijijieein ichaonune jaun. Nii saijieeina nii acaauru rijijieein neeun. ²² Nii jaiti ijii lanaala nenacaauru rene turuhanunena, acaauru ichao rijijieein ichaon, coitucunaa nainecuruha acaauru netonoaine coina. Satiin rijijieeinchane neeun, tabaauru ichoteratichaaunne jianacoon nenea naineecuruhane coina. ²³ Satiin caa caitoonjoaunrunne ichaun jianacoon cana mitaera coreniha, ecu nenea nainichaaunne coina.

²⁴ Inarate coitucuhiche, jiniquiin soronacaauru satiin sorooruhane niha natiin, leinjiincha rai core raane coitucuhiche. Aihana jaun inara netonai sorohichenete ne, nii

aihuruhane rijijieein rai core raachene coina. ²⁵ Nocoatijianacaaurute inae leeocho aina nocoatijiana jerecuruhane, chatohaneein acaauru jaberoco tenaa nainera que necohalajiin neruujueeure. Aiha leeinjiin ajaena jujuhin enaacha ohina inaeraneein nena caje nena comai que coretenajaera coina. Jana canate necairichaaecaache coreniha chabana ohina charanejeein nena raacachene coina. ²⁶ Aihana jaun coatiha canu joaereein coitucuhelanaala sorohoaun. Niheichu coatiha joaereein sonacaunne faoracahaun. ²⁷ Nitohanihana jaunna caraajenihane cajabereeo cairichaaun, casuujua tonorana nainichaaunne coina. Nabana leeochoaauru relaeraneein nihanune saijieein, cha colane baasoneein nedaanune coataa.

10

Cana Coaunera nelanaala nena choosi ecaanto belaihuruhane coataate, suujuatenajae Faboro.

¹ Canejeraauru, jiaonriha acaauru conaaca dede sacarine jana, satii jana cuhin, Cucuana Lanajai jera jaoruhalu, cana foerateracurune baitequichene. ² Nitohaneein nii Moisesa aina nii dede sacari que amaeraain cucuana jera jaoreraaurute ita rijijieein ichaaorelu. ³ Jerichanejeein techu, satii jiniiquiin Cana Coaunera tenojoi lenone que lenonein ⁴ cuuruhane corihanune que Cana Coaunera tenojoin ajeri caje nalunaa acau que netonai cocohin cuuruhane jaun, jerichanetojoein Cana Coaunera tenojoin acau que cocohin neeurelu. Nii ajeri, acaauru corihaneraanu que Cana Coaunera tenojointe Curisito nelu. ⁵ Nete nitohaneein acaauru coroatajaniha Cana Coaunerane saijieein niicha rautaai ichacuruhane jaun, cacha areroo neleruhin amurijiriin ohacoaurelu.

⁶ Nitohaneinte nabana cana netonai rai baaso ichana coauna coataa, nii que nainaan ichaonaa jaan nuque nitohaneein ichaelu Cana Coaunera. ⁷ Nitohanihana jaun, jiaonriha Cana Coaunera aina iriha niha Moisesane tonohanau nii acaauruahacha ichai choosi ecaanto coroaecuruhlune rijijieein inara netonai ecaanto coroaquichene. “Satii nelauriaain lenoneein cocooruhane baihate, satii nimichuhuin rachoojoeure,” naalu Cana Coaunera Quiricha Inoaensi cuhanene rijijieeinte aihure. ⁸ Aihana jaun niheichu nainihaacache aihuruhalune tocohaneein nejelau ene dadaain nihacachene. Nitohaneeuruhane corenihate coroatachoonca nichata oaraancaain oorelu lejiichoo cuhane. ⁹ Jiaonrihachu inara casetecaa Curisitone coujuha chatonaain baasoneein que ereein neeichene. Tabaauru nitohaneein baasoneein erenacaaurute acano calanojoneein ohacoaurelu. ¹⁰ Nii rijijieeinchu inara netonai baasoneein Cana Coaunera que erenaa nainiheiche, tabaauru Cana Coaunera que baasoneein ereeuruhane jaun cacha atinaera aanjera letoaa Cana Coaunerane jaun, atinanaacane rijijieein inara atinaeratihane coataa. ¹¹ Nitohaneein jetaote cana foerateracuru casetecaeratelu Cana Coaunera, nii caje nainaan ichaonaa coina. Chaen techu cana satii enene ichaohacachene rai nii beeraanu que Cana Coaunera Quiricha Inoaensi cuhane laenanohineein ne. ¹² Nitohanihana jaun chunocoha baaso ichana coacuelanaala, jeriha Cana Coaunerane rijijieein satono que tiaain nena jerihane, caohachaaain necohalajiin neeine. ¹³ Nete inara jaiti chabana cacha nejesinaneein abaantanacainelanaala, inara coujuera coaraeneeiche. Aihana jaun Cana Coauneraaba que jaecoochete inara beraaine, nabana inara cairichaaain inara nainatijihane, jataain abaantanacaelanaala nena que cairichanojoneequichene coataa. Nii banate inae niha baasoneein inara teranune jana, caje inara ichoteratereein, abaatana nainequichene coina, Cana Coaunera. ¹⁴ Aihana jaun canejeraauru, jiaoriha Cana Coaunera nelanaala nena choosi ecaanto coroaeraauru aina cuhin coroaquichene. ¹⁵ Inarate caa inara rai caitoonjoan coitucuhiche. Nii jaunte baasoneein aitenihanune caohachaaain aitocoaaunne coitucunaa nainequiche. ¹⁶ Nitohanihana jaunte Cana Coaunera coroaeein satii cana ichao coreniha orichaaaine rai neein rai coichana niha been Cana Curuanaacha coi, rai coco bino cohacachene, nii rai coichana aina cuain coichana que coichanaquuin nena rijijieein nihacache. Nii rijijieein techu nii jaberoco niha been niicha taturii faan quihacachene, inae rai jaberoco aina cuain aina ita jaberoco que jaberocoanaa rijijieein nihacache. ¹⁷ Charijieein teenti arajiin nihacachene nihanatiin, satii nii leinjiin faan quihacache, nii rijijieein techu leinjiin jaberoco que jaberocoanaa rijijieein nihacache. ¹⁸ Coaracuche nachuhinti cana foerateracuru inoaensihuru Israaeltacuru, Cana Coaunera rai niicha mocoori inih quihuruhane, acaauru raajenihane tera rijijieein saain que lenonecuruhane. ¹⁹ Coatiha chaque nelatiha Cana Coaunera coitucuhichuru chosine jaun aitoaun, niheichu rai niicha mocoori inih leeocho inih amurijiriin nihane jaun aitoaun. Acate joenreein leeocho inih rijijieein ne. ²⁰ Cana Coaunera coitucuelanaala nenacaauru, acaauru chosi rai lenonecuru mocooruhane, moconajaera rai ichacure. Nitohanihana jaun coatiha nii moconajaera aina enohichene rijihaaun. ²¹ Aihana jaun nainiheiche nii Cana Curuanaa que banijaain nena, rai

coco bino cohichene baiha, nii moconajaera coroaeca acaauru chosi rai niicha ichacuri iniho quiha nenacaauru aina nenea nainiheechi. Niheichu nii Cana Curuaanaacha tei bino cohichene baiha nainiheechi, moconajaera coroaeca coconacaauru aina cocoin naonjoaichene. ²² Chasiina Cana Curuaanaa baijaeraanu tochaneein, jianein leeochoa sacurichaache cana casetecaane abaantanaa nainerichaachene coalanaala.

Leeochaauruhacha coacuhi que suujua acatein niha Jesocurisito ranojoine

²³ “Chunite nainere joareein niicha jerei ichaane” naaiche niqui. Esinae rauhijiriinte aitocohiche. Nete caohachaene itolere bana joareeincha ichacaane. Chunite niqui esinae naine niicha jerei ichaane. Nete tabaauru joareeincha ichana jerichaane, coatiha cana corotajanihei nii canaacha ichai Cana Coanera jerenohin ichacaane coina. ²⁴ Nitohanihana jaun caohachaai cana rai caohachanuhacha ichacaane, satiin rai caohachanu ichacaanete caohachae. ²⁵ Inara rai teraa joanreein iniho ne, inae coitucuhichene jaun bajaalanaala que lenonecuche, ²⁶ satiin caa cana rai chauratane aina que nenacaauru, Cana Curuanaa rai nihana jaun. ²⁷ Chunocoha esenetaeranelanaala nenea inara cotihaca lenonequichene coinane jana, cunaa jeriquichene inae coitucuhichene jaun, bajaalanaala inara rai niicha teeuri que lenonecuche. ²⁸ Nii lenonequichene coina, inara cotihacuruhane jana, chunocoha inara rai, “Caa inihote leinjiin canacaanu choosi rai moconojoine” naain bihane jiaonriha quiihene. Chaen inae raotojoein coitucuhichene jaun, nabana nii inara rai bera cairichaachene coataa. ²⁹⁻³⁰ Tabaaurute, “Chanuna nainichaaun joareein lenonichaaunne saijieein caohatere nejelau cachea, itolere bana ‘Nariha Cana Coanera’ naanu lenonichaaunne naineeinne saijieein, chasiina canu que ereeure,” naaurueein. ³¹ Nitohanihane jaan caje coauneente, lenonein, acau cohin, cha ichaain, naonjoaichene Cana Coanera rai caohachanu que ichaquichene caohachae. ³² Jiaonriha baaso ichaain leeochoaauru relaain neeichene, niheichu nii Joriocuru rai niha natiin, niheichu Jorioniheichuru rai niha natiin, niheichu Cana Coanera cachanein nenacaauru rai niha natiin ichana nainiheechi. ³³ Canene laen satiincha rai caohachanu ichana jereun, canu raaicha caohachanu coacuhelanaala, acaauru netonai nichotenaa nainecuruhane coina.

11

¹ Caa canuhacha ichai rijijieein cha ichaain neeuche. Charijieein teeinti, cha ichaain nihalu Curisitone rijijieein cha ichaain neeun, nii rijijieein.

Inara aina netaojianacaauru enecuru rai

² Jataaine inara corojeeun, itolere bana canu coacuhin inara relaunne jaan tonoraain neeichene coreniha. ³ Nena laen Curisito satiin quicha nichaachene couturi nihane jana, rai comasai couturi niha satiin quichane rijijieein, Curisito couturi niha Cana Coaneranene coitucuhichene jereun. ⁴ Nitohanihana jaunte, leinjiin quicha, couturi conajaaain Cana Coanera bajaain, Cana Coanera ere been naonjoaanene niha natiin rai couturiji conaaca, rai couturi niha Curisitone saijieeinna jaun, nii letoaa rai couturi Curisitone tonoraenihana jaun aicheein. ⁵ Jana enete laen naine couturiji conajaaain, Cana Coanera bajaain, Cana Coanera ere been naonjoaanene caohachae. Jana couturiji conajaelanaala aihanete, rai couturineein nenea rai lana tonoraenihane jaun aicheein, loraecaain jaonjoainiha rai couturiji jaun aihane rijijieein. ⁶ Nitohanihane jaun leinjiin ene, rai couturiji conajaenihanete caohachare rai couturiji loraecaain joaeratihane. Jana nii couturiji joeratiha loraecaainene coejiha nii enene, rai couturiji conaamiin. ⁷ Jana quicha laen nainihei rai couturiji conaacane, Cana Coanera rijijieein neein, rai cache neein nihane coarathane coina. Enete laen lana que suujua acatihane coarathi rai couturi conaacane caohachae. ⁸ Ene caje nenea neniha quicha jaberocone jana, quicha jaberoco caje nenea niha ene jaberocona jaunte nitoha ne. ⁹ Coatihane ene ichao coreniha necoauanaain niheilu quicha. Jana enete laen, quicha ichao coreniha necoauanaain nelu. ¹⁰ Nitohanihana jaunte anjeraauru naonjoainuri coreniha, nii conuacaniha rai couturiji conaaca enene caohachae. ¹¹ Jana Cana Curaanaa Jesocurisito coitucuhin esenetaera nichaachene raite laen, ene colane ichaana nainenere quicha, jana ene netonai quicha colane ichaana nainihei. ¹² Nitohanihane jaunte, esinae rauhijiriin quicha caje necoauanaain nenea niha enene rijijieein, quicha netonai ene caje nejanoaain ne, nitohanein jeriha Cana Coaneranene jaun. ¹³ Caohachaana inara rai couturiji conajaelanaala Cana Coanera bajaane. ¹⁴ Nitohanein niha cana necoauanaane jaan caje coauneente, necoajenaa ne leinjiin quicha rai couturiji fojiaane. ¹⁵ Nete laen enecuru, nelatecuruhane coujunaca nihane jaun, rai couturiji fojiaauruhane caohachae, nii coina tenojoi niha

acaauru couturine jaun. ¹⁶ Chunocoha caa aitocooaanne jaan que tonaain erena jeri-hane, Cana Coaunera ranojihunru aina jiniiquiin leecha ichaona coitucuenihacachene coitucuhin aitoimiin.

Baasoneein Cana Curuaanaa que banijiaain lenone que lenonecuruhane

¹⁷ Caa, que jauhecaain canuhacha laenai cuhane laen, inara coroaena naininaaun, netaojiaaiche inara caohachanu quene niha natiin, baaso ichaquichene coreniha. ¹⁸ Jauriaanejeeinte canu rai beeurelu, Cana Coaunera coroaequichene coina netaojiaaichene, ita caje neleruhin netaojiaaichene que aitiin. Nii jaunna acaauru aitoonjoa tabaauru esenetaaun esinae aitocuruhane jaun. ¹⁹ Nii ita caje nelerujuacoaain netaojiaaichenete ichaquiche, le nelerucuru coaraauru esinaen rauhijiriin Cana Coaunera sacueraneein neeichene coarateeichene coina. ²⁰ Nii nelerujuacoaain netaojiaaichene jaun, Cana Curuaanaa que banijiaain nena lenone que lenonequichene niha natiin, coatiha jeriha Cana Curuaanaane rijijieein ichaeneeichene jaun, que banijiaain nena lenone que lenone-iheneeichene. ²¹ Nii lenonequichene rai neeichene jana, tabaauru inae lenonihane jana, tabaauru mijitanaane neeure, jana nitonohana leochaauru ajeein naonjoaane jaunte, baaso ichaquiche. ²² Chanuna leochaauru sinaa jereneeichene, inara loreri asaacha lenonelanaala, Cana Coaunera cachaaauru que jaolecohin, cha colane nenacaauru necoeje chanuhin naonjoaainche. Chasiina nitohaneeinchene inara coroaena nainereun. Inara coroaena naininaaun nitohaneein neeichene jaun.

Cana Curuaanaa que banijiaain nena lenone.

(Mt 26.26-29; Mr 14.22-25; Lc 22.14-20)

²³ Canune laen Cana Curuaanaa caje, caa inara relaanune jaan raain neeunlu. Nii coulurujuenojoin nihane cojoanotiin cuhanete faan mucuhin teberiaain, “Nariha Cana Coaunera” naane baiha, ²⁴ cataaun tacaain nii faan tatuhin, “Caa faante inara coreniha quicha tei canu jaberoco ne. Caa ena ichacaanne rijijieein ichacuche canu coacuhin,” naelu Cana Curuaanaa Jesoso. ²⁵ Jerichanejeein techu inae nainain nii faan que lenonihane baiha, bino mucuhin teberiaain, “Caa binote ena nena Cana Coauneraacha tei rai rauhi coujunaca cacochana ne. Aihana jaun caa ena ichacaanne rijijieein ichacuche canu coacuhin,” naelu Cana Curuaanaa. ²⁶ Nitohanihane jaun nacoaaneein turuha Cana Curuaanaane que tiaaajoaain ohalune beeichene raite ne, nii lenone que lenonequichene nainein, chaen nii acuu niicha cohi coohichene nainein.

Cana Curuaanaa lenone que lenoniha cachane.

²⁷ Nitohanihane jaunte chunocoha nii bino, nii lenone, naonjoain que lenonihane, jeriha Cana Curuaanaane tocohanelanaala ichaane, Cana Curuaanaa jaberoco rai coichana naonjoain sarue osa que nii ichara. ²⁸ Aihana jaunte nii lenone que lenonein, nii bino cohin, naonjoaanne ajiniha, jaurianejeein rai suujua coaraa cachane caohachae. ²⁹ Jaurihanejeein suujua coarii amuneein, “Naaonjoaane jaunte caa Cana Curuaanaa jaberocone. Naaonjoaane jaunte caa Cana Curuaanaa coichanaane,” naain coitucuhera amuneein que bino cohin, lenonihanete, raaje rai jaberoco casetecaa aicheein. ³⁰ Nitohanihane jaunte inara tabaauru cunaiteein, aterojoeiriin, tabaauru oore. ³¹ Caohachain cana suujua coaraain nihacachene jana nihane, coatiha cana casetecar-ihai Cana Curuaanaa. ³² Cana casetecaane niha natiinte, raujiaain nacoaaneein baaso ichaelanaala, jeelai amuritoheriin caohacha ichana que nerelana coina cana casetecae. Coatiha nii coitucuruhi casetacaane tocohaneein nitajenaa coina cana casetecaa Cana Curuaanaa. ³³ Nitohanihane jaan caje coaanein, ita taojiaaiche Cana Curuaanaa lenone que lenonequichene coinane, ita jiniichaain lenonecuche. ³⁴ Jana chunocoha mijitana caun leochaauru ajiniha lenonena jerihane, nenajau lenonemiin, nitohaneein baasoneein ichacuruhane coreniha inara casetecaa Cana Curuaanaa ne coataa. Nitohanein neeichenete caohachaera canejeraauru. Inae inara coraa uhanune banane, inara rai leecha rucuhenacai rucuhereunni.

12

Niicha nainei ichaa cachane jaanu tiha Cana Coaunera Suujuene.

¹ Canejeraauru, niicha nainei ichaa cachane jaanu tiha Cana Coaunera Suujuene coitucuhichenena jereun. ² Inarate jaiti Cana Curuaanaa coitucuhin esenetaeneeichene bana, nii chosi ecaanto ichanohineein nena rene inara amaauruhane, aha maosane rijijieein curejetocohichene coitucuhiche raotojoein. ³ Nitohanihane jaunte inae enene chuni, “Nechu aansainein ichaona Jesoso,” naain erena nainene, inae enene Cana Coaunera Suujue letononeein irihane. Nii coitucuhin ichaohichenena jereun. Chaen nihei chuni, “Jesosote Curuaanaa ne,” naain erena nainihei cacha, Cana Coaunera

suujue letononeein erenihane. ⁴ Araai lauriin cha ichana nainihane jaannute ranaa naine cacha, Cana Coaunera tenojoonein. Nete laen nii tera, jeelai Cana Coaunera Suujueneein leinjiincha ne. ⁵ Niha araai lauriin rai nelateein nihacane jaanu, cana que jeelai Curuaanaa icharatenojoonein. ⁶ Jerichanejeein techu araai lauriin ne nelateein cha ichana nainiha cachane jaannu. Nete araai lauriin nihane nihanatii nii jeelai Cana Coaunera caje satii unaanein ne. ⁷ Cana Coaunerate aina nihacachene coitucuhacachene jaa te rai cachanein neinichaachene rai, nii aina raotojoein nihacachene coina. ⁸ Rai Suujue aina cuaante, le cachaauru tabaauru rai coitucuhin erenaa nainecuruhane jaannu te Cana Coaunera. Jerichanejeein techu jataain itolereenein cha coitucuhin neeuruha cachaaurune jaanu tein ne, nii jeelai Cana Coaunera. ⁹ Tabaaurute esenetaauruhane jaannu rae, jeelai Cana Coaunera Suujue tenojoonein. Tabaaurute, nelateein cunaiteenaa rautaane jaannu rae. ¹⁰ Tabaaurute cojoelanaacojai ichaain nelatihane jaannu rae. Jana tabaaurute, Cana Coaunera caje unaa erenaa bihane coina, nelatihane jaannu rae. Tabaauru te, Moconajaera suujue ichanohin aina Cana Coaunera suujue ichanohin coitucuhane jaanu rae. Tabaauru raite, leeocho erenaa cuhane erenaa nainecuruhane jaannu te. Chaen techu, tabaauru rai nii leeocho erenaa cuhane ereruhane jaan aonaain benaa nainiha leeochoane jaannu te. ¹¹ Satiin niichurute te, tenaa jerihane jaannu rai, nii jeelai Cana Coaunera Suujue; janiin niicha rai cachaauru rai.

Araaichaache niqui nete leinjiin que jaberocanaa rijijieein nihacache.

¹² Cacha nichaachene jaberocote, araai lauriin neleruhane niha natiin, jeelai cana jaberoconeein netiin ai. Nii rijijieein satii nihacache araai laurii caje nihacachene nihanatiin Jesourisito cachanein neinichaachene. ¹³ Nii rijijieein techu satii cana, Joriocuru, Jorioniheichuru, letononeein nenacaauru, letononelanaala nenacaauru, naaonjoainuri aina jiniiquin cojunacatenohinein nihacache, leinjiin jaberoco que jaberocohin nena rijijieein nihacache, Cana Coaunera Suujue ichanaanein. Nii rijijieein techu nii jeelai Cana Coaunera suujue caje ocoona que satii cocohin nihacache. ¹⁴ Coatiha le turijieeincha nihei cana jaberoco, araai lauriinte ne cana jaberoco nelerucuru. ¹⁵ Nii nitohanihane jaunte araai turii neleruha cana jaberoco niha natiin, rauhijiriin leinji cana jaberoco. ²¹ Nii nitohanihane jaan caje coaunein, cana nota nainihe cana biji que, “Latinaaun,” nanaa nainihe. Niheichu cana couturi niha natiin cana tija que, “Latinaaun,” nanaa nainihe. ²² Nete nii nelatihei rijijieein canaacha coara cana jaberoco-jataain nelateinein ne. ²³ Nii cana jaberoco leeochoauru fautaain canaacha colalajiite cajionetein sirichaache. Jana nii cana jaberoco, coanojoinelanaala nenaate, jeelai amuritoheriin cajionetein sirichaache coara coataa, ²⁴ nii cacha notaracaae nanaa sirichaachene amurijiriin. Cana Coaunerate, nitohanein cana jaberoco coaunee, nii coaraelanaala canaacha sirii amurijiriin nii cacha notaracaae nanaa belaa, caohatiin beraain sirichaachene coina. ²⁵ Nabana jeelai jaberoco neein nihane saijieein, rai jaberoco nelerucuru leeocheanein coaraelanaala, rai nelatena nainihane coina. ²⁶ Nii nitoanihane jaunte, chatohanein necunaitaa le turijieein cana jaberoco niha natiin, saain cana jaberoco necairichae leinjiin coreniha. Nitohanihane jaunte, cha latein niha cana jaberoco nelerune jana, rai teraa nii niicha lateine, satii cana jaberoco rachoojoe. ²⁷ Nii rijijieein techu inara, Curisito jaberoco nelerunein neeichene jaun, le cachanequichene nainein inaraacha ichaneni siriin neeiche. ²⁸ Nii coinate jere, satii rai cachaauru iclesianein nenacaauru jana niha afosotooru, Cana Coaunera suujue aina cuaain ichaonaa coitucuhin beeurera *profetacuru*, cacha relaaureraauru, cojoelanaacojai icharaauru cachaauru, cunaitenacaauru rautaeraauru, leeochoauru coroatajaneraauru, cachaauru coaranein nenacaauru, nejelau erena cuhane erenacaauru, naaonjoainuri neeuruhane jerelu Cana Coaunera. ²⁹ Nete saain rai cachaauru afosotonena nainecurene. Niheichu saain *profetane* naanainecuruhi. Niheichu satii cacha relaeranein nanaa nainecuruhi. Niheichu saain cojoelanaacojai ichana nainecuruhi. ³⁰ Jerichanejeeincha saain cunaitenaa rautaauruhane coina nelatena nainecuruhi. Niheichu saain leeocho erenaa cuhane erenaa nainecuruhi, jerichanejeeincha nihei saain nii leeocho erenaa cuhane

erenacaauru aohana nainecuruhi. ³¹ Nii jaunte inara jataain caohachaaïn nelatei jerena nainequiche.

13

Cana coichana aina cutaain belaina inaacane

¹ Leeocha cacha ere cuhane ereein, anjeraauru ere cuhane niha natiin irihanune saijeein, cacoichana aina cutaain belaina inaelanaala aihanunena, leijnii coata tonijiaain nena fautaain chaque nelaterinaaun. ² Jerichanejeein techu Cana Coaunera que ereerejeein, niicha ichanenu coitucuhin, leijnii atane ucuunno rurujuanaa nainichaaune coina esenetaanune niha natiin, esinae rauhijiriin cacoichana aina cutaain belaina inaeniha-nune, coatiha chaque nelateriheï canuhacha ichai. ³ Cairicheihuru rai jitariin quiiha sirii tein, cajabereone maajeein tihau acaauru corenihane nihanatiin, esinaen rauhijiriin cacoichana aina cutaain belaina inaenihaunune coatiha nii cha que nelaterinaaun.

⁴ Esinae rauhijiriin cana coichana aina cutaain belaina inaacanete abaantana coitucuhin, caohachaaïn leeochoauru aina neein, chaque necoelailanaala, cana rainuhachaque coacuelanaala, leeochoauru amurijiriin nena coacuelanaala, ⁵ erena baaso que erelanaala, niheichu itolere bana cana rai caohachanuhacha que coacuelanaala, obajelanaala, baaso icharaauru que cana suujua acatein, ⁶ baaso ichacuruha leeochoaurune corojelanaala, caohacha icharaacha corojeein nihaacane te caohachae. ⁷ Cana coichana aina cutaain belaina inaacanete, satiincha necairichanaa abaantaaïn, cana corootajanihane cojoaïn, itolereenein esenetaïn, itolere abaantaaïn, naonjoaïn nihaacane caohachae.

⁸ Nii cana coichana aina cutaain belaina inaacane chabana sarihaaïn. Inae ecu tihane bana, coatiha nerihaaïn caa Cana Coaunera ere bera *profetacuru*. Niheichu coatiha leeochoa erena cuhane erenacaauru niha natiin nerihaaïn. ⁹ Aihana jaun caa canaacha coitucui aina cana rai *profetacuru*hacha bei, coatiha jitariin canaacha coitucuheni coitucueratiheï. ¹⁰ Nete inae turuha nii cana relaera esine chaeloon baaso sirilanaala nenaane, sareein nii aasaeriin canaacha coitucui.

¹¹ Jaiti canaanainichaaunne banane, canaanainichaaunne ere que ereein, canaanainichaaunne suujua que coacuhin, naonjoan rejetoonlu. Nene inae enene ichauhenanein nii canaanainein canuhacha coacuhi jianeun. ¹² Enate aasaeriin inanaca cana suujuane jana coaracaache. Charijjeein teeinti, acuhanau inanaca cana cojunaca nii rijijeein. Nete inae ecu tihane bana, caohachaaïn coaraain coitucurichaachein. Aihane jaun caohachaaïn jaiti ena coitucuaaun. Nene inae ecu tihane bana charijjeein teeinti cacoitucue Cana Coaunera nii rijijeein canuhetonai coitucureeunni.

¹³ Nichata lauriinte ne itolere bana canaacha coacuheeni. Jauriaanejeein Cana Coaunera esenetaain ichaohacane, nii baiha cana ichao rucujueein niha Cana Coaunerane cohajein nihaacane, satononejeein esenetaain jereein ichaohacane, naonjoaïn nihaacane te caohachae. Nete nii nichata laurii caje ne jataain nii corootajai amurijiriin jataain itolere que nelateineein nena. Acate cana coichana aina cutaain belaiha inaacane jaan ne.

14

Leeocha erena canaacha aonaaï cuhane irihacane.

¹ Aihane jaun atiin inara coichana aina cutaain belaina inaeraneï neeuche, chaen inara rai Suujue tiha Cana Coaunerane corajeein jerecuchete, inara que niicha beratei, que erena beechene jaannu que nelatei teeine inara rai. ² Nii aonaelanaala nejelau erena cuhane ereite, Cana Coaunera rai iriha aite. Coatiha cacha rai aitohi. Nii jaunte aohana nainecurene cachaauru. Nii naitoonjoante Cana Coaunera Suujue caje uaanihane jaun chuni coitucue. ³ Nete laen Cana Coaunera aitoonjoa bera, satiin que coitucuerate, leeochoauru quene maajeein. Chaen techu acaauru suujua aninoaaïn acaauru suujuate jeriha Cana Coaunera Suujue rijijeein neeuruhane coina. ⁴ Nii nejelau erena coitucueraelanaala nena cuhane ereite, jelai acaachanejeein Cana Coaunera Suujue coitucuhin aina ijiin ne. Nete laen nii Cana Coaunera aitoonjoan berate, Cana Curuaanaa ranoojinein nenacaauru que coitucuerate aina ijiin, Aca jerihane rijijeein caohachaaïn neeuruhane coina.

⁵ Nitohanihane jaunne niqui, Cana Coaunera Suujuecha tei erena cuhane satiin ereechene jereun. Nena nii amurijiriin, Cana Coaunera aitoonjoan beechene jereun. Acate jataain caohachane, nii leeochoa erena cuhane irihacane amurijiriin. Niite amuooro

latelanaala aonaain, jelai amuritoeriin coitucunaa nainecure Cana Curuaanaa ranojoinnein nenacaauru. ⁶ Nitohanihana jaun canejeraauru, coatiha nelaterihei inara coaraa uhanune bana, inara rai leeocho erenaa cuhane irihanune. Caohacharihei inara rai cana ere cuhane Cana Coaunera aitoonjoa que erelanaala, leeocho erenaa cuhane irihanune. Ainihane ichaonaa rauhi que inara rai erelanaala, leeocho erenaa que irihanune caohacharihei. Niheichu caohacharihei leeocho erenaa cuhane, inara rai irihanu, Cana Coaunera beratenojoi erenaa que ne. Niheichu caoacharihei, inara relaelanaala, leeocho erenaa cuhane inara rai irihanune.

⁷ Satiin auno aina, ita rijitojoein toniha quitarane, coatiha nejelauneein aohanrarihei rai toni. ⁸ Nii rijijieeinchu, coatiha neruujueeururihei ita soha nenacaauru, nii ita sooruhane bihane toni rijitojoein, toroonfeta toteniha toterane. ⁹ Nii rijijiquiche inara netonai, aonacuruhane coina ereeichene saijieein, leeocho erenaa cuhane ereeichene. Chasiina inara ere aohanre, nejelau erenaa cuhane ereeichene, nii ereeichene jaancuru. Nechu joareeinchate ereereriquiche inacojoein. ¹⁰ Esinae rauhijiriinte niqui ne, araai lauriin caa cana rai chauratane que erenaa. Niite le laurichuru nejelaunihacoaain ne rai toni. ¹¹ Nii nitohanihana jaun, canu rai, nere cuhane iriha nejelau cachane coatiha canu rai chaque nelaterihei nii erenaa. Nii rijijieeinchu nii nejelau cache rai canu ere cuhane irihanune jana aonaaniane, chaque rai nelatihei canu ere netonai. ¹² Inae inara netonai Cana Coaunera Suujue caje nena sirina jeriquichene jaun, nii Cana Curuaanaa ranojoinnein rai iclesianeein nenacaauru que jeelai amuritoheriin coitucuerateraneein nena raache.

¹³ Aihana jaun, nejelau erenaa cuhane erei, Cana Coaunera caje bajaainete, rai amucane jaannu teine. ¹⁴ Canu nejelau erenaa cuhane Cana Coaunera bajaainete, canu suujue ainaacha Cana Coaunera bajaain. Nete laen, canu suujua coitucunaa nainene. ¹⁵ Aihane jaun Cana Coaunera bajaainete, canu suujua, canu suujue, naaonjoain aina jiniiquiin bajaainete caohachae. Nenatichaanne niha natiin canu suujue aina jiniiquiin canu suujua cuhane coitucuhin aitocooainete caohachae. ¹⁶ Aihana jaun, inara suujue ainaacha Cana Coaunera corojeein que ereereequichene jana, nii inara aitoonjoan coitucuelanaala nena, inara aonaane niha natiin, nii inara aitoonjoan coitucuenihane, coatiha inara aina turuhin nii aitocohichene jaan aohanna nainerihei. ¹⁷ Nii inara aitoonjoante niqui jataain nelateinere, nete, leeochoaauru corootajanane nainene, jeriha Cana Coaunera Suujuaane rijijieein coitucuuruhane coina aonacurenihana jaun. ¹⁸ Nariha Cana Coaunera, leeocho erenaa cuhane irihanu inara amurijiriinne coreniha. ¹⁹ Nena, Cana Coaunera coitucurera rai irihanune, saouqijiei erenaa acaauruhacha aonai cuhane erenaa jereun, aonaain acaauru netonai nerelaauruhane coina, inacojoein leeocho erenaa cuhane lechooca aaraancaneein erenaa que acaauru rai irihanune niha natiin aonacurenihane ajiniha.

²⁰ Canejeraauru, jiaonriha suujua coaauca canaanaine rijijieein inara suujua coaauquichene. Itolere baaso rai, canaanai rijijiquichenete laen caohachae. Nete laen, inara caohachanu que coaauquiche ichauchenaneechene suujua que cuaaaine caohachae. ²¹ Ichaonaa rai rauhi rai, quiricha cuhanete, “‘Leeocha erenaa cuhane ne, caa cachaaauru rai erereunni. Chaen nechu, nejelau caje unacaauru cachaaauru que canu ere beratereunni. Nitohaneein acaauru rai beratihanune niha natiin, coatiha canu ere tonoraaururinaain’ naa Cana Curuaanaa,” naain ne laenanohinnein. ²² Aihana jaun, leeocho erenaa cuhane irihacanete, Cana Coaunera coitucuhichuru que, Cana Coaunera coituhacachene cojunacaniha aitocooache. Coatiha laen Cana Coaunera coitucurera rai cojunacaniha aihaacache. Nete laen, Cana Coaunera aitoonjoan bihaca, Cana Coaunera coitucurera raine, Cana Coaunera coitucurera rai Cana Coaunera coitucuhacachene cojunacaniha aitocooache. Coatiha, Cana Coaunera coitucuhichuru rai nihei. ²³ Satiin Cana Coaunera rai iclesianeein neiniquichene netaojiaain netiin, leeocho erenaa cuhane ita rai ereereequichene jana, inara rene enohin aonaa neechu joanreein nena cache aina Cana Coaunera coitucuelanaala nena cachanete nainere, “‘Caa cachaaaurute joanreein ereerejeeure jaeloroherihuruhane jaun,” naain erere. ²⁴ Nete laen inara ere cuhane Cana Coaunera caje unaa erenaa que ereereequichene jana, enoha uha inara rene nechu joareein cache, leeocho cache Cana Coaunera coitucuhi, naajoaaurine, le cachanecuruhane laen nainere, nii aitocohichene jaan aonaain raajenihaane osaocane coitucunaa naine, jitaain nii aitocohichene aonaane jaan. ²⁵ Nii banate, satiin rai suujua cuhane niicha coacuhi coitucuhin, neseonraain Cana Coaunera corojeein, inara aina niha Cana Coaunerane coitucureein.

Cha ichaquichene caohachaaain ichacuche, joaenreein ichaelanaala.

²⁶ Canejeraauru, aihane jaun caa inara rai caitono tocohaneein netaojiaaichene, tabaauru salmo que nenatemiin. Jana tabaaurute nainere cachaauru relaane. Tabaauru que Cana Coauneraacha coitucueratei que ereereemiin. Jana tabaauru leeocho erenaa cuhane ereerejeiin, leeocho erenaa aonacuruhi rai beeine, nii niicha beebjei aonaain coitucuhin aina iichuruhane coina. ²⁷ Chaen leeocho erenaa cuhane erenaa jeriquichene, coroatajaain nichatajaain netiin ita rohererojoeiin aitocuche le cachanequichene. Jana chunucuhate nainere, nii aitocoichene jaan biha leeocho erenaa aonacuruhi raine. ²⁸ Jana neniha cacha, nii erenaa aonaain benaa coitucuelanaala, nii Cana Coaunera rai iclesianein nenacaauru janane, jiaonriha nii leeocho erenaa cuhane ereeichene. Nii leeocho erenaa cuhane erenaa jeriquichene, le cachaauru ereeine jelai netiin Cana Coaunera aina. ²⁹ Jerichanejeiin techu, Cana Coaunera aitoonjoan erenaa que erenaa jeriquichene, nainequiche coroatajaain, nichatajaain, naaonjoaain netiin ereeichene caohachae. Nii jana leeochoaauru, nii inara aitoonjoan que coaacururhine. ³⁰ Jana, Cana Coaunera rai ereeichene jana, nii ecu lauhequiin aonajera rai irihane coina aitoha Cana Coaunerane, jauriaanejeiin irihane jianiha nii ichoaichaniha erenaane cohamiin. ³¹ Nii banate satiin le cachaauru irihane jaan que turuhane naineiin, Cana Coaunera aitoonjoan bihane, satiin nerelaain suujua aninoain jeriha cuurureiin acaauru netonai. ³² Cana Coaunera aitoonjoan que ereite, nainere nii rai aitoha Cana Coaunerane rijijiein sacuhane. ³³ Cana Coaunerate, jianacoon raotojoeiin nihacachene Coauneranein ne; coatiha joareein coaunera nihei, Cana Coaunera.

Satiin Cana Coaunera cachanein nenacaauru ichanaa rijijieein sacunaa jaun, ³⁴ enecurute nainere netaojiaauruha Cana Coaunera cachaaurune jana, inauheneeicha erelanaala neeunruhane. Coatiha laen jereraai ereeuruha enecurune. Aitoha Cana Coaunera rai rauhine rijijieein rai lanaacha ere tonoraain jerecuruha acaauru lanaaurune rijijieein neeuruhine enecuru. ³⁵ Aihana jaun, cha bajanaa jerecuruha enecurune, rai lana caje bajaauruhine rai loreri asaae neein. Caohachaa leinjiin ene iriha netaojiaanaa que netiinne.

³⁶ Coatiha inara janaacha nunuheteiin benojoonein nihein Cana Coaunera ere. Niheichu, coatiha inaraacha nii Cana Coauneraacha beratei sirichanein niheechene. Nii que, itolere bana nainaan ichaaoche. ³⁷ Chunocoha, Cana Coaunera aitoonjoan bera *profetanein* nenaacacuhin, Cana Coaunera Suujue aitoonjoa rijijieein nihanete, caa inara rai quiicha laenai, Cana Coaunera letononein ichacaanne coitucureein. ³⁸ Jana coitucueniha nete, Cana Coaunera coitucuenihana jaun coitucuenereein. Niheichu Cana Coaunera niha natiin acaentonain coitucuriaain. ³⁹ Canejeraauru, nitohanihana jaun, jataain corajeiin Cana Coaunera aitoonjoan beeuche. Jiaonrihachu leeocho erenaa coitucuerelanaala nenaacuhane ereeuruhane caohateeichene. ⁴⁰ Nete cha ichaquichene rauhijiriin joanreein ichaelanaala leinjiana leinjianaain ichaquichene caohachae.

15

Oo caje ichanaa Curisitone.

¹ Canejeraauru, enane laen inara relaanulune jaan, cana ichoteranein nenaacuhane erenaa coaaquichene jereein. Nii inara rai canuhacha bei erenaate esenetaaichene jaun, nii aitohane rijijieein baaso ichana coacuelanaala neeiche. ² Chaen techu, nii inara rai beratenojoin erenaa coreniha raotojoeiin jianacoon ichoteratenojoeiin neeiche. Aiha nii naitoonjoan rijijieein, baaso ichana coacuelanaala neeichene. Jana aineeichene, inacojoeinte inara relaanune bana esenetareeichelu.

³ Jaurihanejeine, inara que nerelaanulune coitucuerateenlu. Chaen nechu, cana osa coreniha ohalu Curisitone que inara relaanulu; ⁴ Ajeri jachu cuhane conautecuruhane janate, "Nichata janone cuhane ichanae," naain laenanohiniha Cana Coaunera Quiricha inoaensi cuhanene rijijieein. ⁵ Chaen techu, Fedoro rai ococoe. Nii baihate, lechooncai coroatajai afosotooru rai ococoe. ⁶ Nii baihate laen ococoe saogui fashai amurijirii cana nejeraauru rai. Tabaaurute jaiti enanetojoeiin ichaaoere, inae ohacoaauruha leeochoaaurune saijieein. ⁷ Nii baihate ococoe Saantiaao rai. Nii caje cuaainte leeochoaauru afosotooru rai ococoe. ⁸ Satononihate inae dedeeu cuhane baiha carajaaajoaain catiaain canu rai netonai ococoe, jauriaanejeiin niicha ranojoeiin nihanune que airijiin, esinae aca cana Curuaanaa nihane coitucuhanune coina. ⁹ Nitohanihana jaunna jataen leeochoaauru afosotooru fauhecaain nelateun. Cana Curuaanaa cachaauru roerohecaain sorejeto-coaanne jaun chanihaaun canu afosotonein canu curuaateeuruhane coina. ¹⁰ Nena atiin jataain canu belaiha Cana Coaunerane coreniha canunein neein. Nete nii canu belaiha Cana Coaunerane inacojoeiin aine. Nii jaunna mainajeriin amihaneun, jataain leeochoaauru amurijiriin caraajenihane aihanune que airijiin; jataain cana belaihana jaun,

cacorataaniha Cana Coaunerane aina. ¹¹ Coatiha canu ichacaauneecha que caohacharihei, niheichu leeochoaauru ichaane niha natiin caohacharihei. Nete laen caa caitoonjoan Cana Coaunera aitoonjoan ne. Acate nii esenetaaichelu inara.

Oo cajete ichanacure onacaauru.

¹² Canacaanune oo caje ichanaa Curisitone que inara relaacaanu. Chanuna jana chaen inara tabaauru oo caje ichanana nainiha cachane esenetaelanaala ereeure. ¹³ Oo caje ichanana naineniha cachane jana nihane, coatiha oo caje ichanarihei Curisito. ¹⁴ Niheichu coatiha nelaterihei naitoonjoan inara relaacaanune jaan, oo caje ichanaeniha Curisitone. Niheichu chaque nelaterihei nii inaraacha esenetai. ¹⁵ Nitohanihane chujianra nechus casajeneein Cana Coaunera que ererichaanuna, Curisito ichtatihane que irihacaanune jana, esinae rauhijiriin oo caje ichanaeniha onacaaurune jana aitocoaanune. ¹⁶ Esinae rauhijiriin oo caje ichanaeniha onacaaurune coatiha oo caje ichanarihei Curisito netonai. ¹⁷ Jana oo caje ichanaeniha Curisitone, coatiha nii chaque nelaterihei nii inaaraacha esenetai. Jerichanejeinte inara osaacha aina ichaoriquiche. ¹⁸ Nii oo caje ichanaeniha Curisitone chujianra, nitajejuree nii esenetaain onacaauruna. ¹⁹ Curisitoaacha cohajihacache caa ichaonaa que netiinene jana, oo caje ichanaeniha chujianra, Cana Coaunera coitucuhichuru amurijiriin cairichaaajoaain nerichache.

²⁰ Nete esinae rauhijiriin oo caje ichanae Curisito. Acate jaurihanejeein ichoaichaniha oo caje ichanaelu. ²¹ Charijieein teenti caa cana rai chauratane que leinjiin cacha coreniha turuhelu onaa. Nii rijijieein techu leinjiin cacha coreniha turuhelu, onaa caje ichanaa cachane jaanu. ²² Nii rijijieein techu Adaan coreniha saain ohe cacha, nii rijijieein techu Curisito coreniha satiin rai nerein ichaonaa. ²³ Nete laen le cahanichaachene dadaane rijijieein nerichacheein. Curisitote nunuhe neein nerein. Nii baihate rijijieein neeureein rai cachaauru, inae nacoauneein turuhane bana. ²⁴ Nii baihate laen nii curuaanaaneein nenacaauru, cocoinanacaineein nenacaauru, nii nelaetiin niha nocoenacaauru, naaonjoainuri amuritiin itajein, rai cojoanonaa tiha Cana Curuaanaa Cana Coaunera raine janate, inae Cana Coaunera Cojoanonaa que turureein. ²⁵ Curisitote nii rucuhacane rai ne, satiin que nejeratenacaauru, rai tijia asae neseonriaauruhane reentiaain. ²⁶ Satonniha niicha itajeenite nii cana que nejeratanaaneein nena onaa ne. ²⁷ Cana Coaunerate satiin itolere Curuaanaa nihane caina nitohaneein telu niqiu. Nete laen itolere Curuaanaa nihane caina aitoa Cana Coaunera natiin, Cana Coaunera Curuaanaanena nainene, Cana Coaunera itolere Curuaanaaneein cocoinaain tihane jaun. ²⁸ Inae satiin Curuaanaa niha Curisitone caina ichaa Cana Coaunerane baihate, inae satiin itolere bijiu nihane jana, nii rai Calaohi Curisito, Cana Coaunera rai jitaain nii itolere tiha cureein. Nii banate Cana Coaunera itolere Curuaanaaneein nerein.

²⁹ Aihana jaun nii onacaauru coreniha camujuaain baotisojoinunru niriimiin. Oo caje ichanana naineniha onacaaurune, nainihei acaauru coreniha camujuaain baotisojoiniichaane.

³⁰ Chanuna jana chaen, nihiha ichanaa oo caje onaane jaanne saijieein, necairichacache itolere bana. ³¹ Canejeraauru, esinae rauhijirine inetono janonaa bana ohanune rai neeun. Nii rijijieeinechu raotojoein neeun, Cana Curuaanaa Jesocurisito esenetaeranein neechene coreniha. ³² Chaen nechus Efesoo nii necha aansai talbinae neein nenacaauru amuritoonlu mainajein necairichanaa coaraain. Chaque jana canu rai jelaiha caajuee nii necairichaanune. Chanuna jana neniha onaa caje ichanaa cachane jaanne, inacajoein necairichareeun. Aihana jaun chujianra, "Lenoneein, acau cohin ichaocache, eresi onaa ajiniha," naauruha tabaaurune rijijieein ichaorichaachena. ³³ Jiaonriha inara coritaauruhane esenetaaichene. Chucocohate inara rai, "Chanuna baaso ichaguiche. Nechu joaenein casajete nii ichaguiche. Nii jianein caa aihacaanune rijijieein ichaaoche," naain inara suujua auhacaaurureein. ³⁴ Aihana jaun nacoauneein caohachain inara suujua coaraain neeuche, naosatena coacuhelanaala. Inara tabaaurute jaiti Cana Coaunera coitucurene. Necojeiechene jaan nuquene caa inara rai aitoon.

Chatohaneinna oo caje ichanacure onacaauru

³⁵ Tabaaurute jerihane, "Chatohaneinna oo caje ichanacure onacaauru. Nitohanihane chatohanai quena jana jaberocore," naaure. ³⁶ Jataain aasohachate nainere niritiin coaucane. Chaaelai ucue temuhacanete ohe, nii rai nucuhe ichaohin omarona nainihane caina. ³⁷ Aihana jaun coatiha canaacha temuhi nii ajaena neein omarohi. Nechu jataain aansijiin nena cajete omarohe, tirico caje, leeocho ucue caje, naaonjoaain. ³⁸ Jana Cana Coaunerate Aca jerihane rijijieein tein le laurichuru rai acaauru jaberocote. ³⁹ Coatiha saain jaberocohin neinichaachene, ita rijijieein jaberocohaacache. Cana cahanichaachenete jelai tein ne cana jaberoco. Jana lenonecurute jelai tein rai jaberoco que jaberocoore. Tajaacurute jelai tein jaberoco que jaberocoore. Ateuru netonainte

jelai teein jaberoco que jaberocohin neeure. ⁴⁰ Nii rijiieein techu ne dedeeu itolere jaberocoori. Jerichanejeein techu jaberocohacoain ne itolere caa cana rai chauratane que. Nete laen nii dedeeu nena nihane jaberoco necaohacha que necaohachaaain neeure. Jana caa chauratane que nenacaaurute, chauratane que neeuru jaberoco caohacha que necaohachaaain neeure. ⁴¹ Enoto cono niha natiinte nejelauneein conohe, atene, arasijie, naaonjoaaihunri cono aina ita rijiijielanaala. Jerichanejeein techu arasijieeuru niha natiin nejelaunihacoain conohe, ita rijiijieein conohelanaala.

⁴² Nii rijiicha oo caje ichanaa onacaaurune jaan. Rai jaberoco conautenohinte setuhe, jana rai suujue ichanana coatih chabana setuhi. ⁴³ Jaberoco canaacha conautei nii cha que nelatihei. Jana rai suujue ichananate laen, nelatein necaohacha que necaohachaaain ne. Nii jaberoco conautenohin, nii cha que nelatihei. Jana, rai suujue ichananate laen nelatein ne. ⁴⁴ Nii jaberoco conatenohinte jaberocohin bucuhiin ne. Jana nii rai suujue ichananate suujue nejesinaneein ne. Nete aiha jaberocohin cachane rijiijieein ne, rai suujue netonai.

⁴⁵ Cana Coaunera Quiricha inoansi cuhanete, “Jaurihanejeein cacha nunuheneein nena Adaante cachaneein ichaoin nelu. Jana nii baiha cacha satononeein nena Adaante, suujue nejesinaneein ichaonaa teraneein ne,” naain ne laenanohineein. ⁴⁶ Nitohanihane jaun coatih suujue nejesinaneein nena ichoaichaniha niheilu. Jaberocohin nenaate, ichoaichaniha nelu. Nii baihate laen ne nii suujue nejesinaneein nena. ⁴⁷ Nii jauriaanejeein cacha nenaate atane caje coaunanojineein nelu. Jana, nii baiha nena cachate laen dede caje nenaane. ⁴⁸ Caa chauratane que nenacaauru jaberocote, nii atane caje nenaalu cacha jaberoco rijiijie. Jana nii dedeeu nenacaauru jaberocoorute, nii dede caje nena jaberoco rijiijie.

⁴⁹ Nii cacha atane caje coaunanojineein nena tocuhaneein nihacachene rijiijieein techu, nii dede caje nena cacha tocuhaneein nerichacheein.

⁵⁰ Canejeraauru, inara raine benaa jereun, jaberocohin bucuhiin nena cacha, Cana Coaunera Cojoanonaa que nena nainihe. Aihana jaun nii setunaa inaera, niha nii setuhelanaala nenaane jaun nena nainihe. ⁵¹ Nena laen coitucuerelanaala nena coitucuhichene jereun. Coatih saain orihacacheein. Nete laen, corenejoin niha cureein cana jaberoco. ⁵² Inae tonihane satonotihai jaihane janate, cana nota mitaain cana nota toretana rijiijieein, inae turureein Cana Coaunera Cojoanonaa. Inae Cana Coaunera Cojoanonaa que turuhane janate, ichanaa cuurureein onacaauru, inae chabana ooruhane coina que airijiin. Nii jana canate laen, corenejoin niha curichaacheein. ⁵³ Nii cana jaberoco setu rai nenaate, necorih cureein setunaa inaa que. Jerichanejeein techu nii cana jaberoco onaa inaera nihane caje, onaa inaelanaala nena que corerareein. ⁵⁴ Inae nii cana jaberoco setunaa inaera, setunaa inaa que coreraain, nii cana jaberoco onaa inaera netonai onaa inaa que necorihane janate, inae Cana Coaunera quiricha cuhane, “Onaate corenojine, chabana onaa inaa que. ⁵⁵ Chu neeinte onaa. Itolere amuritiin nena jerei. Onaa, chu ne cachaauru cairichaeriine jaan,” naain laenanoinnein nihane que turureein. ⁵⁶ Nii cacha cairichaa onaaane jaante osa ne. Jana nii inoanlu rauhi, acaauru aitoonjoante nii osa lararajiaera ne. ⁵⁷ Nariha Cana Coaunera. Cana Coaunerate, nii onaanaja itajerate Cana Curuaanaa Jesocurisito aina cuaain.

⁵⁸ Canejeraauru, aihana jaun nii baaso coacuelanaala, raotojoein itolere bana neeuche. Itolere bana, jelai amuritoheriin Cana Curuaanaacha jerei ichajeein neeuche. Inarate, Cana Curuaanaa aina jiniiquii canaacha ichai inacojoein nenihane coitucuhiche.

16

Coriqui taojiaauche cana nejeraauru rai.

¹ Canaacha esenetai esenetaeraneein nenacaauru- cana nejeraauru rai coriqui taojiaaichene, Galasia bataneun nenacaauru, Cana Coaunera coitucuererauru relaanulune rijiijieein ichacuche. ² Tomiho bana nainein, inara amihane coreniha inaraacha eruu- juei neleru rucuhacuche jelai teein, nabana turuhanune janaacha taojiana coaauquichene coataa. ³ Aihune inae turuhanune bana, inaraacha letoaenenuuru cachaauru letoae, acaauru rai quiricha laenaain teein, nii coriqui inaraacha taojiaa aina amaain teuruha cana nejeraauru raine coina. ⁴ Canuhetonaai cunaa jerichaaunnena, acaauru aina jini- iquuin curichaanuhin.

Coriintoote cunaa jere Faboro.

⁵ Inae inara rene turuha uhanunena, Masedonia batane jeloon cuhin, caje coaunein laen Coriinto turureunni. ⁶ Jerihanena, carajaojoain inara aina nereunni. Nainichaanena inara aina nereunni, situha elohenane reentiaain. Nii banate, canu coroatajanena naineriquicheein, jelai caje chunijiitu cunaa jerichaaunne. ⁷ Coatih canu

situneeicha inara coana jerihaaun. Nii jaunna inara aina carajaeriin nena jereun, jeriha Cana Curuaanaa ne. ⁸ Nena laen Efesoo nereeunni, Feentecosetesi janonaa bana que tiaaoojaain. ⁹ Aiha jataain ecu Cana Curuaanaa rai amihanihanune, caohachaaain mituha canu amihaneeonne rai nihane jaun. Arajiin caque nejeratenaaneein neeuruhane saijjeeinna aicheeunni.

¹⁰ Inae inara rene turuha Timoteeone caohachaaain raauchete raotojoeiin inara aina neeine. Acaantonainte jerichanejeein canu rijijjeein Cana Curuaanaa amihaneeon ichana coitucue. ¹¹ Aihana jaun jiaonriha chuni nere tonoraenihane. Raujiaaincha namu que coroatajanecuchete nii chaque situhelanaala raotojoeiin canu coaraa uhine. Cauna leeochoaaauru canejeraauru aina cohajihacaanu.

¹² Canejera Aforo netonai raine maajeeinne niqwi aitoon, leeochoaaauru cana nejeraauru aina uhin inara coaraa uhane coina. Nete unaa jerene. Caa baiha nainihane banate ureein.

Satonnihate necoe Faboro.

¹³ Caohachaaain nainaan necohalajiin, itolere que laraajiin baaso ichana coacuelanaala neeuuche. ¹⁴ Chaelai ichaquiche leeochoaaauru raine, jataain belaaain corajein ichacuche.

¹⁵ Canejeraauru, inarate rai naraaichuru aina curuaequiin jauriaanejeein Cana Coaunera esenetaalu Esetefana, Acaiha batane quene coitucuhiche raotojoeiin. Chaen techu acaauru nii cana nejeraauru coroatajaneraneein neeure, canaacha esenetai coitucuuruhane coina. ¹⁶ Nitohanihana jaunna nii Cana Coaunera coitucuurera aina, satiin acaauru coroatajaneraaurune maajeein, que inara suujua acatequichene jereun.

¹⁷ Jataainne rachoojoeun inara aina nenihanune jana, canu rene turuuruha Esetefana aina Forotonato, Acaico, naaonjoainurine jaun. ¹⁸ Acaauru ainate raotojoeiin nedae casuujua, jerichanejeein inara rijijjeein aihuruhane jaun. Acaauru rijijjeein caohachaaain nenacaauru cachaauru coitucuhin neeuuche. ¹⁹ Asia batane que nenacaauru Cana Curuaanaa Jesocurisito ranoinunrute inara coaacure. Aquila, Firisila, chaen rai loreri asae netaojianacaauru naajoainunrite inara coaacure, Cana Curuaanaa Curisito coreniha. ²⁰ Satiin cana nejeraaurute inara coaacure. Raotojoeiin ita rene turuhichene ita raain neeuuche. ²¹ Canune Faboroneein inara rai canu raajenihane cacoi que caa laenaaun inara coacuhin. ²² Chunocoha Cana Curuaanaa belainihane, baaso jana nijiaoine. Inae cataainjian Cana Curuaanaa. ²³ Cana Curuaanaa Jesocurisito, inara rai caohachaaain neeinchene jaanu teeine. ²⁴ Satiin inarane jataain belaihan cana Curuaanaa Jesocurisito coreniha.

Coriintoo nenacaauru rai Faborohacha letoai coroataja

Coriinto cocoaiachacuru rai “Raotojoeiin neeuche,” naa Faboro.

¹ Canuna Faboroneeun. Cana Coaunera jerihane jaunne, rai Calaoi Jesocurisito letono afosotoneeun. Cana nejera Timoteeo aina jiniiquiina, Acaiha batane que nenea Coriintoo Jesocurisito ranojoeineen iclesianeen neiniquichene rai, chaen nii Acaiha batane sacutaain Cana Coaunera cachaneen satiin neiniquichene raine maajeeine caa quiricha laenacaanu.

² Cana Curuaanaa Jesocurisito, Cana Inaca Cana Coaunera, naaonjoaihunri raotojoeiin jianacoon rachoojoeiin neeichene jaanu teeuruhine inara rai.

Necairichaane biha Faboro.

³ Cana Curuaanaa Jesocurisito Inacaneen nenea Cana Coaunera coroaecaachenete ne. Acate satiin Cana Inacaneen nihane jaun, cairichaaajoaain cana coaraain cana necairichanaja caje cana suujua nunaeraneen ne. ⁴ Acate satiin itolere necairichaaachene jaunru caje, cairichaaajoaain cana coaraain, cana suujua nunaeraneen ne. Nitohaneente cana netonai nii cairichaaajoaain cana coaraain cana suujua nunaane rijijieein, necairichaauruha leeochoaurune coaraain, cairichaaajoaain acaauru coaraain acaauru suujua nunaain nenea coina ichae Cana Coaunera. ⁵ Nii mainajeein necairichaalu Jesocurisitone te, canacaanu que nerotokane jaunne nii aihalune rijijieein necairichanaa abaantaacaanu. Nii rijijieein techu nii Jesocurisito aina cuaain cairichaaajoaain leeochoauru coaraain nihacaanu. ⁶ Nitohaneene necairichaacaanu, inara netonai ichoteratenojoeineen inara suujua nunaeraanu siriin nenea nainiquichene coina. Nii rijijieein techu, Cana Coaunera canacaanu suujua nunaane, inara netonai suujua nunanohineen neriquicheen, aina cuaain itolere necairichanaa abaantaain neeichene coina. ⁷ Nitohaneen neriquicheene esenetaacaanu. Charijieein teinti necairichaacaanune rijijieein inara netonai necairichanaa abaataain neeiche. Nii rijijieein techu cairichaaajoaain cana coaraain cana suujua nunaane cana rai Cana Coauneraacha tei sirichaneen neeiche.

⁸ Canejeraauru, Asia batane que necairichaacaanulune coaacuche. Ecune jataain mijiaaineen cairichanojoeineen cojunoinichaanulu. Nii jaunne inae abaantasinihacaanune jaun, “Inae jecha orichaanuhi,” naacaanu, ⁹ ohacaanune coina ichara tocohaneen cairichanojoinichaanune jaun. Nete Cana Coaunera onaa ichateen ichoteranihane que jaaequiin nihacaanune coina necairichaacaanulu, Cana Coaunera colane nenea rijijieein canacaanu jaberocohacha nejesina que itolere bana jaaecohacaanune coataa. ¹⁰ Nii Cana Coaunerate, necairichaaain ohacaanune rai nihacaanune caje canacaanu ichoteratelu. Nii rijijieein techu satiin cana ichoterateen, ohin nitajenaa rai nenea caje. Acatechu ohacachene bana nitaje rai niha cana suujuene caje, cana suujue ichoterateraneen nereen. ¹¹ Nitohaneente cana ichoteratejoein sacureen, canacaanu aina bajaebajaequichene. Arajii chaaauru canacaanu coreniha Cana Coaunera bajaanete, arajiin netonai Cana Coaunera coroaecurureen, canacaanu rai caohacha ichaane coreniha.

Coriintoo cuenihane biha Faborone

¹² Jataaine raotojoihacaanu inara coritana coacuelanaala, niheichu chatohaneen caa chauratane que baaso ichaelanaala, niheichu inara aina nihacaanulune bana inara rai baaso ichaenihaacaanulune jaun. Coatihana canacaanu raajenihaane cha coitucuera nihacaanune jaun aihahacaanu. Cana Coaunerate jataain canacaanu belaitohane jaun, nitohaneei ichaohacaanune jerihana jaunna aihacaanu. ¹³ Caa inara rai canacaanuhacha laenanajaqui quirichaauru cuhane, coatihana leeochoaneen inaraacha coitucunaa nainihe laenahacaanu. Bajiaanachuinti jitaain aonaain caohatiin coitucuneeiche. ¹⁴ Nii reretaain aonaain coitucuhichene rijijieente, canacaanu coreniha raotojoeiin neriquicheen, inae naoauneen turuha Cana Curuaanaa Jesocurisitone bana. Nii rijijieenechu canacaanu netonai raotojoerichaanuhi inara coreniha inae turuhane bana.

¹⁵ Niritiin esenetaainna niqi, jauriaanejoein inara coaraa unaa jereunlu, atiin coroatasaaain inara rene bedaenichaaunne coina. ¹⁶ Jauriaanejoeine niqi, Masedoniau cuujihataain inara rene bedaenena jereun, coaiten caje caaujihatataain nacoauneen bedainichaaunne baiha jelai caje coauneen Jodea cuhanune que, nainequichene canu coroatajaneguichene coina. ¹⁷ Niheichu canuhacha ichaneni coaucaunne, coatihana inara coritaa inae leesajeein “Airichaaunni,” naanune, canu suujua cuhane “Airihaaunni,” naain coacuhin irihaan. ¹⁸ Cana Coaunerate, inara rai cha que erenea jerichaanune

“Airichaanuhi,” naacaanune canacaanu suujua cuhane “Airihacaanuhi,” naenihacaanune coaraje. ¹⁹ Nii rijjijeein techu, canu, Timoteeo, Siribano, naaonjoainichaanune, inara rai canacaanuhacha beebejei Cana Coaunera Calaohi Jesocurisito esinae rauhijiriin acaneein ne. Nii Jesocurisitote esinae rauhijiriin ichaane coina, “Icharichaaunni,” naa Cana Coaunera, suujua cuhane “Icharihaaunni,” naelanaalane jaane. ²⁰ Nii aina cuaainte, satiin niicha ichaneni niicha coacuilu ichae Cana Coaunera. Nii jaunte, Cana Coaunera coroaajeein bajaacachene, “Nitohaneein ichamiin Cana Coaunera, Jesocurisito aina cuaain” naacache. ²¹ Chaen techu Aca cana janijiin cana taojiaain Jesocurisito aina cana teein, “Caaurute canu cachaauru ne” naelu Cana Coaunera. ²² Nitohaneein cana janijiin cana raainte, rai cacha cojunacatihane jaanque cana cojunacateein, cana rai rai Suujue telu Cana Coaunera, esinae rauhijiriin cana rai niicha teenu ichoaicha teranu que.

²³ Nena jaiti nii coaaucaaulune rijjijeein Coriinto inara rene turuha uhenihanune, inara rai caohacha ichaa aihun. Cana Coaunerate inara rai caohacha ichaa aihanune coitucue. ²⁴ Coatihachua inae caohatiin coitucuhin esenetaaichene jaun inara rai, “Naaonjoain ichaquichenete caohachae” naain erenaa nainihacaanu. Raujiaainchana inara coroatajanena jerichaanu, raotojoeein rachoojoein esenetaaichene rijjijeein neechene coina.

2

¹ Nitohanihane jaunne nabana inara inaderaacaaulune coataa, nacoauneein inara coaraa unaa jerichaaunne baiha aineeun. ² Inara inaderaacaaulune, neneriha raotojoein canu rachoojaeraanune jaun. ³ Nii jaunne inara rene turuelanaala, raujiaaincha inara rai quiricha cuhane aitiin laenaaunlu, canu inaderaaquichene coina inara rene turunaa jerenihanune jaun, inae turuhanune bana inaderanaa coacuelanaala, nenacaeneinjia jiniiquiin rachoojihacachene coina. ⁴ Nena laen nii quiricha laenacaaulune bana, jataain inara coacuhin que nererojoeaain chanaaunlu. Coatiha nii que coacuhin inaderaaichene coina nii beein laenahaaunlu, jataain inara belaichaaunne coitucuhichene coinane niritiin beein inara rai laenaaunlu.

“Nii canu que nejeratena que inara suujua acatecuhe” naa Faborone.

⁵ Nitohaneein inara rai baaso ichara cacha, canu raaicha inaderanaa tiha aiheilu, inara rai netonaite inaderanaa tiha ailu. Amuritiin rorohin aitona jerenihanune jaunne caa caritojoein aitoon. ⁶⁻⁷ Inae nii cacha aina nejeratein mainajeriin casetecaichene jianein, que inara suujua acatein, belaaain coroatajanecuche, nabana joenreein suujua cuuaain inaderaane niicha ichanenu coitucuenihane coataa. ⁸ Nii jaunne inara rai aitoon, jauriaanejjein belaiquichelune rijjijeein belaaichene coina. ⁹ Esinae rauhijiriin, canu ere tonoraain rijjijeein ichaquichene coaracaaulune coinane, nechu inara cojuha inara rai quiricha cuhane aitiin laenaaunlu. ¹⁰ Nitohanihane jaunne, inara suujua acatequichene jaanque canuhetonai casuujua acatereunni. Aiha niha chatohanai que casuujua actichaaunne jaanunena, Jesocurisito notaracaae que casuujua acatereunni inara coreniha. ¹¹ Nitohanein ichaohacachene, coatiha canaque niicha jerei ichana nainerinaain moconajaera, inae raotojoein rai nerurujua coitucuhacachene jaun.

Toroasihu turuhin raotojoaeniha rai suujuane biha Faborone.

¹² Jesocurisito beratenojoi beebejihanu cachaauru raine coina, Toroasihu turuhanune janate, Cana Curuaanaa jerenohi ichacaaulune coina jatoroaain neeunlu. ¹³ Nena ecu cana nejera Tito eruchenihanune jaun, raotenelu casuujua. Nii jaunna ecu nenacaauru rai necoein jelai caje amuhin Masedoniau cuunlu.

Jesocurisito ainate namuritoroatena coacuelanaala nihacache.

¹⁴ Nariha Cana Coaunera itolere bana namuritoroatena coacuelanaala, cana aina cuaain Jesocurisitohacha ichai naitoonjoa beratihane jaun, itolere sacutaaain bihacachene coreniha. Nii canaque naitoonjoa niicha berateite, aiha jujuhine rijjijeein itolere lomorituiin riaanein aonanojohi ne. ¹⁵ Canacaanuna Cana Coaunera rai Jesocurisitohacha mocoi jujui rijjijeein, inae nichotenaanein nenacaauru rene, nitaje rai nenacaauru rene, naaonjoainuri rene letono neein nihacaanu. ¹⁶ Nitajeraai nenacaauru raite, leinjiin jujui cacha atinaeraanunein toni nii canacaanuhacha beebejei. Nete laen nichote rai nenacaauru rai, leinjiin jujui ichaonaateranein toni nii canacaanuhacha beebejei. Nihei chuni cacha nitohanei ichana naineranein nei. ¹⁷ Chabana aihuruha leochaaurune tocohanein, Cana Coauneraacha beratenojoi beebejihacaanune coreniha, canacaanu coretera jerenihacaanu. Nenacaennejian nitohanein nena coacuhelanaala, esinae rauhijiriin nohanelanaala Cana Coaunera notaracaae, coujurihu rai letononein netiin inara relaacaanu, rai calaohi Jesocurisito cachanein nihacaanune jaun.

3

Ena nenea Rauhi Cana Coauneraacha tei

¹ Niritiin inara rai irihacaanunete, jerihane nechu caohachaaan canacaanu raauruha itolere cachaaurune coina necosaita aitoa, canacaanu beeiche. Niritiin coaauquichene coataa, coatiha aihuruha nii leeochoaurune rijijieein, cajihaneein amuhemujueein: “Canacaanune naonjoaineeinne nihacaanu,” naain cachaauru rai ereein nihaacaanu. Niheichu inara rai nihanatiin chabana, “ Naonjoaineeinte neuree,” naain canacaanu beein cachaauru rai quiricha laenacuchete aina canacaanu raauruhine,” naain chabana inara rai irihacaanu. ² Inaraachane latichaanu, inara aina cuaain inanacia canacaanu suujuau tenojoin que inara relacaanune coarateeeiche cachaauru quene coina. Nii ainate canacaanu ichanaa coaraain canacaanu coitucuurureein cachaauru. ³ Nitohaneente, quiricha laenanohineein nenea rijijieein, Jesocurisito ichanohineein, cachaauru rai canacaanu aina cuaain teratenojieein neeichene coaracure cachaauru. Coatiha nii aiha quiricha laenanohine rijijieein niheeeiche. Inarate Cana Coaunera Suujue ichanohineein nitohaneein neeiche. Niheichu atane jeeu que tein laenanohi rijijieein quiricha neein niheeeiche. Inara cachaauru suujuau canacaanu aina cuaain Cana Coaunera teratenojieein nenea que suujuequii neeiche.

⁴ Nii jaanne, Jesocurisito aina cuaain, nii aitocooanune rijijieein ichaa Cana Coaunera esenetaacaanu. ⁵ Coatiha canacaanu raajenihane nitohane ichana nainerihacaanu. Cana Coaunera relae, nii enachasine rauhi naitoonjoan beraneein nihacaanune coina. Nii rauhi coatiha laenanohineein nenea nihei. Acate jeriha Cana Coaunera suujuene rijijieein nenea ne. Nii laenanohineein nenea rauhite, tonoraeniha cachane ohin nitajihane coina aitelu. Nete laen nii ena nenea rauhi jeriha Cana Coaunera Suujuene rijijieein chabana nitajeniha cachane coina ichaonaa tera ne.

⁷ Nii rauhi atane jeu que tein laenanohineein nenaate, uhaa Moisesane jana, rai nomeri coana nainecurenelu Israelitacuru, jataain jiquihaacoa nii niicha uhai caun rai nomerine jaun. Nii rai cono jiquihaquite, jacaain satonohelu. Nete, nii rauhi cana atinarateranein nihane saijieein, jataain necaohachaaan cojoelanaacojoaain ocochin nelu. ⁸ Nii jaun techu jataain nii amuritoheriin necaohachaaan cojoelanaacojoaen nii ena turunaa Cana Coaunera rai rauhi- cana suujue cuhane niicha tei rai Suujue. ⁹ Nitohaneein, itolere canaacha ichai ujuaihoneein nihacachene coina tenojoinhane saijieein, cojoelanaacojoaain nihalu, nii cha ujuaihoneein nenea coina tenojoine jaunte, nii amuritoheriin cojoelanaacojoaain nereein ena nenea rauhi Cana Coaunera tenojoi, cha ujuaihonelanaala nenea coina canacaanuhacha beebefel. ¹⁰ Nitohanihane jaun, coatiha inae chague nelatein nihei nii jauriaanejeein nenea rauhi, caa ena nenea rauhi jataain caohachaaan cojoelanaacojoaain amurijiriin nihane jaun. ¹¹ Nitohaneein, nitajerai nihane saijieein, jataain cojoelanaacojoaalu nii jauriaanejeein nenaane jauntechu, nii amurijiriin jataain cojoelanaacojoaain nereein nii chabana satonoelanaala neenihu.

¹² Nitohaneein nii que jaequinne, satiin acatiha queecha ereerejihacaanu cachaauru rai. ¹³ Coatiha aihalu Moisesane rijijieein, canacaanu meri conajaain aihacaanu canacaanu. Moisesate, nabana jacajeein cuha nii nomeri jiquihaquine coaracuruha Israelitacurune coataa, rai nomeri conajaain erereteluju acaauru rai. ¹⁴ Nete nii naitoonjoan aonaain coitucuschurenelu Israelitacuru. Enanetojoeinte nii inoanlu nenea cana aina Cana Coauneraacha ichanenu naitoonjoan ereretaauruhane nihanatiin aonasihurene, jaiti acaauru suujua aina, acaauru nota caje itajenojoineniha nii conaarane jaun. Jesocurisitohachate naine, nii conaara itajeein niha cacha caje ne. ¹⁵ Nitohanihane jaunte, enanetojoein nii Moisesa rai rauhi ereretaauruhane nihanatiin, acaauru suujua aninoane jaun coitucuschurene cachaauru. ¹⁶ Nete laen naosatihajeein ichaohane jianein, Jesocurisito esenetaain ichaoha cachane, nii cha coitucuhane coataa, rai suujua conaara itaje rai Jesocurisito. ¹⁷ Cana Coaunera Suujueneein niha Cana Curuaanaa Jesocurisitone jaunte, itolereenein niha nii rai Suujuene jaunru, raotojoein ichaohin, cha ujuaihonelanaala neeurureein cachaauru. ¹⁸ Inae cana, Jesocurisito ranojieein nihacachene jaunte, inae cana caje nii cana suujua aina cana nota conaara itajihane jaun, aiha esefejo conone rijijieein conohe, cana aina jataain caohacha ichaa Jesocurisitone jaan cono. Nii jaunte Cana ichao corihajeein sacuha itolere bana Jesocurisito rai Suujue aina cuaainne jaun, rijijieein inae ichaohacache.

4

¹ Cairichaaajoaain cana coaraane jaun, canacaanu rai nii amihanenaa tiha Cana Coaunera jaun, nii canacaanu rai niicha tei amihanenaa bihacaanune coiinteein

jianena nainenihacaanu. ² Nii jaauone coejenacai ichana coacuelanaala, niheichu asinojoneein cha ichaelanaala, itolere que jaolequuin satiin notaracaae niicha icharate ichacaanu. Coatihachu chaen canacaanu esenetaa cachane jerenacaanu, nohaneein nii Cana Coaunera beratenojoi udaa cuuain cacha relahacaanu. Nitohaneeinne cacha coritana coacuelanaala, esinaen rauhijiriin nii canacaanu coitucuhichene rijijieein, Cana Coaunera notaracaae aitocoanu. ³ Aihane jaun chunocoha, nii osa caje cana ichoteranu canacaanuhacha beebejei aonaane saijieein coitucuenihanete, inae nitaje rai nihane jaun aicheein. ⁴ Inae esenetaaurenihane jaunte, maosa rijijieein acaauru te moconajaera, nabana jataain necaohachaa Jesocurisito Cana Coaunera rijijieein nena tenojoin ichaonaane coaraain coitucunaa nainecuruhane coataa. ⁵ Coatiha canacaanu ichaoque inara relahacaanu. Acaihanijin Cana Curuanaa Jesocurisito ichao quene inara relaacaanu. Jataain canacaanu belaitoha Jesocurisitone jaan aina cuuainne inara rai caohachanu ichaeraneein nihacaanu. ⁶ Charijieein teeinti nocohena jana conoha conone coina aitoha Cana Coaunerae jaun neconaelu cono. Nii rijijieein techu nii jeelai Cana Coaunera canacaanu suujua cuhane rai cono teein ne, aina cuuain Jesocurisito merique conoha rai conone coitucuhacaanune coina.

Canaacha esenetai aina cuuainte ichaohacache.

⁷ Nete laen nii Cana Coaunera tenojoi jataain nelatei raain, chaque nelatelanaala aihataane codarojoene rijijieein nena cana jaberoco cuhane sirichaache. Nitohaneeinne chaneei nenihacachene saijieein cana aina cuuain rai nelate coarate Cana Coaunera. ⁸ Nitohanihane jaunne necairichanaa coaracaanune nihanatiin, canacaanuhacha ichanenu chacaanu, chaque casilanaala. Coatiha chabana amuritonojoneein nihaacaanu. ⁹ Canacaanu ariiriichuruha canacaanu sohin jaaoruhane coina niqúi, nete canacaanu nainatejene Cana Coaunera. Canacaanu comaauruha niqúi, nete canacaanu itajenaa nainesihurene. ¹⁰ Itolereenein cuhacaanune jaauru nihanatiinte, aihalu Jesocurisitone rijijieein cairichanojoneein ohacaanune rai nihacaanu, ichaohalune rijijieein canacaanu aina cuuain rai nichao coaracuruha cachaaaurune coina. ¹¹ Jataaina necairichaacaanu, Jesocurisito coreniha canacaanu atinaauruhane rai neeuruhane jaun. Nitohaneeinne Jesocurisitohacha tei ichaonaa que ichaohacaanune coaratihacaanu. ¹² Nitohaneeinne ohacaanune rai nihacaanu. Nete laen inara, inae raotojoein ichaonaaque ichaohiche, canacaanu que inara rai niicha teratei ichaonaa coreniha.

¹³ Niique te, “Esenetaanune jaunne ereeun,” naain aitoha Cana Coaunera Quiricha cuhanene rijijieeinne, canacaanu netonai jerichanejeein esenetaacaanune jaun, que ereereecaanu. ¹⁴ Nitohaneeinne nihacaanu, ohane caje Jesoso ichtahalune rijijieein, onaa caje canacaanu ichaterichaaain Cana Coaunerae esenetaacaanune jaun. Nitohaneeinne onaa caje cana ichtatein cana rareein nacatiha rai calaohi aina jiniiquuin nena coina. ¹⁵ Nitohaneeinne, jataain caohacha ichae inara rai Cana Coaunera. Nitohaneein aarai laurii que inara coroatajaniha Cana Coaunerae coaracuruhanete, aarai laurii catchaauru netonai Cana Coaunera necaohacha coroaecurureein. ¹⁶ Nii jaunna chabana bihacaanune jianena coacuelanaala, niheichu namuritoroatena coacuelanaala nihacaanu. Cau caa ichaonaa que ichaohinte inae binaanihacache. Nete, cana suujua cuhane, itolere janonaa bana nenamanacainaacache. ¹⁷ Cau caa chauratane que ichaohin necairichanaate sorotiin sareein. Nete, nii necairichanaa coreniha, jataain nii amuritoheriin, chabana sanaacharanejeein nena ichaonaa rarichaacheein. ¹⁸ Aihana jaun nainihe itolere cana notaracaae nenaacha que coaacuachene. Nii chabana, coaraelanaala nenaacha que coaacuachenete caohachaa. Nii satiin canaacha coaracurite, satiin nitajerai ne. Nete laen nii chabana canaacha coaraai chabana nitajenereein.

5

¹ Cana jaberocote cana amunajau leinjin loanari sorotiin nelatenenu rijijieein ne. Nete laen chatohaneein itajenojinuha nii cana jaberocote niha natiin, dedeeu cana jaberocote ena nena rucuheca Cana Coaunerae coitucuhacache. ² Nii jaunte ichanohineein nena, chabana nitajenaachara jaberoco cuhane inae ichaoha cunaa jere canacaanu suujue. ³ Nii jaberocote te laen canacaanu suujue que necurujuareein, machoequuin nenaene rijijieein nihane caje. ⁴ Jaiti nii loanari rijijieein nena cana jaberocote que jaberocohin ichaohacaanune jaunne, cha lateein, nererojoecaaeriin, naaonjoaain ichaohacaanu. Coatiha itolere bana, nii canacaanu jaberocote que ichaohacaanune colatiha aihahacaanu. Inae nii canacaanu que banihatein Cana Coaunera ichanohi jaberocote que ichaohacaanunete, nii canacaanu jaberocote jauriaanejeein loanari rijijieein nena, nii ena nena canacaanu jaberocote jana nitajereein. ⁵ Cana Coaunerae nitohaneein nihacaanune coina canacaanu

relaain nii ichoae tacaain canacaanu rai, rai Suujue te, nii cana rai naitoonjoan sirichanein nerichaanuhine cojunacanuu que. ⁶ Nii jaune satiin nii canacaanu rai naitoonjoa terichaaaine coitucuhin esenetaacaanu. Jaiti canacaanu jaberoconeein ichaohin nihacaanune jaunne, Cana Curuaanaa rohan nenihacaanu. ⁷⁻⁸ Ena niqúi coarahaacaanu rohan jaiti nenihacaanune jaun. Nete nitohanein nerichaanuhine coitucuhacaanu, jataain esenetaacaanune coreniha. Inae niqúi caa canacaanu jaberoco ritiriin Cana Curuaanaa rene turunaa jerichaanu. ⁹ Nii jaunne cana Curuaanaa jerihane rijijieein itolere bana ichaorichaanuhin, ohin, ichaohin, naaonjoaacaanune nihanatiin. ¹⁰ Inae itolere baaso ichara, caohacha ichara, naaonjoain ichao coitucuhane coina niha Cana Coaunerane bana nacatiha tururichaacheein, baaso ichaain, caohacha ichaain, naaonjoaacachene coitucuhin, lecachanichaachene ichanohi coitucuhin rai niicha tenaa jerei tihane coina.

Aina raotojoein nihacachenete jere Cana Coaunera.

¹¹ Nii jaunne inae coitucuhacaanune jaun, jeriha Cana Coaunerane rijijieein ichaauruha cachaaurune coina acaauru que jereratiha acaauru rai ereerecaanu. Cana Coaunerate canacaanu coitucuhin, canacaanu suujuane maajeein coitucue. Bajiaanachuhinti esinae rauhijiriin rai letononeein Aca jerihane rijijieein ichaohacaanune coitucueneeiche inara netonai. ¹² Coatiha canacaanu raajenihane necohasitaa caa aitohacaanu. Nenacaanejian raotojoein coitucuhin nainaan, nitohanein suujua cuhane coaaralanaala nohanein inara relaa nocoetonacaauru tonorana nainequichene coina caa inara rai aitocooaanu, nenacaan inara coritauruhane esenetaaichene coataa. ¹³ Jeriha Cana Coaunerane rijijieein itolere ichaain nihacaanune jaunte, leinjiin jaelorohe nerurujua cha que nelatihei rijijieein coaracure leeochoauru cachaauru. Jana inara, esinae rauhijiriin caohatiin coacuhin aihacaanune coaraqichenete, inara caohachanu que aihacaanune coitucuriquicheein. ¹⁴ Jataain cana belaitohane jaunte, cana ichao rucuhaneein beraichanein ne Curisito, aca satiin ichao coreniha ohalune coitucuhacachene caje coaunein nunuhetein. Nii ohane aina cuaainte satiin cana netonai ohaachelu rai ichaonaa que ichaohacachene coina. ¹⁵ Nitohaneinte satiin cakanichaachene coreniha ohelu Jesocurisito. Inae satiin cana coreniha ohalune coitucuhin, esenetaain nihacachene jaun jeriha cana suujuane rijijieein ichaonaa coacuelanaala, Aca jerihane rijijieein ichaohacachene coina. ¹⁶ Canacaanu netonaine niqúi, nii namute cacha que coaauruha Cana Coaunera coitucuhichurune rijijieein Jesocurisito netonai que coaurejetocooaanulu. Nena laen inae enene nitohanein coacuenihacaanu. ¹⁷ Aihane jaun inae Jesocurisito aina jiniiquiin esenetaain ichaoha cachenete, inae nii jauriaanejeein nena rai nichao jianein nii ena nena ichaonaa enachasine que ichoae cacha.

¹⁸ Nitohaneinte Jesocurisito aina cuaain ichae Cana Coaunera, que nejeratenaa rijijieein nena caje aina jiniiquiin ita belaa in raotojoein nihacachene coina. Nii jaunte canacaanu letoae inara que coitucueratihacaanune, inara netonai aina jiniiquiin raotojoein neeichene coina. ¹⁹ Cana Coaunerate nitohanein Jesocurisito aina cuaain satiin cakanichaachene osa que suujua acatihane, aina raotojoein jiniiquiin nena coina ichaain, nii niicha ichai beranu que canacaanu telu. ²⁰ Nii jaunte acaneei nena rijijieein canacaanu tein inara rai bihacaanune coina berate Cana Coaunera. Niine raajenihane aitoa Cana Coaunerane rijitojoein, caa inara rai bihacaanu. Nitohanein Jesocurisito letononihacaanune jaunne, inara rai aitocooaanu, atiin caa inara rai Cana Coaunera beratenojoi tonoraain esenetaain neeichene, inara osa que suujua acatena nainihane coina. ²¹ Coatiha aansijieinnii osa que nesaruhiin niheilu Jesocurisito niqúi. Nete, satiin cana osa coreniha caseteco coaraelu, aina cuaain cana osa que suujua acatein jianacoon cana tihane coina nainatejiha Cana Coaunerane jaun.

6

¹ Nitohanein niicha ichai que Cana Coaunera coroatajaneranein nihacaanune jaunne, inara rai aitocooaanu. Nabana jataain inara belaitohane jaun inara rai Cana Coauneraacha beratenojoi que jaleconaa coacuelanaala que nerausiaequichene coina. ² Nitohanihane cointate rai Quiricha inoainsi cuhane:

“Canu bajaee bajaeequine aonajihanu.

Chaen nechu

nichotenaajereein,

canu ariirijieeine jana,

ii ichoterateun,”

naain beein laenaeratelu, nii coina Cana Coaunera.

Enate, inae nii aitohalune rijijiein ichoteratenojoin nequichene caohachae, inae rai cojoanona nihane jaun. ³ Coatiha chatohanein baaso ichaain chuni notajaain nihaacaanu. Nabana canacaanuhacha ichai baaso rijijiein cha ichaain neeuruhane, inara rai canacaanuhacha beebejei esenetaelanaala que jaolecohichene coataa. ⁴ Nitohanein nena coacuelanaalane, Cana Coaunera letononein nihacaanune coaratihacaanu, itolere necairichanaa, latijiojiriin, caaintati ichaonaa que ichaohin, ⁵ taba que canacaanu bisihure, caresero cuhane canacaanu enoaain, taba que canacaanu que nererojoe-caaure, jataain mainajeriin amihanenaa, sinerena, mijitena, naaonjoainurine abaan-tacaanu chabana nererojoeaelanaala. ⁶ Jerichanejeein nechue esinae rauhijiriin nii chatohanein baaso ichaelanaala ichaohacaanune coaratihacaanu, esinae rauhijiriin canacaanu aina niha Cana Coaunera Suujuene coaracuruha cachaaurune coina, chuniqua asilanaala satiin cachaauru belaaain ichaohin. ⁷ Nitohaneina nihacaanu, esinae rauhijiriin canacaanuhacha beebejei esenetaain, canacaanu aina cuaain niicha ichanenu ichaa Cana Coaunerane coaracuruha cachaaurune coina. Nitohanihacaanune jaunne, baasonein canacaanu tenaajerera nihane, chatohanein baasonein tenaa coacuhelanaala, rauhijiriin nohanelanaala rai irihacaanu. Nitohaneine canacaanu rai baaso icharanihane, baaso ichaelanaala ichaonaa esine que ichaohin nihacaanune que cuaain acaauru rai ereein necoacaeratihacaanu.

⁸ Nete taba que canacaanu que suujua acateein, taba que canacaanu cotaain, taba que canacaanu que raotojoein ereein, taba que cacha baasoniha canacaanu bein, naaajoaain canacaanu que ereeure cachaauru. Nitohaneinte nohanelanaala cachaauru rai irihacaanu natiin, nohanein cachaauru coritaa canacaanu beure. ⁹ Chaen techu canacaanu coitucuuruhane saijiein, canacaanu coitucuihijiein canacaanu coaracure. Canacaanu sohinte niqui canacaanu jaonaa jerecure, nena jaiti ichaaojihacaanu. Canacaanu casetecaauru niqui, nete canacaanu atinaaurene. ¹⁰ Jataain inaderanaanjaanu tochaneinte niqui canacaanu ichacure, nena atiin raotojoein rachoojoein nihacaanu. Leinjiin cha coitucuihijiein cairichei rijijiaanu niqui, nene arajii cachaauru rausiaecaanu canacaanuhacha coitucui que, raotojoein neeuruhane coina.

¹¹ Canejeraauru satiin Coriintoo neiniquichene. Esinae rauhijiriinne canacaanu suujua aina cutaain, inara coreniha canacaanuhacha coacuihijiein que inara rai caa suujuelanaala aitocoanu. ¹² Coatiha aansijieinniji inara que asiin irihacaanu. Nete laen inara niha chatohaneine nihanatiin canacaanu que asiiche. ¹³ Nii jaunne atiin inara rai aitoon, nere tonoraane coina bereecuru rai iriha cachane rijijiein. Esinae rauhijiriin caa inara rai aitiin nihanune rijijiein, canu que cha suujuelanaala bein neeichene coina.

Cana Coaunera rai Teenforo rijijieinte nihacache.

¹⁴ Jiaonriha chatohanai ichaain neeuruha Cana Coaunera coitucuhichurune, acaauruhacha ichai ichaain neeichene. Baaso ichajeein ichaonacaauruhacha ichai ichana nainihe caohacha nejesina ichajeein ichaonaa cacha. Nii rijijiein techu jiihoo amuritonaa nainene nocohena. ¹⁵ Charijiein teinti moconajaera belaina nainene Jesocurisito, nii rijijiein techu nainene moconajaera cacha aina chatohanai ichaain nena nainene Cana Coaunera cachanein nena. ¹⁶ Nitohanein nena nainihaacache cana, inae Cana Coaunera rai Teenforo rijijiein niha cana jaberocone jaun. Nitohanein nihacachene cointate:

“Inara aina neeine inara aina jiniiquiin amuhemuhereunni. Canuna inara Coaunere-aneun. Inarate jana canu cachanequiche,” naain raajenihane aitelu Cana Coaunera. ¹⁷ Nitohanihane coina techu:

“Acaauru aina neeichene caje amuhin jelai neeuche. Jiaonrihachu acaauru chosichuru rai lenone acaauruhacha tei dadaain neeichene. ¹⁸ Caa inara rai aitocoaaunne tonoraain neeichenena inara rareeunni, inara Inacanein nihanune jana, inara canu calaohinein, canu cacuneein, naaonjoaaineein neeichene coina,” naain aitelu itolere icharanein nena Cana Coaunera.

7

¹ Niritiinte aite cana rai Cana Coaunera. Aihana jaun cana casetecarihanine que casiin, cana ichao aasajeein, cana suujuene maajeein itajenaa nainera que necohalajii nihacachenete ne. Nii jaun baaso ichaelanaala raujiaaincha cana rai Cana Coaunera aitoonjoan rijijiein ichaoha cachanete caohachaera canejeraauru.

Cana Coaunera coitucuuruhane coarateeuruha Coriinto cocoaichacurune.

² Caohachaaain inara suujua coaraain canacaanu aonacuche. Coatiha chuni rai baaso ichaain, chuni cairichaaain, chuni coritaain, naaonjoahaacaanulu. ³ Coatiha inara que iriha aitohaun. Inara rai aitocoaaunlune rijijieinne, casuujua aina cutaain inara

belaain inara aina jiniiquiin neein ohanune coina jatoroaain neeun, nii te raotojoeiin coitucuhiche inara. ⁴ Esinae rauhijiriina inaranein neeichene coitucuhin, nii chuni que asilanaala inara rai aitoon, raotojoeiin canu coitucuhin neeichene jaun. Itolere necairichanaa coaraain nihacaanune saijieeine, inara coacuhin jataain raotojoeiin corajeen rachoojoeiin neeun.

⁵ Masedoniau turuhacaanune caje coaaneein aansijieeinij nebetacaorihacaanu. Itolerenein turuhacaanune jaunru naineeine necairichanaa coaracaanu. Chaen nechu necairichaecuruha leeochoaurune coaracaanune jaun, canacaanu suujua cuhane casihacaanu. ⁶ Nete Cana Coaunera, cha ichana coasiha cachane nihanatiin, enaacha que ichana corajerateranein nihane jaun, canacaanu que corajerate turuha Titone aina cuaain. ⁷ Coatiha turuhane jauncha nihei, raotojoeiin neeichene coaraane jaun, acaentonai suujua aninoaain corajihane jaunne, canacaanu netonai canacaanu suujua aninoaain corajihacaanu. Acate jataain canacaanu coana jeriquichene que aitiin, canu coreniha inaderaain canu que coaauquichene beebeje canacaanu rai. Nii jaune jataain jelai amuritoheriin rachoojoeiin neeun. ⁸ Inara rai quiricha laenacaanunlune jaun, coaraain inaderaaichelune que inae enene netojoehaaun. Jariaalune niqiu, nii inara rai quiricha laenacaanune jaun, inaderaaichelu carajaelanaalane coitucuhin netojoetoonlu. ⁹ Nena laen inae enene nii inara rai quiricha laenacaanunlune corajeun. Coatiha inaderaaichelune coroaehaaun. Nii inaderaaichelune aina cuaain inae nacoaunein jeriha Cana Coaunerane rijijieein ichaohichene jaune corajeun. Inarate jeriha Cana Coaunerane rijijieein nii inaderanaa abaantaain neeichelu. Aihane jaun coatiha inara rai baaso ichaa nii quiricha laenahaacaanulu. ¹⁰ Nitohanein jeriha Cana Coaunerane rijijieein, inaderanaa abaantaain cana ichao corein nihacane, nii coreniha nichoterichaacheeine jaun, nihei chaque netojoeeina jaanu. Nete laen Cana Coaunera coitucuhichuru nechu baasohacha que coacuhin, itolere bana inaderaaauru, niha leijiin itolere necairichanaa caje cana rocoerane que coacuelanaalane jaun inae nitaje rai neeure. ¹¹ Nete laen inara, jeriha Cana Coaunerane rijijieein inaderaain, cha abaantaain neeichene jaun, inara rai bihanune rijijieein ichaain canu cocoarateeichelu. Chaen techu nii choae tacaain obajeein, casiin, naaonjoaachelu. Nete aitiin, nii baiha canu coana jereein, nii inara jana baaso ichara caseteaachene coina inae jatoroaain neeichelune jaun, esinae rauhijiriin inara nii ujuaihonein neneeichene coarateeichelu. ¹² Nii inara rai quiricha laenacaanunlune bana, coatiha nii baaso ichara cacha que coacuhin, niheichu nii baaso ichaane jaan cacha que coacuhin, naaonjoaain laenahaanulu. Cana Coaunera notaracaee canacaanu coacuhin aitocooanune rijijieein ichaquichene coarateeichene coinane inara rai laenacaanulu. ¹³ Niite jataain canacaanu suujua nunaain, canacaanu suujua aninoaelu.

Nete nii amuritoheriin canacaanu rachoojiae Tito, inae raotojoeiin neeichene coaraain suujua aninoaain nacoaunein niicha ichaneni corajerateeiche quene jaun. ¹⁴ Nii Tito raine, chatohanein inara rai baaso ichaenihanune jaun, jataain inara aina raotojoeiin nihanune que aitoonlu. Nii nohanelanaala inara rai aitocooanunlune rijijieein nechu, inara coreniha raotojoeiin nihacaanu que aitocooanulu nohanelanaala Tito rai. ¹⁵ Chaen techu nere tonoraain que inara suujua acatein raachelune coaacane nainein, inara ainaacha itolere bana nena jere nii Tito. ¹⁶ Jataaine rachoojoeun, inae inaraacha ichaneni coitucuhin nena nainequichene esenetaanune jaun.

8

Arajiin niicha teenihuru taojiaauruha Masedoniau nenacaaurune.

¹ Canejeraauru enane laen, Masedoniau nenacaauru Jesocurisito ranajoinein nenacaauru belaitohane coaratiha, acauru que Cana Coaunerane berichaanuhin inara rai. ² Jataain maainajeriin cojunojoeinein neeuruhane jaun, necairichauruhane saijieeine, inae chaque tonajelanaala raotojoein enene neeure. Nii jaunte caricheinejeeunruhane saijieein, coriquihonanein nena rijijieein jataain arajiin, Cana Coaunera rai nii niicha teenihuru taojiaaure. ³ Canuna jataain arajiin nii tenaa nainecuruhane amuritoheriin, chunaelanaala nii Cana Coaunera rai niicha teenihuru teeuruhane coaraan. ⁴ Chaen techu canacaanu rai aitocure nii niicha taojiaauri amaain, Cana Coaunera cachanein nenacaauru rai tihacaanune coina. ⁵ Nitohaneine taojiaaurichaaaine coaacaanne amuritojoaain teeure. Jauriaanejein Cana Coaunera rai benatecuruhane baihate, jeriha Cana Coaunerane rijijieein canacaanu rai teeure. ⁶ Nii jaunne Tito rai aitocooanu leeochoauru rai caohacha ichaa, inaraacha taojiaa raa uha inara caje, jauriaa aihalune rijijieeine coina. ⁷ Inara leeochoauru amurijiriin esenetaain neein, cha que tonajelanaala leeochoauru rai erena inaan, itolere coitucuhin inara relaacaanune jaun

ríjijíeein jereein neeichene coina jatoroain, naonjoain neeichene jaun, níi ríjijíeein leeochoauru amuritoheriin, leeochoauru latíjiojoiin nenacaauru coroatajanequichene coina ichaquichenete ne. ⁸ Coatiha inara letoaa inara rai binaaun. Caohatiin ichacuruha leeochoaurune coitucuhin aina cuaain leeochoauru belaaichene coarateein inara netonai tenaa nainequichene coina ne aitoon. ⁹ Inarate jataain itolere que nelateein itolere ichana naineraneein nihane saíjíeein, jataain inara belaitohane jaun, aina cuaain rausiaenojooeein raotojooeein neeichene coina, inara coreniha cha que nelatihei ríjijíeein cairichei coaraain nihalu Jesocurisitone coitucuhiche.

¹⁰ Inara rai caohachanu quene, níi que inara rai aitoon. Inae inara, leeochoa jaanaa bana inae nitohanei ichana nunuheteichelune jaun, satono que tiaain ichana corajeeuche. ¹¹ Aihane jaun níi jauriaanejeein tenaa nunuheteichene bana corajeein teeichulune coarateeichelune ríjijíeein, enene tenaa nainequichene jeeonijihanaain tihajein leeochoauru coroatajaniha inaraacha teenu taojiaaichene nainacuche. ¹² Chunocoha Cana Coaunera rai cha tenaa jereein tenaa nainihane jeeonejeein tihante, raotojooeein níi níicha tei rareein Cana Coaunera. Coatiha cha sirinihane saíjíeein, cha tiha cachane jeriheí Cana Coaunera. ¹³ Coatiha cha sirineeichene nihanatiin, leeochoauru rai acaihaníjítein necairichaaichene coina erenaá nihein. Raujiaain ita ríjijíeein ita coroatajaneein níi cachane coinate erenaane. ¹⁴ Enate inara, acaauruhacha siriheí siriquichene jaun, acaauru rai tenaa nainequiche. Acaauru netonai cabaiha inaraacha siriheí sirichuruhane, inara rai netonai tenaa nainecuruhane coina. Nitohanihanete ita ríjijíeein inaraacha latei siríin neriquicheein, ita amuritoheriin sirina coacuelanaala. ¹⁵ Cana Coaunera Quiricha chuhane: “Níheí cautihei amuritoheriin raera rai. Níheichu lanaai fautaeriin raera rai,” naain laenanohinihane ríjijíeein.

Rai corihaneraauru aina Tito letoaaauruhane.

¹⁶ Nariha Cana Coaunera inara que coaaucaanne ríjitojooeein inara que coaauca Titone coina, casuujua ríjitojooeein rai suujua tihane coreniha. ¹⁷ Níi jaunte acaentonai inara que coaacane jaun, rai aitocoaanne tonoraain inae suujua caje coaanein inara coaraa uhe. ¹⁸ Níi Tito jiniichaaine inara rene leiníin cana nejera letoaaun. Acate raotojooeein coitucuuere leeochoauru Jesocurisito ranojoihuru, acaauru rai ichoteratenojooeein nerichaacheeine beebejia raotojooeeine jaun. ¹⁹ Níi jaunte níi ichoae tacaain aca janiichure Jesocurisito rai iclesianein nenacaauru, canacaanu aina amuhemujeein, cairicheinejeein nenacaauru rai Cana Coaunera que canacaanu suujua acatein nere tonoraain leeochoauru coroatajanena jerichaanune coaratihacaanune coina, taojiaain letoanojoin raeranu que canacaanu coroatajaneraanu que. ²⁰ Nitohaneeine ichana jerichaanu, nabana tonaain canacaanu que ereein neeuruha cachaaauru, níi leeochoauru coroatajaniha tenojoi canacaanuhacha taojiaí quene coataa. ²¹ Níi jaunna Cana Coaunera notaracaae, cachaaauru notaracaae, naonjoain itolereenein caohachaaain ichana jerichaanu.

²² Acaauru jiniichaai nechu leeochoauru cana nejeraauru caje unaa leiníin cana nejera letoaaun. Acate satíin canacaanuhacha ichai que canacaanu coroatajaneein, acaentonai ichaane coina jatoroain nihane coarate. Níi jaunte teriquicheein inara netonaine esenetaane jaun, jataain ena jeelai amuritoheriin ichana jere. ²³ Chunocohacuru inara caje: “Charíjí cachana caa inara aina uhin turue” naain Tito bajaauruhane: “Caate Faboro corihaneranein, cana coroatajanihane que coroatajaneranein nenaane,” naain acaauru rai beeuche. Jerichanetojooeein chu, níi coroatajaain aina unacaauru cana nejeraauru bajaeranihane: “Caaurute leeochoauru Jesocurisito rai iclesianein nenacaauru letononein unacaauru ne. Chaen techu Jesocurisito ere tonoraain, naitoonjoan icharaneí nenacaaurune,” naain acaauru rai beeuche. ²⁴ Chaen jataain acaauru belaaichene coarateechete: “Esinaenachuhisi catohanein ichaauruhane jaun, acaauru coreniha raotojooeein neeuruhate,” naain inara coreniha raotojooeein nihacaanune esenetaauruhine leeochoauru Jesocurisito rai iclesianein nenacaauru.

9

Leeochoauru cana nejeraauru rai inaraacha teenu.

¹ Inae raotojooeein inara rai bihanune latelanaala, tenaa nainequichene coitucuhanune jaunna canaacha esenetai coreniha cana nejeranein nenacaauru rai, taojiaain inaraacha letoaaenu que aitiin inara rai laenaeneun. ² Níi jaunna itolere bana raotojooeein Masedoniau nenacaauru rai, inara Acaiha bataneu nenaá Coriintoo neiniquichene, inae taolu ajaanaa situsina bana caje coaanein inae nitohanein leeochoauru cana nejeraauru coroatajanequichelu jatoroain neeine beebejeun acaauru rai. Níi ainate caohacha ichaa leeochoauru coroatajaniha ichaquichene coaraain, neleruhin amurijiriin acaauru netonai ichana corajeein, inae jatoroain neeure, acaauru netonai ichacuruhane coina.

³ Nii coaarunu quene caa cana nejeraauru letoaaun inara rai beranu que, letona jatoroain neeichene coina. ⁴ Nabana inae uhanune bana, canu aina uuruha Masedoniau nenacaauru tabaaurunijine, acaauru aina uhin jaiti ichaeneeichene jana inara rene turuhacaanune coataa. Nitohaneein ichaquichene esenetaain leeochoaauru rai beebelijhanune saijieein, jaiti ichaeneeichene jana turuhacaanunete laen jataain canacaanu rai necoejena tiha airiquicheein. Chaen techu, inara raajenihane inara rai nocoejena tiha airiquicheein. ⁵ Nitohanihane coataanejian, jauriaanejeein ichoaichaniha uhin inara coaraa uruha nii cana nejeraaurune jerichaaunne jaun, acaauru rai aitoon inara coaraa uuruhane coina. Jaiti nii aitocoichelune tocohaneein taojiaaichene nainaeneeichene, inara corootajanecuruha taojiaa quene coina. Nitohaneein inae jatoroain taojiaain neeiche jana, inara rene turuhacaanunete laen, esinae rauhijiriin chunaelanaala tenaa jereein teeichene coaratihaleeochoaauru amuritoheriin teriquicheein.

⁶ “Chunocoha corootajajeein temule jaerate, corootajajeein taicheein. Jana arajjiin temurate arajjiin taicheein,” naain niha erenaane que coaacuche. ⁷ Aihana jaun le cachaaurute naine suujua cuhane coacuhin tenaa jerihane jeonijihanaain tihane caohachae. Nainihe chunocoha tenaa jerenihane, tihane coina conujiha chunine. ⁸ Itolere quete inara corootajanereein Cana Coaunera, itolere bana latequichene rijijieein inaraacha latei siriin neeiche cauteinne, nii caute que leeochoaauru corootajaniha acaauru rai teein, naaonjoaain caohacha ichajeein ichaohichene coina. ⁹ Cana Coaunera Quiricha cuhane:

“Cairicheinejeein ichaonacaauru cachaauru raite,
chunaelanaala
acaauruhacha latei te.

Acate

chabana satonoelanaala

itolere bana

caohacha nejesina ichareein,”

naain laenanohineein ne. ¹⁰ Cana Coaunera temule jaera coina rai nucuhe teraneein lenonene maajeein teranihane jaun, nii rijijieein Aca inara rai arajjiin nucuhe tereein arajjiin temuhin arajjiin taojiaain neeichene, latejiojoiiriin nenacaauru corootajaniha teeichene coina. ¹¹ Nii ainata itolere siriin, cha latelanaala raotjoeein neein, jelai amuritoheriin leeochoaauru rai tenaa naineriquicheein.

Nii canacaanu aina, inaraacha letoaaenu inaraacha taojiaa corenihate, Cana Coaunera coroaecurureein leeochoaauru cana nejeraauru. ¹² Coatihaleeochoaauru rai lanaane jauncha, nii acaauru rai inaraacha taojiaa amarihacaanuhin, nechu Cana Coaunera coroaecuruha inara corenihane coinane amarichaanuhi. ¹³ Jesocurisito aina cuuain, enachasine ichaonaa que ichaohichene coaratihate nii inaraacha siriin taojiaain letoaaiche. Nii te coaraain Cana Coaunera coroaecurureein. ¹⁴ Nii ichoae tacaain techu, jataain inara belaaain, inara rai Cana Coaunera bajaaurureein, inara belaitoha Cana Coaunerane coaratihaleeochoaauru rai tenaa naineriquicheein.

¹⁵ Narihara Cana Coaunera, nitohane ichana nainichaachene jaanu tihane coreniha. Nihe que tonaain erenaanjaanu.

10

Afosotoroneein cocoinanohinihane coaaratenaa jeriha Faborone.

¹ Canuna Faboroneein inara belaiha Jesocurisitone rijijieein inara belaaichaaunne jaun inara rai aitoreeuni. “Inara caje coriaae nihanunejene, enaacha inara rai tonaain ereeun,” naauruhane coitucuhanune jaun. ² Nii jaunna inara rai aitoon, nii joareein cacha rijijieein, cha ichaa canacaanu beracuru aina, nii rucujueein neeichene jana, inara rene turunaa jerichaaunne jaun. Inae niritocuruhane rucuhecaaan acaauru ainane coina jatoroain urichaaunni. ³ Esinae rauhijiriina niqii cakanichaanu, nena niha chatohane ruuchenacaine, aihuruha Cana Coaunera coitucuelanaala nenacaurune rijijieein rucujuenihacaanu. ⁴ Coatihaleeochoaauru rai chatohanaine caa chauratane que jana, inara rene achunequuin neein rucuhehaacaanu. Nii canacaanu biji achunete Cana Coauneraacha ichana naineei caje unaanein, itolere que laraajjiin nena jerenacaauru amuritiin itajenaa naineranein nena ne. ⁵ Nitohaneine canacaanu que ereein, Cana Coaunera coitucuruha cachaaurune coina beebelijhacaanune caohateraauru itajerichaanuhin. Itolere cachaauruhacha coacune Jesocurisito rai teein nihacaanu, leinjiin Acaacha tonoraain neeuruha cachaaurune coina. ⁶ Nii jaunne esinae rauhijiriin, canacaanuhacha beebeljei esenetaain tonaraain neeichene, nii tonoranajerelanaala nenacaauru caseterichaanuhin.

⁷ Inarate itolere bana inaraacha coarai cacha esenetaquiche, itolereenein coitucuer-alanaala. Aihana jaun chunocoha Jesocurisitohacha jerei icharate, canacaanu netonai Jesocurisitohacha jerei ichacaanne coaraain coitucureein. ⁸ Caa cocoinanohi nichaanne roerohin canu ere tonoraichene coina inara counujichaaunne que coatiha coejinaaun. Cana Coaunera, canacaanu cocoinaain nihalu inara que Acanihane coitucueratihacaanune, nere tonoraain neeichene coinana jaun. Coatiha inara itajihacaanune coina, canacaanu cocoinaain niheilu Cana Coaunera. ⁹ Niheichu caa quiricha cuhane cuaain inara casataa aitohaaun. ¹⁰ Inara aina nenacaauru tabaaurute: “Nechu quiricha cuhaneicha cuaainjene mijiaaenein inara rai aitoon. Nete laen inae inara aina nihanune, inara rai tonaain mijiaaenein ereneeuni. Coatihaje cacha rai irihanune tonijaain cacha rai erenaa nainichaaunne coaalanaala,” naaure. ¹¹ Nena laen mijiaaenein erenaa nainenihacaanune saijieein, coriaae caje quiricha cuhane cuaain mijiaaenein aitocaaunne rijjijieein, inae inara rene turuhacaanune bana icharichaanuhine coitucuha nii aitine jerichaanu.

¹² Coatiha nii raajenhane necohasitaain nenacaauru rijjijieein nena jerihacaanu. Nete laen acaauru cha coitucureenihane jaun, leeochoauru amurijiriin niha nocoetiin raajenhane necohasitaare. ¹³ Canacaanu laen coatiha canacaanuhacha ichana nainei roerohin necohasitanaa nainihacaanu. Nii rijjijieein chu Cana Coaunera cachaauru relaacaanune jaauunru cojunacateranein nihane jaun, nii canacaanu rai cojunacatihane jaan roerohin turunaa nainihacaanu. Nii jaunte Aca canacaanu turuaelu Coriintoo neiniquichene rene tiaaajoain. ¹⁴ Aihana jaun coatiha nii canacaanu rai cojunaca roerohin turuhaacaanu. Chabana inara rene turuenihacaanune saijieein, ena turuhacaanune jana nihanena laen, canacaanu rai cojunaca roerohitiin tururichaanu. Canacaanune jaiti inara rene turueniha chunine jana, ichoaichaniha inara rene turuhin, Ichaonaa Enachasine teraniha Jesocurisitone beebejihacaanulu inara rai. ¹⁵ Coatiha chabana turuenihacaanune jaan turuhin, chuni amihaneero ruluhin neroranein nihaacaanu. Nitohanein canacaanu turunajanihei cunaa coacuelanaalane, inara ainaacha neein Cana Coaunera icharatenojoin amihanenaa ichajerichaanuhi. Aiha leinjiin Acaacha esenetaain ichaohin, ichacaanne jerequichenene airichaanuhin. ¹⁶ Chaen nechuh, nii neeichene jaan jelai caje coriaae cuhin, osa caje nichotenaa nainecurichaaaine beebejena jerichaanu leeochoauru rai. Nene laen, inae cachaauru relaauruha leeochoaurune jaauun turunaa jerenihacaanu. Nabana leeochoauru amihaneero ruluhin necohasitanaa tocohanihacaanune coataa.

¹⁷ Chunocoha raajenhane necoasitanaajerihane, Cana Coaunera coasitaainne. ¹⁸ Cana Coaunera coitucueraneei rai cachanein nena cachate, Cana Coauneraacha ichanohicha coasitaain ichoae, chabana raajenhane necohasitanaa coacuelanaala.

11

Afosotoneein niha nocoetonacaauru que ereereeca Faborone.

¹ Bajiaanachuhinti cha coitucuhi jaelorohe rijitoejin inara rai ereereecaunne rautaaain aonaeneiche. Atiin aonacuhene inara rai aitetoe coitucuhiche. ² Jataain leeochoauru esenetaain acaauruhacha ere tonoraain, Jesocurisito esenetaaichene jianequichene jaun rautaaeniha Cana Coaunerane jaan quene inara rai aitoon. Canune rai lanaacha ere tonoraain neeuruha enecurune rijjijieein, leinjiin Jesocurisitohacha ere tonoraain neeichene coina, rai inara teein inara que coitucuerateenulu. Nii jaunna leinjiin Acaacha ere tonoraain queecha coaauquiche leeochoanein inara suujua cuelanaalane coina aitoon. ³ Nena laen Eba coritaalu acanone rijjijieein inara coritaeranihane esenetaaichene coasihun. Nabana Jesocurisitohacha que coacuhin neeichene jianein, leeochoa que coaauquichene coataa. ⁴ Inarate inara relaacaanune jaan nihei que, nechuh nejelaunein cuaain Jesocurisito nihei que inara rai ereeuruhane rautatiin neeichene jaun, Cana Coaunera Suujue inae inaraacha esenetaailunihei esenetaain, osa caje ichotenojoineriquicheeine jaan, inaraacha esenetaailunihei esenetaaiche. ⁵ Coatiha nii inaraacha esenetaacuri, afosotonichaanune amurijiriin niha nocoetonacaauru fautaain nena jerinaaun. ⁶ Cacha rai irihanune que nelatinaaun niqiu, nena laen esinae rauhijiriin coitucuein banjelanaala. Niite raotojoejin coitucuhiche inara, satiin canacaanu ichanaa coaaranein neeichene jaun.

⁷ Inara rai baaso ichaana, inara caje core bajaalanaala inara fautaeriinein nena rijjijieein neein inara relaauunlu ichoteratenojoejin nerichaacheeine que, canu amurijiriin neeichene jerenacaun. ⁸ Nitohaneine inara caje chaelai bajanaa coacuelanaala, leeochoauru Jesocurisito ranojoejin nenacaauru coriqui ruluera tocohaneein raaunlu, inara coroatajanena nainichaaune coina, canu rai teeuruhane rijitoejin raanune jaun.

⁹ Coatihachu inara aina nihanune bana, inara caje cha lateein cha bajaain nerejeto-haaunlu. Masedoniau caje uhin turunacaauru cana nejeraauruhachate canu rai canuhacha latei terejetocurelu. Aihana jaun coatiha inara caje cha bajarejeto-haaunlu. Nirjijeeine itolere bana nereeunni. ¹⁰ Nitohaneeine satiin Acaiha batane sacutaain turuhanune jaauru nainein neeunlu, esinae rauhijiriin Jesocurisito coitucuhin rijijieein nuroonjoan tonoraain nihanune jaun. Nerinaain canu caje nii ruluera. ¹¹ Coatiha inara cotaiha aitohaaun. Jataain inara belaichaaune jaunne aitoon. Cana Coaunerate jataain inara belaichaaunne coitucue. ¹² Nena laen inara aina inae canuhacha ichailu ichajeein sacureeunni, nabana nii canacaanu rijijieein raotojoein nena coaaua nocoenacaauru rausiaecaaunne coataa. ¹³ Acaaurute nechu casejenein, Jesocurisito letono afosotoniha nocoetocure. Nete esinae acaneein aitocurene. ¹⁴⁻¹⁵ Coatiha enaacha nihei nitohanei. Moconajaera netonai, Cana Coaunera cononiha nocoetiin tocohanein nedaane jaunte, rai letonocuru netonai rijijieein neeuruhane jaun, cacha caohacha rijijieein inanacaure. Nete, caohacha ichacurenihane jaun, ecu tihane bana casetecaain itajenojoiniha cuu-reein moconajaera aina jiniiquiin.

Jesocurisito letono afosoto nihane jaun necairichaa Faborone.

¹⁶ Nacoauneeine coitucuhichene coina inara rai aitoreeunni. Jiaonriha cha coitu-cuenihanune jaun leinjiin jaelorohe rijijieein iriha canu biha chunine. Atiin canu aonacuchene inara rai aasaeriin necoasitaete aonaquiche. ¹⁷ Coatiha jeriha Cana Curu-anaane jaun nii necoasitarihaauni. Nechu cha coitucuhi rijijieein ereerecaane jaune aitoreeunni. ¹⁸ Coaracuchenachuinti, Suujua caje rocohin niicha ichai coasitaauruha nii leeochoaurune, nii rijijieinechu canuhetonai necohasitareeunni. ¹⁹ Inarate niqui itolere coitucuhiche. Nete cha coitucuelanaala nenacaauru cachaauru inara relaauruhane, acaauru aonaain acaauru rautatiin neeiche. ²⁰ Nitohaneechene jaun te inara basijiauhin, inara coritaain, inara que jaolequiin, inara meri faoracaain, naaonjoauruhane niha natiin acaauru abaantaain neeiche. ²¹ Jataaine cojeeun, nelatihei rijijieein nii aihu-ruhane tocohanein nenaanainenihacaanune jaun. Nene laen, necoasitanaa coaau-curuha nii leeochoaurune canuhetonai necohasitareeunni. Cha coitucuhi rijijieeine ena caa ereerejeun. ²² “Canacaanune Ebereeo nichaanu” naauruhane, canuhetonaine Ebereeo neeun. Jana, “Canacaanune Isaraelita nichaanu” naauruhane, canuhetonaine Isaraelita neeun. Jana, “Canacaanune Abaraauun nefoeratenichaanu” naauruhane, canuhetonaine Abaraauun nefoerateneeun. ²³ Jana, “Canacaanune Jesocurisito letononeein nihacaanu,” naauruhane, canune jataain acaauru amuritoheriin acaneein neeun. Cha coitucuhi rijijieein aitocoaunne nihanatiine, esinae rauhijiriin aitoon. Canune acaauru amurijiriin amihanein araaisaain caesero cuhane enoanojoneein, acaauru amurijiriin mainajeriin bisinojoneein, araai saain onaa caje nichoteein, naajoaain neeun. ²⁴ Saoqui sai cuhanete, nichatachoonca isocoon tacanei bisicha que canu casetecaure Jorioocuru. ²⁵ Nii rijijieein techu nichata sai cuhane enuha que canu faojaain, lesajei que ajeri que canu bodoosihure. Nichata saicuhanetechu naluha cuhanune jaan botena jaun ohanune rai neeunlu. Nii jaunna lesajei que cucuana cataaun, lejiichoo lejanotiinein neeunlu. ²⁶ Araai saain nucuhe cuhane amuhanune jaaurune necairichanaa coaraaun. Tabaauru que canu basijiaauruha asijiautoorune que, chatohanein canu teeuruha canu araachuru Jorioocurune que, nejelau cachaauru nihanatiin chatohanein canu teeuruhane que, naaonjoainunri que casihun. Jerichanejeeinechu, neseeuu nihanune jaauru, bero cuhane, cucuhana cuhane, naaonjoainunru nihanune jaauru, necairichanaa coaraain neeun. Nii rijijieinechu, necairichanaa coaraain neeun, nii Jesocurisito coreniha cana nejera niha nocoetonacaauru cataaun nihanune. ²⁷ Chaenechu mainajeriin amihanein necairichanaa coaraaun. Tabaauru que sinilanaala, tabaauru que mijitena aina cocoirena abaantaain, naaonjoaun. Araai saain tabaauru que lenoninaaun. Jelarona caaunne taba que necairichaanu neniha canu cajionene jaun.

²⁸ Nitohanein itolere que necairichaanune saijieeine, jeelai amuritoheriin satiin Jesocurisito ranojoneein nenacaauru iclesiauru que coacuun. ²⁹ Nii jaunna chunocoha cunaitihane inaderaaun coreniha. Jana chunocoha suujuateeuruha baasonein suujua coaraane coinanete, jataain canu baijiae. ³⁰ Canu necoasitanunena nelatenihanune nainejein canuhacha ichai que necoasitareeuni. ³¹ Cana Curaanaa Jesocurisito Inaca Cana Coaunera itolereenein coraenojoneein nenaate, esinae rauhijiriin nohanelanaala aitocaaunne coitucue.

³² Damasoco nihanulune banate, *rey* Aretasi rai coberenadoroneein nena rai coar-diaauru letoaelu, nii nese rai rijia bacuujuuuru nainein neein canu cojoaain canu mucuuruhane coina niqui. ³³ Nete nii coitucuriin, omari seonjoa cuhane canu teein, nii

nese rai rijia bujuau, acuujuu laojoiri ucuun nenea cuhane cuaain canu faauruhane jaun acaauru caje nichoteeunlu.

12

Notajaain que necoiticueratiha Jesocurisitone beebijiha Faborone.

¹ Nihei chaelai que rai cainera, raajenihane necohasitaain niha cachane. Nena laen canu, canu notajaain canu que niicha ichai coiticueratiha Cana Curuaanaane bereeunni inara rai. Aihana jaun coatiha canu raajenihane necohasitaa aitorihaauni. ² Inae lechoonca jena jaanacaa Jesocurisito esenetaeranichaaunne dede nichata burihu amanojoinichaaunlune. Nechaainti canu jaberoconeein amanojoine nihanulune canu suujueneein amanojoin nichaaunlu. Coatiha coitucuhaaun, Cana Coauneraachate coitucuuje. ³⁻⁴ Nena laen esinae rauhijiriin dedeeu amanojoineein, ecu chabana aohanraai erenaa aonaaunlu. Nechaainti canu jaberoconeein netiin aonaenihanulune, canu suujueneein netiin aonacaaunlu, Cana Coauneraachate coitucuuje. Nihei chuni cacha que chabana aohanratenojoineein nihei nii canuhacha aonai erenaa. ⁵ Chunocoha nitohaneein nihanena naineun coasitaanune. Nene laen caraajenihane niritiin necohasitaanaa naineneeun. ⁶ Coatiha esinae niqui, necohasitaanune nohaniha aitorihaaun, esinae rauhijiriine casajenelanaala aitoreeun. Nena aitona jereneeun, nabana ainhanune saijieein nechu canu esenetaera coina aitoha canu beeuruha cachaaurune coataa. ⁷ Nitohaneein canu notajaain niha Cana Coaunerane aina cuaain nabana canunein nihanune roerohin necohasitaanune coataate, leinjiin moconajaera tenojoji cunai tocohaneein, ojoa que foconojoji rijitocojoaain canu jaberoco cunaitaerate Cana Coaunera. ⁸ Nii jaunne niqui, canu jaberoco caje nii cunaitaera jaohane coina nichata saain Cana Coaunera rai aitoon. ⁹ Nete, “Nelatelanaala nenacaauru aina cuaain canuhacha ichana nainei coaratihanune coina ichacaune jaunte aaicha. Jataain, ii belaitohanune jereeine jaunte nii aaicha,” naain canu tonorae Cana Coaunera. Nii jaunne, canu rai niritoha Cana Coaunerane jaun, jataain rachoojeein neeun, chaque nelatenihanune saijieein canu aina cuaain niicha ichana nainei ichaa Jesocurisitone coina. ¹⁰ Nii jaunna nelatenihanune que ereein, latijiojiriin, arinojoineein, Jesocurisito coreniha necairichaaun, naonjoaain nihanune saijieein jataain rachoojeein ichaaon. Nitohaneeine, itolere que nelatihei rijijieein nihanune saijieein, jataain itolere que laraajiin neeun.

Coriintoo Jesocurisito ranajoineein necaauru iclesiacuru que jataain coaauca Faborone.

¹¹ Inara canu rai lerateechene jaunne, cha coitucuhi jaelorohe rijijieein inara rai ereerejeeun. Inara, canu coreniha erenaa nainequichene saijieein, acaauru fautaain nelatenihanu que, inara rai ereeuruha nii Jesocurisito letono afosoto niha nocoetonacaaunune jana, acaauru rijijitojoineein acaauru esenetaain acaauru ere tonoraquichene jaunna aitoon. Coatiha nii canu amurijiriin nenaajeriha nocoein ereeuruhane que tonajihaaun. ¹² Nena laen canu Jesocurisito letono esine nichaaune jaun, inara abantaain itolere cojoelanaacojoai ichaain inara notajaain neeunlu. Nii cajete esinae rauhijiriin canu afosoto esine nichaaunne coitucuhiche. ¹³ Inara rai cotainacai que irihanune, canu que inara suujua acatecuhe. Jerihane leeochoaauru Jesocurisito ranajoineein nenacaauru iclesiacuru caje, canuhacha latei bajarejetocooaunlune rijijieein, inara caje canuhacha latei bajaenihanune jaauunne jerihane, inara rai baaso ichaaunlu.

¹⁴ Inae jatoroain nihanu, nacoauneein inara coaraa uhanune coina. Quete nichata sareein inara rene turuhanune. Nenechu inara caje canuhacha latei bajaanune coina ainereeeunni. Coatiha inaraacha sirii latichaaune jaun coina airinaauni. Inara caohachanu que inara coroatajanichaaune coinane inara rene turuha ureeunni. Rai bereecuru caje cha lateein nelanaalate, rai bereecuru rai acaauruhacha latei tein ne acaauru inaca. Nii rijijieeinachu canuhetonai inara inaca rijijieein nihanune jaun, inara rai nelatichaaune coina neeun. ¹⁵ Nii jaunne, acaihaniji canuhacha ichana nainei ichareeunni inara caohachanu que. Canu jaberoco nihanatiine inara coreniha tereeeunni. Nete, nitohaneein inara caohachanu ichaain, jataain inara belaaun inara coroatajanena jereein nihanune saijieein, canu que nererojoecaain, canu coointeein, naonjoaain neeiche.

¹⁶ Coatiha niqui inara rai chatohanei ichaain nihaaunlu. Nete inara tabaauru: “Acaauru coritaainjena baasoneein osa que acaauru ichao saruerateeun,” naaure. ¹⁷ Niheichu coatiha nii cachaauru canuhacha letoaauri que, inara coritaeratihaaunlu. ¹⁸ Canu jerichaaune jaunna, nii coroatajai cana nejeraauru aina Tito letoaauru, inara coaraa uhanune coina. Chaen techu inara raotojojeein Tito aina ita rijijieein ita suujua que suujuaain, inara coroatajanichaaunlune coitucuhiche. Nii jaun chasiina inara coritare Tito.

¹⁹ Jerihanete: “Canacaanu que inara suujua acatequichene coinajecha inara rai aito-coaanu,” naaiche. Nete aine. Nitohaneini coacuelanaalane Cana Coaunera notaracaae,

cojoerihu Jesocurisito letononeein nihacaanune jaun, coitucuhichene coina aitocoaanu. Satiin caa inara rai canacaanu aitoonjoate, jelai amuritoheriin Cana Coaunera coituhin ichaohichene coinanera canejeraaauru. ²⁰ Inara coaraa uhanune bana, baasonenein neeichene jana inara eruhanune rautaenihanune, inara netonai rautaeneeichene coataane aitoon. Nii jauna ita suujua rijijieein coacuelanaala, ita que necoelaain, ita cotaairiin, inara rainuhacha que coacuhin, leochaauru cairichaa nohanein, ita que ereein, necohasitaain, ita caje neleruhin, naaonjoaain neeichene jana, inara rene turuhanune que necoatoot. ²¹ Chaen nechu nacoauneein inara rene turuha uhanune jana, inae Jesocurisito esenetaeraneein neeichene saijieein, chabana nitohanei osa que nesaruna naineniha cachane saijieein, inara amute quicha aina osa que nesaruhuin neeichene Cana Coaunera notaracaee inara que necoejeein chanareeunni.

13

Acaauru suujuateein necoiha Faborone.

¹ Nii inara coaraa urichaaunine quete, inae nichata sareein inara rene tururichaaunine. Aihane jaun nii caitono tocohanein niha chatohanei rucuhencaine, nihanete ne coroatajaain nichatajaain, naaonjoaain baaso ichaane coaarain beranu. ² Nii jauriaa osa que nesarunacaauru rai, satiin inara rai, naaonjoaain raine caa coriaae caje coauneein aitoreeunni. Nii inara coaraa uhanune coroata sacuhane, caraajenihane inara rai aitocooaanlune rijijieein, inae nacoauneein inara coaraa uhanune bana, niha chatohanei ichara inara janane inae laen nii baaso ichara que canu suujua acaterinaauni, ³ Jesocurisito letononeein aihanune esenetaeneeichene jaun. Coatiha chaque nelatenihane jaun, inara aina niicha ichanenu ichaai Jesocurisito. Acate inara que itolere que laraajihane coaratena naine. ⁴ Esinae techuhisi cairichei ichara rijijieein coroso que tein atinaaurelu niqúi. Nete niicha ichana nainei ichaain ichatihalu Cana Coaunerana jaun enanetojoein ichoae. Nii rijijieein nechu, canacaanu netonai nelatihei rijijieein nihacaanune saijieein, niicha ichana nainei ichaa Cana Coaunerana aina, aina jiniiquuin ichaohin laraajiin nerichaanuhin inara coroatajanichaaunne coina.

⁵ Aihana jaun inara raajenihane inara suujua cuhane Jesocurisito esenetaeraneein neeichene jaun, esinae rauhijiriin baaso ichaeneeichene coaracuche. Tana inara aina niha Jesocurisitone coitucuhichene. Nii jaun coujunojoinequichene rijitojoein inae baaso ichaquichene coitucuriquichene. ⁶ Nena laen canacaanu jerichanejeein nii leechanein coacuelanaala nihacaanune coaraain coitucuhichene jerichaanu. ⁷ Nii jaunna Cana Coaunera bajaacaanu inara coreniha. Nabana nenacaain baaso chaain neeichene coataa. Coatiha canacaanu baaso ichacaanuna jaun nihei. Nechu inara caohachanu ichaquichene jerichaanuna jaunna canacaanu baaso ichara rijijieein aitocoaanu. ⁸ Nitohaneeine nihacaanu, canacaanuhacha esenetai que jaoleconaa nainenihaaanune jaun. Acaihaniji nii canacaanuhacha esenetai rai caohachanuhachane ichana jerichaanu. ⁹ Nii jaunna nelatihei rijijieein nihacaanune que rachoojoein nihacaanu. Nii aina nellararajiaain Aca jerihane rijijieein, baaso ichaelanaala neeichene coinana, inara rai Cana Coaunera bajaaebajajeein nerichaanuhi. ¹⁰ Nitohanihana jaunna inara coaraa uhane ajiniha caa inara rai been laenaun. Nabana Jesocurisito cocoinanohineein nihanune coarateein, jataain mijiaineein inara rai aitocooaanune coataa. Coatiha inara itajihanune coina, cocoinanohineein nihaaanlu, raujaain esinae coujuriu Cana Coaunera cachanein neein, itolere bana jelai amuritoeriin coitucuhajeein ichaohichene coina, inara coroatajanichaaunne coinane cocoinanohineun.

¹¹ Inae satononejeeine jianichaaunne coina caa aitoreeunicha canejeraaauru. Jataaina jiniiquuin raotojoein ichaohin, inara ichao rucujueein baaso ichana coacuelanaala ichaohichene jereun. Esinae rauhijiriin corajeein, raotojoein ita suujua rijijieein coacuhin ichaaoche. Raotojoein ichaohacachene coina cana belaitora Cana Coaunerate inara coroatajanereein. ¹² Coujuriu Cana Coaunera cachanein, jelai amuritoheriin ita belaaain ita rai ereein neeuche. ¹³ Satiin Jesocurisito coreniha cana nejeraneein nenacaaurute inara coaacure. ¹⁴ Cana Curuaanaa Jesocurisito, inara rausiaemiiin cana belaicha Cana Coaunera aina. Cana Coaunera Suujue itolere bana inara aina neeine raotojoein neeichene coina.

Galasia batane nenacaauru rai Faborohacha letoai

“Inara coaaucaun,” naa Faboro.

¹ Canuna Faboroneeun. Coatiha, cachaauru canu cocoaainaan canu letoain nihei. Jesocurisito aina rai Inaca Cana Coaunera- nii ohane caje ichateralute canu cocoaainaan caletoaain nelu. ² Cau canu aina nenacaauru- canejeraauru aina jiniiquin neeinna, satiin Galasia batane que Jesocurisito ranojoneein neiniquichene rai caa quiricha laenaun. ³ Cana Inaca Cana Coaunera, rai Calaohi Jesocurisito, naaonjoainuri aina jiniiquin raotjoein neeichene jaanu teeuruhine inara rai. ⁴ Nii Jesocurisitote cana osa coreniha ohelu, cau chauratane que itolere curuaanaanein niha moconajaerane jaun aina jiniiquin caseteco coaracaachene rai nena caje, aina cuain cana ichoteratihane coina, nitohanein jeriha Cana Coaunera jaun. ⁵ Nii coreniha Cana Coaunera coroaecuruhine itolere bana. Nitohanemiin.

“Coatiha nihei nii baiha cana ichoterateraanu,” naa Faboro

⁶ Jataaine inara cojoelatoon, inara belaiha rai Calaohi Jesocurisitone coreniha inara raain nihalu Cana Coaunera saijieein, nii niicha tei erenaa que jaolequinn leeocho cana ichoteranihei erenaa sacuhichene jaun. ⁷ Nete nene leeocho cana ichoteranu erenaa. Inara laurijiracuru tabaaurute, inara rohecaain, nii inara ichoteranein niha Jesocurisitone que erenaa corenaa jerecure. ⁸ Nete laen, inae nii inara relaacaunne jaan corenaa coacuhin leeocheanein nena erenaa que inara relaera nihane casetecareein Cana Coaunera. Canu leeocho erenaa que inara relaunne nihanatiinte canu casetecareein Cana Coaunera. Leiniin anjera dede caje fauhin, leeocho erenaa que inara relaane nihanatiinte casetecareein Cana Coaunera. ⁹ Jerichanetjoeine nacohaanein caa aitoreeunni. Chunocoha inae nii jauriaanejeein nena erenaa inara relaacaunne jaan corein leeocheanein inara relaerate casetecareein Cana Coaunera. ¹⁰ Coatiha baaso ichaenihanune caohacha ichacaunne coaracuruha cachaurune jerenacaun aito-haaun. Cana Coaunera baaso ichaenihanune caohacha ichacaunne coitucureein. Jana jerecuruha cachaurune rijijieein jerichaanne coatiha esinae rauhijiriin Jesocurisito letononein nerihaaun.

Jesocurisito letono Afosoto niha nunuhetihane biha Faboro.

¹¹ Aonacuche canejeraaurune caa que inara rai aitete coitucuhiche. Coatiha cacha suujua caje unaa nihei nii osa caje cana ichoterateraanu erenaa- caa inara rai canuhacha beebejei. ¹² Niheichu, leiniin cacha nii que canu relaain niheilu. Leiniin Jesocurisito-hachate canu que nii coitucueratein nelu.

¹³ Nii coitucuhichene rijijieeine, canuhetonai jaiti Jorionichaanune ichao que icho-hanune bana Cana Coaunera rai Jesocurisito ranojoneein nenacaauru- iclesiacuru laurichuru que nejeratein, acauru rohecaain acauru itajena jereunlu. ¹⁴ Nii Jorionichaanune ichao que jaiti ichaohanune banane, jataain leeochoauru canu araichuru, canu rijiu nenacaauru amurijiriin canacaanu foerateracuru ichao rijijieein ichaohin, nii canacaanu ichao corera caohatein beraain nerejetoonlu. ¹⁵ Nete, inae catohanein rai letononein nihanune coina- jaiti nejanoenihanune jana canu janiiin canu raain nelu Cana Coaunera, jataain canu belaitohane jaun. ¹⁶ Nii jaunte, inae nitohanein jerihalune jaan que inae tihane jaun, canu que rai Calaohi coitucuerate, coreniha osa caje nichoteeurichaan cachaurune beebijhanu Jorioniheichuru raine coina. Coatiha nii chuni aina ereein aihaaunlu. ¹⁷ Coatihachu, Jerosaleeun nii canu ajiniha Jesocurisito letono afosoto nein nenacaauru coaraain acauru rai irihanune coina cuhaaunlu. Nitohana coacuelanaalane jauriaanejeein Arabia batane cuhin- nii baiha Damasocoo cauha uunlu.

¹⁸ Nii baiha nichata jaanacaain catiaanne Jerosaleeun cuunlu, ecu Fedoro coaraain coitucuhanune coina. Ecuna aina neeunlu lechoonca saouqi janohin. ¹⁹ Nena laen, leeochoauru afosotooru coaraeneunlu, acaihaniji cana Curuaana Jesocurisito ocoala Saantiaaachane coaraaunlu. Ecu, niheilu nii baiha chuni. ²⁰ Cana Coaunera notaracaene esinae rauhijiriin nohanelanaala aitiin caa laenaun inara rai.

²¹ Nii baihane Siria, Silisia, naaonjoaiunru batanecuru cuunlu. ²² Nete, jaiti raajenihane canu coitucurenelu Jodea nenacaauru- Jesocurisito ranojoneein nenacaauru iclesiacuru. ²³⁻²⁴ Raujiaainchate: “Taolu jauriaa cana que nejeratein cana rohecaain cana itajena jerera jetaote, inae enene amuhemujeein caa canacha esenetai erenaa que cachauru relae,” naain canu benaa coitucuhin, canu coreniha Cana Coaunera coroaecurelu.

2

Afosoto niha Faborone esenetaauruha leeochoaauru afosotoorune

¹ Lechoonca jena jaanacaain nii baiha catiaainne, nacoaaneen Jerosaleeun cuhacaan-ulu Berenabeen aina. Chaen nechu canu jiniichaaain Tito netonai aamaanlu. ² Nitohaneen cuhanune jeriha Cana Coaunerane jaunne ucuuae cuunlu. Inae turuhinne, ecu nenacaauru Jesocurisito ranojoihunru coaraneen nenacaauru aina nejesinajeein ita taojiaain, “Naaonjoaainne Jorioniheichuru rai ichoteratenojoinichaachene que erena be-bejeeun,” naai beeu acaauru rai, nabana joareein cachaauru relaa canu beein baasoneen caetena coaacuruhane coataa. ³ Nete, ecu niha canu aina Tito-Curiecocuru caje nenaanihane saijieein, jaberoco macohi cari saeratihane coina aitocurene saain nii ecu canu aonajeurerauru. ⁴ Nii janate, nechu joaenreein acaneen nelanaala Jesocurisito coreniha cana nejeraauru niha nocoetonacaauru- canacaanu que nasiin turuure nechu esinae rauhijiriin- Moisesa rai Cana Coauneraacha tei rauhi tonoraelanaala Jesocurisito aitoonjoaacha tonoraacaanune coaracuruhane coina. ⁵ Nena nii aansijiiniiji acaauru ere tonorana jerenihacaanu, nabana inae inara relaacaanune saijieein nii inara relaacaanune jaan jianeen acaauru esenetaaichene jerenihacaanune jaun.

⁶ Nii iclesianeen nenacaauru curuaanaa neen coitucunojoneen nenacaauru, coatiha nii canuhacha beebejei baiha cuaain cha beeuruhi. Nete leeochoaauru curuaanaa nee-uruhane niha natiin, canu curuaanaa neeurene, namute cacha rai chaneen niha cachane niha natiin leeochaneen coaraeniha Cana Coaunerane jaun. ⁷ Nitohaneen canu relanaa coacuelanaalate, Cana Coaunera, Jorioocuru rene cuhin acaauru relaa Fedorone coina letoaalune rijijieein, Aca, Jorioniheichuru rene cuhin, acaauru netonai osa caje ichoteratenojoneen neeururichaaane beebejihanune coina canu letoaane que inae nainacure. ⁸ Nitohaneente, nii jeelai Cana Coaunera, afosoto neen Fedoro cocoinaain Jorioocuru rene letoaera- afosoto neen canu netonai cocoinaain canu letoaelu Jorioniheichuru rene.

⁹ Nii jaunte, nitohaneen inae Cana Coaunera, nii canu rai amihanenaa tihane esenetaauruhane jaun, acaauru amihaneeo que acaauru coroatajanera neen Berenabeen aina canacaanu raauruhane coaratiha, satiin notaracaee canacaanu belaaain raotojoein canacaanu raure, nii ecu nenacaauru rai jataain leeochoaauru amurijiriin nelateineen acaauru coaraneen nenacaauru, Saantiaao, Fedoro, Joaan, naaonjoainuri. Nitohaneen canacaanu raante, Jorioocuru aina neen acaauru relaauruhane tonohanau canacaanu netonai Jorioniheichuru rene cuhin acaauru relaacaanune jerecure. ¹⁰ Raujiaainchate laen inae jauriaalu caje coauneen coaaucaanlune rijijieein, cairicheihuru coacuhin acaauru coroatajanichaanu chaelai quene coina canacaanu rai aitocurelu.

Antioquihau Fedoro suujuatiha Faborone

¹¹ Nena laen, Antioquihau nihanune jana canu rene turuha uha Fedorone bana, rai nacatiha neen aitoonlu raujiaain baaso neen ichaane jaun, ¹² jauriaanejeein Jorionihe-ichuru aina lenoneen naaonjoaane saijieein inae ecu turuuruha Saantiaao laurichuru-Jorioneen nenacaaurune jana inae nii Jorioniheichuru caje nelerue Fedoro, nii ena turunaa jaberoco cari macohi moloorera coasihane jaun. ¹³ Nii jaunte nitohaneen baasoneen ichaa Fedorone rijijieein ichacure leeochoaauru Jesocurisito esenetaeraauru Jorioocuru, Berenabeen netonaine maajeein. ¹⁴ Nii jaunne, nitohaneen esinae rauhijiriin naaonjoaain osa caje ichoteratenojoneen nerichaacheenne que cana relaalu Jesocurisitone rijijieein ichacurenihane coaracaanune jaun, satiin ecu Jesocurisito esenetaeraneen nenacaauru acatiha nii Fedoro teteriin: “Chanuna jataain baaso ichaai Jorioniheichuru rohecaain, Jorioneen nihacachene ichao rijijieein ichaoruhane coina. Ii Jorioneen, inae acaauru ichao rijijieein jauriaa ichaohilune saijieein,” naain rai aitoonlu.

Esenetaauruhane corenihachate Jorioniheichuru aina jiniiquii osa caje nichoteeurureen Jorioocuru

¹⁵ Canate cana foerateracuru caje coauneen Jorioneen nihacache. Coatiha leeochoaauru cachaauru, nechu Cana Coaunera coitucuelanaala neen osa que nesarujuuein nenacaauru rijijieein nihaacache. ¹⁶ Nete laen, nii Moisesa rai Cana Coaunera tenojoi ichaanaa rai rauhi tonoraa cachane niha natiin, itolere niicha ichai ujuaihonihe caje nichotena nainenihe coitucuhacache raotojoein. Jesocurisito esenetaa cachenete laen, itolere niicha ichai ujuaihoneen nihane caje ichoteratenojoneen nereen. Nitohaneen nii Moisesa rai Cana Coaunera tenojoi-rauhi esenetaain tonoraain niha cachane nihanatiin, itolere niicha ichai ujuaihoneen nihane caje nichotena naineniha cachane jaunejian, canacaanu netonai Jesocurisito esenetaacaanu.

¹⁷ Nitohaneein itolere canaacha ichai ujuaihoneein nenea caje cana ichoteratiha Jesocurisitone jaanna, osa que nesaruhiñ nihakache. Aihei, coatiha Jesocurisito esenetaacacachene osa que nesaruha ahaacache. ¹⁸ Inae nii Moisesa rai Cana Coaunera tenojoi rauhi jianichaaunne saijieein, nacoauneein rijijieein nenea jerichaaunena laen osa que nesaruha aicheeun. ¹⁹ Esinae rauhijiriin, Cana Coaunera tenojoi ichaonaa que ichaohanune coinane Moisesa rai jauriaa niicha teilu rauhi tonoraain ichaohanune jianeunlu. ²⁰ Nitohaneente coroso que ohin, itolere baaso ichajeein ichaohanune jaan itajeein canu ichao coreein, canu suujueniha rai Suujue te Jesocurisito. Aihana jaun, jataain canu belaitohane jaun, canu coreniha ohalu Cana Coaunera Calaoi Jesocurisitone esenetaanune jaunne, acaacha que jaaequiin ichaon. ²¹ Coatiha canu belaihane jaun, canu rai Cana Coauneraacha tei ichaonaa que jaoleconaa nainihaaun. Nitohaneein itolere canaacha ichai ujuaihoneein nenea caje cana ichoteraneein niha nii Moisesa tenojoi rauhine chujianra, inacojoein cana coreniha orelu Jesocurisitona.

3

Moisesa rai rauhi aina canaacha esenetai.

¹ Galasia cocoaichacuru- aansocuru. Cha inara suujua auhacaain inara ichao core, cha coitucuhi rijijieein ichaohichene coina. Nii coataane niqui, esinae rauhijiriin cana coreniha Coroso que ohalu Jesocurisitone coitucuerateein, inara que coarateein inara relaacaanulu. ² Raujiaain canu tonoraachene coinane, inara caje bajareunni: Moisesa rai rauhi tonoraachene jaunna, inara rai Suujue tein nihalu Cana Coaunera. Tana, nii inara relaacaanune esenetaachene jaun inara rai Suujue tihalu Cana Coaunerane coitucuhichene. ³ Jataainachura cha coitucuhi rijijieein neeiche, inae acaihanji que Cana Coaunera Suujue raachelune saijieein, jerecuruha cachaaurune rijijieein ichaohin nichotenaa coaauquichene coinane. ⁴ Jataainachura inacojoein, nii caohacha- inaraacha esenetai jianeriguiche caohacha naineeinte. Aihei jerihane. Coatiha inacojoein nihei. ⁵ Nii inara rai Suujue tein cojelanaacojoai ichaa Cana Coaunerane, coatiha nii Moisesa rai rauhi tonoraachene jaun ichaai. Inae nii inara relaacaanune jaan aonaain esenetaachene jaunte ichae Cana Coaunera.

⁶ Coaracuchenachuhinti, rai aitoha Cana Coaunerane esenetaain quecha jaacocha Abaraanne jaun, nii esenetaane corenihacha niicha ichai ujuaiho nelanaala tein raa Cana Coaunerane. ⁷ Aihane jaun, satiin Cana Coaunera esenetaain que jaaequiin nenacaauru, Abaraaun nefoerate esine neein neeururichaaaine coitucuhin neeuche. ⁸ Inoaclu jaiti turueniha Jesocurisitone ajiniha caje coauneein, nitohaneein Jorioniheichuru netonai, itolere niicha ichai ujuaihoneein neeuruhane caje niicha ichai ujuaiho nelanaala tenajarichaaaine jaunte: “Satiin caa chauratane sacutaain nenacaauru cachaaurune ii aina cuaain rausiaereunicha,” naain Abaraaun rai beein, nii caohati erenaa raotono laenaeratelu Moisesa que rai Quiricha Inoaensi cuhane Cana Coaunera. ⁹ Aihana jaunte, nii esenetaalu Abaraaun ne rijijieein esenetaerate rausiaereein Cana Coaunera.

¹⁰ Nitohanihana jaunte, nii Moisesa rai rauhi tonoraain ichaoha cachane nihanatiin caseteco coaraa cureein, “Caseteco coaraate cureein, jitaain caa rauhi laenanohi tonoraclanaala nenea,” naain beein laenaratihalu Moisesa que Cana Coaunerana jaun. ¹¹ Nitohanihane jaunte, rauhijiriin nii Moisesa rai rauhi tonoraain ichaoha cachane coreniha coatiha caohacha ichaeraneein tein rarinaain Cana Coaunera. “Jesocurisito esenetaain quecha jaaequiin nenaate caohacha ichaeraneein tein rarein Cana Coaunera,” naain laenanohineein nihane rijijieein. ¹² Nete laen, nii Moisesa rai rauhi, raujiaain esenetaa cachane coreniha ichoteratihane coina aitelanaala: “Esinae rauhijiriin aitoha nii rauhine rijijieein, leinjiin niji cautijjaelanaala tonoraerate ichaereein,” naain laenanohineein ne. ¹³ Nitohaneente, cana cairichaeranu que niha nii rauhine jana, caje cana ichoteratihane coina leinjiin oosaona rijijieein cana osa coreniha ohelu Jesocurisito. Nii quete: “Niicha ichai ujuaihoneein nenea- saain enuha que ucuun tein atinanohi cacha,” naain Cana Coaunera Quiricha cuhane laenanohineein ne. ¹⁴ Nitohaneente ichaelu Cana Coaunera, satiin cachaauru rausiaaecane coina, Abaraaun rai aitohalune rijijieein, Jesocurisito aina cuaain Jorioniheichuru netonai rausiajeein, nii esenetaain quecha jaacohacachene, nii naitoonjoan rai Suujue tiha cana raine coina.

Moisesa rai rauhi aina, cana rai tihane coina Cana Coaunera aitoonjoan.

¹⁵ Aonacuchene inara rai, joenreein cacha rijijieein inara rai aitete coitucuhichera canejeraauru. Leinjiin cacha, chaelai ichaane coina aitiin laenaain, ecu tein curuaa laenaa ne. Nihei nii niicha laenai jochin, niheichu nii niicha laenai jaonaa nainihe chuni. ¹⁶ Nii rijijieente, Abaraaun aina rai nefoerate, naaonjoain rai, esinae rauhijiriin niicha teenu tihane coina aitelu Cana Coaunera. Coatiha: “Nefoerateeuru,” naain

laenanohinihei Cana Coaunera Quiricha cuhane. Nitohaneein arajii que aitelanaalate leinjiincha que: “Ii nefoerate,” naain laenanohineein ne. Jesocurisito quete nii aite. ¹⁷ Naaonjaain quene inara rai caa aitoon; Cana Coaunerate, Abaraaun aina cuaain cana rai niicha teeni tihane coina esinae rauhijiriin nohanelanaala aitelu. Inae jauriaanejeein Abaraaun rai besihalune baiha jena fasha jaanacaneein catiaainte nena ne nii Moisesa rai rauhi. Nii jaunte, nii ichoichaniha Abaraaun rai aitosihalune jaan itajenaa nainene Cana Coaunera. ¹⁸ Nii Moisesa rai rauhi aina cuaain nii Abaraaun rai niicha benatei tiha Cana Coaunerane, coatiha chaque nelaterihei nii cana rai niicha benatei. Nete niha Moisesane ajiniha Abaraaun aina cuaain cana rai niicha teenu tiha core colanene cointate aitelu Cana Coaunera. ¹⁹ Aihana jaun chaque nelate nii Moisesa rai rauhi. Acate, turuha nii nefoeratenaa- nii Abaraaun rai naitoonjoane reeintiaain, esinae rauhijiriin tonoraain ichaoreniha cachaaurune coaratihane coina tenojoinnein nelu. Rai letono aanjera quete nii rauhi teratelu Cana Coaunera. Jana Moisesate cachaauru rai beraneein nelu. ²⁰ Nete laen, bera colane raajenihane nii niicha teenu que aitelu- leinjiin acaacha neein nena Cana Coaunera.

Naaonjoaain cointate nelu nii rauhi.

²¹ Cana Coauneraacha ichanenu aina ita rijijieein niha nii Moisesa rai rauhina jaunna nii niritiin niha. Aihei, coatiha ita rijiihai. Nii rauhi, cana rai ichaonaa teranihanechujianra, satiin nii rauhi tonoraain nena, itolere canaacha ichai ujuaihonnein nena caje nichoteein nerichaachena. ²² Nete, Cana Coaunera Quiricha aina cuaain, satiin nii Moisesa rai rauhi tonoraain nenihacachene coreniha osaonaneein nihacachene coitucuhacache. Nitohaneein coitucuhin, Jesocurisito esenetaacachenete, inae nii Cana Coauneraacha teenu ranaa nainerichaachein.

²³ Nii jaunte, jaiti turueniha nii canaacha esenetai jaeconaanajane jana, caseteco coaracaachene coina mucuhineein cana sirilu nii Moisesa rai rauhi, turuha nii canaacha esenetaine reentiaaojoaain. ²⁴ Nii Moisesa rai rauhite, canaanaihuru amaa beraichane rijijieein, Jesocurisito rai cana amaeranein nelu, nii Jesocurisito esenetaacachene, itolere canaacha ichai ujuaihonnein nena caje ichoteratenohinein nihacachene coina. ²⁵ Nii jaunte laen ena, inae turuha nii jaecohacachene jaan canaacha esenetaine jaun, cana beraichanein niha nii rauhine caje mituhacache. ²⁶ Nitohaneein inae Jesocurisito esenetaachene jaunte, satiin inara, Cana Coaunera calaohi rijijieein neeiche. ²⁷ Inae nii esenetaachene aina cuaainte baotisaain coujunacatenohinein Jesocurisito aina neeichene, niicha tei ichaonaa que ichaohiche. ²⁸ Aihana jaun, Jorionein, Curieconein, letononein, nirijieein letononelanaala, quichaauru, enecuru, naaonjoaainein neeichene nihanatiin, inae nihei nii que cha. Inae Jesocurisito aina jiniiquin neeichene jaunte, lelaurijiei caje ranojoinnein nena rijijieein neeiche. ²⁹ Nii jaunte, Jesocurisito esenetaeranein neeichene jaun, Abaraaun nefoeratenein, nii rai tihane coina Cana Coaunera aitoonjoalu raeranein neeiche.

4

¹⁻² Naaonjoaane jaunne caa inara rai aitoon. Jaiti canaanainiha nii itolere rai inaca rucuhele eroranein neeninet, jerichanejeein letono rijijieein ne, esinae rauhijiriin satiin nii rucuhele erora nihane saijieein, jaiti canaanai nihane jaun. Nitohaneinte leeocho cacha que beraichaa in ne jinaa tiha inacane jaan que tihane reeintiaain. ³ Nii rijijieein techu, jaiti turueniha Jesocurisitone bana, nechu cana itajeranuneein caa chauratane que nena que beraichaa in nihacachelu. ⁴ Nete, inae nitohanihane coina jinaa tihalune jaan que inae turuhane jaun, rai calaohi letoaelu Cana Coaunera, cachanein leinjiin ene caje nejanoane coina. Acaachate cana amute cachanein nii Moisesa tenojo rai tonoraera rijijieein ichoaelu. ⁵ Nii corenihate cana cairichaeranein niha nii rauhine caje cana rocchin nelu, rai calaohinein cana tein cana raa Cana Coaunerane coina. ⁶ Nii jaunte, inae esinae rauhijiriin rai calaohi nihacachene coaratiha rai calaohi Suujue te cana suujueniha Cana Coaunera. Nii rai Suujue cana suujueniha neein: “Ofa,” naain Cana Coaunera bajae. ⁷ Aihane jaun inae ii, nii rauhi tonoraeranein nihee. Iite, inae Cana Coaunera calaohinein neei. Nitohanein rai calaohineine jaunte, Aca jerihane rijijieein, ii que banjiainein nena raeranein neriquin.

Jesocurisito esenetaeraauru que suujuaa Faborone

⁸ Jaiti, Cana Coaunera coitucuelanaala neeichene banate, cha nelanaala nena- cana coaunera niha nocoetonacaauru letononein nerejetocoichelu. ⁹ Nete laen, inae enene Cana Coaunera coitucuhichene jaun, inara coitucue Cana Coaunera. Aihana jaun, chana coaiteen nacoaanein nii chaque nelatiheichuru- cairicheinein nenacaauru tonoraain letononein nena jeriquiche. ¹⁰ Nitohanein neeichene jaunte, nii enanetojoein

jauriaa aichejetocoichelune rijijieein, atenecuru, cojoinacaauru, ajaanaacuru, naaon-joaihunri cojoinaca que turuhane inara rai chosichuru corojeein bitoaaiche. ¹¹ Nii jaunne jataain casihun, cacoichana aina cutaain inara relaanulune saijieein nitohaneein neeichene jaun.

¹² Canejerauru, canu Jorionichaaunne jaunne niqiu nii taolu inoaelu nenea rauhi tonoraain ichaorejetoonlu. Nena inae enene nii jauriaa nii rauhi tonoraelanaala ichaore-jetocochene rijijieein inae enene ichaon. Aihana jaun nacoauneein nii rauhi colane inoaelu ichaohichelune rijijieein ichaaoche.

Nii jauriaanejeein inara relaanulune bana coatiha canu que jaoleconaa coaaueehichelu. ¹³ Nenacaantejia cunaitichaaunne saijieein jauriaanejeein inara rai ichoteratenojoi-neein neriquicheeine beebjihane bana, jataain rachoojoeiin canu corojeein canu raaichelu canu coiintena coacuelanaala. ¹⁴ Nii cunaitichaaunlune banate, esinae rauhi-jiriin, nii canu cunai coreniha canu que jaolequelanaala, niheichu canu coiintelanaala, naaonjoaain leinjiin Cana Coaunera letono- anjera aina Jesocurisito raera rijijieein canu raaichelu. ¹⁵ Chanuna jana chaen, inae enene nii aachelune rijijieein rachoojoeiin nenea naineneeiche. Esinaete chuhisi niqiu, nii cunaitichaaunne jana rachoojoenaa caaun roconacainiha inara notane jana nihane, inara nota rocohin teriquichelu canu rai. ¹⁶ Nitohaniane saijieein rauhijiriin nohanelanaala inara rai aitocoaune jaaunna inara que nejatena nichaun.

¹⁷ Nii cachaaurute niqiu jataain inara aina nenea jerecure. Nete, caohachaain inara tenaa jerenacaun aihurene. Nechu canacaanu que jaolequiin, acaauruhacha tonoraain neeichene cointe aihure. ¹⁸ Esinaetechuhisi niqiu caohachae, leeochoaauru cachaauru rai caohacha ichacaane coaaucaane. Aiha esinae rauhijiriin acaauru rai nelatenu nihane. Nete itolere bana coacuelanaala, inara aina nihanuneecha que coacuruhane nelatene. ¹⁹ Cacalabi rijijieein neiniquichene corenihane, jataain coacuhin cunaiteeun. Charijjeiin teenti, canaanai janoanaa jerihane cunae rai neba, nii rijijieeine inara coreniha cunaiteeun. Nirijieeine, itolere bana cunaiteeriin nereeuni, esinae rauhijiriin jeriha Jesocurisitone rijijieein neeichene reeintiaaajoain. ²⁰ Bajaana chuhinti ena inara aina neneeun, canu raajenhane inara rai leeocheenein raotojoeiin aitocoaunne coina. Nena inara caje coriaae nihanune jaun inara aina cha chana coitucuneeun.

Acara aina Sara

²¹ Inara, Moisesa tenojoi- rauhi tonoraain nenea jereraauru, canu rai aitococheneena jerecure. Tana esinae rauhijiriin, aitohalu nii Moisesa rai rauhine aohanraaneein neeichene. ²² Aonacuche: “Coroatajaante canaanai sirilu Abaraaun. Leinjiin rai calaohite sirilu rai coseenra neein nenea Acara aina. Jana, nii leeocho rai calaohi coroatajate sirilu rai comasai esine neein nenea Sara aina,” naain aitohane coitucuhichene. ²³ Nii jaunte, nii rai coseenra aina Abaraaun siri- rai calaohi cacanichaachene ichao rijijieein nihane coina nejanoaelu. Nete laen, nii rai comasai esine- Sara aina niicha siri- rai calaohi, rai aitohalu Cana Coaunerane jaan nainaane coina nelu. ²⁴ Naaonjoaane jaunte nii nitohane, nii coroatajai Abaraaun comasaichurute, coroatajaain cana aina niicha ichanenenu ichaa Cana Coaunerane coujunacanein neeure. Nii Acarte Sinaai bichataneu, Moisesa rai ajeri caje nenea- tabara que tein laenanohineein nenea- rauhi tihalu Cana Coaunerane coujunaca ne. Nii rauhi tonorana nainelanaala neenihurute nii coina nejanoaain neeure. ²⁵ Nitohaneinte, nii Arabia nenea- Sinaai bichataneu Moisesa ranojoi rauhi tonoraeranein, Jerosaleen cocoachanein nenacaauru foeratera ne Acara. ²⁶ Nete laen cana, nii Jerosaleen cana que banihatein coaananojii cocoachanein niha-cachene coina, nii comasai esine Sara aina Abaraaun siri- nefeeratenein nejanoaain nihacachelune jaun, rai calaohi esinenein nihacache. ²⁷ Nii quete:

“Rachoojoein neeu canaanai sirina inaelanaala nenea ene, cojioriin rachoojoeu cha-bana canaanai sirineeine saijieein.
Jaoleneein neeinne nihanatiin, lanaaona amurijiriin arajiin canaanai siririquiine jaun,” naain laenanohi ne.

²⁸ Canejeraauru, ichaane coina aitohalu Cana Coaunera, Abaraaun raine rijijieeinte nenaanelu Isaca. Nii rijijieeinte inara netonai nenaaneei neeiche. ²⁹ Nii bana cacanichaachene ichao rijijieein Acara aina Abaraaun siri rai calaohite nii Cana Coaunera Suujue ichanohinein nejanoanaa Isaca ichao rohecaelu. Nii rijijieein techu enanetojoeiin inara netonai rohecaure nii Cana Coaunera Suujue ichanohinelanaala nenacaauru cachaauru. ³⁰ Nete nii que: “Nii rai calaohi aina, nii ii coseenra sitaute amuhine. Coatihai nainihe, nii ii comasai esine aina iicha siri- ii calaohi aina, nii ii rucuhelu eroranein nihane,” naain laenanohinein ne Cana Coaunera Quiricha cuhane. ³¹ Aihana jaun,

coatilha nii coseenraneein nenea nefoerateneein nihaacache. Nii comasai esineneein nenea nefoerateneeinte nihaacachera canejeraauru.

5

Inae Moisesa tenojoi rauhi caje jianacoon nihaacache.

¹ Jesocurisitote, Moisesa tenojoi rauhi coreniha caseteco coaracaachene rai nenea caje cana rocohin nihane jaun, inae raotojoeiin jianacoon nihaacache. Aihana jaun, naini-heeiche nacoauneein nii Moisesa tenojoi rauhi tonoraain nenacaauru aina acaauruhacha ichai ichaain nihache.

² Canu Faboro nichaaunne aonacuchena, inara rai aitete aonaquiche. Aitocuruha Jori-ocurune rijjijeein nii Moisesa rai ruhun tonoraain inara jaberoco macohi cari saerateeichene, coatilha inara rai cha que nelateein nerinaain jianacoon neeichene coina Jesocurisito esenetaaichene jaan. ³ Coaiteen nacoauneeine aitoon. Chunocoha Jesocurisito cachaneein nenea Moisesa tenojoi rauhi caje ichoteratenojoeiin nihalune saijjjeiin nacoauneein nii rauhi tonoraane coina rai jaberoco cari saerateein nenaate leinjiiniji cautijiaelanaala nii Moisesa rai rauhi tonoraanete ne. ⁴ Inara, inae jauriaa jeriha Jesocurisitone rijjijeein ichaohichene coina esenetaaichene saijjjeinte, ena Moisesa rai rauhicha tonoraain nenea jeriquiche, Jesocurisito aina inara belaiha Cana Coaunera jaan que jaolequin. ⁵ Nete laen cana, rai Suujue cana rai niicha tei aina cuaain esenetaacachene jaun, itolere canaacha ichai ujuaihoneein nenea caje nichoterichaacheinne que jaaequiin cohajihacache. ⁶ Aihana jaun, Jesocurisito aina jiniiquin nihaacachene, inae nelatihei cana jaberoco macohi cari saerathacachene. Esenetaain queecha jaaequiin nihaacachenete laen nelate, nii esenetaain nihaacachene aina cuaain ita belaaain ichaohacachene coina icharihanine jaun.

⁷ Inarate niqui inae esenetaain queecha jaaequiin neeichelu. Chariji cacha inara coritaane jaun, nii inaraacha esenetai tonoraain neeichene jianequiche. ⁸ Tana Cana Coaunera jerihane jaun inara cotijiaain nihalune coitucuhichene. ⁹ Nete, "Aansijiin coerati que rai coliha jasiithacanete, jitaain nii rai coliha ichonai coeralae," naain nihane coitucuhiche. Nii rijjijeeinte leinjiin cacha inara ichao auhacaain aasaeraneein ne. ¹⁰ Nena canu, leochaneein inara suujua cuaaichene coataa, inara corootajanerichaaain cana Curuaanaa Jesocurisitone esenetaain. Nete laen, nii joaenreein inara suujua auhacaera cacha casetecareein Cana Coaunera. Coatilha chunocoha aihane nihanatiin que Suujua acatena nainerinaain.

¹¹ Canejeraauru, jauriaa aihanulune rijjijeein enanetojoeiin rai jaberoco macohi saerateuruha satiiin Jesocurisito esenetaeraaurune coina acauru conujichaaunne, coatilha canu cairichaaaururihei Joriocuru. Nitohaneein jerecuruhane rijjijeein nii Jesocurisito beratenojoi beebelijhanune acauru baijiaenerichaaunne jaun. ¹² Nete, raajenihane jitariin rai jaberoco molohin jaoruhana nii inara suujua roerochaeraaurune caohachae.

¹³ Canejeraauru, inarate cha ujuaihonelanaala jianacoon raotojoeiin neeichene coina, cotijiaain ranojoeiin neeichelu. Nete, inae cha ujuaihonelanaala neeichene jaun, naineneeiche inara suujua letono rijjijeein cha ichaain neeichene. Nenacaantejia caohachae nii amuritoheriin, ita belaaain, cha lateein niha leochane corootajaneein, naajoaain neeichene. ¹⁴ Satiin nii rauhi aitoonjoan cajete leinjiincha neeje. Acate: "Chamute cacha belaaain ichaao, ii raajenihane ii jaberoco belaaine rijitoejin," nae. ¹⁵ Aihane jaun, nii que necohalajiin neeuche. Jana necohalajilanaala nejesinajeein ita aina obaaejeriin, ita cotaairiin, naaonjoaain neeichenete inara raajenenihane nitajeriquicheein.

Joanreein cacha ichao aina, Cana Coaunera Suujue tenojoi ichaonaa

¹⁶ Nii jaana inara rai aitoon, jeriquichene rijjijeein baasohacha que coacuhin ichoaelanaala, jeriha Cana Coaunera Suujuene rijjijeein coacuhin ichaohichene coina. ¹⁷ Nii cana suujua cuhane baaso canaacha coacuite, cana aina Cana Coaunera Suujue ichanenu caohateraneein ne. Nii rijjijeein techu nii cana suujua, Cana Coaunera Suujue que nejeratanaaneein ne. Nii corenihate inaraacha ichana jerei ichana naineneeiche. ¹⁸ Nete esinae rauhijiriin, inaraacha ichanenu ichaquichene coina inara rai beraneein niha Cana Coaunera Suujuene, inae nii Moisesa tenojoi rauhi rijjijeein cha ichaquichene jianeriquicheein.

¹⁹ Caaintiaai, "Acauru acaaurute, jeriha suujuene rijjijeein baaso ichajeein ichaaoe," naain coitucuhacane. Nitohaneein ichaonacaaurute, sinijeranelanaala nenea ene que ichaojeraquin, rai chosi rai niicha teeuri iniho que lenoneein, naaonjoaunre. ²⁰ Chaen techu, acauru chosichuru corojeein, benaneneein, ita cointeein, ita coana jere-lanaala, ita que necolajaaumaritiin, enaacha obajeein, ita amurijiriin nenea coacuhin, ita caje neleruhin, acaauruhacha coaacuruhane rijjijeein neeuruha leochaaaurune

jereein, ²¹ ajetoritiiin, achotoritiiin, naajojoaain neeuruhane cajete enaacha nitohaneein ichaonacaauru cachaauru coitucuhaca. Nacoauneeinne inararai aitoreeunni, que nainaaain ichaohichene coina. Nitohaneein ichaonacaauru, coatiha Cana Coaunera Cojoanona que ichaonaa nainecuruhi.

²²⁻²³ Nete laen Cana Coaunera Suujue tenojoi ichaonaa, ita belaaain, rachoojoeiin, raotojoei ichaonaa que ichaohin, cha abaantaain, cana rai chaelai que cainaane latelanaala cacha rai cha teein, nii cana ichao corenaa coacuelanaala, leeochoaauru amurijiriiin nenea coacuelanaala, cana suujua letono tonoraelanaala nihacachene coina, naonjoaain nihacachene jaanu teraneein ne. Coatiha nihei nii chuni rauhi nitohaneein ichaohacachene caohatera. ²⁴ Nitohanihane jaunte, Jesocurisito ranojoeinein nenacaauru, inae coroso que teein itajera rijijieein, itolere rai nichao rijijieein ichaohin neosateein necairichanaa, rai suujua baaso, naonjoaihunri itajein inae ichoae. ²⁵ Nii jaun, inae ena Cana Coaunera Suujue aina ichaohacachene jaun, coanete jeriha Cana Coaunera Suujuene rijijieein ichaohacache. ²⁶ Aihane jaun, necohasitaain, ita amuritona coacuhin, itaque necoelaain, naonjoaain nenea nainihaacache.

6

Le cachanequichene ita coroatajanecuche.

¹ Canejeraauru, osa que nesaruha chunocohane coaraquichene, inae inara Cana Coaunera Suujue que suujuecohichene jaun, rai aitocuchete raajenihane baaso ichaane coitucuhin rai suujua coaraain ichaohine. Nete inara netonai, nitohaneein coujunojoeinein neeichene coataa que necohalajiiin jataain belaaain rai aitocoichene caohachae. ² Nejesinajoein itolere que ita coroatajanein neeichenete, esinae rauhijiriiin jeriha Jesocurisitone rijijieein ichaoriquicheein. ³ Jana chunocoha, chanelanaala nihane sajjieein leeochoaauru amurijiriiin nenea coaacuaneete raajenihane necoritareein. ⁴ Nii jaunte caohachae, le cachaauru baaso ichaelanaala caohacha ichaane coitucuhin, raotojoeiin rachoojoein nihane caohachae. Nete laen, leeochoaauru baaso ichacuruhane coaraain, acaauru que necohasitaain rachoojoein nihane caohachae. ⁵ Aihana jaun, le cachaaurute naine itolere niicha ichai coitucuhin rai suujua coaraain ichaane caohachae.

⁶ Ena Nenea Cana Coaunera Ere que relanojoeinein nihane, nii relaera coroatajanemiin itolere niicha sirii que.

⁷ Jiaonriha inara raajenihane necoritaaichene. Chateeinti baaso ichae, niite baaso raeraneein nereein. Jana caohacha ichaerate caohacha raeraneein nereein. ⁸ Nitohanihana jaunte, chunocoha rai suujua letono baasohacha ichajein ichaonaa itajereein nii baaso- rai suujua cuhane coacuhin niicha ichai. Nete laen, chunocoha jeriha Cana Coaunera Suujuene rijijieein itolere caohacha nejesina ichajein ichaohane, nii caohacha- rai suujua cuhane coacuhin caohacha niicha ichaite chabana sanaacharanejoein nenea ichaonaa que tereein. ⁹ Aihana jaun, caohacha ichacaachene coiantein jianena nainihaacache, inae cojoanona que turuhane bana cana rai cainanohinerichaaain nii canaacha ichaine jaun. ¹⁰ Nii jaunte, satiin rai, nainichaachene jaan que leeochoaauru belaaain coroatajanein nihacachenete caohachae. Chaen jeelai amuritoheriin nii canaacha esenetai coreniha cana nejeraneein nenacaauru coroatajanein nihacachenete caohachae.

Acaauru suujuatein acaauru rai necoiha Faborone

¹¹ Enane laen, canu raajenihane canu biji que caa quiricha laenaan. Nii jaunte, tabaanae caa canuhacha laenai. ¹² Nii inara jaberoco macohi cari molohichene coina inara rohecaeraaurute, nechu rai lauri aina caohachaaain nenea jerenacaan aitocure. Nabana Jesocurisito esenetaeranein neeuruhane coitucuhin acaauru sooruhane coataa acaauru coasiha. ¹³ Nete, acaauru jaberoco macohi cari moloerateein neeuruhane nihanatiin, satiin aitoha nii Moisesa tenojoi rauhine rijijieein tonorana nainecurene. Chaen techu, inara netonai inara jabereco macohi moloerateeichene, inae coujunaca siriha inara jaberocoque que necohasitaauruhane coina nii inara rohecaeaure. ¹⁴ Nena laen canu, joaereein coreniha necohasitanaa naineneun. Canu coreniha coroso que ohalu Jesocurisitone corenihachane naineun acaacha coasitaanune. Nitohaneein, canu coreniha coroso que ohalu Jesocurisitone jaun, coitucuelanaala ichaonacaauru cachaauru ichao rijijieein ichaonaa nainihaan. Niheichu Cana Coaunera coitucuhichuru nihanatiin, canu arinaa nainecuruhi acaauru rijijieein ichaohanune coina. ¹⁵ Coatiha chaque nelatihei, cana jaberoco macohi cari moloerateein, moloeratelanaala, naonjoaain ichaohacane. Jesocurisito esenetaacachene jaunte, ena coaunanojoi nihacache. Niite jataain nelate.

¹⁶ Satiin caitoonjoan tonorain ichaonacaauru cairichaojoaain coaramii Cana Coaunera, raotojoein neeuruhane coina, satiin Cana Coaunera cacha esineeuru aina jiniiquiin.

¹⁷ Ena caje coauneen, inae nenacaaen canu cairichaerateeichene jerinaaun. Inae esinae rauhijiriin Jesocurisito letononeen nihanune coujunacaneen cajabereo que, canu bisihuruhane jaan cure sirichaaune jaun.

¹⁸ Canejeraauru, cana Curuaanaa Jesocurisito jataain jelai amuritoheriin coroaheen neeichene jaanu teeine inara rai. Nitohanemiin.

Efesoo nenacaauru rai Faborohacha letoai

“Chatohaneiche,” naa Faborone

¹ Canune, Cana Coaunera jerenohineein rai Calaohi Jesocurisito cococainanohineein rai afosoto Faboro neeun. Efesoo satiin, Cana Coaunera cachaneein rai Calaohi Jesocurisito esenetaeraauru raine caa quiricha laenaan. ² Cana Coaunera aina rai Calaohi Jesocurisito inara rai raotojoein neeichene jaanu teuruhinete raotojoein neeiche.

Naaonjoaante Jesocurisito aina cuaain rai cachaauru rausiaje.

³ Cana Curuaanaa Jesocurisito Inaca Cana Coaunera coroaecaachenete ne. Acate dedeue cana suujue que itolere caohacha ichaain cana rausiaje, rai Calaohi Jesocurisito cachaneein nihacachene jaun. ⁴ Jaiti cana rai chauratane coaunaane ajinihate, cana janijiin cana raain nelu Cana Coaunera, rai Calaohi Jesocurisito aina cuaain cha ujuaihonelanaala notaracaae que banijiaineei rai cachaneein nena coina. ⁵ Jataain cana belaihane jaunte, rai Calaohi Jesocurisito aina cuaain rai calaohineein nena coina ichae Cana Coaunera, nitohaneein coausihalune rijijieein. ⁶ Nitohaneein raotojoein nena coina cana belaiha cana rausiaeca jataain niicha belaa- rai Calaohi Jesocurisito aina cuaaine corenihate, itolere bana Cana Coaunera coroaecaache. ⁷ Jataain cana belaitohane jaunte, rai Calaohi coichana aina cuaain cana osa caje cana rocohin, cana que suujua acatelu Cana Coaunera. ⁸ Nii cana rai itolere coitucuhin, itolere que nainaan, naaonjoain ichaohacachene jaannu tihane cajete jataain cana belaitohane coitucuhacache. ⁹ Chaen techu nitohaneein cana belaitohane jaun, cana que nii asinojoneein nena niicha ichaneni niicha coocui coitucuerate. ¹⁰ Inae cuu tihane banate, nii aitiin coaualune rijijieein nii naitoonjoan nainaan, satiin nere tonoraauruha chauratane que nenacaauru, dedeue nenacaauru, naaonjoainurine coina satiin curuaanaanein rai Calaohi terein Cana Coaunera.

¹¹ Acate cana janijiin cana raain nelu, rai Calaohi Jesocurisito aina cuaain rai calaohi rijijieein cana que banihatein niicha rucujuei tiha nii coausihalune rijijieein, niicha jerei ichaane coina. ¹² Nitohaneente jauriaanejeein cana raain nelu Cana Coaunera, rai Calaohi Jesocurisito esenetaain queecha jaaequiin ichaohacachene, cana ichao coaraain, niicha ichai coroaecuruha cachaaurune coina. ¹³ Nii rijijieein techu, esinae rauhijiriin inara osa caje nichoteriquicheeine beeuruhane aonaain, Jesocurisito esenetaain jerihane rijijieein ichaohichene jaun, rai Suujue aina cuaain rai cachanequichene cojunacate Cana Coaunera, nitohaneein ichaane coina aitohalune rijijieein. ¹⁴ Rai Suujuete nii cana que banihatein niicha rucujuei tihane jaan rarichaacheinne cojunacanein ne. Nitohaneente ichareein Cana Coaunera, satiin nosa caje ichoteratenojoniha rai cachaneein neenihurune coaraain, itolere ichana nainihane coitucuhin coroaecuruha cachaaurune coina.

Coitucuurera rai, cha coitucuuruhane jaanu tiha Cana Coaunerane coina bajaa Faborone.

¹⁵ Nitohanihane jaunne, Cana Curuaanaa Jesocurisito esenetaain, satiin Cana Coaunera cachaneein nenacaauru aina ita belaaain neeichene coitucuhanune jaun, ¹⁶ inara coreniha bajaanune nainein inara coacuhin, Cana Coaunera coroaenajacoon. ¹⁷ Cana Curuaanaa Jesocurisito Inaca necaohachaain nena Cana Coaunera cajene bajaaun, inara rai inara suujue cuhane chacoitucuhin neeichene jaanu tihane, nii caje inara aina niicha ichana jerei coitucuhin, jelai amuritoheriin Acanihane coitucuhin neeichene coina. ¹⁸ Chaen nechu, “Naaonjoain cohajihacachene coinete cana raain nera,” naain coitucuhichene coina inara suujua que coitucueratiha Cana Coaunerane coina caje bajaaun. Jataainte itolere caohacha amurijiriin necaohachae satiin rai cachaneein nenacaauru que banihatein niicha rucujuei. ¹⁹ Nii rijijieein nechu chabana satonoelanaala nena niicha ichana nainei ichaain, esenetaeranein nena coina ichaane coitucuhichene coina caje bajaaun. ²⁰ Nii jeelai jataain laraajiin mijiaineitiin nena niicha ichana naineite coaratelu, o caje rai Calaohi Jesocurisito ichatein que jauriinein tein, ²¹ itolere cococainanacaaihuri, curuaanaacuru, naaonjoainuri amurijiriin cococainanacainein niha ena janona que, chaen nii baiha neeni janona que, naaonjoain quene coina. ²² Nitohanein itolere curuaanaanein Jesoso cococinaante, satiin niicha ranojoihunru, rai cachaneein nenacaauru iclesia curuaanaanein telu, acaauru suujua raujiaeranein nihane coina. ²³ Nii jaunte, satiin niicha ranojoihunru- rai jaberoco iclesianein neeuruhane jaun, itolere que Jesocurisito corihaneranein neeure. Nii Jesocurisito corenihate ne satiin itolere. Nihei colane nena nainihei itolere cautene rijihuru.

2

Jataain cana belaiha Cana Coaunerane corenihate cana osa caje nichoterichaacheein

¹⁻² Jauriaalute, ichaauruha cana rai chauratane sacutaain nenacaauru cachaaurune rijijieein, baaso ichaechajeein osaque nesarujueein ichaohichene jaun, nitajenaanein nerejetocoichelu, Cana Coaunera coitucunaa jeriheichuru suujua saruera moconajaera inara suujua saruhane rijijieeincha ichaohichene jaun. ³ Nitohaneainte jauriaa joareein cana suujua letono rijijieein, baaso ichaechajeein jerichaachene rijijieein ichaorejetocooachelu satiin. Nii jerichaachene rijijieein, cana suujua letononein baaso ichaechajeein, osa que nesarujueein ichaohacachelune jaunte niqui, cana casetecaane rai nelu Cana Coaunera. ⁴ Nete jataain cairichaaajoaain cana coaraain cana belaihanee jaun, nii osa que nesaruhi inae nitajenaa neein nihacachene jana, ⁵ rai Calaohi Jesocurisito aina cuaain, cana osa caje cana coulucihin nelu Cana Coaunera, chabana nitajenaa charanejeein nena ichaonaa que ichaohin nena nainichaachene coina. Jataain caohachanjihane jaunte, inara osa caje nichoteeichene jaanu terate inara rai. ⁶ Nii jeelai Acate, inae ohacachene bana, nitaje rai niha cana suujuene jana, o caje rai Calaohi Jesocurisito ichtatuhani jiniichaan cana suujue ichtatein raain, rohan cana suujue lauriaelu dedeeu. ⁷ Nitohaneainte ichaelu, caa baiha rai Cojoanonaa neeni que neein jataain cana belaiha rai Calaohi Jesocurisito aina cuaritaainne coitucunojoneein nihane coina. ⁸ Inara belaiha Cana Coaunerane jaunte nii esenetaachene jaan aina cuaain nii nichoteeichene jaan raain neeiche. Nii jaun coatiha inara raajenihane inaraacha eruinein nihei. Acate inara rai Cana Coaunera tenojoneein ne. ⁹ Coatiha inara raajenihane inaraacha ichai que nii inara osa caje nichotiheiche. Niicha ichoteratenohineinte nii inara osa caje nichoteeiche. Nii jaun nainiheiche inara raajenihane, nii inara osa caje nichotenaa rijitiin, nii que ereein necohasitaachene. ¹⁰ Acate rai Calaohi Jesocurisito aina cuaain cana coaunaain nelu, coujuriu rai cachaneein, aca- Cana Coaunera nihane corojeein, ita belaaain, chaelai latein neeuruha leeochoaurune, acauru corootajaneein, naaonjoaain nii inoaenlu coaasihalune rijijieein nihacachene coina.

Jesocurisito corenihate, leeochangein nii chuni coaraelanaala ita aina raotojoeein niha-cache

¹¹ Inara Jorioneneeichene jaunte, “Jaberoco cari moloelanaala nenacaauru,” naain inara curuaateure Jorioocuru. Jana acauru Jorionecuruhanete, rai jaberoco cari molooruhane jaun: “Canate laen, Jaberoco cari moloorula neein curuaacaache,” naain raaje necurujuateure. ¹² Esinaente chuhisi jauriaalu, inara Jorioneneeichene jaun, Jesocurisito cachanein nena nainelanaala, niheichu Isaraelitacuru rene turuhin, ita rai ereein, naaonjoana nainerejeteneichelu, nii que coacuhin neeuche. Chaen techu, nii niicha ichanenu naitoonjoan tenaa nainenelu inara rai Cana Coaunera, inara que jaolecuhane jaun. Nii jaunte colane nena rijijieein, inara corootajanerihanine cohana coacuelanaala nitajenaanein neeichelu. ¹³ Nete satiin coreniha ohalu rai Calaohi Jesocurisitone jaun, nii rai coichana aina cuaain coreniha atiin Jorioneneeichene saijieein inara raain ne, inara netonai esenetaachene jaun. ¹⁴ Nii Jesocurisite, canacaanu Jorionichaanune, inara Jorioneneeichene aina ita que nejeratenaanein ita coarajenaa caje, ita jaberoco que jaberocona rijijieein raotojoeein ita belaaain, ita corootajaneein, naaonjoaain nena coina, nii ita que nejeratenaanein nihacachene jaan itajeein, lelaurijiei caje nena rijijieein rai cachanein cana te. ¹⁵ Nitohaneinte nii tonoraain niha cachane coina nena rauhi caha relaalune jaan itajelu nii Jesocurisito. Nitohanein itajeeinte, le laurijiei caje nena rijijieein cana raain ne, jiniiquiin raotojoeein neein le laurijieein rai cachanein nena coina. ¹⁶ Canacaanu Jorionichaanune, inara Jorioneneeichene aina lenoneein, inara loreri asaa turunaa nainelanaala, naaonjoacaanune janate, coroso que ohin nii itajeein, jiniiquii raotojoeein Cana Coaunera cachanein nena coina, ita jaberoco que jaberoconaanein cana te Jesocurisito.

¹⁷ Nitohaneinte Cana Coaunera cachanein nena naineneeichene caje, coreniha inae canacaanu aina jiniiquiin rai cachanein nihacachene coina, cana rai nii enachasine ichaonaa que ichaorichaacheine bera Erenaa Raotono turuaelu Jesocurisito. ¹⁸ Jataain caohachate ichae cana rai Cana Coaunera, rai Calaohi Jesocurisito aina cuaainte coreniha Jorioniheichuru, Jorioocuru, leeochoauru cachaauru, naaonjoaihunru aina leinjiin rai Suujueecha coreniha rai inaca Cana Coaunera rene turunaa nainichaache satiin. ¹⁹ Aihane jaun inae enene nejelau natane edaa ichaonaa caha rijijieein niheiche. Inae inara netonaite, aihuruha Jorioocurune rijijieein ne inara rai rauhi. Jerichanejeein rai cachanein neeuruha Jorioocurune rijijieinte, inara netonai, rai cachanein neeiche. ²⁰ Inarate loreri ichacuruha icharaaurune rijijieein, loreri ichanohi rijijieein neeiche. Nii jaunte, nii loreri nunuhenein nena ajeri rijijieein neeuruha Jesocurisito cocoainanohichuru afosotooru

aina *profetacurune* jana, inara acaauru ichoae tenojoineein neeiche. Jana Jesocurisitote, nii loreri ichoae satononiha nunaera aina janori bucuneein ne. ²¹ Charijieeinteeinti loreri jaane, jauriaanejeein anesijia temuhin jitaain bucutejeein loreri besautiae ichara. Nii rijijieein techu Jesocurisito ranojoinichaachene, inae satiin jiniquuin rai cachaneein nihacachene jaun Cana Coaunera loreri rijijieein nihacache. ²² Nii rijijieein techu Jesocurisito ranojoineein rai loreri Teenforo rijijieein neeichene jaun, inara suujue jana ichoae Cana Coaunera Suujue.

3

Jorioniheichuru rai Cana Coaunera ere beebejihane coina letononiha Faborone

¹ Nitohaneeine canu Faboro nichaanne, Jesocurisito coreniha caresero cuhane neeun, inara Jorioneneeichene rai caohachanuque. ² Inae coitucuhichene rijijieeinte, jataain inara belaihane jaun, nii inara rai caohacha icharichaane beebejeranu que canu teein nelu Cana Coaunera. ³ Acate canu que nii asinojoineein coitucueraelanaala nena niicha ichanenu coarateein coitucuerate, nii inara rai been laenacaanne rijijieein. ⁴ Inae ereretaain coaraquichenete, esinae rauhijiriin Jesocurisito aina cuaain Cana Coauneraacha ichaneni asinojoineein nena coitucuhanune coitucuriquicheein. ⁵ Coatiha niqiu nii chuni que nii coitucuerateein niheilü jauriaa. Nete inae enene rai afosotooru, rai *profetacura*, naonjoainuri que coarateein coitucuerate rai Suujue aina cuaain Cana Coaunera. ⁶ Niicha ichaneni asinojoineein coitucueraelanaala nena niicha coitucuerateite, nii osa caje cana ichoteraanuneein nena esenetaauruha Jorioniheichuru netonaine jaun, inae acaauru netonai Jorioocuru rai niicha teeni raauruhane rai neeure. Inae acaauru netonai, rai jaberoconeein neeuruhane jaunte, rai Calaohi Jesocurisito aina cuaain niicha teeni eroraneein neeurureein.

⁷ Jataain baaso ichaechajeein ichaorejetocoaanne saijieeinte, itolere ichana nainihane jaan ichaain, quichao coreein, niicha ichanenu beebejihanune coina canu telu Cana Coaunera. ⁸ Nitohaneein leeochoaauru, rai cachaneein nenacaauru amurijiriin baasoneein chaque nelatenihanune saijieeinte, canu janijiiin canu cocoaanaain Jorioniheichuru rai janiinacajelanaala caohacha icharihani Jesocurisitone que, caohati erena beebejihanune coina canu raain nelu. ⁹ Chaen techu niicha ichaneni itolere bana coitucueraelanaala asinojoineein nena coarateein, inara que coitucueratihanune coina caletoea nii itolere Coauneraneein nena Cana Coaunera. ¹⁰ Nitohaneinte ichaelu, ena caje coauneein janijiiin niicha ranojoihunru aina cuaain, itolere niicha coitucui ichana nainihane coaracuruha dedeeu mijiainetiin nenacaaurune coina. ¹¹ Cana necoaana ajiniha caje coaaneein, chabana satonolanaala inae nitohanein icharihanune coina coausihalune jaunte, nii coaualune rijijieein rai Calaohi Cana Curuaanaa Jesocurisito aina cuaain ichae. ¹² Nii jaunte rai calaohi Jesocurisito aina cuaain inae rene turunaa nainerichaacheein, tonajelanaala acanihanee esenetaacachene jaanu teranihanee coitucuhin. ¹³ Nii jaun nainiheeiche, inara coreniha caa caresero cuhane nihanune que nererojoecaain, inara relaanune jaan rijijieein neeichene jianein neeichene, nenacaanejia inara rai caohacha ichaane ainun, que nelararajiaain neeichene coina.

Naonjoaainte cana belaita Cana Curuaanaa Jesocurisito.

¹⁴⁻¹⁵ Nii corenihane, satiin rai cachaneein dedeeu, caa cana rai chauratane que, naonjoaain laurilauri neinichaachene Inacanein nena Cana Coaunera bajanajacoon neseonriaain. ¹⁶ Jerichanejeeinnechu inara rai, Suujue aina cuaain chachana naineein laraajiiin neeichene coina, acaihaniji rai jataain caohachaneein nena tiha inara suujuaune coina Cana Coaunera bajaau. ¹⁷ Chaen inara suujuu ichaonaa nainiha esenetaachene coreniha Jesocurisito Suujuene coina, nitohanein nii jataain inara belaiha Jesocurisitone esenetaain, jerihane rijijieein neein sacuhichenete, ¹⁸ satiin esenetaeraauru aina jiniquuin, naonjoaain itolere cautenu rijihuru icha cana belaiha Cana Coaunera coitucuriquicheein. ¹⁹ Nitohaneinne jataain coitucunaa nainichaachene amuritoheriin cana belaiha Cana Coaunera coitucuhichene coina Cana Coaunera bajaau, Aca Acanein nihane coitucuhin, Acaacha cohajeein queecha jaaequuin neein leeochoa coacuelanaala Cana Coaunera ainaacha neeichene coina.

²⁰ Aihane jaun, Acanein nihane coitucuhin Aca coroaecaachenete ne, jataain coaacachene amurijiriin cana aina cuaain itolere niicha ichana naineei ichana nainihane jaun. ²¹ Jerichanejeeinchu coroaecuruhine, rai Calaohi Jesocurisito aina cuaain niicha ranojoihunru cachaauru, cana janonaa besaute que turuhanereein tiaain. Nitohanemiin.

4

Canu Coaunera Suujue aina cuaain ita jaberoco que jaberocanaa rijijieein neeuche.

¹ Nii jaunne Jesocurisito coreniha cau caresero cuhane netiin inara rai aitoon, esinae rauhijiriin caohachaain inara suujua coaraain Cana Coanera ranojoneein neechene jaun nitohaneein ichaaoche. ² Leeochaauru amurijiriin nenea coacuelanaala, leeochaauru belaa'in, chatohanai ichaa chunocoha inara leeochaaurune niha natiin que inara suujua acateein abaantaain, jiniiquiin ita belaa'in neeuche. ³ Atiin rai Suujue aina cuaain inara corotajanihane aina, itolere bana jiniiquiin ita suujua rijijieein coacuhin jataain raotojoeein neeuche. ⁴ Leinjiin Jesocurisito jaberocohachate iclesianein ne. Jerichanejeein techu leinjiincha ne Cana Coanera Suujue. ⁵ Leinjiin Jesocurisitohachate Cana Curuaanaa ne. Leinjiinchate ne cana osa caje cana ichoteraanu canaacha esenetai. Jerichanejeein techu leinjiincha ne cana coulucohin cana cojunacaturuhane jaan baotisimo. ⁶ Nii rijijieein techu leinjincha ne Cana Coanera, satiin Inacanein, satiin ichoae neein, satiin suujue cuhane neein aina cuaain itolere icharanein.

⁷ Nete laen tenaa jerihane jaancuru rai le cakanichaachene nainetiin aina cuaain cana que niicha ichtatei ichaain nihacachene jaanu te. ⁸ Nii quete:

“Dedeu cuhinte jiniichaa'in caseteconein nenacaauru amaain, cachaauru que niicha ichtatei ichacuruhane jaanu te,” naain belu rai Quiricha Inoaensi cuhane.

⁹ Nii Dedeu cuhalune que aitothane jaante, jauriaanejeein cana rai chauratane que turuhin nihalune baiha, jelaiha cuhalu dedeune que aite. ¹⁰ Nii jeelai dede caje uaaete, jelaiha dedeue cuelu. Aca acanein itolereenein dedeue netonai Acanein nihane coarati-hane coina. ¹¹ Acatechu, tabaauru sacuureraauru cocoinae afosotonein curuaatena-jaain. Jana tabaaurute cocoinae *profetanein*, jana tabaauru nosa caje jianacoo neeururichaa'in cachaaurune beranein, jana tabaauru esenetaain rai cachanein nenacaauru beraicha fastoronein cocoinanajaan, jana tabaaurute acaauru relaeranuurune que cocoinae. ¹² Nitohaneinte acaauru relae ita belaa'in ita coroatajanein neeuruhane nefaa rai jaberoco iclesiane coina, ¹³ jerihane rijijieein, jiniiquiin ita suujua rijijieein coacuhin niicha ichanenu ichaane coitucuhin nihacachene coina. Nitohanein nihachenete laen, esinae rauhijiriin itolereenein jiniiquiin canaacha esenetai aina iijin, aha Jesocurisitone rijijieein nerichaachein. ¹⁴ Inae laen aihuruha canaanainurune rijijieein, joareein cana suujua letonoacha ichajein, joaenreein cana relaera esenetaelanaala neein nechu jataain baaso que cana coritana jeriha cachaauru baasonein ichaonacaaurune niha-natiin esenetariaacachein. ¹⁵ Nenacaeneintejian caohachae, esinae rauhijiriin ita suujua rijitajoein, ita rai ereerejein, jeriha Jesocurisitone rijijieein iijieein ichaohacachene caohachae, aca cana suujua temura rijijieein nihane jaun. ¹⁶ Nii jauntee rai jaberoconein nenea rijijieein neein ita suujua rijijieein coacuhin raotojoein nihacache. Nitohanein neeinte, cana rai niicha tei aina cuaain jiniiquiin canaacha ichana nainee ichacaachene aina raotojoein iijin nihacache.

Jesocurisito ainate, enachasine ichaonaa que ichaohacache.

¹⁷ Atiin Jesocurisito corenihane, caa que inara rai erenaa jereen. Jiaonriha inae nenacaain aihuruha, Cana Coanera coitucuuruhine rijijieein ichaohichene. Acaaurute joareein suujua letonohacha ichajein, niicha ichai coitucuelanaa chachaain neure. ¹⁸ Nii jaun coatiha niicha tei ichaonaa que ichaauru baasohacha coaauca acaauru suujuane jaun, nii niicha tei ichaonaa que jaolecooruhane jaun. ¹⁹ Nitohanein nauhaca acaauru suujuane jauntee, inae ichaonaa baaso que ichaohin, rai nichao colalajilanaala itolere baaso ichajein ichaore. ²⁰⁻²¹ Nete laen inara nabana nitohanein ichaohichene coataa, Jesocurisito coitucuhin neeiche, esinaen rauhijiriin naitoonjoan aonaain tonoraain neeuche. ²² Aihane jaun nii jauriaanejeein inara ichao, nechu inara coritaa inara suujuane sacuha baaso ichajein ichaohichene jaan jianein ichaaoche. ²³⁻²⁴ Inarate inae nainequiche inaraacha coacui corein, inara suujue corein, naaonjoain ichaohin, nii ena jerihane rijijieein ichaohichene coina Cana Coanera tenojoin ichaonaa que ichaohin, inae esinae rauhijiriin ichaonaa esine que ichaohichene coarateein neeichene caohachae.

²⁵ Aihana jaun inae ita jaberoco que jaberocanaa rijijieein nihacachene jaun, le cakaneguichene inae nainiheeiche inara amute cacha coritaaichene. Chaelai que erenaa jeriquichene, esinaen rauhijiriin nohanelanaala aitocuche. ²⁶⁻²⁷ Jiaonrihachu ita que nejeratein ita sonaa coacuhin neeichene. Itaque nejerateeichene nii rijieoritiin baitecuche. Coa inara suujua cuhane enoha moconajaerane jaanu tera tocohanein sonafaajein obaaecache. ²⁸ Asijiautonein ichaorejeti, asijiauhane jianein amihaneinetete, chaelai sirijieecane, chalateraauru rai chaelai tenaa nainemii. ²⁹ Jiaonriha erenaa baaso que ereeiche leeochaauru raine. Erenaa caohacha nejesina que ita rai ereuchete, caohati erenaa que aitocoichene aonaain, jeelai amuritoheriin esenetaain tonoraain neeuruhine aohanraauru cachaauru. ³⁰ Inae ecu tihane bana, inara osa caje nichoteeichene coina jelai

teen rai cachanequichene jaan cojunacanein inara cojunacatiha Cana Coaunerane jaan rai Suujue nocoeje chanuera tocohanein nena nainiheeiche.

³¹ Jiaonriha obajeein, ita cotaairiin, ita que nererojoeacaeriin, leeochoaauru que ereein, naonjoaain neeichene. ³² Charijieinteeinti Jesocurisito coreniha, inara osa que suujua acatein ne Cana Coaunera, nii rijijieein ita que inara suujua acatein, jiniiquiin ita belaaain ichaaoche.

5

Chatohanein nainere ichaoha Cana Coaunera cachaaurune.

¹ Jataain inara belaaain rai calaohinein tein inara raa Cana Coaunerane jaun, inara netonai belaaain naitoonjoan tonoraain ichaaoche. ² Charijiein teeinti rai coichana aina cutaain jataain cana belaihane jaun chaaelai jujui mocohin que Cana Coaunera belaihuruha saseredotecurune rijijieein cana coreniha rai jaberoco telu Jesocurisito, nii rijijieein inara coichana aina cutaain jiniiquiin ita belaaain ichaaoche.

³ Inae inara, rai cachanein neeichene jaun, inae nainiheeiche leeochoa ene coacuhin, niheichu que ninichajeein, erenaa baaso que ereein, inaraacha lateeicha que coacuhin, barijiiitiin, naajoain ichaonaa nainiheeiche. ⁴ Jiaonriha erenaa baaso que ereein neeichene. Coatiha cha que nelatejeehai niritiin iriha cachane. Nenacaantejian, niritiin erenaa coacuelanaala, Cana Coaunera corojeein ichaohichene caohachae. ⁵ Inae coitucuhiche, sinijeranelanaala nena ene aina ichaohin, erenaa baaso que ereein, niicha lateeicha que coacuhin, barijiiitiin ichoae, nii Cana Coaunera aina Jesocurisito Cojoanona que ichaonaa nainihe. ⁶ Jiaonriha rai suujua caje rocchin joaenreein inara rai chaque iriha cachane tonoraain neeichene. Nitohanein joaenreein rai suujua caje rocchin erenacaaurute, raujiaerilanaala casetecareein Cana Coaunera, rai aitoonjoan tonoraalanaala que jaolequin aitocuruhane coreniha. ⁷ Aihana jaun acaauru rijitiin ereein, acaauru rijijieein ichaonaa nainiheeiche inae inara. ⁸ Inae nocohena tabai jana nena rijijieein ichaorejeto-coichelune caje, ena Jesocurisito esenetaain naitoonjoan tonoraachene jaunte, inae nii nocohena caje jianacoon ena ichaohiche. Aihane jaun cojoeriu jianacoon ichaohichene coarateein, ⁹ chaaelai lateein neeuruha leeochoaurune acaauru corootajanein, esinae rauhijiriin baaso ichaelanaala, niheichu nohanelanaala, naonjoaain ichaaoche. ¹⁰ Atiin Cana Coaunera jerenohicha ichajeein ichaaoche. ¹¹ Jiaonriha nii nocohenaanau nena rijijieein, chachaeraauru cachaauru rijijieein ichaohichene. Acaauru rijijieein ichaonaa coacuelanaala, nii nocohena caje acaauru mitaauchet, acaauru netonai jianacoon mituhin, niicha ichai coaraain coitucuhin ichaoruhine. ¹²⁻¹³ Jataaite coejenacaain benacatojoelanaala nihanatiin, asinojonein chachaain neeure. Nete inae nii nocohena caje mitanajaaichene jianacoon neeuruhane, jitariin niicha ichai coitucuhin coaraain neeureein, inae jianacoon nocohena caje mituhin neeuruhane. ¹⁴ Nitohanei que tejian: “Sininaa rijijieein neeichene caje inara nota jirichaauche.

Ohin nitajeeichene rai neeichene caje

Jesocurisito aina ichaaochete,
inara que itolere coarateeinete,

coaraain coitucuhichera,”

naain ne erenaa. ¹⁵ Aihana jaun chatohanei ichaquichene que necohalajiin neeuche. Jiaonriha chacoitucuhi cacha rijijieein ichaohichene, itolere coitucuhin, itolere que nainaaain ichaaoche. ¹⁶ Atiin necohalajiin neeuche, jataain baasonein ichaonacaauru cachaauru cataaun ichaohichene jaun. ¹⁷ Jiaonriha chacoitucuelanaala nenacaauru cachaauru rijijieein, joareein chachaain nena coacuhin neeichene. Atiin jeriha Cana Coaunerane rijijieein inaraacha ichai ichaain ichaaoche. ¹⁸ Jiaonrihachu ajeieichene, nabana ajenaacha que coacuhin baasohacha ichajeein ichaohichene, inara ichao aasajeein neeichene coataa. Nenacaen tejian, ajenaa coacuelanaala Cana Coaunera Suujue jerenohi nejesinaacha que coacuhin, jerihane rijijieein ichaohichene caohachae. ¹⁹ Nejesinajeein ita rai salmo beebejein, nenatenanaja que nenatein, inara suujua aina cutaain Cana Curuaanaa corojeein rachoojoeuche. ²⁰ Itolere bana Cana Curuaanaa Jesocurisito aina caaain, Itolere Inacanein nena Cana Coaunera coroaecuche itolere niicha tei coreniha.

Raotojoein sinijiera aina ichaauruhine Jesocurisito ranojoihunru.

²¹ Jesocurisito que inara suujua acatequichene coarateein, jiniiquiin ita suujua rijijieein ita belaaain ichaaoche. ²² Enecuru nihanatiin jeriha Cana Coaunerane rijijieein jerecuruha acaauru lanaaurune rijijieein neeuruhine. ²³⁻²⁴ Charijieein teeinti niicha ranojoihunru iclesia neein nenacaauru coturinein niha Jesocurisitone jaun, rai

jaberoconein itolereenein jerihane rijjijeein neure niicha ranojoihunru, nii rijjijeein rai sinijiera coturinein neeuruhane jaun, rai lana jerihane rijjijeein nere tonoraain ichaauruhine enecuru. Nii jeelai Jesocurisito techu, nii rai jaberoconein nenacaauru iclesia ichoterateranein ne.²⁵ Charijjeein teeinti rai coichana aina cutaain, jataain niicha ranojoihunru belaihanee jaun, acaauru coreniha rai jaberoco telu, sohin jaaoruhane coina Jesocurisito, nii rijjijeein rai coichana aina cutaain sinijiera jereein belaihuruhine acaauru lanaauru.²⁶ Nitohaneente niicha ranojoihunru coulucoelu rai naitoonjoan aina cuaain, acau que camujuaain,²⁷ esinae rauhijiriin niicha ranojoi iclesia neein, jelai teein rainein que banijiaain necaohachaaain osa colane neeuruhane coina.²⁸ Charijjeein teeinti ii rai caohachanu ichaain neei, nii rijjijeein ii comasai rai netonai caohacha ichaain neeu. Rai comasai belaaain ichoai cachate, raaje rai caohachanu ichaa aicheein.²⁹⁻³⁰ Nihei chuni raajenihane rai jaberoco que nejerateein nei. Nitohanein nena coacuelanaalate, raotojoein lenonein, rai jaberoco colalajiin ichoae. Nii rijjijeein techu, rai jaberoco rijjijeein neuruha niicha ranojoihunru jaun, acaauru colalajiin ichaolanajaen Jesocurisito. Canate nii jaberoconein nihacache.³¹ Nii quete:

“Nii jaunte rai inaca aina rai neba naaonjoain ratiriin, rai sinijiera raain nereein cacha, ita jaberoco que jaberoconaa rijjijeein neeuruhane coina,” nae Cana Coaunera Quiricha cuhane.³² Niite asinojoi rijjijeein nihane jaun, coitucunaa nainene chuni. Nene laen canu, aiha niicha ranojoihunru iclesia aina Jesocurisitone que aitoon.³³ Aihane jaun le cachaauru rai jabereco belaihanee rijitoejin rai sinijiera belaaain neeuruhine. Enecuru netonai rai lana que suujua acateein, niicha jerei rijjijeein neeuruhine.

6

Inaca ere tonoraain ichaauruhine acaauru calaohichuru.

¹ Ranunacuru, enamanaacuru, naaonjoaineichene, Cana Coaunerane belaaichene rijjijeein inara inacaauru belaaain acaauru ere tonoraain neeuche.² Jauriaa nejein tonoraain ichaoha cachane, rai tihane coina Cana Coaunera aitoonjoate: “Ii inaca, ii neba, naaonjoainuri belaihu Cana Coaunera belaaaine rijjijeeine,³ raotojoei ichaonaa que nerausiaaejein ichaohi,” naain ne Cana Coaunera Quiricha cuhane.

⁴ Aihana jaun, inara acaauru inacanein, inara belaaain inara relaa Jesocurisitone rijjijeein, inara bereecuru baijiaelanaala belaaain, chatohanei ichaane coataa suujuatein relaauche.

⁵ Nii rijjijeeinchu caa cana rai chauratane que acaauru fatoroonein nenacaauru ere tonoraain, que suujua acatein, amurijiriin nena coacuelanaala, que asinojonein cha coacuelanaala, naaonjoaain neein letoaane jaan ichamiin rai cacha, Jesocurisito rai ichaane rijjijeein.⁶ Cojuriu Cana Coaunera cachanein neeichene jaun, jerihane rijjijeein inara fatoroon icharatenohin ichaain neeuche. Jiaonriha nechu inara aina caohachaaain nihane coina, notaracaacha caohachaaain chachaaain neeichene.⁷ Inara letoaane jaan ichaquichene, jiaonriha rai ichaquichene que coacuhin ichacache, Cana Curuaanaa Jesocurisito rai ichaquichene que coacuhin, corajejin ichacuche.⁸ Fatoroon cachanein neein, fatoroon cachanelanaala, naojoaain netiin, caohacha ichaa cachane, rai cainarihani cana Curuaana, niicha ichai rijjijeeine coitucuhin neeuche.

⁹ Jana inara acaauru fatoroon nequichene, nii leeochangein chuni coaraeniha Cana Coaunerane coitucuhin, nii inara que suujua acatein jeriquichene rijjijeein neeuruha inara cachaaurune rijjijeein, inara netonai acaauru que inara suujua acatein nii chatohanein acaauru tenaa coacuhelanaala, naaonjoaain acaauru belaaain neeuche, inae acaauru aina jiniiquiin Cana Coaunera cachanein neeichene coitucuhin.

Jesocurisito aina cuaain laraajihururichaaain niicha ranojoihunrine.

¹⁰ Jesocurisito aina jiniiquin neein, nii itolere que laraajiin neeichene jaanu niicha teenu aina cuaain, itolere que laraajiin neeuche canejeraauru.¹¹ Nabana inara coritaa moconajaerane esenetaain neeichene coataa, que acatena nainequichene coina, inara biji achune, inara rai Cana Coaunera tenojoi que acatein tonoraalanaala neeuche.¹² Coatihana cana tocohanein cachanein bucuhiin nena, cana que nejeratein cana saruhin nihein. Acaaurute moconajaera letononein dede caje uhin, nechu joanreein baasonein cacha saruhin, Cana Coaunera coitucuelanaala nenacaauru que niicha ichana nainei ichaane coina letononein nena neeure.¹³ Aihana jaun inara rai nitohanei acatein neeichene jaanu que, inara rai Cana Coauneraacha tei aina jatoroain neeuchete, chatohanein inara tenaa coaauca moconajaerane niha natiin, abaataain amuritiin neeiche. Inaen leesajein jatoroain neein amurithichene, nii namuritoratena coacuelanaala neeuche.

¹⁴ Nitohaneein namuritoratelanaala, niheichu nohanenaa coacuelanaala, naonjoaain neein esinaen rauhijiriin ichaohichene que necouhatein neeuche. ¹⁵ Itolere bana jatoroaaain neeuchete, Ena Nenea ichaonaanaja que jiniiquiin raotojoein neriquicheeinne coina beratenojoi beebejeeiche amuhemujuein. ¹⁶ Nii itolere caje inara ichoteratena nainera inaaraacha esenetai, moconajaera rai usi cofatojoi bujuatein caje inara ichoteratemiin. ¹⁷ Jana inara rai Suujue tenojoi rai Nere, inara biji achune neeine. Jana nii jianacoon cha ujuaihonelanaala neeichene coina inara mitaera, inara asihoneein inara coturi bujuatera niha neeine, chatohanein inara amuritonaa nainiha moconajaerane coataa. ¹⁸ Itolere bana Cana Coanera bajaebajajeein, rai Suujue jerenohin rijijieein neeuche. Itolere que nainaaain jatoroaaain inara suujua corelanaala neein, satiin rai cachanein nenacaauru coreniha Cana Coanera bajaauche. ¹⁹ Bajaachene naineein, atiin canu coacuhin canu rai netonai bajaauchete, canu rai laraajiin ereein nihanune jaanu teeine ne, aina laraajiin ereein Aca cana osa caje cana ichoteraniane beebeje coitucuelanaala nenacaauru raite coitucuurumii. ²⁰ Acate corenra niha canu teein rai naitoonjoan beebejihanune coina caletoaain ne. Nii corenihate caa caresero cuhane canu enoaauruhane jaun, ena caresero cuhane neeun. Chaque casilanaala, Acanihane beebejihanune coina canu rai atiin bajaauche.

Necoiha Faborone.

²¹ Canu rai Cana Coanera tenojoin amihanenaa que casuujua rijijieein cacorataanera cana nejera Tiquicote, inara rai canuhacha ichai beein, canu ichaone maajeein bereein. ²² “Naaonjoaainne nihacaanu,” naain inara rai beein, inara suujua aninoaaane coinane nii inara rene letoaaun. ²³⁻²⁴ Cana Inaca Cana Coanera, rai calaohi Jesocurisito aina esenetaain jiniiquiin ita belaaain raotojoein ichaauruha canejeraaurune jaannu teeine. Jerichanejeein chu itolereneein, satiin belaaain naitoonjoan rijijieein jianelanaala nenacaauru canejeraauru rai, raotojoein neeuruhane jaanu teeine.

Filipoo nenacaauru rai Faborohacha letoai

Caresero cuhane neein Filipoo nenacaauru Cana Coaunera coitucuurera rai laenaa Faborone

¹ Canuna Faboro neeun. Timoteeo ainane Cana Coaunera Calaoihi Jesocurisito cacha-
neein nihacaanu. Satiin nii Filipoo neiniquichene Cana Coaunera Calaoihi Jesocurisito
esenetaeraauru raina caa laenain letoacaanu. Saain nii inara beraihurera ichauhenaauru,
chaen nechu nii inara coroatajaneraauru- diaconooru, naaonjoainuri rai reein tiaaina caa
letoacaanu.

² Raotojoein neeichene coina, inara belaa inara coroatajaneene Cana Inaca Cana
Coaunera, Cana Curuaanaa Jesocurisito, naaonjoain.

Cana Coaunera Ere esenetaeraauru rai Cana Coaunera bajaa Faborone

³ Inara coaaucaanne naineene, “Nariha” naaun Cana Coaunera rai inara coreniha.
⁴ Cana Coaunera bajaanunena, rachoojoein bajaun inara rai, inara coroatajanihane
coina, ⁵ nunuhe caje coauneen, Cana Coaunera Calaoihi Jesocurisito Ere que cacha rela-
cache jiniiquiin ena netojoeina jaun. ⁶ Rauhijiriina coitucun, inara suujua rucujuein
coriha Cana Coaunerana jaunte, jerichanejeen rucuhejeen sacureein, enacoauneen
turuha rai Calaoihi Jesocurisito nereein tiaan. ⁷ Cacoichana aina cutaain satiin inara
belaihanuna jaunte ne carai rauhi, nitohaneen inara que coaucaanne coina. Caresero
cuhane nihanune janate, cacoelaain cacorataane Cana Coaunera. Chaen techu nii choae
tacaain, cocoainanacaaihuri acatiha tein cacorataane, esinae rauhijiriin jianacoo cana
mitaera neein niha Cana Coaunera Calaoihi Jesocurisitone que irihanune coina. Nii
cacoratanihane rijijiein inara coroatajanerichaa in Cana Coaunerane coitucuhana.

⁸ Esinae Cana Coaunera coaraje, inara belaa inara jeriha Cana Coaunera Calaoihi
Jesocurisitone rijijieina jataain inara belaihan.

⁹ Jeelai amuritoheriin Cana Coaunera Ere coitucuhin, Cana Coaunera Calaoihi Je-
socurisito jereen, ¹⁰ nii que inara suujua coarain, inara suujua coitucuhichene coinana
Cana Coaunera bajaun inara rai. Nitohaneen neeichenete nenereen inara que cha,
coaiteen turuha Jesocurisitone bana. ¹¹ Nitohanihanete inara coroatajanereen Cana
Coaunera Calaoihi Jesocurisito, raotojoein jiniiquiin ita coroatajaneen leeochoaauru aina
ita belaa in neeichene coina. Nitohaneen neeichenete, caohatiin inara coroatajanaha Cana
Coaunerane aina cuaain rai caohacha ichaquichene coaraain, nii coreniha Cana Coaunera
coroaeca cuurureen cachaauru.

“Chanu nihei ohanune, jerichanetoheca carai,” naa Faborone

¹² Aonacuchena inara rai erete aonaquiche. Caresero cuhanete niqiu caenoaain,
cacairichaaure niqiu. Nenacaen tejian carausiaaeca catohaneen caetecure, nenacaen
jeelai amuritoheriin Cana Coaunera Calaoihi Jesocurisito Ere beebjihanu cau nenacaauru
raine coina. ¹³ Nii jaunte Jesocurisito ere tonoracaanne coreniha, caa caseteco neein
nihanune coitucure saain Roma curuaanaa rai soondarooru, saain cau nenacaauru,
naaonjoainunru. ¹⁴ Nitohaneen caseteco neein nihanune coitucuuruhane jaunte, nii que
nelararajiaain laraajiin nihei chaque casiirilanaala Cana Coaunera Ere beebjeeure cana
nejeraauru Cana Coaunera coitucuurera cachaauru.

¹⁵⁻¹⁶ Tabaaurute caichoae ininaa coacuhin Jesocurisito ere beebjeeure. Leeochaaurute
laen esinae rauhijiriin, suujua coaraain Jesocurisito ere beebjeeure cacoelaain cacora-
taanena jerena caun, laraajiin Jesocurisito ere beebjihanune coreniha cau caseteco
neein nihanune coitucuuruhana jaun. ¹⁷ Nii caichoae ininaa coaaururute, suujua
coaraelanaala Jesocurisito ere beebjeeure, cacairichanaa jerena caaun niqiu. ¹⁸ Chanu
nihei caohatoha nitohanai caraina jaun. Joaenreein cacha Jesocurisito Ere beebjihanena
nenacaen rachoojoein nereunni.

¹⁹ Nitohanihana jaunna carai Cana Coaunera bajaebajaequichene coreniha cacora-
taanerihani Jesocurisito suujuene coreniha, raotojoein jianacoo miturichaaunine
coitucun.

²⁰ Nii jaunna chunei que necoejelanaala nihanune jereun. Jerichanejeen cuaajeen ne-
nacaen nauruta naurutaain Jesocurisito rijijiein nihanunena jereun. Chanu nihei oha-
nune jerichanetoheca carai. ²¹ Ichaaojihanunena jataain Jesocurisito ere tonoraera neein
niha cureunni. Jana ohanunena jian nenacaen raotojoein aina nereunni. ²² Jana aini-
hanena carijiein atiin ichaaojiein sacuhanunena, cana Curuaanaa Jesocurisito tenojhin

amihanenaa ichana nainereeeunni. Chariji teeinti carai caohachare. ²³ Tabaquena ohanune luhecaau, Cana Coaunera Calaohi Jesocurisito aina niha chahanune coina. Niite laen jataain carai caohachare. ²⁴ Nete laen inara caohachanu que caohachae carijieein ichaajoeein sacuhanune. ²⁵ Aihana jaunna jaiti ichaajoereeeunni, inara coroatajanichaaunne Jesocurisito ere esenetaain, tonoraain raotojoeein rachoojoeein jeelai amuritoheriin neeichene coina. ²⁶ Nitohanihana jaunna coaiten enacoauneein inara aina nereeeunni. Nii banate raotojoeein Cana Coaunera Calaohi Jesocurisito coroejeriquicheein, caohatiin cana belaihana jaun.

²⁷ Atiin coujurihu Jesocurisito coitucuera neein nenea tocohaneein, inara suujua coaraain inara ichao que ichaaoche. Inara coaraana uhene rijitoeunne niqiu, nechaainti nainerichaaunni. Jana inara coaraa uhenihanune nihanatiin, jiniiquiin laraajiin Jesocurisito ere tonoraain neeuche atiin. Nii inara aina nejeratenacaauru coasijirilanaala raotojoeein neeuche atiin.

²⁸ Nitohaneein neeichenete chaque casineeeichene coaracuruha inara aina nejeratenacaaurune, raajenihane Moconajaera rene taca cuururichaine coitucuha cuurureein. Nitohaneein coitucuhinte esinae rauhijiriin Cana Coaunera coreniha jianacoo neeichene coitucuha cuurureein, que acaauru notaarichaaain Cana Coaunerana jaun.

²⁹ Coatiha raujiaain esenetaaichene coinaacha jianacoo inara mitaa Jesocurisito. Coreniha necairichanaane maajein abaantaain neeichene coinete jianacoo inara mitae.

³⁰ Ita rijitoejeinte necairichanaa abaantaain laraajihacache. Inarate necairichanaa abaantaanulu laraajiine coaraquichelu. Nii rijijieeine chu nii inara rai beeuruhane tocohaneein laraajiin enanetojoeein necairichanaa abaantaain neeun.

2

Suujua coaraa Jesocurisitone rijijieein inara suujua coaraain neeuche.

¹ Inaderaaichene nihanatiin inara belaaain, inara coroatajaneein, inara suujua laraarajiain, naaonjoaan Jesocurisito suujuena jaun, ² ita belain raotojoeein jiniiquiin neeuche, coujurihu Jesocurisito ere tonoraera neein nenea tocohaneein. Aihuna inara coaraacaunne, raotojoeein rachoojoeein ne.

³ Coa leeochoaauru choae ininaa coacuhin, leeochoaauru que necohasitanaa coacuhin nihache. "Acaaurute jian cana amuritoherihure," naaiche neechate caohachae.

⁴ Coa inara caohacha nuhacha que coacuhin inaraacha ichai ichaain nihache. Leeochoaauru rai netonai caohachanu quene maajein nelateneeni coacuhin ichaain neeuche.

⁵ Charijieein teeinti suujua coarae Cana Coaunera Calaohi Jesocurisito. Nii rijijieein inara suujua coaraain neeuche. ⁶⁻⁷ Jerichanejeein Cana Coaunera rijijieein niha natiinte, Cana Coaunera letono neein cacha neein nejanoaa natiinte, "Naaonjoaina Cana Coaunera rijijieein neeun," naain erenelu. ⁸ Nitohaneinte nejanoaain ichauhena neein letoaa Cana Coaunerana jaun, nere tonoraain leeocho ataibinae necojenaachara rijijieein coroso que ohe, Cana Coaunera rijijieein nihanatiin.

⁹ Nii jaunte satiin leeocho cocoinanacaihuri choae jauhecotojoeiin Jesocurisito cocoinae Cana Coaunera, ¹⁰ jataain cocoinanacai neein nihane coitucuhin, nere tonoraauruha saain dedeeu nenacaauru, caa chauratane que nenacaauru, saain cana asae nenacaauru, naaonjoaihurri nihanatiin nere tonoraauruhane coina. ¹¹ Jataain acaauru curuaanaanu que Jesocurisito tiha Cana Inaca Cana Coaunerane coitucuhin, "Iite Cana Curuaanaa neei, nitohanein jeriha Cana Coaunerana jaun," naain ereeuruha saain caa chauratane que nenacaaurune coinete satiin leeocho cocoinanacaihuri choae jauhecotojoeiin Jesocurisito cocoinae Cana Coaunera.

Chauratane que nenacaauru rai cono rijijieein neeuruha Cana Coaunera esenetaaurerane

¹² Aihana jaun, caa ena inara caje coriaae inara caje nihanune jaun, inara aina nihanune bana quere tonoraraetohichene amuritoheriin quere tonoraache. Inara suujua coaraain, raotojoein Jesocurisito ere tonoraain neeuche atiin, inara casetecaa Cana Coaunerane coataa. ¹³ Inara coroatajanerichaaain Cana Coaunera, inara suujua coaraain nere tonoraain niicha jerei ichaquichene coina.

¹⁴⁻¹⁵ Chatohanai amihanenaa que inara letoaera nihane, nii inara letoaera que chaque ere lanaala raotojoein ichacuche, nabana baaso chaquichene inara necoejechanuha chuneine coataa. Nechu aansai ataibinae cachaauru quete laurijiraquuin neeiche. Aihana jaun coa nohaneein, cacha coritaaain, asijiauhin, naosateein, naaonjoaain nihache, Cana Coaunera Calaohineein neeichene jaun.

Aihute neneine inara que tonaain baasoneein chaque erei. Cana Coaunera Ere tonoraachene corenihate jianacoo osa que lanaala neeichene coitucuha cuurureein nii inara curuhacaain nenacaauru, Cana Coaunera coitucuuruhi cachaauru.

¹⁶ Nitohaneente coitucuha cuurureein, ichaonaa tera Cana Coaunera ere que ereeiche acaauru raine.

Nitohaneein neeichenena raotojoein nereeunni, coaiteen enacooauneein cau turuha Jesocurisitone, inacojoein laraajiin inara relaenihanune coitucurichaaunine jaun.

¹⁷ Chanu nihei coaraain casohin cajaanruha Cana Coaunera Ere bihanu inara raine coreniha ne. Nenacaenna jian raotojoein nereeunni ohanune nihanatiin, atiin Cana Coaunera Calaohi Jesocurisito ere tonoraa curiquicheeina jaun.

¹⁸ Nitohaneein raotojoein nihanune jaun, carijitojoein caniha raotojoein neeuche inara netonai.

Timoteeo letoanaa jeriha Faboro ne

¹⁹ Jeriha Jesocurisito nena, enanecoojoa Timoteeo letoaaene rijitotojoeun, inara coaraa uhane coina, inara coaraain chunocoha que carai beratihane raotojoein nihanune coina.

²⁰ Coatiha nihei nii Timoteeo rijijieein coaaucaunne rijijieein inara caohachanu que coacuhin nei. ²¹ Cana Coaunera Calaohi Jesocurisitohacha jerei ichana amuritoheriin acaauruhacha ichana jereeicha que coaacuruha saain nii leeochoauruna jaun. ²² Nii coitucuhichene tocohaneente caohatiin cacorataane Cana Coaunera Ere beenaa que nii Timoteeo, Fojiara corootajaniha rai calaohine rijijieente cacorataane.

²³ Cha teeinti ichacurureein caniha cocoainanacaihuri. Inae nii coitucuhanunena letoaaene rijitotojoeun, inara coaraa uhane coina niqui. ²⁴ Jeriha Cana Curuaanaana, canu netonai inara coaraa ureeunni enanecoojoa.

²⁵ Carate caohachare nii cacorataaneraannu que inaraacha letoailu cana nejera Efaforoto letoaanu ichoachanihane. Acate laraajiin cacorataane camijianeeo que.

²⁶ Cunaitihane coitucuhichena jaunte, nii que suujua rohecaaeeriin nihana jaun jataain inara coana jere. ²⁷ Esinaete chuhisi rauhijiriin banejelanaala ninauhene neein cunaitelu niqui. Nete cairichaaajoaain coaraana jaun rautae Cana Coaunera. Coatiha leinjiin acaacha cairichaaajoaain coaraai Cana Coaunera, canu netonai nihanatiin techu cairichaaajoaain coaraana jaun rautae Cana Coaunera, ohane ena amuritoheriin jataain inaderaain nihanune coataa.

²⁸ Nii jaunna letoanaa jereun, luhecotariin turuhin inara coaraa uhane coina. Inara netonai coaiteen coaraain raotojoein rachoojoein neeichene coina. Nitoanihanena canuhetonai raotojoein niha cureeunni. ²⁹ Inara coaraa uhane, corojeein belaaain raache, coujurihu Cana Curuaanaa Jesocurisito coreniha ita nejera neein nena tocohaneein. Jerichanejein chu rijijieein nenacaauru belaihuhe. ³⁰ Basijijin lanajeje Jesocurisito jerenohin ichaane coreniha oha ne. Inara raajenihane canu corootajanenanaine neeichene janate, lunaa nitohanai ichana saijieein acaacha canu corootajanelu.

3

Ena nena Cana Coaunera Ere rauhi que acaauru relaa Faboro ne

¹ Cana Curuaanaa Jesocurisito coitucuera neein neeichene jaun raotojoein rachoojoein neeuchera chasocuru. Jauriaana inara rai laenasihunlu niqui. Nena jerichanejein coaiteen enacooauneein caa laenaain letoareeunni, raotojoein coitucuhin neeichene coina.

²⁻³ Coaracuche, "Esinae rauhijiriin Cana Coaunera Ere tonorana jeriquichene, inara jaberoco cari sauhichenete neere," naain inara coritaa nii nechu aansai, jaberoco cari saauerane coataa. Nitoaneente niqui cojunacaacooa nitohanaine coina cacha relaelu Moisesa inoaenlu niqui. Nete inae cau chauratane que turuha Jesocurisitone jaun, inae nene nitohanai, inae Jesocurisito Suujue que cana suujua cojunacatiha Cana Coaunerana jaun.

⁴ Canuhetonaina Israeli nefoerate esine neein- Moisesa aitoonjoan tonoraera neein neeunlu jauriaa itolere amuritoheriin. ⁵ Inae fosa janoniha nejanoaanune janate, cajabereon cari jiununuhin moloorelu, Israeli esine nichaaun- Israeli niha canu inacane jaun. Canuna Beenjamiin lauri caje nefoeratenaa neeun. Ebereeo ere quete ereeure cafojiaraauru, jerichanejeina chu acaauru rijijieein Ebereeo ere que ereeun. Canuna fariseeo neein Moisesa aitoonjoan rijijieein ichaera neein neeunlu. ⁶ Casuujua coarihei amuneinne Cana Coaunera Calaohi Jesocurisito ere tonoraaurera cairichaeriin nerejeetonlu. Jataainna rauhijiriin Moisesa aitoonjoan rijijieein icharaetonlu.

Nii jaunte caque chaque erena nainenelu chunei.

⁷ Nitohaneente carai nelateeinneen nelu carai nii Moisesa aitoonjoan niqii. Nena inae canu ichao coriha Jesocurisitona jaun, inae enene jianeun, inae nelateniha caraine jaun.

⁸ Nitohaneente inae Cana Coaunera Calaohi Jesocurisito coitucuhanune jaun, carai inae nelatene, nii jauriaa carai nelatei. Cana Coaunera Calaohi Jesocurisito ere tonoraanuna jaunna jitariin nii itajeeun. Coatiha canu rai chaque nelatejeehai nii jitariin canuhacha itajei, inae que jaolechonanune jaun. Cana Curuaanaa Jesocurisito coitucuhin ⁹ aina nihanune coreniha inae chaque nelatihei nii jauriaanejeein nenea. Coatiha nii Moisesaacha aitoonjoan tonoraanune coreniha jianacoo caeterihei Cana Coaunera. Jesocurisito esenetaanune corenihate, jianacoo caete Cana Coaunera.

¹⁰⁻¹¹ Aihana jaunna Cana Coaunera Calaohi Jesocurisito suujua que suujuaquuin nihanune jereun. Acaihanejin nitohaneen nihanunena coacuuun. Charijiein teeinti necairichanaa abaantaain ohane caje ichanaain nelu Cana Coaunera Calaohi Jesocurisito. Nii rijijieina canuhetonai nenea jereun.

Itolere jianeinna satono que turuhane reentiaain laraajiin nereeunni.

¹² Coatiha, “Inae esinae rauhijiriin aca jerihane rijijiein nihanu,” naain irihanune jaun aitoahaun. Nena laen Aca jerihane rijijiein sacureeunni, caa baiha rijijiein nihanune coina.

¹³ Coatiha, “Rijijieinna inae neeun,” naanune caun aitoahaun. Itolere canuhacha icharaaetilu jianeinna jelai choae jauhecotojoeriin laraajiin nereeunni satono que tiaain, ¹⁴ Jesocurisito aina cuuain cana rai niicha teeni tihane coina cana raain nihalu Cana Coaunerane jaan raanune coina.

¹⁵ Caitono tocohaneen coaaucaachenete ne, esinae rauhijiriin cana suujua coitucuhin, Jesocurisito esenetaeraneen ijiin niha cana suujuane coina. Jana ainihanete, inara que nii coaarateriin Cana Coaunera, inara netonai nii coaraain coitucuhene coina. ¹⁶ Nete laen inae nii coitucuuji hacahene rijijiein tonoraain ichaohacahene caohachae.

¹⁷ Chasocuru charijiein teeinti cha ichaain neeun, nii rijijiein inara netonai cha ichaain neeuche. Chaen nii aihacaanune rijijiein nenacaauruhacha ichai rijijiein cha ichaain neeuche inara netonai.

¹⁸ Inae araai saain aitocooaun. Niite jataen canu inaderajae. Atiinne coaiteen aitoreeunni. “Cana Coaunera coitucuhanu,” naainte niqii ere cacha tabaauru, nete satiin coreniha coroso que ohin nihalu Jesocurisitona saijiein aina nejeratena tocohanein ichaaoere, joaenreein necairichanaa abaantanana nainecurenihane jaun.

¹⁹ Nitohaneen ichaonacaaurute nitajiha cuurureen, necoejena charaneen atabinae rijijiein ichaauruhana jaun. Cana Coaunera coacuelanaala, acaihanejin caa chauratane que nenacaauru itolereicha que coacuruhane jaun. ²⁰ Nitohaneen nihaacache laen cana. Dede curuaanaa neen niha cana Curuaanaa Jesocurisitona jaunte, dede cocoaicha neen nihacache. Aihana jaunte enacoauneein dede caje fauha uha nii jianacoo cana mitaera Jesocurisitona cohajihacache. ²¹ Acate cana jaberoco coriha cureen culocohin rai jaberoco tocohaneen necaohacha que necaohachaaain. Itolere amuritona nainihane jaan aina cuuainte nitohaneen ichareen.

4

Raotojoein inetono janonaa bana rachoojoein neeuche

¹ Nitohaneen rauhijiriin Cana Curuaanaa ere tonoraanchera cacoelaichaauru chasocuru. Jatainna inara coana jeretoon. Inara ainana raotojoein rachoojoein neeun, quesenetaichene coreniha Cana Curuaanaa coitucuhichene jaun. ² Aonacuhena inara rai aitee, acaauru rai aitocohene. Ita aina obaerjehuruhane jianeincha, jiniiquiin ita belaijeeincha neeuruhine, nii Ebodia, Siintique, enecuru, naaonjoaihunri coujurihu Cana Coaunera coreniha cana nejera neen nenea tocohanein.

³ Nii Filipoo nihanune bana saain Culemente, leeochoaauru, naaonjoain aina cajini-ichaain ichaonaa tera erenaa que amihaneeuruhane jaun. Acaauru curuaate inae laenanohineen ne ichaonaa tera- Cana Coaunera Quiricha cuhane.

⁴ Raotojoein inetono janonaa bana rachoojoein neeuche, Cana Curuaanaa Jesocurisito aina neeichene jaun. Aonacuhena coaiteen inara rai aite. Raotojoein rachoojoein neeuche.

⁵ Aihute esinae rauhijiriin inara amute cacha belaina inaera cachaneen neeichene coaraain inara coitucuurumiin saain cachaauru itolere bana. Inae cataainjia turuha Cana Curuaanaane.

⁶ Jiaonriha aansijiin laaojoi coreniha nererojoeaiche ne. Niha inara que chatohanaine Cana Coaunera corojeein bajaain, rai beeuchete coitucuhine. ⁷ Nitohaneen

ichaquichenete, inara suujua rachoojiaa cureein Cana Coaunera, raotojoein neeichene caina.

Nitohaneente itolere cachaauruhacha coitucunojoi amurijiriin raotojoein ichaon-aanaja tereein inara rai Cana Coaunera. Nii Cana Coaunera tenojoin cana suujua rachoo-jaerate inara suujue suujuatereein Jesocurisito aina jiniiquin neeichene caina.

Coa cajihanein inara suujua coaracache

⁸ Satononejeeinne ena cuhane ichei caa que erereunni. Coa cajihanein inara suujua coaracache. Acaihanejein rauhi cuhane cuuain cana suujuatera erenaa que inara suujua ereein nii que coaacuche. “Leeochaauru belain, caohatiin leeochoauru coaraain, caohatiin camijianeonne maajein ichaain, naonjoain nihanunete caohachae,” naain inara suujua tocharaain inara suujua coaracuche.

⁹ Nii inara relaanulune jana aonaain esenetaaichelune tocuhanein neeuche. Chari-jiiein teinti cuu nihanune bana quichao que ichaorejatoon, nii rijijiein inara netonai caohachaaain inara ichao que ichaoche. Nitohanein neeichenete, inara aina niha cureein cana suujua rucuhera Cana Coaunera, raotojoein neeichene caina.

Cairicheinein nihanune nihanatiina jerichanejein raotojoein nereeunni.

¹⁰⁻¹¹ Tabiicha carajaain cacoaaquichene jaunna, Cana Curuaanaa coroaeejeun. Naaon-joaante, “Cocoaacurenera,” coatiha naa casuujuane caaun caitono nihei, neniha chuni letoaichene jaannune jaun, cacoelaichene jaannu coriqui letoaneiechene coitucuh- nune jaun. Coatiha inara caje chaaelai bajaa caitono nihei. Cairicheinein nihanune nihanatiina jerichanejein raotojoein nereeunni. Inae nitohanein nerelaain nihanune jaun. ¹² Aihanune banana necairichanaa coaraain neeun. Ai banana, chaque latijiojoi lanaala neeun. Nii jaunna itolere necairichanaa, mijitena, naonjoaain ichaonaa que ichaonaa coitucuhin neeun. Inae nitohanei coriaaunne jaunna, neniha chaaelai caraine nihanatiin chaque tonajelanaala neeun. ¹³ Jatoroainna neeun, chatohanein caetera nihane abaantaain nihanune caina. Nitohaneinna joanreein abaantana naineeun, casuujua laraajiaa cacorataaniha Cana Coaunera Calaohi Jesocurisitona jaun. ¹⁴ Chaen caohachate ichaquiche, necairichaaecaaunne jana canu rai coriqui letoaaain.

¹⁵ Coaaquiche chachu inara netonai natiin, taolu inara ratiriin Masedoniau cuhanune bana techu, inara Filipoo Jesocurisito ranojoein neiniquichene coaiten carai coriqui letoaaichelu. Acaihanejein inaraachete Jesocurisito que cacha relaanune nunuhetiha- nune caje coaauneein cacorataanera neein neeiche, Cana Coaunera Calaohi Jesocurisito que inara relaanune cainaera rijijiein. ¹⁶ Atiin Tesalonecau nihanune jana techu, coroata sai cuhane coaiten le cachaauru cachaauru caje coriqui taojiajein carai letoaaichelu.

¹⁷ Coatiha cacorataaneiechene caina caitono nihei. Nitohanein cacorataaneiechene corenihate jeelai choae jauhecotojoeiriin nii cainaa cureein Cana Coaunera dedeeu.

¹⁸ Ena cuhanena raaun latichaaunne amuritoheriin Efaforoto aina inaraacha letoai que jojohin. Nitohanein inara suujua caje coaauneein ichaquiche Cana Coaunera notara- caaena jaunte, nii coaraain rachoojoe Cana Coaunera, nitohanein ichaera cacha rautaana jaun. ¹⁹ Nii jaunte chaaelai lateein neeichene inara rai ecotiha cureein Cana Coaunera, Jesocurisito ere tonoraera neeichene jaun. Acaachate Cana Coauneranein nihana jaun nitohanai ichana naine.

²⁰ Aihana jaun coanete Cana Inaca Cana Coaunera coroaeejein nihacache inoan- lunetiin. Nii rijijiein neeine atiin.

“Inara coaauca jera Faboro,” naain beeuche.

²¹ Satiin nii cuu nenacaauru Jesocurisito coitucuurera rai, “Inara coaauca jera Faboro,” naain beeuche. Cau caniha Cana Coaunera Calaohi coitucuurerate chu inara coaacure.

²² Romanocuru curuaanaa loreri asaae nenacaauru netonai techu inara coaacure, saain cau nenacaauru Cana Coaunera coitucuurera netonai techu inara coaacure.

²³ Inara suujua laraajiaain, inara coroatajaneine Cana Curuaanaa Jesocurisito. Inae jianichaaun.

Colosau nenacaauru rai Faborohacha letoai leinjiin

Chatohaneein neeiche Colosau neiniquichene.

¹ Canuna Cana Coaunera jerenohineein, rai Calaoi Jesocurisito letono- afosotoro Faboroneeun. ² Jesocurisito coreniha cana nejera Timoteeo aina jiniiquiine caa quiricha laenacaanu, satiin Cana Coaunera cachaneein, canacaanu suujua rijijieein Colosau Jesocurisito coreniha canacaanu nejeraneein neiniquichene rai. Cana Inaca Cana Coaunera jeelai amuritoheriin inara corootajaneeine jiniiquiin raotojoeiin neeichene coina.

Jesocurisito esenetaeraaru rai Cana Coaunera baja Faborone

³ Inara rai Cana Coaunera bajaacaanune naineeine, itolere bana: “Narihara Cana Coaunera,” naain Cana Curuaanaa Jesocurisito Inaca Cana Coaunera coroaecaanu, ⁴ aiha Jesocurisito esenetaain neein, satiin Cana Coaunera cachaneein nenacaauru aina jiniiquiin ita belaa in neeichene coitucuhacaanune jaun. ⁵ Inae dedeeu inara que banijiaain rucuhenojoneein nena rariquicheeine cohajein neeichene jaunte, leeochoaauru aina ita belaa in neeiche. Cana osa caje cana ichoteraneein nena erenaa caohacha aonquichene caje coauneente, nii inaraacha cohajei sirichaaneein neeiche. ⁶ Nii erenaa inara rai beratenojoite, itolere chauratane sacutaain coitucuhin, inae rijijieein ichaore cachaaauru. Charijieein teeinti esinae rauhijiriin cana belaitoha Cana Coaunerane beeuruhane aonaaain, esinae rauhijiriin erenaa nihane esenetaaichelune rijijieein. ⁷ Nii quete jeriha Jesocurisitone rijijieein inara relaa in nelu, nii jataain canuhacha belainein nena Efaforasi. Acate canacaanu amihaneon que canacaanu corootajaneerein, inara rai jeriha Jesocurisitone rijijieein cha ichaeraneein nena ne. ⁸ Aca techu canacaanu rai, inara suujuatiha Cana Coaunera Suujuene rijijieein leeochoaauru belaa in ichaohichene benaa belu.

⁹ Nii jaunna coituhacaanune caje coaunein jianelanaala inara rai Cana Coaunera bajaacaanu, inara que jeelai amuritoheriin niicha jerei coitucueratein, itolere inaraacha ichai coitucuhin, rai Suujue jerenohin coitucuhin, naaonjoaainchene coina. ¹⁰ Nii ainate Cana Curuaanaacha jerei rijijieein itolere caohacha nejesina ichaain neriquicheein, jeelai amuritoheriin Cana Coaunera coitucuhin coujuriu Cana Coaunera cachanein nena tocuhanein. ¹¹ Nii coinana itolere amurijiriin niicha ichana nainei aina cuaain, inara lararajiaa Cana Coaunerane, laraajiin nererojoecaalanaala neeichene coina bajaacaanu. ¹² Nii ainate rachoojoein, nii satiin notaracae rai cachanein nenacaauru rai niicha teenu- rai Cojoanonaa raain neeichene coina, inara rai teranunein nena Cana Inaca Cana Coaunera coroaequiche.

¹³ Cana Coaunerate, cana curuaanaanein niha moconajaerane jana, caje cana ruluhin Cana Curuaanaa niha rai Calaoi Jesocurisitone coina rai Cojoanonaa que cana telu. ¹⁴ Nii rai Calaoi corenihate cana osa caje cana ichoteratein, cana que suujua acatelu Cana Coaunera.

Ohalu Jesocurisitone corenihate Cana Coaunera aina raotojoein ichaohacache.

¹⁵ Chabana Cana Coaunera coarahaacache niqiu. Nete rijijieein nena- rai Calaoi Jesocurisito coaracaache. Acate, jauriaanejeein rai Calaoineein nelu, itolere coaunaane ajiniha caje coaunein. ¹⁶ Aina cuaain techu itolere dedeeu neenihuru, chauratane que neenihuru, chabana coaanojoinelanaala neenihuru, chabana inanacaelanaala itolere ichana naineranein itolere que mijiaaanein neenihuru, naaonjoainuri coaunaeratelu Cana Coaunera. Satiin niichurute rainein nihane coina, aina cuaain coaunanojoneein nelu. ¹⁷ Nitohaneinte itolere ajiniha nenaanelu Jesocurisito. Chaen techu coreniha, Aca jerihane rijijieein neeure satiin niicha coaunaauri. ¹⁸ Chaen techu satiin niicha ranojonein nenacaauru, rai iclesia neein neeure. Nii iclesiate Jesocurisito jaberoco ne. Jana nii jaberoco coturite jeelai Jesocurisitohacha ne. Aca techu itolere ajiniha nihalune rijijieein, aca satiin ajiniha o caje ichanaelu. Nitohaneinte nelu, itolere que satiin ichoachateranein nihane coina. ¹⁹⁻²⁰ Jesocurisito aina itolere bana nena jerihane jaunte, aina cuaain satiin itolere cana rai chauratane, dede, cana janonaa, naaonjoainuri que neein, que nejeratenaanein neeuruhane caje, aina raotojoein neeuruhane coina ichaelu Cana Coaunera. Niite ichaelu, coroso que rai coichana jahoin ohalu Jesocurisitone aina cuaain.

²¹ Jauriaalute niqiu Cana Coaunera cacha nelanaala aina inara suujua cuhane que nejeratenaanein neechelu, nechu baasohacha ichajein ichaohichene jaun. ²² Nete laen inae enene, aina raotojoein rai cachanein que banijiaanein neeichene coina, inara que

suujua acatelu Cana Coaunera. Nii coinate joaenren cacha rijjijeein, atinanohinelu rai Calaoihi Jesocurisito. Nitohaneinte inara coulucoelu, nacatiha cha ujuaiahonelanaala, osa colane neeichene coina. ²³ Nete nitohaneein nenaajeriquichene, inara rai benojoiniha ichoteratenojinein neriquicheeine jaanune jana, aonaain esenetaichelune rijjijeein, leinjiin acaacha cohajeein, leeooha ichana coacuelanaala neeichene caohachae. Nii jeelai inara rai beratenojonte, satiin chauratane sacutaain benojoineein ne. Chaen canu Faboro nichaahunna nii que cachaauru relaaunera coroatajaneraneein neeun.

Jesocurisito cachaneein iclesiacuru coroatajaneraneein niha Faborone.

²⁴ Ena inara coreniha necairichanaa coaracaaune jaunna rachoojoeun. Nii Jesocurisito jaberoco- niicha ranojineein nenacauru- iclesiacuru coroatajanena quete Jesocurisito coreenraniha necairichanaa coarae cajabereeo. ²⁵ Nitohaneinte Jesocurisito cachaneein iclesiacuru coroatajaneraneein nihanune coina, canu telu Cana Coaunera, inara caohachanu que, inara rai niicha beratenojoi beebijihanu, aca jerihane rijjijeeine coina. ²⁶ Nii niicha coitucuerateite inoaenlu caje coaunein chuni que coitucueratelaala asinojineein sirilu Cana Coaunera. Nete laen inae enene, satiin rai cachaneein neinichaachene que coitucuerate. ²⁷ Nii jataain caohachanein niha Jesocurisitonete, satiin Jorionelanaala nenacauru que coitucuerate Cana Coaunera. Nii asinojineein nena niicha coitucuerateite, Jesocurisitonein inae inara suujueniha ne. Acaachate cohajeeiche.

²⁸ Nii jaunna Jesocurisito que cachaauru relaacaaunune, itolere niicha ichai coitucuhin ichacuruhane coina acauru suujuatihacaanu, esinae rauhijiriin caohachain aca jerihane rijjijeein, Jesocurisito rai tenajaacaunune coina. ²⁹ Nitohane amihanenaa ichaacaaunne coina canu lararajiaain, itolere ichana nainichaaunne jaanu tiha Jesocurisitone ainana caa niicha icharatei ichaain neeun.

2

¹ Laodiseau nenacauru, chae inara, chaen chabana canu coaralanaala nenacauru- canu bena caje cacoitucuurerauru, naonjoainuri neeichene corenihane, jataain mainajeriin necairichaaun. ² Nitohaneinne caohachain rai suujua lararajiaain, jeelai amuritheriin jiniiquin corajeein, itolere bana ita belaaain neein, nii chuni que Cana Coauneraacha coitucueratelaala nena- Jesocurisito coitucuhin neeichene coina jataain laraajihun. ³ Esinae rauhijiriin Jesocurisito coitucuhin neeichenete, rai caohacha aina itolere coitucuhin neriquicheein. ⁴ Nabana chuni inara coritaa raotojoein inara rai ereein, osa que inara saruhane jana, esenetaichene coataane caa inara rai beeeun. ⁵ Inara aina canu jaberoconein nenihanune niha natiine, itolere bana canu suujua cuhane inara coacuun. Nii jaunna jiniiquin rauhijiriin inaraacha ichai ichaain neein, Jesocurisito esenetaaichene jaun, aca jerihane rijjijeein ichaohichene coitucuhanune jaun jataain rachoojoeun.

Ena nena ichaonaa teraneinte ne Jesocurisito.

⁶ Nitohanihane jaun jeriha Jesocurisitone rijjijeein ichaohichene coina esenetaaichelune jaun, itolere bana aca jerihane rijjijeein ichaaoche. ⁷ Aihana jaun, leinjiin acaacha jerihane rijjijeein inara suujua aina cutaain ichaohin nii acanein nena rijjijeein ichaohichene coina inara relaauruhalune jaan esenetaaichelune rijjijeein, itolere bana Cana Coaunera coroaeuche. ⁸ Itolere que necohalajiin neeuche, nabana nechu joaeren nichao que inara coritaa nena jereranihane, esenetaain neeichene coataa. Nii cacha coritaeranein nenacauru, coatiha Jesocurisitohacha jerei icharanein neeuuri. Acaaurute nechu Cana Coaunera coitucuelanaala nenacauru cachaauru ichao que cacha relaaun, moconajaera icharatenohin icharanein neeure.

⁹ Jerichanejeeinte rai Inaca Cana Coauneraacha ichai ichana naineranein ne nii rai Calaoihi Jesocurisito. ¹⁰ Nii jaunte Jesocurisito aina neeichene jaun, rai Inaca Cana Coaunera aina netonai neeiche. Nii Jesocurisitote, itolere que laraajiin satiin Cana Coauneraacha cocoinanojineein nenacauru Curuaanaanein ne. ¹¹ Chaen techu inae Jesocurisito aina neeichene jaun, inae cojunacatenohinein neeiche. Coatiha rai jaberoco que cojunacatenohinein neeuruhalu Jorioocurune coujunacaniha rijjijeein nihei. Niite inae necoriha inara suujuane jaun, inoaenlu osa que nesarujuuein ichaohichene jianein neeichene jaan cojunacanein rauhijiriin Jesocurisito caje unaa neein ne. ¹² Nii atinaain conautenojinein nihalune caje ichanaalu Jesocurisitone rijjijeeinte, inara atinaain inara itajihane rai niha osane caje, Curisito aina cuaain nichoteeichene coujunacaniha acuhanau tein baotisananojinein neeichelu. Nitohaneinte neeiche, niicha ichana nainei ichaain oo caje ichateralu Cana Coaunera esenetaain neeichene jaun. ¹³ Inara Jorionelanaala neiniquichene jauriaa inara jaberoco que cojunacatenohinelanaala neeichelu, jauriaanejin nena Moisesa tenojoi rauhi tonoraelanaala nitajanaanein neeichelune jaun. Nete

laen inae ena, Jesocurisito aina jiniiquiin ichaohichene coina, inara rai ichaonaa tein ne Cana Coanera, nii Jesocurisito cana osa caje cana ichoteraneen nihanee jaun. ¹⁴ Nii jauriaanejeein nena Moisesa rai rauhi tonoraenihacachene jaunte niqiu, caseteco coaracaachene rai nihacachelu. Nete coroso que ohalu Jesocurisitone aina cuaain, nii itajeein nelu Cana Coanera. ¹⁵ Nitohaneente Jesocurisito aina cuaain, moconajaera aina rai letononeen nenacaauru amuritoheratelu Cana Coanera, satiin coarajeuerera notaracaee tenajaain.

Itolere dedeeu nenaacha que coacuhin neeuche.

¹⁶ Aihana jaun, inara ichao que ichaohin, inara lenonee, inara coco que cocohin, naaonjoaain neeichene, nihei chuni nii que ereein nena nainei. Jiaonrihachu nebetacanaa cojoanonaa bitoaain neein, atene ujuarichuru bitoaain, naaonjoaauruhane rijijieein ichaohichene coina nara counujeeuruhane tonoraichene. ¹⁷ Nete satiin necoreerein inae ecu tihane bana. Jana Jesocurisito tenojoi ichaonaa chabana necorerinaain, niheichu chabana satorinaain. ¹⁸ Jiaonrihachu baaso ichaa inara been, acaauru rijijieein neeichene coina, inara rai aitiin neeuuha nii Cana Coanera letono aanjeraauru letonon- iha nocoetiin, acaauru notaaca Cana Coaneranee been, nechu jeriha acaauru suujuane rijijieein ichaohin necohasitaacha que nenacaaurune tonoraain neeichene. ¹⁹ Jesocurisito cachaneen rai suujua cuhane sirichurenihane jaunte, jeriha Cana Coaneranee rijijieein, jiniiquiin neein ita belaaain ichaohacachene coina cana tein niha Jesocurisitone saijieein ita caje neleruha cachane jerecure.

²⁰ Jesocurisito esenetaain neeichene jaunte, inae nii jauriaanejeein inara relaa- ruhalune jaan jianeen neeichelu. Aihana jaun, inae nainiheeiche ichaauruha Jesocurisito coitucuelanaala nenacaaurune rijijieein ichaohichene. ²¹⁻²² Nii jaiti Jesocurisito coitu- cuelanaala ichaohichene bana: "Jiaonriha dadaain, niheichu quichene. Niheichu inara biji cuhane teberiana nainiheeiche," naain dadaain quichene caohateen inara relaauruhalune jaante, nechu catchaauru suujua caje unaaneen nihane jaun inae nitaje. ²³ Esinaete chuhisi niqiu rauhijiriin Cana Coanera coitucuera rijijieein neein aitocure. Nete cana jaberoco cairichaeraneen ne. Nii acaauru aitoonjoan osaacha que coacuhin nena caje cana suujua corenaa nainenihane jaunte, nii chaque nelatene.

3

¹ Nitohaneen inae ohin nitajenaa rijijieein neeichene caje Jesocurisito esenetaain neeichene jaun, rai Inaca Cana Coanera aina jiniiquiin, rai raotono nichajai que niha Jesocurisitone jaan- dedeeucha que coacuhin ichaaoche. ² Nii jaun, inae nainiheeiche Cana Coanera coitucuelanaala nenacaauru rijijieein coacuhin neeichene. Dedeeu ne- nacaauruhacha que coacuhin neeuche. Jiaonriha caa chauratane que nenacaauruhacha que coaauquichene. ³ Nitohanihana jaun, inae jauriaalu nena inara ichao que icha- heeiche, ena nena inara ichaote, Jesocurisito aina Cana Coanera aina asinojoneen ne. ⁴ Nitohaneen Jesocurisito, inara ichao sirichaneen nihane jaunte, inae ecu tihane bana nacoaneen turuhane bana, aina jiniichaaain inara ocotiha ureein, aina jiniiquiin necaohacha que ichaohichene coina.

Jauriaanejeein nena ichaonaa aina ena nena ichaonaa.

⁵ Aihane jaun, coaacuruha Cana Coanera coitucuelanaala nenacaaurune rijijieein coacuhin ichaohichene jianecuche. Jiaonriha joaenreein ene aina ichaohin, quicha nejesina neein ichaohin, ene nejesinaneen ichaohin, naaonjoaain Cana Coaneraacha rautaainelanaala nena ichaain, chaaelai siriquichene chunaain, naaonjoaaincha que coacuhin ichaohichene. Nitohanei ichaonaate jataain cana ichao aasaatera ne. ⁶ Nere tonora- elanaala nitohaneen ichaonacaaurute, jataain mainajeein casetecaeratereen Cana Coanera. ⁷ Nii rijijieente inara netonai ichaorejetocoiche, jaiti necoreniha inara ichaone bana. ⁸ Nete inae necoriha inara ichaone jaun, ita cotaairiin, ene aina ichaohichene coinaacha baasoneen coacuhin, inara amute catcha baijiaain, rautanacaai que ereein, naaonjoaain ichaohichene jianequiche. ⁹ Inae nitohaneen necoriha inara ichaone jaun, jiaonriha jaiti necoreniha inara ichaone bana, inaraacha ichai ichaain, ita coritaain, naaonjoaain ichaohichelune rijijieein ichaonaa nainiheeiche. ¹⁰ Nitohaneente, ena nena ichaonaa que ichaohin, ena nena cachaneen nena rijijieein, jeriha Cana Coaneranee rijijieein ichaohichene, itolereeneen niicha jerei coitucuriquicheen. ¹¹ Aihana jaun, coat- iha chaque nelatihei, Curieconeen, Jorioneen, Jorionelanaala, leeocho cachaneen, cha coitucuelanaala cairicheeneen, letononeen, letononelanaala, naaonjoaineein nihacane. Jesocurisito cachaneen nihacanete, jataain itolere amurijiriin nelate.

¹²Jataain inara belaitohane jaunte, rai cachaneein neeichene coina, inara janijiin inara raain nelu Cana Coaunera. Aihana jaun, coujurihu inara ichao coreein nenea tocohaneein esinae rauhijiriin cairichaaajoaain ita coaraain, ita coroatajaneein, leeochoaauru amurijiriin nenea coacuelanaala, ita que nererojocaelanaala, naonjoaain ichaaoche. ¹³Jiniiquiin ita que nererojocaelanaala neein, tonaain itaque ereein neeuruha chunocohacurune, que inara suujua acateein, naonjoaain neeuche, inara que suujua acateein nihalu Cana Coaunerane rijijieein. ¹⁴Itolere baaso caje inara suujua coreein, ita belaaain jiniiquin neeuche. ¹⁵Nitohaneein neeichenete, inara suujua raujiareein Jesocurisito, raotojoein neeichene coina. Nii coinete inara raain nelu Cana Coaunera, jiniiquiin rai jaberoco rijijieein neeichene coina.

¹⁶Itolere bana inara rai Jesocurisitohacha beratei coaacuche inara suujua cuhane. Inara suujua que coitucueratiha Cana Coaunerane rijijieein, jiniiquin ita relaain, ita suujua aninoaaain, chatohanai ichaain niha chunine coataa ita suujuateein, naonjoaain neeuche. Inara suujua aina cutaain Cana Coaunera coraajein, salmo que nenatein, itolere nenatena Cana Coaunera coroaenanaja que nenatecuche. ¹⁷Itolere inaraacha ichai ichaquichene, jeriha Jesocurisitone rijijieein aina cuaain ichacuche. Jerichanejeeinchu chaelai que ereein neeiche cacha raine, aca jerihane rijitojoein ereein neeuche. Chaen chu, nii rai Calaohi Jesocurisito aina cuaain, rai Inaca Cana Coaunera coroaecuche.

Curisito ranojoein nenacaauru ichao.

¹⁸Inara ene neeichene, inara lnaaauru ere tonoraain jerecuruhane rijijieein neeuche, acaachate inaraacha ichanenineein ne, coujuriu Jesocurisito esenetaeraneein nenea tocohaneein neeichene coina. ¹⁹Jana inara lananein inara comasaihuru belaaain neeuche, jiaonriha inara comasaihuru cotaairiin coaraqichene.

²⁰Canaanaihuru nihanatin, rai fojiaraauru ere tonoraain neeuruhine. Nitohanein neite rautaaain coarae Cana Curuaanaa Jesocurisito. ²¹Jiaonrihachu, inara acaauru inacanein, inara bereecuru baijiaain neeichene, nabana caoacha coroaecuruhane jianecuruhane coataa.

²²Fatoroon letononein nenacaauru, cau chauratane que acaauru fatoroonein nenacaauru ere tonoraain neeuruhine. Jiaonriha coarajeeuruhane notaracaaecha acaauru belaihuruhane jerenacauncha acaauru ere tonoraain neeuruhane. Coaracurenihane jana nihanatiin, suujua aina cutaain, jerecuruha acaauru fatoroocurune rijijieein neeuruhine, nitohanein jeriha Cana Curuaanaa Jesocurisitone jaun. ²³Itolere inaraacha ichai ichaain neeichene, esinae rauhijiriin corajein ichacuche, inara amute cacha rai ichaquichene que coacuelanaala, Jesocurisito rai ichara rijitojoein. ²⁴Inarate inae ecu tihane bana, inara rai aca cana Curuaanaa nihane rai niicha jerei ichara neein neeichene jaun, rainein nenea que inara coreterihani Cana Curuaanaa Jesocurisitone coitucuhiche raotojoein. ²⁵Nii choae tacaain coatihane nejelauneein chuni coaraain nihei Cana Coaunera.

4

¹Inara, fatoroon neeichene, inara letonocuru aina caohachaaain inara suujua coaraain, rauhijiriin acaauru aina neeuche. Inara netonai leinjiin dedeeu nenea Curuaanaa letononein neeichene jaun, rai inaraacha ichai beeichene rai neeichene que nainaaain ichaaoche.

²Itolere bana Cana Coaunera coraajein bajaee bajajein itolere que nainaaain ichaaoche. ³Canacaanu rai netonai Cana Coaunera bajaachete canacaanu rai acuuja joracaaine ne itolereein cuhin Jesocurisito que Erenaa coitucueraelanaala nenea- nicha beratei beebejihacaanu. Nii coitucueraelanaala nenea Erenaa canuhacha beebejei corenihane, caa caresero cuhane neeun. ⁴Cacoreniha Cana Coaunera bajaachene raotojoein aohana nainecuruhane coina, rauhijiriin nii Erenaa beebeje cachaaauru rai.

⁵Chaen techu Cana Coaunera coitucuhichuru que caohacha nejesima ichajein itolere bana ichaohichene coaratein, caohachaaain coacuhin nii canaacha esenetai que acaauru rai raotojoein beebejeche caeneenejelanaala. ⁶Nitohanein ereeichene raotojoein ereeuchete itolere bana rautatiin aonacurumiin aohanraauru. Chaen tonaain ereeuruhane nihanatiin, raotojoein baaso coacuelanaala acaauru tonoraain neeuche.

Necoiha Faborone

⁷Canu suujua rijijieein, Jesocurisito icharatenohi amihanenaa que cacorataanera-jataain canuhacha belaa- Jesocurisito coreniha cana nejera Tiquicote, inara rai canu benaa bereein. ⁸Nii coinane inara rene aca letoaaun, inara rai: "Naaonjoaaine niha-caanu," naain inara suujua lararajaane coina. ⁹Ainate uhe inara laurijiranein nenaalujataain canuhacha belaa- Jesocurisito coreniha cana nejera Onesimo. Acaaurute inara

rai caelalai benaa beeurureein. ¹⁰ Canu aina caresero cuhane nenea- Arisitarocote, inara coacue. Chaen Berenabeen calaohiriji- Maroco netonaite inara coacue. Inae inara rai bihanulune rijijieein, inara rene bedainiha nii Marocone raotojoeein raauche. ¹¹ Chaen techu Josto neein acaauruhacha curuaatei- Jesoso netonai inara coacue. Acaauruhachate canu araachuru- Jorioocuru caje, Cana Coanera icharatenohi amihanenaa que cacorataaneraneein, jataain canu suujua nunaeraneein neeure. ¹² Inara laurijiraneein nenaalu Jesocurisito cachaneein nenea- Efaforasite inara coacue. Acate itolere bana inara rai Cana Coanera bjaae bajaenaja que, leeocho ichana coacuelanaala itolereneein Cana Coaneraacha jerei ichaquichene coina. ¹³ Canune nitohaneein, Laodiseau nenacaauru, Erapolisiu nenacaauru, chaen inara, naaonjoaineeichene que, jataain coaunajaaoca nii Efaforasine coarajenajacoon. ¹⁴ Canuhacha belaaaneein nenea- docotoro Locasi netonaite inara coacue, chaen Demasi netonai.

¹⁵ Laodiseau nenacaauru Jesocurisito coreniha cana nejeraneein nenacaauru rai acaauru coaaucaanne beeuche. Chaen Ninfasi aina rai loreri asaae netaojianacaauru coaaucaanne beeuche. ¹⁶ Inae nainaaain caa inara rai canuhacha laenai quiricha rere-taain coaraqichene nainaquichene, Jesocurisito ranojoneein Laodiseau nenacaauru rai letoaauchete, acaauru netonai reretaain coaracurumiin. Acaauru netonai, acaauru rai quiicha letoai quiricha, letoaauruha inara rene ne, reretaain coaracuche inara netonai. ¹⁷ Chaen Arquivo rai: “ ‘Atiin ichei Cana Curuaanaacha icharatei amihanenaa ichaauje, nii icharatihalune rijijieeincha.’ naainte ichei nere letoae Faboro,” naain beeuche.

¹⁸ Inae satonotichaaanne raine Canu Faboronichaaune caraajenihane, caa quiricha cuhane inara coaaucaanne laenaun. Atiin Caresero cuhane nihanune que coaauce. Jeelai amuritoheriin inara coroatajanemiin Cana Coanera.

Tesaloncau nenacaauru rai Faborohacha letoai leinjiin

Tesaloncau nenacaauru rai laenaauruha Faboroorune

¹ Canuna Faboro neeun. Inara raina Siribano, Timoteo, naonjoain nichaanunena laenaain letoarichaanuhin. Saain nii Tesaloncau nenacaauru Cana Coaunera rai ita taojiaera neeichene raina caa laenaain letoacaanu. Saain nii Cana Inaca Cana Coaunera, Cana Curuaanaa Jesocurisito, naonjoain coitucuhin neeichene raina caa letoacaanu. Inara belain, inara coroatajaneene Cana Inaca Cana Coaunera, Cana Curuaanaa Jesocurisito naonjoainte raotojoein neeiche.

² Cana Coaunera bajaacaanune naineeina, “Nariha,” naain coroejeein, inara rai bajaacaanu inara coroatajanejeein sacuha Cana Coaunerane coina.

³ Nitohaneena inara coacuhin nihacaanu, Cana Inaca Cana Coaunera bajaacaanune naineeinna rauhijiriin inara coroatajanerichaaan Cana Coaunera Calaohi Jesocurisitone esenetaain, caohachaain laraajiin necairichanaa abaantaain amihaneen leeochoaauru belain neeichene jaun. ⁴ Coichana aina cutaainte inara belai Cana Coaunera. Aihana jaunna, janijiin Cana Coaunera ranojoneein neeichene coitucuhacaanu.

⁵ Coatiha joanreen erenaa rijijeein nihei caa cacha relaacaanune jaan Cana Coaunera Ere. Mijiaainetiinte cacha suujua que taca, nitohaneen tiha Cana Coaunera Suujuene jaun. Nitohanihana jaunna esinae rauhijiriin Cana Coaunera Ere neein nihane coitucuhacaanulu.

Inarate canacaanu ichao coitucuhiche, inara aina nihacaanune bana inara nota que canacaanu coaraquicheluna jaun. Nenacaen inara caohachanu que tejian canacaanu coaraquichelu inara nota que, jericanejeein caohachaain ichaohichene coina.

⁶ Nii jaunte jericanejeein canacaanu ichao rijijeein, Cana Curuaanaa Jesocurisito naonjoain rijijeein inara netonai inara ichao que ichaohiche. Nitohaneen caohacha ichaain ichaohichene corenihate inara rohecaain, inara cairichaerihure niqiu, nete inara coroatajanein naonjoaan Cana Coaunera Suujuene jaun, raotojoein rachoojoein Cana Coaunera Ere aonaain tonraaiche atiin.

⁷ Nitohaneen atiin laraajiin necairichanaa abaantaain raotojoein neeichene jaunte, inara coitucuuruhana jaun, jericanejeein inara rijijeein ichaonaa caohacha que ichaonaa coaacure saain Masedonia, Acaiha, naonjoaihunri nenacaauru Cana Coaunera coitucuurera. ⁸ Nitohaneente Masedonia batane, Acaiha batane, itolere sacutaain Cana Curuaanaa Ere coitucuerateichene jaun, esinae rauhijiriin Cana Coaunera esenetaain rauhijiriin nere tonoraain neeichene coitucure itolere neein. Nitohaneen itolere neein raotojoein inara coitucuuruhana jaunna, inae cha que erenaa nainenihacaanu canacaanu inae.

⁹ Nii jaunte inae acaauru rai cha que irihacaanune latecurene, jauriaa nejeein inara rene turuha uhacaanune jana, canacaanu belain, canacaanu raain, canacaanuhacha beebejei Cana Coaunera Ere esenetaain tonoraain, nii enuha caje cacha chanohineein nena inara coaunera niha inaraacha tei jianein raatiriin, esinae rauhijiriin nii ichaohin nena Cana Coaunera Esine Ere esenetaain tonoraain, nii beebejeeiche leeochoaauru raine coitucuuruha itolere neeina jaun.

¹⁰ Chaen techu enacoaunein dede caje turuha uha nii Cana Coaunera Calaohi, nii oo caje Cana Coaunera ichatenohin Jesusone cohajeeichene beebejeeure. Nii Cana Coaunera Calaohi Jesusote cana caseteaeratihane rai niha Cana Coaunerane jana jianacoon cana mitaeranein ne.

2

Tesaloncau namihaneeo ichaa Faborone

¹⁻² Nii coitucuhichene tocohaneente jauriaa nejeein Filipoo turuhacaanune jana, canacaanu batohin, canacaanu necoejechanuhin, canacaanu que jaolecooruha natiinte, inae enene esinae rauhijiriin aitocoanune coitucure. Nii coitucuhichene tocoaneente canacaanu aina nejerateeuruha nii Tesaloncau cocoaichacurune jana, canacaanu coroatajane Cana Coaunera, acaauru que casilanaala laraajiin inara rai nere bihacaanune coina.

³ Nitohaneena joanreen caje rocohin inara relaenihacaanu. Nitohaneen rauhijiriin aitocoanu natiinte canacaanu ataibinaene beein, naonjoaunre canacaanu belaiheichuru, chaelai chunei coritana coacuhin joanreen canacaanu ereniriaala que aitona rijiitiin.

⁴ Canacaanu suujua coarajihana jaunte, canacaanu letoae Cana Coaunera, jianacoon cana mitaain, Cana Rai Ichaonaa Tera Nere bihaacaanune coina. Coatiha canacaanu belaaïn niha cachane jerena caaun cacha relaaïn nihaacaanu. Canacaanu belaiha Cana Coaunerane jerena caaunna jerihane tocohaneïn cacha relaaïn nihacaanu.

⁵ Nii coitucuhichene tocohaneïn, coatiha canacaanu coretequichene coina inara belaihaacaanu. Esinae Cana Coaunerate coaraje.

⁶ Canacaanu cocoinaain canacaanu letoaaïn niha Cana Coaunera Calaohi Jesocurisitona jaunte niq̄i neere canacaanu rai rauhi. Nena “Naaonjoain canacaanu que suujua acateïn neeine cachara,” naain erenihacaanu inara rai nihanatiin. ⁷ Nechu jataen joaenreeïn cacha rijijieïn turuhin, canacaanu nerotohin inara belaaïn inara jana amuhemuhecaanulu. Charijieïn teeinti bereecuru belaaïn fojiae neba. Nii rijijieina inara belaaïn inara relaacaanu. ⁸ Coatiha Cana Coaunera Ereeicha que inara relaacaanuneeicha coina turuhin inara aina nihaacaanulu. Inara netonai canacaanu ichao coaraain jerichanejeeeïn canacaanu rijijieïn ichaohichene coimana itolere necairichanaa abaantaain turuhin nihaacaanulu, canacaanu coichana aina cutaaïn inara belaaïn nihaacaanune jaun.

⁹ Jauriaana janotiinnetojoeïn, laraajiin mainajeeïn amihaneraetoacaanulune coaauquiche chachu natiin. Nitohaneina canacaanu raajenihane amihaneïn, coreniha canacaanuhacha latei coreteïn, Cana Coaunera Ere beebjeeïn ichaorejetocaaunlu, nabana inara cairichaacaanune, chaelai que latejihojoiriin neeichene coataa.

¹⁰ “Baaso chaainjene nihaacaanu,” naain iriha cacha natiin, chatohaneïn baaso chaain nihaacaanu. Inara, Cana Coaunera, naaonjoain neeichenete rauhijiriin canacaanu suujua coaraain, Cana Coaunera coitucuera neeichene que canacaanu suujua acateïn nihaacaanune coarajerejetocochelu. Nii jaunte nene nihei chaelai que ujuateïn canacaanu coulurujia chuneine jaannu.

¹¹ Nii choae tacaainachu calaohi suujua nunaain lararajiaa inacane rijijieïn inara suujua nunaain lararajiaain nihaacaanune coitucuhiche. ¹² Nitohanihana jaun, coujuriu Cana Coaunera coitucuera neein nena tocohaneïn rauhijiriin ichaooche, nii jauriaa inara rai aitocaaanulune tocohaneïn raotojoeïn rachoojoeïn aina neeichene coina inara cotijiaain nihalu Cana Coaunerana jaun.

¹³ Coatiha joaenreeïn cacha ere aonajenaa rijijieïn Cana Coaunera Ere aonajiheeichelu inara rai bihaacaanune jana. Nii jaunna Cana Coaunera bajaacaanune, “Nariha,” naain bajaacaanu. Nii caje coauneente esinae rauhijiriin caohachaain inara ichao coreein ichaohichene coarateïn neeiche. Nitohanihane cajete esinae rauhijiriin Cana Coaunera Ere nihane que necoaarate.

¹⁴ Cana Coaunera Calaohi Jesocurisito ere tonoraichene corenhate inara aina nejera-teeurelu inara araichuru. Nii rijijieïn techu nii Jodeau nena Cana Coaunera Calaohi Jesocurisito ere tonoraaurere aina nejera-teeurelu acauru araichuru Jorioocuru. ¹⁵ Nii Jorioocurute acauru rai Cana Coaunera ere beera inoaensi sohin jaoruhane rijijieïn Cana Curuaanaa Jesoso sohin jaaorera ne. Nitohaneeruhana jaunte acauru aina nihaacaanune bana canacaanu sitaaurelu. Nihei aansijieeiniji Cana Coaunera jerenohin ichana coaacuruhi, nechu satiin cacha aina obaejeriin ichaauruha neechate laen jerecure. ¹⁶ Nii jaunte jianacoon mituhin neeuruha Jorioniheichurune coina, Jorioniheichuru rai Cana Coaunera Ere benaa jerichaanune, caohateure. Nitohaneeruhana jaunte jataen muluhin osaq̄iïn neeure. Nii jaunte tabiicha acauru abaantana nainene Cana Coaunera. Nii jaunte inae cuu tihane, nii core coaraa cuurureïn acauru notaanaa.

Coaiteen Tesalonecau turuha cunaa jeriha Faboro ne

¹⁷ Inara caje amuhacaanune caje coauneina, inara coacuhin nihaacaanu. Carajaain ita coarinihacache natiine jericha nejeeïn inara coacuhin nihaacaanune jaun, inara coaraa uhene rijitojohacaanu.

¹⁸ Inara coaraa unaa jerichaanune naineeinte canacaanu acate Moconajaera. Canuna Faboro neein caraaje nihane inara coaraa unaa jereun araai saain.

¹⁹ Inae coaiteen cau turuha Cana Coaunera Calaohi Jesocurisitona banana, raotojoeïn rachoojoeïn nereeunni, cacoreniha coitucuhin rai cacha neeichene jaun. ²⁰ Nii jaunna esinae rauhijiriin raotojoeïn rachoojoeïn nihaacaanu.

3

¹ Jataenna inara coaraa unaa jeretohacaanu niq̄i, nena nainenerichaanuhin. Nii jaunna cau Atenau nerichaanuhin. ² Acaihanejeïn cana nejera Timoteeochana letoarichaanuhin inara coaraa uhane coina. Acate Cana Coaunera letononeïn canacaanu coroatajane, Cana Coaunera Ere benaa que. Nii jaunte inara coaraa ureein, inara suujua lararajiaain nihane, nii aina nelararajiaain, inara suujua nunaain neeichene coina,

³ nabana chatohaneein nejelau suujua cuain niha chuneine coataa. Inarate raotjoeiin niriinanai coitucuhiche. Saain nitohaneein necairichanaa coaraain nihacache nete ne. ⁴ Nii inara aina nihacaanune bana, inara rai aitocooaanulune tocohaneente nelu cana suujua reroceraauru. Nitohaneente situelu, nii coitucuhichene tocohaneein. ⁵ Nitohaniha jaunna inara coarateeunlu. “Esinaete chuhsi rauhijiriin Cana Coaunera Calaohi Jesocurisito ere esenetaain tonoraain neure,” naain nitohaneein coitucuhanune jerena caaunna inara coarateeunlu. “Baaso que sarunajaain niha Moconajaerane, baaso chaain neeuruhane inacojoeiin inachujian acaauru rai Cana Coaunera Ere benaa que amihanihacaanulu,” naanune jaunne, inara coarateeunlu, nitohaneein coitucuhanune caina.

⁶ Nii jaunna nitohaneein esinae rauhijiriin Cana Coaunera Ere esentaain, tonoraain ita belaaain, raotjoeiin neeichene coitucuan, inara caje turuhin biha Timoteeo canacaanu raina jaun. Chaen techu canacaanu belaaain canacaanu coacuhin, canacaanu coana jere-tohichene be. Inara coana jeretohacaanune rijitjoeiin canacaanu coana jeretohichene be canacaanu rai.

⁷ Nii jaunna necairichaacaanu natiin, raotjoeiin nii que nelararajiaain atiin rachoojoeiin nihacaanu. ⁸ Nitohaneein rauhijiriin Cana Curuaanaa ere tonoraain neeichene jaunna, cha que tonajelanaala nihacaanu. ⁹ Nii jaunna inara coreniha, “Nariha jataen,” naacaanu, Cana Coaunera notaracae. ¹⁰ Nii jaunna janotiin netojoeiin Cana Coaunera bajaain nihacaanu, canacaanu coroatajanihane inara rene turuhin inara rai beebejiha-caanune, jataain jelai amuritoheriin esenetaain queecha jaaequiin neeichene caina.

¹¹ Aihana jaunna canacaanu coroatajaniha Cana Inaca Cana Coaunera, Cana Curuaanaa Jesocurisito naaonjoaine jerichaanu inara coaraa uhacaanune caina. ¹² Inara coroata-janeeine Cana Curuaanaate jelai amuritoheriin esenetaain, tonoraain neein ita belaaain, cachaauru belaaain, naaonjoaain neeiche inara belaihaaunne rijitjoeiin. ¹³ Aihute nitohaneein rauhijiriin inara suujua coaraain ichaohichene jana inara eruhine Cana Coaunera Calaohi Jesocurisito, rainein nenacaauru aina turuha uhane bana.

4

Nitohaneein ichaoha cachane jeriha Cana Coaunerane

¹ Cana Curuaanaa Jesocurisito coitucuera neeichene jaunna, atiin inara rai aitorichaanuhin, nii jauriaa inara relaacaanune rijijieein ichaohin neeichene caina. Nenacaenjian jelai choae jauhecotojoeiin neeichene coinana aitocooaanu, nitohaneein jeriha Cana Coaunerana jaun.

² Inarate nere coitucuhiche, canacaanu que inara relaeratiha Cana Curuaanaa Jesocurisitona jaun. ³ Acaiha nejain nere tonoraache neechate jere Cana Coaunera. Nabana ita raelanaala ene aina ichaojeraquuin niha chuneine coataa. ⁴ Acaiha nejain sinijiera ainaacha ita jereein jiniiquuin suujua coaraain niha cacha nete caohachae. ⁵ Caohachaa, Cana Coaunera coitucuuruhi rijijieein inara suujua coarihei amuneein neeichene. ⁶ Coa nejainajeein ita coritaain ita shaquuin nihache. Nitohaneein neinihanete banejelanaala choae osa nalutiareein Cana Curuaanaa, nii core coaraain nihane caina, nii inara rai aitiin inara relaaain bihacaanulune tocohaneein. ⁷ Coatiha canaacha jerei ichaechajeein ichaonaa caina cana cotijiaain, cana raain niheilulu Cana Coaunera. Rauhijiriin cana suujua coaraain ichaohacachene coinete cana raain nelu Cana Coaunera. ⁸ Cha teeinti, caa inara relaacaanune jaan batoe. Nihei canacaanu batoha aitorinaain. Nechu nii rai Suujue que cana suujua lararajiaera Cana Coaunera batohate aitoreein.

⁹ Jiniiquuin raotjoeiin ita belaijjeein saain itolere cacha belaaain neeichene caina, inara relaa Cana Coaunerana jaunna, inae nii que inara relanaa nainenihaacaanu. ¹⁰ Nitohaniha jaunte, saain Masedonia nenacaauru Cana Coaunera coitucuurera belaaain neeiche. Nii jaunna jelai choae jauhecotojoeiin inara suujua coaraain inara amute cacha belaaain neeichene jereun. ¹¹ Inara letoacaanune tocohaneein raotjoeiin ichaohin, nihei casaje que erenaa coacuelanaala inara amihaneecha ichacuche. ¹² Aihute inara que suujua acatein naaonjoanruhine Cana Coaunera coitucuuruhi.

Coaiten turuha uha Cana Curuaanaane

¹³ “Naaonjoaainte neure Cana Coaunera Calaohi Jesocurisito esenetaain onacaauru,” naain inara netonai coitucuhichenena jerichaanu. Nabana cha coitucuneeichene ohin naaonjoan chuneine, nabana Cana Coaunera coitucuuruhi cachaauru rijijieein jataen tabai inaderanaa que inaderaain neeichene coataa.

¹⁴ Charijieein teeinti, ohin ichanae Cana Coaunera Calaohi Jesoso, nii rijijieein techu aina ichanaa cuurureein esenetaain onacaauru.

¹⁵ Nii jaunna inara rai aitocooaanu, cacha relaa Cana Curuaanaane rijitoojoeiin. Cha teenti, coaiten turuha uha Cana Curuaanaa neren tiaain ichoae, nii ichoaihanaha onacaauru ajiniha Cana Curuaanaa aina niha curinaain. ¹⁶ Letonocuru- anjeraauru curuaanaa que beratihaha Cana Coauneranete inae toniha Cana Coaunera rai jaihane jana, dede caje fauha uha nii Cana Curuaanaane, ichanaa cuurureein esenetaain onacaauru. ¹⁷ Nii baihate acaauru aina jiniiquiin nihacachene coina, dede sacari jana Cana Curuaanaa aina ita ruhini curichaacheein jiniiquiin. Nitohanihanete Cana Curuaanaa aina niha curichaacheein cha bana satonoelanaala. ¹⁸ Aihana jaun caa erenaa que ita suujua lararajiaain neeuche raotojoeiin.

5

¹ “Naonjoain banate turuha ureein Cana Curuaanaara,” naain coitucuhi chunei, nii coitucuhichene tocohanaein. ² Nii coitucuhichene tocohanaeinte cha coatajenihane chuneine jana turuha ureein. Charijieein teenti janotiin turue asijiauto. Nii rijijieeinte turuha ureein. ³ Nitohanerichaine banate, “Jataain raotojoeinte ichaohacache. Coatiha nihei cana que nejerateein chatohaneein cana ichao itajeranu,” naain ereein neeurureein Cana Coaunera coitucuruhi cachaauru. Nii lacuritiinte caseteco coaraa cuurureein luhecotariin, acaauru casetecaa Cana Coaunera ne. Nihei chunijihun cuhin nichotenaa nainecururinaain. Charijieein teenti, canaanai siriha enene, inae saa rai batenene, rai cunaane, cuna caje nichotenaa nainene. Nii rijijieein techu luhecotariin cau turuha Cana Curuaanaane acaauru casetecaane nii cuna aonacurureein. ⁴ Jana inara laen nesoonenaa coariheicheein, cohajeichene jana tururichaina jaun. ⁵ Cana Curuaanaa jerenohin coitucuhin tonoraachene jaunte, jiihoo conaera- cono cachaneein neeiche. Coatiha Cana Curuaanaa ere tonoraauruhi rijijieein nocohenaana nena cacha neein nihaacache. ⁶⁻⁷ Nii jaun nainihei ninauhene neein ajenacaauru rijijieein nihacachene. Itolere bana cana suujua coaraain nihacache nete caohachae. ⁸ Charijieein teenti, nalarijia que coata teeuere soondarooru, acaauru jaberoco acateraanu que, nabana chatohaneein tenajaera nihane, acaauru que temuhin nihane coataa. Nii rijijieein techu inara netonai, cana acateraanu que Cana Curuaanaa esenetaain, tonoraain, ita belaaain, cacha belaaain, naonjoain nihacachenete cana acatera niha nereein nii canaacha esenetai. Nitohaniha cacheneete cana rohan nichuutaain cana coritana nainenereein Moconajaera. Charijieein teenti, coata caje ichanohin asiho lauriae soondaro, nabana chatohaneein couturi tiha aina nejerateine coataa. Nii rijijieein techu, chatohaneein cana suujua tenaa nainenereein Moconajaera, batolanaala esinae rauhijiriin jianacoo cana mitaa Cana Mitaerane esenetaacachene. ⁹ Coatiha caseteco coaraain nihacachene coina, cana raain nihei Cana Coaunera. Rai Calaohi Jesocurisito coreniha jianacoo mituhin nihacachene coinata cana raain ne Cana Coaunera. ¹⁰ Ohacachene nihanatiin aina nihacachene coinata cana coreniha ohe Cana Coaunera Calaohi Jesocurisito. ¹¹ Nii jaun nii aachene rijijieein jiniiquiin ita suujua lararajiaain laraajiin neeuche.

Satono nejein Cana Coaunera coitucurera suujuatiha Fabarone

¹² Aonacuchena inara rai irihacaanu. Nii inara beraihurera que inara suujua acateein, nere tonoraain neeuche, Cana Coaunera coitucurera beraichaneein neeuruhana jaun. ¹³ Nii jaun acaauru que inara suujua acateein belainajaain, leeochoauru aina jiniiquiin raotojoein neeuche.

¹⁴ Amihanenaa jeriheichuru cotaicha rijitiin suujuateein letoaauche. Chaen chu nererojoeain nenacaauru belaaain suujuateechete, suujua tocharaain suujua nunaain neeuruhine. Chaen chu nacanacaenaauru corootajanecuche. Raotojoein satiin acaauru suujuatein, acaauru suujua lararajiaain neeuche.

¹⁵ Coaracuche, jiaonriha inara rai baaso chara nihane coa nacatiha tacaain cainaan nihache. Ita belaaain, saain itolere cacha, Cana Coaunera coitucuruhi nihanatiin belaaain neeuche.

¹⁶ Raotojoein rachoojoeeriin neeuche inetono janonaa bana. ¹⁷ Cana Coaunera bajae-bajajeein neeuche inetono janonaa bana. ¹⁸ Chatohaneein inara tera nihane nihanatiin coroaacuche, nitohaneein coujuriu Cana Coaunera Calaohi Jesocurisito esenetaera neein nena tocohanaein neeichene jeriha Cana Coaunerana jaun.

¹⁹ Inara suujuatenaa jeriha Cana Coaunera Suujuene, aonaain tonoracuche.

²⁰ Cana Coaunera Ere biha Cana Coaunera letonone, nijiaonriha bathoin neeichene. ²¹ Esinae rauhijiriin suujua coaraain inara relaacaanune rijitoojoein inara relaauruhane esenetaain tonoraacuche. ²² Itolere baaso jianein neeuche.

²³ Aaiha nejein nere esenetaain tonoraera neein neeichene coina inara suujua coreine atiin cana rai raoti ichaonaa tera Cana Coaunera. Aihute neculocohin neeine inara

jaberoco, inara suujue aina coaiten turuha Cana Curuaanaa Jesocurisito nereein tiaain.

²⁴ Nitohaneeinte ichareein nii Inara Cotiharalu, nitohaneein nihana jaun.

Laenaane satononiha acaauru coroajeein acaauru coaacane biha Faborone

²⁵ Cana Coaunera bajaauche canacaanu rai atiin.

²⁶ “Inara coaacuruha jera Faborooru,” naauche satiin cana nejeraauru Cana Coaunera coitucuurera rai.

²⁷ Aihana jaun acaauru rai caa canuhacha laenai ereretaauche, Cana Curuaanaa letoer-atenojohin neein nihana jaun.

²⁸ Inara coroatajaneene Cana Curuaanaa Jesocurisitote raotojoein neeiche. Nitohaneein neeine.

Tesalonecau nenacaauru rai Faborohacha letoai coroataja

“Chatohaneein neeiche” naa Faborone

¹ Canu Faboro nichaaune, Siribano, Timoteo, naonjoain nichaanunena caa laenaain letoarichaanuhin. Saain nii Tesalonecau nenacaauru Cana Inaca Cana Coaunera, Cana Curuaanaa Jesocurisito naonjoaunri coitucuurera raina caa laenaain letoaacaanu. ² Inara coroatajanein Cana Inaca Cana Coaunera, Cana Curuaanaa Jesocurisito naonjoainte raotojoein neeiche.

“Nariha” naain coroajeein Cana Coaunera bajaa Faborone

³ Esinae rauhijiriin jelai choae jauhecotojoeriin Cana Coaunera esenetaain, ita belaa in neeichene jaun, “Nariha,” naain Cana Coaunera rai inara coroaecaanunete caohachae. ⁴ Nii jaunna Cana Coaunera rai ita taojiaeraauru rai raotojoein inara beebejihacaanu, Cana Coaunera Calaohi Jesocurisito coitucuhichene coreniha inara rerohecaain, inara cairichaauruhane nihanatiin, cha que erelanaala abaantaain itolere necairichanaa abaantaain neeichene jaun. ⁵ Nitohanein abaantaain neeichene jaunte esinae rauhijiriin caohatiin inara raain niha Cana Coaunerane coaraa cuurureein inara coaraaauru.

⁶ Nii inara cairichaaeriin nenacaauru cairichaa in niha Cana Coauneranete caohachae. ⁷ Inae dede caje turuha uha Cana Curuaanaa Jesocurisito, rai letonocuru mijiaainetoorianjeraauru ainane banate, nebetacanaa tereein cana rai Cana Coaunera. Nebetacacachene jana, acaauru cana rerohariha necairichaauruhane coina. ⁸ Cana Coaunera esenetaauruhi, chaen nii jianacoo cana mitaera Jesocurisito ere esenetaauruhi, casetecaa usi tabai quene coinate turuha ureein Cana Coaunera Calaohi. ⁹⁻¹⁰ Canacaanuhacha beebejei esenetaaichene jaunte, Cana Curuaanaa coroaecurureein saain esenetaeraauru inae turuhane bana. Nii banate caseteco coaraa cuurureein, cha bana jelai caje mituuruhane coina que aina rijijieein. Nii banate coriae Cana Curuaanaa coarihei rijijieein niha cuurureein nii nere esenetaauruhi.

¹¹ Nii jaunna inara rai Cana Coaunera itolere amurijiriin nena bajaacaanu, inacojoein inara cotijiaeniha Cana Coaunerana jaun. Chaen nachu caohachaa in coaauquichene rijijieein inara tiha Cana Coaunerane coina Cana Coaunera bajaacaanu. Chaen nachu nii nunuheteichene rijijieein, jericanejeein inara amihaneeo ichaa in neeichene coina Cana Coaunera bajaacaanu, esenetaain ichaquichene jaun. ¹² Nitohanein ichaquichene jaunte, inara coreniha Cana Curuaanaa Jesocurisito coroaecurureein satiin. Nitohanein Jesocurisito letononein neeichene jaunte inara coroaeca cuurureein, nitohanein jeriha Cana Coaunera, Cana Curuaanaa Jesocurisito, naonjoaine jaun.

2

Inae cuu tee lalajiha Cana Curuaanaa turune janate niha cureein leinjiin cache coritaraanu

¹⁻² “Naonjoaainte turuha ureein Cana Curuaanaa Jesocurisito,” naain bihacaanulu inara raina jaun, coa inara coritaera nihane esenetaain nihache. Inara rene turuhin, “Canacaanu rai beein beratiha Cana Coaunerana jaunna coaiteen turuha Cana Curuaanaane bihacaanune coina, cau inara rene turuha uhacaanu,” naa chuneine nijiaonriha esenetaaichene. Chaen chu, “Canacaanuhacha letoai je,” naain inara rai quiricha tera nihane nijiaonriha esenetaain neeichene. ³ Nijiaonriha chatohanein nihanatiin, tonaain inara coritana jerera nihane esenetaain neeichene. Inae cuu tee lalajiha Cana Curuaanaa turune janate niha cureein leinjiin necha ansai cache coritaera, Cana Coaunera niha nocoetiin. Nii erete tonoraa cuurureein, Cana Coaunera ere tonorana coacuelanaala. Niqui nete nii acaauruhacha ere tonorai itajiha cureein Cana Coaunera. ⁴ Niite Cana Coaunera aina nejeratein, niicha tonorai tonoraa cachane, aina nejeratereein. Acaihanejein acaacha ere tonoraacachane jerein Cana Coaunera niha nocoetiin nelauriaa cureein Jerosaleen nena Cana Coaunera Loreri asaa.

⁵ Coaauquiche chachu natiin, inara aina nihanune banana chu caritiin inara rai bihacaanulu. ⁶ Inarate cojoinacatiha Cana Coaunerane ajiniha turuenerihanine coitucuhiche raotojoein. ⁷ Inae nunuejiha nii Osa Neba amihaneon asinojoein. Inae jianiha nii acatera neechate cohaje, ⁸ ecooca nii nechu aansai atebinaene coina. Nii banate turuha uha Cana Curuaanaa Jesocurisitone, neraaicha que jihetiin itajiha cureein Cana Curuaanaa Jesocurisito. ⁹ Nii nechu aansai ataibinaen osaonate tureein nechu aansai atebinaen Moconajaera letono neein, nechu jataen itolere ichaa in cache coritaeraanu que,

nohaneein itolere ichaain catcha notaaranu que. ¹⁰ Nitohaneente itolere que nohanein ichaonaa rauhi aonana jerecuruhi coritaa cureein. ¹¹ Nitohaneente casajeje esenetaauruhane coina, inauhene coarajenajareein Cana Coaunera, ¹² nitajeeuruha nii nere rauhi jerelanaala casajejeicha tonoraeraaurune coina.

¹³ Nii jaunna inetono janonaa bana, “Nariha,” naain Cana Coaunera coroaecaanu inara coreniha. Jataaente inara belai Cana Curuaanaara, canejeraauru, jauriaa nejeein inara que tacaajeein inara raa Cana Coaunerana jaun. Nere rauhi esenetaaichene corenihate, rai Suujue que inara suujua coreein inara rae Cana Coaunera. ¹⁴ Nii jaunte nii canacaanuhacha beebejei nere aina cuaain inara cotijiaa Cana Coaunera aina Cana Curuaanaa Jesocurisito rijijieein aina neeiche caohatiine coina.

¹⁵ Aihana jaun nitohanein rauhijiriin ichaaoche. Coa nii quiricha cuhane reein tiaain inara suujuatein nihacaanune jaan baitichache. ¹⁶⁻¹⁷ Inara suujua lararajiaain, nunaaine Cana Curuaanaa Jesocurisito, Cana Inaca Cana Coaunera nii inoanlu caje coaaneein cana belaiha, nii cha bana satonohane que ainaa rijijieein aina niha curichaachein tera. Aihute inara suujua coaraain raotojoein ereerejeein caohacha ichaain neeiche, Cana Coaunera coreniha.

3

Cana Coaunera bajaachete, canacaanu corootajaneeine

¹ Inae satono nejeeine caa inara rai aitoreeunicha canejeraauru. Cana Coaunera bajaachete canacaanu corootajaneeinete, itolere sacutaain turuhine caa canacaanuhacha beebejei Cana Curuaanaa ere. Aihute nii aachene rijijieein caohachaain esenetaain, caohatiin raain tonoraauruhine. ² Esenetaeniha saain cachana jaun, aihute nii aansaneein nenacaauru canacaanu que janoriteeine Cana Coaunera, nabana chatohanein canacaanu teeuruhane coataa. ³ Cana Curuaanaate inetono janonaa bana inara suujua lararajiaain inara beraicheein, nabana chatohanein inara tiha joenreein chaelaine coataa. ⁴ Nitohaneente esinae rauhijiriin inara corootajaniha cureein Cana Curuaanaa caa canacaanu aitoonjoan rijijieein ichaechajein ichaohichene coina. ⁵ Inara corootajaneeine Cana Curuaanaate, inara belaa in niha Cana Coaunerane coitucuhin, aiha Curisitone rijijieein chatohanai nihanatiin abaantaain neeiche.

⁶ Cana Curuaanaa Jesocurisito cocoaianohineeinna mijiaainetiin inara rai aitiin letoarichaanuhin, chunei cana nejera, Cana Coaunera coitucuera amihanena jerelanaala, caa inara relaacaanune jaan tonorana jerenihane ratiriin caje amuuche. ⁷⁻⁸ Inarate raotojoein coitucuhiche, inara aina nihacaanune bana chaelai janonaa bana nirijieein amihanelanaala nirijieein core colane inara caje lenone bajaain nenihacaanune coitucuhiche. Nitohaneina janotiin inetojoein amihanein coreniha canacaanu lenone coretein nerejetocooanulu, nabana canacaanu coreniha chaelai que latejiojiriin niha chuneine coataa. ⁹ Niha canacaanu rai rauhi, inara caje chaelai bajaacaanune natiina amihanein coreniha canacaanuhacha latei coretein nerejetocooanulu, jericha nejeein canacaanu rijijieein neeichene coina. ¹⁰ Nii inara aina nihacaanune bana inara rai aitocooanulune rijijieein, “Chunei amihanena jerenihane coa lenoniha,” naacaanulu. ¹¹ Nii inara laurijiracuru tabaauru jetaote, “Nechu jataen nirijieein amihanelanaala nechu jataen amuhemujeure, joenreein acaauruhacha jerei ichaechajein,” naaina coitucuhacaanu. ¹² Aihana jaunne Cana Curuaanaa Jesocurisito cocoaianohi neein nihacaanune jaan aitorichaanuhin, acaauru rai aitocoichene raotojoeincha amihanein ichaauruhane coina.

¹³ Coa caohacha ichaain neeichene jianichache coiinteein. Jericha nejeeincha sacuuche.

¹⁴ Cha teeinti, erenaa tonoraelanaala caa quiricha cuhane aitiin, aitocooanune tonoraene; nitohaneini nihane, nijiaonriha tonaain erichenete necoejeeine. ¹⁵ Nijiaonriha aina obajeein nejerateeichene. Coujuriu Cana Coaunera coreniha ita nejera neein nenaatocohanein, raotono que cuaain suujuatein neeuche.

Satonotihane rai, “Raotojoein neeuche” naa Faboro

¹⁶ Inetono janonaa bana inara corootajaneeine cana rai raoti ichaonaa tera Cana Curuaanaate, raotojoein neeiche. Satiin inara coarajeeine Cana Curuaanaa.

¹⁷ Canuna Faboro neein caraaje nihane cacoi que laenaain caa quiricha letoaan. Catohaneina laenaain letoaan canu.

¹⁸ Satiin inara corootajaneeine Cana Curuaanaa Jesocurisito.

Nitohanemiin.

Timoteeo rai Faborohacha letoai leinjiin

Jauriaa nejeein Timoteeo rai Faboroacha letoai quiricha

¹ Canuna Jesocurisito letono Faboro neeun. Cana Coaunera corenihate jianacoo niha-cache. Aihana jaun, Jesocurisitohachate cohajihacache coaiten enacoauneein cau turuhane chabana satonoelanaala rai Cojoanonaa que niha-cache coina. Cana Coaunera, Calaohi Jesocurisito, naonjoainte canu cocoaanaain caletoe.

² Ii raine caa quiricha laenaunra cacalabi Timoteeo. Caoreniha Cana Coaunera Calaohi Jesocurisito coitucuhina jaunte, cacalabi neeincha. Raotojoein neeine coina rai raotonoque ii rausiajeein ii coroatajaneeine Cana Inaca Cana Coaunera, Cana Curuaanaa Jesocurisito, naonjoain.

Baasoneein cacha relaaurera que necoeraain niha Timoteeone coina sujuatiha Faborone

³ Masedonia cuhanulune ajiniha ichei aitocoaulnune tocohaneein nii Efesohacha neeu. Coa baaso que nii quiicha relauri relaeranihane, coa inauhene coarajiha. ⁴ Coa nereretanaa inoaesii baasoque nereretanaacauru aina inara suujua cuaain nihache. Coatiha Cana Coaunera Aitoonjoan ichaain tonoraacachene coina cana letoaera nihei. Rauhijiriin relanaajau Cana Coaunera esenetaain tonoraauruha caohatiin saaine coina.

⁵ Baaso coacuelanaala caohatiin inara suujua coaraain, esinaaen rauhijiriin Cana Coaunera esenetaain, ita belaaichene coinana caa caritiin inara rai laenaun. ⁶ Baaso erena que ita rai ereerejeein, Cana Coaunera Ere esine tonorana jihaneein raaje nitajeeuruha tabaaurune jaunna aitoon. ⁷ Nitorijihane cachaurute, cacha relaeraneein nena jerecureerein nechu jataen joaenrein.

Jeriha Acane rijijieein ichaoha cachane coinata, aitiin Naitoonjoan laeneratelu inoaelu Cana Coaunera

⁸ Acaihanejein Cana Coauneraachate, rauhijiriin caohacha ichae. Baasoneein ichaoha cachane coataate niicha jerei tocohaneein aitiin laenaeratelu inoaelu Cana Coaunera, Moisesa que. Aihana jaun, caohachaaain rauhijiriin Cana Coaunera Aitoonjoan tonoraacachenete caohache. ⁹ Coatiha caohacha cachaauru sujuateraanu que aitiin Naitoonjoan laenaeratiheilu Cana Coaunera. Erenaa tonoraauruhi, itolere cacha amuritoheriin suujua coaraain niha nocoetocuri sujuateraanu quete aitiin Naitoonjoan laenaeratelu Cana Coaunera. Nechu aansai osaonaauru, Cana Coaunera Ere tonoraauruhi sujuateraanu quete nitohaneein laenaeratelu Cana Coaunera. Fojiara que suujua acatiechuru, sonajaain jaorera, ¹⁰ chaenchu sinijeranelanaala nena eue aina ichaojeracoori, ene rijijieein namute quicha aina ichaojeracoori, quicha rijijieein namute ene aina ichaojeraqui, cacha basijiauhin necoretenacaauru, casajeeuru, chaenchu "Cana Coaunera te coaraje," naain nohanenacaauru, naonjoainuri sujuateraannu quete niicha jerei tocohaneein aitiin Naitoonjoan laenaeratelu Cana Coaunera. Caohati cacha relanaanajaa caohateraneein nenaacauru sujuateraannu quete, niicha jerei tocohaneein aitiin Naitoonjoan laenaeratelu Cana Coaunera.

¹¹ Caa inara relaunune jaan caletoeera Cana Coaunera Ere rijijieeinte aite caa Cana Coaunera Aitoonjoan Inoansii.

Faboro letoaa Cana Coaunerane

¹² Jataainna corojeeun, laraajiiin cacha relaunune coina caletoea Cana Curuaanaa Jesocurisitona jaun. Caohachaaain rauhijiriin icharichaaunnine coitucuhana jaunte caletoea niicha jerenohin ichacaunne coina.

¹³ Baasoneeinna Jesocurisito que erein nere tonoraaurera cairichaerichaetoonlu. Nii atiinte aitiin cacoelaain cara Cana Coaunera. Nii bana esenetaain coitucuenihanuluna jaunna nitohaneein nerejetoonlu. ¹⁴ Jataen cacoelaiha Cana Curuaanaa jaunna, nii ucuaetoha caa esenetaain jereein neeun.

¹⁵⁻¹⁶ Esinaente rauhijiriin turuha uhe caa chauratane que Jesocurisito, jianacoon osaonaauru mitaane coina. Jana canuna osaonaauru nujuaneein neeunlu niqui. Nete aitiin cacoelai Cana Coaunera, osaonaauru nujua belaiha Cana Coaunerane coitucuuruha satiin cachaaurune coina. "Charijieeinteinti Faboro belai Cana Coaunera. Nii rijijieeintechu canu belachein," naain Cana Coaunera esenetaerate nitajena charanejeein nena ichaonaa raa cureein.

¹⁷ Nii coreniha coanete caohatiin chabana onaa charanejeein nenea Cana Coaruanaa que raotojoein ereerejeein nihacache. Coanete acaihanejein chabana coarai Cana Coaunera ere tonoraain, caohatiin que ereerejeein nihacache inoanlu netojoein.

Timoteo suujuatitha Faborone

¹⁸ Nere beracuru que eletoaeratiha Cana Coaunerane rijijiein, laraajiin, neeunaain nere tonoraain ichaaura cacalabi Timoteo. ¹⁹ Tabaaaurute Cana Coaunera sacunaa jerecuhane nihanatiin, suujua coaraelanaala neein, rauhijiriin ichacurenihane necairichanaa coaracure. ²⁰ Nitohaneente situurelu Imeneo, Alejaandoro, naaonjoaunri. Nii caaijena Moconajaera que casetecaeratenajaunlu, coaiteen enacoauneein Cana Coaunera que baasoneein ereeuruhane coataa. Nijiaonriha iitonai nitoanein situhine.

2

Bajaebajaecuchete satiin cachaauru coroatajanemiin Cana Coaunera

¹ Jauriaanejein Cana Coaunera bajaebajaecuchete satiin cachaauru coroatajanemiin. ² Bajaichenete, satiin curuaanaacuru, cocoaianacaihuri, naaonjoaunri suujuatitha Cana Coaunerane, raotojoein Cana Coaunera ere tonoraain ichaaurureein cachaauru. ³ Nitohaneente jeere nii jianacoo cana mitaera Cana Coaunera. ⁴ Acate satiin jianacoo neein, nere esine coitucuhin neein nihacachene jeere. ⁵ Jana, Jesocurisitote laen, Cana Coaunera aina caohachaaain nihacachene coina, nii rucuheraanu que nenea ne. Cana rijijiein cachanein nihana jaunte naine. ⁶ Inae nitohanein letoaa Cana Coaunerana jaunte, raajenihane cana coreniha coroso que ohe Jesocurisito, coreniha osa caje jianacoo nihacachene coina.

⁷ Nii jaunna Jorio niheichuru relaeraannu que Cana Coauneraacha letoanojoneein neein, rauhijiriin Jesocurisito coitucuuruhane coina. Curisito esenetaera nihanuna jaunna, rauhijiriin aitoon noanenaanelanaala.

Caohachaaain suujua coaraain neeuruha quichaauru aina enecurune

⁸ Nii jaunna itolere sacutain, Cana Coaunera bajaauruha satiin cachaaurune jereein canu. Ita baijiaelanaala, raotiin suujua aina neein, biji michuin Cana Coaunera bajaa satiin nere tonoraaurune jereein.

⁹ Coa cajione jataen coreti que necoreteeuruha enecuru. ¹⁰ Coujuriu Jesocurisito esenetaeranein nenea tocohanein cacha belaihuruhine enecuru. ¹¹ Cacha relaa relaerane, inauheneecha aonajein nerelaauruhine enecuru. ¹² Coatihachu chaen quichaauru relaaurua enecurune jerinaaun. Nijiaonria quichaauru amuritiin letoaauruha enecurune, ¹³ necoanaa Ebane ajiniha, Adaan coaunaaain niha Cana Coaunera jaun. ¹⁴ Cachaauru coanaa Cana Coaunerane bana, coatiha nii Adaan coritaa Moconajaera. Acaihanejein nii Ebaachate laen coritae. Nii jaunte osa que nesaruelu nii ene. ¹⁵ Nii jaunte canaanai sirihane, inae janoaane rai cuna caaun necairichanaa coaarein ene. Nete atiin jianacoon niha cuururein ichoteratenajarichaaain Cana Coaunerane esenetaain nere tonoraaurera enecuru.

3

Cana Coaunera cachaauru beraicha neein nenacaauru

¹ Esinaena rauhijiriin aitoreeunni. Cana Coaunera coitucuurera beraicha neein nenea jeriha chuneinete, caohati amihanenaa ichana jererein. ² Caohachaaain ichaohanete caohachae, neniha cotaichane coina. Leinjiin ene lananein nihanete caohachare. Chaen suujua coaranein nihanete caohachae. Chaen nenajaun turuhi nihane, caohachaaain raeranein neinihanete caohachae. Chaen caohachaaain cacha relanete nere. ³ Niheinchu chaen ajetoritelanaala, cacha leratelanaala, que tonaain chaque ereinihane abaantaain, corigui mucuhanajaacha que coacuelanaala, naaonjoain nihanete caohachae. ⁴ Chaen, caohachain sinijiera suujuatein, bereecuru suujuatein, saain nii loreri asaa nenacaauru suujuatein nihanete caohachare. Chaen suujua acatein, erenaa tonorain neeuruha bereecurunete caohachare. ⁵ Inasiinte comasai suujuatenaa inaelanaala, niheichu bereecuru suujuatenaa inaelanaala nihane, chaen Cana Coaunera coitucuurera beraiche-berachacuru. ⁶ Chaenchu ena Cana Coaunera aina ononaa nihane, caohachar-ihai leeocho cachaauru amuritoheriin suujua coaraain itolere inaa nocoetohane. Char-ijiein teeinti ai Moconajaera, nii rijijiein situhane casetecaa Cana Coaunerane coataa. ⁷ Chaenchu Cana Coaunera coitucuuruhi cachaauru rai nihanatiin, suujua coaaranein nihanete caohachare, nabana batocuruhane coritaa Moconajaerane, nabana baasoneein ichane coataa. Nitohaniha Cana Coaunera coitucuurera berachanete caohachae.

Cana Coaunera coitucuurera coroatajanera- diaconooru

⁸ Suujua coaraneen niha Cana Coaunera coitucuurera coroatajanerane caohachare. Chaenchu casajenetelanaala, ajetoritelanaala, niheinchu chaen coriqui basijiauna coacuelanaala, ⁹ chaenchu chatohaneen teeinti nerejetelu Jesocurisito, caohatiin nii coitucuera nihanete caohachare. Chaenchu nii niicha coitucui suujuelanaala nihanete caohachare. ¹⁰ Nitohaneen neeuruhane acaauru coujuhün acaauru coaracuchete, neniha acaauru rai lanaine Cana Coaunera coitucuurera coroatajaneraneen neeuruhine. ¹¹ Jerichanejeen enecuru netonai, caohachain suujua coaraain neeuruhanete caohachare. Chaenchu casajenetelanaala, niheinchu erenacaaotelanaala neeuruhanete caohachare. Itolereneen rauhijiriin caohachain neeuruhanete caohachae. Nitohaneen neeuruha Cana Coaunera coitucuurera coroatajaneraneen nenecaauru- diaaconooru enecurunete caohachae. ¹² Jana quicha nihane leinjiin ene sinijieraneen nihanete caohachare. Chaenchu, sinijiera suujuateen bereecuru suujuateen, saain nii loreri asae nenacaauru suujuateen nihanete caohachare. Nitohaneen neite caohachae Cana Coaunera coitucuurera coroatajanera- diaaconooneen nihane. ¹³ Nitohaneen caohatiin acaauru amihaneon ichacuruhanete, acaauru belaiha cuurureen cachaauru. Chaentechu jeelai amuritoheriin laraajin Jesocurisito que cacha relanaa nainecurureen.

Cana Coaunera ranojoihunru cachaauru

¹⁴ Enanecojoana turuhin ichoharaa uhene rijitoeun niqi, nechaainti nainer- ichaunni. ¹⁵ Nii jaunna inaeen ichei caa quiricha letoareeunni, cojoainihanune, coujuriu Cana Coauneraacha ranojoneen nena nicha tei idesia neeichene jaan tocohaneen caohachain neeichene coina. Cana Coaunera Ere Rauhi acateranihate neeure Cana Coaunera ranojoinunru cachaauru. ¹⁶ Jataainte caohate esinaae raujiriin nii canaacha esenetai Jesocurisito niqi, nete coitucurene Cana Coaunera coitucuuru cachaauru. Caa chauratane quete ecocoe Jesocurisito cachaneen.

Nii janate coujuhün coaraa Cana Coaunera Suujuene jana caohate.

Coujuhün coaraane janate, coarajeure Cana Coaunera letonocuru anjeraauru.

Nii jaunte amuhemujueen laurilaurchuru nenacaauru cachaauru rai beebejeeure Cana Coaunera coitucuurera, itolereneen caa chauratane sacutaain coitucuuru cachaaurune coina.

Chaentechu enacoauneein dedeeu rae Cana Coaunera. Nitohaneente saain coitucuhache.

4

Baaso que cachaauru relaaurera

¹ Rijieori banate Cana Coaunera ere jianeen ratiriin casaje que acaauru relaiin, acaauru coritaa oasaonaaurune esenetaain tonoraa cuurureen tabaauru. ² Nitohaneente necoejena charaauru casaje cachaauru ere tonoraa cuurureen, niritiinte be rauhijiriin Cana Coaunera Suujue. ³ Nitohaneente ene ranaa jeriha cachane caohatiha cuurureen. Chaentechu nelanajanaa jeriha ene ne caohatiha cuurureen. Chaentechu joaenreein lenone que lenoniha cachane caohatiha cuurureen. Raotojoein corojeein Cana Coaunera bajaain que neleeonijiaain niha Cana Coaunera Ere coitucuhin esenetaaurera cachaaurune coina, itolere lenone coaunaain niha Cana Coaunera natiinte, que neleeonijiaain niha cachane caohatiha cuurureen.

⁴ Itolere Cana Coauneraacha coaunanohinte caohachae. Nii jaun nainiheique irihacane. Nitohanihana jaunte, corojeein Cana Coaunera bajaain joaereen raacachene caohachae. ⁵ Nitohaneen biha Cana Coaunera Erena jaunte caohachae. Chaenchu lenonichaachene ajiniha bajaacachenete caohachae.

Jesocurisito letono esine

⁶ Caa caitoonjoan que cana nejeraauru- Cana Coaunera cachaauru relainete, esinaaen rauhijiriin Jesocurisito letono esineneen niha curiquiin. Charijieen teeinti, lenonihane baiha raotojoein nellararajiae cacha. Nii rijijieente Cana Coaunera ere coitucuhine laraajin niha curiquiin, nii caohati nerelana najaan coitucuhin tonoraaine. ⁷ Aihana jaun, casaje tonoraelanaala Cana Coauneraacha jerenohincha ichajeincha neeu.

⁸ Najaicharoraa cana jaberocone coinate nelate cojoanoonetoein necoatijiaaacane. Nii amuritoheriinte nelate itolere que rauhijiriin Cana Coaunera Ere tonoraacachene. ⁹ Esinaaena aitoon, aihane jaun esenetaaichenete ne. ¹⁰ Acaihanejein Cana Coaunera esenetaacachena jaunte cana batohin, cana necoeje chanuuruhane niha natiin, neeunaain mainajeen amihanihacache.

Satiin cachate coroatajane Cana Coaunera. Jana esinaen rauhijiriin esenetaauruhanete, nii esenetaaurera coroatajaniha cureen, leeochoauru coroatajanihane amuritoheriin. ¹¹ Caritiin suujuatenajaain relanajaau. ¹² Enamanaa neeina jaun, ii batohin, ii necoeje

chanuuruhane niha natiin, coa tonoraa. Aihana jaun, atiin caohacha ichaain neute, ii coaraain ichejjieein caohachaain neeuruhine Cana Coaunera esenetaaurera. Caohatiin ereerejeein, caohatiin ii ichao que ichaohin, Cana Coaunera, leeochoaauru, naaonjoaain-unri belaaain, Cana Coaunera Ere esenetaain, ishuhujua coaraain, naaonjoaain neeu atiin.

¹³ Turuhanene reeintiaain, ita taojiaa cachaaurune jana Cana Coaunera Ere coaraain itolere bana ereretaau. Chaenchu Cana Coaunera coreniha cana nejeraauru suujuateein relanaajau. ¹⁴ Jiaonriha ichei Cana Coauneraacha tei amihanenaa jianeene. Acaauru letoaa Cana Coaunera Suujuene jaunte, ichouturi ichoae biji teein, ii cocoaainaanre Cana Coaunera coitucuurera ichauhenaauru, nii niicha tei amihanenaa nainaaaine coina. Aihana jaun, coa jianiha.

¹⁵ Atiin itolere bana ii amihaneeon chaaechajeein neeute, taeneein naurutanaurutaain cuujiha ii amihaneonne coaracurumiin satiin cachaauru.

¹⁶ Aonaau. Caohatiin ishuhujua coaraain necohalajiin neein rauhijiriin cachaauru relaa laraajiin. Nitohanein ichaainete, nichoteein jianacoo nerequuin ii ere aohanraauru aina.

5

Cana Coaunera coitucuurera aina suujua coaraain nihane

¹ Baasoneein ichaa chunei ichauchenane, coa cotaicha rijitiin suujuatiha. Charijiein teenti chaca suujuateene suujuateei. Nii rijijiein raotojoein belaaain suujuateeu. Chaenchu chocoalacuru belaaaine rijitojoein enamanaacuru belaihu. ² Jericha nejeeinchu choba aina caoachaain neeine rijijieein enecuru aina caoachaain neeu. Jericha nejeeinchu ii baihuru aina caoachaain neeine rijijieein ranunaauru aina netonai caoachaain neeu.

³ Niha autananein enene coroatajaneeu, esinaen rauhijiriin cairichanein nihane. ⁴ Jana, niha calaohi, nichoala, naaonjoainne fojiaraauru nihane coitucuhin, coitucuuracuru neein nihane coitucuhin coroatajanecuruhinete, nii acaauru fojiaa acaauru fojjarane acatiha tacaain cainaauruhine, nitohanein jeriha Cana Coaunerana jaun.

⁵ Canaanai sirilanaala jataen jelai nihanete, Cana Coaunera bajeabajaecure janotiin netojoein autanaauru esineeu, acaauru coroatajanena nainiha Cana Coaunerane coitucuuruhana jaun. ⁶ Jana, itolere rucuheleuuruhacha coacuhin caohatiin neruujein raotojoein ichaonaa coaauca autananete, ninauhene nena rijijiein niha cureein.

⁷ Caritiinchu acaauru relaa, sujuatera latecuruhane coataa. ⁸ Chunicoha chaelai latiha naraaichurune jana coroatajanena jerenihane choae tacaain fojiaraauru coroatajanenaa jerenihanete, Cana Coaunera coitucuruhi fautaeriin nereein, "Cana Coaunera coitucuhana," naane niha natiin, Cana Coaunera Ere tonoraenihane.

⁹ Coa joanreein autana curuaa laenaa, autana esine canaacha coroatajaneeni curuaacuru siricha quiricha cuhane. Caohachaain saota choonca ajaanaca niha autanane curuaa laenaa. Chaen lejiiin quicha aina neein autana nihane, curuaa laenaa. ¹⁰ Chaenchu jaiti jiniquuin ichaohin neeuruhane caje coauneein, caohatiin bereecuru fojiara neein, rene bedaenecuruha niicha coitucuruhi cachaaurune jana caohatiin raera neein, rene bedaenecuruha cana nejeraauru- Cana Coaunera coitucuurerane jana jataen belaaain raera neein, necairichaa chuneine jana coroatajanera neein, naaonjoaain neinihanete caohachare.

¹¹ Jana jaiti ena nichauchenane cataaun tiha autanane, coa curuaa laenaa quiricha cuhane. Nabana "Inae coaiteen nelanajariaunni," naain iriha Jesocurisito raine baiha, ¹² Jesocurisito ere tonorana coiinteein enacoauneein nelanajaane, caseteco coaraane coataa. ¹³ Chaenchu bajeritiin neein, le lorerichuru asae cuhin cajihanein casaje que ereerejein itolere cachaacha rautai que enohane coataa.

¹⁴ Nii jaunna, jaiti ranunaniha autanane nelanajaane jereun. Nelanajain bereecuru fojiaain, rai namihaneon ichaane jereun, nihei cha que leratein coulurujuenaa naineniha Moconajaerane coina. ¹⁵ Tabaaauru Cana Coaunera jianein, Moconajaera ere tonoraauru autanaaurune jaun.

¹⁶ Cana Coaunera coitucuhin esenetaeraauru enecuru, autananiha chuni naraaine coroatajanemii. Nabana jataen mainajeein amihanein coroatajanecuruha Cana Coaunera rai ita taojiaraauru cachaaurune coataa. Nitohanein ichaquichenete, esinaen cairicheinein nenacaauru autanaauru coroatajanena nainecurureein Cana Coaunera rai ita taojiaraauru cachaauru.

Cana Coaunera rai ita taojiaraauru cachaauru ichauhenaauru coroatajanecuche

¹⁷ Atiin caohatiin Cana Coaunera rai ita taojiaraauru cachaauru suujuateein beraihurera ichauhenaauru belain coroatajanecuruhine. Chaenchu acaihanejein Cana Coaunera Ere beebejein cachaauru relaaureraacha coroatajanecuruhine, leeochoaauru coroatajanecuruhane amuritheriin.

¹⁸ “Baca amiharateiche aroso rojoenaa quene, coa aroso quihane coataa borasa que nujaen conajari amiharatihache,” atoha Cana Coaunera ere cuhanine jaun, amihanihane coreniha quihanete caoachae. Nii rijijiein core raauruha nii Cana Coaunera Ere beebejeein cacha relaurera ichauhenaaurunete caohachae.

¹⁹ Neniha coroatajaain, nichatajaain, naaonjoain coaraaurune jana ii rai ichauhena coulurujih chuneine coa tonoraa. ²⁰ Chaen chu baaso ichachajeein nosatihajeein sacuha chunei ichauhenane, ita taojiaauruha cachaaurune jana, aonajeeuruha satiinne urichoo mijiainetiin rai aitiin suujuateute caje coaraain cashuruhine nii leeochoaauru.

²¹ Chunei jataain ii suujua acateeine jaan niha natiin baaso ichaane, ita taojiaauruha cachaaurune jana acaauru suujuateeu, caa aitocoanne tocoaneein. Cana Coaunera, Cana Curuaanaa Jesocurisito, chaen janijiiin nii niicha raauri letonocuru anjeraauru, naaonjoaihunri notaracaena caa caritiin eletaun, atiin nitohanein ichaine coina.

²² Ena Jesocurisito esenetaera nihane, coa Cana Coaunera rai ita taojiaerauru bichauhenaneein enoha, nabana enoin baasonein ichaane, coroatajaneranein ii nerotohine coata. Atiin ishujua coaraain neeu.

²³ Cunaitejerii ii suriquene rijijiein, coa jeesiaanca nejeesinaacha coha. Aansijiin bino cohin coaraau.

²⁴ Inanacaa tabaauru osaque nesaruhane, “Naaonjoaainte nera,” nain que iriha chuneine latelanaala. Jana tabaauru raite inanacaene, “Naaooaainte nera,” nain que erei colane.

²⁵ Jericha nejeeintechu nii rijijiein inanacae caohacha ichaain niha cachane. Jana jauriaanejeein inanacaenihane nihanatiinte nirijiein cuaajein inanacaa cue.

6

Niha fatoroonne

¹ Rebeecuruha fatoroon quene, nere tonoraauruhine. Nabana Cana Coaunera que ereein, nii Jesocurisito que cacha relaacachene que ereein cana que baasonein ereeuruhane coataa. ² Chaen chu Jesocurisito coitucuhin esenetaera niha fatoroonne jerichanejeein nere tonoraauruhine. Jesocurisito coitucuha fatoroonne coreniha acaauru nejera rijijiein nihane coreniha, coa baasonein nere tonoraauruha. Nii choae jauhecotojieriin coroatajanecurumiin nere tonoraain, Jesocurisito esenetaera fatoroon nihane.

Itolere coitucuha nocoetocuri

³ Caritiin relanajaeniha chuneine, Cana Curuaana Jesocurisito ere rauhi tonoraelanaala neeuruhane coataa, rauhijiriin cana relaa cana relaurerane jaan tonoraelanaala nenaate, ⁴ itolere coitucuera niha nocoetoreein. Niite ita cotainaa jererein joanrein casaje coreniha nejesinajeein. Nitoaneeinte ita inasinee rijitoherijitoojeein, ita cotaain, ita que ereein, ita esenetaelanaala, ⁵ ita que nejesinnajeein nejerateein ita cotaairiin neeururein. Nitohaneinte neeururein esinaen erenaa rauhi baitein naasaenacaauru. Nitorijia neeinchurute necoriquijiaain, nerujueleitein nena coacuhin Cana Coaunera Ere tonorana jererein inacojoojin. Nitohanai nihane, caje neloonau.

⁶ Jataaente nelate, caa chauratane que nena rucuhele que cana suujuatelanaala, raotojoein Cana Coaunera esenetaain tonoraacachene.

⁷ Charijiein teeinti nejanoaacachene cha colane nejanoaacache. Nii rijijieintechu ohacachene, cha amaelanaala curichaachein dedeeu. ⁸ Aihana jaun neejihana lenone, cana cajione naajeine, niicha aina raotojoein nihacachenete caohachae.

⁹ Jana coriqui, rucuhele, naaonjoain taojiana jereraaurute raaje necairichaaure. Inacojoojin necoriquihana que suujuateetin, raajeniha necoritaain necairichaaureein nitohanein nena jereraauru. ¹⁰ Caohachaaai jataen coriquichaa jeriha cachane, cacha aasaeranein niha coriquina jaun. Nii corenihate Cana Coaunera esenetaain tonorana jianein, raajeniha necairichaaure cacha tabaauru.

Jesocurisito esenetaain neunaain ichaau

¹¹ Jiaonriha nitohanei ichaain neei Cana Coaunera coitucuera neeina jaunne. Cana Coaunera Ere tonoraain, Cana Coaunera Ere esenetaain, Cana Coaunera belaaain, cachaauru belaaain, joanreein abaantain, ishujua coaraain, naaonjoaain nii ichaonaa caohachaacha sacuu.

¹² Arajiin aonajeeurera urichoo, “Inaen Cana Coaunera Calaohi Jesocurisito esenetaain nere tonorarichaanii,” naailune jaun, laraajiin neeunaain, caohachaain nii sanaachara nejeein nena ichaonaa caohati que nemucuhin atiin ichaa. Nii ichaaine coina ichotijiaa Cana Coaunerana jaan ichaa.

¹³ Itolere cachaauru rai ichaonaa tera Cana Coaunera notaracaae, chaen nii coainanacai Ponsio Filato rai caohati erenaa que erei Jesocurisito notaracaena, ichei caa

aitiin eletaun. ¹⁴ Caa ichei aitocoanne rijijiein rauhijiriin ichaau. Nabana coaiten caa chauratane que turuha Jesocurisitone bana que necocauhataaaine coataa. ¹⁵ Inae cuu tihane banate, Jesocurisito ecotiha cureein acaihanejein Cana Coanera-canaacha belaii satiin curuaanaacuru curuaanaa. ¹⁶ Acate chariji bana onaachara nejein ne. Chabana cacha turunaja nihein cono tabai jana ne nii Cana Coanera inanacaelanaala nena. Acate acanein nerein itolere amuritoheriin laraajiin itolere bana coroaenohinein.

Nitohanein neeine.

Coriqui nebaauru suujuatihane

¹⁷ Coriqui neba niha chuneine, coa “Chabana, cha lateriaunni,” naain leeochoauru que necohasitaain niha. Enaichate nitajihane, nitajeeoricheein coriqui. “Cana coroata-janerihani Cana Coanera jaun cha lateriaunni,” naauruhine. Acate canaacha latei teranein ne, raotojoein cha latelanaala nihacachene coina. ¹⁸ Aihana jaun cairichaihuru coroatajanejein neein, raotojoein neein chaelai latecuruha leeochoaurune, acaauru rai tihajein neeuruhine coriquihonaauru. ¹⁹ Nitohanein neeuruhanete, nii acatiha tacaain belainaanca Cana Coanera, nii niicha tei ichaonaa chabana nitajenaachara nejein nena raa cuururein, necairichanacaauru coroatajanecuruhane jaun.

Satonotihane rai Timoteeo suujuatiha Faborone

²⁰⁻²¹ Caa ichei caitoonjoa erena rauhi tonoraa inoanlu netojoein. Coa caa chauratane que ecocohin nena erena tonoraa. Coa, coitucuhera rijitiin turuhin casaje que inara relaeranihane coa tonoraa. Nitohanai tonorauruhane, Cana Coanera bero rauhi edaa cuuruha tabaurune jaun.

Ichoelaain ii beraaine Cana Coanera Timoteeo.

Inaen saa.

Timoteeo rai Faborohacha letoai coroataja

Coaiten enacoauneein Timoteeo rai quiricha laenaa Faborone

¹ Jeriha Cana Coaunera jaunte caletoe, Jesocurisito que cachauru relaanune, esenetaauruhane ichaonaa esine raauruhane coina. ² Ii raine enacoauneein laenaunra quiicha belai cacalabi Timoteeo. Raotojoein neeine coina, rai raotonoque ii rausiajeein ii coroatajaneuruine Cana Inaca Cana Coaunera, Cana Curuaanaa Jesocurisito, naonjoain.

“Nariha,” naain ichoreniha Cana Coaunera corojeeun

³ Jerichanejeein aichejetocuruha caferateracurune rijijieina Cana Coaunera belaiin, nere tonoraain casuujua coaraain neeun. Itolere banana janotiin netojoein Cana Coaunera bajaebajaeccaunne jana casuujuaniiha neeoritohine, “Nariha,” naain ichoreniha Cana Coaunera corojeeun.

⁴ Itolere banana inonta baca raainaine coaujeeun. Nii jaunna ichoaranaa jereun, jataen raotojoein raachoojoein nihanune coina. ⁵ Ishuujua coarain Cana Coaunera esenetaaurelu edaae Loira, choba Eonise, naonjoaaihunri. Nii jaunna, “Daae, rai neba, naonjoaaihunri rijijieinte esinae rauhijiriin Cana Coaunera tonora Timoteeo,” naain casuujua ereerejeun.

Atiin coejelanaala, “Canacaanu Curuaanaa Jesocurisito ere tonoraera nichaun” naain joaenrein cacha rai beeu.

⁶ Nii jaunna ichei aitoon, atiin enacoauneein que nemucuhin, nii Cana Coaunera tenojoin amihanenaa ichaaine coina. Nii ichouturi choae cacoi meecaanune jana Cana Coauneraacha tei amihanenaa ichaau. ⁷ Coa casiha. Coatiha casiinaa najaannu que rai esenetaera suujua corihei Cana Coaunera. Laraajiin, neunaain, Cana Coaunera, leeochoaauru, naonjoain belaiin nererojoecaelanaala neein, suujua coaraain nihane coinata esenetaera suujua core Cana Coaunera.

⁸ Atiin coejelanaala, “Canacaanu Curuaanaa Jesocurisito ere tonoraera nichaun,” naain joaenreein cacha rai beeu. Coa caresero cuhane caseteco neein nihanune que necoejiha, Jesocurisito que cacha relaanune coreniha caseteco neein nihanune jaun. Aihana jaun, iitonai Jesocurisito que cacha relaanune coreniha, iitonai rohecaauruhane, atiin laraajiin neeunaain neeu. Ii coroatajanerichaa in Cana Coaunera jaunte, abaantain neunanaa naineriquiin.

⁹ Caohachaa in nihacachene que ainaa tocohaneeinte, cana cotijiaain cana rae Cana Coaunera, acaihaneje in nere tonoraera neein nihacachene coina. Niritiin jauriaanejee in aitiin cacha coaunaane jaunte, Jesocurisito cacha nichaachene coreniha cana belaiin cana rae Cana Coaunera. ¹⁰ Nitohaniihana jaunte jianacoon cana teranu que Jesocurisito letoae Cana Coaunera, coaraain coitucuhacachene coina. Cana coreniha ohin ichanaa Jesocurisitonaa jaunte, ohacachene necairichanaa coaraelanaala, neculucuhin onaacharanejee in nerichaache in coaiten turuha Jesocurisitonaa.

¹¹ Nii jaunte canu cocoaain caenoain caletoe Cana Coaunera, rai nere beeejee in Jorioniheichuru relaanune coina. ¹² Nii jaunna chaque casilanaala nere beeejee in cachaauru relaanune coreniha, caa catohane in caseteco neein neeu niqii, nena coejelanaala caa neeu, cana coroatajanera coitucuhanune jaun. Acate laen naine cacorataane in cacoeraha ne, coaiten enacoaunee in turuhane reeintiaain.

¹³ Nii jauriaa ichelaanulune rijijiee in ichaehajee in neeu. Jesocurisito cacha nichaachene jaun, coanete Jesoso esenetaain, Cana Coaunera, leeochoaauru, naonjoain belai in nihacache. ¹⁴ Cana suujua cuhane ichaoha Cana Coaunera Suujuena jaun uhaain, atiin que neeunaain nii ichei Cana Coauneraacha tenojoin erenaa rauhi tonoraain ichaau.

Cacoelaain cacorataaniha Onesiforo ne

¹⁵ Nii coitucuhine tocohaneeinte caque jaolecoore saain Asia cocoaichacuru. Fijelo, Ere mojene, naonjoaaihunri nihanatiinte saain caque jaolecoore.

¹⁶ Onesiforo sinijera, bereecuru, naonjoain belai in coroatajaneene Cana Coaunera atiin carai, araai saain cacoelaain cacorataanihane coreniha. Acate caseteco neein nihanu natiin, cacoreniha necoejelanaala cacorataane. ¹⁷ Cau Romau turuhinte, mainajee in amuhemujee in caariin, tabiicha cauruhin atiin cacorataane. ¹⁸ Nii choae tacaain techu, nii Efesoo nihaca jiniiquine bana, jataain cana coroatajanelu nii Onesiforo. Nii coreniha

atiin belaaaine Cana Curuaanaa Jesocurisito, inae coaiteen cau chauratane que turuhane bana.

2

Coujuriu Jesocurisito ere tonoraera neein nenea tocohaneei necairichanaa abaantaain neeu

¹ Laraajiin atiin neeunaau, ichorataaniha Jesocurisitonaa jaunra cacalabi.

² Cha teeinti letoaera nihane erenaa tonorain ichae, nii coaraain relaaute leeochoauru relaera neein neeine. Inae araai saain cachaauru relaanune jana, aonajerejethilune jaun, nii rijijieein acaauru relaa.

³ Charijiein teeinti letoaa acaauru curuaanaane, atiin necairichanaa abaantain ichacure caohati soondarooru laraajiuruhane. Nii rijijieein coujurihu Jesocurisito ere tonoraera neein nenea tocohaneein necairichanaa abaantaain neeu. ⁴ Joaenreein cacha rijijieein ichaonaa nainihe soondaro. Curuaanaa ere tonoraain nihanete ne. Nii rijijieein chu cana Curuaanaa neein niha Jesocurisitonaa jaun, abaantaain nere tonoraacachenete ne, rai letono neein nihacachene jaun.

⁵ Charijieein teeinti necoatijiaacane, cacha amuritonaa naineniha necoatijianaa be- raicha ere tonoraain necoatijiae nihacane. Nii rijijieein techu nii Moconajaera amuritonaa naineniha Cana Coaunera Ere tonoraacachenete.

⁶ Charijiein teeinti temule jaacane jana inae nihane, tonajelanaala caje raain que lenoneein nihacache. Nii rijijieein techu Cana Coaunera tenojoin amihanenaa icha- caachene, tonajelanaala raotojoein nerichaachein, itolere que cana belairichaa Cana Coaunera jaun.

⁷ Caa caitoonjoan que ishujua ereerejeein coaacute, coitucueenein ichorataanemiin Cana Coaunera, aonaain coitucuhine coina.

Jesocurisito que coaacu

⁸ Cana Curuaanaa inoaini Rabiri feratenojieein niha Jesocurisitone que ishujua ereerejeeu. Acate ohane caje ichanae. ⁹ Nii beebjeein relanajaanune corenihate, leeocho ataebinae chara tocohanein *cadena* que canu cositeein, catohanein cacasetacaure niqui, nete caa quere cacha relaanune jaan cositena nainecurene laen.

¹⁰ Nii jaunna itolere necairichanaa abaantaain atiin Cana Coaunera janiinohinchuru relaan, Jesocurisito coreniha jianacoo neein, nitajenaa charanejeein neuruha Cana Coaunera janiinohinchuru cachaaunune coina.

¹¹ Esinaena rauhijiriin aitoreeunni.

Cana Coaunera esenetaain ohacachenete aina ichaorichaachein.

¹² Necairichanaa abaantaacachenete, aina rai Cojoanonaa que nerichaachein.

Que jaolecohacachenete, acaetonai cana que jaolecorein.

¹³ Cana aitoonjoan ichaenihaacachenete, aca laen naitoonjoan ichaa cureein.

Nitohanein laen niha acana jaun.

Caohachaa in suujua coaraain niha Timoteeone

¹⁴ Caohachaa niha nitohanaina jaunna ichei aitoreeunni, suujuatenajaan neeine coina, nabana nitohanein neeuruhane coataa. “Caa erenaa laajoiriicha coreniha ita cotaaine rijitocoache,” naain Cana Coaunera Ere beeurera sujuateu, atiin Cana Coaunera notara- cae. Nelatihei erenaa laajoiriicha coreniha ita cotaicha rijitiin iriha cachane, nabana que nererojoecaain neuruha aohanraaurune coataa.

¹⁵ Atiin naineine jaun uhajeein Cana Coaunera Ere que relanajaan rauhijiriin, chari- jieein teeinti ai leejiniin cacha, laraajiin amihanihane letoaera que necasane nii rijijieein Cana Coaunera acatiha caohatiin ichei amihanenaa niicha tei ichaa. “Caohatoha cham- ijaneonra,” naain ichei iriha Cana Coaunera coina. Jana rauhijiriin relanajeeneinete ii necoeje chanureein Cana Coaunera.

¹⁶ Aihana jaun, coa Cana coaunera coitucuruhi rijitiin erenaa baaso que irihache, nabana nirijiein cuaajeein Moconajaeraacha ere tonoraacachene coataa.

¹⁷ Charijieein teeinti, nijiriha cachane, inae suujua lomoha nii cunaine ohe. Nii rijijieein techu, nii erenaa baaso que ereerejeein tonoraacachene, inara suujua lomoha nii erenaa baasone nitajih curiquichein. Nii corenihate nitajeure Imeneo, Fileto, naaonjoaai- hunri, ¹⁸ “Chabana oo caje enacoauneein nejaberecaain nichaauraa in nerinaain cacha,” naauruhana jaun. Niritiin ereeuruhana jaunte, nererojoecaure acaauru aohanraauru tabaauru.

¹⁹ Nii jaun, “Cana Coaunera esinaen esenetaeraauru suujua coitucue. ‘Cana Coaunera coitucuera nichaun,’ naain iriha chunei cachane, baasonein ichaohane jianemiin,” naa

Cana Coaunera Erena jaunte, esinaen Cana Coaunera cachaneein nihacachene coitucuhacache, inae nii jianein nihacachena jaun.

²⁰⁻²¹ Charijieein teeinti coriquihona loreri asaae ne itolere coata coreti caje ichanohin ojoaichu, baichaje, atane caje ichanohin ojoaichu, baichaje, darohe, enuha caje ichanohin jecoro, coshara, erauru, naonjoain; tabaauru nelateein joaenreein lenone curunu que; jana tabaauru nechu jataain joaenreein calani joanaana jaannu que nelatei. Nii rijijieein techu, osa jianein Cana Curuaanaa Jesocurisito ere tonoraacachene, nelatiha curichaacheein Jesocurisito cachaneein joaenrein amihanenaa caohati ichacaachene.

²² Aonaa. Enamanaa neeine rai caohacha tocohanein nenea baaso caje naururuu. Suujua coaraauru cachaauru aina jiniiquiin Cana Curuaanaa bajaebajajeein neeu. Cana Coaunera tenojoin ichaonaa rauhi sacuhin, esenetaain Cana Coaunera, chamute cacha naonjoain belaa in raotojoein neeu.

²³ Casaje que ita rai ereerecuruha leeocharune coa iriha, nabana ita baijiaain ita cotaichene coataa. ²⁴ Nainihe Cana Curuaanaa Jesocurisito ere que cacha relaeranein nenea namute cacha aina nejerateein nihane. Itolere cacha aina jerichanejeein ita belaa in nihanete caohachae. Chaen chu raotojoein caohati in rai suujua coaraain, cotailanaala relaain ²⁵ raotono que cuain cacha suujuatein nihanete caohachae. Caitono tocohanein nihanete jerecureniha tabaaurune nihanati in, acaauru suujuatein acaauru suujua corenaa nainereein Cana Coaunera. ²⁶ Inae nitohanein acaauru suujua coriha Cana Coaunera neta, erenaa rauhi coitucuuruhane caohachanajeein nichotiha cuururein Moconajaera caje.

3

Naaonjoante cururein cana janonaa satono rai coaiten cajiha turuhelalajiha Jesocurisitone bana.

¹ Aonaute coitucuhi. Cana janonaa satonohelalaje raite, Cana Coaunera coitucuurera cairichaeri in roheca cuururein Cana Coaunera coitucuruhi. ² Nitohaneurine nelaetoha nocoeti in, jataain coriqui mucunaa coacuhin leeocharu que necoha-sitaain, ita cotaain, niheichu fojiraauru ere tonoraelanaala, nechu jataain aansai ataibinaen rijijieein Cana Coaunera Ere tonoraelanaala niha cuururein. ³ Chaentechu necairichanacaauru corootajanena coacuelanaala, casajeneti in, baaso ichana jerecuruhane suujua coaraelanaala ichaain, naonjoaan cuururein. Chaen techu nechu aansai ataibinaen rijijieein itolere ichaonaa caohacha aina nejerateein, naonjoaan cuururein. ⁴ Chaen techu itolere coitucuhacache nocoeti in niicha jerei ichaain niha cuururein, Cana Coaunera arinaa coacuelanaala. ⁵ Baaso neein ichaohinte Cana Coaunera coitucuhacache nocoetoha cuururein.

Coa nitohanai cacha raa. ⁶ Nabana raaichene jana, nechu aaso ene cojoaelorohe coritaain nihane coataa. Nitohaneurite, suujua coaraelanaala niicha ichana jerei ichaain neeururein. ⁷ Itolere banate ni qui nerelaaururein, nete chabana ichaonaa rauhi coitucureneerein.

⁸ Charijieein teeinti Moisesa ere tonoraarene nii corootajai benanecuru- Janesi, Jambresi, naonjoaanri. Nii rijijieein techu Cana Coaunera Ere Rauhi tonoraareneerein nitohaneurine cachaauru. Naasaheca acaauru suujua cahanena jaunte, Cana Coauneraacha tei ichaonaa rauhi aasaena jerecurein. ⁹ Jataain chatohanai ichacururiaain, nechu aasoneejojaaunruhane coitucuururichaa in saain cachaaurune jaun. Charijieein teeinti aihure nii Moisesa ere tonoraauruhi. Nii rijijieein situha cuururein nitohaneuri.

Timoteeo suujuatiha necairichanaa que Faborone

¹⁰ Ichelaanune tocohaneinte chuhisi caohachaa in neei. Chaen techu cachaauru relaane jaun coitucuhin, quichao coitucuhin, camijianeon coitucuhin, esenetaain quicha belaa coitucuhi. Chaen techu neunaa casuujuane coitucuhi. ¹¹ Chaen techu caniha nejerateeuruhane jana abaantaanune coitucuhi. Antioquiha, Iconia, Listra neein curua-jaihuri neseuru nihanene janate, caniha nejerateein carerojoecaauruhane jana, jianacoo camitaa Cana Coaunera coitucuhi.

¹² Esinae rauhijiriina caa aitoon. Jesocurisito ere tonorana jereraaurute roheca cuururein ni qui, nete ¹³ raajenihane necairichaa cuururein nechu aansai casajeeuru. Nechu jataain nii rijijieein ita coritajeein jeelai amuritoheri in necairichaa cuururein nechu jataain casajene jaun

¹⁴ Ii laen rauhijiri in nii que nerelaaina jaun iicha esenetai sacuu. Iite nii ichelaera coitucuhi. ¹⁵ Canaanai neeine caje coauneinte, Cana Coaunera Quiricha coitucuhi. Nii Cana Coaunera Quiricha que nerelaain esenetaichenete, jianacoo inara terein Jesocurisito.

¹⁶ Satiinte Cana Coaunera tenojoineein ne Cana Coaunera Quiricha. Acate cacha relaain, cacha suujuatein, cacha suujua raujiain, naaonjoainu que nelate, ichaonaa rauhi coitucuhin caohachaa in ichaoha cachane coina. ¹⁷ Itolere Cana Coaunera jerenohin amihanenaa ichaain niha Cana Coaunera coitucuurerane coina.

4

“Atiin aohana jerecureniha cachaaurune nihanatiin beeu,” naa Faborone

¹ Cana Coaunera aina nii turuha uhenenu, nii cau chauratane que nenacaauru ichaonacaauru, saain onacaauru, naaonjoaaihunri rucuherranu notaracaaena caa mijiaainetiin eletoaaun Cana Coaunera Ere beebejeeine coina. ² Atiin aohana jerecureniha cachaaurune nihanatiin rauhijiriin beeute esenetaauruhine. Baaso ichacuruhane raotjoein raujiaain cuuain suujuatenajaaun, ³ inae ecu tihane bana erenaa rauhi aohana jerecurenerichaaaine jaun. Nitohaneente, baasoneein coacuhin arajiin acaauru relaeranu ariha cuururein, acaauruhacha jerei tocohanein baaso que relanajaeraanu que. ⁴ Nitohaneente erenaa rauhi aohana jerelanaala que janoriin amuureein. Amuhin joenreein casajeeicha esenetaain tonoraain raaje necairichaaureein. ⁵ Ii laen ishujua coaraain necairichanaa abaantain Cana Coaunera Ere beebejeeu, jianacoo osa caje mituhin neeurua esenetaaurerane coina. Nitohanein caohatiin chamijianeon ichaa.

Inae Cana Coaunera tenojoin amihanenaa jitaanu

⁶ Inae ichuunejeeonriha ohanune que tihane.

⁷ Inae Cana Coaunera tenojoin amihanenaa jitaanu jianelanaala rauhijiriin ichaain. ⁸ Inae nerichaa in canu amihaneoo core, caque banihateein Cana Coauneraacha rucujuei, acaachana inae caa cohajeeun. Inae turuha nii Cana Curuaanaa Joesio, caohacha nejesina ichara neein nenaanete, Aca nii canu amihaneoo coretereein. Coatiha canuhacha rai coreterinaain. Satiin nii turu jereein cohajeraauru rai netonaite coretereein.

Saatonu

⁹ Cacoharaa uu atiin chajaaoojaain. ¹⁰ Caquete jaoleque Demasi, caa chauratane que nenacaauru itolere rucuehe cautenu rijihuru jerihana jaun. Nii jaunte naain Tesalonecau cue. Jana Cresentete Galasia bataneu cue. Jana Titote Dalmasia bataneu cue. ¹¹ Acaihanejein Locasichate caniha ne cau. Maroco ariin cotijiaain ijiniichaa in uhaau. Acate laen camijianeoo que cacorataanena naine.

¹² Tiquiconu laen letoaaun Efesoo.

¹³ Toroasihu nihanune banana Carpo loreri asaae quela ratirihunlu, uhaau carai uhine. Chaenchu nii canu quirichaauru nii quicha laenajacoaine maajeein uha.

¹⁴ Nii coata que amihanenaa Alejaandorote, jataain baaso neein caete niqui, nete inae cacocaterereein Cana Curuaanaa. ¹⁵ Coaraau. Necoeraain neeu, Cana Coaunera Erecanaacha beebejei que nejeratihana jaun.

¹⁶ Camucuhin, cacaje bajaauruha cocoinanacaaihurine janate, cajoohin caratiriin amuure satiin. Nii coreniha jiaonriha chatohanein tenajaa Cana Coaunerane.

¹⁷ Nii janate, canu coroatajanein casuujua lararajie Cana Curuaanaa. Nii jaunna, itolere caa chauratane que nenacaauru Jorio niheichuru rai Cana Coaunera Ere beebejeeun, jianacoo neeuruha esenetaaurerane coina. Nitohaneente necha aansai ataibinaen leon ujuaae caje jichorocoain jianacoon caete Cana Curuaanaa. ¹⁸ Itolere baaso cajete canu mitaain canu beraicheein, aina dedeeu nihanune coina. Coanete Cana Curuaanaa corojeein belaihacache inoalenlu netiin. Nitohanein neeine.

Cana Coaunera esenetaeraauru rai necoiha Faborone

¹⁹ “Inara coaujiha jera Faboro” naain beeu, Firisila, Aquila, Onesiforo araachuru, naaonjoaihunri rai. ²⁰ Coriintoote nedae Erasto. Jana Torofimona ratirihun Miletoo, cunaitihana jaun. Naineine elohena ajiniha uu. ²¹ Eobolo, Poreente, Lino, Cularia, naaonjoaihunrite ii coaacure. Chaenchu saain cana nejeraauru Cana Coaunera coitucuurerate ii coacue.

²² Ii aina neeine cana Curuaanaa Jesocurisito. Satiin inara belaa inara coroatajaneine atiin Cana Coaunera.

Nitohanein neeine.

Tito rai Faborohacha letoai

“Inara coaaucaau” naa Faborone

¹ Canu Faboro nichaaunnena, nii coitucuhiche raotojeeinne rijijieein, Cana Coaunera jerenohineein rai Calaohi Jesocurisito letono afosotoneeun. Acate caletoe, satiin chauratane sacuritaain janijiin nii ranojoihunru rai amuhemujueein beebejihunane, ² rauhijiriin coreniha cana osa caje nichoteein jianacoon neein, chabana satonoe-lanaala nena ichaonaa teranihane cohajihacachene coina. Chabana cana coritaa Cana Coaunera. Acate nitohaneein cana rai ichaonaa tihane coina aitelu, cana rai chauratane coaunaane ajiniha. ³ Inae nii jihantein aitohalune jaa que turuhane jaunte, inae nii aca jianacoon cana osa caje cana mitaeranihane coitucuerateein beebejihunane coina caletoaclu Cana Coaunera.

⁴ Nii jaunna caa ichei quiricha laenaain letoaaunra Tito. Iite esinaen rauhijiriin canu calaohineei, cacoreniha nii canaacha esenetai Jesocurisito esenetaaine jaun. Cana Inaca Cana Coaunera, Cana Ichotera Jesocurisito, naaonjoaain raotojeein neeine jaanu teeuruhine ii raite aina raotojeein jianacoo neeine coina.

Curetau Cana Coaunera coitucuerera relaa Titone

⁵ Nii Curetau cobenau ii ratirihanune ajiniha taone, jaiti rucuhera coina lananacaauru rucujueein, iclesiacuru nainein Cana Coaunera coitucuererauru- canaacha relaauri coaranu que acaauru bichauhenaauru cocoinaaine coina ichei aitoonlu. ⁶ Nii le iclesiacuru bichauhenaauru bichauhena cocoinanohichuru, cojuriu nitohanei coara-neein nena tochaneein suujua coaraain ichaohine, nabana que tonaain iriha chunine coataa. Chaen techu leinjiin eneecha que sinijeraocane caohachae. Jana rai calaohichuru netonai Jesocurisito esenetaeranein, caohachaain suujua coaraain ere-naa tonoraain neeuruhine, nabana baasonein erena tonoraelanaala ichaauruhane, acaauru que erein niha chunine coataa. ⁷ Nii Cana Coaunera ranojoinuri iclesia coaranein- acaauru bichauhenanein nenaate, jeriha Cana Coaunera rijijieein caohachaain suujua coaraain, que Cana Coauneraacha icharatei ichaain rauhijiriin ichaohane caohachae. Nainihe erena tonoraelanaala, namute cacha coiintetiin, ajetoritiiin, ita cotainaa rautatiin, asijautonein, naaonjoaain ichaohane. ⁸ Nitohanein baasonein ichaaelanaala, turuhin niha cachane belaaain, cotijiaain, loreri asae raain, naaonjoaain ichaohine. Chaen techu caohacha ichaera cachanein, caohatiin suujua coaraain, Cana Coaunera que banijiaanein neein, chabana jeriha suujuane rijijieein ichaaelanaala, naaonjoaain nihane caohachae. ⁹ Nii esinaen rauhijiriin aitiin relaeraalune jaacha tonoraain, acaacha esenetaain que leeochoauru relaaine, acaauru netonai leeochoauru suujua lararajiaain nerelaacachene jaan coitucuerateeuruhane coina. Chaen nii caohatein erenacaauru relaain acaauru suujua baaso aninoainete, acaauru netonai esenetaauruhine.

Relanajaaurera baaso

¹⁰ Arajichurute, nii acaauru relaacane jaan tonorana jerelanaala, “Jorioniheichuru jaberoco macohi cari saerataelanaala nena, nainihe Cana Coaunera esenetaeranein ranojooinein nihane,” naain nechu jataain cha coitucuerenihane jaun cachaauru coritaaure. ¹¹ Niritiin erenacaauru erete, caohachare niritocuruhane coataa caohatihacane. Nii casaje aina cuaainte laurijiracuru aina arajii cachaauru suujua auhacaain, cachaauru coritaain, arajii coriqui ranaa coaacure.

¹² Coaraaunachuhinti nii Cureta cobenau nena *profeta*, nii jeelai acaauru araaicha: “Satiin Cureta cocoaichacurute casajenetiin, necha ansai ataebinae rijijieein neein, bajeritiin, achotoritiin, naaonjoaunre,” naain acaauru ichao bihalune. ¹³ Esinae rauhijiriinte acaauru ichao coaraane jaun aitelu. Aihana jaun, caohachaain laraajiin acaauru relaau, cojurihu Jesocurisito esenetaeranein nena tocoanein neeuruhane coina, ¹⁴ nabana, nii suujua caje rocohin relanajaunruha Joriocurune jaancha esenetaauruhane coataa. Niheichu nainecuruhi Jesocurisito esenetaeranein neeuruhane sainejeein que jaole-quuin, nii naitoonjoan tonoraelanaala nenacaauru ere tonoraauruhane.

¹⁵ Caohachaain suujua coaraain niha cachanete, itolerenein nichanaane maajeein caohachaain coaanjoi ne. Jana canaacha esenetai esenetaelanaala nenaate baaso nejesina que coacuhin itolere bana baasonein ne, nichanaane maajeein, nechu jataain baasonein coacuhin cha ichacuruhane jaun. ¹⁶ Cana Coaunera coitucutohate niqui nocoetocure, nete acaauru ichanaacha caje coitucunojoineure baasoneeuruhane. Namute cacha cotairiin,

namute cacha que erenajauharitiin, erenaa tonoraelanaala neein, nii charijibana caohacha ichaain neuruhi.

2

Nohanelanaala relanajaacachene jaan

¹ Caohachaain nii ichelaanune jaan tonoraain, esinae rauhijiriin que acaauru relainete caohachae. ² Nii acaauru bichauhenaurute, esinae rauhijiriin tonaain ereuruha chaachacuruhane coinane, nii naitoonjoa ichaain ichaauruhane caohachae. Esinae rauhijiriin nii niicha esenetai rijijieein neein, satiin belaaain, laraajiin, naonjoaain ichaohine, itolere necairichanaa abaataain nenea nainihane coina. ³ Jerichanejeein techu, coujuriu inara bene bichauhenauru jeriha Cana Coaunerane rijijieein ichaohin, ajetoriaanelanaala, erenacaotelanaala, naonjoaain que coacuelanaala, caohachaacha que coacuhin neeuruhane caohachae.

Coujuriu ranunaauru bichauhenaneein nenea tocuhaneein, ranunaauru notajaain, ⁴ rai sinijeraauru aina rai bereecuru belaaain neeuruha ranunaaurune coina acaauru relaaain, ⁵ caohachaain itolere que nainaaain suujua coaraain, loreri asa neenacaaurune maajeein beraain, osa que nesaruhiin, barijitiin, naonjoaain neeuruhane coataa acaauru suujuateein nihanete caohachae. Chaen acaauru sinijeraauru aina ita suujua rijijieein coacuhin neeuruhine, nabana tonaain Cana Coaunera coitucueraneein neeuruhane sainejeein acaauru que iriha cachane coataa.

⁶⁻⁷ Jerichanejeeinchu caohacha nejesina ichaain nii enamanaacuru notajaain acaauru que corajerateeu. Acaauru relaaaine caohachaain ii suujua coaraain, coujuriu ichauchenanein nenea tocuhaneein, ⁸ raotojoein acaauru rai ereein canaacha esenetai que aitiin acaauru relaaau, nabana tonaain baasoneein cana que erenaa nainiha chunine coataa. Nitohaneein ichaainete cana que nocoejeeurureein nii acaauru relaacane jaan caohatera rijitiin erenacaauru.

⁹ Chaen rai fatoroon ere tonoraain, letoanajaa acaauru fatoroone jaan ichaain, tonaain baasoneein tonorana coacuelanaala neeuruha rai letononeein nenacaaurune coina suujuatein relanajaau. ¹⁰ Jiaonrihachu asijiauhin neeuruhane. Baaso coacuelanaala caohatiin suujua coaraain neeuruhine. Nii banate, acaauru ichao caje jataain caohatoha Cana Coaunera cana ichoterateraneein nenea que acaauru relaacachene jaan coaracurureein satiin cachaauru.

¹¹ Cana Coaunerate cana belaitohane coaratihha, satiin caa chauratane que rai cachanein neinichaachene ichoteraanu letoaelu. ¹² Acate cana relae, Cana Coaunera coitucuhichuru rijijieein baaso ichaaechajeein nihaachene jianein, caohacha que coacuhin, coujuriu Cana Coaunera cachanein nenea tocuhanein rauhijiriin Cana Coaunera coraajeein caa chauratane que ichaohacachene coina. ¹³ Nitohaneinte nii cana rai tihane coina naitoonjoan nainane cohajeein raotojoei ichaonaa que ichaohin, turuha urichaain nii Cana Coaunereein cana ichoteranein necaohachaain nenea Jesocurisitone cohajeein nihaache. ¹⁴ Acatechu itolere baaso canaacha ichai cana osa caje cana ichoteratihane coina rai jaberoco tein nelu, oha cana corenihane, nii baaso caje cana coulucohin rai cachanein caohacha ichanaacha que coacuhin nenea coina ichaelu.

¹⁵ Nii ichei aitocooaunne rijijieein, coointeuruhane nihanatiin, acaauru que corajerateein acaauru relaaau, coujuriu cocoinanohineein nenea tocuhanein, nabana nii relanajaaine jaan tonoraelanaala ii que jaolecoha chunine coataa.

3

Esinae rauhijiriin caohachaain suujua coaraain neeuruha Cana Coaunera coitucuerane

¹ Nabana baitecuruhane coataa, acaauru rai nacoaauneein aitoote, coujuriu Cana Coaunera coitucueranein nenea tocuhanein, rai curuaanaa, cocoinanacaaihuri, naonjoainuri ere tonoraain itolere bana jatoroaaain neeuruhine caohacha nejesina ichacuruhane coina. ² Jiaonriha tonaain baasoneein chuni coacuhin ereein neeuruhane. Niheichu ita sonaa coacuelanaala caohacha cachanein ichaohin, jiniiquiin ita belaaain, caohachaain neeuruhane coarateein neeurumiin.

³ Jauriaalute cana netonai tonaain irihacachene joaenreein ereretocooache, Cana Coaunera ere tonoraelanaala nechu jataain nitajanaanein neein, cana suujua letono rijijieeincha itolere baaso ichaonaa ichaaechajeein nerejetocooachelu. Nitohaneinte baaso ichaaechajeein ichaonaa jana, cana que nererojoeaeriin nerejetecuruha leeochoaaurune rijijieein ita que nererojoeaeriin nerejetocooachelu. ⁴ Nete satiin caa chauratane que

cachaneein ichoainichaachene belaitohane coaaratiha, satiiin cachanichaachene ichoteratelu cana osa caje Cana Coaunera. ⁵ Coatiha rai caohacha ichacaachene jaun nii cana ichoteratiheilu. Cairichaaajoaain cana coaraane jaunte, nii cana osa caje cana coulucohin cana ichoteratelu. Rai Suujue aina cuaain cana coulucohinte, nacoauneein nejanoaain nena rijijieein nena coina cana rai nacoauneein ena nena ichaonaa telu Cana Coaunera. ⁶ Jataain cana belaitohane jaunte, rai Calaohi cana Ichoteraneein nena Jesocurisito aina cuaain, cana rausiaaeca jelai amuritoeriin rai Suujue telu cana rai Cana Coaunera, ⁷ itolere ujuaihoneein nena caje caohachaaain neein nii chariji bana sanaachara nejeein nenaacanaacha cohajei ichaonaa que nena coina.

⁸ Esinaetechuhisi nitohaneein cana osa caje cana coulucohin cana raain ne Cana Coaunera. Nii jaounna ichei aitoon, nii Cana Coaunera esenetaeraauro itolere bana caohachaacha que coacuhin neeuruhane, nii leecha relanajaera ere tonoraelanaala neeuruhane coina acaauru rai aithohine coina. Nitohaneein ichaohacachenete, jataain cana rai nelateineein nereein. ⁹ Nete laen nii cana rai aitocuruhalu cana coitucueracurune esenetaain, Moisesa aitoonjoan que ita rohecaain naonjoaain nena naineneei. Niite nechu jataain nohanenaaneein nii chaque nelatene cana rai.

¹⁰ Niha nitohanei que cachaauru relaain lerunaa jererane, coroata saain, nichata saain, naonjoaain cotijiaain rai aithohine jana chere tonorana jerenihane, jelai caje sitaaute amuhine. ¹¹ Nitohaneein nenacaauru cachaaurute itolere osa que nerotocuruhane jaun aihure. Nitohaneeinte acaauruhacha ichai caje osa que nesarucuruhane coaanojoi ne.

Nicopolisihu canu cohacu

¹² Inae ichene Artemasi letoaenihanune, Tiquico letoaanune, atiiin Nicopolisi cuhin canu cohanihute ecu ita coaraca. Ecune jelarona bitoanune coina ucuae ureeunni. ¹³ Chaen nii ecu nena *abogado* Senasi aina Apolo coroatajaneun acaauruhacha latei teein, nabana nii cuuruhanejaun turuuruhane reetiaain lanaa acaauru rai acaauruhacha lateine coataa. ¹⁴ Canaacha relainein nenacaauru, itolere que caohacha ichaain, cha lateein niha chunucuhane coaracuruhane coroatajanena que nerelaaurumiin, nelateineein niha acaauru ichaone coina.

Raotojoein neeuruhane coina aitiin necoiha Faborone

¹⁵ Satiiin caniha cau nenacaaurute ii coaacure. Nii ecu nenacaauru canaacha esenetai Jesocurisito coreniha canaacha belaihuri- cana nejeraauru coaucaaune beeu acaauru rai. Satiiin raotojoein neeichene jaanu teein, inara coroatajanemiin Cana Coaunerate raotojoein neeiche.

Filemoon rai Faborohacha letoai

Acaauru coaacuane biha Faborone

¹ Canune Faboroneein Jesocurisito coreniha caresero cuhane neein cana nejera Timoteo aina, ii canacaanu amihaneoo que canacaanu coroatajaneraneein neeine rai, caa quiricha laenaain letoaacaanura Filemoon. ² Chaen Jesocurisito ranojooinein iclesianein nenacaauru- ii loreri asaae ii aina netaojianacaauru, chaen canacaanu amihaneoo que canacaanu coroatajaneraneein nenacaauru- cana nejera ene neein nena- Apia aina Arquipo, naaonjoainuri rai netonaine caa laenaain letoaacaanu. ³ Cana Inaca Cana Coaunera, rai Calaoi Jesocurisito, naaonjoainuri jeelai amuritoeriin inara coroatajanecurumiinte raotojoein neeiche.

Coichana aina cutaain belaina inaaain esenetaain niha Filemoonne

⁴ Cana Coaunera bajaanune naineeine, itolere bana ii coacuhin Cana Coaunera coroa- jeeun, ⁵ Cana Curuaanaa Jesocurisito belaaain jataain esenetaaine rijijieein satiin Cana Coaunera cachanein nenacaauru belaaaine beeuruhane jaun. ⁶ Nii jaunne ii canacaanu rijijieein acaacha esenetaain neeine jaun, jataain canacaanu rai caohacha icharanein, canacaanu coroatajaneranein niha Jesocurisitone coitucuhin neeine coina, Cana Coaunera bajaanun ii rai. ⁷ Jataaina jeelai amuritoheriin corajeen rachoojoeun casuujua cuhane. Jataainte caohacha ichaai canejera, Jesocurisito esenetaeranein nenacaauru belaaain, acaauru suujua nunaaine jaun.

Atiin canu coreniha ii letono Onesimo raau.

⁸ Canu Jesocurisito rai afosoto nichaaunne jaunte niqiu ne canu rai rauhi, iicha chanenu ichaaine coina ii letoaanune coina. ⁹ Nena raujiaain nii canaacha belaainein canaacha esenetai coreniha ichei aitoreeunni. Canuna Faboronein- inae biinaanein- Jesocurisito coreniha caresero cuhane netiin ichei aitoon, ¹⁰ cau cajinichaaain caresero cuhane neein, Jesocurisito coreniha cacalabi rijijieein nena Onesimo belaaaine coina.

¹¹ Jauriaalute niqiu ichei chaque nelatelanaala, ii letononein nelu Onesimo. Nete laen inae ena jiniiquuin cana rai jataain nelateinneein ne. ¹² Inae nacoauneein jelalha ii rene cauhane coina letoaanun. Atiin canu coaraaine rijijieein nii coaraain neeu. ¹³ Cana Coaunera ere beebjihane coreniha, cau caresero cuhane nihanune jaunne, iinein nena rijijieein canuhacha latei icharanein nihane coina, cau canu aina nihane jereeun niqiu. ¹⁴ Nena jereneeine coataa, ii suujua caje coauneein jereeine jerichaaunne jaun. ¹⁵ Jerihane ena chabana satoelanaala ii aina nihane coinete, ii caje amuhin nelu- nii ii letono Onesimo. Nete inae naineneeii letono siriine rijijieein siriine. ¹⁶ Raujiaain ii letono siriine amuritoheriin, ii nejeraneei teein belaaain coaraau. Jataaina belaaain coaraaun canu. Nete nii amuritoheriin joanreein cacha rijijieein coaraelanaala, Cana Curuaanaa Jesocurisito coreniha, ii nejeraneei teein coaraaine caohachae.

¹⁷ Aihane jaun canaacha esenetai coreniha ii nejeranein canu coaraain neeine, nii canu coaraain neeine rijijieein acaantonai coaraain raau. ¹⁸ Ichei chatohanein baaso ichaain, ichei rebequuin, naaonjoaain nihalune canu cobaraau coreniha. ¹⁹ Canuna Faboronein ichei aitiin caraajenihane caa laenaanun. Nii ichei aitocoaaunne rijijieeina, canu ichei coretereunni. Nainichaaun niqiu canu que ijabereeo coreniha rebeoquine coaaucaunne. ²⁰ Aihara canejera. Cojuriu Jesocurisito cachanein nena tocuhanein caa ichei bajaanune rijijieein aitiin ichaain, Jesocurisito coreniha canejeraneine jaun canu suujua nunaau. ²¹ Canuhacha bajai amuritoheriin ichariquuin quere tonoraaine esenetaanune jaunne caa ichei aitiin laenaanun. ²² Nii choae tacaainechu turuhanune jaanu rucuhequine jereeun, caresero cuhane nihanune jaun, cacoreniha bajaabajaeequichene tonoraain, inara coaraa uhanune jererichaaain Cana Coaunerane cohajihanune jaun.

Ii coaacuruha raotojoein neeu.

²³ Jesocurisito coreniha caresero cuhane canu aina nena Efaforasite ii coacue. ²⁴ Chaen Maroco, Arisitaroco, Demasi, Locasi, naaonjoainuri canu coroatajaneranein nenacaaurute ii coaacure.

²⁵ Cana Curuaanaa Jesocurisito jeelai amuritoheriin inara coroatajanemiin.

Ebereecuru rai letoi

Rai Calaohi aina cuaainte cachaauru rai erelu Cana Coaunera.

¹ Inoaelu jetaote nere bera inoaesihuru- *profetacuru* aina cuaain araaaisaain cana inoansihuru rai ere Cana Coaunera, ecoetacaaeneein mituhelanaala, taba que acaauru sinihu, taba que letonocuru anjeraauru letoae, acaauru rai ecocohin beeuruhane coina, naonjoaain. ² Nete laen inae enene Calaohi que nere berate Cana Coaunera, Cana Coaunera nihane coitucuhacache itolereeneinne coina. Nii rai Calaohi aina cuaainte, itolere cana rai chauratane, dede, itolere cautenu rijihuru, itolere cana janonaa, naonjoainuri coaunaain niichuru Curuaanaa neein telu Cana Coaunera.

³ Nihei chunei cacha niqii Cana Coaunera coaraai. Nete caje uhin canaacaanu rene ecooca rai Calaohine jaun, canaacaanu rohan turuaain coaracaanune jaun, “Naaonjoaan Cana Coaunera,” naain coitucuhacaanu, jeelai Cana Coaunera tocohaneein necaohachaain nichao que ichaohana jaun. Acate Cana Coaunera Calaohineein itolere sirichaneein coaraneein ne. Acate Cana Coaunera Calaohineein caa chauratane que ohelu, jianacoon osa caje cana mitaeranu que. Nitohaneainte inae osa caje cana mitaeranu que ohane baiha, rai Inaca Cana Coaunera raotono nichajai que rori- *trono* ichoae nelauriaa cuelu.

Anjeraauru amurijiriinte cocoinanojineein ne Cana Coaunera Calaohi.

⁴ Jataain rai letonocuru anjeraauru cocoinaane amurijiriinte, rai Calaohi cocoinaelu Cana Coaunera, acaauru amurijiriin nihane coina. ⁵ Nitohanihane jaun, nihei chuni letono anjera rai:

“Iite cacalabineein
canuhacha jereineein
canuhacha teineein
nenaaneeicha,”

naain iriheii Cana Coaunera. Niheichu chuni letono anjera que:

“Leinjiin acaacha

canu calaohineein nihane janana,
Canu, leinjiin

inaca neein nereeunicha,”

naain iriheii Cana Coaunera. ⁶ Caa chauratane que nenacaauru cachaauru que, leinjiin acaacha rai calaohineein nihane coitucueratihane coinat laen:

“Quere tonoraain

canu coroaeequichene rijijieein,
jerichanejeein nere tonoraain
coroaecuche satiin,”

nae, rai letonocuru anjeraauru rai, Cana Coaunera. ⁷ Nii rai letonocuru anjeraauru quete laen:

“Canu letonocuru- anjeraaurute laen aiha cujuanane rijijieein, usi rijijieein naonjoaain canuhacha jerei icharaneein neeurueein,” nae Cana Coaunera.

⁸ Jana rai Calaohi quete laen:

“Chabana sarinaain

itolere Curuaanaa neein-
itolere Coaunera neein neeine.
Chaen techu

chabana satonoenereein
caohacha ichaain neeine.

⁹ Nii rijijieein techu

caohacha nejesina ichara
curuaanaa neein neeina jaun,
esinae rauhijiriin

baaso ichaain nenacaauru aina nejerateein,
caohacha icharaauru belairiquiin.

Nii coinane

Canu, Itolere Coaunera neein

ii Coauneranichaaunne

ii teein neeun,

ii, jataain
 leeochoaauru amuritoheriin
 raotojoeiin rachoojoeiin
 neeine coina,”
 nae Cana Coaunera.

¹⁰Chaen techu:
 “Ii canuhacha tei
 Curuaanaa neeinete,
 jauriaanejeein
 nunuhe caje coauneein niha
 cana rai chauratanene coina
 aitiin dede coaunaailu.

¹¹Satiin iicha coaunanajoite sareein.
 Jana iite laen chabana nitajenereeni.

¹²Inae ecu tihane banate,
 siriteein saa cajionene jaohin,
 enachasine que coreein jianaa rijijieein,
 janonaa coreriquiin.

Nete laen,
 ii chabana satonoelanaala
 ichaoriqtiin,”

naelu rai Calaohi rai Cana Coaunera.

¹³Nii jaun coatlha chuni, rai letono anjera rai:
 “Chajaute
 caraaotono nichajai que nelaauriaena,
 ii tijia asaae
 iniha nejeratenacaauru
 amuritiin tee te coaraaicha,”
 naailu Cana Coaunera. Chabana nii Calaohi que aitothane rijijieein letono anjeraauru que irihe.

¹⁴Nechu raujiaain ichoteratenojoneein nerichaacheenne rai, cha beraneechate suu-
 jueneein Cana Coaunera tenojoineein neeure rai anjeraauru.

2

Cana ichoterateraneein nenea que jaoleconaa nainihaacache.

¹Nitohanihana jaun, nere beracuru que Cana Coauneraacha beratei aonaain tonoraain-
 esenetaain nihacachenete caohachae. Jana nii cana rai niicha beratenojoin aonaain cao-
 hatiin coitucunaa saijieein tonoraenihacachenete, aihuruha coitucuelanaala nenacaau-
 rune rijijieein nitajerichaacheein. ²Coaracuche nachuhinti, nii rai letonocuru- anjeraauru
 que niicha teratei niha nii rai jauriaanejeein nenea- rauhine saijieein tonoraelanaala
 naosatenacaauru cachaauru- esinae rauhijiriin baaso ichacuruhane coreniha caseteco
 coaracuruhalune. ³Nitohanihana jaun, caseteco caje nichotenea nainerihacacheein, nii
 jauriaanejeein nenea amuritoheriin, cana ichoteraneein nenea esenetaenihacachene.
 Esenetaain nihacachene coinete, jauriaanejeein raaje nihane cana rai been nelu Cana
 Curuaanaa Jesocurisito. Nii baihate cana rai beeurelu aina amuhemujueein nota que
 coaraauru. ⁴Nii ichoae tacaain techu, cana que coitucuerate Cana Coaunera itolere
 chojelanaacojoaiuru ichaain. Chaaen techu Aca jerihane rijijieein, le cache nichaachene
 rai niicha tei- Suujue aina caaain cana que coitucuerate.

Cana nejera rijijieein niha Jesocurisitone

⁵Coatlha rai letonocuru anjeraauru, nii cabaiha neenihu rai Cojoanonaa caa
 ereereecaachene jaan coaraneein neeuruhane coina aitohi Cana Coaunera.

⁶Nitohanenihane quete:

“Chanein ne cache.
 Chatohanaineeina nenaane cache.
 Chanuna acaacha coacuhin,
 jataaen queecha coaauqui.

⁷Jauriaanejeeinte niqui
 ii letonocuru- anjeraauru
 cocoaainaine fautaain cocoaainu.

Nete nii baiha laen,
 jataain leeochoaauru amurijiriin cocoaain,

que itolere Curuaanaa nihane comai lauriaain,

⁸satiin nere tonoraain
neeuruhane caina ichaain,
tija asaa que nejeratenacaauru
teeilu,”

naain ne laenanohineein Cana Coanera Quiricha cuhane. Nitohaneein satiin nere tonoraain nihacachane caina, cocoaain rai tija asaa que nejeratenacaauru tihane caina, aithane saijieein jaiti nitohaneein ichaa Cana Coaneranane coarahaacache. ⁹Nete laen, inae anjeraauru fautaain nelatihei rijijieein turuhin nihalu carajaaajoaain Jesocurisitone coaracaache. Nitohaneein turuhinte, rai chaneein nenihacachene saijieein, jataain cana belaitohane jaun, cana coreniha ohane caina ichaelu Cana Coanera. Nii cana coreniha cairichanojoneein ohalune corenihate, itolere curuaanaacuru Curuaanaa neein nihane cojunacanein necaohachaa Cana Coaneranane que comaitenojoneein ne.

¹⁰Satiin itolere Cana Coanera raaneein ne, niicha coaunanojoneein niha itolere jaun. Nii jaunte niicha coaunanojoneein rai calaohi neein nihacachene jaun, rai Cojoanona caa baiha neeni que nihacachene jere Cana Coanera. Nii jaunte cana coreniha necairichaa Jesocurisitone aina cuaain, nii aansijiniiji osa colane telu, satiin niicha coaunanojoinunru ichoteraneein nihane caina. ¹¹Nitohanihane jaunte, ita Inaca que Inacaain nihacache, nii cana osa caje cana ichoteratera aina jiniiquin. Nii jaunte, rai nejera neein inae nihacachene jaun coejelanaala: “Canejeraauru,” nae cana rai Cana Coanera Calaohi. ¹²Niritorichaa ine quete:

“Canejeraauru raine
lineein neeine beebejeein,
netaojiaain
li coroaeraauru cataaun
nenatereeeunni,”

naalune, laenanohineein nelu Cana Coanera Quiricha cuhane.

¹³Chaen techu:

“Leinjiin Acaachane
niicha ichai ichaane caina
cohajereeeunni,”
naain.

“Cauna neeun,
canu rai Cana Coanera
tenojoihunru- cacalabihuru
ainara,”
naain ne laenanohineein.

¹⁴Charijieein teinti, ita araanein niha cachane, ita iniho que inihoguini, ita coichana que coichanaain, naanjoaen cacha, nii rijijieein cacha iniho que inihoguini cacha coichana que coichanaain naanjoaelu Jesocurisitone, caa chauratane que ohin, nii cacha itajeranein nena moconajaera amuritohane caina. ¹⁵Nitohaneein moconajaera amuritiinte, ohin nitajeeururichaa ine que satiin casiiriin ichaonacaauru-cachaauru ichoteratelu. ¹⁶Aihane jaun, coatihane anjeraauru corootajanihane caina turuhin niheilu, Abaraaun neferateneein nenacaauru corootajanihane cointe turuhin nelu. ¹⁷Nitohanihane cointe, jerichanejeein cana nejeranein, nihacachene rijijieein tenojoneein nelu, Cana Coanera notaracaane coujurihu cana rai saseredotecuru curuaanaacuru Curuaanaanein, cairichaaajoaain cana coaraain, cana coreniha cairichei coaraain ohane, satiin cachaauru osa que suujua acatena nainiha Cana Coaneranane caina. ¹⁸Nitohanein raajeniha necairichanaa coaraain, cojunojoneein nihane cachane coaraane, corootajanein naanjoaen.

3

Moisesa amurijiriin cocoaainohi niha Jesosone

¹Canejeraauru, aihane jaun Cana Coanera ranojoneein, inae rai cachanein neechene jaun, niicha icharatenohi icharaanu que niicha tei- Jesocurisitohacha que coaacuche. Nariha jataain coreniha chabana satoelanaala esenetaacachene jaun. ²Jerihane rijijieein nere tonoraain niha Jesocurisitone jaunte, niicha icharate icharaanu que coacain nelu Cana Coanera. Nii rijijieein techu, Cana Coanera cachanein nenacaauru aina, niicha icharatenohi icharanein nelu Moisesa. ³Charijieein teinti, niicha jai loreri amurijiriin jataain nelateinein ne loreri ichara, nii rijijieein, jataain

Moisesa amurijiriin nelateineein nelu Jesucurisito. ⁴ Itolere lorerite, niha icharane jaun neein naaonjoaen. Nete laen Cana Coaunera coaunaane jaun, neein naaonjoaen itolere. ⁵ Nii rijijieein techu, rai cachaneein nenacaauru rai Cana Coauneraacha icharatee icharaneein nihane jaun, raujiaain nota que coaraain, que niicha beratee beraneein nelu Moisesa. ⁶ Nete laen rai Calaohi Jesucurisito, cana rai cachaneein- rai loreri rijijieein nihacachene amurijiriin, cocoainaan cana inana neein telu. Nii jaunte, rai loreri rijijieein nerichaacheein, esinae rauhijiriin jerihane rijijieein neein, chabana cohajihacachene coiinteein jianelanaala canaacha cohajei cohajihacachene.

Acaauru que Cana Coauneraacha banihatihu turuurenerichaain rai cachaauru tabaaurune

⁷ Nitohanihane jaun, rai Quiricha Inoaensi cuhane:

“Enene chojoanonaa

cuhane inara rai niicha jerei

biha Cana Coaunerane,

⁸ jiaonriha

inara suujua aohana jerelanaala,

aihuruhalu nere tonoraelanaala,

nechu acaauru casetecaa

Cana Coaunerane cojuhin coaraa

cacha areroo ichatane janane

rijijieein nihache.

⁹ Ecute

jenachoonca jaanacaneein

mainajeriin acaauru notajaain,

acaauru coroatajanichaaunne saijieein,

acaauru casetacaanune coujuha

quere tonoraarenelu- inara foerateracuru.

¹⁰ Nii jaunna,

nii inara foerateracuru aina obajeein:

‘Nechu itolere bana

joanreein rai suujua cuaauruhane jaunte,

acaauru que

canuhacha coitucueratenaa

jerei coitucunaa jerecurene.’

naain:

¹¹ Aihane jaun,

coatiha acaauru que banihateein

canuhacha rucujueihu

turuururinaain.”

naain biha Cana Coaunera Suujuene jaun ne laenanohineein.

¹² Aihane jaun canejeraauru, le cacha nequichene- inara netonai nabana cana rai Cana Coaunera beratee esenetaain neeichene jianequichene coataa, que nainaan nechohalajiin ichaaoche. ¹³ Nitohaneein nena coacuelanaala, jianein lecacha nequichene jiniiquiin ita suujua laraajiaain neeuche: “Enene chojoanonaa,” naain aitoha Cana Coaunera Quiricha cuhanena jaan que turusihane ajiniha. Nabana inara tabaauru saruhin niha osane, rijitoojoein chatohanai ichaquichene, inara netonai canaacha esenetai esenetaelanaala naitoonjoan tonoraeneichene coataa. ¹⁴ Nitohanihane jaun, esinae rauhijiriin Jesucurisito aina nena jerichaachene, nii esenetaacachene bana canaacha cohajei que turuhane reeintiaain esenetaacachenete ne.

¹⁵ Nii coinata:

“Enene chojoanonaa cuhane

inara rai niicha jerei biha

Cana Coaunerane,

jiaonriha

inara suujua aohana jerelanaala,

aihuruhalu

nere tonoraelanaala

nenacaaurulune rijijieein nihache.”

nae Nere Inoaesi.

¹⁶ “Charijihuru Cana Coaunera ere aonacuruhane saijieein nii baiha nere tonorana jerecurenelu,” naaichena. Acaaurute, satiin Egipto batane caje Moisesaacha rocoorinelu.

¹⁷ Nii jeelaihuru que techu, nitohaneein nere tonoracurenihane jaun, acaauru que nejera-
teen acaauru coroatajanihane jianiha jenachoonca jaanacaneein Cana Coaunerane jaun,
ichataneu cacha areroo satiin ohacoaaurelu. ¹⁸ Chaen techu nii jelaihuru, rai nitohaneein
nere tonoracurenihane jaun, esinae rauhijiriin acaauru que banihateein niicha rucujuihu
enoorenerichaaaine que aitelu Cana Coaunera. ¹⁹ Nii jaunte, esenetacurenihane coreniha
nii acaauru que banihateein niicha rucujuihu turuurenerichaaaine coitucuhacache raoto-
joeein.

4

¹ Aihane jaun, jaiti cana rai niicha teeni, rai nebetacanaa cojoanonaa tihane rai niha
Cana Coaunerane jaun, ecu turunaa nainichaachene coina, jataain necohalajiin ichaoha-
cachenete caohachae. Nabana inara tabaauru, ecu turunaa nainecurenihane coataa.

² Nitohaneein cana netonai ecu turunaa nainichaachene coinete, nii Moisesa que
beratihu acaauru raine rijijieein, cana rai netonai beratelu.

Nete laen inacojoein acaauru rai beratelu, aonacuruhaane saijieein, aihuruha nii niicha
beratei esenetaain tonoraeraaurune rijijieein, acaauru netonai esenetaaurenihane jaun.

³ Nete laen cana, esenetaera neein nihacachene jaun, nii Cana Coaunera aitoonjoan-
nebetacana jaun enorichacheein. Nitohaneein nere tonoraaururichaaaine jaun,
aitorichaaaine quete:

“Nii jaunna obajeein,

esinae rauhijiriin

nebetacaanune jaun

turuurenerichaaaine que aitoon”

naain belu Cana Coaunera. Nete cana rai chauratane coaunaane nainaalune caje
coauneein nelu, nii nebetacanajaa cojoanonaa naitoonjoa.

⁴ Nii jaunte rai Quiricha Inoaensi cuhane:

“Caainsi janone cuhane jetaote,

itolere coaunaane nainaan- bana

nebetacaelu Cana Coaunera,”

naain laenanohineein ne.

⁵ Nii baihate coaiteen rai Quiricha cuhane, nii Isaraelitacuru que:

“Coatiha canu nebetacana jaun turuururinaain,”

naalu Cana Coaunerane, ne laenanohineein.

⁶ Nete, nere tonoraain ichoteratenojoein neeururichaaaine aonacuruha
ichoaichaniha natiin, esenetacurenihane jaun, nii nebetacana jaan Cana Coaunera
aitoonjoaun turuureniha Isaraelitacurune coina aitohalune saijieein, jaiti neeure
satononiha nii naitoonjoan esenetaeraauru, acaauru coreenraniha nii nebetacana
jaun turuhenuunru.

⁷ Nii jaunte, nii nacoauneein le janonaa que cojoinacate Cana Coaunera:

“Enene cojoanonaa,”

naain. Nii Quiricha Inoaensi caje coitucuhichene rijijieein, que beratiha Cana Coauner-
ane jaun:

“Enene cojoanonaa cuhane

niicha jerei beratiha

Cana Coaunerane,

jiaonriha tonoraeneichene,”

naain belu Rabiri.

⁸ Nii aina cunacaaurulu- Isaraelitacuru turuaalu Josoeine jaan jelai que, aitohalu Cana
Coaunerane jana nihane, coatiha leeocho janonaa berihei Cana Coaunera, rai nebetacana
jaun nihacachene que aitiin. ⁹ Nitohanihane jaunte, satiin Cana Coaunera cachaneein ne-
nacaauru rai, ne jelai tein acaauru que banijiaain nebetacaauruna jaanu. ¹⁰ Charijieein
teeinti itolere coaunaane nainaan nebetacaelu Cana Coaunera, nii rijijieein techu, rai
namihaneeo caje nebetacaa aicheein, nii Cana Coaunera nebetacanajau turuhin nei.
¹¹ Aihane jaun, nii nere tonoraelanaala nenacaauru rijijieein nena coataa, atiin caaintati
ichacaachene coina cana letoaane nihanatiin nere tonoraacachenete ne, nii rai nebeta-
canajau turunaa nainichaachene coina.

¹² Nii cana rai Cana Coaunera beratenojoi Erenaate, cana ichao coreein, cana rai
leeocho ichaonaa teraneein, naajoainein nena ne. Acate aiha soondarooru rai sabere-
jerane ajinaain nenaane amurijiriin nihane jaun, cana suujua cuhane enohin cana
suujuene maajeein coitucue. Nii jaunte cana suujua cuhane canaacha coacui, canaacha

ichana jerei, naonjoainuri baasoneein, caohachaneein, naonjoane coitucue raotojoein. ¹³ Nitohanihane jaun, nihei chuni Cana Coaunera coaunanojoeinein nena, que nasiha nainera. Acate inae ecu tihane bana rai canaacha beinei coitucue.

Saseredotecuru curuaanaa Curuaanaa Jesoso

¹⁴ Cana Coaunera Calaohi Jesosote, acaihaniji cana rai saseredotecuru curuaanaacuru Curuaanaa neein dedeeu cuelu. Aihane jaun, leinjiin acaacha esenetaain cohajihacachene rijijieein, itolere bana jianena coacuelanaala beebejeein, acaacha cohajihacachenete caohachae. ¹⁵ Acate cana rai saseredotecuru curuaanaacuru Curuaanaa nihane jaun, coujunojoinichaachene enaacha osa que nesaruna nainichaachene coitucue; acaentonai aihacachene rijijieein coujunojoeinein nerejetohalune jaun. Nete laen, nii saijieein chabana osa que nesaruanelu. ¹⁶ Aihane jaun, chaque tonajelanaala, atiin cana belaicha Cana Coaunera rori- *trono* rohan netichaachenete ne; cairichaaajoaain cana coaraain, latichaachene nainein cana rai caohacha ichaain cana coroatajanena nainihane coina.

5

¹ Satiin saseredotecuru curuaanaacuru curuaanaate, cachaauru jana janijiin, Cana Coauneraacha teineein ne, aca cachaauru osa coreniha, Cana Coaunera rai itolere teein, inihocuru mocoeranu *sacrificios* que nihane coina. ² Nii jaunte acaentonai joaenreein cacha rijijieein nihane jaun, cairichaaajoaain-cha coitucuelanaala nenacaauru, nitajerai nenacaauru, naonjoainuri coarae. ³ Nitohaneein joaenreein cacha rijijieein nihane jaunte, rai nosa, cachaauru osa, naonjoain coreniha, Cana Coaunera rai itolere lenonecuru *sacrificios* sohin moco. ⁴ Nihei chuni raajenihane jernihane rijijieein, saseredote neein cocoinanohineein nei. Aaroon janijiin raain cocoinaalune rijijieein, raain cocoinaa Cana Coaunerae banaachate laen saseredote neein nena naine cacha. ⁵ Nii rijijieeinchu coatiha raajenihane saseredote neein nihane coina, cocoinanohineein niheilul Jesoso, Cana Coauneraate cocoinaain nelu. Acate rai:

“Tite canu calaohineein,
enene canuhacha teineein
neei,”

naelu. ⁶ Chaen techu, rai Quiricha Inoaensi cuhane:
“Tite chabana satonoelanaala
saseredote neein neriquiin,
aihalu Melquisedee ne rijijieeincha,”
naain ne laenanohineein.

⁷ Jaiti cana rai chauratane que ichaohane bana, atinaaururichaaaine caje ichoteratiha Cana Coaunerae coina, jataain chanaain, caje bajaa Jesocurisitone janate, jataain nere tonoraeranihane jaun, coroatajanelu nii cairichaaaururichaaaine abaantana nainihane coina rai Inaca Cana Coaunera. ⁸ Nitohaneinte Cana Coaunera Calaohinihane saijieein, necairichanaa coaraain nelu Jesocurisito, jeriha rai Inaca Cana Coaunerae rijijieein nena jerenacaun. ⁹ Nitohaneein jataain Inaca ere tonoraeranein nihane jaunte, Aca, satiin nere tonoraain neinichaachene ichoterateranein ne. ¹⁰ Nii jaunte Melquisedee rijijieein nena saseredote neein cocoinaelu Cana Coaunera.

Jataainte elunae esenetaain nihancane jianichaane.

¹¹ Niha jataain arajjin inara rai irihanune jaanu niqi. Nete jataain caaintate inara rai bihanune, cha aonaquichene nihanatiin coitucusineeichene jaun. ¹² Inae niqi carajaa, inara cacha relaeranein neeichene jaanu rijijieein Jesocurisito coitucuhin neeichene. Nete enanetojoein caaintajelanaala cana relaa Cana Coaunerae jaan que nihanatiin nacoaunein inara relaera jerequiche. Nii jaunte aiha leinjiin canaanai ujuarine rijijieein neeichene jaun, iniho quinaa nainenihane jaun, itariicha cohajihane canaanai ujuarine rijijieein jataain caaintaelanaala nena que inara relaera jerequiche. ¹³ Nii itari coha canaanai ujuarine rijijieein, caaintajelanaala relaera jereraaurute, leinjiin canaanai rijijieein neein niicha ichai coitucuelanaala ichoae. ¹⁴ Nete laen nii iniho que cuain inara relaanein jaan Cana Coaunera Ere neein nena ne. Acate, inae acaauruhacha coacui coitucuhin, “Naaonjoainte baaso ne,” jana, “Naaonjoainte caohacha ne,” naain coitucuhin nenacaauru rai benojoi ne.

6

¹ Aihane jaun, inae caohatiin jauriaanejeein Jesocurisito que nerelacaachelune jaun, inae leechanein coacuelanaala, ainaacha iicha cana suujuane reentiaain sacuhacachenete ne.

Inae nainihe nacoauneen jauriaanejeen esenetaacachene nunuhetihacachelune rijijieen neen, baaso ichaquichene coreniha cana nitaje rai nihacachelune rijijieen nena nainihaacache. ²⁻³ Raujiaain Cana Coaunera esenetaain, cachaauru baotisaain, biji que Jesocurisito esenetaeraauru dadaain acaauru rai Cana Coaunera bajaain, o caje ichanaain neeurichaain onacaaurune, nerichaain chabana satonoelanaala casetecone, naaonjoainuri coitucuhacache caohatiine jaun, jianeen nena coacuelanaala que leeochoauru relaacachenete ne. Jeriha Cana Coauneranete nitohaneen icharichaacheen.

⁴ Nitohanihane jaun, inae le sajeen itolere coaraain coitucuhin, Cana Coaunera Suujue siriin, ⁵ jataain caohatoha cana rai Cana Coaunera beratenojone coitucuhin, itolere que jataain nelateineen nerichaain caa baiha neeni janonaa quene coitucuhin, ⁶ naaonjoain neeichene saijieen jianequichene, inae nacoaauneen jeriha Cana Coaunerane rijijieen ichaonaa naineriheicheen, coroso que Jesocurisito teen, nocoeje chanuuruhallune tocohaneein rai nocoeje chanuha airiquicheeine jaun. ⁷ Nete laen atane caohacha que temule jaera rai, atane setejiaa elone caohatiin omarohin inacaain nihane rijijieen, jeriha Cana Coaunerane rijijieen neeichene, inara rai caohacha ichaain inara corootajanereen Cana Coaunera. ⁸ Jana nii temule jaera rai oja aina omane neeojoaain niha nii temulene rijijieen neeichenete, laen inara cojiotaain inara mocoeratereen Cana Coaunera.

Canaacha cohajeite leinjiin acaacha cohajihacachene icharaneen ne.

⁹ Nete, inara rai caritiin aitocoaunne rijijieen, inara inae jeriha Cana Coaunerane rijijieen ichaohin iiquichene coina, nichoterichaacheene esenetaichene caje cuaain leeochangeen coacuelanaala neeichera canejeraauru. ¹⁰ Nii jaunte, chabana baaso ichaenihane jaun, nii enanetojoeen ichaquichene rijijieen, leeochoauru cana nejeraauru- canaacha esenetai esenetaeraauru belaiquichene coarateen, corootajanequichelune baitenereen Cana Coaunera. ¹¹ Nete laen, jataain ainaacha iiquichene reeintiaain, acaacha cohajeen, esinae rauhijiriin corajeen ichaquichene coarateen, inaraacha ichai ichaquichene caohachae. ¹² Coatihha chaque nelatihei chachaain neeichene coiinteen ichaquichene. Charijieen teenti itolere bana jianelanaala esenetaain neeuruhane jaun acaauru rai tihane coina Cana Coaunera aitoonjoa raeraneen neure esenetaeraauru, nii rijijieen neeuche inara netonai.

¹³ Abaraaun rai niicha teeni tihane coina aitohalune banate, leinjiin Acaacha itolere amurijiriin nihane jaun, inae neniha amurijiriin neine jaun, aca Cana Coaunera neen coarajeen icharichaaine coina: ¹⁴ “Canune ii corootajaneen, arajiin janiinacajelanaala nefaauruha iicha foerateurine coina ichareeunicha,” naain Abaraaun rai biha Cana Coaunerane jaun, ¹⁵ luhecaelanaala carajaain cojoaain, nii rai tihane coina Cana Coaunera aitoonjoa raelu Abaraaun. ¹⁶ Nete laen cachaauru cha chana jerecuruhane, “Cana Coaunera corarajihane jana icharihanine que,” aitiin ichae. Nii jaunte, cha chana jereen nihane esinae rauhijiriin icharihanine esenetaera coina, “Cana Coaunera notaracae icharihanine coina,” aitohane, inae nene nenacaen rohecaera. ¹⁷ Nii rijijieen teenu, nii niicha teeni raeraneen neenihuri rai, aansijiinniji nii aitohane corelanaala, esinae rauhijiriin icharichaaine coitucuuruhane coina, aca Cana Coauneraneen coarajeen icharihanine que aitelu Cana Coaunera. ¹⁸ Cana coritaelanaala niicha teeni naitoonjoan, aca- Cana Coauneraneen coarajeen icharihanine coina, Cana Coaunera aitoonjoante raacache, Aca itolere baaso caje cana beraichaneen nihane coina, naitoonjoaacha cohajeen nihacachene jaun. ¹⁹ Nii cana rai niicha teeni- canaacha cohajeite, nitajihane coataa cana suujue nunaeraneen ne. Charijieen teenti, cujuana nichajai que auriteen bote nunaer rai nunaera- ancla, nalaa fichafichaanaane coataa nii rijijieen. Nii canaacha cohajeite chabana turunaa nainenihacache Teenforo cuhanai bujuaneen nena ne jaaun- cana turuhaeranu que nenaeneen ne. ²⁰ Nitohaneen ecu cana turuaeranu quete cana rai chabana satonoelanaala nena saseredoteneen nelu Jesoso, aihalu Melquisedee ne rijijieen.

7

Saseredote inoansi- Melquisedee rijijieente nelu Jesoso.

¹ Nii Melquisedee jetaote- Cana Coaunera rai saseredote neen, Saleen batane curuaanaa neen nelu. Nii Melquisedee jetao techu, leeochoauru curuaanaacuru reyechuru cachaauru amuritiin sohin jitariin acaauruhacha sirii ruluha acaauru cajene baiha caaujha Abaraaunne jana, que tacaain cuhin, corootajaniha Cana Coaunerane aina leeochoauru amurithane que aitiin cojiotaain corojelu. ² Nitohaneen coroaecane jaun jetaote, nii leeochoauru amuritiin sohin acaauru caje niicha ruluhi lechooncanu telu rai Abaraaun. “Melquisedee” naane jetaote: “Caohacha ichara curuaanaa” naane aite. Jerichanejeen jetao techu: “Saleen” naane: “Raotojoeen nena” naa aite. Nii

jaun jetaote, nii Saleen batane curuaanaa nihane jaun: “Raotojoein nihacachene tera curuaanaa” naare Melquisedee que. ³ Nihei coitucueraai rai inaca, rai neba, foerateracuru, naonjoainuri. Niheichu coitucueraai nejanoa, ohin, naonjoaane. Nii jaunte, acaihaniji chabana satonoelanaala nena Cana Coaunera rai saseredotenein ne, aihalu Cana Coaunera Calaochine rijijiein.

⁴ Coaracuche nachuhinti jataain nelateinein niha nii Melquisedee ne jaun, nii leeochoauru curuaanaacuru cachaauru sohin, niicha rului lechooncanu tihalu rai, cana foeratera inoensi Abaraanne. ⁵ Moisesa tenojoi rauhite niqiu, Lebi nefoeratenein nenacaauruhacha- saseredote neein leinjiin acaauruhacha, satiin cachaauruhacha sirii lechooncanu raauruhane caina aitelu, satiin cachaauru, acauru araainein- acauru rijijiein Abaraan nefoerate neuruha acauru netonoaine saijiein. ⁶ Nii Melquisedee coatihala laen niqiu, Lebi inamoco nihei. Nete nii saijiein, nii Cana Coaunera aitoonjoa raeranein niha Abaraan natiin, caje nii niicha rului lechooncanu bajaain Abaraan cojiotaain corojaje. ⁷ Nii coitucuhacachene rijijieinte, nii cojiotaain niicha corojaje cacha amurijiriin nelateinein ne, nii cojiotaera. ⁸ Satiin caa chauratane que cachaauru caje acaauruhacha sirii lechooncanu raurerate ooruhane rai neein aihure. Nete laen nii Cana Coaunera Quiricha cuhane, Melquisedee que naitoonjoa enanetojoein jaiti ichaonaa que aitona rijitojoein aite. ⁹ Nii rai niicha rului niha Abaraan caje, nii Lebi inamoconein nenacaauru- saseredotecuru, enene cachaauru caje acaauruhacha sirii lechooncanu bajaain raeranein neenihuru netonai, Melquisedee rai niicha sirii teeruhalune coitucuhacache. ¹⁰ Nii que tacaa cuha Melquisedeene jana, rai jaberoco cuhane jaiti najanoelanaala neuruha niicha foerateenihuru jana, rai niicha rului tihalu Abaraanne jaunte, jaiti nejanoelanaala netiin acauru netonai acaauruhacha sirii lechooncanu teein neurelu.

¹¹ Nii coitucuhichene rijijieinte, Aaroon foeratenojoeinein nena- Lebi inamocooru- saseredote neein nenacaauru aina cuaain, Isaraelitacuru rai rauhi tein nelu Cana Coaunera niqiu. Nete nii rauhi tonoraeraauru, esinae rauhijiriin jeriha Cana Coaunerane rijijiein neurenelu. Nii jaunte nacooanein saseredote letoaelu Cana Coaunera. Nete laen, nii niicha letoai Aaroon nefoerate caje nenaanelanaala nihalu Melquisedeene rijijiein nenaane. ¹² Nii jaunte, nitohanein necoriha saseredotene jaun, Cana Coaunera rai rauhi netonai necore. ¹³ Nii ena nena cana rai saseredote- cana Curuaanaate, leeocho Isaraelitacuru lauri caje nena nihane que aitiin laenanohinein ne Cana Coaunera Quiricha cuhane. ¹⁴ Nii jaunte, nii coitucuhacachene rijijiein, Jodaa lauri caje nenaanein nelu cana Curuaanaa. Jana Moisesa coatihala nii Jodaa lauri caje nerichaaain saseredotene caina coacuhin iriheilu, neeurichaaain saseredotecurune bihane bana.

¹⁵ Nii jaunte, jataain caohati saseredote Melquisedee rijijiein niha, nii ena nena cana Curuaanaa- saseredotene coitucuhacache. ¹⁶ Aihane jaun, coatihala aihuruha leeochoauru- ne rijijiein, “Acate rai laurinein ne,” naain rauhi cuhane laenanohinein nihei. Acate chabana nitajenaachara ichaonaa caje unaanein ne. ¹⁷ Nii jaunte, nii rai:

“Iite Melquisedee rijijiein

chabana satonoelanaala

saseredote neein neriquincha,”

naa Cana Coaunerane, ne laenanohinein Quiricha Inoensi cuhane.

¹⁸⁻¹⁹ Nitohaneinte nii jauriaanejeeein nena rauhi, Moisesa rai rauhi, naonjoain aina chaque nelatenihane jaun, jeriha Cana Coaunerane rijijiein cachaauru ichao rucuhena nainenihane jaun, itajeein nacooanein jataain amurijiriin nelateinein nena te Cana Coaunera. Acate laen Cana Coaunera rene cana turuaeranein ne.

²⁰ Chaen techu, aca Cana Coaunera neein coarajeein chabana satonoelanaala nihane caina, cocoinarihanane esenetaacachene caina raajenihane aitelu. Jana leeochoauru saseredotecuru, coatihala chabana satonoelanaala neuruhanane caina, aca Cana Coaunera neein coarajeein cocoinaane caina aitoi Cana Coaunera. ²¹ Nete laen cana Curuaanaa, chabana satonoelanaala nihane caina, aca raajenihane coarajeein cocoinaane que:

“Canune

Cana Coaunera neein

caraajenihane coarajeein

icharihanuhine caina aitoon.

Nii jaun

nii caitoonjoan corerihaaunni.

Iite chabana satonoelanaala

saseredote neein neriquin,”

naain ne laenanohinein rai Quiricha Inoensi cuhane.

²² Nitohaneente nii jauriaanejeiin nena aamuritoheriin nena, cana rai Cana Coauneraacha teeni terateraneein nenaane Jesoso. ²³ Leochoaauru jauriaanejeiin saseredote neein nenacaaurute, cana rijijieein cachaneein neeuruhane jaun, arajiin neeurelu, ohin nii baiha ichanana nainecurenihane jaun. ²⁴ Nete laen Jesoso ohin nitajena nainenihane jaun, leinjiin acaacha chabana satonoelanaala cana rai saseredoteneein ne.

²⁵ Nii jaunte, aina cuaain Cana Coaunera coacuhin ichaonacaauru ichoteratereein chabana satonoelanaala nihane rijijieein, acaauru netonai chabana satonoelanaala Cana Coaunera aina neeuruhane coina. Nitohanihane jaunte, chabana ohenihane jaun, itolere bana satiin esenetaeraauru coreniha bajaee bajaereein Cana Coaunera caje.

²⁶ Nitohaneente esinae rauhijiriin canaacha latei saseredotecuru curuaanaacuru Curuaanaa neein letono neein ne Jesoso. Acate Saantoneein baaso colane- niheichu osaquelanaala- osaonacaauru caje, jelai dedeeu tenojoinnein ne. ²⁷ Coatiha leeochoaauru saseredotecuru rijijieein, jauriaanejeiin rai nosa coreniha, nii baiha catchaauru osa coreniha, naaonjoaain inih mocohin Cana Coaunera rai tihane coina nena nihei. Nitohanelanaalate, le sajeein chabana coaiteen ohenihane coina, raajenihane cana coreniha rai jaberoco telu sohin atinaauruhane coina. ²⁸ Jana nii Moisesa rai rauhi que coainanohineein nenacaauru saseredotecurute- nechu joaereein cachaneein osaonanein neeurelu. Nete laen, nii Moisesa rai rauhi que cocainanohichuru baiha, ena nena saseredote cocoinaane coina, aca Cana Coaunera neein coarajeiin icharihanine que aitothalune jaan, rai Calahineein osaquelanaala- chabana satonoelanaala saseredote neein nihane coina cocoinaelu Cana Coaunera.

8

Ena nena- cana rai, Cana Coauneraacha teeni terateraneein niha Jesoso ne.

¹ Nii cana rai saseredote curuaanaacuru Curuaanaa- caa inara rai ereerecaanne jaante- jataain itolere amurijiriin nelateineein Cana Coaunera rijijieein nihane jaun, Cana Coaunera nelaurihanaja raotono nichajai que nelauriaelu Cana Coaunera rohan. ² Acate cana rai esinae rauhijiriin saseredote esine neein Cana Coaunera ichanohineein nena- *santuario* cuhane neein, Cana Coaunera rene catcha turuaeraneein ne. Coatiha aihu- ruha leeochoaauru saseredotecurune rijijieein, raajenihane catchanohineein nena- *santuario* cuhane nihei. ³ Satiin saseredotecuru Cana Coaunera rai chaelai teraneein, inihocuru mocohin teranihanane coina cocoinanohi nihane jaunte, Jesocurisito netonai nii rijijieein cana osa coreniha raajenihane netelu atinaauruhane coina. ⁴ Coatiha caa chauratane caje nena nihane, saseredote nena nainerihe. Inae caa chauratane que arajiin neeuruha saseredotecuru, Moisesa rai rauhi cuhane aitothane rijijieein niqiu, Cana Coaunera rai nii Teenforo asaee lenonecuru sohin mocooruhane coina. ⁵ Nii saseredotecurute, nechu dedeeu ichacuruhane cojunacanein nitohanei icharanein neeurelu. Canate esinae rauhijiriin, nechu dedeeu nenacaauru rijijieei icharanein ichacuruhane coitucuhacache, *santuario* ichaa Moisesane coina rai: “Aonaaun. Nii ichei ichatane ucuunno coaratihanulune rijijieein ichaaura,” naalu rai Cana Coaunerane caje. ⁶ Nete cana rai saseredote laen, jataain nii leeochoaauru amurijiriin, jataain cana rai caohacha ichaain, cana rai tihane coina aitothalu Cana Coaunerane rijijieein, Cana Coaunera rene cana turuaeranein ne.

⁷ Bana caohachaain catchaauru ichao rucuhena nainiha, nii jauriaanejeiin nena Cana Coauneraacha teine, coatiha neriheilu Jesocurisito caa ena niicha tei ichaane coina.

⁸ Nete nii jauriaanejeiin niicha tei rijijieein neeurenihane catchaurune jaun:

“Inae chojoanonaa que turuhane banane,
Israeli, Jodaa, naaonjoainuri aina,
enachasine canuhacha ichaneni
ichareeunnicha.

⁹ Nii ena acaauru aina
canuhacha ichanenu,
coatiha
Egipto batane caje
acaauru foerateracuru
rocohanulune coina,
canuhacha ichailu rijijirinaai.
Nene,
nii acaauru aina
canuhacha ichanenu
tonoraelanaala
ichaauruhane jaun,

acaauru que jaolecoonlu.

¹⁰ Nii caa baiha Isaraeli aina
canuhacha ichanenute,
acaauru suujua cuhane laenanohineein niha
Canu rai rauhine,
suujua caje coaauneein
coitucuuruhane coina
canuhacha ichanenu ne,
Canu,
acaauru Coauneraneein
nihanune coitucuhin,
canu cachaneein neeuruhane coina.

¹¹ Nii bana,
inae le cachaauru,
leeochaauru,
acaauru laurichuru,
acaauru araaichuru,
naaonjoainuri,
inae Canu que
ita relaaauruhane latelanaalate,
Canu,
acaauru Coaunera nichaaunne
coitucuurureein
satiin ichauhenaauru,
canaanaihunru,
naaonjoainuri.

¹² Nii banane
baaso ichacuruhane que casuujua acateein,
acaauru osa que canu suujua acatereeeunni,”
naelu Cana Coaunera.

¹³ Nii cana rai nacoauneein enachasine niicha ichanenu biha Cana Coauneranete, inae chaque nelatelanaala nitaje rai niha nii jaurihaanejeein niicha ichanenune coitucueratiha aite.

9

Santuario chauratane que nenaalu aina dedeeu nenea santuario.

¹ Nii jauriaanejeein Cana Coauneraacha teite, caa chauratane que rene nichuuntaauruhane jaanu que *santuario* neein telu Cana Coaunera. ² Nitohaneente, nii jauriaanejeein *santuario* neleru asaee jetao nelu leinjiin usi nujua, leinjiin mesa Cana Coaunera que banijiaain nenea faan siriin, naaonjoaain. ³ Jana, que jauriin nenea bujua cuhane jetaote, jelai tein Cana Coaunera turunajanein curuajaelu. ⁴ Nii cuhane jetaote, nelu oro caje ichanohineein nenea rori, jujui- incienso mocooruhane jaanu que, chaen camela itolerenein oro que carihanojoneein nenea. Nii camela cuhane jetaote nelu, oro caje ichanohineein nenea- leinjiin baichaje, cuhane manaa neein curuajaain nenea quinacai- manaa siriin. Chaen jetao techu, nii camela cuhane nelu Aaroon bastoon omaronalu, Cana Coaunera rai rauhi- ajeri caje nenea tabara que tein laenanohineein nenea, naaonjoainuri. ⁵ Nii camela ichoae jetaote nelu- coroatajai cacha rijiinanai itaroojianaain. Acaauru jetaote, ecu niha Cana Coaunerane beranein jetao, nii nitaro que nii camela fuera asaaraneein ne. Nete ena nelatene jitariin nii coitucueratein niique irihacane. ⁶ Inae nitohaneein satiin ichanohineein nihane jana jetaote, itolere bana nii nunuheneein nenea- Cana Coaunera rene nichuuntaauruna jaun turuure saseredotecuru, ecu Cana Coaunera rene nichuuntaain ereereecuruhane coina. ⁷ Nejetaote nii que jauriin nenea- jelai tein Cana Coaunera turunaja neein nenaau jetao, saseredote curuaanaacuruhacha ecu turue le sajeein le jaanacaauru nainein. Ecu enohane nainein jetaote, lenonecuru coichana amaaure, jauriaanejeein rai nosa coreniha tein, nii baiha coitucuelanaala neosateeuruha cachaaurune coreniha tihane coina. ⁸ Niite cana que coitucuerate Cana Coaunera Suujue, nii nunuheneein nenea- Cana Coaunera rene nichuuntanaanaja neein nihane jaun, jaiti neniha nii jelai tein Cana Coaunera turunajaun cana turuaerane jaun, ecu turunaa nainenihacachene que. ⁹ Satiin niite, nechu cau jaiti ichaohacachene tonohanau cana que coitucuerateranu que nelu. Nii itolere inihocuru mocohin Cana Coaunera belaihuruhane jaan, coatiha nitohanei ichaain coroaeraauru cachaauru suujua

couluoona nainiheilu. ¹⁰ Acate raujiaain lenonecuru, conacaihuru, naaonjoainuri couluoranein, cachaauru netonai chatoanai ichacuruhane, rai jaberoco caje niicha ichai jaaoruhane coarateeuruhane jaanu que nelatelu, cana suujue coriha Cana Coaunerane que turuhane reentiaajein.

¹¹ Nete laen inae turuhelu Jesocurisito. Acate enene inae cana rai saseredotecuru curuaanaa Curuaanaa esineneein- chabana satonohelanaala nereein. Nii saseredote neein niicha ichai ichaane jaan- *santuariote*, esinae rauhijiriin nesineneein nenea ne. Coatiha raajenihane cacha chanohineein nenea nihei, niheichu cau chauratane que nihei. ¹² Nitohaneainte *santuario* cuhane enohelu Jesocurisito, coatiha aihuruha caa chauratane que nenacaauru saseredotecurune rijijieein, Cana Coaunera rai, cabara curuaanaa, toro narejeen, naaonjoainuri coichana tihane coina nihei. Acate raajenihane rai coichana tihane coina, le sajeein enohelu chabana coaitenihane coina. Nitohaneainte cana rai ichaonaa chabana satonoelanaala nenea teraneein nihane jaanu raelu. ¹³ Esinaete niqui, nii toro narejeen coichana, cabara curuaanaa coichana, baca narejeen moco bajane, naaonjoainunri que, chaelai Cana Coaunera que banijiaelanaala nenea cabuuruhane couluoorejetelu, Cana Coaunera que banijiaainein nihane coina. Nete laen cacha suujue couluoona nainenelu nii ichanacuru. ¹⁴ Nete laen jataain nii amuritoheriin nelateineein ne Jesocurisito coichana, aca Cana Coaunera Suujue, chabana nitajenaacharajejin nenea aina cuaain, raajenihane Cana Coaunera rai cana coreniha ohane coina nitetalune jaun. Nitohaneainte cana suujua letononeein, canaacha ichai coreniha, cana nitaje rai nenea caje, cana suujua corein nelu nii rai coichana- osa colane nenea- Cana Coaunera jerei ichaain nihacachene coina.

¹⁵ Nii cointate ohelu Jesocurisito, ena nenea Cana Coauneraacha ichaneni aina cuaain, ichoaichaniha neein onacaaurulu, ena neinichaachene, naaonjoainichaachene Cana Coaunera aina cana tihane, nii inoanlu jauriaanejejin niicha ichai, raujiaain cachaauru osa bujuateranein nihane caje, acaauru osa que suujua acatena nainiha Cana Coaunera- ane, satiin niicha ranojineein nenacaauru netonai nii naitoonjoa niicha teeni chabana satonohelanaala nenea ichaonaa raeraneein neeuruhane coina. ¹⁶ Oha cachane baiha, rai rucuhele niicha cocoirichai raauruhane cointate, jauriaanejejin oha nii cachane coitucuruhane rai ne. ¹⁷ Nii jaun, jaiti oheniha nii rucuhele erora cachane, coatiha nii niicha cocoirichai rucuhele ranaa nainiheicha. Inae ohane baihate laen naine nii rucuhele raa nii banihatihane jaan ne. ¹⁸ Nitohanihane jaunte, nii jauriaanejejin nenea Cana Coaunera ichai tonoracuruhane coina, carenero sohin rai coichana chororejetucurelu. ¹⁹ Jerichanejejin jetao techu, aina nenacaauru cachaauru rai jetao, nii Cana Coaunera aitoonjoa rauhi bihane baiha jetao, carenero ujui caje, lana caje ichanohi cajione lanajai aina, leinjiin enuha- isopo uune raain jetao, toro narejeencuru, cabara curuaanaa, naaonjoainuri coichana acau que jasiitenohineein nenea que setejiaain jetao, Cana Coaunera tenjoji rauhi laenanohineein nenea ichoae riajaain cachaauru ichoae netonai riajae Moisesa. ²⁰ Nitohaneain acaauru ichoae riajaain jetaote: “Caate nelaterichaain nii cana rai tonoracachene coina Cana Coaunera tenjoine coitucuhichene coina, coitucuerateranein nenea Cana Coaunera icharatanohi ichananera,” nae jetao Moisesa. ²¹ Chaen jetao techu, loanari *santuario* aina, nasaae enohane saseredote rai nelatenei corujueleuru, naaonjoainuri ichoae riajae Moisesa. ²² Nitohaneainte, satiin itolere coichana que rujaain, jelai teein culuoonojineein nihane coina aitelu nii rauhi. Nii jaun, neniha coichana joera cana corenihane, nerihei cana osa que suujua acatiha Cana Coaunerane jaun. ²³ Nitohaneainte carenerocuru sohin rai coichana que, nii dedeeu nenacaauru cojunaca neein nenea couluoocurelu. Nete laen, jataain nii amuritoheriin couluoora latelu nii dedeeu esineneein nenea.

Cana osa caje cana rocoeranu quete ohelu Jesocurisito.

²⁴ Coatiha nii Cana Coaunera nenaja esine cojunacatiha cachaauruhacha ichai asaae enohilu Jesocurisito. Acate rauhijiriin Cana Coaunera nenaja dedeeu cuhin, Cana Coaunera rai, enene cana coreniha iriha ne. ²⁵ Coatiha aihuruha saseredotecuru curuaanaacuru, le jaanaca nainein nejelau coichana teeuruhane coina araai saain nii *santuario* enohine rijijieein, araai saain ohilu Jesocurisito. ²⁶ Nitohanihane chujianra, necoaaunaa cana rai chauratanene caje coaunein, ore araai saain Jesocurisito. Nete aca satononiha ecocohin- le sajeeincha raajenihane neteein ohelu- chabana satonoelanaala cana osa caje cana rocoeranu que. ²⁷ Charijieein teinti le sajeein ooruhane caseteco coaracure cachaauru, ²⁸ nii rijijieeinte le sajeein atinaain, arajii cachanichaane, osa aina nenea caje cana rocoeranu que tenojineein nelu Jesocurisito. Inae nacoaunein tururichaaain niqui. Nete osaaonacaauru ichoteratihane coina ainereein, esenetaain acaacha cohajejin nenacaauru ichoteratihane cointate aicheein.

10

¹ Nii Moisesa rai rauhi, nechu raujiaain nii turuha uhenenilu rijijieein nihalu nesinenelanaalane jaunte, acaauru osa caje- nii le jaanaca naineein- araai saain jeelai lenonecuru mocohin Cana Coaunera rai teurerera couluoona nainenelu. ² Bana nii acaauru osa caje acaauru couluooca nii Moisesa rai rauhine jana nihanete, inae osa caje couluonohineein neeuruhane coitucuhin, inihocuru mocohin teuruha Cana Coaunera raine jianecurure. ³⁻⁴ Nete nii toro narejeencuru, cabara curuaanaa, naonjoainuri coichana, acaauru osa caje, acaauru couluoona nainenihane jaun, osaonaneein neeuruhane coaauca, nii le jaanacaauru naineein, nii inihocuru mocohi teure Cana Coaunera rai.

⁵ Nitohanihane jaunte, inae chauratane que uhane rai:

“Ti rai lenonecuru teein,
que ii belaihuruhane
jereneeine jaunte,
ii rai canu jaberoco tihanune coina
caletoaacha.

⁶ Niheichu
acaauru osa caje
couluoonaaquine coina,
ii rai iniho mocohin teein,
chaelai que
ii belaihuruhane coina jeriheei.

⁷ Aihane jaun, nocoaaun,
nii Quiricha cuhane
laenanohineein nihane rijijieein,
iicha jerei icharaneein
nihanune coinara
Cana Coaunera,”

naelu Jesocurisito Cana Coaunera rai. ⁸ Niritiin nii acaauru osa caje couluonajaane coina, rai lenonecuru sohin teein, chaelai que belaihuruhane coina aitiin, rai lenonecuru mo-cooruhane coina aitiin, naonjoaan, rai naitoonjoan rauhi rijijieeine saijieein, rautaeinaha Cana Coaunerane que rai aitohane baihate: ⁹ “Nocoo inae cuhanu iicha jerei ichacaunne coina” naain aite Cana Coaunera rai. Nitohaneinte nii lenonecuruhacha sohin teeuruhane coina nenea rauhi itajeein, raajenihane rai jaberoco tee, ena nenea cana rai Cana Coauneraacha teineein nihane coina. ¹⁰ Nitohaneein jeriha Cana Coaunerane rijijieein, le sajeein chabana coaitenihane coina, cana coreniha ohane coina, raajenihane rai jaberoco tihalu Jesocurisitone corenihate, cana osa caje cana couluocoelu Cana Coaunera.

¹¹ Chabana osa caje cacha couluoona nainenihaha lenonecuru sohin teeuruhane saijieeinte, satiin saseredote Jorioneein nenacaauru, araai saain itolere bana lenonecuru sohin teeuirelu. ¹² Nete laen Jesocurisito, le sajeein, chabana coaiten ichaenihane coina, osa coreniha rai jaberoco tihane baiha, Cana Coaunera rohan nelauriaelu. ¹³ Ecute ena neein, que nejeratenacaauru amuritoeratiha Cana Coaunerane cojoae, ¹⁴ rai jaberoco teein coreniha Cana Coaunera cachanein neeuruha cachaaurune coina couluocane jaun. ¹⁵⁻¹⁷ Jana Cana Coaunera Suujuete:

“Inae chabananiiji
acaauru rai canuhacha ichanenite;
acaauru suujua cuhane laenanohineein niha
Canu rai rauhine,
suujua caje coauneein coitucuuruhane jaan nereein.

Nii jaun inae nenacaeneein
acaauru osa aina baaso ichacuruhane coaurihaaunni,”
naain aitohalu Cana Coaunerane coitucuerate cana que.

¹⁸ Aihane jaun, inae nitohanein cana osa que suujua acatiha Cana Coaunerane jaun, inae nainiheini nenacaen osa coreniha iniho mocohin tenaa nainiheini cacha.

Cana Coaunera rohan nichuuntaacachenete ne.

¹⁹ Nitohanihane jaunte rai coichana jaohin ohalu Jesocurisitone coreniha, aina cuvain, inae enene nainichaache, chaque casilanaala tonajelanaala Cana Coaunera nenaja esine *santuario* turuhacachenera canejeraauru. ²⁰ Nitohaneinte Cana Coaunera rene turunaa nainenihacachene jaan bujuateranein nenea itajeein, nii ena nenea ichaonaa que turunaa nainichaachene jaanu ajiinchateranein, rai jaberoco telu Jesocurisito. ²¹ Nii jaunte Jesocurisito cana rai saseredote esine neein nihane jaun, aca Cana Coaunera nenaja

acatiha cana turuaeraneein ne. ²² Aihane jaun cana suujua cuhane asinojoneein cha coacuelanaala, niheichu leeocha coacuelanaala, canaacha cohajeicha que coacuhin, esinae rauhijiriin cana suujua cuhane coitucuhachene saijieein, chachaaan nihacachene jianein, Jesocurisito aina cuuain couluoonojoineein Cana Coaunera rohan turuhacachene ne. ²³ Nii jaun coujurihu Jesocurisito esenetaeranein nihacachene jaun, itolere bana esenetaacachene rijijieein nihacachenete ne. Inae ecu tihane bana, cana rai niicha teenu naitoonjoalu terichaaan Cana Coaunerane jaun. ²⁴ Nitohanihane jaun ita rijijieein caohachaaan neein, itolere bana ita belaaan nihacachene caina, ita coroatajanein nihacachenete caohachae. ²⁵ Aihane jaun nainihe iihuruha leeochaaaurune rijijieein, ita aina netaojiaain ereerecaachene coiinteein jianena nainihaacache. Coiintelanaalate naine, inae tururichaaan Cana Curuaanaa cojoanonaa que turuelalajihane que nainaaan, jiniiquiin itaque corajerateein, ita rai coitucueratihacachene caohachae.

²⁶ Jana inae raotojoein Jesocurisito coitucuhin nihacachene saijieein, naosatenaa coacuhin nihacachene inae nerinaain nacoaunein cana osa coreniha ohenu. ²⁷ Nechu usi tabai jana necairichanaa coaraain nitajeeururichaaan Cana Coaunera coitucunaa jerelanaala que nejeratenaa rijijieein nenacaaaurune que banijiaain nenaachate coaherichaaheein. ²⁸ Chunocoha, Moisesa rai rauhi tonoraelanaala nihane jana, neuruha nichatajaain coaraain beureranete, cairichaaajoaain coaraelanaala, sohin jaorurejetucurelu. ²⁹ Tana, nii amurijiriin casetecanohiniha cuururichaaan, chaque nelatihei rijijieein Cana Coaunera Calaohee tein, cana coreniha ohin rai coichana jaohin naaonjoaan, cana belaiha Cana Coaunera Suujuene saijieein, que jaolequuin nenacaaaurune coitucuhichene. Nii rai coichana cana coreniha ohin niicha joailute niqui, acaauru rai niicha teeni terichaaan Cana Coaunerane coitucueratein, jelai tein Cana Coaunera cachanein neeuruhane caina, acaauru couluoranein nenaane. ³⁰ Chaen techu: “Canuna cachaauru rai caohacha icharanein coretereunni,” naain “Cana Coaunerate rai cachaauru rucuhereein,” naelu Cana Curuaanaa. ³¹ Nii jaunte, jataain coasihacaine Cana Coaunera nere tonoraain nenihacane.

³² Nete inara, jauriaanejein Jesocurisito esenetaichene nunuhenein, itolere que laraajin necairichanaa abaantaichelune coaauquichene caohachae. ³³ Inara tabaaurute, satiin notaracae tein nocoje chanuhin bisihururejetelu. Nii jana inara tabaaurute, inara aina jiniiquiin necairichaaururejetelu inara coinaderaa. ³⁴ Jerichanejein techu, cairichaaajoaain caresero cuhane nenacaaauru coaraain acaauru coinaderarejetocochelu. Chaen techu inara rucuhele ruluuruha inara cajene nihanatiin, raotojoein rachoojoein nerejetocochelu cochunaelanaala. Inae nii amurijiriin chabana nitajenaa nainelanaala dedeeu niha inaraacha raenine coitucuhichene jaun. ³⁵ Aihane jaun, jiaonriha nitohanein rariquicheeine esenetaain ichaohichene jianiquichene. Acate inara rai jeelai amuritoheriin cainareein. ³⁶ Nii jaunte, jataain jeelai amuritoheriin necairichanaa abaantaain nena nainequichene jaanu que, itolere que laraajiin neeichene jaanu latequiche. Cana Coaunera jerei ichajein ichaohichene, tihane caina naitoonjoa raeranein neeichene caina. ³⁷ Nitohanihane coinete:

“Inae ena caeneejelanaalate tururein nii turuha uheni.
Coatiha inae carajarihaain.

³⁸ Canu cachanein, canuhacha esenetaain ichaonacaaurute,
chabana nitajeeurenereein. Nena laen canu cachanein
nihane jianein, jauriaa ichaohalune rijijieein ichoai que
nejeratereunni,”

naalu Cana Coaunerane, ne laenanohinein rai Quirichia inoansi cuhane. ³⁹ Jana cana, coatiha nii rai cachanein neeuruhane jianein, jauriaa ichaoruhane rijijieein ichaonacaauru caseteco coaracuruhane rai nenacaaauru nihaacache. Canate esenetaain ichaoruhane jaun, ichoteratenojonein neeururichaaaine rai nenacaaauru rijijinein nihacache.

11

Cana Coaunera esenetaain niha cachane

¹ Esinae rauhijiriin Cana Coaunera esenetaacanete, chabana canaacha coaraai terichaaan cana raine cohajein ichaohaca. ² Cana foerateracurute raujiaain esenetaauruhane jaun, cacha caohacha rijijieein acaauru coarae Cana Coaunera.

³ Cana Coaunera esenetaacachene jaunte, nereecha que chauratane coaunalune coitucuhacache. Nii jaunte, chabana cachaacha coaraai caje coaunanojonein nene, caa enene canaacha coarai.

⁴ Cana Coaunera esenetaane jaun techu, nii rai nihana Caain amurijiriin, jataain caohacha nejesina mocohin que Cana Coaunera belaiha Abeline jaun, caohacha icharaneein raain nii rai niicha tei raelu Cana Coaunera. Nii jaunte, inae ohalune saijieein enanetojoein Abeli coaaucaache, Cana Coaunera esenetaeraneein nihane coitucueratiha cana quene jaun.

⁵ Cana Coaunera esenetaane jaun techu, nabana ohane coataa jaberoco neein Enoco raa Cana Coaunerane jaun, inae nii baiha coaarihurenelu. Cana Coaunera Quiricha inoansi cuhanete, jaiti raeniha Cana Coaunerane ajiniha, jeriha Cana Coaunerane rijijieein ichaohalu Enocone que aite. ⁶ Nete esenetaenihane Cana Coauneraacha jerei ichajeein ichaonaa nainene chuni cacha. Cana Coaunera aina nena jerichaanete, niha Cana Coaunerane esenetaain, aina nena jerenacaun, niicha jerei ichajeein ichaonacaauru cainaeraneein niha Cana Coaunerane esenetae esenetaera.

⁷ Cana Coaunera esenetaane jaun techu, inae chabana acaauruhacha coaraai icharichaaaine beein suujuatiha Cana Coaunerane tonoraain, leinjiin bote tabai jaelu Nohe, cuhane rai comasai aina saain rai bereecuru aina nichotihane coina. Nitohaneein esenetaane jaun techu, nii esenetaelanaala chauratane que satiin nenacaauru cachaauru caseteco coaracuruhane jana, esenetaain nenacaauru ichoteratenojoein neeruhane rijijieein ichoteratenojoein nelu Nohe.

⁸ Nii rijijieein techu, Abaraaun netonai Cana Coaunera esenetaane jaun, cotihacane tonoraain rai natane ratiriin, nii cunaja jelai coitucuelanaala cuhin, esenetaeraneein nihane cainaeraneein, rai Cana Coaunera teenu atane que ichaoha cuelu. ⁹ Nitohaneein Cana Coaunera esenetaane jaunte, nii rai Cana Coaunera teenu atane que leeocho atane caje unaaneein ichoaelu Abaraaun. Ecu jetaote, neloheritelanaala raujiaain loanariicha asaae ichoaelu, aihuruhalu nii rai, Cana Coauneraacha tei raeraneein neeninunru Isaca, Jacobo, naonjoainurine rijijieein. ¹⁰ Cana Coauneracha ichai- chabana nitajenaachara nese que ichaonaa jerihane jaunte, leeocho neseu cuhin ichoaelanaala loanariicha asaae ichoaelu Abaraaun.

¹¹ Cana Coaunera esenetaane jaun techu, inae camotojoe nihane jaun canaanai sirina naineniha Sarane jana, inae Abaraaun netonai biinaa nihane saijieein, rai naitoonjoan icharihanani nohanelanaalane esenetaane jaun, lararajiaa Cana Coaunerane aina nelararajiaain canaanai sirilu Abaraaun. ¹² Nitohaneinte, inae jataain biinaa nihane saijieein, janiinacajelanaala cucuana cuhane nena carene catu aina arasijie jeoneein, cachaauru foerateraneein nelu Abaraaun.

¹³ Satiin nii cachaaurute ohelu, jaiti nii acaauru rai tihane coina Cana Coaunera aitoonjoa jitaain raelanaala. Nete jataain Cana Coaunera esenetaauruhane jaun, nota que coaraa rijijieein coitucuuruhane jaun, nechu leeocho atane caje unaaneein, caa cana rai chauratane que ichaauruhane coitucurelu.

¹⁴ Nitohaneein ichaauruhane coitucuhacachene cajete, jaiti caa chauratane que, nii acaauru rai Cana Coauneraacha teenu chabana satonoelanaala acaauru ichaonajaanu atane raurenihalune coitucuhacache. ¹⁵ Bana nii jeelai nataneecha que coaacuruhane jana nihanete, jelaiha caaururelu. ¹⁶ Nete nii acaauru rai Cana Coaunera teenu atane raauruhane coina, jelaiha caunaa nainecurenelu. Nii atane acaauruhacha raenute dedeeu nenaane. Nii jaunte, nitohaneein acaauru que leinjiin nese banihateein rucuhecane jaun, acaauru Coauneraneein nihane coejene Cana Coaunera.

¹⁷ Nitohaneein Cana Coaunera esenetaane jaun techu, esenetaane cojuha rai calaohi Isaca sohin mocohane coina, rai aitha Cana Coaunerane jana, Isaca sohin mocoha nejerelu Abaraaun. ¹⁸ Nitohaneinte: "Ii calaohi Isaca cajete nefoerateurureein iicha foerateuricha" naa rai Cana Coaunera natiin, acaihaniji rai calaohiniha Isaca ne saijieein rai sohin mocoha Abaraaun ne jere Cana Coaunera. ¹⁹ Ohane caje, cacha ichatena nainiha Cana Coaunerane esenetaane jaunte, nii rai calaohi atinaain tihane jere Abaraaun. Nii jaunte, Cana Coaunera rai tihane baiha, nacoauneein nii rai calaohi raelu. Nitohaneinte jataain chaque nelateineein nelu nii Abaraaun.

²⁰ Cana Coaunera esenetaane jaun techu, rai calaohichuru- Jacobo, Esao, naonjoainuri coroatajanerichaaain Cana Coaunerane coitucuhin cojiotaelu Isaca.

²¹ Cana Coaunera esenetaane jaun techu, inae ohane rai netiin, rai calaohi Jose calaohichuru- le cachaauru cojiotaain coroatajanerichaaain Cana Coaunerane que aitiin, rai nunera que netemeriaain, Cana Coaunera coroajelu Jacobo.

²² Cana Coaunera esenetaane jaun techu, inae ohane rai netiin, Egipto caje mituurichaaain rai naraachuru Isaraelitacurune que aitiin, rai jaberoco amaauruha acaauru jiniichaaane coina aitelu Jose.

²³ Cana Coaunera esenetaauruhane jaun techu, canaanaihuru soaajeratiha Egipto curuaanaa *reyne* jana, nejanoaa Moisesane jana casilanaala, nichata ateen asinojoneein aina sirichurelu, jataain caohachajei canaanai nihane jaun, rai fojiaraauru.

²⁴⁻²⁵ Cana Coaunera esenetaane jaun techu, *Rey* Faraaon cacunu, calaohi rijijieein nenaajerenihane jaun, inae ichaauhenaneein rai naraaichuru- Cana Coaunera cacha neein nenacaauru aina jiniinquin cairichanojoneein nelu Moisesa. Jaiti caa chauratane que osaonacaauru aina ichaohane bana. ²⁶ Nitohaneente, jataain Cana Coaunera esenetaane jaun, rai cainarichaaain Cana Coaunerane coitucuha nota que coaara rijijieeine jaun, Egiptoo raotojoei ichaonaa que ichaonaa nainihalune que jaolequiin, jataain nii amuritoheriin nelateineein cacha ichoteratera- Mesihasi rijijieein cocoinanohineein necairichanaa jerihane jaun, naraaichuru rene cuelu Moisesa.

²⁷ Cana Coaunera esenetaane jaun techu, sohin jaohane coina arichatiha curuaanaa *reyne* jana, casilanaala Egipto batane caje amuhin, ecu aina neein coarajihana Cana Coaunerane jana ainaan rijijieein, Aca jerihane rijijieein nelu Moisesa. ²⁸ Nitohaneein esenetaane jaun techu, besetaneein neeni- Fasocoa janonaa nunuhe bitoaain, satiin Israelitacuru nenaja bacuujaauru rujuaerate ichana que Moisesa. Nabana Israelitaneeuruhane calaohichuru ajichacuru atinaa Cana Coaunera letono anjerane coataa.

²⁹ Cana Coaunera esenetaauruhane jaun techu, atane jacoro que ainaa rijijieein, cucuana jera jaaorelu Israelitacuru. Jana Egipto cocoaichacuru acaauru caaijie cuhalaain satiin naluhin oorelu.

³⁰ Cana Coaunera esenetaauruha Israelitacurune jaun techu, caainsi janoneein cojanoonetojoein cuhin, caainsi sanein Jericoo nese tinonocuruhane jana, neranuha tinonoriitiin nenaai ajeri caje ichanohineein nenaai nese tinoriitiin ucuuneti rijiane jana, satiin cocoaichacuru sohin jaaorelu. ³¹ Cana Coaunera esenetaane jaun techu, nii Jericoo nenacaauru cachaauru sohin jaaoruhane ucuatoha, nii ecu nenaai ene cojaolorohe sohin jaaorenelu. Nitohaneein esenetaane jaun, acaauru letonocuru corotajai cucunacaauru raa raotojoein rai loreri asaane jaun.

³² Jaitite lanacure Gedeeon, Baraca, Saansoon, Jefete, Rabiri, Samoeri, chaen *profetacuru*, naonjoainunri que inara rai irihanune, nena inae jianeun. ³³ Satiin niichuru jetaote, Cana Coaunera esenetaauruhane jaun, lauri lauri nenacaauru atanecuru ruluhin jetao, jeriha Cana Coaunerane rijijieein ichaaain jetao, acaauru rai niicha teeni Cana Coaunera aitoonjoan atane raarelu. Tabaauru leon ucuha cuhane jaonojoneecuruhane nihanatiin quinaa nainenelu leon, leonocuru ujuae fuhane coina, rai anjera letoaa Cana Coaunerane jaun. ³⁴ Jana tabaauru jetaote, Cana Coaunera esenetaauruhane jaun, usi tabai jana jaonojoneecuruhane nihanatiin, tonajelanaala usi caje nichoteeurelu. Chaen tabaauru jetaote, sabere caje nichoteein sonaana que casihuruhane saijieein, nii baiha nellararajaain sonaana que acaauru que nejeratenacaauru amuritoorelu. ³⁵ Tabaauru enecuru rai jetao techu, acaauru araaiichuru onacaauru ichatecurelu.

Jana tabaaurute cairichanojoneein neeuruhane caje nichotenaa coacuelanaala oorelu, ooruhane nihanatiin Cana Coaunera aina raotojoei ichaonaa que ichaaururichaaaine esenetaauruhane jaun. ³⁶ Jana tabaaurute acaauru nocoeje chanuhin bisinojoneein, *cadena* que ichoanojoneein caresero cuhane tenojoneein, naonjoaauru. ³⁷ Jana tabaaurute, ajeri que bodoosiin, sera que cataaun terunojoneein, sabere que sonojoneein, naonjoaain oorelu. Chaen techu, cajihaneein amuhemujueein cairicheinejeein, carenero, cabra, naonjoainuri ujui que cajionecoojoein, cairichanojoneein nererojoecaeriin, naonjoaain neeurelu. ³⁸ Nii cachaaurute chauratane que, nelatihei rijijieein, cunaja coitucuelanaala cajihaneein, cacha areroo cuhin, ichatane ucuunoo cuhin, ajeri jioararo jachu cuhane neein, atane jachu ucuacaain nenaai cuhaneuru cuhin amuhemujueein nerejetocurelu.

³⁹ Nete nitohaneein esenetaain neeuruhane coreniha cacha caohacha rijijieein coaranaaca Cana Coaunera natiin, chuni rai naitoonjoan niicha teeni tenelu, ⁴⁰ cana coacuhin cana rai jataain caohachaneein niicha tei esenetaeraneein neinichaachene aina cuain, acaauru netonai cana aina jiniinquin esinae rauhijiriin caohacha icharaneein ranojoneein neeuruhane coina.

12

Jesoso coarajein nenaai rijijieein, itolere bana queecha coaaucuhe.

¹ Nitohaneein inae cana que Cana Coaunera esenetaauruhane coarateein coitucuhateeuruhalu nii cachaaurune jaun, jeriha Cana Coaunerane rijijieein ichaonaa jerichaachene nihanatiin itolere bana osaacha ichana coacuhin nihacachene coina cana acateranein nenaai jianein, canaacha esenetai jerenohi ichajein laraajiin ichaohacachenete

caohachae. ² Aihane jaun, nii esenetaacachene jaan tera neein aca cana suujua rucuhanein niha Jesosone jaun, queecha coaaucaachenete ne. Inae nii baiha raotojoein rachoojoein Cana Coaunera rori- *trono* raotono nichajai que nelauriaain nerichaainne coitucuhane jaunte, rai nocoeje chanuhin coroso que teein atinaauruhane jana, coejenelu.

³ Nitohanihane jaun, itolere bana Jesoso cairichaaeriin neeuruhalu osaonacaauru cachaaurune que, inara suujua cuhane coaaucuhe. Aihane jaun, chatohanei coaraain neeichene nihanatiin, jiaonriha coiinteein esenetaaichene jianequichene. ⁴ Niheichu nii osa que nesarucuhichene coataa necairichanaa coraquichene jaun coreniha oriheecheein. ⁵ Nete inae inara, rai calaohi suujuatiha casetecaane rijijieein, inara suujuatiha inara casetecaa Cana Coaunerane jaan baitequiche. Rai Quiricha cuhanete:

“Jiaonriha

ii suujuatiha, ii casetecaa

Cana Curuaanaa que jaolecoinera cacalabi.

Niheichu

baaso ichaaine coreniha

ii casetecaane,

nainiheei

esenetaaine jianeene.

⁶ Niicha belaaite suujuate

Cana Curuaanaa.

Jerichanejeein techu,

rai calaohi rijijieein

niicha rai casetecaain ne,”

naain ne Cana Coaunera Quiricha cuhane.

⁷ Nitohanihane jaun, inara casetecaane abaantaain neeichenete, rai calaohi belaihane rijijieein inara belaicheein Cana Coaunera. Nihei chuni canaanai- inacaacha suujateinelaanaala nei. ⁸ Jana rai calaohi rijijieein nenacaauru casetecaa suujuatihane rijijieein inara suujuatiha, inara casetecaeniha Cana Coaunerane, rai calaohi esinenelanaala, rai nere tonorae neeichene jaun aicheein. ⁹ Chaen techu, caa chauratane que nenacaauru- cana fojiaraauru- cana casetecaain cana suujuateeuruhane, tonoraain nerejetocoaachelu, tonaain erenaa coacuelanaala. Nitohanihane jaun, cha caunna nii amuritoheriin dedeeu nena Cana Inaca Cana Coaunera cana suujuatiha, cana casetecaane abaantaain nenerihacache, chabana satonohelanaala nena ichaonaa raacachene coina. ¹⁰ Cana fojiaraaurute, jaiti caa chauratane que ichaohacachene jana, nechu raujiaain caaauru jerecuruhane rijijieein nihaacachene coina, cana suujuateeurelu. Nete Cana Coaunera laen, Nesinenein caohacha icharaneein nihane jaun cana rai caohacha ichaa cana suujuatiha cana casetecae. ¹¹ Coatiha niqui raotohi caseteco coaracaane, rijieeoriitiin cunaain tacaane jaun. Nete nitohaneein cana teein cana relaera tonoraain ichaohacane, rauhijiriin raotojoei ichaonaa que ichaohaca.

Jataainte elunae cana rai Cana Coauneraacha beratei que jaolecohacane

¹²⁻¹³ Aihane jaun, nacoaunein nelararajiaain caohachaaain ichaaoche. Nacoaunein caohachaaain rauhijiriin inara suujua coaraain ichaohin, jerichanejeein nacanacaana coacuelanaala neeichene coina.

¹⁴ Satiin cachaauru aina raotojoein ichaaoche, cojoerihu jeriha Cana Coaunerane rijijieein ichaohichene coina. Jeriha Cana Coaunerane rijijieein ichoaeniha cachane, nihei chuni Cana Curuaanaa coarana nainerinaain. ¹⁵ Atiin jiniinquin, jeriha Cana Coaunerane rijijieein, ita corotajaneein neeuche. Nabana chuni nitohaneein nihane jianihane, cacha atinaa ajaena corainei rijijieein leeochoauru ichao aasaecane coataa. ¹⁶ Jiaonrihachu chunocoha inara caje, nejelau ene aina ichaohane. Niheichu rai Cana Coauneraacha tei que jaoleconaa nainiheei. Nitohaneein ichaane jaunte, nechu lenoneecha coreniha, aca nihana saijieein, rainein nena telu rai nocoala rai Esao. ¹⁷ Nii jaunte, nii coitucuhichene rijijieein, rai caohachanu tiha rai inacane coina bajaane saijieein tenelu rai inaca. Mainajein chanaain bajaane saijieeinte, tenelu inae nitohanihane jaun.

¹⁸ Nete laen inara, aihuruhalu Isaraelitacurune rijijieein, chatohanai dadaain coanacai, usinein iihanei, nocohena tabai, cujana tabai aina nocohena, naonjoain nena rohan nii nichuuntaeneeiche. ¹⁹ Niheichu toniha jaihane aonaheeeiche. Niheichu toniha Cana Coaunerane aonaheeeiche. ²⁰ Nii aohanraauru jetaote laen, nii naitoonjoan tonorana nainesihurenihane jaun, abaantasilanaala caaauru rai iriha Cana Coaunerane jianerateurelu. “Chunocoha, caa nihanune jaan- ichtane ucuunno rohan nichuuntaain, ecu turuhin, jelai shaquuin, naonjoainte ajeri jaberoco, rejoin, naonjoain que sohin jaonjoinereein, lenone neein aihane nihanatiin” naain

iriha Cana Coaunerane jaun. ²¹ Nitohaneein jataain coasinacaa, nii acaauruhacha coaraine jaun jetaote: “Jataaine rijijijianeun canu nesooe caaunra” nae jetao Moisesa. ²² Nete laen inara nii amuritoheriin, Cana Coaunera nenaja esine Sioon bichatane ucuunno, dedeeu nenea Jerosaleeun nichuuntaaiche. Chaen techu oaraanca neein netaojiaain Cana Coaunera coroaecuruha coina, netaojiaain neeuruha anjeraaurune jana coaraquiche. ²³ Chaen techu, ichoachaniha Cana Coaunera calaohi neein dedeeu cocoirichanojineein nenacaauru rohan turuhin coaraquiche. Nitohaneinte satiin caohachaaain ichaonacaauru cachaauru, aca jerihane rijijieein teein niicha ranojoihunru rai Joesioneein nenea- Cana Coaunera rene turuhiche. ²⁴ Chaen techu nii ena nenea Cana Coauneraacha teratei neranein nenea Jesocurisito- rai coichana que cana couluoorene maajein coaraquiche. Nii rai coichanate jauriaanejeein cana cairichaeranu que nihalu Abeli coichana jana, jataain nii amuritoeriin cana rai nelateineein ne.

²⁵ Nitohanihane jaun, cana rai ereein niha Cana Coaunerane que jaolecohin, batiin neeichene que necohalajini neeuche. Coaracuche nachuhinti nii jaiti cau chauratane que ne bana, suujuatenajaane coina Cana Coauneraacha cotihacurilu, caje nichotenaa nainecururiha. Aihane jaun, nii amuritoheriin nichotenaa nainerihacacheein dedeeu netiin cana suujuatihane que jaolequuin nihacachene. ²⁶ Nii iriha Cana Coaunerane bana jetaote, nii rai nereecha caun nerurujauelu canarai chauratane. Nete ena laen: “Nacouneeina chauratane rurujuareunni le sajeein. Coatiha Chaurataneecha nerurujuarinaain, cana rai dede netonaite nerurujuareein,” nae Cana Coaunera. ²⁷ Niritiin: “Nacoauneein le sajeein” naain aithanete, satiin niicha coaunanojineein nerurujuanaa nainein nenacaauru itajihane jana, nerurujuanaa nainelanaala nenaacha nedaane coina aitoaha Cana Coaunerane coitucuerate cana que. ²⁸ Nii cana rai Cana Coauneraacha tei- rai Cojoanonaate chabana nitajenaa nainene. Nii coreniha “Narihara Cana Coaunera,” naain jiniiquiin rai cachanein neeuruhane coarateein aca jerihane rijijieein coroaeraauru aina coaroaecaachenete ne, ²⁹ itolere baaso itajera- usi rijijieein niha Cana Coaunerane jaun.

13

Naaonjoaain, rai suujua rijijieein nihacachenete jere Cana Coaunera.

¹ Jiaonriha ita nejeranein nenea rijijieein, jiniiquiin ita belaaain neeichene jianein nee- ichene. ² Niheichu inara rene turunacaauru belaaain raachene jianein nenea nainihe- ichene. Nitohanein nenacaaurute, acanihane coitucuelanaala Cana Coaunera letonocuru anjeraaurune maajein raarelu rai loreri asaae.

³ Aitiin caresero cuhane nenacaauru netonai coaacucuche, acaauru aina jiniiquiin caresero cuhane nenea rijijijieein. Chaenchu cairichaerinojineein nenacaauru netonai coaacucuche, inara netonai acaauru rijijieein cairichanojineein nenea nainequichene jaun.

⁴ Nitohanihane jaun, inara quichaaauru, enecuru, naaonjoaineeichene nisirihateein neeichene, itaque inara suujua acatein, leeocho inara sinijerane lanaala nenea coacue- lanaala, inara sinijera ainaacha ichaaoche; satiin baaso ichaain rai sinijerane lanaala nenea aina ichoai casetecarichaain Cana Coaunerane jaun.

⁵ Jiaonrihachu coriquiicha que coacuhin neeichene. Inara rucuhale inaraacha sirii ainaacha raotojoein ichaaoche: “Chabana nihei inara jianein inara que jaolecohanune” naalu Cana Coaunerane jaun. ⁶ Niritohalu cana rai Cana Coaunerane jaun chaque tonajelanaala nainichaache:

“Cana Coaunerate canu corootajaneranein ne.

Nii jaun chaque casinaaun.

Chatonai ichana nainihe canu que camute cacha,” naain erenea nainichaache.

⁷ Inara suujuatein Cana Coaunera ere que inara relaaureralu coacuhin, acaauru ichao que coacuhin, esenetaain ichaauruhane rijijieein ichaaoche.

⁸ Jesocurisitote jelainein nereein, chabana satonoelanaala. ⁹ Aihane jaun jiaonriha nejelau cuaain inara relanaajerera nihane, rijitoejein esenetaain neeichene. Nii amuritoeriinte jataain nelate, jeriha Cana Coaunerane rijijieein cana suujua ilaain ichaoha- cachene. Coatiha chaque nelatihei, nii niicha quiinlanaala nenea iniho quiniha cachane nihanatiin. Coatiha chabana cana rai chaque nelatejeehai nii.

¹⁰ Canate coroso que ohalu Cana Coaunera Calaohi Curisitone coreniha jianacoon osa caje nihacache. Nii *santuario* teein saseredotecuru ichanaa coatiha inae chaque nelateein nedaai. ¹¹ Jana jauriaanejeein nenaalute, saseredotecuru curuanaacha lenonecuru sohin, *santuario* cuhane rai coichana terejetelu osa anihoaeraanu que. Nete laen, nii lenone jabe- rocooru, acaauru loanari caje naain amain jelai tein mocorejetocurelu. ¹² Nii rijijieein

techu Jesoso netonai, naain nese caje amaain jelai teein atinanohinelu; rai coichana que sathiin rai cachanein neinichaachene culuocane coina. ¹³ Aihane jaun, aina jiniiquiin nese caje amanojoneein cana netonai necarichanaa abaantacachenete ne, aihalune rijijieein. ¹⁴ Coatiha caa chauratane que nihei cana rai leeinjiin nese chabana nitajenaacharanejeein nei. Nii jaun, chabana nitajenaacharanejeein nenea ariirijiacachenete ne. ¹⁵ Aihane jaun, itolere bana Cana Coaunera coroaecaachenete ne, rai Calaohi Jesocurisito aina cuaain. Nii Cana Coaunera coroaecaachenete belaiha rai canaacha teenineein nereein. Aihana jaun cana ujuaae caje coroaecaachenete ne. ¹⁶ Jiaonriha caohacha ichana baiteein, leeochoaauru rai inaraacha sirii teein naaonjoaain neeichene jianequichene. Nitohanein ichoate rautaaain coarae Cana Coaunera.

¹⁷ Inara relaaunera ere tonoraain jerecuruhane rijijieein neeuche. Acaaurute nebeta-caelanaala inara beraihure, Cana Coaunera rai jitaain inara aina nichanaa beeuruhane rai neeuruhane jaun. Aihane jaun, acaauru jerecuruhane rijijieein, inaraacha ichai ichaain neeuche; acaauruhacha rautaai ichaelanaala. Jana aineeichene, coatiha inara rai chaque nelateriaain inaraacha ichai.

¹⁸ Atiin canacaanu coreniha Cana Coaunera bajaauche. Jataain raotojoiha canacaanu suujuanena jerichaanu; itolere que caohachaaain ichana jerichaanune jaun. ¹⁹ Jataain inara aina nacoauneein nenea jerichaaunne jaunna, inara aina nihanune coina Cana Coaunera bajaaiichene coina, inararai aitoon.

Raotojoein jiniiquiin neeuche.

²⁰ Rai coichana aina cuaain chabana satonoelanaala nenea ichaonaa tera- rai cachanein nihacachene beraichanein nenea- nii o caje Jesoso ichatera Cana Coaunera, ²¹ inara ichao rucuerateeine Jesocurisito que, aca jerihane rijijieein cha chaain neeichene coina. Chaen Jesocurisito aina cuaain canacaanu que niicha jerei ichamiin. Itolere bana satonoelanaala, Curisitoneein niha Curisitone coitucuurumiin sathiin catchaauru. Bajiaanachuhinti aihurene.

²² Atiin raotojoein caa inara suujua nunaeraanu que inara rai canuhacha laenai raauchera canejeraauru. ²³ Cana nejera Timoteeote, inae caresero caje mitue. Enanocoo-joa turuhanena, inae inara coaraa uhanune, canu jiniichaain uhareeunni.

²⁴ Sathiin inara bichauhenaaauru aina, sathiin Cana Coaunera cachanein nenacaauru rai, acaauru coaaucaunne beeuche. Italiau nenacaauru netonoaite inara coaauure.

²⁵ Jataain jeelai amuritoeriin inara coroatajanemiin Cana Coaunera, sathiin raotojoein neeiche.

Saantiaaocha letoai

Jesocurisito esenetaeraauru rai Saantiaao letono quiricha

¹ Canuna Saantiaao neeun Cana Coaunera ere tonoraera neein, calaohi Jesocurisito naajoain ere tonoraeraneeninne neeun. Nii Cana Coaunera Calaohi Jesocurisito ere esenetaain nenacaauru, caa cana rai chauratane sacutaain riaanein nenacaauru raina, caa quiricha letohaun.

² Aonacuche satiin Cana Coaunera Calaohi coreniha canejeraauru. Chatohanein nihanatiin inara tera nihane chaque tonajelanaala raotojoein rachoojoein neeuche. ³⁻⁴ Cana Coaunera esenetaaichene coreniha itolereque coujunojoinequichene coitucuhin, nellararajiaain itolere necairichanaa abaantaain neeuche. Nitohanihane banate itolere necairichanaa nihanatiin abaantana naineriquichein aina iiquichene. Nii banate esinaae rauhijiriin Cana Coaunera jerenohi ichana naineriquicheein. Aihute coujurihu Jesocurisito ere tonoraera neein nena tocuhanein neeiche rauhijiriin.

⁵ Inaraacha chanenu coitucuheneeichene, Cana Coaunera caje bajaachete inara coroatajanemiin. Acate inara rai coitucuhichene jaanu tereein, Cana Coaunerate canaacha latei tera ne chaque tonajelanaala. ⁶ Cana Coaunera bajaachene, esinae rauhijiriin esenetaain necoatoelanaala bajaauche. Necoatiin Cana Coaunera bajaerate, esinaae rauhijiriin Jesocurisito ere tonorana nainene, cajianein suujua letono sacuhane. ⁷ Nitohanein neeichene, inara coroatajanena nainerihei Cana Coaunera esenetaeneeichene, ⁸ leinjiincha que suujua cuaain nena naine niha nitohanein nenacaauru cachaauru jaun.

⁹ Cairichanein neeichene jana, inara raa Cana Coaunerana jaun, raotojoein rachoojoein neeuche. ¹⁰⁻¹¹ Cana Coaunera coitucuhin esenetaera coriquihona neein nihane, coriqui que nanejiaane niha natiin raotojoein rachoojoein neeine, Cana Coauneraacha tenojoin amuritoheriin jataaen nelatena naineniha coriquine coitucuhin. Cana rai Cana Coauneraacha tei ichaonaa laen, chaaelai janonaa bana nitajenaa nainihei. Nii coitucuhin raotojoein rachoojoein neeine.

Chabana nitajenaachara ichaonaa terichaain Cana Coaunerane

¹² Nerausiaaequiche esinaae necairichanaa abaantaain Cana Coaunera coitucuhin, esenetaain, jereein, nere tonoraain neeichenete, chabana nitajenaa charanejoein nena ichaonaa caohacha esine tereein inara rai Cana Coaunera, belaaain nere tonoraeraauru rai nitohanein tihane caina aitiin nihalune jaun.

¹³ Chunei chatohanei baaso ichana coacuhin nihane, coaa "Cana Coaunerate jere caa baaso coaucaauune caina," naain iriha. Coatiha joaereein cacha rijijieein chabaaso coacuhin nihei Cana Coaunera. ¹⁴ Nii cana raajenihaane canaacha coacuite, ecocoe cana suujua caje baasonein. Aihana jaun baasonein sacuichechene coataa, caohachaain coaracuche. ¹⁵ Baasoacha coacuhin nenaate, nechuhataaen caohacha nainejoein nitajihai cureein. Coatiha Cana Coaunera jerihane jaun, nii baaso neein ichaoheiche. Niheichu nii nitajihai chuneine jerihei Cana Coaunera.

¹⁶ Coaa inara raajenihaane nohanihache canejeraauru. ¹⁷ Coatiha Cana Coaunera caje uhi chabaaso. Coatiha chaaelai janonaa bana suujua lonaai Cana Coaunera. Leinjiin acaachate aca neein ne. Itolere neeincha caohacha nejesinaachate uhe Cana Coaunera caje. Acate itolere rai cono neein ne. Aca techu enoto, atene, arasijie, naajoainunri coaunaaelu dedeeu. Chabana corenrai Cana Coaunera. ¹⁸ Nii jaunte nere berate cana rai, aonaain, coitucuhin, esenetaain tonoraacachene caina. Nii jaunte, nere esenetaain tonoraacachene jaun, ichaonaa esine tee cana rai, raotojoein Cana Coaunera nihane coraajein niicha jerei ichacaachene caina.

¹⁹ Nii coreniha canejeraauru, caohachaain rauhijiriin esinaae Cana Coaunera ere aonaain, Cana Coaunera ere tonoraauche, chaaenchu erenacaotelanaala, chaaenchu joaereein coreniha obaje lanaala, naaonjoaain. ²⁰ Joaereein coreniha obaje cacha, nihei Cana Coauneraacha jerenohi ichaai. ²¹ Aihana jaun itolere baaso nejesina inaraacha sacui jianecuche. Nii Cana Coaunera ere, inara suujua cuhane inaraacha rucujuei Cana Coaunera ere tonoraauche, caohachaain inara suujua coaraain. Acate osa caje jianacoo inara suujue mitareein.

²² Cana Coaunera ere coitucuhin neeichene jaun, tonoraain Cana Coaunera jerenoiha sacuuche. Aineechene nelatihei raujiaain aonaquichene. Niite nechuhataaen inara raajenihaane necoritariquichein. ²³ Cha teeinti Cana Coaunera ere beebejiha beebejerane

aonaa natiin tonoraene. ²⁴ Niite enaicha Cana Coaunera ere baitereein. ²⁵ Cha teeinti aitoha Cana Coaunera erene baitelanaala rauhijiriin tonoraain ne, niite raotojoeiin nereein. Cana Coaunera ere tonoraacachenete nainichaache caohachaa in ichaohacachene. Niicha jerenohicha ichacaachenete caohachae. Nii jaun Cana Coaunera ere tonoraain naitoonjoan ichajeein sacuhacachenete caohachae, cana aina niha caohachaa in Cana Coaunerane raotojoeiin ichaohacachene caina.

²⁶ “Aitoha Cana Coaunerane rijijijeeina caohachaa in rauhijiriin neeun,” naa natiin joanreein baaso neein leeochoa cacha que irihanete raajenihane necoritae. ²⁷ Cha lateein neeu ruha ujuatejjeurune coroatajaneein, cha latein niha autanaaurune coroatajaneein nihacanete, esinaae rauhijiriin aitoha Cana Coaunerane rijijijeein nerichaacheein. Nainihe Cana Coaunera Calaohi Jesocurisito coitucuruhi rijijijeein nihacachene.

2

Nejelauneein leeochoa cacha coaana naineniha cachane

¹ Nitohaniane jaun Cana Coaunera Calaohi Jesocurisito esenetaera neein neeichene jaun, jiaonriha nejelauneein chunei coaraain neeichene. ² Ita taojiaain Cana Coaunera baajachene jaan coloheri-Teenforo asaae ita taojiaaichene jana, enoha leinjiin coriquihona, oro que anichoquiin, cajione caohacha que necoreteeine jana, cajione siri ruhecain enoha cairichainein nenaane, ³ nii oro que anichoquiin cajione caohacha ruhacaera belaa in, rori caohacha choaae lauriaain, nii cairichai cacha rai, “Nihu chujuhecoo. Ainihane nihu atanichoaae nelaurihau,” naaichenete, ⁴ baaso ichariquicheein, caohachaa in cairichai belaa in coaraeneeichene. Nii coriquihona belaaichene rijijijeein, cairichaihuru belailanaala, “Nelatihe cairichaihuru belaihaane,” naaichene jaun. Satiin coriquihona, cairichai, naajoainunri belaihaanete caohachae. Nihei cana belaihurua caohachaa in jerena caaun nihei. Nitohanai ichaquichenete baaso ichariquicheein.

⁵ Caohachaa in aonacuchena inara rai caa que aite te coitucuhiche. Nere esenetaain tonoraa cairichainein nena cacha netejian, nenacaan belaa in coroatajane Cana Coaunera, jeelai amuritoheriin esenetaain tonoraain nihane caina. Cairichainein caa cana rai chauratane que nihane niha natiinte, belaa in coroatajane Cana Coaunera, aitothane tocuhanein chaelai janonaa bana satonoelanaala aina nihane caina. ⁶ Nete inara, cairichaihuru necoejehanuhin neeiche. Coatiha cairichaihuru, inara necoejehanuhi, inara cairichaa iriin neeu ruhi chaaelai janonaa bana. Coriquihonaaurutejian, inara necoejehanuhiriin, inara cairichaa iriin neeu re. Cunaa jereneeichene niha natiin, inara tararaain inara amaain cocoa in nacaihuru rai inara teeure, caseteconein neeichene caina. ⁷ Chaaen techu inara que baasoneein ereein neeu re, Cana Coaunera Calaohi Jesocurisito sacuhin neeichene coreniha. Caohachaa in inara belaihuruhane coaraelanaalate inaraacha acaauru belaaiche, cairichaihuru belaaichene amurijiriin. Coaa nitohanein nihache.

⁸ Quiricha cuhane aitoha Cana Coaunerane tocuhanein, charijeein teeinti nii raotojoeiin ichaonaa jereein neeiche. Nii rijijijeein raotojoeiin ichaonaa nainecuruha acaauru netonaine caina, nii leeochoa cachaauru coroatajanecuchete, acaauru netonai raotojoeiin ichaonaa nainecurumiin. Nitohanein neeichenete esinaae rauhijiriin Cana Coaunera aitojoan ichariquicheein. ⁹ Inara araaichuruhacha caohachaa in coaraain belaa in, coroatajanein, nii nejelaauru coroatajanena jereneeichenete osa que nesarureeicheein, Cana Coaunera notaracaae aitoha Cana Coaunerane tonoraelanaala, nitohanein rauhijiriin ichaeneeichene.

¹⁰ Cana Coaunera aitoonjoan tonoracache neniha natiin, jitariin caohacha nainejeein Cana Coaunera aitoonjoan tonoraenihacachenete, cana nii ujuaihonein nerichaacheein.

¹¹ Nabana nitohanein neeichene coataa: “Jiaonriha chu chaaen nejelau ene, inara sinijerane lanaala nena aina naosatein neeichene. Chaaen techu jiaonriha sinijera nelanaala nena quicha aina naosatein niha enene,” nae Cana Coaunera. Chaaen techu, “Jiaonriha sonajaain jahoine,” nae Cana Coaunera. Aihane jaun rai sinijeranelanaala nena aina ichoaenihane nihanatiin sonajaain jaohanete, Cana Coaunera rai rauhi tonoraenihane jaun aicheein. ¹² Aihana jaun coa nejelauneein chunei coaraain nihache. Cairichainein nihacachene sajjajeein, cana belaa in cana raa Cana Coaunerana jaun jerichanejeein belaa in cacha coaraain nihacachenete caohachae. ¹³ Inae ecu tihane banate casete coaraa cuurureein nechu ansainein nenacaauru, necairichanacaauru que “cairichaa ojoaa” naelanaala nenaacaauru. Necairichanacaauru coroatajanena jeriheichurute, “cairichaa ojoaa” naelanaala casete caeratiha cureein Cana Coaunera. Jana, necairicha nacaauru que, “cairichaa ojoaa” naain coroatajaneraurute, casete coa niothiha cuurureein. Niite belaa in raa cureein Cana Coaunera.

Cana Coaunera coitucuhin esnetaane coaratiha cachane

¹⁴ Cana Coaunera coreniha canejeraauru, chaque nelatihei raujiaain Cana Coaunera coitucuhin esnetaeranichaaun naain iriha cachane. Coatiha nii coreniha osa caje jianacoon nerianaain jeriha Cana Coaunerane rijijieein cha lateein niha namute cachane belaiin coaraain coroatajaneein netiin naitonone nihane jaun. ¹⁵ Lenone, cajione, naajoain que, anejiin niha, Jesocurisito coreniha cana nejera, cana bai naajoain ine jana, ¹⁶ “Cairichaaajoaa nohane, bajiaa nachuhinti chunijihu lenone, cajione, naajoain eruujue ne,” naaca cha telanaalane, nihei cairichai coroatajanihaaca. Niicha laatei teein coroatajanichaa nete caohachae. ¹⁷ “Cana Coaunera coitucuhinu,” naaichene jaun esinaae Cana Coaunera coitucueranein neeichene, leeochoauru notaquiche nete caohachae. Jana leeochoauru notajaelanaala, raujiaain esnetaaichene chaque nelateein nedariheechieein.

¹⁸ Inasina caohacha ichaain cacha notajaenihane, “Esinaete chuhisi Cana Coaunera coitucuhin esnetaera ne,” naain coitucuurure cachaauru. Jana esinaae rauhijiriin Cana Coaunera coitucuhin esnetaera nihanete, quiricha cuhane aitoaha Cana Coaunerane rijijieein ichaa cachane laaen esenetana nainichaache. ¹⁹ “Cana Coaunera coitucuhinu canu,” naa chuneine, caohacharia niqui Cana Coaunera esnetaane niqui, nete nechua aansai ataibinaecuru coitucuhichuru niha natiin, niha Cana Coaunerane esnetaain que casihure nere tonoraurenihane coreniha, acaauru casetecarihani Cana Coaunerane coitucuuruhane jaun. ²⁰ Niicha jerei ichaelanaala, raujiaain esenetaa cachane rarihaain Cana Coaunera. Tana nii coitucuhin neeiche ne.

²¹⁻²³ Coaraauna chuhinti nii coitucuhichene tocohaneein, nihei leinjiinejeein canaanai sirilanaala biinaa niha Abaraanne jana jetaote, “Inae nerichaaain ichai leinjiin canaanaicha,” naa Cana Coaunerane jana, esenetaa Abaraanne jaun, laenaeratelu quiricha inoaei cuhane Cana Coaunera. Nitohanein Cana Coaunera esenetaa Abaraanne jaunte, caohachain rae Cana Coaunera. Nii baihae Abaraun coujuhine coarae Cana Coaunera, nechua jataaen coujuha, “Carai nii acaihanejein leinjiin nena ichalabi Isaca uhaain, sohin mocoo carai,” naa Abaraun rai Cana Coaunerane jana, nere tonoraain calaohi sohin jaohane coina, inae anojooan mucuha Abaraanne jana: “Tchalabi sohin jaohine coataa, caa carenero soora. Coa canaanai sohin jaohara. Esinaete chuhisi quesnetaain quere tonorana jereina jaunte, caohacha ichaacha,” nae Abaraun rai Cana Coaunera. Nitohaniha Abaraanne jaunte Cana Coaunera belaichanein Abaraun curuaateure satiin cana inoaesihuru.

²⁴ Jerichanejeein techu coitucuhin, nere tonoraain, caohacha ichaain nenacaauru rae Cana Coaunera. Coatiha raujiaain esnetaaneecha coreniha nihei.

²⁵ Charijieein teeinti ai leinjiin ene- Raba neein curuajaain nena, jaurihanejeein jaelorohe neein nihane jianein, esinae Cana Coaunera coitucuhin esnetaane jaun, coroatajaniha Cana Coaunerane que tonajelanaala, nihei chaque casilanaala Jericoo tururuha coroatajai Israeli cocoachacurune jana, coitucuriin arinajaauruha sohin jaon-ajauruhane coina Raba araachurune jana, acaauru coasilanaala nii coroatajai Israeli cocoachacuru asi loreri asaae teein Raba, sohin jaonajaauruha Jerico cocoachacuru Cana Coaunera coitucuuruhine coataa ichoteratenajae.

Nitohanein caohacha icharate belaiin rae Cana Coaunera. ²⁶ Esinaae rauhijiriin Cana Coaunera esnetaerate, nere tonoraain naitoonjoan ichaain ne. Jana “Cana Coaunera coitucuhinu,” naain iriha natiin Cana Coaunera jerenohi ichaelanaala nenaate Cana Coaunera coitucuhine. Nitohanein niha cachane coatiha ichaonaa chabana sanaacharanejeein nena naana nainerinaain.

3

Caaintaeniha baaso que iriha cachene

¹ Cana Coaunera ere benaa que cacha relaera neein nena jericuichene caohachaain aonacuche. Nelatihei joareein cacha, caohachaain suujua coarae lanaala Cana Coaunera ere benaa que arajiin enonaa jerihane. Niite nere aohanrauru ichoaae jauecotojeriin caseteco coaraa cureein, nii cacha rai beebjihane rijijieein Cana Coaunera ere tonoraenihane.

² Inaajoan sanein chaainti Cana Coaunera rai baaso que nesarcuaache satiin. Chaen techu inajoan sanein chaainti baaso que irihacache, jerenihacache neniha natiin. Nihei caaintiaai baaso que irihacachene. Chateeinti tonaain baaso que erene. Niite itolere neein caohachain ichaonaa naine.

³ Aonacuche. Tasinojoan cabario natiinte nujuae cuhane coata laajoiri tein, que raujiaeraujiajeein jerichaane jaan jelon rauhijiriin amaaca. ⁴ Jerichanejeein techu

timoon laajoiri que, jerihanajaan jelson raujaeraujajeein rauhijiriin bote seeojoan niha natiin amae timoon inaera. ⁵⁻⁶Charijieein teeinti ocoana mocohaca fosocoro busi laajoiri quene, nii fosocoro busi laajoiri caje necoaaunaain tabaain neleereein, jitariin ocoana mocohe nii usi. Nii rijijieein techu chatohanein, cacha cunaitaain cacha itajenaa nainere baasoneein cana ujuae caje mitunaa cana ere, chatonaain, cacha inauhene cunaain cacha janoriteein nihaca ne. Moconajaerate nii que cana saruhin ne, nitohanein usi tabai que cacha sarueranihane jaun.

⁷Caaintatohane sainejeeinte, itolere nunaana nenacaauru, itolere tajaecuru, itolere atanichoaae teerei cana lenone, itolere ataibinae, janolari, acano, itolere acauhana nenacaauru, taji, itolere cautenu rijihuru irilaure irilaeraauru. ⁸Nete chunei, rai nere baaso jianein nena nainene. Charijieein teeinti cacha calaa acanone nii acano catu caje cuhin, nii cacha coichana lomoha nii acano catu corane, ohe nii acanoacha calai. Nii rijicha cana suujua baaso caje coaunein, cana ujuae caje mitunaa cana ere, leeochoauru cana laurijiracuru, naajoainunri jitariin aasaecane jaun.

⁹Nii jeelai cana suujua baaso, cana ujuae caje mitunaa Cana Inaca Cana Coaunera coroaecaachene jaan quete rijijieein niicha coananojoneein nihane baitteen, “Cha quete nelatere caa cacha,” naain irihacache obajeein cacha aina nererojoecaachene, “Coaraain nainaine caa aansai,” naain irihacache, coaraain cuu necairichane caina, chatohanein necairichaa cachane coaracaachene. ¹⁰Nii jeelai cana ujuae caje mitunaa quete, Cana Coaunera coroaecaachene jaan que techu cachaauru cotaihacache. Caohachaai nitohanein nihacachene, canejeaauru.

¹¹Charijieein teeinti le curuhaca caje mitunaa nainene acau ichonai, acau elonai, naajoain. Nii rijijieein techu cana suujua cuhane nefaa baasone, erenaa caohacha que erenaa nainenihacache.

¹²Charijieei teeinti leeochoa enuha inaaque inaana nainene *iquera*, nihechu acau cotebei nihana natiin ichonainein nerotona nainihei. Nirijieein techu caohacha que erenaa nainene cacha, baasonein niha rai suujuane.

Cana Coaunera coitucuhane coaratiha cachane

¹³Esinae rauhijiriin Cana Coaunera jerenohi coitucuhin neeichene, inara suujua coaraain, leeocho cachaauru rai caohacha ichaain, itolerenein caohachaain raotojoein neeuchete, esinae rauhijiriin Cana Coaunera jerenohi ichana coitucuhichene coaracurumiin cachaauru. ¹⁴Jana inara leeochoauru que necoelaain, inara suujua cuhane obajeein, inaraacha jerei ichaquichene, “Cana Coaunera coitucuera nihanu,” naain coa raotiin nena coaaucaache. Niite laen nohanenaa ne, Cana Coaunera esenetaenihana jaun. ¹⁵Nitohanein neeichenete Cana Coaunera coitucuruhi cachaauru rijijiquicheein. Acaaurute nitohanein coaacure, nitohanein acaauru suujua tiha Moconajaerane jaun. Nihei leeochoauru cachaauru aina, ita belaiha cachane jerihei Moconajaera. Moconajaerate ita belai lanaala, itaque nejeratiha cachane jere. ¹⁶Nenainetiin rai caohachanuhacha que coacuhin nenacaauru cachaaurute, ita que nererojoecaain, ita que necoelaain naajoaauruhane jaun, nainecurene ita belai leeochoauru cachaauru aina caohachaain nena nainecurene. ¹⁷Nii Cana Coaunera coitucuhin nenacaaurute, nejelauneein caohachaain ichaaoere. Cana Coaunera ere tonoraauruhana jaunte, caohachaain ichaaoere, rai caohachanuhacha que coaacuruhane jianein, leeochoauru belaiin, ita belaiin, ita que nererojoecaalanaala, inae nohanelanaala, leeochoauru coroatajanein, cha latiha leeochoaurune teein, suujua coaraain, naajoaain neeuruhana jaun. ¹⁸Nitohanein neeichenete, Cana Coaunera jerenohi ichaaechajeein, nauruta naurutaain cuujein, jelai choaae jauhecotojoeiriin caohachaain ichaohichene, ita aina, leeochoauru, naajoainunri ainane coaraanete, raotojoein nereein inara aina Cana Coaunera. Acate inara suujua cuhane raoti ichaonaa esine tereein, rachoojoein neeichene caina. Nitohanein raoti ichaonaa esine que ichaohichene, coaracuruha leeochoauru nete, acaauru netonai nii inara rai raotojoein ichaohichene jaan ichaonaa esine teera Cana Coaunera, ere tonorana jerecurenein.

4

Caa chauratane que nena baasohacha jereein sacuha cachane

¹Nitohanein Cana Coaunera jerenohicha, ichana coacuhincha ichae lanaala, inaraacha jereicha coaauquichene jaunte, ita que nejeratein, ita que nererojoecaain neeiche, leeochoauru aina ita belaiin neeichene jeriha Cana Coaunerane niha natiin. ²Cha teeinti chaelai sirihane jana, inara rai nenihane que necohelaain, nii niicha sirii rucuhale coreniha que nererojoecaain cotaain, coaraain inae nii niicha sirii basijiauhichene jana tonaa nii nerorane, inae coreniha sonaa coacuhin que nererojoecaain, tabaque sohin

jaohin, naajoaainche, cha latein neeichene Cana Coaunera caje bajaalanaala. ³ Tabaque bajaachene niha natiin inara rai terihaain Cana Coaunera, niicha jerei ichana coacue lanaala leinjiin inara raihuancha que bajaachene.

⁴ Cana Coaunera coitucuruhi cachaauru. Tana caa chauratane que nenaacha jereein sacuera cacha, Cana Coaunera que nejeratanaa neein nihane coitucuhichene. Aihane jaun chunocoha caa chauratane que nenacaauru jereein Cana Coaunera aitoonjoan que jaolequiin nenaate Cana Coaunera que nejeratiha aicheein. ⁵ Nii que nainaquichene jaanu quete quiricha inoaesi cuhane, laenaera que laenaerateein aitoa Cana Coauneraane rijijieein, esinaae rauhijiriin aitothane rijijieein inetono janonaa bana inara suujua letonohacha ichana jerequiche. ⁶ Nete jataain cana belaihane jaun, itolere janonaa bana cana corootajane Cana Coaunera, rai Quiricha Inoaensi cuhane aitothane tocohaneeinte que ninichajenaa tocohaneein rai baaso icharaauru que nejerate Cana Coaunera. Jana esinae rauhijiriin esenetaarin nere tonoraeraaurute belaaain corootajane Cana Coaunera. ⁷ Nitohanihana jaun nelarariaauche, Cana Coaunera ere tonorana que. Atiin nii M-conajaera sitaachuete inara caje amuhine. ⁸ Aihana jaun, Cana Coaunera rai caohacha rene nichuuntaain Cana Coaunera jerenohicha ichajein ichaaoche. Aihute inara rohan neeine Cana Coaunera. Enate ichaonaa baaso que ichaohiche. Nii jaun Cana Coaunera bajaauche. Aihute inara suujua rucujueein, baasoneein neeichene caje jianacoo inara mitaain, inara corootajanemiin Cana Coaunera. Aihute nii baaso ichaquichene jianein itolere bana Cana Coaunera jerenohicha ichaquiche. Aihana jaun cajihanein inara suujua coaraguichene jianecuche. Coa cajihanein inara suujua coaracache. ⁹⁻¹⁰ Cana Coaunera jerenohi ichaquichene jianein neeichene coejein, inara jaberoco coinaderaain, baaso ichaain neeichene coitucuhin, rauhijiriin suujuelanaala beein Cana Coaunera bajaauche. Bajaachenete inara corootajanereein jeelai choaae jauhecotojoeriin Cana Coaunera.

Cunaain nejera coacuhin niha cachane

¹¹⁻¹² Canejeraauru jiaonriha cunaain ita coacuhin, ita janoriteein neeichene. Chunei Cana Coaunera coreniha rai nejera inauhene nejerateein nenaate Cana Coaunera rai baaso ichareein. Inasiina Cana Coaunera colaihaje tacaain nejelaauru ichao coaraain, “Acate naajoaain ichoae,” naain coulurujuera rijitiin ereriquiche. Leinjiin Cana Coauneraate laen, chatohanein baaso ichaain, caohacha ichaain, naaonjoaain ichaonacaauru coaraain, nii que, “Acaauru acaaurute, naajoaain jataaen baaso ichaechajein ichaao,” Jana, “Acaauru acaaurute laen caohachaain suujua coaraain caohachaain ichaao,” naain cacha ichao coitucuhin que erenaa naine. Aitoa quiricha cuhane Cana Coauneraane tonorae lanaala, leeochoauru ichao coaraain coulurujuera rijitiin ereeichenete, chatohanein inara itajein, chatohanein inara tenaa nainereein Cana Coaunera. Aca techu chaen naine, jianacoo baasoneein neeichene caje inara mitaane.

“Naaojanrichaain eresi,” naain coitucueniha cachane

¹³ Tabaaaurute, “Naaojan neseuna cureeunni, cuu amihanenaa que necoreteein coriqui taojiaa,” naaure. Caohachaai nitohanein coaquichene. ¹⁴ Niheichu, “Naaojanrichaain eresi,” naain coitucuhiche. Inoaelu netojoein inoo tejian ichaoriquicheine coitucuhiche. Tana janoneecha mituhin nii baiha nitajiha suruaa neeojoaine rijicha inara ichaone coitucuhichene. ¹⁵ Raujiaaincha caohachaain coaacuche. “Cana Coaunera jerihanena ichaaojohanune caa ichaain, leeocho ichaain, naaooanreeunni,” naauche. ¹⁶ Nii inatiinte chaelai nihane coasitaain ereeiche. Caohachaai niritiin irihacane. ¹⁷ Cana Coaunera jerenohi coitucuhacache natiin, nii canaacha coitucuhi caohachaain ichaeniha-cache nete osa tabai que nesarurihacachein.

5

Caseteco coaracuururichaaain cairichaihuru cairichaaurera coriquihonaaurune

¹ Aonacuche satiin coriquihona neein nenacaauru, nii que caohachaain casiin neeichene coina. Tabai inaderanaa caaunte chanaa curiquicheein, ecu tihane bana necairichaa curiquicheina jaun. Satiin nii inara coriqui aina caohacha nainejein nitajeeichene coina, tururichaaain Cana Coaunera jaun. ² Inara coriquihona neeichenete arajiin coriqui jaohiche, leinjiin inaraacha latei corenihacha. Nihei chaque nelaterinaain nii inaraacha sirii rucuhete. Nii inaraacha rucujuei rucuhete nacodohaqui, nii inara coriqui, inara cajione, inara lenone nacodohaqui, nechu inacojoein nelaterinaain, coroneein setuhin naaoojanrichaaine jaun, chaen quirichaaain cojoanone jaun. ³ Coriqui niha natiinte, caohatiin rucuhequichene niha natiin nitajiha cureein.

Inae saa cana janonaane banate satiin baaso icharaauru itajeratereein usi tabai que Cana Coaunera. Nii banate, nii nacododojoanei acaauruhacha rucujuei rucuhele, chabana lateein neeuruha cairichaineen nenacaaurune, acaauru coroatajaneen, naajoaunrenihane coaraane jaun, nii coreniha coriquihonaneen nenacaauru casetecareein Cana Coaunera. ⁴ Nitohaneen cairichaihuru cairichaauruha acaauru amihaneeo corete lanaalanete rautaene jataain Cana Coaunera. Cana Coaunerate jana, nii cairichaihuru cachaauru cairichaaeriin neeuruha coriquihona neein nenacaaurune coaraje. Nihei chaen aohana jerecuruhi rai namihaneeon coreniha aitucuruha cachaaurune. Cana Coaunerate laen aitocuruha cairichaihurune aonaje.

⁵ Satonote raotojoein caa chauratane que ichaohiche, itolere inaraacha latei que neru-jueleteein, nete inae nii coreniha inara que, nii core coaratihia cureein Cana Coaunera inae cuutihane bana. ⁶ Joaereein lera colane cairichai cha coitucuruhi cachaauru sohin jaohin naajoaaihe, inara rijijieein neeurinaauruhane jaan que airijiin. Nii corenihate inara casetecaain, jataain inoaelu netojoein inara cairichareein Cana Coaunera.

Cana Coaunera bajajeein raotojoein cohacuruhine Cana Coaunera coitucuurera

⁷ Nitohaneen cuu tihane bana nii core coaraterichaain Cana Coaunere jaun coa nererojoecaache. Nii inara cairichaaunera aina abaantaain, turuha Cana Coaunere reeintiaain cohacuche. Charijijieein teeinti, nocoanajauruhane, temule jaauruhane, omarohin nihane cohajeeure, inacaain, tainacaa que turuhane taihuruhane coina. ⁸ Nii rijijieein turuha Cana Coaunere reeintiaain cohacuche. Jiaonriha Cana Coaunera ere tonorana jianiquichene. Atiin cohacuche, inae carajarinaain turuha caa cana rai chauratane que Cana Curuaanaa Jesocurisitone. Nii coreniha atiin inara suujua lararajiaain, Cana Coaunera ere tonoraaain sacuuche. ⁹ Canejeraauru jiaonriha ita que inara suujua rohecaain ita que nejerateein neeichene. Nitohaneen neeichenete inara casetecaer-ateerein nii rucueraaunu que nena, nii turuha uhenenu Cana Coaunera.

¹⁰ Chatohaneen necairichaaichene niha natiin, charijieein teeinti aichejeteurelu *profetacuru*, nii rijijieein neeuche. Inoaelu aitiin acaauru letohaa Cana Coaunere jajan que, cachaauru rai ereerejeen beebjeure, jataain necairichaauruhane niha natiin. Nii necairichanaa abaantaain, nihei Cana Coaunera ere beebjeeuruhane jianelanaala, nii aihuruhalune rijijieein nihacachenete caohachae. ¹¹ Acaaurute jataain caohatiin neeurelu Cana Coaunera aina. Coaraauna chuhinti, nii inara netonai coitucuhichene tochaneen jetao, tabai inaderanaa que situhin nihalu Joobe ne. Nii baiha caohacha icharichaaain rai Cana Coaunere esenetaana jaunte, nitohaneen jeelai amuritoheriin coroatajaniha Cana Coaunere jajan, enacoauneein calajojiin, cacunuquuin, baca siriin, caohatiin raoti ichaonaa que ichaohin nelu Joobe. Aiha Joobene rijijieein necairichanaa abaantaain, inara coroatajaneerihani Cana Coaunere coitucuhin esenetaain neeuche.

¹² Caohachaaain aonacuchena inara rai aite. Baasoneen ichaonaa corihaaichena jaunte joenreein, "Cana Coaunerate coaraje. Acate esinae aitocaaunne coitucue," naain esinae rijitiin nohaneeiche. Coa niritiin nohanihache inara casetecaa Cana Coaunere coataa. "Icharichaaunni," naain chaelai que ereeichene ichacuche. Jana, "Coatihia icharichaaunni," naaichene coa ichacache. Jiaonrihachu chaen, "Cana Coaunerate coaraje," naain nohanena coaauquichene, nabana inara casetecaa Cana Coaunere coataa.

¹³ Chatohaneen necairichajeein niha chuneine, Cana Coaunera bajaaine. Jana chunei inae raotojoein nihane, rachoojoein Cana Coaunera coraajeein nenatemiin.

¹⁴ Chatohaneen cunaitiha chuneine, Cana Coaunera coitucuurera ichaunhaauru cotihacuchete, erene que rujuaain rai Cana Coaunera bajaauruhinete, nii cunaitena rautaaaine Cana Coaunera. ¹⁵ Esinae rauhijiriin, nii cunaitena rautarichaaain Cana Coaunere esenetaain bajaauruha nete, nerautareein nii cunaitena. Aihute, chaen chatohaneen osa que nesuruhin nihane niha natiin, atiin que suujua acatena nainemiin Cana Coaunera. ¹⁶ Nitohanihane jaun, chatohaneen baaso ichaain osa que nesuruhin neeichene suujue lanaala ita rai beein, ita rai Cana Coaunera bajaache jimiquuin. Nii banate, chatohaneen baaso ichaain osa que nesuruhin naajoaain neeichene niha natiin, atiin inara que suujua acatena nainereein Cana Coaunera. Caohachaaain nere tonoraera caohachanejein cacha bajaa nete tonora Cana Coaunera.

¹⁷ Coaraauna chuhinti Cana Coaunera ere bera inoaesi Irihasi. Cana rijijieein cacha neein niha natiin jetaote, uheniha elone coina Cana Coaunera bajaane jana, nichata jaanaca cataaun tiaajoaain uhene elo aansijieeinjin. ¹⁸ Nii baiha coaiten Cana Coaunera bajaa Irihasine jana jetaote, elo letoae Cana Coaunera, atane setejiaane enacoauneein omarona nainiha temulene coina.

¹⁹⁻²⁰ Aonacuche, saatono neeina inara rai aitoreeunni. Chunei baaso ichaachaejein ichaoha Cana Coaunera baiteein inet, ohane bana cuhanete nereein necairichana jaun,

cuu nitajihane coina. Nihei nitohaneein chunei casetecana jeriheí Cana Coaunera niqui. Esinae Cana Coaunera esenetaera neein nenaá tocohaneein, nii Cana Coaunera esenetaaruhi rai ereein relaacachenete jere Cana Coaunera, Cana Curuaanaa Jesocurisito naajoain, acaauru netonai Cana Coaunera esenetaain nere tonoraauruhane nii baaso neein neeuruhane caje roconajaain ranajaa Cana Coaunerane coina. Chaen techu tabaauru Cana Coaunera coitucuurera, inae nere baiteein baaso ichacure. Nabana caseteco coaraa nii Cana Coaunera baiterane coataa, caohachaain aina ereein coroatajanecuchete nacoauneein Cana Coaunera ere esenetaain tonoramiin. Nitohaneein osa que nesaruha namute cachane jana, Cana Coaunera rai caohacha que namute cacha suujua raujiaain nenaate, osa que namuritohane niha natiin que suujua acatereein Cana Coaunera.

Fedoroacha letoi leinjiin

Inara coaaucaun.

¹⁻² Canuna Jesocurisito letono afosoto Fedoro neeun. Inae jauriaalu caje coaaneein coaasihalu cana Inaca Cana Coaunerane rijijieein nii niicha ranojoinequichene, Poonto, Galasia, Capadosia, Asia, Bitinia, naaonjoainuri batane que cuhin inara atane udaa riaanein neinequichene raine caa quiricha laenaain letoaaun. Nitohaneein rai cachanein naitoonjoan tonoraain neeichene cointate, jelai teein rai Suujue que inara suujue teein, Calaohi Jesocurisito coichana aina cuaain inara coulucohin inara raain nelu. Aihane jaun, jelai amuritoheriin inara corootajanemiin Cana Coaunera jiniiquiin raotojoeein neeichene coina.

Itolere bana canaacha cohajei ichaonaa

³ Cairichaaajoaain cana coaraain, cana coreniha ohane baiha caje ichanaa Jesocuristone aina cuaain, nacoaauneein ena nejanoaain nenea rijijieein nenea jaun, cana Curuaanaa Jesocurisito Inaca Cana Coaunera coroaecaachenete ne. Nii Cana Coaunerate itolere bana canaacha cohajei ichaonaanaja tereein cana rai. ⁴ Chaen techu aca inara que banihateein dedeeu Cana Coauneraacha rucujuei- nii ichaonaa caohacha inaraacha cohajei tereein. Nii inara rai niicha teeni nii chatohanein nitajenaa nainerinaain. ⁵ Nitohanein esinae rauhijiriin inara ichoteraterichaain Cana Coaunerane esenetaain neeichene jaunte, niicha ichana nainei ichaain inara beraicheein, jianacoon neein nii inara ichoteraterichaaine jaan que turuhichene, inara que banihateein niicha rucujuei coitucueratiha inae ecu tihane bana inara quene coina.

⁶ Nitohanein neriquicheeine jaunte, raotojoein rachoojoein neeiche ena, itolere que coujunojoein cairichanojoein neeichene nihanatiin. ⁷ Charijieein teinti usihanau oro tein mocoore caje mituha baasone coina, nii rijijieeinte inara netonai coujunojoein neriquicheein. Inae nitohanein coujunojoein coanojoeinequichene jana, itolere necairichanaa abaantaain, inara sarunaa jeriha moconajaerane tonoraelanaala, itolere que laraajiin neeichenete, nii jataain coreti- nitaje rai nenea oro amurijiriin nelateinein neriquicheein. Nitohanein coujunojoein neeichene abaantaain laraajiin neeichenete, coroaenojoein neriquicheein inae turuha cana Curuaanaa Jesocuristone bana.

⁸ Coatiha niqui charijibana Jesocurisito coaraain niheeiche inara. Nete coara rijitojoein jataain belaaain corojeein rachoojoein neeiche. Chaen techu, “Naaonjoaan,” naain inara ere nejesinaacha que benaa nainiheeiche, jataain necaohachanaa nihane jaun. ⁹ Nitohanein inae ichoteratenojoein niha inara suujuene jaunte, raotojoein rachoojoein neeiche. Nitohanein neeichene cointate Jesocurisito esenetaain neeiche.

¹⁰ Nitohanihane cointate inoaenlu caje coaanein jianacoon cana ichoteranaa que cuaain caohachaain coitucuuruhane coina que nerelaain, cairichaaajoaain cana coaraain ichoteratenojoi nichaachene jaanu terichaaain cana rai Cana Coaunerane beeberejete- curelu *profetacuru*. ¹¹ Nitohaneinte inae jauriaalu caje coaanein *profetacuru* que coitucueratelul Jesocurisito Suujue, ateinaauruhane baiha nacoaaunein ichanaain rai caohacha icharaanu que tiha Cana Coaunerane coitucueratelul. Nii jaunte niqui: “Char- ijicha nii aicheein. Chatohanai banacha aicheein,” naain niqui coitucunaa jerecure, acaauru que coitucueratiha Cana Coaunera Suujuene jaun. ¹² Nete acaauru rainein nenerihani nii Cana Coauneraacha beratenojoi- inara rai caohachanein neeninu coitu- cueratelul acaauru que Cana Coaunera. Nii jaunte nii ichoteratenojoein neeichene jaan, inae inara que coitucuerateure nii Ena Nenea Cana Coaunera Ere beracuru dede caje letononein nenea Cana Coaunera Suujue aina cuaain. Niite niqui jataain caohatiin coaraain coitucunaa jerecurelu Cana Coaunera letono anjeraauru netonai.

Esinae rauhijiriin aca jerihane rijijieein ichaonaa cointate cana cotijiaain ne Cana Coaunera.

¹³ Nitohanihane jaun jatoraaain niicha que coacuhin coujurihu inara suujua coaraain, nacoaaunein turuha uha Jesocuristone jana inara rai Cana Coauneraacha tenaa jereiicha que jaaequiin neeuche. ¹⁴ Coujuriu Cana Coaunera calaohinein nenea tocohanein naitoonjoan tonoraain neeuche. Jiaonriha jauriaalu Cana Coaunera coitucuelanaala inara suujua letono rijijieein ichaohichelune rijijieein ichaohichene. ¹⁵ Nitohanein ichoa- lanaala, Cana Coauneraacha que banijiaainein saantonein ichaaoche, nii inara cotihara acaihanejei Cana Coauneraacha Saantonein nihane jaun. ¹⁶ Nitohanihane jaunte rai

Quiricha inoainsi cuhane: “Acaihanejei inara Coauneranein Saantoneein nihanune jaun, canu que banijiainein saantoneein leinjiin canuhacha cachanein ichaaoche,” nae Cana Coaunera.

¹⁷ “Cana Inaca Cana Coaunera,” naaiche Cana Coaunera quene jaun, aca chuni ichotelanaala canaacha ichai caje cana ichao coaraain rucuherranein nihane coitucuhin esenetaain ichaohichene coarateein ichaaoche, jaiti cau chauratane que ichaonaa que neein.

¹⁸ Inara foerateracuru ichao rijijieein nii chaque nelatelanaala nitaje rai nena ichaonaa que ichaohichene janate, inara ichoteratelu Cana Coaunera. Nii jaunte inara nii nitajerai nena oro, coriqui, naaonjoain que coretenohineniha nii inara ichaone raotojoein coitucuhiche. ¹⁹ Nitohaneinte caohatiin chaeloon baasoneerilanaala nena carenero narejeen sohin acaauru osa coreniha coichana terejetocuruhalu cana inoansihurune rijijieein, nii chaeloon osaojoejelanaala nena Jesocurisito sohin, coichana jataain necaohachaaain nena que coretenojoein ne nii inara ichao. ²⁰ Inae nitohanein cana coreniha orichaaaine cointate jaiti necoauaeniha cana rai chauratanene ajiniha caje coaunein nesilu Cana Curuaanaa Jesocurisito. Nii jaunte inae ecu tihane jaun jeriha Cana Coaunerane jaun, nii bana inara caohachanu que ecocohin nelu. ²¹ Jesocurisito aina cuaaante, nii oo caje ichatein rai caohacha icharaanu teranein nena Cana Coaunera coitucuhin esenetaain neeiche. Nitohanein inara croatajaneranein niha Cana Coaunerane jaunte, leinjiin acaacha cohajein que jaaequiin neeiche.

²² Inae nitohanein Cana Coaunera beratenojoi esenetaain tonoraain neeichene jaunte, inae coluunojoein ne inara suujue, jataain inara suujua aina cutaain jiniiquiin Jesocurisito ranojoein nenacaauru canejerauru aina ita belaiin neeichene caina. Nitohanein le cacha nequichene atiin ita acatiha tacaain, inara suujua aina cutaain ita belaiin neeuche, nii baaso coacuelanaala. ²³ Enate nacoaunein nejanoaain nena rijijieein neeiche. Coatiha cacha onaa inaeranein nena jaberoco caje nii nejanoaheeche. Cana Coaunera Ere chabana nitajenaa charanejein satonoelanaala nena aina cuaaante nii nacoaunein nejanoaiche. ²⁴ Nitohanihane cointate: “Satiin cachate nejanoaain fojoein ichauchenanein inae biinaanihane ohe. ²⁵ Nete laen Cana Coaunera ere nii charijibana satonoelanaala nereein,” naain laenanohinein ne Cana Coaunera Quiricha cuhane. Nii inara rai beratenojoein nena Erenaa esenetaaichene jaunte, inae ichoteratenojoein neeiche.

2

¹ Inae nitohanein ichoteratenojoein neeichene caina, inara rai beratenojoin Erenaa esenetaaichene jaun, jauriaalu baasonein ichaohin inara amute cacha cairichaa nohanein, necoelajauharitiin, inara amute cacha cotaairiichene nihanatiin belaiha rijitojoein rai erein neeichene coarateein neeichene jianein neeuche. ² Aiha ena nejanoanaa canaanai ujuari, itaariicha que coacuhine rijijiein, Cana Coauneraacha jerei que coacuhin, aca jerihane rijijiein ichaohin, inara suujua ilauchete ichoteratenojoein neeiche. ³ Nitohaneinte neriquichein, esinae rauhijiriin caohacha teranein niha Cana Coaunerane coitucuhin esenetaain neeichene.

Ajeri neloheriteeuruhane jaan rijicha Curisitone que cuaaan acaauru relaa Fedorone.

⁴ Nii Cana Coaunera rai ajeri ichaohin nena Jesocurisito, nii chaque nelatihei rijijiein jaolecuhin neeuruhalu Isaraelitaacurune jaancha que coacuhin raacha nelatein neeuche. Nitohanein nelatihei rijijiein coaracuruhane sainejeeinte, ajeri ichaohin jataain itolere que nelatinein janjiin Cana Coauneraacha tenojoein nena ne. ⁵ Nirijiein techu esinae rauhijiriin aca jerihane rijijiein ichaohichene- ajeri ichaohin nena caje Cana Coaunera lorerinein ichanohin Teenforo rijijiein rai saseredote esine nein Cana Coauneraacha jerei ichajein saantonein neriquichein. Nete inoanlu aichejetocuruha saseredotecurune rijijiein, carenerocuru sohin coichana teranein nenereeichein. Inarate Jesocurisito aina cuaaan Cana Coauneraacha jereinein, rai cachaauru sujuateranein neriquichein. ⁶ Nitohanerichaaaine quete:

“Sioon neseeune, ajeri jataain nelateinnein nena quicha janijii teenun.

Aihana jaun esinae rauhijiriin

caohachaniha nii ajeri quicha teene coitucuhin esenetaain nena que chabana jaolecorinaauni,”

naain laenanohinein ne Cana Coaunera Quiricha cuhane.

⁷ Cana, esenetaera nichaachene rai nii Cana Coauneraacha tei ajerite jataain nelateinnein ne. Nete Cana Coaunera Quiricha cuhane laen nii esenetaelanaala nenacaauru que: “Jaolecooruha loreri icharaaurune jaan ajerite,

loreri nunuheneein temuraneein nerotoha cureein.

⁸Acate leinjiin ajeri jaberoconeein lacurocuruhane jaaneein nereein,”

naain laenanohi nihane rijjijeeinte, inae lacurocure, nitohaneeuruhane coina inae ichanohineein neeuruhane jaun.

⁹Nete inara le lauriineechene, Cana Curuaanaa rai saseredoteneein niicha janijineein, Cana Coauneraacha jereineein rai cachaneein neeiche. Nitohaneente inara raain nelu Cana Coaunera, jataain rai caohachaneein nenea niicha beratei beeiche leeochoaauru raine coina. Acate nocohenaanau nenea rijjijeein neeichene jana, inara cotijiaain nelu, rai caohachaneein nenea Cojoanonaa que neeichene coina. ¹⁰Jauriaalu niqui cairichaaajoaain inara coaraain niheilü Cana Coaunera, rai cachaneein neneeichene jaun. Nete inae enene rai cachaneein neeichene jaun, inae cairichaaajoaain inara coarae Cana Coaunera.

Cana Coauneraacha icharatei ichajeein ichaaoche

¹¹Canejeraauru, atiin inara suujua coaraain, inae nejelau cachanequichene ichao que ichaaoche, nabana nitajiha inara suujuene coataa. ¹²Cana Coaunera coitucuelanaala nenacaauru aina neeichene nihanatiin, coujurihu Cana Coaunera coitucueraneein neeichene coarateein neeuche. Nitohaneein ichaohichenete, baaso ichara niha inara beeuruhane nihanatiin caohacha ichaquichene coaraain Cana Coaunera coroaecurureein, inae le cahaniquichene caje inaraacha ichanohi rucuhecane cojoanonaa que turuhane bana.

¹³Inae Cana Coaunera cachaneein neeichene jaun, satiin inara amute cachaauru- cooainanacainein nenacaauru ere tonoraain neeuche. Chaen leeochoaauru cocoainanacaihuru amuritoheriin cocoainanacainein nenea enferadoro ere tonoraain neeuche. ¹⁴Nii rijjijeeinchu nii rai letonocuru- baaso icharaauru casetecaain caohacha ichaeraauru coroaeraneein nenacaauru ere tonoraain neeuche. ¹⁵Nitohaneein neeichenete jere Cana Coaunera, nabana tonaain ereeuruha inara que caohacha ichaera cacha nocoeje chanuheriin ichaonacaauru aina cha coitucuhichuru cachaaurune coataa.

¹⁶Inaraacha jerei ichana naineequiche niqui. Nete laen nii inaraacha ichai aina cuuain naineneeiche leeochoaauru rai baaso ichaquichene. Aihana jaun coujuriu Cana Coaunera cachaneein caohacha ichaain neeuche. ¹⁷Satiin que inara suujua acateein jiniiquiin ita belaaïn- jeriha Cana Coaunerane rijjijeein neein- enferadoro que inara suujua acateein neeuche.

Cana relaeranu que necairichaaïn nihalü Curisitone

¹⁸Nitohanihane jaun rai fatoroon ere tonoraain aca jerihane rijjijeein neeine letononeein nenea. Jiaonriha caohachaain belaaïn aca jerihane rijjijeein siriha fatoroone jauhancha nere tonoraain nihane. Nechu aansainein cotaitiin niha fatoroone nihanatiin nere tonoraain neeine. ¹⁹Jeriha Cana Coaunerane rijjijeein ichaohacachene coreniha, lera colane rai cacha nihacachene corenihacha cana casetecaain cana cairichaane nihanatiin, jianelanaala abaantaacachenete jataain caohate. ²⁰Jana esinae rauhijiriin baaso ichaquichene coreniha inara casetecaain neeuruhane abaantaain neeichene, coatiha caohacha ichaa airiheicheein. Nete laen caohacha ichaquichene coreniha, inara casetecaain inara cairichaeranihane, soroelanaala abaantaachene Cana Coaunera notaracaee caohacha ichaa airiquicheein. ²¹Nitohaneein neeichene cointe, inara cotijiaain nelu Cana Coaunera. Inara coreniha necairichanaa abaantaain nihalü Curisito inara que coarateeine rijjijeein, inara netonai necairichanaa abaantaain neeuche. ²²Coatiha niqui aansijieeiniji osa que nesaruhiin nihei chuni coritaaïn niheilü Curisito. ²³Niheichu nocoejechanuuhane nihanatiin coatiha acaauru nocoejechanuhin nerejetohilu. Niheichu cairichaauruhane nihanatiin tonaain ereein nerejetohilu. Cana Coaunera esinae rauhijiriin baaso icharaauru coitucuhin nii rucuhecane coinaachate aitoraaetelu. ²⁴Nii Curisitote jaberoco aina cuuain cana osa amaain coroso que ohin aina jiniiquiin cana osa atinaelu, aina cuuain ichaonaa esine que ichaohin osa colane nenea coina. Nitohaneente cana osaacha que nesarujeein nihacachene caje cana mitaeranu que coroso que ohelu Curisito. ²⁵Jaurihaalute niqui aiha beraicha colane nenea carenerone rijjijeein nitajenaa neein nerejetocoachelu. Nete laen inae ena carenerocuru beraiha beraichane, nitajenaa nainecurenihane rijjijeein inara beraain niha Curisitone jaun, nitajenaa naineneeichene jaan ichaonaa que ichaohiche.

3

Naonjoaaï ichaauruhine sinijeraonacaauru.

¹Aihana jaun inara lanaauru ere tonoraain neeuche enecuru. Aihute inara ichao cajeacha coaraain, acaauru rai erenaa latelanaala, nii Cana Coaunera beratenojoin erenaa

coitucuhin esenetaain neeuruhine esenetana jerelanaala nenacaauru inara lanaauru, ² esinae rauhijiriin caohachaain neein, nii baaso ichaelanaala inara suujua acateen ichaohichene coaracuruhane. ³ Esinae rauhijiriin caohachaain nena jeriquichene, nii nitajenaa inaaurena rucuhelu oro caje ichanohichuru, cajione caohachaauru, naaonjoainuri que coacuelanaala, ⁴ inara suujua aina cutaain esinae rauhijiriin Jesocurisito suujue que coacuhin neeuchete raotojoein neeiche. Caohachaain Cana Coaunera notaracae nihacanete jataain nelate. ⁵ Nii rijijieein techu nerejetocure cana inoensihuru benecuru-jeriha Cana Coaunera rijijieein ichaonacaauru. Nitohaneein jeriha Cana Coaunera esenetaauruhane jaunte, jeriha acauru lanaaurune rijijieein acauru ere tonoraain neeurelu nii acauru benecuru. ⁶ Nitohanihane jaun techu: “Canu curuaanaa,” narejete lana Abaraaun rai Sara, nere tonoraain aca jerihane rijijieein nihane jaun. Nii aihalu Sarane rijijieein casilanaala coejelanaala neeichenete, rauhijiriin coujuriu nii Abaraaun aina Sara nefoerateneein nena rijijieein neriquicheein.

⁷ Jana inara acauru lananequichene, jeriha inara sinijeraaurune rijijieein jiniiquiin ita suujua rijijieein neeuche. Coa ene neeuruhane amihaneeon amurijiriin, inara sinijeraauruhacha ichanenu teein nihache. Inara rijijieein acauru caohachane quete, nitohaneein acauru rai ichaonaa teein nelu Cana Coaunera. Aineeichenete Cana Coaunera bajaain neeichene, inara ere tonoraenereein Cana Coaunera.

Satiin Cana Coaunera ranajoineein nenacaauruhacha ichanenu

⁸ Aihana jaun ita suujua rijijieein neein ita janojera rijijieein ita belaa, leeochoaauru coroatajaneein, nii leeochoaauru amurijiriin nena coacuelanaala neeuche. ⁹ Jiaonriha tonaain baasoneein inara que erein neinihane, nii tonaain que baasoneein ereeichene. Niheichu inara nocoeje chanuheranihane, coa inara netonai nocoeje chanuhache. Nitohanena coacuelanaala acauru rai caohacha ichacuche. Nitohaneein inara rai caohacha ichaane coina inara raain nihalu Cana Coaunera rijijieein. ¹⁰ Nii cointate:

“Chunocoha nichao colalajiin

raoti ichaonaa que ichaonaa jerihane,

namute cacha que baasoneein erelanaala,

nii casajenelanaala,

¹¹ baasoneein ichaonacaauru aina nelanaala,

caohachaacha ichaain

raotojoein ichaohane jaanuhacha ariin

acaacha sacuhine.

¹² Cana Coaunera te

caohachaain suujua coaraain ichaonacaauru beraichaneein nihane jaun,

bajaauruhane aonaain ne.

Nete laen baaso ichajein ichaonacaauru que

jaoleconaa rijijieein ne,”

naa Cana Coaunera Quiricha inoensi cuhane.

¹³ Nitohaneein itolere bana caohacha nejesinaacha que coacuhin neeichene, nerihe inara rai baaso ichara. ¹⁴ Nete laen caohacha ichaquichene coreniha necairichanaa coaraquichene nihanatiin rachoojoein nerausiajeein neriquicheein. Jiaonriha nii chuni que casin nesoneein neeichene. ¹⁵ Nesoonena coacuelanaala raujiaaincha inara suujua cuhane Cana Curuaanaa Jesocurisito coacuhin bajaebajacuche. Chaen letona jatoroain neeuche chunocoha inara caje, “Chatohanihana nii jaecoichene jaan,” naain bajaa inara cajene, raotojoein belaa beechete coitucuhin neeine. ¹⁶ Nete acauru amurijiriin nena coacuelanaala, acauru que inara suujua acateen acauru rai beechene caohachae. Nitohaneein coujuriu Jesocurisito esenetaeranein caohacha nejesina ichaain neeuchete nocoejecurumiin inara que baasoneein erenacaauru.

¹⁷ Baaso ichacaachene coreniha necairichanaa coaracaachene amuritoeriinteja nenacaanein caohachae caohacha ichacaachene coreniha necairichanaa coaracaachene, nitohaneei jeriha Cana Coaunera jaun. ¹⁸ Nii rijieein techu Jesocurisito netonai lesajeeincha cana osa coreniha cairichanojoein ohin nelu. Coatiha niqui nii chatohanai baaso ichaain osa que nesaruhin niheilulu aca, nete erenaa tonoraelanaala baasoneein ichaonacaauru coreniha necairichaan nelu, rai Inaca Cana Coaunera rene cana amaane coina. Joanreein cacha rijijieein niqui ohin nelu rai jaberoco. Nete aca Cana Coaunera sujuenihane jaun oo caje ichanaain enanetojoein ichaohin ne. ¹⁹⁻²⁰ Nitohaneinte suujue nejesinanein cuhin, acuu tabai itajenojoein moconajaera casetecanohineein nitajenacaauru suujue relaelu. Acaaurute bote nainaa Nohene reentiaain esenetaauruhane cohaca Cana Coaunera sainejeen, esenetaurenihane jaun nitajeurelu. Acauru tabaauru esenetaerauruhachate, itolereenein fosanejeen acuu tabai caje nichoteurelu.

21-22 Nii acaute cana osa jianein ichaohacachene caina baotisanoinichaane jaa cojunacanein nenaanelu. Nii aina cuaaite, inae ichoteratenoinichane nihacache cana netonai. Coatiha raujiaain culuonoiniha cana jaberocoone caina baotisanoini nihaacache. Acate raujiaain cana jaberoco coulocohin, oo caje ichanaai dedeeu cuhin Cana Coaunera raotono nichajai que neein, itolere anjeraauru amurijiriin, cocoainacaihuru amurijiriin nihane caina nena Jesocurisito aina cuaaite, aina nena caina cana suujue coulooca Cana Coaunerane jaan neein ne.

4

Cana Coaunera tenojoi inaraacha ichana nainei que leeochoaauru coroatajanecuche.

¹ Aihane jaun cana coreniha jaberoco cairichaain nihalu Curisitone rijijieein, inara netonai necairichanaa coaraqichene caina jatoraaain neeuche. ² Suujua letono rijijieein ichaohane jianein Cana Coaunera jerenohicha ichaane coreniha necairichanaa coaraain neite osa caje nichotereein. ³ Jauriaalute inara netonai aihuruha nii Cana Coaunera coitucuelanaala nenacaaurune rijijieein nerejetocoichelu. Nitohaneichene jaunte, jataain baasoneein ichaohin, inara suujua coaraelanaala necha ansainein nerejetocoichelu, janelanaala cocohin, tonijiaain ichaain ajenacaauru aina niha natiin neein, nii ichanohichuru ecaantooruniha natiin coroajeein, naaonjoaain nerejetocoichelu. ⁴ Nete laen inae enene, chabana janelanaala baaso ichaain nenacaauru aina ichaorejetocoichene jianequichene jaun, inae inara coaracureniha acaauru aina nejaun inara cojoelatiin inae baasoneein inara que ereeure. ⁵ Nete inae ecu tihane bana onacaauru, ichaohin nenacaauru, naaonjoainuriicha ichai coitucuhin nii rucuheraanu que nena cojoanonaa que tihane bana, raajenihane niicha ichai biha cuurureein. ⁶ Nii onacaauru raite Cana Coaunera ere berejetecurelu, ohin neeuruhane nihanatiin aitoha Cana Coaunerane rijijieein suujue nejesinanein ichaohin neeuruhane caina. Jerichanejeein techu niqai, aitocuruha cachaaurune rijijieein caohacharelu jaiti jaberocoonein neeuruhane bana rucuhenhinihalu niine.

⁷ Inae satonoha itolerene que tururichaje. Aihane jaun inara que Cana Coaunera icharatenohin ichajeein Cana Coaunera bajaee bajajeein ichaaoche. ⁸ Itolerenein inara suujua aina cutaain jiniiquiin ita belaaain ichaaoche. Jataain ita belaaain ichaoha cachenete arajii rai nosa que suujua acatereein Cana Coaunera. ⁹ Inara rene turuhin niha chunine tonaain leeochoaauru que erenaa coacuelanaala inara loreri asaae raauche. ¹⁰ Coujuriu lauri lauri inara que Cana Coauneraacha icharatenohi icharanein nena tocohanein, ichana nainequichene rijijieein inara rai Cana Coauneraacha tenojoi aina cuaaite leeochoaauru coroatajanecuche. ¹¹ Chunocoha tonaain erenaa jerihane jaa que irihane, jeriha Cana Coaunerane rijijieein ereein neeine. Chunocoha coroatajanera latihane, ii rai Cana Coauneraacha tei que laraajiin coroatajaneeu. Itolere iicha ichai ichaaine, itolere bana caohachaaain ichaaute ii coroatajanera Cana Coaunera aina Jesocurisitone coaraain coroaecuruhine cachaauru. Acate rai necaohacha que necaohachaaain itolere ichana naineranein ne-chariji bana satonoelanaala. Nitohanemiin.

Coujuriu Jesocurisito ranojineein nena tocohanein necairichanaa abaantaache.

¹² Canejeraauru, jiaonriha mainajeein coujunojineein neriquicheeine que jatoraelanaala neeichene. ¹³ Raujiaaincha aihalu Curisitone rijijieein necairichanaa coaraain neeichene nihanatiin rachoojoein neeuche- inae turuha necaohachane bana rachoojoein neriquicheeine jaun. ¹⁴ Curisito cachanein neeichene coreniha inara batohin nei nihanete, nerausiaaequiche jataain caohachaaain nena Cana Coaunera Suujue inara aina nihane jaun. ¹⁵ Nitohanihane jaun necoejemiin, sonajaain jaohin, asijiaotoneein, leeochoaauru rai cotainacai ichaain, naaonjoain ichaane coreniha cairichanojineein nena. ¹⁶ Jana Jesocurisito cachanein neeichene coreniha inara casetecaain neinihane, jiaonriha nocojequichene. Raujiaaincha coreniha Cana Coaunera bajaain coroajeein neeuche.

¹⁷ Inae cana rai cakanichaachene ichanohi rucuheca Cana Coaunerane cojoanonaa que turuha. Nitohanein rai cakanichaachene que nunuhetein, nitohanein icharichaaainne jaun, chatohaneeururichaaain Cana Coaunera ere tonoraelanaala nenacaauru. ¹⁸ Coaracuche nachuhinti rai cacha nichaachene saijieein, necairichanaa coaraain nichoterichaacheeine. Nii jaun chatohaneeururichaaain chaainti, nechu aansainein oaaonacaauru. ¹⁹ Nitohanihane jaun, Cana Coauneraacha jerei ichaquichene coreniha necairichanaa coaraain neeichene nihanatiin, itolere bana caohacha ichajeein ichaohin, naitoonjoa rijijieein cha ichaeranein nena Cana Coaunera bijiu inara suujue teeuche.

5

Jesocurisito ranojineein nenacaauru suujuatera

¹ Enane laen nii inara aina ita taojieraauru bichauhenaauru suujuatena jereun. Canuhetonaine acaauru rijijieein ichauhenaneein cana coreniha necairichaalu Jesocuristone beraneein neeun. Nii rijijieeinechu canuhetonai acaauru aina jiniiquiin Cana Coaunera Cojoanona que nereeunni, inae ecu tihane bana. ² Nii inara que Cana Coauneraacha beraichatenojai, rai cachaneein nenacaauru beraihuhe. Nii coinat inara que beraichatenajae Cana Coaunera. Caohachaaain inara suujua coaraain jeriha Cana Coaunerane rijijieein acaauru beraihuhe. Jiaonriha inara letoaera lateein core coinaacha ichaquichene. Raujiaaain jeriha Cana Coaunerane rijijieein corajejin ichacuhe. ³ Acaauru curuaanaaneein nena coacuelanaala, raujiaaain caohacha nejesina ichaaain neeichene coarateeuhe acaauru quete, acaauru netonai inara caje nerelaaaurumii. ⁴ Nitohaneein neeichenete, inae turuha cana beraicha esineneei nenaane bana, inara que rai necaohacha que necaohachaaain nena- comai lauriareein inara couturi que. Nii comai chariji bana setuhin naasaerinaain.

⁵ Jana inara enamanaacuru, jerecuruha inara bichauhenaaurune rijijieein neeuche. Satiin ita suujua rijitoejin ita amurijiriin nena coacuelanaala nii:

“Cana Coaunerate,
itolere amurijiriin nena jereraauru
lacuroaeranein,
cairichanojineein nenacaauru cairichaojoaain coaraain
coroatajaneranein ne,”

naain niha erenaane que nainae. ⁶ Aihane jaun Cana Coaunera bijihu neein, nii chaque nelatihei rijijieein neeuche. Acate inae ecu tihane bana jataain nelateineein neeichene coina ichareein. ⁷ Coa itolereecha que coacuhin nererojoeaeriin nihache, itolereecha que inara berairichaaain Cana Coaunerane jaun.

⁸ Aihana jaun caohachaaain jataain itolere que nainaan neeuche. Charijieein teinti jatoraain quihane rai netiin nesari ariirijie janolari, nii rijijieinte jatoraain inara ariirijie moconajaera inara itajihane coina. ⁹ Charijieeinjin chatohanai que inara sarunaa jereranihane, jiaonriha rijitoejeichene. Raujiaaaincha nii inaraacha esenetai aina cuaaain laraajiin, satiin chauratane sacuritaain nenacaauru cana nejeraauru netonai, nii jelai necairichanaa abaantaain neeuruhane coitucuhin abaantaain neeuche. ¹⁰ Nete inae carajaaajoaain necairichanaa abaantaain neeichene baiha, inara coroatajaniha Cana Coaunerane aina rauhijiriin baaso ichana coacuelanaala laraajiin acaacha esenetaain neriquicheein. Nii jeelai Cana Coaunerate, jataain cana belaitohane jaun, rai calaohi Jesocurisito aina cuaaain cana cotijiaain cana raain nelu, rai Cojoanonaa que aina nena coina. ¹¹ Nitohaneein itolere ichana naineraneein neeine chaabana satonoelanaala. Nitohanemiin.

Satono tihane rai nocoiha Fedorone.

¹² Casuujua rijijieein nena cana nejera Siribano quene caa quiricha laenaerateun inara rai- chaque tonaelanaala inara suujuatiha. Chaen jataain esinae rauhijiriin inara belaiha Cana Coaunerane jaun, coujunacaniha rausiaenojineein neeichene jaanu tihane coitucuhichene coina. Aihane jaun jataain inara belaiha Cana Coaunerane jaun, aca jerihane rijijieein ichaaoche itolere bana.

¹³ Janijiin inara raain nihalune rijijieein, Babiloniau janijiin Cana Coaunera ranojineein nenacaaurute inara coacue. Cacalabi rijijieein nena- Maroco netonaite inara coacuhe. ¹⁴ Ita rene turuhin neeichene, raotoejin jiniiquiin ita belaaain ita raain neeuche. Satiin Jesocurisito cachaneein neiniquichene raotoejin neeuche.

Fedoroacha letoi coroataja

Acaauru coaacane biha Fedoro

¹ Canuna Jesocurisito letononeein- rai afosotolo Simoon Fedoroneeun. Cana Coaunera, chaen nii cana ichoteraneein nenea Jesocurisito, naonjoainuri chabana nohanelanaala cana rai caohacha jataain nelatei teraneein neeuruhane esenetaeranequiche canacaanu rijijieeine raine caa quiricha laenaau. ² Nii Cana Coaunera aina Cana Curuaanaa Jesocurisito coitucuhichene jaan aina cuaain, itolere inaraacha latei que inara rausiaemiin Cana Coaunera, jeelai amuritoheriin raotojoeein neeichene coina.

Jesocurisito ranojoi ichao

³ Cana Coaunerate itolere niicha ichana nainei ichaain, cana ichao rai canaacha latei teein, leinjiin cana suujua coaraain nihacachene jaanu teein ne. Nitohaneente nii niicha ichana nainei ichaain, cana cotiharaneein nenea coitucuerate cana que Cana Coaunera. ⁴ Satiin nii cana rai niicha tei aina cuaainte, cana rai tihane coina naitoonjoa jataain itolere amurijiriin itolere que nelatein nenea te Cana Coaunera. Nii aina cuaain niicha tei ichaonaa que ichaohin, nii itolere bana baaso coacuhin nitajerai niha cachane jaan jianein ichaohichene coina. ⁵ Aihana jaun, jereniha inara suujuane nihanatiin, atiin jeelai amuritoheriin jeriha Cana Coaunera rijijieein esenetaain cha coitucuhenee in neeichene coaratein, ⁶ inaraacha coitucui aina cuaain caohatiin coacuhin, baasoneein coaauquiche inara suujua cuhanene tonoraelanaala, nererojoeaelanaala neein, ⁷ inara belaiha Cana Coaunera rijijieein jiniiquin ita belaaichao.

⁸ Nitohanai ichaain ichaohichene, coatiha inacojoein nelatelanaala nerinaain inara ichao. Niheichu inacojoein Cana Curuaanaa Jesocurisito coitucuriheechiin. ⁹ Nete laen, nitohanai ichaelanaala nenea, leinjiin maosa rijijieein cha coaraelanaala nihane jaun, jauriaalu rai nosa caje couluonohinihane baitiin nihane jaun aicheein. ¹⁰ Canejeraauru, nitohanihane jaun, inae inara janijiin inara raain nihalu Cana Coaunera jaun, esenetaaichene ilaauche inara suujua cuhane. Nitohanein neeichene coatiha chabana esenetaaichene jianerheechiin. ¹¹ Chaen techu nitohanein neeichene, cana Curuaanaa Jesocurisito Cojoanonaa chabana satonoelanaala nenea bacuujuane nejoacaane jana ranojoein neriquichein.

¹² Nii jaunne, inae caohachaa inara relaauruhane jaan coitucuhin jeriha Cana Coaunera rijijieein ichaohichene nihanatiin, itolere bana inara rai coaareeunni nabana baitequichene coataa. ¹³ Jaiti ichaaojihane jaunne ne carai rauhi inara suujuatein nihane coina. ¹⁴ Cana Curuaanaa Jesocurisitote, inae enanocoojoa orichaaunine coitucuerate canu que. ¹⁵ Nena atiin nainichaaunne jaun taaajein inara coroatajanereunni, inae ohanune baiha satiin canuhacha ichai coacuhin neeichene coina.

Itolere amurijiriin niicha ichana nainei ichaa Jesocurisitone

¹⁶ Nii niicha ichana nainei ichaain, turuhalu Cana Curuaanaa Jesocurisitone que inara relacaanune jaan, coatiha raujaain nereretanaa neein nenea nihei. Niheichu coatiha canacaanu suujua caje rocohin cojoluinaain nohaniha aitohacaanu. Canacaanu nota que itolere ichaa Cana Curuaanaa Jesocurisitone jana coaracaanune jaan quena aitocoanu. ¹⁷ Coarajhacaanune jana techu, rai necaohacha teein jataain erenaa raotono que ereein rai Calaohi nihane cocoaanaa: "Caate jataain canuhacha belaainein, janijiin canuhacha tei cacalabine," naain rai nii Calaohi cocoainaelu Cana Coaunera. ¹⁸ Nitohaneine que banijiaain nenea ichatane ucuunno neein, Cana Curuaanaa aina jiniiquin neein, dedeeu neein rai iriha Cana Coaunera jana aonacaanlu.

¹⁹ Niite, esinae rauhijiriin berejetocuruha *profetacurune* coitucuhin esenetaain neeichene jaanu neein nenea ne. Aihana jaun, caa canacaanuhacha beebejeite, leinjiin noco-hanaanau jeraaen conohajein conoha conone rijijieein inara conoera neein, janonaa rai mituhin conoha soaene rijijieein, inara suujua cuhane conaeranein nereein, turuha rai cojoanonaane que tiaain. ²⁰ Aihana jaun, esinae rauhijiriin berejetocuruha *profetacurune* esenetaaichenete ne. Nii jaun, satiin Cana Coaunera Quiricha cuhane laenanohinein nenea, coatiha suujua caje rocohin aitocuruha *profetacurune* jaan nihei. ²¹ Aihana jaun, satiin *profetacuru* coatiha rai suujua caje rocohin aitoroetocuruhi, Cana Coaunera Suujue acauru que coitucueratihane jaunne, acauru que coitucueratihane rijijieein berejetocurelu.

2

Nechu joaenreen nohaneein cache relaauruhane.

¹ Isaraelitaauru jana nihalu nohaneein cache relaaurera *profetacurune* rijijieeinte, inara jana netonai neeureein cache coritaain cache relaaureraauru. Acaaurute jerichanejeein inara relaa nocoetiin, inara que asinojooinein nechu nohaneein inara relaaureein suujua baaso caje rocohin. Nitohaneeinte inara ichoteraneein niha Jesocurisitone saijieein, acaacha esenetaaichene caohateraneein neeureein. Nitohaneeuruhane jaunte itajenojohi neeureein. ² Arajichurute nechu nichao aasaeraanu que acaauru ichao baaso rijijieein ichaaoreein. Nii coaraainte chabana satonohelanaala nena ichaonaanaja coero kuhane cana amaeraneein niha Jesocurisitone saijieein que baasoneein ereeureein cacheauru. ³ Nitohaneeuruhane jaunte, coriquiicha que coaacuruhane jaun inara cairichaaureein, inara coritaain inara relaauruhane coreniha. Nete inae inoaenlu caje coauneein casetecanohineein neeuruhane coina, inae ichanohineein nihane jaun caseteco coaracuruhane rai neeure. Nerihain nii caje acaauru ichotera.

⁴ Cana Coaunera, osa que nesaruhiin neeuruha rai letonocuru aanjeraaurune jana, acaauru que suujua acatelanaala, usi tabai aina nocohena tabai jana *cadena* que ichohanohineein jaonajaelu, satiin coulurujuenojoi niha cacheaurune cojoanonaa que turuhane reeintiaain cuu neeuruhane coina. ⁵ Nii rijijieein techu satiin coitucuelanaala nenacaauru cacheauru que suujua acatenelu Cana Coaunera, inoaenlu acau tabai que chauratane jooratihane bana. Acaihaniji Nohechate esinae rauhijiriin aca jerihane rijijieein ichaohin nihane coaratihane jaun ichoterateein, chaen aina caainsineein nenacaauru cacheauru ichoteratelu. ⁶ Jerichanejeein techu, Sodoma, Gomora, naajoai-hunri neseuru cocoaichacuru mocoeratelu ajaneneein nitajeeuruhane que tiaajoaain Cana Coaunera. Nitohaneeinte ichaelu Cana Coaunera, nii baiha neenihuru baaso ichajeein ichaonacaauru cacheauru notaaca niqiu, nii caje nainaan baaso ichaelanaala ichaauruhane coina. ⁷ Nete laen Loto ichoteratelu, aca caohachaaain ichaohin, nii baaso ichacuruha necha aansainein ichaonacaauru cacheaurune rautaaain coaraenihane jaun. ⁸ Nitohaneein jetaote, cojoanonetojooinein baaso ichaain neeuruhane coaraain, baasoneeinchuru ita rai ereeuruhane aonaane jaun, que suujua rohecaeriin niha Lotone jana ichoteratelu Cana Coaunera.

⁹ Nitohaneeinte esenetaain rai cachaneein nenacaauru ichoterate cairichanojooinein neeuruhane caje Cana Coaunera. Nii rijijieein techu, caseteconeein neenihuru caseteca, rai cojoanonaa que turuhanereein tiaain caseteco neeuruhane coina. ¹⁰ Nitohaneeinte letoaa suujuane rijijieein baasohacha ichajeein, Cana Curuaanaa Jesocurisito batojoeriin nenacaauru casetecareein Cana Coaunera. Chaen techu erenaa tonoraelanaala enaacha joaenreein cha chaain, chaque casilanaala acauru amurijiriin nenacaauru necoeje chanuhin naajoaauru. ¹¹ Nete laen anjeraauru acauru amuritoheriin cocoaianohineein neeuruha natiin, acauru amurijiriin Cana Coauneraacha cocoaianohineein nenacaauru necoeje chanunaa nainecurene.

¹² Nii suujua letono rijijieein baaso ichajeein ichaonacaauru cacheaurute, nechu aihaleinjiin ataebinaene rijijieein cha coitucuelanaala ichaauruhane jaun, cha coacuelanaala joareein niicha ichai ichacure. Chaen techu sohin jaonojooinein itajenojooinein neeuruhane coina inae ichanohineein neeure. Chaen techu niicha coitucuhi que nihanatiin enaacha baasoneein ereeure. Nete ooruha ataebinaecurune rijijieein ohin, ¹³ acaauru netonai leeochoauru cairichaaain neeuruhane coreniha cairichei coaracurureein. Raotoojooinein niha nocoetiin niqiu rachoojoenaa nitaje rai nena que rachoojooeure. Chaen techu jataain coejenacai aina osa que inara saruha inara aina rachoojooeure nechu inara coritaa beseta ichaain neeichene.

¹⁴ Chaen techu ene coaracuruhane itolere bana jereein coaracure. Nii jaunte chabana osa que nesarucuruhane coejeein jianena nainecurene. Chaen techu enaacha osa que leeochoauru saruhin, itolere niicha latei jereein, queecha coacuhin nechu aansainein ichaore. ¹⁵ Nitohaneein neeuruhane jaunte, inae nitajenaanein neeure; Cana Coaunera bero rijijieein rene cana turuaeranein niha Jesocurisitone saijieein, sacuelanaala jianein neeuruhane jaun. Nii jaunte aihalu Beor calaohi *profeta* Balaamne rijijieein neeure. Aca jetaote coriqui jeriha baaso ichana jerihane jana jetao, ¹⁶ rai suujua coarihei amunein baaso ichaa kuhane coataa jetao, cache rijitiin rai ereein, baaso ichaane caohate nii amaera cabario rijijieein nena asno.

¹⁷ Nitohaneei cache relaeraneein nenacaaurute, caohacha que cache relaelanaala, nechu cache ichao asaeranein nena que cache relaaure. Nii jaunte chabana satonohelanaala nena nocohenaanau caseteconeein neeureein. ¹⁸ Itolere quete niqiu ereeure. Nete jataain joaenreein aitocure. Nitohaneeinte, acaauru ichao rijijieein ichaauruhane

jianein, ena Cana Coaunera coitucunaa nunuhetejeeureraauro- cachaauru saruure osa que. ¹⁹ Itolerenein niicha ichana jerei ichaa cachane jereeinte niqui ereeure. Nete acaauru itajeranu letononeein netiin aitocure, satiin catcha, rai suujua saruhera tonoraain nena rai letononeein nihane jaun. ²⁰ Nitohanihane jaunte inae Cana Coaunera coitucuhin, cana ichoteraneein nena Jesocurisitone maajeein coitucuhin nihane jaun, inae Cana Coaunera coitucuelanaala nenacaauru ichao rijijieein ichaohane caje nichoteein nihane saijieein, nacoauneein nii jauriaalu aihalune rijijieein ichaohin niha cachane, jauriaa aihalune amuritheriin baasoneein ichoae. ²¹ Nitohanihane coataate niqui nirijieein, cana ichoteraneein niha Jesocurisitone coitucuelanaala neeuruhane caohachae. Nabana acaauru rai tenojoineein niha nii cana rai beratenojoi Cana Coaunera caje nenaane saijieein que jaolecooruhane coataa. ²² Nete inae nitohaneeururichaaaine que: “Narohane baihate jeelai naro qui remaae. Caohatiin culeenojoinihane saijieein inae nacoauneein naticho cuhane cue coosi,” naa acaauru que erenaane rijijieein neeure.

3

Nacoauneei tururichaa in Jesocurisitone

¹ Caa quete, inae coroata sae quiricha laenaain letoaanu jataain canuhacha belaaaneein neiniquichene rainera canejeraauro. Nii coroatajai canuhacha laenai quiricha cuhana inara suujuateun, caohachaain inara suujua coaraain, baaso coacuelanaala rauhi-jiriin coacuhin neeichene jerichaaunne jaun. ² Inoaenlu inara rai berejetocuruha Cana Coaunera tenojoineein nenacaauru *profetacurune* coacuhin, inara relaerateein nihalu rai afosotooro que cana ichoteraneein nena Jesocurisitone coacuhin neeuche.

³⁻⁴ Inae caa baihate nechu inara necoeje chanuha: “Aanca Jesocurisito. Nacoauneein turuhane cointe niqui aitelu. Inae ohacoaauruha cana foerateracuru niqui, nete jerichanejeein sacue necoaunaa cana rai chauratanene caje coauneein nihane rijijieein,” naain ereeururichain nechu jeriha acaauru suujuane rijijieein baaso ichajeein ichaonacaauru cachaaurune que nainaain ichaaoche. ⁵ Nitohaniha acaauru ichaone jaunte, jaiti necoauneein satiin itolerene ajiniha, inae nesiha dedene jana, acau nejesinanein niha caa chauratanene jana, nitohanein jeriha Cana Coaunerana jaun, acau caje coaunanohinee in nihalu caa cana rai chauratanene coitucuhin esenetana jerecurene. ⁶ Nii rijijieein techu, elo tabai aina cuuain itajenojoinee in nelu caa cana rai chauratane. ⁷ Nete laen, caa ena nena dede, chauratane, naaonjoainuri, inae nitohanein jeriha Cana Coaunerana jaun, usi tabai que nitajeeuruhane coina rucuhenehinee neeure. Nii usi tabai, baaso icharauro itajeranuneein nenaate, acaauru mocoreein cana janonaa satono bana.

⁸ Canejeraauro, jiaonriha Cana Coaunera rai le jiichoo, le oaraanca jaanacanei carajanihane jana, le oaraanca jaanacanei le jiichoonejihane baitichache. ⁹ Coatiha niqui aitocuruha esenetaichuru tabaaurune rijijieein, cana rai naitoonjoan tihane baitihane jaun, caeneenejihei Cana Coaunera. Chuni nitajihane jerenihane jaunte, saain nichoteein niha cachane jerihane jaun, jaiti inara cojoae Cana Coaunera.

¹⁰ Nete inae ecu tihane bana, coitucueraelanaala turuha asijiautone rijijieein, coitucueraelanaala turureein cana Curuaanaa Jesocurisito. Nii janate tonijiaain coasinacaain neranuha cureein caa cana coarajei dede. Itolere, que nenacaauru netonaite itajereein usi. Jana chauratanete satiin que nenacaauru aina jiniquuin coaraain benojoinereein Cana Coaunera rai.

¹¹ Nitohanein nitajerichaa in itolerene jaun, leeocho que coacuelanaala, jeriha Cana Coaunerane rijijieein ichaaoche. ¹² Aihana jaun, chajaain jeriha Cana Coaunerane rijijieein neeuchete carajaelanaala turuhine. Inae turuhane banate, usi tabai que itajenojoiniha cureein caa dede cana coarajei. Itolereite nii usi jana neein mocoreein. ¹³ Nete nitohanihane nihanatiin, cana laen ena nena dede, ena nena chauratane, naaonjoaihunri cana rai tihane coina Cana Coaunera aitoonjoa cohajerichaachein. Ecu coatiha inae nerinaain baaso, caohacha nejesinaachate nereein.

¹⁴ Canejeraauro, aihana jaun, nii que turuhane cohajeein, caohachaain ichaaochete osa colane raotojoein cha ujaihonelanaala neeichene jana, inara eruhine Cana Coaunera. ¹⁵ Aihana jaun, satiin nichotena coina, cana cohaca jaiti turueniha cana Curuaanaane coitucuhin que nainaain neeuche. Nii quete inara rai niicha laenai quiricha cuhane been laenaeraete cana nejera Faboro, que coitucueratiha Cana Coaunerane caje coitucuhin. ¹⁶ Le quirichaauro niicha laenai nainetiinte, nii que aitiin been laenaeraete cana nejera Faboro. Nete tabaauru coitucunacaene caaintatiin aitohane jaun. Nii jaunte, leeochoauro Quiricha laenanohinee in nena ichacuruhane rijijieein, acaauru jerecuruhane rijijieein rotohi que catcha relaaure, tabauro caohachaain suujua coaraelanaala nenacaauru cachaauru. Nii corenihate, caseteco coaracureein inae ecu tihane bana.

¹⁷ Canejeraauru, nitohanihane jaun, inae nii ajiniha caje coauneen nii coitucuhin neeichene jaun, inara coritaauruha nechu aansai cachaaurune esenetaaichene coataa que nainaain ichaaoche. Nabana inara coritaauruhane esenetaain inara suujua coreein acaauru rijijieein neeichene coataa. ¹⁸ Nete jeelai amuritoheriin cana ichoteraneein nena Cana Curuaanaa Jesocurisito coitucuhin, jiniiquiin aca jerihane rijijieein ita belaa in neeichene caohachae. Aca acaneein nihane coitucuhin coroaecuruhine chabana satonoe-lanaala. Nitohaneein neeine.

Joaancha letoi leinjiin

Ichaonaa esine tera erenaa

¹ Necoaunaa cana janonaane ajiniha inoaelu caje coauneein nesina, canacaanuhacha aonai, canacaanuhacha coarajei, naonjoainne caa been inara rai laenaain letoacaanu, canacaanu nota que coaraain, biji mucuhin, naonjoacaanune jaun. Acate, ichaonaa chabana nitajenaa charanejeein nenea esine tera Erenaa ne. ² Canacaanu rene ecocohin iriha nii ichaonaa esine chabana sanaacharanejeein nenea terane jaunna, inara rai nii que ereereecaanu. Acate, Inaca Cana Coaunera aina nelu. Nii jianein ratiriin turuhinte, canacaanu aina neein, jianacoon teteriin satiin rai beebeje, amuhemujueein itolere sacutaain. ³ Nitohaneente itolere ichaain satiin cachaauru notajae. Niine canacaanu raajenihane coaraain beebehijacaanu, inara netonai canacaanu aina jiniiquiin esenetaain neeichene coina. Charijieein teenti canacaanu, Cana Inaca Cana Coaunera, rai Calaohi Jesocurisito, naonjoain aina jiniiquiin nihacaanu, nii rijijieein inara netonai canacaanu aina jiniiquiin raotojoein neeichene coina. ⁴ Nii jaunna, jitariin been inara rai laenaain caa letoaacaanu, inara netonai coitucuhin neeichene, raotojoein rachoojoein jiniiquiin nihacachene coina.

Cacha cononeein niha Cana Coaunera

⁵ Caa erenaa- canacaanu relaa Jesocurisitone jaan- inara rai canacaanuhacha beebejeite, cacha cononeein niha Cana Coaunera jaun, nota beroteniha cachaacha ichaine jaan ne. Nihei charijieein niha natiin jetao, que nasina nainihei chaaelai, Aca itolereenein baaso ichaain nihacachene nii coarajeein nihane jaun. ⁶ "Ainate jiniiquiin nihacache," naain irihacachene saijieein, asiin canaacha jerei ichacaache suujueenete, cana raajenihane nohanein necoritarichaacheein. ⁷ Nete laen satiin acatiha cana ichao teteriin aiha Cana Coaunera rijijieein asinojoinelanaala chachaain jiniiquiin ita suujua rijijieein nihacachene, cana osa culeerein rai coichana que rai Calaohi Jesocurisito.

⁸ "Chatohanai baaso ichahaaun. Coatiha chaque osaojoehaaun," naain irihacachene, cana raajenihane necoritarichaacheein. Cuute casajenetiin nedarichaacheein. ⁹ Jana laen chatohanein baaso ichaain nihacachene, suujuelanaala been, Cana Coaunera nitohanei rucuheranein nihane que jaaecohacachenete, cana osa coreniha caseteco coaracaachene rai nihacachene caje, cana que suujua acatein, itolere baaso ichacaachene berotiha cureein cana caje Cana Coaunera. ¹⁰ "Chaaelai janonaa bana, chatohanein naosatein nihaaun," naain irihacachenete, Cana Coaunera ere tonoraene richaacheein. Cuute casaje tochanein Cana Coaunera ratiririchaachein.

2

Cana Coaunera acatiha cana rai cha rucuheranu Jesocurisito

¹ Cana Coaunera coreniha cacalabi rijijieein nenacaauru, nabana Cana Coaunera ere lachohin, chatohanein nosatein neeichene coataane catohanein laenaain letoaanu. Chunocoha chatohanein baaso ichaain osa que nesaruhin nihane, niha cana rai Cana Coaunera acatiha nii rucuheranu Jesocurisito- esinae rauhijiriin caohacha esine coitucuhin rucuheranein nenea. ² Osaotohacachene caje cana que suujua acatiha Cana Coaunera cointe raajenihane netelu Jesocurisito, coroso que teein atinaauruhane coina. Coatiha leinjiin cana corenihacha aiheilu. Satiin caa chauratane sacutaain que nenacaauru caje osa berotihane cointe nitohanein nelu.

³ Esinae rauhijiriin naitoonjoan tonoraacachenete, esinae rauhijiriin Cana Coaunera coitucuera nihacachene coitucunaa nainerichaacheein. ⁴ Jana tabaauru: "Cana Coaunera coitucuhanu," naa natiin naitoonjoan tonoraenihanete, nechu jataain casajenetohane jaun aitoreein. ⁵ Esinae rauhijiriin, nere tonoraerate esinae rauhijiriin Cana Coaunera belachanein nihane coitucunaa nainereein. Nii ainate esinae rauhijiriin jiniiquiin, aina nihacachene coitucunaa nainichaache. ⁶ Chunocoha "Jeriha Cana Coaunera rijijieein ichaon," naain erei, nii ichaohalu Jesocurisitone rijijieein ichahine.

Ena nenea Cana Coaunera aitoonjoan

⁷ Chasocuru, caa inara rai canuhacha laenai canuhacha letoai- Cana Coaunera aitoonjoan, coatiha ena ecoonanein nihei. Acate inoaelu caje coauneein, inara rai beratenojoein nenaane. Nii Cana Coaunera aitoonjoante, inae inoaelu caje coauneein inae inaraacha aonai ne. ⁸ Nete laen, caa ena inara rai quicha laenai quicha letoaita, ena Cana

Coaunera aitoonjoan-ena nenea ne. Esinae rauhijiriin Curisito aina jiniquiin nenea neein, inae nocohena caje mituhajein, jihanacoo jüchoo mituhichene jaunte, inara raajenhane nii coaraain coitucunaa naineriquichein.

⁹ “Cana Coaunera cono conohanau neeinne, jianacoon teteriin chachaain neeun,” naa natiin nejelau namute cacha belainiha chunocohanete, jaiti moconajaera aina nocohaana nihane jaun aicheein. ¹⁰ Chunocoha nejelau namute cacha belaaain neite, jianacoon ichaohane coaratiha aicheein. Nitohanein ichaohane nerinaain chuni osa que sarunaa nainera. ¹¹ Jana, namute cachaauru aina nejeratein belaiheite, nocohaana joaenreein moconajaera aina jaiti amuhemujue aiha maosane rijijieein, nii nocohena rai suujua aninoaane jaun.

¹² Nii jaunna, cacalabihuru rijijieein neiniquichene rai caritiin rauhijiriin inara rai beein laenaain letoaaun, inoaelu beratihalune fochanein nere nainaaane coina, Acaneein nihane aina cuaain inara caje inara osa beroteratiha Cana Coaunerane coitucuhichene coina. ¹³ Saain ichauhenaauru, inara rai netonaina caa laenaain letoaaun, inoaelu caje coauneein nii nesina coitucuhin neeichene jaun. Saain enamanacaauru raine maajeeinna, caa caritiin laenaain letoaaun moconajaera amuritiin ichoae iniichene jaun.

¹⁴ Cana Inaca Cana Coaunera coitucuhin neeichene jaunna, caa caritiin inara rai laenaain letoaaunra cacalabihuru. Saain inara ichauheneeichene raine maajeeinna laenaain letoacaanu, nii inoaelu caje coauneein nii nesina coitucueranein neeichene jaun. Saain enamanacaauru raine maajeeina letoaaun, chaae inara coichana aina cutaain Cana Coaunera Ere esenetaain, caohachaain laraajiin moconajaera choae iniichene jaun.

¹⁵ Coa nechu jataain cacha sarueraanu que caa chauratane curuaanaa moconajaera tenojoin nichaae inara suujua letoaache. Chunocoha nii moconajaera tenojoin itolere nichaae suujua letoaerate, nechu Cana Coaunera que jaolequiin belainihane jaun aicheein, ¹⁶ Cana Coaunera caje nenea neniha nii chauratane que tenojoin jaun. Nii chauratane que tenojoin, nechu jataain osa que cacha sarueraanu que nenea ne. Acate cana nota rai caohati tochanihane nichaae suujua letoaera, niicha sirii aina cuaain leeochoaauru amurijiriin nenea coacuhin, naaonjoaain niha cachane jaan tera ne. ¹⁷ Nete inae cuu tihane bana, chauratane aina jiniquiin nitajiha cureein, nii satiin cacha sarueranu tera moconajaera. Nete laen chaaelai janonaa bana nitajenaa charanejeein niha cuurureein Cana Coaunera jerenohi ichajein ichaonacaauru.

Esinae rauhijiriin nohanelanaala niha leinjiin ereine, nii caje mitunaa naineniha casajene.

¹⁸ Aonacuche cacalabihuru. Inae besaute nichaae cuujiha cana janonaa. Nii jaunte, inae uhe lalaje nii Curisito aina nejeratein nenea cacha cairichaera moconajaera. Nitohaneinte, inae caa arajiin ocojoacoaure Jesocurisito que nejeratein nenacaauru. Nii cajete inae besaute nichaae cuujiha cana janonaane coitucuhacache. ¹⁹ Cana ainate neeururejete niqui, nete mituhin amuurelu cana caje. Coatiha acaauru, cana suujua rijijieein coacuhin neeuruhilu. Baana cana suujua rijijieein coacuhin aihuruhalunete enanetojoein cana aina neeure. Nitohaneinte neeurelu, acaauru caje esinae rauhijiriin cana suujua rijitoejin neureniha cana aina nenacaaurune coitucunaa coina.

²⁰ Nitohaneinte inara rai Cana Coaunera Suujue tein nelu Curisito, aina cuaain inara itolere coitucuhin neeichene coina. ²¹ Esinae nohanelanaala erenaa niha Curisito que erenaane coitucuneeichene jauna caritiin inara rai laenaain, coatiha coitucuneeichene jaun nihei. Nitohanihane jaun inarate coitucuhiche, casajenelanaala nenea caje mitunaa naineniha casajene. ²² Aihana jaun, chateinti casajenetiin ichoae, niite: “Canaacha cohajei Meshasi nihei Jesocurisito,” naain Jesocurisito esenetaelanaala que erereein. Acatechu, nii rai Inaca Cana Coaunera aina rai Calaohi Jesocurisito batohin acaauru que nejeratenaanein ne. ²³ Chunocoha cacha, Jesocurisito coitucunaa jerenihanete, acaantonai ranaa jerenereein rai inaca Cana Coaunera. Nete laen chunocoha, nii rai Calaohi Jesocurisito coitucuhin leeochoaauru que coitucuerateranein nihane, acaantonai coitucuhin rarein rai Inaca Cana Coaunera.

²⁴ Nii inoaelu caje coauneein, inara rai beratenojoin inaraacha aonai rucujueein sirichuche, inara suujua cuhaneecha. Chaen jiaohine Cana Coaunera Calaohi caje naluhichene. Aihate Cana Coaunera caje netonai naluheneiche. ²⁵ Nii cana rai tihane coina aitoha Jesocurisitone jaante chabana nitajenaacharanejeein nenea ichaonaa esine ne.

²⁶ Nabana inara coritacuruha nii inara coritana jereraaurune coataane, caa inara rai aitiin laenaun. ²⁷ Nete laen inara, inara relaain inara suujuateranu lateneeiche, Jesocurisitohacha teratenojoin, Cana Coaunera Suujue siriin neeichene jaun. Nii inara rai niicha teratei Cana Coaunera suujue, caohachaain rauhijiriin inara relaa cureein, inara

suujuateein. Inara rai cha bihane, coatiha nohanenaa nerinaain. Esinaete erenaa nereein. Aihana jaun, Curisito esenetaaichene jianene coacuelanaala aina jiniiquiin neein inara relaa rai Suujuene rijijieein ichaaoche.

²⁸ Aihana jaun cacalabihuru, enene caje coauneein, jiaohine Jesocurisito esenetaaichene jianein neeichene. Aihate chaque casiin necoatelanaala jiniiquiin queecha jaaequiin, niheichu Jesocurisito que coejelanaala nihacache enacoauneein turu bana. ²⁹ Inarate raotojoeiin esinae rauhijiriin caohacha ichaeraneein ichaoha Jesocurisitone coitucuhin neeiche. Nii rijijieein techu, baaso ichaelanaala esinae rauhijiriin caohacha nejesina ichara cacha, Cana Coaunera calaohineein inae nihane coitucuhin neeiche.

3

Cana Coaunera calaohineein nenacaauru

¹ Aonacuche. Jataain mainajeiin cana belaaïn niha Cana Inaca Cana Coaunerane que nainaan coitucuhin neeuche. Nii jaunte nainecure, Cana Coaunera calaohi ineein cana curuaateeruha cachaurune, esinae rauhijiriin acaneein nihacachene jaun. ² Canejeraauru, inae esinae Cana Coaunera calaohi neeinte nihacache. Nete nii baiha: “Naaajoain ineeinte niha curichaachein,” naain rauhijiriin coitucuenihacache. Leinjiin, coaiten enacoauneein cau turuha Jesocurisitone bana, rijijieein niha curichaacheinnete laen coitucuhacache, aito-hane rijijieein, jerichanejeein coaraa curichaacheinna jaun. ³ Satiin acaacha esenetaain queecha jaaequiin nenaate, raajenihane itolere baaso caje necolucuhin neeureein, baaso colane ichaoha Jesocurisitone rijijieein ichaauruhane caina.

⁴ Nete laen, satiin osa que nesaruhin nenacaauru baaso ichaain neeure, baaso ichaeranein niha satiin osane jaun. ⁵ Inara netonaite cana caje osa beroteranu que caa chauratane que turuhalu Jesocurisitone raotojoeiin coitucuhin neeiche. Coatiha Aca charijieeinij chaque osajojeein niheilu. ⁶ Nitohanihane jaun, Cana Coauneraacha jerei ichajein janelanaala nenaate, osa que nesaruna nainereein. Nete osa que nesaruhin nenacaauru, coaracuruhane niha natiin chabana coitucurenereein, nii jaun coatiha rai cacha necururinaain. ⁷ Coa inara coritaain neeuruha nejelau cachaurune esenetaain nihachera cacalabihuru. Chateeinti baaso que jaolequiin caohacha nejesina ichae, niite caohacha ichara ne, aiha nii caohacha nejesina icharane rijijieein. ⁸ Chateeinti osa que nesarujueein ichoae, nii te moconajaera rainein nihane jaun aicheein, inoaelu caje coauneein osa neba niha moconajaerane jaun. Nii jaunte caa chauratane que turuha uhelu Cana Coaunera Calaohi, nii moconajaera ichanaa itajein beroteranu que.

⁹ Cana Coaunera coitucuin, Cana Coaunera calaohineein nena, inae osa que nesarujueein ichaonaa nainiheïn, inae rai Cana Coaunera tenojoï ichaonaa que ichaohane jaun. Chaen inae Cana Coaunera calaohi nihane jaunte, inae osa que nesarujueein ichaonaa nainene. ¹⁰ Coitucunojoeinte neeure Cana Coaunera calaohichuru. Nii rijijieein techu coitucunojoeinein neeure moconajaera calaohichuru, caohacha ichaelanaala, namute cacha belailanaala, naaonjoaain nenacaauru, Cana Coaunera cachanein neeurenihane jaun.

Leeochaauru aina jiniiquiin ita belaaïn nihacane

¹¹ Caate nitohanein nihacachene caina: “Jiniiquiin ita belaaïn, leeocho cachauru niha natiin belaaïn, naaonjoaain ichaaoche,” naain inoaelu caje coaunein beratenojoeinein nena ne. ¹² Aihana jaun, nainihaacache moconajaera cacha neein nihalune jaun nocoala sohin jaohalu Caainne tocuhanein ichaohacachene. Chanuna nocoala sohin joae Caain. Caohachaain suujua coaraa nii rai nocoalane jaunte sohin joae, baasonein ichaoha nii Caainne jaun.

¹³ Inara belaihireniha Cana Coaunera coitucuruhine coaa nii que nererojoeaache. Coatiha enaacha inaraacha coarai inerinaainta canejeraauru. ¹⁴ Ohin nitajena rai nenaan janate nii caje cana ichotate, chabana nitajena charanejeein nena ichaonaa que ichaohacachene caina. Nii jaunte cana amute cachauru belaaïn naaonjoaache, inae raotojoein coitucunaa jaun. Chateeinti namute cacha belaine, niite ohin nitaje rai nihane jaun aicheein. ¹⁵ Satiin namute cacha que jaolequiin nenacaaurute leinjiin nechu aansai sonajainein ne. Inarate raotojoein coitucuhin neeiche, nitohanein nechu aansai sonajaain nena, coatiha chabana ichaonaa nitajena charanejeein nena ranaa nainiheï. ¹⁶ Coichana aina cutaain cana belaiha Jesocurisitona jaunte, Cana osa corenia coroso que neteein ohalune coitucuhacache. Nitohanihana jaunte, raotojoein jianacoon ichaoha cana amute cachane caina coreniha itolere necairichanaa abaantaain acauru corootajanein nihacachene caohachae. ¹⁷ Raotojoein ichaohane jaanu que coriqui

siriin niha chunine jana, jataain cairiche inejeein coroatajanera lateein niha leinjiin namute cachane jana tenihanete, aina cutaain Cana Coaunera belainihane jaun aicheein.¹⁸ Cacalabihuru, nainihehi cana ereecha que cana amute cacha belaiha nocoetiin ereein nihacachene. Esinae rauhijiriin cana amute cacha belaichaachene, niicha latei tein belaichaachenete ne.

Chaque necoatoelanaala tonajelanaala Cana Coaunera acatiha nihacachene

¹⁹ Nitohaneein nenaate, esinae rauhijiriin ichaonaa chabana nitajenaa charanejeein nena tera aina esinae nihacachene coitucuha curichaachene, Cana Coaunera acatiha nena bana.²⁰ Chatohanei ichaain nihacachene coreniha cana coulurujiha cana suujuane sainejeeinte, canaacha ichai coitucueraneein ne jianacoon cana tera- Cana Coaunera, Aca itolere coitucueraneein nihane jaun.²¹ Canejeraauru, jana cana suujua cuhane chatohanein baaso ichacaachene coaracaachene jana, chatohanei ichaeniha cacahene, Cana Coauneraacha que jaaequiin nacatiha nerichaacheein.²² Acate satiin canaacha bajai tereein, cana rai naitoonjoan tonoraain, Aca jerihane rijijieein chachai nihacachene jaun.²³ Nitohaneein tonoraain nihacachene coina cana rai naitoonjoante, rai Calaohi Jesocurisito esenetaain, le cacha nichaachene jiniiquiin ita belaiin ichaohacachene coina ne.²⁴ Satiin naitoonjoan tonoraain nenacaaurute, nii naitoonjoan jianena coacuelanaala, aina jiniiquiin neuruhane jaun, acaatonai acaauru aina ichoae. Nitohaneinte cana aina ichaohane coitucuhacache, cana que coitucueratiha nii cana rai niicha tei rai Suujuene caje.

4

Cana Coaunera Suujue aina nejeratiha moconajaera suujuene

¹ Aonacuche canejeraneein cacoelaichaauruna caa que erete aonaquiche. Coa Cana Coaunera letono niha nocohetiin inara rai satiin erenacaauru esenetaain nihache. Nitohanein inara coritana jerera nihane, esinae rauhijiriin Cana Coaunera Suujue sirichuruhane coitucuhichene coina coujunajaain coaranaacuche, jataain lanaeniha arajiin caa chauratane que casajeeurune jaun, tabaauru cana Coaunera letononiha nocoetiin ereuruhane jaun.² Nitohanein coujunajaain coaranaaquichenete, esinae rauhijiriin Cana Coaunera Suujue siricha coitucuriquicheein. Satiin, cachaneein turuhin ne-janoaalu Jesocurisitone coitucuhin nenacaaurute, esinae rauhijiriin Cana Coaunera Suujue siricheein.³ Jana nitohanein niha Jesusone coitucunaa jerelanaala nenacaauru, coatiha Cana Coaunera Suujue siririnaain. Leinjiin Curisito aina nejeratena moconajaera suujuete siricheein. Inarate coitucuhin neeiche, inara uricho que bera aonaain naonjoaain neeichene jaun. Nii moconajaera suujuete inae caa chauratane que turuhin ne. Acate Curisito que nejeratena nera cacalabihuru.

⁴ Jana inarate Cana Coaunera Suujue siriin neeichene jaun, nii casajeeuru ichoae inii neeiche. Nii inara suujua cuhane inaraacha siriite, jataain mijiaainetiin ne, caa chauratane que nenacaauru rai tenojoin ichoae jauhecotojoeriin.⁵ Acaaurute jelai tein caa chauratane que nenacaauru neein neure. Nii jaunte raujiain caa chauratane que nenacaauru itolereeicha que ereereecure. Nii jaunte acaauru ere aonaain esenetaain tonoraure acaauru rijijieein caa chauratane que nenacaauru cachaauru.⁶ Jana canate Cana Coaunera caje nena nichaache. Nii jaunte Cana Coaunera coitucuurera, cana ere aonaain tonora. Jana Cana Coaunera coitucuuruhite cana aohana jerene. Niicha cajete nainacaache, “Acate Cana Coaunera Suujue siri. Jana acate casaje moconajaera suujue siri,” naain coitucunaa nainichaache.

Jataain cacha belaiha Cana Coaunerane

⁷ Canejeraauru, coanete cana laurijiracuru, chaen nejelau cachaauru, naonjoainuri belaiin nihacache, Cana Coaunera caje coauneein unaaniha ita belaichaachene coinane jaun. Satiin nitohanein namute cachaauru belaichate Cana Coaunera calaohinein ne. Niite esinae rauhijiriin Cana Coaunera coitucureein.⁸ Chateeinti namute cacha belaine, niite Cana Coaunera coitucue. Cana Coaunera coitucuera, aiha Cana Coaunerane rijijieein jataain cacha belaihanee jaun.⁹ Cana quete jataain cana belaitohane coarate Cana Coaunera, caa chauratane que acaihanejeein rai Calaohi letoaain, nitajenaa charanejeein nihacachene coina.¹⁰ Belaiin cana arihacachene que ainaa tocohaneein cana belaiha Cana Coaunerana jaunte Calaohi letoaelu, cana osa coreniha raajeniha onaa que netihane coina, nabana cana osa coreniha necairichanaa coataa, atiin cana ichoterate cana osa coreniha necairichanaa caje.

¹¹ Aonacuche canejeraauru. Nitohanein jataain cana belaiin niha Cana Coaunerane jaun, coanete cana netonai cana laurijiracuru, nejelaaauru, naonjoain belain nihacache.

¹² Coatiha Cana Coaunera coaraain nihei chunei cacha niqui, nete, ita belaa'in, cana lauri-jiracuru, nejelau cachauro, naonjoain belaihaachene cana aina neree'in Cana Coaunera. Nii cajete cana belaitoha Cana Coaunerane rijijieein ichaohacachene coaracurureein cachaauru. ¹³ Nitohane'einte aina nihacachene jana, acaentonai cana aina nihane cou-junacanu que cana rai Suujue te Cana Coaunera. ¹⁴ Canacaanune, caa chauratane que osa caje cachaauru ichoteratihane coina, nii rai Calao'hi letoaa Cana Inaca Cana Coaunerane coarane'ein caa beebejihacaanu. ¹⁵ Satiin cacha, Cana Coaunera Calao'hineein niha Jesosone coitucuhin berate Cana Coaunera aina ne. Jana Cana Coaunera netonaite, aina neree'in.

¹⁶ Nitohanihane jaunna Cana belaiha Cana Coaunerane coitucuhin esenetaacaanu. Cana Coaunera cana belaihaachene nihane jaun, rijijie'in namute cacha belaihaate, Cana Coaunera aina ne. Jana Cana Coaunerate aina netonai ne. ¹⁷ Nitohane'eine esinae rauhijiriin jianacoo teteriin cacha belaa'in nihacaanune jaun, chaaelai que casilanaala, chaque tonajelanaala nerichaanuhin, inae cacha colulurujuihane coina coaitee turuha Cana Coaunera Calao'hi Jesocurisito bana. ¹⁸ Esinae rauhijiriin cana amute cacha belaa'in ichaohacachene, nihei chaque casiin ichaonaana jaanu. Ita belaa'in ichaohacanete, jaoleneein ne nii cana casataera cana caseteacaeraanu. Jana chaque casiin nihacachenete, cana amute cacha belaa'i ichaohacachene jaun airichaacheein.

¹⁹ Canacaanune Cana Coaunera belaa'in nihacaanu, aca jauriaaneje'in ichoaichaniha canacaanu belaa'in nihane jaun. ²⁰ Chunocoha: "Canune Cana Coaunera belaihu'n," naain iriha natiin, namute cacha belaihihane, acate leinjiin casaje neba ne. Coaracuche nachuhinti, notaracaae neeuruha nii namute cachaaurune saijieein acaauru belairiha. Nii jaun techu, nii amuritoheriin Cana Coaunera belaina nainene, chabana coaraain esenetaehane jaun. ²¹ Jesocurisitote cana rai: "Chateeinti Cana Coaunera belaa'in ne, nii namute cachaauru belaa'in nee'ine," naain cana letoaain cana ratirilu.

5

Canaacha esenetai aina cuaainte moconajaera amiritohacache.

¹ Satiin Cana Coaunera leto'no Mesihasi niha Jesosone esenetaaurerate Cana Coaunera calao'hineein neeurureein. Nii cana inaca Cana Coaunera belaihaate, satiin rai calao'hineein nenacaauru belaihaachene. ² Cana Coaunera belaihaachene esinae rauhijiriinete, cana letoaane jaan icharichaachein. Nii banate Cana Coaunera calao'hineein nenacaauru netonai belaihaachene coitucurichaachein. ³ Cana Coaunera belaihaachene, nii cana letoaane jaan tonoraain rijijieein chaachacaane ne. Niheichu coatiha caaintai ichaonaa nihein nii naitoonjoan. ⁴ Satiin Cana Coaunera calao'hineein nenacaauru, chauratane que nenacaauru itolere baaso choae ini. Satiin nii canaacha esenetaite cana suujua lararajain cana coroatajane, chauratane que nenacaauru cana que nejeratenacaauru amuritorane'in nihacachene coina. ⁵ Cana Coaunera Calao'hineein niha Jesosone que jaaequiun nenaate, caa chauratane que nenacaauru moconajaera leto'nocuru amuritoreein.

Caa nichata laurii erenaate, "Naaonjoaaineinte ne Jesocurisito," naain berane.

⁶ Cau chauratane que niha Jesocurisitone janate, acau que baotisanajoineein neein, coroso que ohin rai coichana jaohalune que, naonjoain que cojunacatenohineein nedaelu. Cana Coaunera suujuete esinaaen nitohanihane coitucuerate cana que. Nii Cana Coaunera Suujuete chabana nohanelanaala cana rai berane'in ne. ⁷ Nichatajaainte neeure rai Suujue que, nii Aca nihane coitucuhin beracuru. ⁸ Nii coitucuhin nenacaaurute, Cana Coaunera Suujue, acau, ichana, naonjoainuri ne. Acaaurute ita suujua rijijieein berane'in neeure. ⁹ Cachaauru, cana rai nii acaauruhacha coarai beebejeeurane esenetana nainichaache niqui. Nete jataain nii amuritorane nelate, "Naa'joaan" naain biha Cana Coaunerane, nii rai Calao'hi que aitohane jaun. ¹⁰ Cana Coaunera Calao'hi esenetaerate, esinae rauhijiriin aitoha Cana Coaunerane rucujueein siricheein suujua cuhane. Chateeinti Cana Coaunera esenetaene, niite casaje tochane'in Cana Coaunera tereein, Calao'hi que aitoha Cana Coaunerane esenetaehane jaun. ¹¹ Nii erenaa cajete cana rai chabana nitajenaa charanejeein nena ichaonaa tiha Cana Coaunerane coitucuhacache. Jana rai Calao'hi Jesocurisitote nii ichaonaa chabana satonoelanaala nena terane'in nena ne. ¹² Chateeinti Cana Coaunera Calao'hi esenetaain ne, nii netonaite chabana ichaonaa nitajenaa charanejeein nena rareein. Jana Cana Coaunera Calao'hi esenetaate raenereein.

Niicha letoai satonotihane rai acaauru suujuatiha Joanne.

¹³ Cana Coaunera Calao'hi esenetaera niquichene raina caa caritiin laenareeunni, ichaonaa chabana nitajenaa charanejeein nena raerane'in neeiche inara netonaine coitucuhichene coina.

¹⁴ Cana Coauneraacha quete jaaequiin nihacache, jeriha rai Suujuene rijijieein caje cha bajaain nihacachene cana rai nii canaacha bajai teraneein nihane coitucuhacachene jaun.

¹⁵ Nii caje cha bajaacachene aonaa Cana Coaunerane coitucuhin nihacachene rijijieein techu, cana rai nii canaacha bajai terichaaaine coitucuhin nihacache.

¹⁶ Osa que nesarujuiha chunei cana nejerane coara chuneine, rai Cana Coaunera bajaaine. Aihate jianacoon osa caje teeine Cana Coaunera, jataain nitajena jaanu osa tabai nenihane. Jana nitajena jaanu que, jataain osa tabai que nesaruhin nei nihane, coa rai Cana Coaunera bajaache. ¹⁷ Satiin itolere osate baaso neein ne. Nete ne cacha itajeranune lanaala nena osaa.

¹⁸ Saain canate, inacaneein teein Cana Coaunera coitucuera, inae osa que nesaruna nainenihane coitucuhacache. Inae Cana Coaunera Calaohi que beraichaaain nihane jaun inae dadanaa nainihe moconajaera. ¹⁹ Canate Cana Coaunera caje nena nichaachene coitucuhacache. Jana caa chauratane sacutaain nenacaauru Cana Coaunera coitucuruHITE satiin moconajaera bijiu neeure. ²⁰ Chaen techu rai Inaca Cana Coaunera coitucuhin nena caina turuhin cha coitucuhin nihacachene jaanu teein cana que rai Inaca Cana Coaunera esine neein nena coitucuerateein nihalu rai Calaohi Jesocurisitone coitucuhin nihacache. Nii jaunte, nii esine neein nena rai Calaohi Jesocurisito aina ichaohacache. Acate Cana Coaunera esine neein, ichaonaa chabana nitajenaa charanejeein nena teraneein ne. ²¹ Cacalabihuru caohachaaain necoeraain neeuche, nabana inara coritana coaacuruha nechu aansaineein nenacaauru, Cana Coaunera letononiha nocoetonacaauru casajeurune coataa.

Joaancha letoi coroataja

Ichaonaa rauhi aina ita belaiin nihacane

¹ Canuna, Cana Coauneraacha janijineein rai ita taojiaain coroaeraneein neiniquichene bichauhenaneein, inara rai caa quiricha laenaain letoaaun. Jataaine casuujua aina cutaain inara belaihun. Coatiha canuhacha nii inara belaihaaun. Satiin nii canaacha esenetai ichaonaa nitajenaachara tera esenetaeraaurute inara belaihure. ² Ichaonaa chabana nitajenaa charanejeein nena tera coitucuchene corenihane inara belaiin neeun. Nii ichaonaa niicha tei cana suujua cuhane nenaate cuu niha cureein, nirijieein inoaelu netiin nitajenaa charanejeein. ³ Atiin cairichaaajoaain inara coaraain inara belaiin inara coroatajanemiin Cana Coaunera, rai Calaohi Jesocurisito aina.

⁴ Jataaina rachoojoeun, jeriha Cana Coaunerane rijijieein caohachaaain ichaauruha inara caje nenacaaurune jana erunajaanune jaun. ⁵ Aonacuche quiiha belaihuri canejeraaurune caa que inara rai aite, inara laurijiracuru, nejelauru cachaauru, naonjoain belaiin ichaaoche. Coatiha niqui ena ecoona cana letoaa Cana Coaunerane jaan nihei, jeelai inoaelu caje coauneein cana letoaa Cana Coaunerane jaan quene, aitiin caa inara rai laenaan. ⁶ Nii cana letoaa Cana Coaunerane jaante, belaiin neein ichaohacachene jaan ne. Nii nunuhe caje coauneein aitoa Cana Coaunerane aonaquichene rijijieein ita belaiin ichaaoche.

Cachaauru coritaa amuhemuhenaacauru

⁷ Caa chauratane sacutaainte amuhemujueure nechu jataain casajeeuru cacha coritaa. Acaaurute itolere que nelatei cachaneein cau nejanoaain turuhalu Jesocurisitone esenetaain coitucunaa jerecurene. Nitohaneein ichaonacaaurute, Jesocurisito que nejeratanaanein ichaoruhane jaun, aihure. ⁸ Coaracuche, nabana inara coritaaain neeuruhane nii esenetaain neeichene, joenreein nitajiha inara relaacaanune jaanne coataa. Aihute coreniha inara rai nii cainaain neeine Cana Coaunera. ⁹ Chateeinti, cacha relaalu Jesocurisitona jaan edaa cuaain cacha relae. Niite Cana Coaunera coitucuenihane jaun aicheein. Chateeinti, jerichanetoejin rauhijiriin aitoa Jesocurisitone rijitoejin cacha relae. Niite Cana Inaca Cana Coaunera coitucuhin, nii Calaohi netonai coitucuhana jaun aicheein.

¹⁰ Jana, caa caitono tocohanelanaala rauhijiriin cacha relaelanaala, nejelauneein cuaain cacha relaeraneei, inara rene turuhane, coa inara loreri asaae raache. Coachu tonaain rai irihache. ¹¹ Chateeinti, rai ereein loreri asaae raain ne. Niite nii baaso turuaane ujuihoneein nereein.

Satononejeeinne caa inara rai aitoreeunni.

¹² Banejelanaalate ne inara rai irihanune jaanu niqui. Nena quiricha cuhane cuaain aitona jereneeun. Nii jaunna inara rene turuha unaa jeretoon caraajenihane. Inae turuha uhanune banana inara rai beebereeeunni, inara netonai nii coitucuhin neeichene, jiniiquin raotoejin rachoojoein nena coina.

¹³ Cana Coaunera rai ita taojiaain Cana Coaunera bajaaurera aina nenacaauru- janijiin Cana Coaunera ranojoinunru inara nejeraaurute saain inara coaacure.

Joaancha letoai nichataja

Caiho coroaeca Joanne

¹ Canu inara bichauhenaneeinne, caa quiricha laenaain letoareunni jataain esinae rauhijiriin quiicha belaa Caiho rai.

² Cana Coaunera coreniha quiicha belaa Caiho, icheina Cana Coaunera bajaau ichorataanihane, nii ena caohatiin jeriha rai Suujuene rijijieein neeine tocohaneein raotojoeein raurohin neeine coina. ³ Jerichanejeein caohachaain rauhijiriin ii suujua corelanaala Cana Coaunera aitoonjoan tonoraain neeine beeuruha cana nejeraauru tabaauru turuhinne jaunna, nii coitucuhin jataain rachoojoeun. ⁴ “Esinaete chuhisi aitho Cana Coaunerane tonoraajeein neeure Cana Coaunera coreniha cacalabihuru,” naaina jataain rachoojoeun.

⁵ Casuujua aina cutaain quiicha belaa, jataain caohatiinte erenaa tonoraain nii cana letoaa Cana Coaunerane jaan ichaain neei. Leeochaauru cana nejeraauru coroatajaneein, nii coriajai caje uhin turunacaauru cana nejeraaurune maajeein coroatajaneeine jaunte, jataain jelai amuritoheriin caohacha ichaai. ⁶ Nii jaunte, turuhin satiin aonajeeuruha Cana Coaunera ranojoneein nenacaurune jana, jataain acaauru belaa caohatiin ichaain neeine beebejeure. Atiin chaelai latecuruha namuna jaan raine quene acaauruhacha latei teeu, jeriha Cana Coaunerane rijijieein. ⁷ Acaaurute Jesocurisito que erenaa beebejena que amihanenaa ichaai nii ure. Coatiha acaauru coroatajanena jerecuruha Cana Coaunera coitucuhichurune jana jerecuruhi. ⁸ Nii jaunte, cana itolere que acaauru coroatajanichaachene caohachae, aina raotojoein abaantaain Cana Coaunera ere beebejeuruhane coina.

Baasoneein icha Diotrefesine jana, caohacha ichaane coaratiha Demetirione

⁹ Cana Coaunera rai ita taojiaain Cana Coaunera bajaaurera raina leinjiin quiricha laenaain letoaaunlu. Nete cocoaainohineein nihacaanune ere tonorana jerene Diotrefesi, acaacha cacha letoaaane rautatohane jaun. ¹⁰ Chaente jataain casajenetiin, nechu jataain joanreein canacaanu ere rochoin canacaanu irijiaa. Nii jaunna rautaenihaacaanu. Chaen jetaote, Cana Coaunera coroaecuruhane coina ita taojiaauruhane jana turuuruha cana nejeraaurune, enooruhane caohateein sitanajae. Chaen jetaote, niha cotijiaain ranajaerane caohate. Niina jataain rautaenihanune jaun, inae turuha uhanune bana cotijiaain rai aitoreeunni.

¹¹ Aonaaun canejera. Jiaonriha ii netonai, nitohanein baaso jeloon ii suujua cuaain neeine. Caohachaacha que ii suujua coaraain neeun. Caohacha ichaera cachate, Cana Coaunera aina nereein. Jana baaso ichaera cacha, Cana Coaunera aina nerinaain. ¹² Satiin cachaaurute caohachaain suujua coara cachaniha Demetirione beeure, esinae rauhijiriin caohachanejeein nihane jaun. Canacaanu netonainechu caohachanijihane bihacaanu. Iite chabana nohanelanaala irihacaanune coitucuhi.

Niicha laenai quiricha satono tiha Joanne

¹³ Jataainte ne banejelanaala ichei irihanune jaanu. Nena quiricha cuhane cuaain ichei aitona jereneun. ¹⁴ Nii jaunne ena ichoharaa unaa jereun, caraajenihane ichei aitocaaunne coina.

¹⁵ Chaque tonajelanaala raotojoein neeun. Satiin cana belaichaaaurute ii coaacure. Atiin, “Inara coaacuruhajera,” naain nii cuu nenacaauru cana belaichaauru rai beeu.

Jodasiicha letoi

Inara coaaucaun

¹ Jesocurisito cachaneein Saantiaao nejera Jodasi nihanunena caa quiricha laenaun, Cana Inaca Coaunera niicha jereineein niicha cotihacuri- Jesocurisito berainojoneein nenacaauru rai. ² Cairichaaajoaain inara coaraain inara coroatajanemiin Cana Coaunera, leeochoaauru aina jiniiquiin ita belaaïn raotojoeein neeinchene coina.

Nechu jataain nohanenaa que inara relaaureraauru (1Fd 2.1-7)

³ Jataaina niqúi inara aina jiniiquiin cana ichoterateraneein nenea que cuaain laenana jereenlu niqúi inara rai, canejeraneein neeinchene jaun. Nete laen jataain ena caohachae inara rai laenacaauune, Cana Coaunera cachaneein neeichene jianelanaala, canaacha esenetai esenetaain neeinchene coina. ⁴ Inae Cana Coaunera Quiricha cuhane besihalune rijijieein, inara aina neeuruha nechu jataain nohaneein cana relaaureraauru, caseteco coaracuruhane rai nenacaaurune coitucuhanune jaun. Acaaurute jataain necha aansai cachaauru ne. Necha jataain cana belaiha cana rai Cana Coaunera tenojooneein nenea aasaeraneein nenacaauru ne. Chaen techu cana eroraneein nenea- Cana Curuaanaa Jesocurisito coitucuha nocoetelanaalane maajejin aihure.

⁵ Inae niqúi coitucuhiche inara, nena nacoaauneein inara rai benaa jereun, Egipto caje coitucuurera Isaraeli cocoaichacuru rocokane baihate, esenetaaurui cachaauru itajelu Cana Coaunera. ⁶ Coaracuche nachuhinti coujurihu Cana Coaunera letononeein nenea tocohaneein neeurenihalu anjeraaurune jaun, charijibana satonoein cana relaaureraauru nenea nocoeha tabai jana neeuruha, satiïn rucuheca Cana Coaunera que tihanereen tiaaine. ⁷ Nirijieein techu ailu Sodoma, Gomora, naonjoainuri cocoaichacuru aina curuaequuin, rohan nenacaauru neseuru cocoaichacurune maajejin, nejelau ene aina ichaohin, ajenaacha que namuritiin, namute quicha aina ichaojeraquuin naonjoaunrelu, nitohaniha cana ichaone que airijiin. Nii jaunte charijibana satonoein cana relaaureraauru nenea usihanaun caseteco coaracure. Niite satiïn cana suujua coaraain, que nainain ichaohacachene coina ailu.

⁸ Nitohanein inae coitucuruha sainejeeinte, nii inara rene turunacaauru cachaauru, nechu joaereen raaje osa que jaberoco asaajein, sini anuu caje cha coitucuha nocoetiin cachaauru relaain, Cana Curuaanaa Jesocurisito nocoje chanuhin, acaauru amurijiriin cocoainacainein nenacaauru quene maajejin mainajejin ereeure. ⁹ Coaraanachuhinti nenacanein Moisesa jaberoco amanaa jeriha moconajaerane jana, nii tonaain bathin, que baasonein ereein nocoje chanunaa coacuelanaala, raujiaain acateein: “Ii suujua raujiaaine Cana Coaunerara,” naain nihalu moconajaera rai anjeraauru curuaanaanein nenea Miqueline. ¹⁰ Nete niritiin erenea nainiha cacha natiin, niicha coitucuhi que nihanatiin ereein neeure cachaauru. Nechu jataain leinjiin ataebinae rijijieein neein, nitajia acaauru jaberocone coina, jaberoco teeure.

¹¹ Jataainte cairichaaajoaure, aihalu Cainne rijijieein ichaauruhane jaun. Aihalu Balaam aina Corene rijijieein coriquiicha que coaacuruhane jaunte, Cana Coaunera sacuuruhane jianecuruha erenea tonoraelanaalane jaun nitajeraï neeunre. ¹² Ita belaaï-huruhane jaa beseta bitoaaiche jiniiquine jaaunrute, nechu jataain inara rai nocojenaana tiha, inara aina lenoneein acuu cohin rachoojoein naonjoaunre nocojelanaala, nii chuni sinaa coacuelanaala. Cacha beraicha niha nocoetiin churute aihure. Nete nii chuni berailanaala, nechu jataain jaberocohacha beraihure. Acaaurute nii conacainelanaala nenea acuu rijichure. Aiha temule inaacane cojoanonaa bana, niaaelanaalane rijijieinte neeure. Chaen cojoaisi aina curuataain enuha rocuhin jaohacane rijijieinte neeure. ¹³ Enaachate baaso ichaa cucuana cuhane fichafichanaane rijijieein, chunijihun nihanatiin baaso ichacure cojelanaala. Chaentechu sona nalu rijijieein mituhin janoaajejin cuujeein, jaiti cunaaju turuelanaala, nocoenaanun nitajia arasijiene rijijieein nitajihacuururein nocoenaanun acaauru netonai.

¹⁴⁻¹⁵ Chaen techu nitohaneerurichaain nii cachaaurune que aitoroatiha Cana Coaunerane jaun, Adaan que jauriichuru baiha, acaauru caaunsiin ineein nenea- Enoco netonai jetao: “Satiïn nere tonoraeraauru cachaauru janijiin raain, jataain necha aansainein ichaonacaauru, naansaine aina cuhaain nocojenaana charaneein, osaacuruhane jaun naansaine caun que baasonein erenacaauru casetecaain itajenajaane coina, araaï oaraancaneï rai nere tonoraeraauru anjeraauru uhaain uha Cana Coaunera Calaoï Jesocurisitone janane coaraun,” naain belu beratihacana Coaunerane jaun. ¹⁶ Chaen

techu acaauru cha coitucueraniha nocoetiin, satiin que nererojoecaain, satiin que mai-hajeein ereein, niicha jereeicha que coaacure. Nechu jataain cacha que niicha jerei ichacuruhane coinaachate, cacha rai raotojoein ereeure.

Cana Coaunera coitucuurera rohecaeraauru

¹⁷⁻¹⁸ Canejeraauru, inara rai: “Cana janonaa satonoelalaje raitereerein, nechu jataain baasoneein suujua letonohacha ichajeein ichaonacaauru cachaauru,” naain inara rai beeuruhalu Cana Curuaanaa Jesocurisito rai afosotoorune coaacuche. ¹⁹ Acaaurute ita caje neleruhin niha cachane jereein, nechu jataain suujua letono rijijieein ichaohin ichacuruhane jaun, Cana Coaunera Suujua sirichurenihane jaun aihure.

²⁰ Nete inara, coujurihu Cana Coaunera esenetaeraneein, rai cachanein Cana Coaunera Suujue que suujuequiin, Cana Coaunera bajaebajajeein neeiche inarane caohachaera cacoelaichanein nenacaauru canejeraauru. ²¹ Cairichaaajoaain inara raain, inara belaaain nihalune rijijieein ichaohin, chariji bana satonoelanaala nena tiha Cana rai Cana Coaunera Calaohi Jesocurisitone cohajeein neeunche.

²² Atiin cairichaaajoaain nii esenetana jeriheeichuru coaraain neeuche. ²³ Nabana nitajeeuruha usi tabai jana nii esenetaichurune coataa, cairichaaajoaain acaauru coaraain, tabaauru ichoteratecuche usi tabai caje, acaauru que nocohalajiin, jataain baasoneein ichaohin nichao aasajeein neeuruhane jaun.

Raotojoein rachoojoein neeuche

²⁴⁻²⁵ Acaihanijin cana ichoterateranein nena Cana Coauneraachate, inara beraicheein chatohanein baaso ichaain neeinchene coataa. Nii chaeloon baasoneerilanaala, aca Cana Coaunera nihane acatiha rachoojoein turuhin neeinchene coina. Jauriaa caje coauneein nii chariji bana satonoelanaala, aca itolere que laraajiin cocoinanacainein niha Cana Coaunerane coitucuerateein neeine Cana Curuaanaa Jesocurisito. Nitohanemiin.

Jesocurisitohacha Coaratei Afocarifisi

“Naaonjoanrichaain,” naain coaratiha Jesocurisitone

¹ Caate, inae nichuuntaa nitohanerichaaainene jaun rai cachaneein nenacaauru que coaratiha rai Calaoihi Jesocurisito aina cuaain Cana Coaunerane jaa ne. Nii jaunte rai nere beraneein nena Joaan nichaaunne rene, rai nere bera anjera letoae Jesocurisito, canu que niicha coaratei coaratiha nii anjerane coina. ² Nii jaunna, canu que coaratiha Jesocurisito aina cuaain Cana Coaunerane rijijieein, esinae rauhijiriin nii coaraneein coaracaunne rijijieein laenaan.

³ Nerausiaecururichaaain caa Cana Coaunera beratenojoin reretaera aina aonaain caa laenanohineein nihane rijijieein tonoraain nenacaauru, inae ichuunejeeoriha nitohanerichaaainene jaun.

Caaunsi laurineein Jesocurisito ranojoneein nenacaauru iclesiacuru rai laenaa Joanne

⁴ Asia batane que caainsii laurineein Jesocurisito ranojoneein nenacaauru iclesiacuru raine canu Joanneein caa laenaan. Raotojoein neeichene jaanu tein neeuruhine-nii nunuhe caje coauneein neein- ena acaneein neein turuha uhenei neein nena Cana Coaunera, rai nelaurianajaan- *trono* acatiha caainsiineein suujuenein nenacaauru aina, ⁵ chaen esinae rauhijiriin, aca jerihane rijijieein neein nere beraneein nena Jesocurisitone maajeein. Acate jauriaanejeein ohane caje ichanaelu. Nii jaunte, satiin chauratane sacuritaain nenacaauru curuaanaacuru curuaanaanein ne Jesocurisito. Nii Curisitote jataain cana belaitohane jaun, rai coichana aina cuaain osa caje cana ro-coelu. ⁶ Nitohanein cana teente, jelai tein rai cachanein aihuruhalu saseredotecurue rijijieein- rai Inaca Cana Coaunera rai caohacha icharanein- niicha jerenohin ichacaachene coina cana tein nelu. Aihana jaun Cana Coaunera necaohacha aina, itolere niicha ichana nainei itolere bana Jesocurisito rainein neeine. Nitohanemiin.

⁷ Inae nacoauneein dede sacari jana uhin fauha uha Curisitone janate, satiin coanojoinereein.

Nii sohin jaoereraluniha natiinte coaraa cuurureein.

Nii jana caa chauratane que laurihu laurihu ichaonacaauru cachaaurute, chanaa cuurureein coreniha.

Aiha nitohanerichaaain.

⁸ “Canune nunuhe caje coauneein itolere coauneranein satono que tiaain acaneein neeun,” naa Cana Curuaanaa Cana Coaunera- itolere curuaanaanein turu rai nena.

Jataain caohacha que necaohachaain necoaratiha Jesocurisitone

⁹ Canune satiin inara nejera Joanneeun. Jesocurisito corenihate, canu nejeranein neeiche. Nii rijijieein techu, jiniiquiin coujunojoneein necarichanaa abaantaacache, laraajiin cana coroatajaniha Cana Coaunerane jaun. Nitohanihane jaunne, Cana Coaunera- aacha jerei Jesocurisitohacha coituceratei beebelijhanene coreniha caseteconeein Patmo cobeneu neeun. ¹⁰ Ecute tomiho cojoanona bana, caniha neeoritoha Cana Coaunera Suujuene jana, canu janori nichaae toniin: ¹¹ “Leinjiin quiricha kuhane iicha corai laenaain, caainsii laurineein Asia batane que nenacaauru- Efeso, Esmirna, Pergamoo, Tiatira, Sardisi, Filadelfia, Laodisea, naaonjoainun Jesocurisito cachanein nenacaauru rene letoaa,” naain mijiaanein toniha carai jaiha rijijieein nena- turoonfeta rijitiin erenaane jana aonaan. ¹² Nii carai erena coaracaunne coina nauiterichaaunne janate, tirichotiin jiquihaquuin ne ecu caainsineein cono nujua- oro caje ichanohin. ¹³ Nii caainsiineein cono nujua- oro caje ichanohin cataaunne cache tocohanein- tija que ujoai cajionequuin, somajain cajione que cajionequuin- nalarijia que ujoaain oro caje ichanohin sintoroon que ichoraane coaraan. ¹⁴ Nii jana rai coutiri ujuite dede sacari tocohanein somajae. Jana, rai notate tirichotiin usi lanaro tocohane. ¹⁵ Nii jana rai tijiaaurute, orono cuhane tucuhacaain ichanohin bronco tocohanein jiquihaque. Nii jana rai nerete, jataain mijiaanein caraturi toni rijitiin tonihane jana, ¹⁶ rai raotono nichajai que caainsiineein arasijie siri biji cuhane. Nii jana rai nujuae cajete mitue jerane jataain ajinaain sabere. Nii jana rai merite, jataain conotiin conoha enotone tocohanein jiquihaque.

¹⁷⁻¹⁸ Nii jaunne coariin tija asae comoon onaa rijijieein. Nete biji raotono nichajai que canu mucuhin: “Jiaonriha casiine. Canune ichaohin itolere coaunaain satono que tiaain

Coauneraneun. Canune niqoi onlu, nene ichanaaun. Inae charijibana orinaaunni. Canune cana asaee nitajenacaauru rai chabi sirihun. ¹⁹ Caa ena nenea iicha coarai laenaain, caa baiha neeninu iicha coarai laenaan. ²⁰ Caa canu biji raotono nichajai que caainsiinei arasiije, chaen caainsiinei cono nujuaneen nenea oro, naaonjoainuri iicha coaraite, charijibana coitucueraelanaala asinojoneen nenea ne. Nii caainsiinei arasiijete Cana Coaunera ranojoneen nenacaauru- iclesiacuru beraihurera anjeraauro ne. Jana nii caainsiinei cono nujua oro caje ichanohinte, caainsii laurineen Cana Coaunera ranojoneen nenacaauru- iclesiacuru ne.”

2

Caainsii laurinei iclesiacuru rai beratenojoin. Caate nii caainsii beratenojoi caje Efesoo Cana Coaunera ranojoneen nenacaauru iclesia beraicha- anjera rai beratenojoin

¹ “Caritiin Efesoo Cana Coaunera ranojoinuri- iclesia beraichaneen nenea- anjera rai laenaau.

‘Aonacuche, caritiinte inara rai laenarate nii biji raotono nichajai que caainsinei arasiije siichaain- cainsinei oro caje ichanohi usi nujua cataaun amunaa: ² Canuna, itolere iicha ichai coitucuhin, caaintatohane niha natiin jianelanaala neeine coitucuun. Chaen nech, nii necha ansaineen ichaonacaauru abaantasineeine coitucuun. Chaen techu, afosotooru niha nocoetonacaauru niha natiin coujuh in coarahine jana aca necurene. Nitohaneente casajenotooruhane coitucuhi. ³ Itolere banate coiinteen jianelanaala jataain canu coreniha necairichanaa abaantaai.

⁴ Nete jauriaanejeen aailune tocuhaneen corajeen quicha jerei icharaneen neneei. ⁵ Aihane jaun, jauriaa aichejetohilune que coacuhin, nii nunuheneen corajeen icharejetohilune rijijieen nacoauneen corajeen quicha jerei icharaneen neeun, jeriha Cana Coaunerane rijijieen. Ainihanena, nii nihane jaa jelai caje, nii cono nujuaneen nenea rulureuni ii caje, nacoauneen Cana Coauneraacha jerei icharaneen ichoaeneene. ⁶ Nete caohacha ichaai, nii Nicolasa sacuureraauru ichanohichuru rautaa in coaraeneene jaun. Canuhetonaichu acaauru ichanohichuru rautaa in coarahaan.

⁷ Aohana jereraauru, caa ereretaain Cana Coaunera ranojoinuru- iclesiacuru rai Cana Coaunera Suujue beratenojoin aonacurumiin. Itolere necairichanaa abaantaain satono que tiaain sacuerate, nii chariji bana sanaachara ichaonaa tera enuha inaa Cana Coaunera nenajaun nenea que lenonereen,’ naain laenaau Efeso beraicha- anjera rai,”

nae nii canu notaara.

Esmirnau Cana Coaunera ranojoneen nenacaauru iclesia beraicha- anjera rai beratenojoi

⁸ “Caritiin Esmirnau Cana Coaunera ranojoinuri- iclesia beraichaneen nenea- anjera rai laenaau:

‘Aonacuche, caritiinte inara rai laenarate nii nunuhe caje coauneen satono que tiaain acaneen nenea- ohalune caje ichanaain nenea: ⁹ Canune jataain necairichanaa abaantaain, cairichainejeen neeichene coaraan. Nete chaque lanaeneriquicheen dedeeu. Chaen nech jataain baasoneen ichei ereeuruha Joriooniha nocoetonacaaurune coitucuun. Acaaurute esinae rauhijiriin moconajaera letono laurineen neeure. ¹⁰ Jiaonriha necairichanaa coariquiine que casiin neeine. Moconajaerate caesero cuhane inara tabaauru enoeraterreen, nii aina cuaain satiin inara coujunojoneen coaanojonequichene coina. Jataainte necairichariquicheen lechoonca janohin. Nete ohichene que tiaaajoaain nirijieen jianelanaala abaantaain sacuhichene, canu nii cainaraanuque chariji bana nitajenaacharanejeen nenea ichaonaa tereunni inara rai.

¹¹ Aohana jereraauru caa Cana Coaunera ranojoinuru- iclesiacuru rai Cana Coaunera Suujue beratenojoin aonacurumiin. Laraajiin itolere necairichanaa amuritiin nenacaauru- coatih ooru baiha nacoauneen ohin nitajerinaain acaauru suujue,’ naain laenaau Esmirnau Cana Coaunera ranojoinuri iclesia beraichaneen nenea anjera rai,”

nae nii canu nae nii canu notaara.

Pergamoo Cana Coaunera ranojoneen nenacaauru iclesia beraicha- anjera rai beratenojoi

¹² “Caritiin Pergamoo Cana Coaunera ranojoneen nenacaauru iclesia beraicha- anjera rai laenaan:

‘Caate aitiin laenaerate nii nujuaae cuhane jerane jataain ajinaain sabere siricha: ¹³ Raotojoeine moconajaera rori rohan ichaohichene coitucuun. Nete atiin caitoonjoa esenetaain canuhacha icharatei ichaquichene jianelanaala neeiche. Niheichu nii canu ere bera Antipas sohin jaaoruhalu, nii moconajaera neseu natiin, canu esenetaain neeichene jianein niheeiche.

¹⁴ Nete neeje ichei baaso, iniha nenacaauru que ichei aitocooaunne jaanu coitucuhine coina. Nii iniha nenacaauru tabaaurute, Isaraeli inoaensihuru relaaan nihalu Balaamne jaacha tonoraain jianena jerecurene. Nii Balaamte baaso que Balac suujuatihane jaun, ecaantooru que banijiaain nenea lenone que Isaraelitaauru coroaatein, itolere osa que sacrueratenajaaine maajein naaonjoenlu. ¹⁵ Chaen techu, tabaauru iniha nenacaauru acaauru relaaan nihalu Nicolasa sacuurerane jaan jianena jerecurene.

¹⁶ Aihana jaun, chajaain ena esinae Cana Coaunera esenetaeranein jeriha Cana Coaunerae rijijiein quiiha jerei icharaneein neeuche. Ainihanena ena inara rene uhin, nii canu ujuae cuhane jerane ajinaai nenea- sabere que acaauru soreeunni.

¹⁷ Aohana jereraauru Cana Coaunera ranojoinuru iclesia rai Cana Coaunera Suujue beratenojoin aonacurumiin. Itolere necairichanaa abaantaain satono que tiaain sacuurera raine chariji bana coaraaelanaala asinojonein nenea manaa que acaauru coroaatereunni. Chaen nechu, nii chariji bana coitucueraelanaala nenea- cacha curuaa siriin laenanohinein leinjiin ajeri somajain nenea tereeni acaauru rai. Nete laen nii ajeri raera, nii curuaa erora coitucureein,’ naain laenaau Pergamoo Cana Coaunera ranojoinuri iclesia beraichanein nenea anjera rai,”

nae nii canu notaara.

Tiatirau Cana Coaunera ranojoinuri beraicha- anjera rai beratenojoin

¹⁸ “Jerichanejeeichu, Tiatirau janijiin Cana Coaunera ranojonein nenacaauru iclesia beraicha- anjera rai laenaau:

‘Caritiinte aitiin laenaerate nii usi lanaro tocokanei notaain- coata lanajai jicharoanohi tocokanei tijiaain nenea- Cana Coaunera Calaohi: ¹⁹ Canune jitariin iicha ichai coitucuun, jataain cachaauru belaaan, iicha esenetai esenetaain, itolere necairichanaa abaantaain itolere ichaaaine coitucuhane. Chaen nechu, jataain jauriaalu amuritoheriin ena caohachaaain ichaaaine coitucuun.

²⁰ Nete neejeen ichei aitocooaunne jaanu, Canu cachanein nenacaauru coritaa, nechu Cana Coaunera coitucueraniha nocoetiin, ecaantooru que banijiaain nenea lenone que acaauru coroaatein, chabana nitohanai osa que nesaruna naineniha cachane saijiein itolere osa que acaauru rohecaaa nii ene Jesabeline abaantaaine jaun. ²¹ Canune niqii Cana Coaunera coitucueranein nihane cojoaun. Nete ainaa jerelanaala, niheichu osa tabai que nesaruhane jianena jerene.

²²⁻²³ Nii jauna, nii ene cunaitaan bereecurune maajein ateinareeunni. Chaen nechu, nii ene aina ichaojeraquii neeuruhane jianelanaala nenacaauru ateinaain, jataain necairichanaa tabai que cairichanajareeunni. Nitohanein ichacaunne bane, suujua cuhane cachaauruhacha coacuhi coitucuhane que nainaa cuururein satiin Cana Coaunera ranojonein nenacaauru iclesiacuru. Jana inara raine, le cacha cachanequichene rai, inaraacha ichanohin rijijiein inara rai tereunni. ²⁴ Nete laen inara Tiatirau neinequichene, nii relanajaain neeuruhane jaan moconajaera suujua asinojonein nenea coitucuhin tonoraain neneeichene, nihei nii que tonaain inara rai irihanune jaanu. ²⁵ Aihana jaun, turuhanune reentiaain jerichanejein sacucuche jianelanaala.

²⁶ Itolere necairichanaa abaantaain satono reentiaain canuhacha jerei ichajein sacuureraaurune cocoinareeunni, lauri lauri nenacaauru cachaauru curuaanaanein neeuruhane coina. ²⁷⁻²⁸ Charijiein teinti canu cocoinaain nelu Ofa Cana Coaunera, nii rijijieine inara cocoinareeunni, lauri lauri nenacaauru cachaauru curuaanaanein neeichene coina. Nii banate coata caje nenea otiha que erenea tonoraaelanaala lauri lauri nenacaauru tuteneriquichein, darohe tutenecuruhane rijijiein. Chaen nechu nii choae tacaain janonaarai mitunaa arasijie tereuni acaauru rai.

²⁹ Aohana jereraauru, caa Cana Coaunera ranojoinuri iclesiacuru rai, Cana Coaunera Suujue beratenojoin aonacurumiin,’ ”

naain laenarate nii canu notaara.

3

Sardisihu Cana Coaunera ranojineein nenacaauru iclesia beraicha- anjera rai beratenojoi

¹ “Caritiin Sardisihu Cana Coaunera ranojoinunru beraicha anjera rai laenaau, naain laenaerate nii caainsiinei Cana Coaunera suujue aina caainsiinei arasijie siricha:

‘Canune jitariin iicha ichai coitucuun. Ichaohate niqui ii beeure. Nete inae ohi. ² Aihana jaun, itolere que caohachaaain nainaaain nii cautenacaauru lararajiaau. Inae ohin nitajeeuruhane raite neeure. Chaen nechue esinae rauhijiriin Cana Coaunera notaracaee, caohachaaain iicha ichai ichaain neneeine coitucuun. ³ Nii jeriha Cana Coaunera rarijijieein, caohachaaain ichaohin neeine coina nerelaailune coacuhin- nacoaauneein caohachaaain ichaao. Canu jerichaaune rarijijieein, itolere que nainaaain caohachaaain ichaeneeine ne, coitucueniha cachane jana turuhin basijiauha asijiautone rarijijieein cha coatejeneeine jana turuhin ii casetecareeunni.

⁴ Nete nii Sardisihu neeure corootajajeein chabana cajione calanoajelanaala nenacaauru. Acaaurute cajione somajai jiaain cajiniichaaain amuhemuhecurureein, nitohanein neeuruhane coina nelatecuruhane jaun. ⁵ Itolere necairichanaa abaantaain, canu jerichaaune rarijijieein nenacaaurute, nitohanein cajione somajai que necoreeteurureein. Nii choae tacaainchu, canu quiricha caje acaauru curuaa elonarinaunni. Chaen nechue, canu Inaca, rai anjeraauru, naaonjoainuri acatiha teein acaauru coitucureuni.

⁶ Aohana jereraauru, Cana Coaunera ranojoinuri iclesia rai Cana Coaunera Suujue beratenojoin aonacurumiin,’ ”

naain laenarate nii canu notaara.

Filadelfiau Cana Coaunera ranojineein nenacaauru iclesia beraicha- anjera rai beratenojoi

⁷ “Caritiin Filadelfiau Cana Coaunera ranojineein nenacaauru iclesia- beraicha rai laenaau:

‘Caate aitiin laenaerate nii Rabiri rai chabi siricha- Cana Coaunera esineneein nena. Acate acuujuua jaracaane, nii chuni funaa nainene. Jana acuujuua fuhane, nihei chuni joaracaera. ⁸ Canune jitariin iicha ichai coitucuun. Aonaau, ii raine joaracanojineein canu acuujuua siricheunni, nerinaain chuni funaa nainera. Jataain laraajin neeineque airijiinte, quere tonoraain quiiha jerei icharaneein neei. ⁹ Canune ichareeunni nii nechue moconajera rai cacha raeraneein nenacaauru- nii Joriooneeuruhane que airijiin Jorioonihana nocoetonacaauru- casajeeuru itiha asae neseonriaauruhane coina. Nii banate, jataain ii belaitohanune coitucuha cuurureein. ¹⁰ Esinaete rauhijiriin, itolere bana caitoonjoan tonoraain canu jerichaaune rarijijieein neei. Nii jaanne, inae cojunojinecuruhane coina, satiiin colurejenojinecururichaaain caa chauratane que nenacaaurune bana, ii beraicheeunni chatohanein teraaine coataa.

¹¹ Enane nacoaauneein turureeunni. Aihane jaun, caa ena neeine rarijijieein jerichanejeein sacuu, nabana chuni ii que banijiaain nena ruluhin raane coataa. ¹² Itolere necairichanaa abaantaain sacuureraaurune, Cana Coaunera loreri banesijianein tihanune, nii chariji bana satonoelanaala caje mituelanaala ecu neeureein. Chaen nechue, acaauru jaberoco que teein Cana Coaunera curuaa laenaain, dede caje ena nena Cana Coaunera nenajan Jerosaleen curuaane maajeein laenareeunni, acaauru jaberoco que teein. Chaen nechue acaauru jaberoco que teein ena nena canu curuaa laenareeunni.

¹³ Aohana jereraauru, Cana Coaunera ranojoinuri iclesia beraicha- anjera rai Cana Coaunera Suujue beratenojoin aonacurumiin,’ ”

naain laenarate nii canu notaara.

Laodiseau Cana Coaunera ranojineein nenacaauru iclesia beraicha- anjera rai beratenojoi

¹⁴ “Caritiin Laodiseau Cana Coaunera ranojineein nenacaauru beraicha- anjera rai laenaau.

‘Caate aitiin laenarate nii Cana Coauneraacha ichai coaraneein, nohanelanaala beranein itolere Cana Coauneraacha coaunai Coaunera Esine neein Nena: ¹⁵ Canune jitariin iicha ichai coitucuun. Bajianachuhinti canu jerichaaune rarijijieein, corajeein quiiha jerei ichaeneei. Jana ainihane corajeein moconajeraacha jerei ichaeneei. ¹⁶ Nete quiiha jerei corajeein ichaelanaala, niheichu moconajeraacha jerei corajeein

ichaeneene jaun, nii chaneein neneei. Nitohaneein ajajainein niheichu, jelajeri-lanaala, naajoaain neeine jaun, chanein neneine jaunne ii naraareeunni canu ujuaae caje. ¹⁷ Iite niqiu Inae jataain raotojoein nihanu cha latejelanaala, inae cao-hacha ichacaune jaun, naain ereei. Nete jataain cairichaaajoai, cairichanojoneein aiha leinjiin cairichai cha colane nenea rijijieein neein- maosa rijijieein neeine jaun. ¹⁸ Nii jaunne ichei aitoon, canu caje mocohin tucuaconohin oro coreteeine coina. Nii ba-nate esinae rauhijiriin canu jerichaaunne rijijieein neein, aiha leinjiin cairichainejeein cha colane nenea rijijieein neeine caje, cha caohacha ichaain, caohachaain chaachaain neeine coaraain neriquiin.

¹⁹ Canune satiin canuhacha belaa canu cachaauru baaso ichaain neeuruhane coara-caaunne, acaauru cotaain acaauru suujuatein cairichanajaaun. Aihane jaun, nii baaso ichajein neeine jianelanaala baasonein jerichanejeein sacuhinene ii cairichareeunni. Aihane jaun, chajaain ena caje coaunein nunuhetein jeriha Cana Coaunera rijijieein ichaao.

²⁰ Aonaaun, canune itolere bana acuujuua beraicha rijijieein acuujuaniha neein inara cotijiaaun. Chateinti bajaee bajaecaunne aonaain canu raain ne rai suujua cuhane, nii ainane jiniiquiin lenonerichaanuhin.

²¹ Chateinti itolere necairichanaa abaantaain jerichanejeein jianelanaala sacue, nii raine canu rohan nelauriaane jaanu rori tereeunni. Charijieein teeinti, itolere necairichanaa abaantaanune jaun, canu Inaca Ofa nelaurianajan rori ichoae jiniichaain nelauriaaun, nii rijijieein.

²² Aohana jererauru Cana Coaunera ranojoinuri iclesia beraicha- anjera rai Cana Coaunera Suujue beratenojoin aonacurumiin,'”

naainte laenarate, nii Cana Coauneraacha ichai coaranein nohanelanaala beraneein-itolere Cana Coauneraacha coaunai coaunera esine neein nenea.

4

Dedeeu Cana Coaunera coroaecuruhane

¹ Niritoha caraine baiha dede coaracaun jabatoroaainne janate, joaracaeratihanein ne cana dede bacuujuua. Nii janane, jauriaanejeein leinjiin jaiha rijijieein nenea- toroofeta rijitiin tonihane jana aonacaunne janate:

“Chajaau cajiha iniha uune, caa baiha nitohanein airichaaaine coarate ii quete coaraaicha,” naain carai toni eheona.

² Nii rijieeoritiin, caniha neeoritoha Cana Coaunera Suujuene janane, dedeeu jataain caohatiin nelauriananaja rori- *trono* coaracaunne janate, ecu nii nelauriananaja rori-*trono* ichoae lajuuae leinjiin. ³ Nii nelauriananaja rori ichoae nenaate, ajeri jataain caohati colohin nenea- jaspe tocohanenihane cornalino tocohaneein jataain caohatiin colohe rai jaberoco. Nii nelauriananaja rori tinonoritiinte, tinohanre leinjiin iino, jataain conotiin beraurosihojoaain colonaa esmeralda tocohaneein. ⁴ Chaen nechu nii nelauriananaja rori- *trono* tinonoritiin niha jataain caohatiin coroata choonca jenaain rori caohachaaaurune jana coaracaunne janate, ecu nichoae neeure coroata choonca jenaain ichauhenaauru, somajaain cajione que cajionecohin, oro caje ichanohin comai siriin. ⁵ Nii rori- *trono* cajete, jataain mijiaaenein mitue jiacano, erenaa, arara, naaonjoainuri. Nii janate, nii rori acatiha lanalanaque caainsinein siricho. Nii caainsine lanalanaqui sirichote, nii caainsine Cana Coaunera suujuenein ai. ⁶ Chaen techu, nii rori- *trono* acatiha cucuana baca tocohaneein, jataain ajiarojoeritiin asaun tiaain jiquihaquin inanacae. Nii nelauriananaja rorihuru cataaun nenea rori tinonoritiinte ne, jenaain cacha tocorijanein, janori, nacatichai, naaonjoain jeloon notaacoain. ⁷ Nii leinjiinte aain tabai- leeon tocohane. Leeochate jana, baca curuaanaa toro tocohane. Jana nii acaauru nichatajate leinjiin cacha tocohane. Jana acaauru nejenate, uujuirii tabai- aquila tocohane. ⁸ Nii jenai jelai rai nichao que ichaohi nenacaaurute, nenainetiin saotanein itarohin, jianacoon, asaun, naaonjoaain acaauru jaberoco nainecojoaain nota sirichure. Janotiin, jiichoo, naaonjoaainte:

“Cana Curuaanaa Cana Coaunera esine,
itolere que laraajin
itolere ichana naineranein nenea,
iite iineein neeilu,
enanetojoein acanein neei-
ineein turuha uriquiin,”

naaure jiiichoo, janotiin, naaonjoaain jianelanaala.

⁹⁻¹⁰ Nii cacha tocohaneein nenacaaurute, acaneein necaohachaain niha- nii rori caohacha ichoae- nii chariji bana ohelanaala nenaane coroaacure. Nii nainihate coroata choonca jenai ichauhenaauru, nii ecu nenacaauru nacatiha neseonriaain coroaajeein, nii rori acatiha acaauru rai comai siheitiin:

11 “Tite esinae rauhijiriin,
canacaanu Curuaanaaneein canacaanu Coauneraneein-
ii necaohacha que iineein neei, larajjiin.
lite itolere coaunaain neelune jaun,
ii jereeine rijijieein necoaunaain nihacoaelu,”

naaure coroaecuruhane naineein.

5

Quiricha laenanohineein nena aina carenero narejeen

¹ Nii janate nii rori caohacha choaae lauheconaa coaracaanne jana biji raotono nichajai que leinjiin Quiricha sichaain lauheque. Nii quirichate retutonohineein, jeranu laenanohineein ne, caainsinei fuera que caohatiin funojoineein. ² Nii jana coaracaanne janate ecu ne leinjiin anjera jataain itolere ichana nainihane que nelateein. Nii anjerate jataain tonijiaain: “Chana jataain nelate que nelateein, caa quiricha fuera beuhin joracanaa naaine,” naain bajae.

³ Nete dedeeu, chauratane tinonocoritiiin, chauratane asaae, naojoaain niha natiin nene chunei nii quiricha joaracaain coaana nainera. ⁴ Nitohaneein neniha chunei nii coina nelateein nii quiricha joracaain coaraain ereretanaa nainera cachana jaanne jataain chanaaun. ⁵ Nii janate: “Coo jataain chanaa. Niha leinjiin nii coina nena- nainera. Acate Joda lauri caje nena Leeon- cana curuanaa inoaensi Rabiri nefoerate ne. Niite nitohanei ichana nainihane coina itolere amuritiin nihane jaun, nii cainsineein nena rai fuera soaain joaracareein,” nae canu rai leinjiin acaauru bichauhena.

⁶ Nii janate, nii nelauriananaja rori caohacha- *trono* aina nii jenaain rai nichao que ichaohin nenacaauru, nii coroata choonca jenai ichauhenaauru, naaonjoaainunri cataaun niha Carenero Narejeen ne jana coaraaun. Nii Carenero Narejeen coaracaanne janate ecu chujuheque, cairichaaain atinanojoinihalune saijieein, Cana Coaunera Calaohi Jesosoneein. Nii Carenero Narejeente, caainsiniha rai jichone jana caainsine rai nota. Niichurute Cana Coaunera suujueneein satiin chauratane que letononeein neeure. ⁷ Nii Carenero Narejeente cutiin, nii rori caohacha choaae raotono nichajai que quiricha sichaain lauheconaa caje quiricha raori. ⁸ Nitohaneein nii quiricha raoriha nii Carenero Narejeenne rijieeoritiinte, neseonriaaure nii Carenero Narejeen acatiha, nii jenaain ichaohin nenacaauru aina, nii coroata choonca jenaain nenacaauru ichauhenaauru. Satiin acaaurute, nenainetiin quitara rijijieein nena- arapa sirichure. Chaen techu, nenainetiin oro caje nena acuu cooruhane jaan- curu nainecojoaain enuha sacari juuaain nena sirichure- nii coroata choonca jenai ichauhenaauru. Nii enuha sacari juujuite Cana Coaunera bajaauruha Cana Coaunera cachaneein nenacaauru jaan neein ne. ⁹ Nitohaneein neeinte ena nena nenatena que nenateein:

“Tite nii quiricha fuera soaain joracanaa naineei.

Ii sohin jaaoruhane janate,

ii coichana que acaauru coreteei,

acaauru ranaa nainiha Cana Coaunerane coina.

Nitohaneente,

satiin caa chauratane tinonocoritiiin lauri lauri neein nenacaauru cachaauru,

lauri lauri nere que ereein,

naaonjoaainunri caje raain,

cachaauru coreteei

acaauru ranaa nainiha Cana Coaunerane coina.

Nitohaneein ichaaina jaunte,

quiricha fuera soaain joracanaa naineei.

¹⁰ Nitohaneente acaauru cocoaainai,

saseredote neein, curuaanaa neein,

naaonjoaainnein neeuruhane coina.

Nii jaunte, satiin chauratane sacutaain curuaanaa neein neeure,”

naain nenatecure nii coroata choonca jenai ichauhenaauru.

¹¹ Nii baiha coaracaanne janate, ecu ereececure arajiin nii rori-*trono* caohacha rohan nenacaauru anjeraauru. Nii baiha nii jenai ichaohin nenacaauru, nii coroatachoonca jenai ichauhenaauru naonjoainuri. Nii janate ecu neeure jataain arajiin oaraanca milloonneein amurijiriin. ¹² Acaaurute jataain tonijiaain:

“Jataainte nelate
nii sohin jaonojoneein nenaalu Carenero Narejeen.
Nii jaunte,
itolere ichana nainihane jaanu,
itolere nerausiajeein nihane jaanu,
itolere coitucuhin nihanu jaanu,
itolere que laraajiin nihanu jaanu,
coasitanojoinihane jaanu,
necaohacha que necaohachaane jaanu,
coroaaenojoneein nihane jaanu,
naonjoaain raeraneein ne,”

naaure nii arai oaraanca milloonneein nenacaauru anjeraauru.

¹³ Nii rijeeoritiinne, ereececuruha satiin Cana Coauneraacha coananohine jana aonaan. Satiin dede que teein niicha coaunai, atane que teein niicha coaunai, nii baiha satiin cana temurau cucuana cuhane nenacaauru, atane cuhane nenacaauru, naonjoaainunri Cana Coauneraacha coaunai ere aonaan.

“Nii rori choae lauheconaa,
chaen nii Carenero Narejeen, naonjoaaihunrite,
coroajoneein aca neein
necaohacha que necaohachaain nelate que
nelatein neeuruhane jaanu teeure,”

naain ereececure.

¹⁴ Nii janate, “Nitohaneein neeine,” naaure nii jenai ichaohin nenacaauru.

Nii jana, nii coroata choonca jenai ichauhenaaurute, nii Carenero Narejeen acatiha neseonriaain coroaacure.

6

Caainsine fuera

¹ Jaurihanejeein, leinjiin fuera joracaa nii Carenero Narejeenne jana coarajihanune janate, nii jenaain ichaohin nenacaauru caje leinjiin ere arara rijitojoaaintiin tonijiaain toniin: “Chajaau cajiha,” naane jana, ² coaracaanne janate ecu leinjiin cabario somajain choaae lajuuae leinjiin cacha tenuna sijiaain. Nitohaneein comai teeuruha nii cacha raine baihate, amue nii que nejeratenacaauru amuritiin, itolere bana acaauru amuritoeraneein nihane coina.

³ Nii janate, nii fuera que jaurii joracaa nii Carenero Narejeenne jana, nii ichaohin nenacaauru coroataja: “Chajaau,” naane jana aonaain coaracaanne jana, ⁴ ecu mitue leeocho cabario lanajaain. Nii janate nii cabario choaae nelaurianaa rai nelatei teeure, ita sohin ita jaaoruha caa chauratane sacutaain nenacaauru ne coina. Nitohaneinte leinjiin Sabere seeonjoa teeure nii cabario choaae nelaurianaa cacha rai.

⁵ Nii baiha, nii fuera nichataja joracaa Carenero Narejeenne jana coarajihanune janate, nii ichaohin nenacaauru caje acaauru nichataja:

“Chajaau” naane jana coaracaanne janate, ecu mitue cabario jichojoaain. Nii janate, nii cabario jichojoai choaae lauheconaa leinjiin balaansa siichae. ⁶ Nii janate, nii jenai ichaohin nenacaauru caje ecu toniin:

“Le quilojoei aroso rijijieein nenea tiricote corereein le janohin amihanenaa neein. Nii jana, nichata quilojoei aroso rijijieein nenea sebadate corereein le janohin amihanenaa neein. Coa laen erene, bino, naonjoaain aasaeca,” naain toni erenaa nii jenaain ichaohin nenacaauru cataaun toniin.

⁷ Nii fuera nejena joracaa nii Carenero Narejeenne janate: “Chajaau,” nae nii jenai ichaohin nenacaauru caje leinjiin. Nii jana coaracaanne janate, ⁸ ecu ne cabario somajiojoaain. Nii cabario choaae nelauriaain cunaa curuaate Onaane. Nii ichohachaniha unaa caaijie unaate onaa curuaanaa moconajaerane. Nii Onaa curuaanaa- moconajaera raite, chauratane neleru nejena que niicha ichana nainei ichaane jaanu teeure, ita sohin

ita jaaoruha arajiin cachaaurune coina, tabai mijitena caaun ooruha cachaaurune coina, cunai caaun ooruha cachaaurune coina, cachaauru sooruha atane que nenacaauru aain tocohaneein nenacaauru coitucuchuhichurune coina.

⁹ Inae nii fuera nesaouqui joracaa Carenero Narejeenne jana coaracaauune janate, Cana Coaunera belaihuruhane jaan rori- *altar* asaae neeure Cana Coaunera beratenjoain beeuruhane coreniha atinanohichuru. ¹⁰ Nitohaneein ecu neeinte jataain tonijiaain: “Itolere curuaanaacuru amuritoheriin Curuaanaa- osa colane nenea saanto- cha ichaaine coina aithohine icharaneein nenea, chatohanai bana caa chauratane que nenacaauru ichao colurujueein, canacaanu atinaeraauru cairichareei,” naaure nii ecu nenacaauru onacaauru.

¹¹ Nitotocuruhane janate, acaauru rai cajione somajain teein: “Jauriaa nebetacaaori- huche coa carajaaeriin. Jaiti lanajeece, inara sohin jaoruha ne rijijieein, leeochoauru inara nejeraauru Jesocurisito beratenjoain beeurera sohin jaoruhane nainaauruhane reentiaain cohacori huche,” nae acaauru rai.

¹² Nii fuera nesaotane joracaa Carenero Narejeenne jana coaracaauune janate, uhe jataain mijiaaenein carora tabai. Nii janate, jataain jicholeneein conoene enoto. Nii janate, atene netonai conoelanaala ichana tocohaneein ne. ¹³ Nii janate, jataain mijiaainetiin uhin liaaca cujuanane jana naluha *iquera* inaa nujuarine amunein nalue dede caje chauratane choaae arasijie. ¹⁴ Nii janate, retutunohiniha faferone tocohaneein nereetuhitiin nitajiheite dede. Nii janate, nerurujuacoaain nelonae satiin situha cataaun nenacaauru obenecuru aina ichtatane ucuunooru. ¹⁵ Nii jaunte, chauratane que satiin curuaanaa neein nenacaauru atane jachuuru cuhane, ichtatane cataaun nenacaauru ajeri cuhaneuru nasichure, tabaaihuri aina jiniiquiin, chaen soondarooru curuaanaacuru, coriquihonacaauru, jataain itolere que laraajiin nenacaauru. Cairichano- joinein nenacaauru, chaen cha ujuaihonelanaala nenacaauru, naaonjoainuri nasichure atane jachu, ajeri jachu, naaonjoainunri cuhane. ¹⁶ Nitohaneente: “Canacaanu choaae nerafuhin canacaanu asihu, canacaanu coaraa taa rori caohacha- *trono* choaae laujuaine coataa, jataain necairichanaa cuhane canacaanu casetecaa Carenero Narejeenne coataa. ¹⁷ Inae catohaneein caseteco coaraain necairichanaa cojoanonaa que turuhane jaun, nerinaain chunei abaantanaa nainera,” naaure.

7

Israeli laurichuru cojunacatenohinein nenacaauru

¹ Nii baiha coaracaauune janate, enoto mitu jelson, enoto soo jelson, enoto soo coarajeein cana raotono jelson, enoto soo coarajeein cana ajaabiji jelson, naaonjoainuri jelson chujurijiatocure jenaain anjeraauru. Ecu neeinte situha nii jenai laurii jelson caje uhin cujuanane coataa acatecure. Nabana situhi chauratane, cucuana, nuna, naaonjoainuri ichoae situhin jiatuhane coataa. ² Chaen techu coaracaauune jana, enoto mitu asajai caje uhe leinjiin anjera. Acate Cana Coaunera ichaohin nenea cojunaca *seecho* siri. Nii anjerate tonijiaain eheque, nii jenaain nenacaauru anjeraauru, chauratane, cucuana cuhanai, naaonjoainuri aasaena nainecuruhane jaanu raaurera rai. Nitohanein tonijiaain ehe- quiinte:

³ “Jiaonriha jaiti Cana Coaunera cachanein nenacaauru nauri que Cana Coaunera coju- naca siricha *seecho* tenihacachene jana, chauratane, cucuana, nunacuru, naaonjoainunri aasaecache,” naain, eeheque nii leinjiin nii jenaai naraai aanjeraauru rai.

⁴ Nii jana, aonacaauune janate, le faasha jena choonca oaraancaain satiin Israelitaauru lauri caje nauri que Cana Coaunera cojunaca *seecho* sirichaauru curuaacuru janiichure.

⁵ Nitohaneente,

Jodaa lauri caje lechoonca coroata oaraancaain nauri que Cana Coaunera cojunaca *seecho* que cojunacatenoine.

Jana Robeen lauri caje lechoonca coroata oaraancaain.

Jana Gada lauri caje lechoonca coroata oaraancaain.

⁶ Jana Asere lauri caje lechoonca coroata oaraancaain.

Jana Nefatalii lauri caje lechoonca coroata oaraancaain.

Jana Manasee lauri caje lechoonca coroata oaraancaain.

⁷ Jana Simeon lauri caje lechoonca coroata oaraancaain.

Jana Lebi lauri caje lechoonca coroata oaraancaain.

Jana Isacara lauri caje lechoonca coroata oaraancaain.

⁸ Jana Saboloon lauri caje lechoonca coroata oaraancaain.

Jana Jose lauri caje lechoonca coroata oaraancaain.

Jana Beenjamiin lauri caje lechoonca coroata oaraancaain naaonjoaain Cana Coaunera cojunaca siricha *seecho* que acaauru auri que cojunacatenoinecuruhane janiichuruhane jana aonaau.

Arajiin cachaauru somajai que cajionecooruhane

⁹ Nii baiha coaracaanne janate, ecu araai lauriinchuru satiin chauratane sacutaain nenacaauru, araai lauriin nere que ereein nenacaauru, jelai natane que ichaohin nenacaauru, naaonjoainuri cachaauru ecu arajiin neeure. Acaaurute rori caohachatrono aina Carenero Narejeen acatiha ecu arajiin chujuhacoore janiinacaje lanaala. Nitohaneinte cajione somanerei que cajionecohinte, elele tocorijiane siijiariin cuure. ¹⁰ Nitohanein cuhinte, tonijiaain ehequuin:

“Cana Coaunera- rai rori caohacha- *trono* ichoae nenea aina nii rai Carenero Narejeente, arajiin itolere, que nejeratenacaauru amuritoeranein ne,”

naaure tonijiaain nii ecu satiin caa chauratane sacutaain nenacaauru araai laurii cachaauru. ¹¹ Nii janate nii rori caohacha aina nii coroata choonca jenai ichauhenaauru, nii jenai ichaohin nenacaauru, naaonjoainuri tionoritiin chujuhacoore satiin anjeraauru. Nitohaneinte nii rori caohacha acatiha neseeonriaain, atane que nauri turuanacanejeein nenorocoain Cana Coaunera coroaacure nii anjeraauru.

¹² “Nitohanein neeuruhine.

Jataain caohatoha Cana Coaunerane coitucuuruhine itolere bana.

Necaohacha que necaohachaa Cana Coaunerane coitucuuruhine itolere bana.

Jataain itolere coitucueranein niha Cana Coaunerane coitucuuruhine itolere bana.

‘Narihara,’ naauruhine acaauru rausiaaeca Cana Coaunerane coreniha itolere bana.

Jataain nelatiha Cana Coaunerane coitucuuruhine itolere bana.

Acanein nihane coitucuhin, itolere icharanein laraajiin nihane coitucuuruhine.

Nitohanein neeuruhine chabana satonoelanaala. Nitohanein neeine,”

naain, Cana Coaunera cocoasitaure satiin nii ecu nenacaauru anjeraauru.

¹³ Nii janate, nii coroata choonca jenaain ichauhenaauru caje leinjiin canu rai:

“Chauruna caa somajai cajione que cajionecohacoaain cau ne. Chaaelai cajena uure,” naain canu caje bajaane janane: ¹⁴ “Iite acaauru coitucuhicha curuaanaa,” naain tonoraau.

Nii jaunte canu rai: “Caa cachaaurute necairichanaa tabai abaantaauruhana jaaun, Carenero Narejeen coichana aina cuaain somarianohiniha acaauru cajionene jaaun nesomariaain neda acaauru cajione.

¹⁵ Nii jaunte,

nii Cana Coaunera rai rori caohacha- *trono* acatiha neeure,

jiichoo, janotiin, naaonjoaain Cana Coauneraacha jerei ichacuruha rai Teenforo asaene coina.

Nii rori caohacha choaae lauheconaate acaauru beraicheein acaauru rohan neein.

¹⁶ Mijitena, cocoirena, enoto ajaano, ajaaronaa, naaonjoaain niha natiin acaauru reroecarinaai,

¹⁷ acaauru beraiha nii rori caohacha cataaun nenea Carenero Narejeen ne jaaun.

Nii Carenero Narejeente acaauru beraicheein, carenero beraihuruha beraihurerane riji-
jjein.

Acate, esinaaeca caohacha- ichaonaa tera que acaauru cocoareein, raotojoein ichaauruhane coina.

Inae acaauru coroatajaniha Cana Coaunerane jaun necairichanaa coaraain chanaaururinaai chabana,”

nae nii coroata choonca jenaain ichauhenaauru caje leinjiin.

8

Nii fuera caainsine aina juuai mocooruhane jaan curu oro caje nenea

¹ Nii fuera caainsine joracaa Carenero Narejeenne janate, carajaaajoaain curuatoraain curuaaecoore dedeeu nenacaauru.

² Nii catiariine ecu caainsinei anjeraauru coaraaun Cana Coaunera acatiha chujurujua chujurujuaauruhane jana. Nii janate nii caainsiine anjeraauru nainetiin nii toroonfeta teeure. ³ Nii janate uhe leeocho anjera, juuai mocooruhane jaan curu oro caje nenea

uhaain. Nitohaneein uhinte, nichaaurae nii Cana Coaunera belaihuruhane jaan rori *altar* acatiha. Nii janate tabaain nii enuha sacari jujui teeuere, nii rori caohacha oro caje ichanohi *altar* acatiha, ichoae teein mocohane coina. Nitohaneente mocohane nainiha Cana Coaunera bajaare nii ecu satiin Cana Coaunera cachaneein nenacaauru. ⁴ Nitohaneein nii enuha sacari jjuuai mocoha nii anjerane janate, rai biji caje Cana Coaunera acatiha ecuun cue rai cousuraca. Mocohane nainiha Cana Coaunera bajaare nii ecu satiin Cana Coaunera cachaneein nenacaauru. ⁵ Nii baiha, nii enuha sacari jjuuai mocohane jaan curu raoriin, Cana Coaunera belaihuruhane jaan rori caje, usi biine taotaoriin nii curu kuhane teein, usi biine joae nii anjera atane choaae. Nii janate, toni arara, erenaa, jiacano, carora, naaonjoaainunri jataain mijjaaneein.

Toroonfeta toteeuuha anjeraaurune

⁶ Nii janate, inae neruujeeure nii caainsine anjeraauru acaauru rai toroonfeta toteeu-ruhane coina.

⁷ Inae rai toroonfeta totiha nii leinjiin anjerane janate, chauratane ichoae nalue jelajinaa jaberoco aina usi ichana que jasisiin. Nii jaunte chauratane neleru nichataja mocohane jaun, satiin chauratane neleru nichataja que nenacaauru nunacuru, chaen omanecuru, naaonjoaainunri mocoe.

⁸ Nii jana rai toroonfeta totiha nii anjera coroatajane janate, dede caje nalue jataain tabai usi jaberoco cucuana cuhanene jana, nii cucuana neleru nichataja neleruhin ichana tocohaneein nedae rai baca. ⁹ Nii naluha usi jaberocone jaunte, itolere nii cucuana kuhane nenacaauru nichata saain neleruhin oore. Nii cucuana kuhane nenacaauru boteeuuru netonaite nichata saain neleruhin mocohin nitajeeure.

¹⁰ Nii janate, rai toroonfeta totiha anjera nichatajane jana, siricho tocohaneein mocohin dede caje nalue arasijie seonjoa, satiin nucuhecuru nichata neleru aina atane jachu caje mitunacaauru esinaeeca ichoaae. ¹¹ Nii arasijie curuaate Elonaine. Nii jaunte nichata saain neleruhin elonaa nucuhecuru baca aina atane jachu caje mitunaa esinaeacane jaun, ohacoaaure arajiin cachaauru.

¹² Nii janate rai toroonfeta totiha nii anjera nejenane jana, nichata saain nelerujua-coaain nocohejaaitiin naasajeein conoene enoto, atene, arasijie, naaonjoaainunri. Nii jaunte, jiichoo aina nocohena nichata neleru que carajaain conoene nii enoto, atene, arasijie, naaonjoain.

¹³ Nii jana coaracaanne janate, dede catai jelon jiaauluhin situha cuha leinjiin uujuirii tocohaneeine jana aonacaanne janate: "Jataainte cairichaaajoaaurureein caa chauratane que ichaonacaauru cachaauru, inae toroonfeta toteeuuha nii leecha nichatajai anjeraaurune," nae leinjiin uujuirii tocohaneie tonijiaain.

9

¹ Nii janate, toroonfeta totiha anjera nesaoquine jana dede caje naluha uha arasijie chauratane choaaene jana coaraaun. Nii arasijie raite, cana asaji cochabi teeuere. ² Nii cana asaee nenea atane jachu bacuujuua joaracaane janate, jelai caje mitue suruaa orono caje aihane tocohaneein. Nii suruaate nocohenaneein enoto teein, cujuanane maajeein nocohena neein te. ³ Nii janate, nii suruaa caje mituhin chauratane sacuritaain riaaniha sisiincho semanae jana, aiha canaunne rijijieein cacha cunaitaane jaanu teeuere rai. ⁴ Nitohaneente letoanajaain, omane, ajaena, enuha, naaonjoaainunri aasaaecuruhane caohateein, nii nauri que Cana Coaunera cojunaca siricha *seecho* que cojunacatenohine lanaala nenacaauru cunaitaauruhane coina aitocure nii sisiincho semanaa rai. ⁵ Nete cachaauru atinaauruhane coina letononeeurene. Raujiaaincha cacha atinaelanaala cusihane, canaun cusi rijitocojoaain cunaain saogui ateein cacha cunaitaauruhane coina aitiin letononeeure. ⁶ Nii cojoanonaa banate niqwi onaa jerecureein cachaauru, nete oorenereein jaiti ooruhane jaan que turuenihane jaun. ⁷ Nii sisiinchoorute, sonaana que neeuruhane coina relanojoneein nenacaauru cabario tocorijianein, oro caje nenaacomai tocohaneie que asihocoin cacha meri tocorijiane acaauru meri. ⁸ Nii sisiinchooru couturi ujuite caratohanae ene couturi ujui tocohaneein. Rai catute aain tabai tocohaneein nenea- leeon catu tocorijiane. ⁹ Acaauru jaberocote, coata que bujuuain ne. Jana acaauru itarote jataain mijjaaneein toni jiaaaluuruha ne. Sonaana que neein caro tararaa cabarione jana tonihane rijitocojoaain toni. ¹⁰ Jana rai cusite rai nuseei que ne, canaun cusi tocohaneein. Nii rai cusi que cacha cunaitaraneie neneurelu saogui ateein. ¹¹ Nii sisiinchooru curuaanaate cana asaee atane jachu kuhane nenea anjerane. Jana rai curuaate Ebereeo ere kuhane Abadoonne. Jana Curieco ere cuhanete, Apolihoonne.

¹² Nitohaneente situe nii necarichanaa nunuhe. Nete jaiti lanae coroatajai.

¹³ Inae rai toroonfeta totiha nii anjera nesaotanene janate, Cana Coaunera acatiha oro caje nenea rori- *altar* que jenaain nenea jicho caje toni eheea. ¹⁴ Nitohaneein toniinte: “Nii jenaai anjeraauru ichoharaain nenacaauru jihaneeu. Acaaurute nucue tabai Eofarate auhaniha ichohanohineein neeure,” nae nii eheea.

¹⁵ Nitohaneainte, nii jenai anjeraauru jianecure, cachaauru nichata neleru sohin jaaoruhane caina. Nitohanei ichacuruhane caina jatoroaain neeuruhane bajaanaa, rai batene, cojoanona, naonjoain que inae tihane jaun. ¹⁶ Nii jana aonanaacaaunne janate, ecu neeure coroata fasha millonneein cabario choaa cunacaauru soondarooru.

¹⁷ Nii cabario choaa nelaurianacaauru coaracaunne janate, usi lanaro tocuhaneein nenea que bujatenohinijicoae acaauru nalarijiaauru. Nichata lauriinte coloe nii acaauru nalarijia que nenea coata, beaurusiojoaain, lanajiojoaain, asofere tocuhaneein, naonjoaain. Jana nii cabariocuru couturite janolari couturi tocorijianihane jana acaauru ujuae caje mitue suraa, usi, asofere, naonjoain. ¹⁸ Nii cabariocuru ujuaae caje cacha cairichaeranu que mituna suraa, usi, asofere, naonjoaain caaunte nichata saain neleruhin ohacoaure cachaauru. ¹⁹ Nitohaneainte rai nujuuae cuhane, rai nuseei que, naonjoaain nii nitohanei ichaane jaanu rai nelate sirichure nii cabariocuru. Nii rai nuseeite acano tocuhane. Chaen rai coturi quete cacha cunaitaure. Arajii cachaaurute ohe nii necairichanaa caaun.

²⁰ Nete acaauru cauteru nii necairichanaa caje nichotenacaauru, enanetojoein baaso ichacuruhane jianecurene. Nii jaunte, Moconajaeracuru bajaebajaecuruhane jianecurenihane jaun jerichanejeein oro caje nenea ecaantooru, coata- bronze caje nenea ecaanto, coata plata caje nenea ecaanto, ajeri caje nenea ecaanto, chaen enuha caje nenea ecaanto, naonjoaain bajaebajaecure, ichaohin, nerurujuaain, amuhin, ereein, naonjoaauruhane que airijiin. ²¹ Niheichu sonajaain jaohin, benane neein, nitohanai osa que nesaruhin nenea naineniha cacha natiin namute quicha aina ichaohin niha natiin, baaso osa que nesaruhin, asijiauhin, naonjoaain ichaauruhane jianecuruhi.

10

Quiricha laenanohi siichaa anjerane

¹ Nii jana coaracaunne janate, dede sacari cataaun, couturi ichoaa iino baijiaain, dede caje fauha uhe- jataain nelate que nelatei leeocho anjera. Enoto tocuhaneein jiquihacoha rai merine janate, usi lanaro tocuhane rai fero. ² Nitohaneainte biji cuhane retutunohineein joaracanojoi quiricha sichaain, cucuana ichoaa rai tijia raotono nichajai teein, rai jera najaa biji nichajai te chauratane ichoae. ³ Nii anjerate, nesari corajijha mijiaainein aitoa aainne rijitiin tonijiaain ere. Nii jana, caainsinei araracurute tonihure. ⁴ Nii toniha caainsinei ararane baiha, quiricha cuhane laenana jerichaaunne janate:

“Ii suujua cuhane aitiin toniha nii caainsinei ararane jaan rucuhecu chunei rai belanaala. Coa quiricha cuhane laenaa,” naain dedeeu toni.

⁵ Nii ereeuruha caainsinei araracurune catiaaeriinte, nii cucuana choaa raotono nichajai tijia chujuhecaain, chauratane que jera chujuhequera, raotono nichajai biji sijitae.

⁶⁻⁷ “Inae nenacaen nerinaain cojoanona. Inae toroonfeta totiha nii anjera necaainsinene janate, inae asinojoneein Cana Coauneraacha sirii que turuhane jaan aicheein, nii aitiin berejetocuruhalu nere bera inoensihurune rijijieein,” nae, itolere bana ichaohin, dede, chauratane, cucuana, chaen itolereeuru coneraneein nenacaauru, naonjoaainunri coauneranein nenea Cana Coaunera notaracaee neein aithane coarateein nii anjera.

⁸ Coaiteen nii dedeeu toniin quicha aonai erenaate:

“Chajaain cuhin, nii cucuana aina chauratane choaa chujuhequi anjera caje nii quiricha laojoiri joaracanojoneein- niicha siichai raakorinihu,” nae canu rai.

⁹ Niritoha canu raine jaun, cuhin nii quiricha bajaanein janate:

“Nocoo. Quihu. Chujuaae cuhanete irichaje rijitocojoaain ichohantoreein. Nete laen ii suri cuhane elonainein nerotoreein,” nae carai nii anjera. ¹⁰ Nii jana nii anjera biji caje nii quiricha raaoriin quihanune janate, canu ujuaae cuhane irichaje rijitocojoaain ichohante. Nete inae quihanune baiha, canu suri cuhane elonainein nerote. ¹¹ Nii janate:

“Coaiteen, araa laurii cachaauru, lauri lauri jelai teein atane siriiin que ichaonacaauru, nere que ereein nenacaauru, itolere curuaanaacuru, naonjoaainunri que aitiin Cana Coauneraacha beratei beebejija cuhnete ne,” naaure canu rai.

11

Niicha icharatei coaranuuru letoaa coroatajaain Cana Coaunerane

¹ Nii baihate, carai jiarana tocohaneein leinjiin bara teein: “Chajaain nimichuhin cuhin Jerosaleein nenea Cana Coaunera bajaauruhane jaan coloheri, Cana Coaunera belaihuruhane jaan rori, naaonjoaainunri cojunacateeu. Chaen ecu janiichu, inaaajoaaincha Cana Coaunera coroaeca neeurureein. ² Coa Cana Coaunera bajaauruhane jaan coloeri rohan nenea airiniha cojunacatiha. Niite teure Jorioniheichuru rai. Acaaurute Cana Coaunera nese coaichacuru amiharateeurureein, jataain cairichanajaain, jena choonca coroata ateineein. ³ Canune coroatajai canu ere beeurera letoaareeunni, uhin le oaraanca coroata fasha saota choonca janoneein canu ere beeuruhane coina,” naain canu letoaare.

⁴ Nii coroatajai Cana Coaunera ere beracurute coroatajai olibo nujan aina coroatajai usi temura neein neeure, cana rai chauratane coauneraneein nenea Cana Coaunera acatiha. ⁵ Chunocoha chatohaneein acaauru tenaa jerera nihanete, acaauru ujuaae caje usi mitaaurureein jitariin acaauru que nejeratenacaauru mocohane nitajeuuruhane coina. Nitohaneeinte ooredeen nii acaauru rohecaeraauru. ⁶ Nii coroatajaihurite nelate que nelatein, cana dede funaa naincurureein Cana Coaunera ere beebjeeuruhane jana uha elo ne coataa. Chaen techu, ichana neein acau corenaa naainecurureein. Nii rijijieein techu, araii laurii necairichanaa turuanaa nainecurureein caa cana rai chauratane que, acaauru jerecuruhane tocohaneein.

⁷ Inae acaauru que Cana Coauneraacha beratenojoi benaa naainauruhane janate, mitureein cana asajai caje leinjiin neecha aansai ataebinae tabai, acaauru sohin acaauru jaohane coina. ⁸ Nitohaneein acaauru sohin acaauru jaohane janate, Cana Coaunera Calaohi cairichaaauru coroso quene jaan nese coero cuhane nereein acaauru jaberoco. Jerosaleen nihane saijieein Sodoma, Egipto, naaonjoaaineein acaauruhacha curuaateihu. ⁹ Nichata janohin cataan uujue banate acaauru jaberoco coaraa cuurureein araii laurii nenacaauru, coriaae caje unacaauru, lauriu lauriu nichao que ichaohin nere que ereein nenacaauru cachaauru, naaonjoainuri. Nete, acaauru jaberoco conautecuruhane caohatereein. ¹⁰ Nii nainihate jataain rachoojoeeurureein caa chauratane que nenacaauru cachaauru, ooruha nii coroatajai Cana Coaunera ere beebjeeurerana jaun. Nitohaneeinte rachoojoeein beseta ichaain ita belaiha cuurureein itolere nijihanai que, jataain acaauru cairichaeranuneein aihuruha nii coroatajai Cana Coaunera ere beebjeeurera rautaaurenihane jana, inae atinanohineeuruhane jaun.

¹¹ Nete coaiteen nichata janohin cataan uujue bana acaauru ichatiha Cana Coaunera jaaun ichanaain nimichucuruhane coaraain jataain casihure satiin nii acaauru coaraauru cachaauru. ¹² Nii catiaaeriinte, dedeeu mijiaaaineein toniha erena jana, “Chajauchete ini,” naain toniha nii erenaane aonacure nii coroatajai Cana Coaunera ere beebjeeurera. Niritoha nii erenaane aonaainte nii acaauru que nejeratenacaauru notara caae dede sacari aina cuhin dedeeu iniha cuure. ¹³ Nii rijieeoritiinte uha carora tabaine jaun comoe nii nese neleru lechooncani nenacaauru lorerichurune jana, ooreein caainsi oaraancani cachaauru. Nii jana acaauru caute- ecu nedanacaauru cachaaurute nesoone caaun Cana Coaunera coroaecurureein.

¹⁴ Nitohaneeinte situe nii necairichanaa tabai coroataja. Nete nii baiha coaiteen ureein necairichanaa nichatajanu.

Toroonfeta totiha anjera necaainsinene

¹⁵ Nii baiha, toroonfeta totiha nii anjeraauru caainsinene janate, mijiaaaineein dede que toniin:

“Caa chauratanete

Cana Coaunera aina rai Calaohi Jesocurisito rainein nihane jaun, acaauruhacha satonoreein tiaain caa chauruatane Curuanaanein neroranereein,”

naaure. ¹⁶ Nii jana, nii coroata choonca jenaain rai rori ichoae Cana Coaunera acatiha neein laurujualaurujanacaauru ichauhenaaurute neseonraain atane que tiaain nenoroocaain:

¹⁷ “Ii, nunuhe caje coaunein satono que tiaain

itolere Coauneranein-

itolere ichana naineranein neeine

coroaecaunura Cana Coaunera.

Iite ichaohin itolere janonaa bana neein

itolere que laraajiin chabana satonoelanaala

Curuanaanein neeine

nunuhetei inae.

¹⁸ Ii ainate niqiu obaaecure

caa chauruatane que nenacaauru ii coitucuhichuru.
 Nete inae turue acaauru cairichaaine jaan cojoanonaa.
 Inae turuha onacaauru rucuequine jaan cojoanonaa.
 Ii letonocuru- ii ere beebejeein amuhemuhenaacaauru *profetacurute*
 coroatajaniha curiquiin;
 acaauru ii cachaneein ii jereeine rijijieein neeuruhane jaun.
 Inae ii sacuurera coroatajaniha curiquiin,
 itolere canaanaihuru, ichauhenaauru, naaonjoaain.
 Nitohaneeite
 itolere caa chauratane que nenacaauru itajeraneein nena itajeriquiin,”

naain Cana Coaunera coasitaare.

¹⁹ Nii janate, neyoracae dedeeu Cana Coaunera coroaecuruhane jaan coloheri Teenforone jana ecu inanaain ne Cana Coaunera rai rauhi curu camela. Nii janate dede caje ocooe jiacanocuru, tonijiaainunri, araracuru, caroracuru, jelajinaa jaberocooru, naaonjoainuri.

12

Leinjiin ene aina leinjiin ataebinae dragon

¹ Nii janate dede que ecocaa leinjiin cana dede cojunacane jana, inanacae leinjiin ene- enoto que conaanojoneein que cajioneconaa rijijieein- rai tija asaae atene siriin, leinjiin comai lechoonca coroatajai arasijie siricha lauhecaain. ² Nii enete canaanai cosuriu nihane jaun janoanaa jereein cuna caaun necairichajeein auhauhaque. ³ Nii catiaaeriinte coateen ecocaa cana dede cojunacane jana inanacae leinjiin ataebinae-*dragon* lanajai tasinojain- caainsinei couturiin lechoonca jichohin. Satiin nii caainsinei couturi nainetiinte ne rai comai. ⁴ Niite rai nuseei que dede nichata neleru caje arasijieuru joae chauratane ichoae. Nii ataebinae-*dragonte* ocooe nii ene rene, nii beree nejanoani quihua nejanoa rijieeoritiinne caina. ⁵ Nii janate, inae quicha cojoaajineein nejanoa nii ene beree. Aca satiin chauratane que lauri lauri nenacaauru curaanaa nihane caina-coata caje nena otiha que biji achunequiin. Nete inae nejanoa rijieeoritiin nii beree raain amaaure Cana Coaunera aina rai rori acatiha. ⁶ Nii jaaunte, neniha cachane jaan cuhin soroe que banihatein Cana Coauneraacha rucujueihu cuhin nii ene, ecu tein beraichatein coroaaterate le oaraanca coroata fasha saota choonca janohin Cana Coaunera.

⁷ Nii baihate, nii dedeeu ita soore nii tabai ataebinae-*dragon* aina, Miqueli aina rai anjeraauru. ⁸ Nitohaneein ita sooruhua nii tabai ataebinae ainane janate, acaauru amuritonaa nainesihurene nii ataebinae rai anjeraauru. Nii jaaunte, inae dede que nena nainecurene nii tabai ataebinae aina rai anjeraauru. ⁹ Nitohaneinte, nii ataebinae-*dragon* tabai jaaore dede caje. Nii ataebinae-*dragonte* inoaenlu caje coaanein nena acano tabai inoaensi-Moconajaera ne. Acate satiin chauratane tinonoritiin cacha coritaeranein ne. Acate, nii rai anjeraauru aina jiniiquiin chauratane que jaonojinecure.

¹⁰ Nii janane dedeeu mijiaanein toniin:

“Inae ichoteratenojoi niha cachane jaan cojoanonaa que turuha. Niicha ichana nainei ichaain itolere curuanaa neein niha Cana Coaunera aina cocoaianacai niha Mesihazine jaan cojoanonaa quete inae turue. Inae Cana Coaunera sacuurera coulurujuera Moconajaera jaaoruhua. Acate acaauru coulurujue, jiichoo, janotiin, itolere cojoanonaa bana, naaonjoaain Cana Coaunera acatiha neein. ¹¹ Cana Coaunera coreniha cana nejeranein nenacaaurute cana osa coreniha atinanojoneein nena Cana Coaunera Calaohi coichana aina, niicha beratei acaauruacha beebejeei, naaonjoainuri aina cuain inae amuritoore. Nitohaneinte Cana Coaunera ere beebejeeuruhane coreniha coasilanaala ooruhane caina jatoroaain neein aihure. ¹² Rachoojoeuche dedeeu neiniquichene. Jana, chauratane que nenacaauru, cana temurau- cucuana cuhane nenacaauru, naaonjoaainunrite jataain cairichaaooaure, inae ichuunnijia necairichanaa coaraane cojoanonaa que turuhane que nainaane jaun, acaauru rene fauha cuha jataain obajein Moconajaerane jaun,” naane jana aonajeun.

¹³ Chauratane choaae jaonojinihane que nainacoriin, nii ene canaanai janoaera coineetein soha cue nii nechu aansai ataebinae. ¹⁴ Nii janate, nii ene itaro jaaure tasionjoaain uujuiiri tabai itaro tochanein, coriaae cuhin nii acano inoaensi caje soroha neniha cachane jaaun cuhine caina. Ecu teeinte, nii ene coroaateure nichata jaanacai cataaun reein tiaain. ¹⁵ Nii acano inoaensite nujuae caje acau mitaain nucuhe jae, raotojoein nii ene sohin jaohane caina. ¹⁶ Nete, nii ene coroatajane chauratane, nujuaae caje acau jaohin nucuhe jaa nii ataebinae tabai-*dragonne* jana lichurujuaaitiin jacolohitiin.

¹⁷⁻¹⁸ Nii jaaunte, jataain nii ene cotaain coraje nii ataebinae- *dragon*. Nii jaaunte cuhin, nii enecha foerateuri aina rai berecuru, satiin Cana Coanera ere tonoraain Jesoso cachaneein neeuruhane beeuruhane que casilanaala nenacaauru, naonjoainuri soha cue nii ataebinae tabai.

13

Coroatajai ataebinae tabai

¹ Nii janane caainsine couturiin, le choonca jichohin, naajoaain cucuana caje mituhin iniha uha leinjiin ataebinae tabaine jana coaraaun. Le jichooru naineen niha comaine janate, Cana Coanera baijiaraanu rijitiin couturichuru naineen laenanohineen ne erenaa. ² Nii ataebinae tabai canuhacha coaraite, leinjiin aain tocohanein acomari tija tocohane rai tija. Nii jana rai nujuaaente, aain tocohanein nena leon ujuaae tocohane. Nii leeocho ataebinae- *dragonte*, nii aain tocohanein nena rai, jataain nelateen nihane jaane maajeen rai tein cocoainaain, nelaurianaja rorine maajeen rai te. ³ Nii aain tocohanein nena ataebinae couturi leinjiinte, ohane coina ichanohin tocohanein jataain temuhin cunaitanohi ne. Nete nii rijijieein coichanojoneei nerautaa nii necoasajane coaracuruhane jaun, jataain cojoelatiin coaraain, nii janolari tocohanein nena ataebinae tabai esenetaain sacure, satiin chauratane sacuritaain nenacaauru cachaauru. ⁴ Nii jaunte, nii aain tocohanein nena cocoainaai nii leeocho ataebinae- *dragonne* jaun, acaneein neeuruhane coroaecure, “Cha caa leinjiin ataebinae tabai- aain tocohanein nena amuritonaa naine. Nihei chuni amuritonaa nainera,” naain acaneein niha nii aain tocohanein nena ataebinae tabaine coroaecure, nii leeocho aina curuaecaain.

⁵ Chaen techu, Cana Coanera baijiaraanu rijitiin, itolere que nelaetoha nocoetiin iriha nii janolari tocohanein nena ataebinae tabaine jereein, jena choonca coroata ateein co- coaina nacainein nihane coina cocoainaai nii leeocho ataebinae- *dragon*. ⁶ Nitohaneente, Cana Coanera baijiaraanu rijitiin que nejerateein, rai nenaja *santuario* quene maajein ereein, dedeeu nenacaauru quene maajein nejerate. ⁷ Chaen techu nii ichoae tacaain, coaiteen nii leeocho ataebinae cocoainaai nii *dragon*. Cana Coanera cachaneein nena caauru que nejeratein, acaauru amuritohane reentiaain sonaana que nihane jereein, lauri lauri nichao que ichaohin, lauri lauri nere que ereein, lauri lauri natane que ichaohin, naonjoainuri curuaanaanein nihane coina cocoainaai. ⁸ Nii janolari tocohanein nena ataebinae coroaeraaurute, satiin caa chauratane que ichoteratenojonee lanaala nacaauru cachaauru neeure. Coatiha laenanohinihei acaauru curuaaai nii necoaaunaalu chauratanene caje coaunein nichoteeneuri curuaauru siriin nena quiricha cuhane. Nii quirichate cana coreniha sohin jaonjoain Carenero Narejeen rai nichoteeneuri curuaa cocoiricha ne.

⁹ Chunocoha aonana naineraauru aonacurumiin:

¹⁰ Caresero cuhane neeuruhane coina nenacaaurute, caresero cuhane amanojonecureein.

Jana sabere que sohin jaonjoinecurehane coina neeninurute sabere que sohin joeracureein.

Caute coarareein esinae rauhijiriin itolere que laraajiin, niicha esenetai esenetaauruha Cana Coanera cachaneein nenacaaurune.

¹¹ Nii baihane, atane caje iniha cuha leinjiin ataebinae tabaine jana coaraaun. Nii jana rai jichote carenero narejeen jicho tocohanein coroatajae. Nete nii leinjiin ataebinae- *dragon* tabai rijitiin ere. ¹² Acate nii jauriaanejeein nena ataebinae tabai rijijieein jataain cocoinanohinein ne, nii jauriaanejeein nena acatiha neein. Nii jaunte, nii jauriaanejeein nena ataebinae tabai- temuhin cunaitanohin couturii- coroaecuruha satiin caa chauratane que nenacaauru cachaaurune coinane maajein ichae. ¹³ Chaen techu, satiin cachaauru notaracae itolere cojoelanaacojoai ichaain, dede caje atane choaae usine maajein nalutiae. ¹⁴ Nii jauriaanejeein nena ataebinae tabai notaracae cojoelanaacojoai ichaane aina cuaainte, caa chauratane que nenacaauru cachaauru coritaain- acaauru que nii sabere que temuhin cunaitanohin niha natiin ichaohin nena ataebinae tocohanein ecaanto jaerate. ¹⁵ Nii ataebinae tocohanein niicha ichacuri ecaanto rai ichaonaa teente erelatee nii ataebinae tabai coroataja. Nii jaunte, satiin corojelanaala nenacaauru cachaauru sohin joeratee nii ecaanto acaauruhacha ichai. ¹⁶ Nii choae tacaain techu, satiin canaanaihuru, ichaahenaauru, coriquihonacaauru, cairichaihuru, letononein nena caauru, letononelanaala nenacaauru, naonjoainuri, biji raotono nichajai que, acaauru auri que, naonjoaaine maajein rai cachaneein neeuruhane coujunacanein acaauru

coujunacaterate. ¹⁷ Nitohanihane jana coaracaauune janate, chuni nii ataebinae curuaa aina rai coujunaca sirilanaala nena, nii chaelai coreteein, chaelai que necoreteein, naonjoaana nainecurene.

¹⁸ Caute laen coarareein itolere coitucuerera. Coitucuerate, nii ataebinae coujunaca janijiin coitucureein. Nii ataebinae coujunacate, cacha coujunaca rijijieein ne. Acate, saota fasha saota choonca saotaneinein ne.

14

Nenatecuruha le fasha jena choonca jena oaraancai cachaaurune

¹ Nii baiha, Sioon bichatane ucuuno ichoae chujuhecoha Cana Coanera rai Carenero Narejeene jana coaracaauune janate, ecu rai nauri que Carenero Narejeen- atinohineein nenaalu curuaa aina rai Inaca curuaa siriin ecu aina neeure le fasha jena choonca jena oaraancaain cachaauru. ² Nii janane, caraturi caje naluha acaune rijitiin, toniha ararane rijitiin, naonjoaain jataain mijiaaainein toniha dedeune jana aonaun. Aonacaauune janate, arajii quitara rijijieein nena arafa toteuruha arajiiin cachaaurune rijitiin netonijiae. ³ Nitohaneein netonijiaainte ena nena nenatena que nenatecure, nii rori caohacha ichoae nena, chaen nii cacha tocorijianein jenaain nenacaauru, chaen nii ichauhenaauru, naonjoainuri acatiha neein. Nihei nii chuni, nii nenatena que nenatena nainera. Acaihaniji caa atane caje le fasha jena chonca jena oaraancaain ichoteratenojieein nenacaauruhachate, nenatena naine nii nenatena que. ⁴ Acaaurute, chabana suujua corelanaala niheichu nii chuni acaauru suujua corera tonoraelanaala neeincunaa jerihane jaun cuha nii Carenero Narejeene jiniichaain amuhemujein neeure. Niichurute, satiin cachanein neinichaachene caje ichoachaniha ichoteratenojieein nii Carenero Narejeen aina Cana Coanera belaiha tenojieein neeure. ⁵ Acaaurute, nii chariji bana casaje ujuaihonelanaala- niheichu baasoneein ereein, naonjoaain neeurene.

Nichatajai Cana Coanera letono anjera benojoin

⁶ Nii janane dede catai jeloon jiaauluhin situha uha leinjiin anjera, nii chariji bana satonoelanaala nena beratenojoin erenaa biha uha, lauri lauri natane siriin nenacaauru, lauri lauri nichao que ichaonacaauru, lauri lauri nere que ereein nenacaauru, lauri lauri nenaja que nenacaauru, naonjoainuri raine jana coaraaun. ⁷ Nitohanein jiaauluhin situhinte: “Baaso ichara caseteaera niha Cana Coaneranane coitucuhin Cana Coanera coroaecuche. Inae caohacha ichaeneechene, baaso ichaquichene coitucuhane jaa cojoanona que inae turuha. Cana rai dede, chauratane, cucuana, atane suujua caje nalunaa acau, naonjoainuri coaneraneein nena Cana Coanera coroaecuche,” nae tonijiaain ehequiin.

⁸ Nii baihate coaiten caajie uhe rai coroataja- leeocho anjera. Nitohanein uhinte: “Inae nitajeeuruha Babilonia cocoaichacuru, nechu joaereein jataain baasonein ichaoha cachane coina ichao ajaelaera que satiin chauratane lauri lauri ichaonacaauru cachaauru ichao ajaelae ajaelajein nerejetilu,” nae nii anjera coroataja.

⁹ Nii baihate coaiten caajie uhe rai nichataja leeocho anjera. Acate: “Chunocoha nii ataebinae tabai coroajein nii tocohanein nena ecaantone maajein coroajein, rai nauri, biji, naonjoain que cojunaca sirichate, ¹⁰ obajein nitohanai icharaauru caseteco coaracuruhane coina acauru que banihatein Cana Coaneraacha rucujei bino que cocohin, asojeere tocohanein moconaa usi tabai jana mocoouruein, Cana Coanera rai anjeraauru, rai Carenero Narejeen, naonjoainuri acatiha netiin. ¹¹ Nii chariji bana satonoelanaalate itolere janonaa bana mocoha cuurureein, janotiin, jiiicho, naonjoaain nii ataebinae coroajein, nii tocohanein nena ecaantone maajein coroajein, rai curuaa cojunacane maajein sirichaauru,” nae ehequiin nii anjeraauru nichataja.

¹² Enate laen itolere que laraajiin neeuruha Cana Coanera cachanein nenacaauru, nere tonoraain itolere bana jianelanaala jeriha Jesusone rijijieein ichaauruhane necohareein.

¹³ Nii jana aonacaauune janate:

“Aonaain laenaau: Nerausiaecate cuurureein ena caje coaanein nunuhetein Cana Coanera esenetaain ooruhane que tiaaajoaain nere tonoraain ichaonacaauru,” naain toniha dedeune jana:

“Aihachuhisicha. Acaaurute nebetacaaurureein namihaneen caje. Canune acauru que acauru amihaneen coaratereunni,” naain tonora Cana Coanera Suujue.

Caa chauratane que nenacaauru taojiaera

¹⁴ Nii jana coaracaauune janate, dede sacari jana laujuae leinjiin cacha tocohanein nena- coturi que oro caje ichanohin comai siriin- sabere ajihanti que biji achunequiin. ¹⁵ Nii janate Teenforo asajai caje mitatiin: “Chajaain nii taojiaaine jaanu que iicha

amai que- nii iicha raaeninuru taojiaain ranajaaui, inae cataa caa iicha raaeninuru- caa chauratane que nii- inae rai cojoanonaa que turuhane jaun,” naain eheque nii leeocho anjera, dede sacari jana laujuai rai. ¹⁶ Nii jaunte, nii niicha amai sabere que niicha raaeninuru taojiaain, caa chauratane caje ranajae nii dede sacari jana laujuai.

¹⁷ Nii baihate coaiten dedeeu nenea Teenforo caje mitue leeocho anjera- acaeaentoni sabere ajinai que bijii achunequuin. ¹⁸ Nii janate Cana Coaunera belaihuruhane jaa rori caje mitatiin: “Chajaaain nii ii sabere que nii chauratane que nenea oba inaa saau. Inae cataa nii oba inaacuru,” naain ehequuin nii sabere que bijii achunequuin nenea cotijiae, nii leeocho anjera- usi curuaanaa.

¹⁹ Nii jaunte, sabere que nii chauratane que nenea oba taain, raain, rucuhacane jaa cuhane te, ecu teein oba baca rocohane caina. Nii oba tainaate inae caseteco tabai letoaa Cana Coaunera beraneen ainaa ne. ²⁰ Nitohaneen nii rucuhacuruhane jaan cuhane rucujeein, nese udaa nii oba baca rocooruhane janate, ichananeen mituhin nichata fasha oaraanca metoroneen jelaai jooe cabario ujuaae ucuunejeein ucuacaain.

15

Caaunsine anjeraauru- caainsii laurinei itolere necairichanaa satono uhaaurera

¹ Nii jana dede coaracaauune janate que ocooe jataain cojoelanaacojoai- coara caina ecotenojoin tasionjoaain. Nii janate, ecu neeure caainsiineen anjeraauru, itolere necairichanaa que cacha cairichaeranu uhaain. Nii quete, jataain nobaeneen niicha coacui satonote Cana Coaunera.

² Nii jana cucuana baca coaracaauune janate, usi que jasisii tocohaneen ajiarotiin ne. Nii cucuana baca tocohaneen ajiarotiin nenea auhanihate, acaauru rai Cana Coaunera- aacha tei quitara rijijeein nenea arafa siijariin neeure arajiin cachaauru, nii ataebinae tabai, chaen nii tocohaneen nenea ecaanto, chaen nii coujunaca aina curuaa, naaonjoain- uri amuritooreraauru cachaauru. ³ Acaaurute, Cana Coaunera ere bera inoansi Moisesa nenate que nenatecure. Chaen Cana Coaunera rai Carenero Narejeen naaonjoainuri nenate que nenateinte:

“Jataainte, cojoelanaacojoaain janiinacajelanaala itolere que laraajiin, esinae rauhijiriin aitohine rijijeein caohacha ichaacha Cana Coaunera.

Iite, satiin lauri lauri rai natane que ichaonacaauru cachaauru curuaanaa Reyneen neeicha.

⁴ Nihei nii chuni ii que suujua acatelanaala nainejeita Curuaanaa.

Neiheichu nii chuni ii coroaajelanaala nainejei.

Nii jaunte, leinjiin iicha saantoneen neeine jaun, satiin lauri lauri rai natane que ichaonacaauru cachaauru ii coroaecurureen, itolere baaso, caohacha, naaonjoain ichaain coarateeine jaaura,”

naain nenatecure.

⁵ Nii baiha nojoraca dedene jana coaracaauune janate, ecu niha acaauru aina niicha ichaneni ichaane caina Cana Coauneraacha icharatei Teenforone jana, ecu ne Cana Coauneraacha turunajaanu jeelai *santuario*. ⁶ Nii Cana Coaunera turunajaanu jeelai cajete mituure caainsiineen anjeraauru, itolere caainsii laurini que cacha cairichaeranu amaain cunacaauru. Cajione somaratiin jiquihaqui que cajionecohin, jaleri cataaun oojoaain oro caje ichanohin siintoroon que siintorooncohin.

⁷ Nii cacha tocorijianeen ichaohin jenaain nenacaauru caje leinjiinte, nii caainsiineen nenacaauru anjeraauru rai, oro caje ichanohin cocoorunajaanu curu nainocojoaain casetecocuru que banijiaain nenea- nii chariji bana satonoelanaala nenea Cana Coaunera caje unaa te le anjeraauru nainetiin. ⁸ Nitohaneinte, itolere que laraajiin necaohacha que necaohachaane coaratiha Cana Coaunera jaan- suruaa caaun nocooje nii Cana Coaunera turunajaan- *santuario*. Nii jaunte, nii chuni ecu turunaa nainene, nii caainsii laurinei que cacha cairichaeranu jitariin berotecuruha nii amaureraauru caainsiini anjeraaurune reen tiaain.

16

Casetecocuruhacha coheni curu muruaae

¹ Nii janane nii Cana Coaunera turunaja *santuario* tonii: “Chajaaain nii casetecocuru que banihateen Cana Coauneraacha tei caainsii curuneen nenea- muruaae cuhane nenea chorocuche chauratane ichoae,” naa tonijiaain nii caainsiini anjeraauru rai eranaane jana aonaan. ² Nii janate, nii curu muruaae cuhane nenea necairichanaa tera choroha

leinjiin anjera chauratane ichoae jana, ataebinae cojunaca siriin nii tocohaneein nenea esinaantone maajeein corojeein nenacaauru cachaauru jaberoco que cunaain mitue abero jataain tasionjoaain.

³ Nii janate, cucuana cuhane leeocha curu muruaae cuhane nenea necairichanaa tera choroha nii anjera corotajane jana, ichana nejesinaneein nerotoe cucuana baca esinaaeca, sonajaain jaoha cachane aihane tocohaneeine jaun satiin oore nii cucuana cuhane ichaohin nenacaauru.

⁴ Nitohaneainte, nucuhe cuhane, atane jachu caje acau nalunajaauru cuhane, naaonjoaain nii necairichanaa tera choroha nii curu muruaae caje anjeraauru nichatajane jana, ichana nejesinaneein nerotocure nii nucuhe bacaauru esinaeacaauru. ⁵ Nii catiariin aonacaanne janate:

“Tite, esinae rauhijiriin nitohaneein caohacha aina baaso icharaauru coaraain casetecaranein neei.

Iite Cana Coauneraneein acaihanejei Saantoneein inoalenlu caje coauneein neei.

Chaen techu, nii chariji bana satonoelanaala neriquin.

⁶ Acaaurute ii cachaauru sohin jaohin ii ere beebekeraneein nenea *profetacurune* maajeein sohin jaaorelu.

Nii jaunte, nii niicha sohin niicha jaaorilu coichana que cocooruhane coina acaauru cairichaa ichaai, baasoneein ichaauruhane jaun. Nitohaneein terate latecure,”

nae nii nucuhe bacaauru esinaaeca asaecane coina que banijiaain nenea Cana Coaunera rai anjera.

⁷ Nii janate, Cana Coaunera rai juuai mocooruhane jaan rori rohan toniin: “Aichuhisi laesinaera, itolere ichana naineranein neeine jaunra Cana Coaunera, esinae rauhijiriin nii baaso ichaelanaala nenacaauru casetecaelanaala, baaso icharaneein nenacaauru casetecaranein neeine jaunra,” naane jana aonaan.

⁸ Nii janate, nii niicha amai muruaae conera chohitoha enoto ichoae nii anjeraauru nejenane jana, nii aina cuaain niicha ichana naine ichaain cachaauru moco najaano que nii enoto cono. ⁹ Nii jaunte, jataain banejelanaala mocoore. Nete nitohaneein mainajein mocooruha natiin, Cana Coaunera coroaena coacuelanaala baijiaraanu rijitiinchuru jataain baasoneein que ereure, nii itolere cunaihuru amurijiriin niicha ichana nainei icharanein niha Cana Coaunerane saijieein.

¹⁰ Nii jana, nii niicha amai muruaae conera chohitoha nii ataebinae nelaurianajan rori ichoae nii anjeraauru nesaoquine janate, jataain caohacha nocohenanein nedae rai cojoanona. Nii jaunte, nii mocooruhane curiha cuna caaun lele calaure cachaauru. ¹¹ Nete nitohaneeruha natiin, nii baaso ichacuruhane jianelanaala, nii acaauru abero aina acaauru moco curihuruha natiin, Cana Coaunera que nejeratein baijiaraanu rijitiin ereure.

¹² Nii jana, nucuhe Eofarate cuhane nii niicha amai muruaae conera chohitoha anjera nesatone janate, jera jaonaa nainecuruha enoto mitu nichajai caje unacaauru reychurune coina jacoroe nii nucuhe baca.

¹³ Nii janane, nii ataebinae tabai- *dragon* ujuae caje, chaen nii necha aansai ataebinae tabai caje, chaen nii *profeta* niha nocoeti, naaonjoainuri ujuae caje mituha dari tocorijanein nichatajaain nechu coitucuchuhi suujuene jana coaraan. ¹⁴ Acaaurute nii nichatajai coitucuchuhi suujuenein itolere cojoelanaacojoai ichaain, satiin chauratane sacuritaain rai cachanein nenacaauru reychuru taojiaain sonaana que niha uureein, inae itolere ichana nainera Cana Coaunera Cojoanona que turuhane bana.

¹⁵ “Aonacuche, nii nainajeneichene janane aiha leinjiin asijiautone rijijieein inara rene luhecotariin neeoritoreuni. Jataainte nerausiaeca curein caohachaain nainaan letona jatoraain cajione ruhecaain canu cohara, nabana machoharohane, nii machoharohane que cojeein cacha cataaun nihane coataa,” nae Cana Coaunera.

¹⁶ Nitohaneainte, nii nere cuhane Armajedoonnein Ebereecuruhacha curuaatei ita taojiaaure- nii satiin chauratane sacuritaain nenacaauru reychuru.

¹⁷ Nii janate, joareein nii curu muruae cuhane nenea cabuhitoha nii anjera caainsinene jana: “Inae jatoroaa,” naain tonijiaain toni erena dedeeu nenea Cana Coaunera turunaja *santuario*- nii nelaurianaja rorihu toniin.

¹⁸ Nii janate, jataain mijiaaainein niha jiaconone jana, jataain mijiaaainein toni erena arara aina. Nii janate jataain mijiaaainein luhecotariin uha carorane jana, jataain mijiaaainein nerurujuae atane, niha caa chauratane que cachaaurune jaan caje coaunein niha leeocha caroracurune amurijiriin jataain mijiaaainein uhane jaun. ¹⁹ Nii janate, mijiaaainein uha carorane jana nichata turiin nefaruhe Babilonia nese tabai. Nii jana

nafaaruusiha satiin chauratane sacuritaain nenacaauru neseeurune janate, nii Babilonia nese tabai coacue Cana Coaunera, nii nobaeneein casetecocuru cocoaane coina niicha rucujuei bino elonai que acaauru cocoaane coina. ²⁰ Nii jana satiin obenecuru, ichtatane ucuunooru, naonjoainurite nefaruusiin nitajihane jana, ²¹ dede caje cachaauru ichoae naluhacoae ajeri jaberoco rijijieein nenea- jelajinaa jaberoco jeenachoonca quiro amurijiriin anajiin. Nii jaunte, acaauru ichoae nichoroha dede caje uhin nii ajeri jaberoco rijijieein nenea- jelajinaa jaberocone jaun, jataain necairichanaa tabai caseteco nihane jaun, Cana Coaunera que nejerateein baijiaraanu rijitiin ereeure cachaauru.

17

Jataain ene cojoaeloroheri esineneein nenea casetecaauruhane

¹ Nii caainsii laurinei cache cairichaeranu curu muruaae amaaurera caainsiini anjerauru caje leinjiinte: “Chajaune, naonjoaain casetecanohinerichaaain taa cucuana baca ichoae lauhequi ene cojoaelorohene coarate ii que. ² Caa chauratane curuanaa *reychurute*, taa ene cojoaeloroheri aina ichaojeraquuin neure. Chabana nitohanai ichaain ichaonaa naineniha cachane saijieein, rai nichao baaso aina cuaain satiin chauratane que nenacaauru ichao aasajeein osa que sarunajaelu,” nae canu rai nii anjera.

³ Nii baihate, Cana Coaunera Suujue coaratenojoin coaracaanne jana, cache areroo canu amae nii anjera. Nii janate, ecu niha leinjiin ataebinae tasionjoaain lanajaaanne jana, nichoae laujuae leinjiin ene. Nii ataebinae tabaite, Cana Coaunera baijiaraanu rijitiin jaberoco sacuritaain laenanohineein rai curuaa siriin, caainsiine couturiin lechooncae rai jicho. ⁴ Nii jana nii ene cajionete, lanajaaain jichohajiojai que jasisiin, oro caje ichanohin que corujuelequuin, jataain coretiin nenea ajeri jaberoco que urerianohineein, jiquihaquuin nenea perla, naonjoainuri que urerianohine rai cajione. Oro caje ichanohin acau cooruhane jaa curu muruaae que bijii achunecohin, nainecojoaain rautaain coaanacaa-joaelanaala nenea siri, nechu jataain leinjiin calani dadanacaa-joaelanaala nenea amae nechu joanreein cachaauru que ichaojeraquuin neosateein nihane jaun.

⁵ Nitohaneente: “Babilonia nese tabai, ene cojoaeloroherihuru nebaneein satiin chauratane sacutaain itolere cachaauruhacha rautaai icharaneein nenea,” naain laenanohineein curuaa siri nauri que, chabana coaraa nitohanaine que airijiin.

⁶ Nii baihane nainaanu, Cana Coaunera cachaneein rai nere beebejeraneein neeuruhane coreniha, chaen Jesocurisito beebejeeuruhane coreniha ateinanohineein nenacaaurulu, naonjoainuri coichana caaun ajiha nii ene cojoaeloroherine que. Nii jaunne coarihanune rijijieein jataain cojoelatoon.

⁷ Nii jaunte canu rai: “Chanua jataain cojoelatohi. Tane ichei caa ene ichao coitucuaeraelanaala nenea aina nii caainsiinei couturiin lechoonca jichohin- nii amaera ataebinae tabai, naonjoainuri beete coitucui. ⁸ Inoaenlute niqii ichoaelu nii iicha coarai necha aansai ataebinae tabai, nete inae nitaje. Nii jaunte, caohacha nitajeeriin nitajehane ajiniha, nii chariji bana satonoelanaala nenea atane jachu caje inicheein. Nii necoaaunaa cana rai chauratane jaa caje coaanein Cana Coaunera coitucuurera curuaacuru siricha quiricha cuhane laenanohineein curuaa sirilanaala caa chauratane que nenacaauru cachaurute, nii necha aansai ataebinae tabai cojoelatiin coaraa cuurureein, inoaenlu ichaohalu natiin inae nitajihane jaun. Nete inae nacoaunein ichaoreein.

⁹ Caute laen esinae rauhijiriin coarareein niicha coitucui coitucuhin biha coitucuerane. Nii caainsiinei couturiite, caainsiinei ichtatane ucuuno nii lauhaca ene cojoaeloroherine jaan beraneein aiha ne. Chaen nii caainsiinei couturichurute nii caainsiinei *reychuru* beranein ainaa ne. ¹⁰ Nii saoquii *reychurute* inae chaque nelatein nedaarene. Leinjiinchate jaiti itolere curuaanaanein ne. Nii jana leechate jaiti turuene. Nii acaauru caajie nedanaa turuhenei inae turuhane bana coatiha carajaain nerinaain. ¹¹ Nii inoaenlu ichaonaa necha aansai ataebinaete, acaauru curuaanaa *reynein* acaauru fosaneineein nelu. Nete inae nitaje. Nii choae tacaain techu, nii caainsiinein nenacaauru caje nenea nelu. Nitohaneente, jataain caohachanainejeein raajenhane itajeranu ichajeein sacue.

¹² Nii lechooncaain jicho iicha coaraita, lechooncai *reychuru* neein jaiti curuaanaanein cocoainanohi nelanaala nenacaauru ne. Nete inae carajaelanaala, nii necha aansai ataebinae jiniichaain aihuruha *reychurune* rijijieein cocoainanohi neeurureein. ¹³ Nii lechooncai *reychurute*, ita suujua rijitojoein niicha ichana nainei ichaa nii necha aansai ataebinae tabaine coina cocoainaa cuurureein. ¹⁴ Nitohaneente, nii Carenero Narejeen aina ita soha cuurureein. Nete acaauru amuritoa cureein nii Carenero Narejeen. Nii suujua rijijieein janijiin Cana Coaunera ranojoinurilu rai cachanein nenacaauru aina, satiin curuaanaacuru curuaanaa neein, satiin *reychuru* rai *Reynein* niha nii Carenero Narejeenne jaun,” nae carai nii anjera.

¹⁵ Chaen techu canu rai: “Nii lauhaca nii ene cojoaeloroherine jaan- iicha coarai acaute, nenaanaja, cachaauru, nere que ereein nenacaauru, natane que ichaohin nenacaauru, naaonjoainuri beraneein ainaa ne. ¹⁶ Jana nii necha aansai ataebinae tabai jicho lechooncaain iicha coaracurite, nii ene cojoaeloroheri que nejerateein, machorocooain que jaolecokin, rai jaberoco quiin usihanau mocoourichaaaine jaan beraneein ainaa ne. ¹⁷ Cana Coaunerate, acaauru suujua jichochoe, aca jerihane rijijieein niicha jerei ichaain, jiniiquiin ita suujua rijitjoeein, nii *rey*neein cocoinanohineein neeuruhane jaan teuruha nii necha aansai ataebinae raine coina. Nitohanein jeriha Cana Coaunerane que tihane jaan que tiaajeein. ¹⁸ Nii ene iicha coaraite, itolere amurijiriin nena Babilonia nese que satiin chauratane sacuritaain nenacaauru *reychuru* amuritoeranein nena beraneein ainaa ne,” nae carai nii anjera.

18

Nitajiha Babilonia nesene

¹ Nii baihane niicha ichana nainei ichaane coina cocoinanohineein, rai necaohacha que necaohachaain dede caje fauhin chauratane jiliitoha rai cono necaohacha que leeochoa anjerane jana coaraaun. ² Nii janate tonijiaain:

“Inae nitajiha itolere amurijiriin nena Babilonia nese tabai.

Inae moconajaera nenajaneente,

itolere lauri lauri coitucuchuhi que suujuequuin,

chaen rautaaain coaanacaaajoae lanaala nena itolere ataebinae coitucuchuhi, tajaacuru coitucuhuhichuru, naaonjoainuri uchaneein inae nerotoe.

³ Nitohanihane jaunte,

chabana nitohanai ichaain ichaonaa nainenihane cachane saijieein,

rai nichao baaso aina cuuain,

satiin chauratane que nenacaauru cachaauru ichao aasajeein osa que sarunajaelu.

Chaen techu,

que ichao jeraquuin nerejetocure satiin chauratane que nenacaauru curuaanaacuru.

Chaen techu,

satiin caa chauratane que necoretenacaauru coriquihocure,

nechu jataain joareein baaso ichacuruhane jaanuhacha que necoreteein,”

nae carai nii anjera.

⁴ Nii janate, nacoaauneein dedeeu tonii.

“Chajaaain nii nese caje amuuche inara canu cachanequichene.

Nabana nii oaaonacaauru aina neeichene

acaauru osa leruhiche acaauru ainane,

necairichaaiche nii necairichaauruhane jaan quene coataa.

⁵ Dede quete

turuhelalajeein laujuae jataain acaauru osa tabai.

Nii jana Cana Coaunerate,

nii baaso chacuruhane coitucuhin chabana baitenereein.

⁶ Leeochaauru cairichaane amurijiriin,

coroata saain jeelai amuritoheriin nii niicha coheni jataain coaerai jasiiteein que cairichaa.

⁷ Jataain necairichanaa tabai que cairichaa,

leeochoauru cairichaane amuritoheriin.

Nechu jataain joareein nocohasitaa nocoetohane jaunte,

rai suujua cuhane:

‘Caune aiha curuaanaane rijijieein raotjoeein neeun.

Coatiha aiha autanane rijijieein necairichanaa coarinnaauni,’

naain necohasitae.

⁸ Nii jaunte,

le jiiichonijin cuhane nichoae nalureein itolere necairichanaa, onaa, mijitena, nererjoe-cana, naaonjoainuri.

Chaen techu

usihanau moconojoiniha cureein.

Jataain itolere que laraajiin niicha ichana nainei ichaain

cha rucuharaniha nii casetecaeraneein nena Cana Coaunerane jaun,”

naa erenaane jana aonaan.

⁹ Inae moco caaun suruaa tabai niha nii nesene coaracuruhanete, jataain inaderaain chanaa cuurureein caa chauratane que nenacaauru curuaanaacuru, nechu joaenreein nichao aasajeein nii nese aina ichaojeraconacaauru, nii baaso ichacuruhane que neto-joejeein. ¹⁰ Nii jaunte, inae caseteconihane coaracuruhane coasiha rohan nichuuntanaa nainelanaala caje coriae netiin:

“Jataainte cairichaaajoai itolere que laraajiin niha nocoetohi natiin Babilonia nese tabai, coatejeneeine jana luhecotariin ii rene turuha casetecone jaun,”

naaurureein coarajeein.

¹¹ Satiin chauratane sacuritaain ecu necoretenacaauru techu, nii nese coinaderaain chanaa cuurureein. Inae nenerihani nii coroatajajelanaala acaauruhacha sirii rucuhele coreterane jaun. ¹² Nii itolere, oro, plata neein curuajaain nenea coata coreti, ajeri jataain caohatiin coreti, jataain cajione caohacha, cajione lanaajionjoai, cajione lanajai, itolere araai laurii enuha jujuhi caje nenea, ebucu caje ichanohichuru rucuheleeru, enuha jataain coretiin nenea, coata lanajai boronce, leeocho lauri coata, ajeri jaberoco jataain nojoein nenea, ¹³ arajiin jujuuain nenea canera, sacari jujuuain nenea, miraa chaen leeochoaauru jujuuain nenacaauru, *perfume*, bino, erene, arina caohacha, tirico, atane choae terei araajiin icharaauru, carenero, cabario, cabario que tararaeraain nenacaauru, chaen cachaauru letononeein nenacaauru, naonjoainuri que necoreteuruha, nii Babilonia cocoaichacuru raine jaun, jataain coinaderaaure. ¹⁴ Nii janate jataain inaderaain:

“Inae nihei iicha rautati rucuhele coreti satiin iicha sirii. Inae chabana nihei jerichanejeein sirii neeine,”

naaurureein nii neseu necoretenacaauru.

¹⁵ Nii neseu necoretenacaaurute jataain coriquihotiin neeure. Inae caseteco coaraane janate, caje coriae neein coinaderaain chanaain coarajeeurureein jataain coasina caaun. Chaen techu jataain coisiin:

¹⁶ “Jataainte cairichaaajoai, itolere nese amurijiriin tabaain nenea.

Cajione caohacha que necoreteein, lanajaain jichohajiojoai que necoreteein oro, chaen jataain coretiin nenea ajeri jaberoco, perla, naonjoainuri que urerihanohin cajione que necoreetiha leinjiin enene tocohaneei niqiu.

¹⁷ Nete luhecotariin coacueneeine jana, inae nitaje nii itolere iicha sirichuri,”

naaurureein.

Satiin bote cuhane curuaanaanein nenacaauru curuaanaacuru cafitaancuru- cucuana cuhane amuhemuhenaacuru, chaen marinerooru, satiin cucuana cuhane nichao que ichaohin raotojeein amuhemuhenaacuru, naonjoainurite coriae netiin coarajeeure. ¹⁸ Inae moco caaun suruaa niha, nii nesene coaraainte: “Coatiha catohaneein jataain leeochoaauru amurijiriin jataain caohatiin nenea nese caa catohaneein nedaai,” naure tonijiaain.

¹⁹ Chaen techu, coinaderaain chanaain, couturi ichoae atane bujuinaa chorohin:

“Jataainte cairichaaajoae taa nese itolere amurijiriin nenea, naain chanaaurureein, satiin nii cucuana cuhane bote sirii amunacaauru, nii nese aina cuaain coriquihonanein nedanacaauru.

²⁰ Nii nese cairichaa Cana Coaunerane coroaecuche dedeeu Cana Coaunera cachanein janijiin niicha cotihanohineein nenacaauru, chaen afosotooru, *profetacuru*, naonjoainuri. Acaauru caseteaane ucuaetohate, inara rai caohacha ichae Cana Coaunera,”

²¹ Nii jaunte, nii itolere que nelateein, niicha ichana nainera neein nenea anjera, nii leinjiin ajeri jaberoco seeonjoan- cha tutuuruhane jaa tocohaneein nenea baihataain cucuana cuhane siheitiin:

“Catohaneainte, itolere amurijiriin nelaetiin niha nocoetohinatiin, inae chaque nelatelanaala neei Babilonia nese. Inae chaelon nihei nacoaaneein jerichanejeein neeine jana ichoharaauruhane.

²² Inae chaelai janonaa bana nihei nacoaauneein ii que aohanraa, nenateein quitara rijijieein nenea toteein, aunone maajein totein, coreneta tocohanein nenea toroonfeta, naaonjoainuri toteeuruhane.

Inae nerinaain ii que amihaneeni.

Niheichu aohanrarinaain tonijiainiha natiin ichaain cha tutuera.

²³ Chaenchu

chaelai janonaa bana nihei, ii que niha conone jana,

ii que aohanraa tonijiai ichaain nisirihateeuruhane jaa besetane.

Coatiha

inae chaque nelatein neeuruhi ichei rucuhele que necoreteein nenacaauru,

satiin chauratane que nenacaauru amurijiriin itolere que nelaetoha nocoetiin neeuruhalu natiin.

Chaen techu,

benaneniha nocoetohine que,

satiin lauri lauri nenacaauru cachaauru coritaain nerejetohi,”

nae nii anjera.

²⁴ Nii nese quete erunojoi ne niicha sohin niicha jaaorilu *profetacuru* coichana, chaen nii janijiin Cana Coauneraacha ranojoinurilu rai cachaauru, chaen satiin caa chauratane que sohin niicha jaaorilu coichana, naaonjoainuri.

19

¹ Nii baiha jataain arajiin dedeeu tonijiaain ereeuruha cachaaurune jana aonacaunne janate:

“Cana ichoteraneein nenea cana Curuaanaa coroaecuche.

Nii itolere ichana nainein,

rai necaohacha que necaohachaaain,

naaonjoaain nihane jaunte

cana ichoteraneein Cana Coauneraaneein ne.

² Acate

esinae rauhijiriin baaso icharaauru coaraain

casetecaeranein ne.

Nitohanihane jaunte,

rai jaberoco aina cuaain

satiin chauratane sacuritaain nenacaauru cachaauru saruhin niha osa quene jaun,

nii ene cojoaeloroheri rijijieein nenea casetecae.

Cana Coauneraate

rai cachanein nenacaauru ateinaain nihilune

core coarate que,”

naaure.

³ Nii baihate nacoaaunein:

“Cana ichoteraneein nenea cana Curuaanaa coroaecuche.

Nii chariji bana jianelanaalate

ecuun iniha cureein nii ene cojoaeloroheri rijijieein nenea- Babilonia nese moco cousuruca,”

naaure dedeeu tonii.

⁴ Nii janate, curuaanaa nihane jaan rori- *trono* ichoae lauhaca Cana Coauneraane jana, nacatiha neseeonriaain: “Cana ichoteraneein nenea cana Curuaanaa coroaecuche. Nitohanemiin,” naain Cana Coaunera coroaecure, nii coroata choonca jenaain nenacaauru ichauhenaauru, chaen nii jenaain cacha tocorijianein ichaohin nenacaauru naaonjoainuri. ⁵ Nii janate, nii curuaanaa nihane jaan rori- caje toniin:

“Satiin inara canaanainuru, ichauhenaauru, naaonjoaaneichene

Cana Coaunera coroaecuche,

nelatein acanein nihane que casiichene coarateein neinequichene,”

naain toniha erenaane jana aohanrae.

Rai cachanein nenacaauru aina beseta ichaa Carenero Narejeene jaan cojoanona que turuhane

⁶ Chaen nechu tonijaaain toniha arara aina caraturine rijitiinchuru iriha arajii cachane jana aonaan. Nii janate:

“Cana ichoteraneein nenea Cana Curuaanaa coroaecuche.
Inae itolere Curuaanaa neein nihane nunuhetiha cana Curuaanaa,
itolere que nelateein,
itolere ichana naineraneein nenea Cana Coaunera.

⁷ Aihane jaun

coanete rachoojihacache.

Esinae rauhijiriin

rai necaohacha que necaohachaain niha Cana Coaunerane coroaecaache,
inae nisirihatih Carenero

Narejeenne jaan cojoanonaa que turuhane jaun.

Inae letona jataraain neruuijha rai comasainu.

⁸ Nitohaneein jereraane jaunte,

somajai cajione caohacha jiquihaqui que necoreete nii Carenero Narejeen comasainu.

Nii cajione caohacha somajaain jiquihaquiin nenaate,

esinae rauhijiriin jeriha Cana Coaunerane rijijieein

niicha ranojooinein nenacaauru ne,”

naain tonijaaain toni erenaa. Satiin rai cachaneein nenacaauru raa Cana Coaunera Calaohi Jesocurisitone que.

⁹ Nii janate canu rai: “Caa laenaan: ‘Raotojoein turuuruhine nii Carenero Narejeen beseta que cotihanohichuru.’ naa caraine baihate: ‘Caa erenaate, inae rauhijiriin Cana Coaunera beratenojoin erenaane,’” nae carai nii anjera.

¹⁰ Nii jana coroaecaane coina, nii anjera tija asaae neseoriaanune janate: “Coo nito-hanaa ichana coaauca. Canuhetonaine Cana Coaunera cacha neein neeun, jerichanejeein nii aaine rijijieein. Aihuruha nii ii nejeraauru, acaauru rai aitoa Jesocurisitone rijijieein, naitoonjoan tonoraain nenacaaurune rijijieein. Aihane jaun, Cana Coauneraacha coroaecue,” nae canu rai nii anjera.

Nii Jesocurisito que erenaa techu, *profetacuru* que beratenojooinein nelu.

Cabario somajain ichoae cunaa

¹¹ Nii janate dede que ecooca somajaain cabarione jana, nichoae lajuuae- nii suujua rijijieein nesinenein curuajai. Acate esinae rauhijiriin baaso icharaauru cachaauru ichao rucujueein, que nejeratenacaauru amuritiin nelu. ¹² Rai notate jiquihaquiin usi lanaro tocokane. Nii janate, arajiiin rai coturi que comai amaane jana, que laenanohineein ne rai curuaa. Leinjiin acaachate nii curuaa coitucuujuue. ¹³ Nii jana rai cajionete, ichana que lomonojoin tocokane. Jana rai curuaate: “Cana Coaunera Ere,” nae. ¹⁴ Nii janate caajije uure dedeeu anjeraauru- cajione caohacha somajai que necoreetein- cabario somanerei ichoae uhin. ¹⁵ Nii janate rai nujuuae caje mitue sabere ajihantiin, satiin lauri lauri nenacaaururu amuritoheraneein nihane cojunacaneein. Acate coata caje nenea otiha que biji achunequiin, acaauru Curuaanaa niha cureein. Acate, cana tija que oba shaoquiin, rai baca rococacane rijijieein, baaso icharaauru coaraain casetecaaain, rai nobaneein casetecocuru que banihatein niicha rucujei- bino que acaauru cocoa cureein nii itolere que nelateein- itolere ichana naineraneein nenea Cana Coaunera. ¹⁶ Chaen techu rai cajione, rai nanaae, naaonjoain que:

Reychuru rey- curuaanaacuru Curuaanaa

naain laenanohineein ne Acaneei nihane coitucueratera rai curuaa.

¹⁷ Chaen nechu enoto conohanau chujuhecoha leinjiin anjerane jana coaracaanune janate, satiin tajaee iniho que lenoneein ecuun jiaauluhin amunacaauru rai tonijaaain: “Chajaauchete netaojaete tabai lenone que inara coroaateemiin Cana Coaunera. ¹⁸ Aihate Curuaanaacuru reychuru, soondarooru curuaanaacuru, laraajiin nenacaauru cachaauru, cabariocuru, nichoae cunacaauru, itolere inihocuru, letononelanaala nenacaauru, letononeein nenacaauru, nelatelanaala nenacaauru, nelateein nenacaauru, naaonjoainuri iniho que lenonequiche,” naain ehequiin nii iniho que lenonenacaauru tajaecuru cotihacane aonaan.

¹⁹ Nii baihane, nii necha aansai ataebinae tabai aina, satiin caa chauratane que nenacaauru curuaanaacuru aina sonaana que neeninuru acaauru soondarooru coaraan. Acaaurute, nii cabario ichoae lauheconaa aina rai anjeraauru sooruhane coina netaojiaure. ²⁰ Nii janate, nii necha aansai ataebinae tabai mucuhin casetecaure, nii rai

profeta- nacatiha neein itolere cojoelanaacojoai ichara aina curuaaecaain. Nii itolere cojoaelanaacojoai ichaane aina cuaainte, nii necha aansai ataebinae tocohanein niicha ichacuri cojunaca terateein rai ecaanto coroaeraauro cachaauro coritae nii rai *profeta* niha nocoeti. Nii jaunte, nii *profeta* niha nocoeti aina curuaaecaain, nii necha aansai ataebinae tabai jaore ichaaojihane jana, usi conemuri asojoerenein moconaa kuhane. ²¹ Nii jana leeochoaurute, sohin jaonojoineure, nii cabario somajai choae laujuuain cunaa ujuaae caje mitunaa sabere ajainai que. Nii janate, nii onacaauru iniho quihure nainain obejeein nii iniho que lenonenacaauru tajaecuru.

20

Le oaraanca jaanacaneei ichohanoloji niha moconajaerane

¹ Nii janane, *cadena* que bijii achunequuin atane jachu chariji bana satonoelanaala nenea cochabi uhaain fauhu uha leinjiin anjera dede cajene jana coaraaun. ² Nii anjerate fauhin, nii ataebinae tabai acano inoaensi- moconajaera ichojoae, le oaraanca jaanacai que tihane reein tiaaajoaain. ³ Nitohanein ichojoaante, nii chariji bana satonoelanaala nenea atane jachu tabai kuhane fuhin, nii fuera que nii cochabi te, le oaraanca jaanacaneei que tihane reein tiaaajoaain, nabana caa chauratane que nenacaauru cachaauro coritaane coataa. Inae le oaraanca jaanacaneei que turuhane banate jianenohiniha cureein carajaelanaala.

⁴ Nii jana, nii curuaanaacuru rori- *trono* coaracaauune janate, nichoae launereure nii baaso icharaauro coaraain rucuheranu que cocoinanohinein nenacaauru. Chaen nechu, Cana Coaunera aitonjoan beebejeein, jataain esinae rauhijiriin beratenojoihane rijijieein Jesucrisito aitonjoan tonoraauruhane coreniha, coturi molonojoinein onacaauru suujue netonai ecu neure. Acaaurute, rai bijii, nauri, naaonjoain que nii necha aansai ataebinae coujunaca teeuruhane jerelanaala, chaen nii necha aansai ataebinae tabai aina nii tocohanein nenea ecaantooru coroajelanaala nenacaauru nelu. Acaaurute nii ooruhane baiha nacoaanein ichanaain le oaraanca jaanacanein Cana Coaunera Calaohi Jesucrisito jiniichaain curuaanaanein neeuruhane jana coaraaun. ⁵ Niichurute ichoaichaniha oo caje ichananacaauru ne. Leeochoaauru laen ooruhane baiha ichanacuruhi, le oaraanca jaanaca reein tiaaain. ⁶ Jataainte nerausiaaejeein niha cuurureein nii ichoaichaniha oo caje ichananacaauru, inae Cana Coaunera cachanein aina jini-iquiin neeuruhane jaun. Oha cachane baiha itajeranein nenea coatiha acaauru aina chaachasihei. Acaaurute Cana Coaunera aina rai Calaohi Jesucrisito rai saseredotenein le oaraanca jaanacane reein tiaain aina curuaanaa neein neeurureein.

Moconajaera amuritooruhane

⁷ Inae le oaraanca jaanacaneei baihate, caseteconihane caje mitanojoi niha cureein atane jachu tabai caje nii moconajaera. ⁸ Nitohanein mituhinte satiin caa chauratane que lauri lauri natane que ichaonacaauru cachaauro rene kuhin, enoto mitu nichajai jeloon, enoto so nichajai jeloon, enoto mitu nichajai coarajeein cana ajaabiji nichajai jeloon, enoto so coarajeein cana ajaabiji nichajai jeloon, naaonjoainuri nii Gog aina Magog neein niicha curuaateuri coritareein. Nitohaneinte cucuana kuhane nenea carene catuniji jeeonein acaauru cachaauro taojiareein sonaana que nihane caina. ⁹ Nitohaneite satiin chauratane sacuritaain cuhecujeein, jataain nii Cana Coauneraacha belaa nese tinonohin, nii Cana Coaunera cachanein nenacaauru curuaaain tinocure. Nete inae dede caje naluha usine jaun, jitariin acaauru mocohin acaauru itaje. ¹⁰ Nii jana, nii acaauru coritaera moconajaerate, usi conemuri asofere neein mocohin nenea kuhane jaonojoneei ne, nii *profetaniha* nocoeti aina curuaaecaain, nii necha aansai ataebinae tabai jaaoruhane jaan kuhane. Ecute janotiin, jiichoo, naaonjoaain caseteconein mocoha cuurureein nii chariji bana satonoelanaala.

Rori somajai acatiha tein caohacha ichacurenihane, baaso ichacuruhane coitucuruhanane

¹¹ Nii jana curuaanaacuru rori- *trono* somajai coaracaauune janate nichoae lauhaca leinjiine jana notaracaae jataain caohacha nitajeeriin nii chunijihun coarinojoihelanaala nitaje chauratane aina dede. ¹² Nii janane itolere que nelatein nenacaauru, chaque nelate- lanaala nenacaauru, naaonjoainuri onacaauru coaraaun, nii curuaanaacuru rori- *trono* acatiha chujunereeuruhane jana. Nii janate, ecu joaracaeraain nihacoa quirichaaunune jana, nii chabana satonoelanaala nenea ichaonaa que ichaohenihuru curuaa siricha leeochoa quiricha netonai ecu joaracaeraain ne. Nii onacaaurute colurujenojoneein neeuruhane caje rucuhenojoneein neure- acaauruhacha ichai rijijieein, nii quiricha kuhane laenanohinein nihane rijijieein. ¹³ Nii jana satiin nii cucuana kuhane jaonojoneein onacaaurute caje mitaain tenojoneure. Jerichanejeein techu nii ohin aina nenacaauru te, nii onaa curuaanaa neein nenea. Nii janate satiin acaauruhacha ichai

ríjijíeein rucuhenojohíneein neeure le cacha cachaauru. ¹⁴ Nii baihate, usi conemuri cuhane jaonojooíneein ne nii onacaauru curuanaa neein nenea, nii nitajerai nenacaauru aina jiniiquiin. Nii usi conemuríneein nenaate, oha cachane baiha cacha itajeraneein nenea ne. ¹⁵ Ecute jaonojooíneein neeure, chabana nitajenaachara nejeein nenea ichaonaa que ichaoenihuru curuaa siricha quiricha cuhane laenanohíneein curuaa sirilanaala nenacaauru.

21

Ena nenea chauratane aina ena nenea dede

¹ Nii baihane ena nenea chauratane, ena nenea dede, naaonjoaain coaraaun, inae nitajiha nii jauriaanejeein nenea dede, chauratane, cucuana, naaonjoainurine saijíteein. ² Nii janate, dedeeu Cana Coaunera acatiha nihane caje fauha uhe Cana Curuaanaa nese neein nenea- enachasine Jerosaleen. Charíjíeein teeinti, nelanajanaa jerihane caohatiin necoreeteen ne leinjiin ene, nii ríjijíeeinte jataain caohatiin rai necaohacha que necaohachaaín niha nii ena nenea Jerosaleenne jana coaraaun. ³ Nii janate, nii Cana Coauneraacha nelaurianajaan rori caohacha tonii: “Inae ena caje coaaneete, cachaauru aina ichaoreein Cana Coaunera. Nii janate, acaauru aina ichaohane jana, rai cachaneein niha cuurureein. Chaen techu nii jeelai Cana Coaunera, acaauru Coauneraaneein acaauru aina nereein. ⁴ Nii bana inae nerinaain chananaa, nerinaain onaa, inaderanaa, cunaeriin niha cachane jaan, naaonjoainunri. Nitohaneein inoaenlu nenea ichaonaate inae nitaje,” naa erenaa dedeeu toniine janane aonaaun.

⁵ Nii janate:

“Canune nacoauneein enachasine neein itolere coaunaain neeun. Caa erenaa ichei aitorichaaunine jaan laenaaun. Acate esinae rauhíjiriin nohanelanaala ichei aitorichaaunine ríjijíeein airichaaínne coina erenaa ne,” nae canu rai, nii rori caohacha ichoae laujuai.

⁶ Nii baihate:

“Inae nitohaneein ichanohiniha. Canune itolere nunuheteraneein satono teraneein neeun. Chateeinti cocoirihane jesinaeca arihane ríjijíeein Canu ariin ne, niine core colane cocoareeuni, nii charíjii bana satonoelanaala ichaonaa tera jesinaeca que. ⁷ Chateeinti itolere necairichanaa abaataain satono que tiaain ne, nii raite cainanohiniha cureein. Chaen techu rai Coaunera nichaaunne jana, aca canu calaohíneein nereein. ⁸ Nena laen nii Canu sacunaa jeriheichuru, nii Canu esenetana jeriheichuru, namute cacha cotaairiin nenacaauru, sonajaain jaoreraauru, rai siníjjeranelanaala nenea ene aina ichao jeraquiin nenacaauru, namute ucha aina ichao jeraquiin nenacaauru, benaneein nenacaauru, nii ichanohichuru ecaanto coroaeraauru, satiin casajeeuru, naaonjoainurite, nii ohane baiha cacha itajeraneein nenea usi conemuri asofereneein moconaa cuhane jaonojoiinha cuurureein.” nae canu rai.

Ena nenea Jerosaleen nese

⁹ Nii janate, nii causíneein anjeraauru nii caainsii muruaaneein satononejeein cacha cairichaeranu que bíjii achunequiin nenacaauru caje nenea leinjiin anjera:

“Chajaute caa coarae. Caate Carenero Narejeen comasainu que nenacaaurune,” nae carai, nii satiin Jesocurisito ranojooíneein nenacaauru coarateein.

¹⁰ Nii janate, nii canu que Cana Coaunera Suujue coaratenojoin ichatane ucuuno seonjoan que canu amaaín, dede caje Cana Coaunera acatiha fauha unaa Cana Coaunera nese Jerosaleen coarate canu que, nii leinjiin anjera. ¹¹ Nii janate, conoha Cana Coaunera necaohachane tocuhaneein, jataain caohatiin cono te nii nese. Jataain coretiin nenea ajeri jaberoco tocuhaneein jíquihaquiin, ajeri jataain nojooíneein nenea jaspe tocuhaneein asaauñ tiaaín inanacatiin. ¹² Nii nese tinonocoritíinte ne, jataain ecuuneein ríjia lechoonca coroata bacuujuuain. Nii janate, nii acuujuu nainetiin neeure leinjihanaain anjeraauru. Nii nese bacuujuu nainetiinte ne, laenanohíneein lechoonca coroata lauriin nenacaauru Israelitacuru nefoerate curuaacuru. ¹³ Nichatajai acuujuate ne, enoto mitu nichajai que. Jana nichatajai acuujuate ne, enoto soo nichajai que. Jana nichatajai acuujuate, enoto soo coarajeein cana raotono nichajai que ne. Jana leeochoa nichatajai acuujuate, enoto soo nichajai coarajeein cana ajaabíjii nichajai que ne. ¹⁴ Nii ajeri laenanohíneein niha lechoonca corootajai Carenero Narejeen rai afosotooru curuaacurune jaan ajeri quete temuraa nii nese coriha ríjia.

¹⁵ Nii canu aina erenaa anjerate, oro caje ichanohin cojunacatihane jaannu amae, que nii nese cojunacatein acuujuuauru, ríjia, naaonjoainuri cojunacatihane jaanu que. ¹⁶ Nii janate, rai caare aina ita jaraaone rai jaratono. Nii cojunacatihane jaanu que níicha amai que, nii nese cojunacatiha nii anjerane janate, coroata oaraanca coroata fasha

quilometerone rai caare, jaratono, nucuuno, naaonjoainuri. ¹⁷ Nii baiha nii rijia ucuuno cojunacatiha, joanreein cha cojunacatiha cachaaurune rijijiei metoro quene janate, saota choonca saoquei metoroe.

¹⁸ Ajeri jataain nojoein nenea jaspe caje ichanohiniha rijiane janate, bidirio jicharoaain ichanohin tocuhanein, oro nejesina caje ichanohi ne nii nese. ¹⁹ Nii janate, jataain coreein nenea araai laurii ajeri caohacha que urerianohinein ne, nii rijia temuracuru ajerichuru. Nii jauriaanejeein nunuhe neein nenea rijia temurate, ajeri nojoein nenea jaspe caje ichanohi ne. Jana nii coroata temurate, ajeri caohacha safiro neein niicha curuaateeuuri caje ichanohi ne. Jana nii nichatajate, jataain jiquihaquuin nenea agata caje ichanohi ne. Jana nejenate, esmeralda caje ichanohi ne. ²⁰ Nii jana nesaouquite, ajeri onesi caje ichanohi ne. Nesaotanete, lanaajiojoaain nenea cornalino caje ichanohi ne. Jana caainsiinite, jataain jiquihaquuin nenea crisolito caje ichanohi ne. Jana fosanite, berilo caje ichanohi ne. Jana isconite, topasio caje ichanohi ne. Lechooncanite, beraurosojoaain asauntiaaain inanacaain nenea curisoprasa caje ichanohi ne. Jana nii lechoonca leinjiante, jataain coretiin nenea ajeri jasinto caje ichanohi ne. Jana nii lechoonca coroatajate, jichosijiojoaain nenea amatista caje ichanohi ne. ²¹ Nii lechoonca coroatajai acuujuate ichanohi ne, lechoonca coroatajaain jataain ajeri caohachanein nenea perla caje. Le bacuujuuacuru acuujuate ichanohi ne, leinjihanaai ajeri perla caje. Jana nii nese cataaun cunaa nese coerote, bidirio tocuhanein jiquihaquuin asaaun tiaain inanacaain oro nejesina caje ichanohi ne.

²² Nii jana coatiha nii leinjiinjin Teenforo coaarinaaun nii neseu, cana Curuaanaa itolere que nelateein itolere ichana naineranein nenea Cana Coaunera, rai Calaohi-Carenero Narejeen aina ecu nenea Teenforo neeuruhane jaun. ²³ Nii jaun coatiha enoto, atene, naaonjoainuri lateein nihei nii nese conaeranu que, inae rai necaohacha que conaa Cana Coaunera jana, rai cono neein niha Carenero Narejeene jaun. ²⁴ Satiin lauri lauri ichaonacaauru cachaaurute, nii nese que conaeraain nii nese que amuhemuhecurureein. Nii jana satiin caa chauratane que nenacaauru curuaanaacuru reychurute, itolere acaauruhacha latei teeurureein acaauru rai. ²⁵ Niheichu nii chariji bana nefurinaain acuujuu. Niheichu ecu nerinaain nocohena. ²⁶ Satiin lauri lauri ichaonacaauru cachaaurute, raotojoein neeuruhane jaanu, acaauru necaohacha que necaohachaain neeuruhane jaanu, naaonjoinunru amaaureein nii neseu. ²⁷ Nete laen, nii chariji bana enoorenereein nii Cana Coaunera rai caohachanelanaala baasoneein nenacaauru. Niheichu, nii namute cacha cotaairiin casajenitein nenacaauru enonaa nainecururinaain. Leinjiin nii Carenero Narejeen nii chabana satonoelanaala nenea ichaonaa que ichaoenihuru curuaa siricha quiricha cuhane laenanohinein curuaa sirichaauruhachate, enonaa nainereein nii neseu.

22

¹ Nii baihate, leinjiin nucuhe ajiarojoeritiin nenea ichaonaa tera nucuhe coarate canu que nii anjera. Nii janate, Carenero Narejeen nelaurianaja aina, Cana Coaunera nelaurianaja rori *trono* jeelai caje mitue nii acau- ajiarojoeritiin asaaun tiaain inanacanaa. ² Nii nese cataaun cunaa bero cuhane, chaen nii nucuhe auhaniha, naaonjoaainte ita jeraniha omarohin le ateeuru nainein inacae nii ichaonaa tera enuha. Nitohaneinte le jaanaca cuhane lechoonca coroata saain inacae nii enuha. Jana nii enuha ichaonaa tera alote nelate que necoichacuruha lauri lauri ichaonacaauru cachaaurune coina. ³ Nerinaain ecu nechu aansainein ichoi. Cana Coaunera aina Carenero Narejeente, nii neseu nereein jelai Curuaanaa neein cocoinanacainein. Nii jana rai cachaaurute coroaeca cuurureein. ⁴ Cana Coaunera ainate ita acatiha neein ita coaraain rai nauri que Cana Coaunera curuaa sirichurureein. ⁵ Ecu nerinaain nocohena. Cono laatecururinaain nii rai cachaauru. Enoto niha natiin laatecururinaain. Cana Coaunerate, acaauru cono neein nereein. Nii rai cachanein nenacaaurute curuaanaa niha cuurureein chabana satonoelanaala.

Ichuunijih tu ruha Jesocurisitone

⁶ Nii baihate:

“Caa erenaate esinae rauhijiriin, nii nohane lanaala ichei aitorichaaunine rijijieein airichaaaine coina erenaa ne. Nii Cana Coaunera, nere beebejeeuruha *profetacurune* coina berateralute rai anjera letoae, inae ichuunejeeonriha nitohanerichaaainene jaun, rai cachanein nenacaauru que coaratihane coina,” nae canu rai nii anjera.

⁷ Nii janate aonacaanne jana: “Carajae lanaalane inae turuha ureeunni. Nerausiaae-cate cuurureein caa quiricha cuhane laenanohinein nenea Cana Coaunera beratenojoin tonoraain nenacaauru,” nae Cana Coaunera Calaohi Jesoso.

⁸ Canune Joaan neein coaraain aonaanun. Nii coaraain aonacaanne baihane, nii canu que coaratera anjera tija asaae neseonriaanun, coroaecaaune coina.

⁹ Nete canu rai:

“Coa nitohanai ichaa. Canu netonaine aaine rijijieein, Cana Coaunera cachaneein neeun. Satiin ii nejeraauru, caa quiricha reretaain coaraain tonoraeraauru, Cana Coaunera ere que erenacaauru-*profetacuru*, naaonjoainuri rijijieein neeun canu netonai. Cana Coauneraacha coroaecue,” nae nii anjera canu rai.

¹⁰ Nii baihate coaiteen aite carai:

“Coa leeochoaauru rai belanaala caa quiricha cuhane laenanohineein nenea- Cana Coaunera ere rucuheca ii suujuaacha cuhane. Leeochoaauru rai beeu. Inae jataain ichuunijiha nitohanai cojoanonaa que turuhane. ¹¹ Chunocoha cacha Cana Coaunera ere aohana jerenihane, nihei tonaain erenaa najaanu. Nirijieeincha baaso ichajeein sacuhane coina roeroecanaa nainihaacache. Esinae rauhijiriin caohachaaain suujua coaraain Cana Coaunera sacunaa jeriha cachane, jelai teein Cana Coaunera cachaneein nihane jeriha Cana Coaunerane rijijieein sacuhane raite ne,” nae nii anjera canu rai.

¹² Niritiinte: “Aiha. Carajaelanaalane turuha ureeunni. Chaen nechu, acaauruhacha ichai nainejeein cainacaane jaanu uhaain ureeunni, le cacha cachaauru rai tihanune coina. ¹³ Canune jauriaanejeein itolere nunuheteraneein satonoteraneein nenea neeun” nae Cana Curuaanaa Jesoso.

¹⁴ Nerausiaecate cuurureein canu esenetaauruhane coreniha rai nosa caje canu ichoteratenojoein nenacaauru, nii ichaonaa tera enuha inaa leein, Cana Coauneraacha rucujuei nenaana jaun enonaa nainecuruhane jaun. ¹⁵ Nete laen enoelanaala jianacoon nedaaurureein, nii Cana Coaunera coitucuelanaala nenacaauru, baasoneein ichaonacaauru cacha baasoaru, benanenein nenacaauru, sinijerane lanaala nenea ene aina ichaojeraconacaauru, enecuru nihanatiin rai lananelanaala nenea quicha aina ichaojeraquuin nenacaauru, sonajaain jaaorera, ichanohin ecaanto coroaeein nenacaauru, satiin nechu jataain coritaraacha ichajeein, acaacha ichajeein nenacaauru, naaonjoainuri. Nii janate:

¹⁶ “Canune Jesosonein caa canu rai anjera letoaaun, satiin caa aitohane rijitoejin, janijiin canuhacha raauri canu cachaauru rai biha cuhane coina. Canune Rabiri caje nefoeratenaaneein neeun. Canune janonaa rai mitunaa arasijie rijijieein neeun,” nae.

¹⁷ Cana Coaunera Suujue, Carenero Narejeen comasai, naaonjoainurite: “Chajaa,” naauruhane jana: “Chajaaujian,” naaurureein aohanraauru. Chunocoha cocoireein acau conaa jereein uhite, nii core colane ichaonaa tera acau corein.

¹⁸ Satiin caa quiricha cuhane laenanohineein nenea caitoonjoante aitocooaunne rijijieein situreein. Chunocoha cau caa quiricha cuhane nihane amurijiriin joojin nenaate, caa quiricha cuhane laenanohineein niha caainsii laurini cacha cairichaeranu jaan que cairichaa cureein Cana Coaunera. ¹⁹ Jana chunocoha caa canuhacha beratei quiricha cuhane laenanohineein nenea corein, que cacha relaelanaala, naaonjoain nenea cajete, nii ichaonaa tera, que banihatein niicha rucujei enuha inaa rulureein. Chaen caa quiricha cuhane laenanohineein nenea Cana Coaunera nese neein nenaane maajeein caje rulureein.

²⁰ Caritiin aitiinte: “Aiha, carajaelanaalane inae turuha ureeunni,” nae Cana Curuaanaa Jesoso.

Nitohanemiinjian. Chajaain sorotiin uu Cana Curuaanaa Jesoso.

²¹ Cana Curuaanaa Jesoso itolere inaraacha latei teein inara rausiaaemiinte raotojoein neeiche.